L 68-5/22

Valsts statistiskā pārvalde.

Finanču un kredita statistika

1936.

Sarakstījis J. Jurevics. Rediģējis V. Salnais.

STATISTIQUE

DES FINANCES ET DES CRÉDITS

en 1936.

Rīgā, 1936. gadā.

1647.

Stat 251

Valsts statistiska pārvalde.

Finanču un kredita statistika

1936.

IV izdevums.

Sastādījis J. Jūrmalis. Redigējis V. Salnais.

Bureau de Statistique de l'Etat Letton.

STATISTIQUE DES FINANCES ET DES CRÉDITS

pour 1936.

IV édition.

Redigée par J. Jūrmalis et redigée par V. Salnais.

Rīga. 1938 gadā.

133748

B IV 839,
L 68-5/22
83
L
33

Valsts statistiskā pārvalde.

Finanču un kredita statistika

1936.

IV izdevums.

Sarakstījis **J. Jurevics.** Rediģējis **V. Salnais.**

Bureau de Statistique de l'Etat Letton.

STATISTIQUE
DES FINANCES ET DES CRÉDITS
en 1936.

Valsts Archivs.
J. № 5918/1

IV édition.

Ecrit par ***J. Jurevics*** *et rédigé par* ***V. Salnais.***

Rīgā, 1936. gadā.

B —
L —

0308060520

Latv. PSR Valsts Bibliotēka
Inv. 308.448

[redacted]

II

Valstspapīru spiestuve L. Maskavas ielā 11.

Priekšvārds.

Finanču statistikas ceturtais izdevums ir paplašināts ar statistiskām ziņām par kreditsaimniecību. Šai nozarē 1935. gadā bija lielas pārmaiņas, un mūsu kreditsaimniecībai iesākas jauns darbības posms. Tādēļ nepieciešams to statistiski apgaismot. Kreditsaimniecības daļā, kur apskatītas mūsu kreditiestādes — Latvijas Banka, Pasta krājkase, akciju komercbanka, savstarpīgās kreditbiedrības, komūnālās kreditiestādes un krājaizdevu sabiedrības, vēl ietilpst jautājumi par neto noguldījumiem un aizdevumiem, naudas apgrozību, lauksaimnieku parādiem, maksājumu bilanci un tautas ienākums.

Rīgā, 1936. g. jūlijā.

Valsts statistiskā pārvalde.

Satura rādītājs.

Table méthodique des matières.

A. Valsts un pašvaldību saimniecība. Lapp.

I. Lauku pašvaldību finances . . 1
II. Pilsētu pašvaldību finances . . 65
III. Valsts finances. 131

B. Kreditsaimniecība 161

IV. Latvijas Banka. 171
V. Pasta krājkase 175
VI. Akciju komercbankas 179
VII. Savstarpīgās kreditbiedrības . . 195
VIII. Komūnālās kreditiestādes . . . 208
IX. Krājaizdevu sabiedrības . . . 227
X. Noguldījumi un aizdevumi . . 260
XI. Naudas apgrozība. 265
XII. Lauksaimnieku parādi 268
XIII. Maksājumu bilance 271
XIV. Tautas ienākums 1935. g. . . . 276

A. Economie de l'Etat et des administrations communales et municipales. Page.

I. Finances des communes rurales 1
II. Finances des municipalités . . 65
III. Finances d'Etat 131

B. Economie des crédits 161

IV. Banque de Lettonie 171
V. Caisses d'épargne postales . . 175
VI. Banques commerciales anonymes 179
VII. Sociétés de crédit mutuel . . 195
VIII. Sociétés communales de crédit 208
IX. Sociétés d'épargne et de prêt 227
X. Dépôts et prêts 260
XI. Circulation de la monnaie . . 265
XII. Dettes agricoles 268
XIII. Bilan de paiement 271
XIV. Recettes nationales en 1935 . . 276

A. Valsts un pašvaldību saimniecība.

A. Economie de l'Etat et des administrations municipales et communales.

I. Lauku pašvaldību finances.

I. Finances des Administrations rurales.

Iedzīvotāju skaits pagastos.
Effectif de la population rurale.

Pēc 1935. gada februāŗa mēneša tautas skaitīšanas materiāliem var spriest par pārmaiņām iedzīvotāju skaitā un tautībā. III un IV tautas skaitīšanas starplaikā nodibināja jaunas pilsētas, un tādēļ mēchaniskā kārtā samazinājās lauku iedzīvotāju skaits. Minētā piecu gadu laikā nodibināja Zilupi, Jaunlatgali un Gostiņus. Gostiņus atdalīja no Pļaviņām un tādēļ lauku iedzīvotāju skaitu neietekmēja; turpretim Zilupi un Jaunlatgali atdalīja no pagastiem, un tādēļ lauku iedzīvotāju skaits, salīdzinot ar 1930. gadu, samazinājās arī mēchaniski. Zilupē 1935. g. 12. februārī bija 1.566 un Jaunlatgalē — 1.242 iedzīvotāji, vai kopā 2.808 iedzīvotāji. Lai gan lauku iedzīvotāju skaits šādā kārtā samazinājies, tomēr to skaits pavairojies par 33.796 līdz 1.239.939 iedzīvotājiem, vai par 2,8%. Lai gan tieši Latgalē nodibināja jaunas pilsētas, tomēr šeit lauku iedzīvotāju skaits visvairāk pavairojās — par 18.527 personām vai 4,0%, pie kam Rēzeknes apriņķī — par 5,5%. Vismazāk lauku iedzīvotāju skaits pavairojies Vidzemē, kur tas faktiski nav nemaz mainījies. Dažos Vidzemes apriņķos lauku iedzīvotāju skaits pat samazinājies, piemēram, Cēsu apr. par

№ 1. Lauku iedzīvotāju skaits.
№ 1. Effectif de la population rurale.

№№	Skaitīšanas gads *Années* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	1925.	1930.	1935.	±	%
		Iedzīvotāju skaits — *Nombre des habitants*				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīgas	87 124	87 816	91 410	+ 3 594	+ 4,1
2	Cēsu	54 265	53 170	51 773	— 1 397	— 2,6
3	Valmieras	70 810	65 801	65 724	— 77	— 0,1
4	Valkas	66 016	64 613	64 141	— 472	— 0,7
5	Madonas	69 044	67 352	66 193	— 1 159	— 1,7
6	Liepājas	45 438	50 666	51 643	+ 977	+ 1,9
7	Aizputes	30 038	27 816	28 730	+ 914	+ 3,3
8	Kuldīgas	44 249	42 366	44 218	+ 1 852	+ 4,4
9	Ventspils	32 289	32 547	33 225	+ 678	+ 2,1
10	Talsu	31 755	32 873	34 597	+ 1 724	+ 5,2
11	Tukuma	33 841	35 768	37 508	+ 1 740	+ 4,9
12	Jelgavas	60 453	60 775	64 499	+ 3 724	+ 6,1
13	Bauskas	39 521	39 516	39 782	+ 266	+ 0,7
14	Jēkabpils	35 742	37 448	38 687	+ 1 239	+ 3,3
15	Ilūkstes	46 348	46 636	48 302	+ 1 666	+ 3,6
16	Daugavpils	149 357	146 696	153 392	+ 6 696	+ 4,6
17	Rēzeknes	128 908	128 494	135 546	+ 7 052	+ 5,5
18	Ludzas	82 608	83 025	84 188	+ 1 163	+ 1,4
19	Jaunlatgales	100 841	102 765	106 381	+ 3 616	+ 3,5
20	Kopā *Total*	1 208.647	1 206 143	1 239 939	+ 33 796	+ 2,8
21	Vidzeme	347 259	338 752	339 241	+ 489	+ 0,1
22	Kurzeme	183 769	186 268	192 413	+ 6 145	+ 3,3
23	Zemgale	215 905	220 143	228 778	+ 8 635	+ 3,9
24	Latgale	461 714	460 980	479 507	+ 18 527	+ 4,0

1.397 personām — 2,6%, Madonas apr. par 1.159 personām — 1,7% u. c., bet Rīgas apriņķī iedzīvotāju skaits pavairojies par 3.594 personām — 4,1% (iespējams, ka iedzīvotāju skaits mainījies pagastu un apriņķu robežu grozījumu dēļ). Pēc 1935. g. skaitīšanas visvairāk lauku iedzīvotāju bija Latgalē — 479.507 personas, bet vismazāk Kurzemē — 192.413 personas. Pēc iedzīvotāju skaita vislielākais ir Daugavpils apriņķis ar 153.392 iedzīvotājiem, bet vismazākais Aizputes — ar 28.730 iedzīvotājiem un Ventspils — ar 33.225 iedzīvotājiem (Talsu un Tukuma apriņķī arī ir maz iedzīvotāju).

Pagastu lielums pēc iedzīvotājiem ir ļoti dažāds: 1935. g. skaitīšanas laikā 5 pagastos iedzīvotāju bija mazāk par 500; minētie pagasti bija Vidzemē — 2 Cēsu un 3 Madonas apriņķī: Pērses pag. bija 231 iedzīvotājs, Līvu — 393, Cirstu — 417, Vējavas — 423 un Oļu — 435 iedzīvotāji; bet bija arī pagasti ar ļoti lielu iedzīvotāju skaitu, sevišķi tas sakāms par Latgali, kur paredzēta un pa daļai jau izdarīta lielo pagastu sadalīšana. Visvairāk iedzīvotāju pēc 1935. g. skaitīšanas bija Kapiņu pag., Daugavpils apriņķī — 12.474, Viļakas pag., Jaunlatgales apriņķī — 12.275, Balvu — 11.038, Gauru — 10.857 un Mērdzenes pag., Ludzas apriņķī — 11.287 iedzīvotāji. Pagasti ar 1.001 līdz 2.000 iedzīvotājiem bija 218, vai 42,2% no kopskaita; bet pagasti ar 500 līdz 3.000 iedzīvotājiem bija 407, vai 78,8% no visiem, vai lielākā daļa — gandrīz 4/5 visu pagastu bija ar vidēju iedzīvotāju skaitu. Caurmērā iedzīvotāju skaits vienā pagastā bija 2.400, bet apgabalos tas gan ievērojami svārstījās: Vidzemes pagastos caurmērā bija vismazāk iedzīvotāju — 1.500, Zemgales — 1.845, Kurzemes — 1.925, bet Latgales pagastos bija nesalīdzināmi vairāk iedzīvotāju nekā pārējos apgabalos — 7.160.

Salīdzinot lauku iedzīvotāju skaitu ar pilsētām, novērojams, ka 1930. g. tas bija 63,4% un 1935. g. — 63,5% no visiem iedzīvotājiem, vai saimnieciskās krizes laikā lauku iedzīvotāju skaita nozīme nedaudz pavairojusies. Pēc tautībām starp lauku iedzīvotājiem latviešiem ir lielāka nozīme nekā pilsētās, sevišķi, ja salīdzina atsevišķas pilsētas ar apkārtējiem pagastu iedzīvotājiem. Arī latviešu nozīme starp lauku iedzīvotājiem laikā no 1930. līdz 1935. gadam ievērojami pavairojusies.

№ 2. Pagasti pēc iedzīvotāju skaita.

№ 2. *Communes rurales d'après le nombre des habitants.*

№№	Iedzīvotāju skaits atsevišķos pagastos *Communes rurales d'après le nombre des habitants* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Līdz 500 *au-dessous de*	501 līdz 1000	1001 līdz 2000	2001 līdz 3000	3001 līdz 4000	4001 līdz 5000	5001 līdz 10 000	Pāri 10 000 *au-dessus de*	Kopā *Total*
		Pagastu skaits — *Nombre des communes rurales*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīgas	—	9	35	10	3	—	—	—	57
2	Cēsu	2	15	15	3	2	1	—	—	38
3	Valmieras	—	22	19	7	2	—	—	—	50
4	Valkas	—	9	18	9	3	—	—	—	39
5	Madonas	3	10	18	9	—	2	—	—	42
6	Liepājas	—	7	14	4	1	2	1	—	29
7	Aizputes	—	7	8	3	1	—	—	—	19
8	Kuldīgas	—	—	9	8	2	1	—	—	20
9	Ventspils	—	2	6	3	2	—	1	—	14
10	Talsu	—	2	10	3	2	1	—	—	18
11	Tukuma	—	4	17	4	—	—	—	—	25
12	Jelgavas	—	7	24	9	1	—	—	—	41
13	Bauskas	—	1	10	6	3	—	—	—	20
14	Jēkabpils	—	1	10	5	2	1	—	—	19
15	Ilūkstes	—	—	4	8	6	1	—	—	19
16	Daugavpils	—	—	1	1	2	2	14	3	23
17	Rēzeknes	—	—	—	1	2	1	12	3	19
18	Ludzas	—	—	—	—	—	2	9	1	12
19	Jaunlatgales	—	—	—	—	—	1	8	4	13
20	Kopā 1935.	5	96	218	93	34	15	45	11	517
21	*Total* 1930.	9	102	227	87	30	11	46	9	521
22	1925.	.	118	226	87	28	11	46	9	525
23	1920.	.	129	231	71	26	11	47	8	523
						1935. g.				
24	Vidzeme	5	65	105	38	10	3	—	—	226
25	Kurzeme	—	18	47	21	8	4	2	—	100
26	Zemgale	—	13	65	32	12	2	—	—	124
27	Latgale	—	—	1	2	4	6	43	11	67

Pagastu pašvaldību skaits.

Nombre des Administrations communales.

Pagastu skaits pēdējos gados samazinājies, jo dažos pagastos bija ļoti niecīgs iedzīvotāju skaits: 1925./26. s. g. bija 525 pagastu pašvaldības, 1932./33. s. g. — 522, 1933./34. s. g. — 517 un 1935./36. s. g. — 516. 1933./34. s. g. 1) Ķempju pagasts pievienots Līgatnes pagastam Rīgas apriņķī, 2) Pāvītes — Vecpiebalgas pagastam Cēsu apriņķī, 3) Katriņas — Ērgļu pagastam Cēsu apriņķī, 4) Mūrmuižas — Kauguru pagastam Valmieras apriņķī un 5) Arakstu — Lodes pagastam Valmieras apriņķī. 1935./36. s. g. Līvu pagasts pievienots Cēsu pagastam Cēsu apriņķī. Vēl ir apvienoti, sadalīti un robežās grozīti pagasti.

Iekšlietu ministrs pēc likuma par pašvaldību vienību tiesību piešķiršanu, robežu un nosaukumu noteikšanu un pārgrozīšanu (1922. g. lik. kr. 136) apstiprinājis sekojošas pagastu sadalīšanas, apvienošanas un robežu grozīšanas, kas izvedamas dzīvē ar 1936. g. 1. aprīli: I. Pagastu sadalīšana. Jaunlatgales apriņķis. 1. No Balvu pagasta atdalīt jaunu pagasta pašvaldību, nosaucot to par Vīksnas pagastu ar sēdekli pie Vīksnas stacijas. 2. No Kacēnu pagasta atdalīt jaunu pagasta pašvaldību ar nosaukumu Upmales pagasts, kuŗa sēdeklis Trumulevā. Daugavpils apriņķis. 3. No Kapiņu pagasta atdalīt jaunu pagasta pašvaldību ar nosaukumu Aglonas pagasts ar sēdekli bieži apdzīvotā vietā Somersetā, bet Kapiņu pagastam nosakot jaunu sēdekli Geronimova muižā. 4. No Līksnas pagasta atdalīt jaunu pagasta pašvaldību ar nosaukumu Nīcgales pagasts ar sēdekli pie Nīcgales stacijas. II. Pagastu apvienošana. Cēsu apriņķis. 1. Cirstu pagastu apvienot ar Jumurdas pagastu vienā pašvaldības vienībā, pievienojot Cirstu pagastu Jumurdas pagastam. Madonas apriņķis. 1. Pērses pagastu apvienot ar Odzienas pagastu vienā pašvaldības vienībā, pievienojot Pērses pagastu Odzienas pagastam. III. Pagastu robežu grozīšana. Pagastu robežas grozītas sekojošiem pagastiem: Rīgas apriņķī — Lēdurgas un Turaidas pagastam. Valmieras apriņķī — Rozēnu, Mazsalacas, Salacas, Aināžu, Katvaru un Umurgas pagastam. Madonas apriņķī — Grašu un Kraukļu pagastam. Jaunlatgales apriņķī — Šķilbēnu, Tilžas, Purmales un Linavas pagastam. Rēzeknes apriņķī — Bērzgales, Makašēnu, Kaunatas un Bukmuižas pagastam. Daugavpils apriņķī — Vārkavas, Līvānu, Višķu, Biķernieku, Ungurmuižas un Krustpils pagastam. Jēkabpils apriņķī — Saukas un Viesītes pagastam. Bauskas apriņķī — Taurkalnes un Vecmuižas pagastam. Jelgavas apriņķī — Auru, Līvbērzes un Šķibes pagastam. Tukuma apriņķī — Remtes un Struteles pagastam. Talsu apriņķī — Virbu, Valgales, Kandavas un Cēres pagastam. Kuldīgas apriņķī — Kurmāles, Lutriņu, Saldus, Skrundas un Raņķu pagastam. Liepājas apriņķī — Gramzdas, Priekules, Virgas un Tadaiķu pagastam.

№ 3. Pagastu skaits.

№ 3. Nombre des communes rurales.

№№	Apriņķi un apgabali *Districts et provinces* / Saimniecības gadi *Exercices*	1925./26.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīgas	58	58	58	57	57	57
2	Cēsu	40	40	40	38	38	37
3	Valmieras	52	52	52	50	50	50
4	Valkas	40	39	39	39	39	39
5	Madonas	42	42	42	42	42	42
6	Liepājas	27	29	29	29	29	29
7	Aizputes	21	19	19	19	19	19
8	Kuldīgas	24	20	20	20	20	20
9	Ventspils	14	14	14	14	14	14
10	Talsu	18	18	18	18	18	18
11	Tukuma	25	25	25	25	25	25
12	Jelgavas	41	41	41	41	41	41
13	Bauskas	20	20	20	20	20	20
14	Jēkabpils	19	19	19	19	19	19
15	Ilūkstes	19	19	19	19	19	19
16	Daugavpils	22	23	23	23	23	23
17	Rēzeknes	19	19	19	19	19	19
18	Ludzas	12	12	12	12	12	12
19	Jaunlatgales	12	13	13	13	13	13
20	Kopā. *Total*	525	522	522	517	517	516
21	Vidzeme	232	231	231	226	226	225
22	Kurzeme	104	100	100	100	100	100
23	Zemgale	124	124	124	124	124	124
24	Latgale	65	67	67	67	67	67

Pagastu pašvaldību budžetu kopsumma.

Somme générale des budgets des Administrations communales.

Jau trešo gadu pagastu pašvaldību budžetu kopsumma pavairojas, un 1935./36. s. g. tā bija 14,173 milj. ls, vai par 1,375 milj. ls — 10,7% lielāka nekā iepriekšējā gadā. Budžeti pavairojušies ne tikai visos apgabalos, bet arī visos apriņķos. Lielākie pagastu pašvaldību budžeti bija Vidzemē — 4,666 milj. ls apmērā, vai 32,9% no kopsummas; otrā vietā ir Latgale — 3,644 milj. ls, Zemgalē — 3,443 milj. ls un Kurzemē — 2,420 milj. ls; visvairāk tie pavairojās Latgalē — par 0,388 milj. ls vai 11,9%, Zemgalē par 0,382 milj. ls — 12,5%, Kurzemē par 0,282 milj. ls — 13,2% un Vidzemē par 0,323 milj. ls — 7,4%. Atsevišķos apriņķos budžetu summas pavairojušās par vēl lielāku daļu, piemēram, Daugavpils apriņķī — par 25,1%, Kuldīgas — par 24,1%, bet Rēzeknes tikai par 4,3%, Madonas — 5,1%, Valmieras — 6,0%, bet citos apriņķos svārstās minētās robežās.

Atsevišķos pagastos budžetu summas ir ļoti dažādas, un tās ietekmē pagasta lielums (pēc iedzīvotāju skaita), ārkārtēji ieņēmumi un izdevumi, kā arī iedzīvotāju maksātspējas. 1935./36. s. g. 28 pagastos budžeti nesasniedza 10.000 ls, pie kam Vidzemē bija

№ 4. Pagastu pašvaldību budžeti.

№ 4. *Budgets des communes rurales.*

№№	Budžeta gadi *Exercices* \ Apgabali *Provinces*	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā *Total*
		1000 latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	1923./24.	3 584	1 543	1 756	1 703	8 586
2	1924./25.	3 820	1 724	2 195	2 163	9 902
3	1925./26.	4 157	1 940	2 580	2 825	11 502
4	1926./27.	4 625	2 166	2 988	3 262	13 041
5	1927./28.	4 835	2 231	3 228	3 193	13 487
6	1928./29.	4 686	2 151	3 096	3 320	13 253
7	1929./30.	4 912	2 369	3 711	3 917	14 909
8	1930./31.	5 081	2 478	3 782	3 923	15 264
9	1931./32.	5 097	2 445	3 736	4 043	15 321
10	1932./33.	4 463	2 143	3 038	3 176	12 820
11	1933./34.	4 244	2 071	2 953	3 108	12 376
12	1934./35.	4 343	2 138	3 061	3 256	12 798
13	1935./36.	4 666	2 420	3 443	3 644	14 173
		Procentos — *en* %				
14	1923./24.	41,7	18,0	20,5	19,8	100,0
15	1932./33.	34,8	16,7	23,7	24,8	100,0
16	1933./34.	34,3	16,7	23,9	25,1	100,0
17	1934./35.	33,9	16,7	23,9	25,5	100,0
18	1935./36.	32,9	17,1	24,3	25,7	100,0

№ 5. Pagastu pašvaldību budžeti 1935./36. s. g.

№ 5. *Budgets des communes rurales de l'exercice 1935/36.*

№№	Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Budžeti *Budgets*	Caurmērā uz vienu iedzīvotāju *Moyenne par habitant*	Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju *Moyenne par contribuable*	+ starpība pret 1934./35. s. g. budžetu + *différence par rapport au budget de l'exercice 1934/35*	+ starpība procentos + *différence en* %
		Latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīgas	1 308 777	14,32	36,08	+ 93 718	+ 7,7
2	Cēsu	715 392	13,82	34,07	+ 48 886	+ 7,3
3	Valmieras	979 329	14,90	36,28	+ 55 682	+ 6,0
4	Valkas	832 695	12,98	32,36	+ 84 412	+ 11,3
5	Madonas	829 745	12,54	31,32	+ 39 890	+ 5,1
6	Liepājas	649 532	12,58	33,57	+ 75 404	+ 13,1
7	Aizputes	358 996	12,50	33,19	+ 29 405	+ 8,9
8	Kuldīgas	614 167	13,89	38,76	+ 119 267	+ 24,1
9	Ventspils	335 908	10,11	27,01	+ 28 295	+ 9,2
10	Talsu	460 868	13,32	35,03	+ 28 978	+ 6,7
11	Tukuma	578 653	15,43	39,13	+ 96 776	+ 20,1
12	Jelgavas	1 156 752	17,93	44,65	+ 82 024	+ 7,6
13	Bauskas	643 372	16,17	44,92	+ 81 767	+ 14,6
14	Jēkabpils	546 436	14,12	37,07	+ 57 499	+ 11,8
15	Ilūkstes	518 165	10,73	29,56	+ 64 791	+ 14,3
16	Daugavpils	1 231 488	8,03	24,61	+ 247 190	+ 25,1
17	Rēzeknes	917 185	6,77	21,40	+ 37 706	+ 4,3
18	Ludzas	598 306	7,11	21,75	+ 35 743	+ 6,4
19	Jaunlatgales	897 091	8,43	23,78	+ 66 993	+ 8,1
20	Kopā *Total*	14 172 857	11,43	31,25	+1 374 426	+ 10,7
21	Vidzeme	4 665 938	13,75	34,18	+ 322 588	+ 7,4
22	Kurzeme	2 419 471	12,57	33,79	+ 281 349	+ 13,2
23	Zemgale	3 443 378	15,05	39,44	+ 382 857	+ 12,5
24	Latgale	3 644 070	7,60	23,05	+ 387 632	+ 11,9

№ 6. Pagastu pašvaldību budžeti 1935./36. s. g. uz vienu iedzīvotāju.

№ 6. Budgets des communes rurales de l'exercice 1935/36 par habitant.

№№	Apgabali / *Provinces*	Līdz 5 ls *au dessous de*	5,1—7,5	7,6—10,0	10,1—12,5	12,6—15,0	15,1—20,0	20,1—25,0	Pāri par 25 ls *au dessus de*	Kopā *Total*
		Pagastu skaits — *Nombre des communes rurales*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Vidzeme . . .	—	1	9	55	91	58	9	2	225
2	Kurzeme . . .	—	1	15	30	38	12	3	1	100
3	Zemgale . . .	—	2	9	20	32	40	18	3	124
4	Latgale . . .	—	34	27	3	3	—	—	—	67
5	Kopā — *Total* . .	—	38	60	108	164	110	30	6	516
6	Procentos — *en* %	—	7,4	11,6	20,9	31,8	21,3	5,8	1,2	100,0

21 pagasts, Kurzemē — 6, Zemgalē — 1, bet Latgalē nebija neviena šāda pagasta; 18 pagastos budžeti pārsniedza 70.000 ls, un Latgalē bija 12, Vidzemē — 1, Kurzemē — 3 un Zemgalē — 2 šādi pagasti. Tomēr šīs pagastu pašvaldības uzskatāmas par izņēmumu, jo — 401 pagasts vai 77,7% ir ar vidējiem budžetiem — no 10.000 līdz 40.000 ls. Pagastu pašvaldības ar maziem budžetiem visvairāk ir Vidzemē, bet ar lieliem budžetiem — Latgalē.

Pareizāk par budžetu apmēriem var spriest, salīdzinot tos caurmērā uz vienu iedzīvotāju. Caurmērā visā Latvijā uz vienu lauku iedzīvotāju 1935./36. s. g. pagastu pašvaldībās bija 11,43 ls liela budžetu summa, pie kam Zemgales pagastos — 15,05 ls, bet Latgales — 7,60 ls, Vidzemes — 13,75 un Kurzemes — 12,57 ls, vaī pa apgabaliem šīs summas ir dažādas; pa apriņķiem tās svārstās vēl lielākos apmēros, un Jelgavas apriņķī tās bija 17,93 ls, Bauskas — 16,17 ls, bet Rēzeknes — 6,77 ls, Ludzas — 7,11 ls, Ventspils — 10,11 ls u. t. t. Atsevišķos pagastos budžetu summas uz vienu iedzīvotāju bija ļoti dažādas: 38 pagastos tās nepārsniedza 7,5 ls (Latgalē bija 34 šādas pagastu pašvaldības) un 6 pagastos budžeti uz vienu iedzīvotāju bija lielāki par 25 ls. Latgalē nevienā pagastā tie nepārsniedza 15 ls un 9/10 pagastu tie bija zem 10 ls. Visā Latvijā 382 pagastos, kas ir 74,0%, budžetu summas uz katru iedzīvotāju svārstījās starp 10 un 20 ls.

Uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju caurmērā visā valstī bija 31,25 ls liela budžetu summa, pie kam lielākā bija Zemgalē — 39,44 ls, bet mazākā Latgalē — 23,05 ls, Vidzemē — 34,18 ls un Kurzemē — 33,79 ls. Arī šīs summas atsevišķos apriņķos bija ļoti dažādas; visvairāk uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju iznāca Bauskas apriņķī — 44,92 ls, Jelgavas — 44,65 ls, bet Rēzeknes apriņķī — 21,40 ls un Ludzas — 21,75 ls; pārējos apriņķos svārstījās minētās robežās. Atsevišķos pagastos budžetu summas uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju bija vēl dažādākas: 64 pagastos tās nepārsniedza 25 ls (43 minētie pagasti bija Latgalē), bet 15 pagastos iznāca vairāk nekā 60 ls; neviens šāds pagasts nebija Latgalē, vai vispār Latgales pagastos uz vienu pašvaldības

№ 7. Pagastu pašvaldību budžeti 1935./36. s. g. uz vienu nodokļa maksātāju.

№ 7. Budgets des communes rurales de l'exercice 1935/36 par contribuable.

№№	Apgabali / *Provinces*	Līdz 25 ls *au dessous de*	25,1—30,0	30,1—35,0	35,1—40,0	40,1—45,0	45,1—50,0	50,1—60,0	60,1—70,0	70,1—80,0	Pāri par 80 ls *au dessus de*	Kopā *Total*
		Pagastu skaits — *Nombre des communes rurales*										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Vidzeme .	9	47	69	53	31	8	5	3	—	—	225
2	Kurzeme .	10	19	35	17	9	7	1	1	—	1	100
3	Zemgale .	2	15	23	30	21	10	13	7	2	1	124
4	Latgale .	43	15	6	2	1	—	—	—	—	—	67
5	Kopā — *Total*	64	96	133	102	62	25	19	11	2	2	516
6	Procentos — %	12,4	18,6	25,8	19,8	12,0	4,8	3,7	2,1	0,4	0,4	100,0

nodokļa maksātāju budžetu summas nepārsniedza 45 ls un gandrīz $^{9}/_{10}$ visu pagastu budžetu summas uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju bija līdz 30 ls. Lielākai daļai pagastu, skaitā 393, kas ir $^{3}/_{4}$, budžetu summas uz vienu nodokļa maksātāju bija starp 25 ls un 45 ls. Šīs caurmēra summas uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju pa daļai iet līdztekus uz vienu iedzīvotāju.

Budžetu kopsumma atsevišķos pagastos, grupējot pēdējos pēc iedzīvotāju skaita, ir ļoti dažādas: caurmērā visā Latvijā uz vienu iedzīvotāju lielākās summas ir pagastos ar mazu iedzīvotāju skaitu, bet mazākās ir pagastos ar lielu iedzīvotāju skaitu. Jo lielāks pagasts pēc iedzīvotāju skaita, jo mazāki budžeti (caurmērā uz vienu iedzīvotāju). Pagastos, kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 500, uz katru iedzīvotāju ir 16,63 ls liela budžetu summa; šie caurmēra skaitļi samazinās iedzīvotāju skaitam pavairojoties, un lielajos pagastos, kur iedzīvotāju skaits pārsniedz 10.000, uz vienu iedzīvotāju ir tikai 7,10 ls liela budžeta summa; budžetu summas caurmērā uz vienu iedzīvotāju samazinās pakāpeniski. Lielos pagastus, kur iedzīvotāju skaits pārsniedz 5.000 (atsevišķā pagastā), ietekmē vienīgi Latgale, bet mazos — Vidzeme un pa daļai Zemgale, tādēļ budžetu summas samazinās atkarībā arī no Latgales pagastu samērā mazajiem budžetiem. Atsevišķos apgabalos budžetu summas pēc iedzīvotāju skaita nesamazinās tik konsekventi. Caurmērā uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju lielākās summas ir mazos pagastos, bet mazākās — lielajos: pagastos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500 caurmērā uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju ir 41,20 ls, bet pagastos ar iedzīvotāju skaitu pāri par 10.000 ir 20,33 ls. Lielākie budžeti ir pagastu pašvaldībām ar iedzīvotāju skaitu no 1.001 līdz 2.000, vai 33,1% no kopsummas, pagastos ar iedzīvotāju skaitu no 2.001 līdz 3.000 budžetu kopsumma ir 20,5%, un pagastos ar iedzīvotāju skaitu no 5.001 līdz 10.000 budžeti ir 17,5% no kopsummas, sevišķi Latgales pagastos.

Ieņēmumi.

Recettes.

Ieņēmumu kopsumma ir tāda pati kā budžets, un tādēļ par to vairs nerunās. Pagastu pašvaldību ieņēmumu struktūra pēdējos gados paliek bez lielākām pārmaiņām, tomēr zināmas tendences ir novērojamas. Pēdējos 3 saimniecības gados samazinās nodokļu nozīme: 1932./33. s. g. tie bija 92,7%, 1934./35. s. g. — 89,8% un 1935./36. — 86,5%, bet tomēr vēl arvien nodokļi ir lielākā daļa no ieņēmumu budžeta. Pēdējos gados pavairojās īpaši ārkārtējo ieņēmumu nozīme: 1932./33. s. g. tie bija 1,8%, 1934./35. s. g. — 5,0% un 1935./36. s. g. — 7,5%. Pārējo

№ 8. Budžetu summas 1935./36. s. g. pēc pagastu iedzīvotāju skaita.

№ 8. Sommes budgétaires de l'exercice 1935/36 d'après le nombre des habitants des communes rurales.

№№	Iedzīvotāju skaits pagastā *Nombre des habitants dans les comm. rur.* / Apgabali *Provinces*	Līdz 500 *au-dessous de*	501—1 000	1 001—2 000	2 001—3 000	3 001—4 000	4 001—5 000	5 001—10 000	Pāri par 10 000 *au-dessus de*	Kopā *Total*
		Ls								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Uz vienu iedzīvotāju — *par habitant*								
1	Vidzeme	16,63	15,04	14,23	12,66	13,46	11,38	—	—	13,75
2	Kurzeme	—	15,10	13,64	11,86	11,80	12,88	8,20	—	12,57
3	Zemgale	—	16,52	16,52	14,87	12,10	12,10	—	—	15,05
4	Latgale	—	—	13,71	11,27	11,63	7,50	7,54	7,10	7,60
5	Kopā. *Total*	16,63	15,26	14,78	13,20	12,37	10,25	7,57	7,10	11,43
		Uz vienu nodokļa maksātāju — *par contribuable*								
6	Vidzeme	41,20	36,01	35,04	32,07	34,58	29,36	—	—	34,18
7	Kurzeme	—	36,43	36,02	32,55	32,55	33,22	25,54	—	33,79
8	Zemgale	—	41,88	42,72	38,69	33,59	31,37	—	—	39,44
9	Latgale	—	—	34,38	27,55	31,58	24,14	23,51	20,33	23,05
10	Kopā. *Total*	41,20	36,86	37,51	34,32	33,42	28,84	23,60	20,33	31,25
		Procentos no kopsummas — % *de la somme générale*								
11	Vidzeme	0,5	16,3	46,1	24,5	9,3	3,3	—	—	100,0
12	Kurzeme	—	9,6	39,2	24,7	12,4	9,3	4,8	—	100,0
13	Zemgale	—	5,0	45,8	32,4	14,0	2,8	—	—	100,0
14	Latgale	—	—	0,6	1,4	4,3	5,7	64,6	23,4	100,0
15	Kopā. *Total*	0,2	8,2	33,1	20,5	9,7	4,8	17,5	6,0	100,0

Pagastu pašvaldĪbu budžeti uz vienu iedzīvotāju 1935./36. s. g.
Budgets des administrations communales — répartition par habitant en 1935/36.

ieņēmumu nozīme ir niecīga, un tā arī paliek bez lielākām pārmaiņām; kapitāli, īpašumi un uzņēmumu peļņa ir 2,3% un dažādi — 3,7%. Nodokļiem lielākā nozīme ir Kurzemē — 88,3%, Vidzemē — 88,0%, bet mazākā Zemgalē — 84,7% un Latgalē — 85,1%.

№ 9. Pagastu pašvaldību ieņēmumu budžeti 1923./24.—1935./36. g.
№ 9. Budgets de recettes des communes rurales des exercices de 1923/24 à 1935/36.

№№	Ieņēmumi *Recettes* / Saimniecības gadi *Exercices*	Nodokļi *Impôts*	Kapitāli, īpašumi un uzņēmumi *Capitaux, propriétés et entreprises*	Ārkārtēji *Extra-ordinaires*	Dažādi *Diverses*	Iztrūkums *Déficit*	Kopā *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1923./24.	6 813	157	809	149	658	8 586
2	1924./25.	8 194	232	1 046	202	228	9 902
3	1925./26.	9 181	296	1 148	254	623	11 502
4	1926./27.	9 725	333	1 937	295	751	13 041
5	1927./28.	10 858	359	1 574	345	351	13 487
6	1928./29.	11 103	383	1 005	424	337	13 252
7	1929./30.	12 453	370	1 113	385	588	14 909
8	1930./31.	12 742	397	1 101	418	606	15 264
9	1931./32.	14 191	390	236	459	45	15 321
10	1932./33.	11 885	312	226	386	11	12 820
11	1933./34.	11 359	287	349	381	—	12 376
12	1934./35.	11 497	276	646	379	—	12 798
13	1935./36.	12 262	317	1 068	526	—	14 173
		Procentos — *en %*					
14	1931./32.	92,6	2,5	1,6	3,0	0,3	100,0
15	1932./33.	92,7	2,4	1,8	3,0	0,1	100,0
16	1933./34.	91,8	2,3	2,8	3,1	—	100,0
17	1934./35.	89,8	2,2	5,0	3,0	—	100,0
18	1935./36.	86,5	2,3	7,5	3,7	—	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Ls — *Moyenne par habitant en Ls.*					
19	1924./25.	6,74	0,19	0,86	0,16	0,19	8,14
20	1929./30.	10,30	0,31	0,92	0,32	0,49	12,34
21	1931./32.	11,77	0,32	0,20	0,38	0,04	12,71
22	1932./33.	9,85	0,26	0,19	0,32	0,01	10,63
23	1933./34.	9,43	0,24	0,29	0,32	—	10,28
24	1934./35.	9,55	0,23	0,54	0,31	—	10,63
25	1935./36.	9,89	0,26	0,86	0,42	—	11,43
		Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju Ls — *Moyenne par contribuable en Ls*					
26	1932./33.	26,94	0,71	0,51	0,88	0,02	29,06
27	1934./35.	25,79	0,62	1,45	0,85	—	28,71
28	1935./36.	27,04	0,70	2,35	1,16	—	31,25

Nodokļus pa daļai aizstāj ārkārtēji ieņēmumi; Zemgalē ir lielākie ārkārtējie ieņēmumi — 10,3% un Latgalē — 8,5%, bet Vidzemē un Kurzemē tiem mazāka nozīme. Mazākā kapitālu, uzņēmumu un īpašumu peļņas nozīme ir Latgalē — 0,8%, bet lielākā Vidzemē — 3,4%. Dažādo ieņēmumu nozīme Latgalē ir 5,6%, bet Kurzemē — 2,7%.

Nodokļi.

Impôts.

Pagastu pašvaldībās nodokļu ieņēmumiem ir lielāka nozīme nekā pilsētu pašvaldību un valsts saimniecībā. Kā jau bija redzams, to nozīme sasniedza pat $^{9}/_{10}$ visu ieņēmumu. Pēdējos gados tā nedaudz samazinās, tomēr vēl arvien ir ļoti liela. Nodokļu ieņēmumi pagastu pašvaldību ieņēmumu budžetā pavairojas: 1935./36. s. g. bija 12,262 milj. ls, vai par 0,765 milj. ls — 6,7% lielāki nekā iepriekšējā gadā. Nodokļu pavairošanās nav izskaidrojama ar likmju pārgrozībām, jo maksimālās likmes nav mainītas, un, kā būs redzams, daudzi pagasti maksimālās likmes nemaz neizmanto, un tiem ir diezgan lielas rezerves, lai pavairotu nodokļu ieņēmumus. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1935./36. s. g. bija 9,89 ls liela nodokļu summa, vai pret diviem iepriekšējiem gadiem tā pavairojusies. Atsevišķos apgabalos caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāca ļoti dažādas summas: lielākās bija Zemgalē — 12,74 ls, Vidzemē — 12,11 ls, bet mazākās Latgalē — 6,47 ls un vidējās Kurzemē — 11,10 ls. Latgales apriņķos bija mazākie nodokļi uz vienu iedzīvotāju — 5,84 ls, Rēzeknes — 6,21 ls, un samērā mazas nodokļu summas bija arī Ilūkstes un Ventspils apriņķī; lielākās nodokļu summas uz vienu iedzīvotāju bija Jelgavas apr. — 15,79 ls un Bauskas — 14,49 ls; no Vidzemes apr. lielākie nodokļi bija Valmieras — 13,13 ls. Nodokļu summas pagastos pēc iedzīvotāju skaita arī ir ļoti dažādas, un, vispār, tās seko budžetu skaitļiem: pagastos ar iedzīvotāju skaitu no 501 līdz 1.000 caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir 13,28 ls, pagastos ar lielāku iedzīvotāju skaitu nodokļu summas pakāpeniski samazinās, bet mazākās ir pagastos ar iedzīvotāju skaitu pāri par 10.000 — tur uz katru iedzīvotāju ir tikai 6,0 ls. Jāatkārto, ka šie lielie pagasti atrodas vienīgi Latgalē, kur vispār nodokļi ir mazāki. Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju 1935./36. s. g. bija 27,04 ls, pie kam Zemgalē — 33,40 ls, Vidzemē — 30,10 ls, Kurzemē — 29,84 ls un Latgalē — 19,61 ls; arī caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju lielākās summas ir mazos pagastos, bet mazākās — lielos pagastos.

Pēc 1935./36. s. g. budžeta ieņēmumi paredzēti no diezgan liela nodokļu skaita vai arī no tiem nodokļiem, kurus agrāk ņēma apriņķu pašvaldības. 1935./36. s. g. paredzēts, ka traktieru nodoklis dos 82.450 ls lielus ieņēmumus, tirgus nodeva — 57.385 ls (iepriekšējā gadā — 25.180 ls), rakstu nodeva — 45.535 ls (38.200 ls), izpriecas nodoklis — 45.600 ls (826 ls), dzimtsarakstu nodeva — 15.600 ls, pagasttiesas nodeva — 14.500 ls, aktu nodeva 5.320 ls, vasarnieku un peldviesu nodeva — 4.685 ls, vekseļu protesta nodeva — 3.154 ls, gaļas sanitārās

№ 10. Nodokļi pagastu pašvaldībās 1933./34.

№ 10. Impôts des communes rurales des exercices

№№	Saimniecības gadi / Nodokļi	1933./34.	1934./35.	1935./36.	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale
		Latos — *en Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nekustamas mantas nodoklis . .	6 711 697	6 774 591	6 866 531	2 190 959	1 174 908	1 852 260
2	Pašvaldības nodoklis	4 593 579	4 656 545	5 115 827	1 809 009	919 058	998 330
3	Traktieru un patentu nodoklis .	—	—	82 449	42 061	16 327	18 870
4	Izpriecas nodoklis	821	826	45 587	23 668	7 076	11 894
5	Zvejas nodoklis	213	235	228	16	93	119
6	Rakstu nodeva	31 313	38 219	47 535	11 494	4 570	10 691
7	Vekseļu protesta nodeva	—	—	3 154	1 094	348	540
8	Dzimtsarakstu nodeva	—	—	15 892	3 695	2 340	3 904
9	Pagasttiesas nodeva	—	—	14 539	3 596	1 351	1 926
10	Aktu nodeva	—	—	5 320	1 974	711	975
11	Vasarnieku un peldviesu nodeva	—	—	4 685	4 250	170	135
12	Tirgus nodeva	20 735	25 180	57 385	16 034	8 914	15 351
13	Gaļas sanitārās pārraudz. nodeva	—	—	2 015	400	520	45
14	Pārējās nodevas	940	1 090	650	—	—	650
15	Kopā . . .	11 359 298	11 496 686	12 261 797	4 108 250	2 136 386	2 915 690

pārraudzības nodeva — 2.015 ls, zvejas nodoklis — 228 ls un citi nodokļi un nodevas — 650 ls. Tikko minēto nodokļu (un pa daļai arī nodevu) skaits ir diezgan liels, bet ieņēmumu summas, kā no katra atsevišķi, tā arī visiem kopā, ir mazas — 0,279 milj. ls, tomēr pret iepriekšējo gadu tās ievērojami pavairojušās — par 0,213 milj. ls un tagad ir 2,0% no ieņēmumu kopsummas. Lielākos ieņēmumus visu laiku dod nekustamas mantas un pašvaldības nodoklis — agrāk personīgais. Tagad šie nodokļi ir 84,5% no kopieņēmumiem, vai 98% no nodokļiem; agrāk šī daļa bija vēl lielāka un sasniedza 99,5%.

Nodokļu likmes — lauku nekustamas mantas un pašvaldības, visos pagastos nav vienādas. Pastāv gan maksimālās likmes, bet visas pagastu pašvaldības tās pilnos apmēros neuzliek. Ir arī tādas pašvaldības, kam ar maksimālām likmēm nepietiek, tad tās var paaugstināt nodokļu likmes līdz 20%. Likums nosaka, ka paaugstinot vai pazeminot likmes, tās jāattiecina par vienādu daļu uz abiem nodokļiem — lauku nekustamas mantas un pašvaldības. Pagastu pašvaldību skaits, kas piemēro maksimālās likmes, pēdējos divos gados pavairojās; 1935./36. s. g. tādu pašvaldību bija 276 vai 53,5% un par 96 pašvaldībām vairāk nekā iepriekšējā gadā. Visvairāk maksimālās likmes izmantoja Kurzemes pagastu pašvaldības — 63,0%, bet vismazāk Zemgales — 46,8%. Pēdējos divos gados arī nedaudz pavairojās to pagastu skaits, kas paaugstināja maksimālās likmes, un 1935./36. s. g. tādu pagastu bija 62, vai 12,0% no kopējā pa-

—1935./36. s. g.

de 1933/34 à 1935/36.

Latgale	Excercices / Impôts
9	10
1 648 404	*Impôts sur immeubles*
1 389 430	*Impôts communaux*
5 191	*Impôts sur les restaurants et contributions des patentes*
2 949	*Taxe sur les divertissements*
—	*Impôts de pêche*
20 780	*Droits de timbre*
1 172	*Protestation des lettres de change*
5 953	*Etat civil*
7 666	*Contributions de justice des communes rurales*
1 660	*Droits de dossiers*
130	*Villegiateurs et baigneurs*
17 086	*Droits de marchés*
1 050	*Inspection sanitaire de la viande*
—	*Autres contributions*
101 471	*Total*

№ 11. Pagastu pašvaldību ieņēmumu budžeti 1935./36. s. g.

№ 11. Budgets de recettes des communes rurales dans l'exercice 1935/36.

№№	Ieņēmumi *Recettes* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Nodokļi *Impôts*	Kapitāli, īpašumi un uzņēmumi *Capitaux, propriétés et entreprises*	Ārkārtēji *Extraordinaires*	Dažādi *Diverses*	Kopā *Total*
		1000 latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīgas . . .	1 165	32	64	48	1 309
2	Cēsu . . .	648	32	11	24	715
3	Valmieras .	863	32	50	34	979
4	Valkas . .	706	30	68	29	833
5	Madonas . .	726	31	47	26	830
6	Liepājas . .	597	16	19	18	650
7	Aizputes . .	328	10	11	9,9	359
8	Kuldīgas . .	504	11	84	15	614
9	Ventspils .	302	12	15	6,5	336
10	Talsu . . .	405	7,0	33	16	461
11	Tukuma . .	469	13	83	14	579
12	Jelgavas . .	1 019	32	78	28	1 157
13	Bauskas . .	576	11	35	21	643
14	Jēkabpils .	410	12	111	13	546
15	Ilūkstes . .	442	5,8	49	21	518
16	Daugavpils .	896	8,0	258	70	1 232
17	Rēzeknes .	842	8,4	23	44	917
18	Ludzas . .	546	4,1	6,8	41	598
19	Jaunlatgales	818	9,7	22	47	897
20	Kopā *Total*	12 262	317	1 068	526	14 173
21	Vidzeme .	4 108	157	240	161	4 666
22	Kurzeme .	2 136	56	162	66	2 420
23	Zemgale .	2 916	74	356	97	3 443
24	Latgale .	3 102	30	310	202	3 644
		Procentos — *en %*				
25	Vidzeme .	88,0	3,4	5,1	3,5	100,0
26	Kurzeme .	88,3	2,3	6,7	2,7	100,0
27	Zemgale .	84,7	2,2	10,3	2,8	100,0
28	Latgale .	85,1	0,8	8,5	5,6	100,0
29	Kopā *Total*	86,5	2,3	7,5	3,7	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Ls *Moyenne par habitant en Ls*				
30	Vidzeme .	12,11	0,46	0,71	0,47	13,75
31	Kurzeme .	11,10	0,29	0,84	0,35	12,58
32	Zemgale .	12,75	0,32	1,56	0,42	15,05
33	Latgale .	6,47	0,06	0,65	0,42	7,60
34	Kopā *Total*	9,89	0,26	0,86	0,42	11,43
		Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju Ls *Moyenne par contribuable en Ls*				
35	Vidzeme .	30,09	1,15	1,76	1,18	34,18
36	Kurzeme .	29,83	0,78	2,26	0,92	33,79
37	Zemgale .	33,40	0,85	4,08	1,11	39,44
38	Latgale .	19,62	0,19	1,96	1,28	23,05
39	Kopā *Total*	27,04	0,70	2,35	1,16	31,25

gastu skaita, un par 32 vairāk nekā iepriekšējā gadā. Vidzemē maksimālās nodokļu likmes paaugstināja 19,6% pagastu, bet

№ 12. Nodokļi 1935./36. s. g. pēc pagastu iedzīvotāju skaita.

№ 12. Impôts de l'exercice 1935/36 d'après le nombre des habitants

№№	Iedzīvotāju skaits pagastā / *Nombre des habitants dans les communes rurales* — Apgabali / *Provinces*	Līdz 500 / *Au dessous de*	501—1 000	1 001—2 000	2 001—3 000	3 001—4 000	4 001—5 000	5 001—10 000	Pāri par 10 000 / *Au dessus de*	Kopā / *Total*
		1000 ls								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Vidzeme	19	672	1 879	1 020	372	146	—	—	4 108
2	Kurzeme	—	195	811	553	284	186	108	—	2 137
3	Zemgale	—	145	1 375	947	379	70	—	—	2 916
4	Latgale	—	—	13	41	117	175	2 037	718	3 101
5	Kopā *Total* . .	19	1 012	4 078	2 561	1 152	577	2 145	718	12 262
		Procentos no kopsummas — % *de la somme générale*								
6	Vidzeme	0,5	16,4	45,7	24,8	9,1	3,5	—	—	100,0
7	Kurzeme	—	9,1	38,0	25,9	13,3	8,7	5,0	—	100,0
8	Zemgale	—	5,0	47,1	32,5	13,0	2,4	—	—	100,0
9	Latgale	—	—	0,4	1,3	3,8	5,6	65,7	23,2	100,0
10	Kopā *Total* . .	0,2	8,2	33,3	20,9	9,4	4,7	17,5	5,9	100,0
		Uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Par habitant (en Ls)*								
11	Vidzeme	12,88	13,31	12,43	11,28	11,53	10,86	—	—	12,11
12	Kurzeme	—	12,73	11,66	10,95	11,14	10,72	7,57	—	11,10
13	Zemgale	—	13,92	14,40	12,64	9,49	8,74	—	—	12,74
14	Latgale	—	—	8,06	8,87	8,65	6,38	6,52	5,96	6,47
15	Kopā *Total* . .	12,88	13,28	12,83	11,62	10,36	8,71	6,57	5,99	9,89
		Uz vienu nodokļa maksātāju (Ls) — *Par contribuable (en Ls)*								
16	Vidzeme	31,90	31,87	30,62	28,60	29,62	28,02	—	—	30,10
17	Kurzeme	—	30,72	30,79	30,07	30,73	27,64	23,60	—	29,84
18	Zemgale	—	35,28	37,25	32,89	26,34	22,67	—	—	33,40
19	Latgale	—	—	20,22	21,69	23,47	20,56	20,38	17,15	19,61
20	Kopā *Total* . .	31,90	32,08	32,55	30,22	27,98	24,51	20,47	17,15	27,04

Latgalē — 3,0% un Zemgalē — 4,0%. Iepriekšējos gados ļoti liels pagastu skaits samazināja maksimālās likmes: 1933./34. s. g. — 326, 1934./35. s. g. — 307 un 1935./36. s. g. — 178; pēdējā gadā pagastu pašvaldību skaits, kas nodokļu likmes pazemināja, ir mazāks vai tikai 34,5%. Atsevišķos apgabalos pagastu daļa, kas pazemināja nodokļu likmes, bija ļoti nevienāda: visvairāk 1935./36. s. g. pazemināja Zemgalē — 49,2%, Latgalē — 44,8%, bet mazākā daļa bija Kurzemē — 26,0% un Vidzemē — 27,1%. Dažos pagastos nodokļu likmes pazemināja par ievērojamu daļu: 1935./36. s. g. 108 pagastu pašvaldībās tās bija par 15% zem maksimālām likmēm. Visvairāk nodokļu likmes pazemināja šādi pagasti: Grenču pag. Tukuma apr. par 50%, Skrudalienas pag. Ilūkstes apr. par 50%, Preiļu pag. Daugavpils apr. par 50%, Lielplatones un Lielvircavas pag. Jelgavas apr. par 41,7%, Irlavas pag. Tukuma apr. par 40%, Nīkrāces pag. Aizputes apr. par 35%, Pededzes pag. Valkas apr. par 34%, Kuldīgas pag. Kuldīgas apr. par 30% u. c. pagasti. Kopējā summa, par kādu pazemināja pagastu pašvaldību nodokļus, 1934./35. s. g. bija 2,033 milj. ls un 1935./36. s. g. — 1,085 milj. ls, bet pazeminājuma daļa bija 17,8% un 9,1%; nekustamas mantas nodoklis 1935./36. s. g. bija pazemināts par 0,622 milj. ls un pašvaldības nodoklis par 0,463 milj. ls. Lielākie nodokļu pazeminājumi bija Zemgalē — par 0,433 milj. ls — 15,2% no kopsummas, bet mazākie Kurzemē — par 0,091 milj. ls — 4,3%; Vidzemē — par 0,207 milj. ls — 5,2% un Latgalē — par 0,354 milj. ls — 11,6%. Pagastu skaits, kas pazemina nodokļu likmes, kā arī pazeminājumu summas — katru gadu samazinās.

Paaugstinājumu summas pēdējos gados ir mazas, tomēr tām ir tendence pavairoties: 1934./35. s. g. bija 80.810 ls un 1935./36. s. g. — 168.322 ls. Pēdējā gadā nekustamas mantas nodokļa paaugstinājums bija 87.563 ls un pašvaldības nodokļa — 80.759 ls, vai 1,28% un 1,58% no minēto nodokļu kopsummām. Par lielāko summu paaugstināja Vidzemes pagastu pašvaldības — 110.536 ls, bet par mazāko summu Latgales — 10.718 ls, Zemgales — 15.995 ls un Kurzemes — 31.073 ls.

Nekustamas mantas nodoklis pagastiem dod lielākos ieņēmumus. Pēdējos gados nedaudz pavairojās arī ar nodokli apliekamās nekustamas mantas vērtība: 1935./36. s. g. tā bija 618,2 milj. ls, vai par 3,7 milj. ls lie-

№ 13. Ar nodokli apliekamā nekustamas mantas vērtiba pagastos.

№ 13. Valeur des immeubles imposables des communes rurales.

№№	Saimniec. gadi *Exercices* / Apgabali *Provinces*	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā *Total*
		Milj. latos — *en millions de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1928./29. . . .	175	81	138	130	524
2	1929./30. . . .	175	93	149	149	566
3	1930./31. . . .	174	95	187	150	606
4	1931./32. . . .	180	98	179	151	608
5	1932./33. . . .	184	100	179	151	614
6	1933./34. . . .	184	101	176	151	612
7	1934./35. . . .	185	101	177	151	614
8	1935./36. . . .	188	101	178	151	618

lāka nekā iepriekšējā gadā. Lielākā vērtība bija Vidzemē — 187,8 milj. ls, otrā vietā Zemgale — 177,9 milj. ls, Latgalē — 151,6 milj. ls un Kurzemē — 100,9 milj. ls. Gada laikā visvairāk pavairojusies Vidzemes nekustamas mantas vērtība. Nekustamas mantas nodokļa maksimālā likme ir 1,2% no vērtības. Faktiskās tomēr ir nedaudz zemākas, un 1935./36. s. g. tās bija 1,111%, pie kam augstākās bija Vidzemē — 1,166% un Kurzemē — 1,165%, bet zemākās Zemgalē — 1,041% un Latgalē — 1,087%. Atsevišķos apriņķos šis procents ir vēl zemāks, piemēram, Ilūkstes — 0,955%, Daugavpils — 0,959% un citos, bet augstākais bija Talsu apriņķī — 1,214%, Rīgas — 1,203% u. c. apriņķos; divos pēdējos nekustamas mantas nodoklis apriņķa apmērā pārsniedz maksimālās likmes, un pagasti izmantojuši iespēju tās paaugstināt.

Nekustamas mantas nodokļa ieņēmumi 1935./36. s. g. bija 6,867 milj. ls, vai par 0,092 milj. ls — 1,4% lielāki nekā iepriekšējā gadā. Lielākās summas ieņēma Vidzemē — 2,19 milj. ls, Zemgalē — 1,85, Latgalē — 1,65 un Kurzemē — 1,17 milj. ls. Nekustamas mantas nodokļa nozīme pēdējos trijos gados samazinās, un 1935./36. s. g. tā bija 48,4%, vai tās nozīme budžetā par 4,5% mazāka nekā iepriekšējā gadā. Sevišķi lielas summas no nekustamas mantas nodokļa paredzēja ieņemt 1931./32. s. g. — 8,2 milj. ls, vai vairāk par pusi no visiem ieņēmumiem.

Pašvaldības nodokļa maksātāju skaits ir ļoti liels, pie kam pēdējos 4 gados tas pastāvīgi pavairojas: 1935./36. s. g. bija 453.521, vai par 7.730 — 1,7% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Lauksaimniecību skaits, par kuŗām maksā pašvaldības nodokli, pavairojies par 1.066, bet lauksaimniecību skaits ar zemes platību zem 10 ha pat samazinājies par 900, vai lauksaimniecību skaits palicis gandrīz bez pārmaiņām. Visvairāk pavairojušies pārējie pašvaldības nodokļa maksātāji — par 7.562 maksātājiem; no tiem amatnieki, rūpnieki, tirgotāji un brīvās profesijas palikušas bez pārmaiņām, un visa pavairošanās ir notikusi ar laukstrādniekiem, lauksaimnieku ģimenes locekļiem u. c. nodokļa maksātājiem. Tas pats bija novērojams arī iepriekšējos gados: lauksaimniecību skaits, par kuŗām maksāja pašvaldības nodokli, tikai nedaudz pavairojās, un visa pavairošanās notika uz pārējo maksātāju

№ 14. Nodokļu ārkārtējā daļa 1931./32.—1935./36. s. g.

№ 14. Part extraordinaire des impôts des exercices de 1931/32 à 1935/36.

№№	Saimniecības gadi *Exercices* / Nodokļi *Impôts*	Ārkārtējie *Extraordinaires* Latos *en Ls*	Procentos *en %*
1	2	3	4
1	1931./32.	709 501	5,0
2	1932./33.	105 479	0,9
3	1933./34.	69 482	0,6
4	1934./35.	80 810	0,7
5	1935./36.	168 322	1,4
6	Vidzeme .	110 536	2,8
7	Kurzeme .	31 073	1,5
8	Zemgale . .	15 995	0,6
9	Latgale . .	10 718	0,4

№ 15. Nodokļu pazeminājums 1934./35.—1935./36. s. g.

№ 15. Réduction des impôts des exercices 1934/35 et 1935/36.

№№	Gadi un apgabali *Années et provinces* / Nodokļi *Impôts*	Nekustamas mantas *Immeubles*	Pašvaldības *Administrations autonomes*	Kopā *Total*
		1000 latos		
1	2	3	4	5
1	Vidzeme 1934./35. . . .	207	157	364
2	1935./36. . . .	111	96	207
3	Kurzeme 1934./35. . . .	159	107	266
4	1935./36. . . .	50	41	91
5	Zemgale 1934./35. . . .	584	281	865
6	1935./36. . . .	286	147	433
7	Latgale 1934./35. . . .	302	236	538
8	1935./36. . . .	176	178	354
9	Kopā 1934./35. . . .	1 252	781	2 033
10	*Total* 1935./36. . . .	622	463	1 085
		Procentos — *en %*		
11	Vidzeme 1934./35. . . .	9,3	9,2	9,2
12	1935./36. . . .	5,1	5,3	5,2
13	Kurzeme 1934./35. . . .	13,9	12,8	13,4
14	1935./36. . . .	4,3	4,5	4,3
15	Zemgale 1934./35. . . .	33,8	32,7	33,4
16	1935./36. . . .	15,4	14,7	15,2
17	Latgale 1934./35. . . .	18,1	18,9	18,4
18	1935./36. . . .	10,7	12,8	11,6
19	Kopā 1934./35. . . .	18,5	16,8	17,8
20	*Total* 1935./36. . . .	9,1	9,1	9,1

№ 16. Pašvaldības nodokļa maksātāju skaits.

№ 16. Nombre des contribuables des impôts communaux.

№№	Saimniecības gadi *Exercices*	No lauksaimniecībām pāri par 10 ha *Des exploitations agricoles au-dessus de 10 ha*						No lauksaimn. līdz 10 ha *Des exploitations agricoles au dessous de 10 ha*	Amatn., tirgotāji, brīvās profes. *Artisans, commerçants et profes. libres*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*	Kopā *Total*
		10—15 ha	15—25 ha	25—50 ha	50—100 ha	Pāri par 100 ha *Au dessus de*	Kopā *Total*					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		Maksātāju skaits — *Nombre des contribuables*										
1	1931./32.	36 265	50 653	29 120	14 747	893	131 678	68 974	22 010	245 315	267 325	467 977
2	1932./33.	35 106	50 569	28 863	14 488	888	129 914	56 833	20 989	233 418	254 407	441 154
3	1933./34.	35 402	50 863	29 092	14 453	912	130 722	57 412	20 264	234 538	254 802	442 936
4	1934./35.	36 075	50 996	29 021	14 449	891	131 432	57 186	19 940	237 233	257 173	445 791
5	1935./36.	36 644	51 285	29 463	14 290	816	132 498	56 288	19 937	244 798	264 735	453 521
		Procentos — *en %*										
6	1931./32.	7,7	10,8	6,2	3,2	0,2	28,1	14,8	4,7	52,4	57,1	100,0
7	1932./33.	7,9	11,5	6,5	3,3	0,2	29,4	12,9	4,8	52,9	57,7	100,0
8	1933./34.	8,0	11,5	6,5	3,3	0,2	29,5	13,0	4,6	52,9	57,5	100,0
9	1934./35.	8,1	11,4	6,5	3,3	0,2	29,5	12,8	4,5	53,2	57,7	100,0
10	1935./36.	8,1	11,3	6,5	3,1	0,2	29,2	12,4	4,4	54,0	58,4	100,0

konta. Lauksaimniecības, par kuŗām jāmaksā pašvaldības nodoklis, vai ar platību pāri par 10 ha, 1935./36. s. g. bija 132.500, kas ir 29,2% no visiem maksātājiem. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, to skaits nedaudz pavairojies. Starp tām lielākais skaits —

№ 17. Pašvaldības nodoklis.

№ 17. Impôts communaux.

№№	Saimniecības gadi *Exercices*	No lauksaimniecībām pāri par 10 ha *Des exploitations agricoles au-dessus de 10 ha*						No lauksaimn. līdz 10 ha un nekult. *Des exploit. agric. au-dessous de 10 ha et terre non cultivée*	Amatn., tirgotāji, brīv. profes. *Artisans, commerçants et professions libres*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*	Kopā *Total*
		10—15 ha	15—25 ha	25—50 ha	50—100 ha	Pāri par 100 ha *au-dessus de 100 ha*	Kopā *Total*					
		Latos *en Ls*										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1931./32.	547 607	1 047 610	767 091	540 196	37 992	2 940 496	616 409	407 514	1 990 428	2 397 942	5 954 847
2	1932./33.	434 256	873 649	647 766	456 651	32 772	2 445 094	403 321	335 145	1 592 040	1 927 185	4 775 600
3	1933./34.	419 915	848 190	624 516	434 585	31 792	2 358 998	388 124	304 721	1 545 594	1 850 315	4 597 437
4	1934./35.	431 428	856 895	627 058	436 804	31 592	2 383 777	391 543	298 123	1 585 142	1 883 265	4 658 585
5	1935./36.	481 900	938 688	682 409	469 991	32 023	2 605 011	430 081	322 690	1 758 045	2 080 735	5 115 827
		Procentos *en %*										
6	1931./32.	9,2	17,6	12,9	9,1	0,6	49,4	10,3	6,9	33,4	40,3	100,0
7	1932./33.	9,1	18,3	13,6	9,5	0,7	51,2	8,5	7,0	33,3	40,3	100,0
8	1933./34.	9,1	18,4	13,6	9,5	0,7	51,3	8,5	6,6	33,6	40,2	100,0
9	1934./35.	9,3	18,4	13,4	9,4	0,7	51,2	8,4	6,4	34,0	40,4	100,0
10	1935./36.	9,4	18,4	13,3	9,2	0,6	50,9	8,4	6,3	34,4	40,7	100,0
		Caurmērā uz vienu maksātāju Ls *Moyenne par contribuable en Ls*										
11	1931./32.	15,10	20,68	26,34	36,63	42,54	22,33	8,93	18,51	8,11	8,97	12,72
12	1932./33.	12,37	17,28	22,44	31,52	36,91	18,82	7,10	15,97	6,82	7,58	10,83
13	1933./34.	11,86	16,68	21,47	30,07	34,86	18,05	6,76	15,04	6,59	7,26	10,38
14	1934./35.	11,96	16,80	21,61	30,23	35,46	18,14	6,85	14,95	6,68	7,32	10,45
15	1935./36.	13,15	18,30	23,16	32,89	39,24	19,66	7,64	16,19	7,18	7,86	11,28

№ 18. Pašvaldības nodokļa maksātāju skaits 1935./36. s. g.

№ 18. Nombre des contribuables des impôts communaux de l'exercice 1935/36.

№№	Apriņķi *Districts*	Lauksaimniecības ar zemi *Exploitations agricoles avec terres*			Amatnieki, tirgotāji, brīvās profesijas *Artisans, commerçants, prof. libres*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		Pāri par 10 ha *au-dessus de*	Līdz 10 ha *au-dessous de*	Nekultivētu *non cultivées*			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīgas	10 172	2 169	74	2 704	21 157	36 276
2	Cēsu	6 838	884	24	1 281	11 972	20 999
3	Valmieras	7 871	623	47	1 431	17 024	26 996
4	Valkas	7 918	1 097	30	1 181	15 504	25 730
5	Madonas	8 337	1 229	11	1 405	15 514	26 496
6	Liepājas	6 028	1 723	—	1 151	10 447	19 349
7	Aizputes	3 559	555	14	485	6 203	10 816
8	Kuldīgas	5 151	860	—	757	9 078	15 846
9	Ventspils	3 789	719	87	793	7 049	12 437
10	Talsu	3 568	821	56	858	7 854	13 157
11	Tukuma	4 589	746	32	798	8 623	14 788
12	Jelgavas	7 440	1 298	15	1 437	15 720	25 910
13	Bauskas	4 895	843	1	831	7 754	14 324
14	Jēkabpils	5 012	767	14	572	8 377	14 742
15	Ilūkstes	6 031	1 173	16	538	9 774	17 532
16	Daugavpils	13 709	13 350	30	1 257	21 692	50 038
17	Rēzeknes	11 477	12 155	164	936	18 125	42 857
18	Ludzas	6 308	7 099	71	601	13 429	27 508
19	Jaunlatgales	9 806	7 341	150	921	19 502	37 720
20	Kopā *Total* .	132 498	55 452	836	19 937	244 798	453 521
21	Vidzeme . . .	41 136	6 002	186	8 002	81 171	136 497
22	Kurzeme . . .	22 095	4 678	157	4 044	40 631	71 605
23	Zemgale . . .	27 967	4 827	78	4 176	50 248	87 296
24	Latgale . . .	41 300	39 945	415	3 715	72 748	158 123
		Procentos — *en* %					
25	Vidzeme . .	30,1	4,4	0,1	5,9	59,5	100,0
26	Kurzeme . .	30,9	6,5	0,2	5,7	56,7	100,0
27	Zemgale . . .	32,0	5,5	0,1	4,8	57,6	100,0
28	Latgale . . .	26,1	25,3	0,3	2,3	46,0	100,0
29	Kopā *Total* .	29,2	12,2	0,2	4,4	54,0	100,0

51.285 ir ar platību no 15 līdz 25 ha, vai 11,3% no kopējā maksātāju skaita. Lauksaimniecības ar platību no 10 līdz 15 ha bija 36.644 vai 8,1%; ar platību no 25 ha līdz 50 ha — 29.463 vai 6,5%. Lielo lauksaimniecību skaits — ar platību no 50 līdz 100 ha un pāri par 100 ha pie mums ir maz, sevišķi pēdējās, un 1934./35. un 1935./36. s. g. to skaits samazinājies. Mazo lauksaimnieku skaits, kuru zemes platība nepārsniedz 10 ha, bija 56.288 vai 12,4%, un pret iepriekšējo gadu tie samazinājušies. Lauksaimnieku kopskaits (no lauksaimniecībām, kuru platība pārsniedz 10 ha, pašvaldības nodokli maksā no īpašumiem, bet zem 10 ha maksā individuāli), vai ar platību pāri par 10 ha un līdz 10 ha, 1935./36. s. g. bija 188.786, vai 41,6% no kopējā pašvaldības nodokļa maksātāju skaita. Visvairāk pašvaldības nodokļa maksātāju bija pagastu iedzīvotāji bez nekustamas mantas (lauksaimniecībām): 1935./36. s. g. to bija 264.735, vai 58,4% no kopskaita; no tiem 19.937 — 4,4% bija amatnieki, rūpnieki, tirgotāji un brīvās profesijas, bet 244.800 — 54,0% bija pārējie. Pārējo skaits un nozīme pēdējos gados visvairāk arī pavairojas. Atsevišķos apgabalos pašvaldības nodokļa maksātāju skaits nav vienāds: Latgalē 1935./36. s. g. un arī iepriekšējos bija visvairāk pašvaldības nodokļa maksātāju — 158.123, kas ir 34,9%, Vidzemē — 136.500 — 30,1%; Kurzemē pašvaldības nodokļa maksātāju skaits ir ievērojami mazāks — 71.605 — 15,8% un Zemgalē — 87.300 — 19,2%. Pašvaldības nodokļa maksātāji atsevišķos apgabalos arī ir dažādi: lauksaimnieku lielākā daļa 1935./36. s. g. bija Latgalē — 54,7%, bet Vidzemē tikai 34,6%, Kurzemē — 37,6% un Zemgalē arī 37,6%, pie kam Latgalē sīksaimnieki bija 25,3%, bet Vidzemē tikai 4,4%. Vidzemē amatnieki un citi šīs katēgorijas pašvaldības nodokļa maksātāji bija visvairāk — 5,9%, bet Latgalē vismazāk — 2,3%. Latgalē bija arī mazākais pārējo pašvaldības nodokļa maksātāju skaits — 46,0%, bet Vidzemē lielākais — 59,5%, Kurzemē — 56,7% un Zemgalē — 57,6%. Pašvaldības nodokļa maksātāju skaits, bet sevišķi to nozīme, atbilst iedzīvotāju struktūrai vispār.

Pašvaldības nodoklis pēdējos divos gados ievērojami pavairojas, un 1935./36. s. g. tas ir 5,116 milj. ls, vai par 0,460 milj. ls — 9,9% lielāks nekā iepriekšējā gadā. No ieņēmumu kopsummas pašvaldības nodoklis ir 36,1%. Visvairāk pašvaldības nodokli ieņem Vidzemē — 1,809 milj. ls, Latgalē — 1,389 milj. ls, bet Kurzemē — 0,919 un Zemgalē — 0,998 milj. ls. No atsevišķām maksātāju grupām ieņem ļoti dažādas nodokļu summas: no lauksaimniekiem visu laiku paredzēja ieņemt lielākās summas, un 1935./36. s. g. tās bija 59,3% no pašvaldības nodokļa kopsummas, pie kam no lauksaimniecībām ar zemes platību pāri par 10 ha paredzēja ieņemt 50,9% un no pārējām — 8,4%. Lai gan lauksaimnieku pašvaldības nodokļa maksātāju skaits nav liels, tomēr tie nomaksā lielāko daļu. Pārējo pašvaldības nodokļa maksātāju nozīme ir samērā maza: amatnieki, rūpnieki, tirgotāji un brīvās profesijas — 6,3% un pārējie (laukstrādnieki, lauksaimnieku ģimenes locekļi u. c.) — 34,4%; pēdējiem ir maza nozīme Latgalē — 29,3%, bet pārējos apgabalos — ap 36%. Caurmērā viens pašvaldības nodokļa maksātājs 1935./36. s. g. nomaksāja 11,28 ls. Atsevišķām maksātāju grupām uz vienu maksātāju bija ļoti dažādas summas: visvairāk maksāja lauksaimnieki, kuŗu zemes platība pārsniedza 10 ha — 19,66 ls (no tiem lielākās summas bija lauksaimniekiem ar zemes platību

№ 19. Pašvaldības nodoklis 1935./36. s. g. (pēc maksātāju grupām).

№ 19. Impôts communaux en 1935/36 (par groupes de contribuables).

№№	Apriņķi / *Districts*	Lauksaimniecības ar zemi / *Exploitations agricoles avec terres*: Pāri par 10 ha / *Au-dessus de*	Līdz 10 ha / *Au-dessous de*	Nekultivētu / *Non cultivée*	Amatnieki, tirgotāji, brīvās profesijas / *Artisans, commerçants, prof. libres*	Pārējie / *Autres*	Kopā / *Total*
		Ls					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīgas	233 812	21 841	681	46 497	177 172	480 003
2	Cēsu	161 863	8 119	250	22 132	98 624	290 988
3	Valmieras	185 984	5 407	456	24 779	134 063	350 689
4	Valkas	186 659	9 958	300	21 144	131 575	349 636
5	Madonas	179 774	10 777	110	22 503	124 529	337 693
6	Liepājas	127 804	16 406	—	18 163	86 074	248 447
7	Aizputes	76 262	4 861	140	8 852	52 838	142 953
8	Kuldīgas	111 051	7 299	—	11 817	68 969	199 136
9	Ventspils	81 515	6 904	802	13 141	55 366	157 728
10	Talsu	81 264	7 986	537	14 747	66 260	170 794
11	Tukuma	92 898	6 639	288	12 529	62 501	174 855
12	Jelgavas	146 155	10 655	138	21 644	111 563	290 155
13	Bauskas	102 801	7 140	8	12 677	60 159	182 785
14	Jēkabpils	101 013	5 372	133	8 494	58 391	173 403
15	Ilūkstes	98 509	8 527	128	7 600	62 368	177 132
16	Daugavpils	182 171	83 650	221	18 146	119 981	404 169
17	Rēzeknes	177 731	90 472	1 192	12 543	68 637	350 575
18	Ludzas	101 896	55 681	561	10 764	80 926	249 828
19	Jaunlatgales	175 849	54 942	1 500	14 518	138 049	384 858
20	Kopā *Total*	2 605 011	422 636	7 445	322 690	1 758 045	5 115 827
21	Vidzeme	948 092	56 102	1 797	137 055	665 963	1 809 009
22	Kurzeme	477 896	43 456	1 479	66 720	329 507	919 058
23	Zemgale	541 376	38 333	695	62 944	354 982	998 330
24	Latgale	637 647	284 745	3 474	55 971	407 593	1 389 430
		Procentos — *en %*					
25	Vidzeme	52,4	3,1	0,1	7,6	36,8	100,0
26	Kurzeme	52,0	4,7	0,2	7,3	35,8	100,0
27	Zemgale	54,2	3,8	0,1	6,3	35,6	100,0
28	Latgale	45,9	20,5	0,3	4,0	29,3	100,0
29	Kopā *Total*	50,9	8,3	0,1	6,3	34,4	100,0
		Caurmērā uz vienu maksātāju — *Moyenne par contribuable*					
30	Vidzeme	23,05	9,35	9,66	17,13	8,20	13,25
31	Kurzeme	21,63	9,29	9,42	16,50	8,11	12,84
32	Zemgale	19,36	7,94	8,91	15,07	7,06	11,44
33	Latgale	15,44	7,13	8,37	15,07	5,60	8,79
34	Kopā *Total*	19,66	7,62	8,91	16,19	7,18	11,28

№ 20. Pašvaldības nodokļa ārkārtējā daļa 1931./32.—1935./36. s. g.

№ 20. Part extraordinaire des impôts des administrations communales des exercices de 1931/32 à 1935/36.

№№	Apgabali *Provinces* / Saimniecības gadi *Exercices*	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā *Total*
		Latos — *en Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1931./32.	180 473	45 150	29 918	64 997	320 538
2	1932./33.	35 821	4 751	1 771	7 874	50 217
3	1933./34.	25 388	4 924	1 093	1 053	32 458
4	1934./35.	27 140	7 381	1 081	452	36 054
5	1935./36.	53 821	15 720	6 430	4 788	80 759
6	%	2,98	1,71	0,64	0,34	1,58

№ 21. Nekustamas mantas nodokļa ārkārtējā daļa 1931./32.—1935./36. s. g.

№ 21. Part extraordinaire des impôts sur les immeubles des exercices de 1931/32 à 1935/36.

№№	Apgabali *Provinces* / Saimniecības gadi *Exercices*	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā *Total*
		Latos — *en Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1931./32.	213 653	47 561	58 850	68 899	388 963
2	1932./33.	36 578	3 929	3 743	11 012	55 262
3	1933./34.	26 867	3 803	2 333	4 021	37 024
4	1934./35.	27 731	7 303	2 249	7 473	44 756
5	1935./36.	56 715	15 353	9 565	5 930	87 563
6	%	2,59	1,31	0,52	0,36	1,28

pāri par 100 ha); otrā vietā bija amatnieki, rūpnieki, tirgotāji un brīvās profesijas — 16,19 ls, bet mazākās summas bija lauksaimniekiem ar zemes platību zem 10 ha un pārējiem pašvaldības nodokļa maksātājiem, kā laukstrādniekiem un lauksaimnieku ģimenes locekļiem. Atsevišķos apgabalos caurmērā uz vienu iedzīvotāju bija dažādas nodokļa summas: lielākās Vidzemē — 13,25 ls, bet mazākās Latgalē — 8,79 ls; sevišķi mazas summas Latgalē bija pārējiem pašvaldības nodokļa maksātājiem — 5,60 ls, kā arī lauksaimniekiem ar zemes platību pāri 10 ha — 15,44 ls.

Pārējiem ieņēmumiem pagastu pašvaldību budžetā ir samērā maza nozīme. Pēdējos trijos gados tie pavairojušies: 1932./33. s. g. bija 0,935 milj. ls, 1934./35. s. g. — 1,301 milj. ls un 1935./36. s. g. — 1,911 milj. ls, vai 13,5% no ieņēmumu kopsummas. Vismazāk šo dažādo pārējo ieņēmumu ir Vidzemē un Kurzemē, bet vairāk Zemgalē un Latgalē. Samērā nelielus ieņēmumus dod īpašumu un uzņēmumu peļņa un kapitālu rentes; šiem ieņēmumiem arī nav sevišķas tendences pavairoties. Dažādiem ieņēmumiem, starp kuŗiem par lielākām summām ir arī neparedzēti, nav sevišķi lielas nozīmes, jo atsevišķos gadījumos tās ir caurejošas summas. Svarīgākie ir ārkārtējie ieņēmumi, kas pēdējos trijos gados strauji pavairojas: 1932./33. s. g. tie bija 0,226 milj. ls, 1934./35. s. g. — 0,646 un 1935./36. s. g. — 1,068 milj. ls. Starp ārkārtējiem ieņēmumiem visvairāk ir

№ 22. Nodokļu likmes.

№ 22. Taux des impôts.

№№	Likmes *Taux* / Saimniecības gadi *Exercices*	Maksimālās *Taux maxim.*	Paaugstinātas *Augmentés*: līdz 5,0 *au-dessous de*	5,1—10,0	10,1—15,0	15,1—20,0	Kopā *Total*	Pazeminātas *Réduits*: līdz 5,0 *au-dessous de*	5,1—10,0	10,1—15,0	pāri par 15,1 *au-dessus de*	Kopā *Total*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
		Pagastu skaits *Nombre des communes rurales*											
1	1931./32.	282	11	41	25	135	212	1	12	1	14	28	522
2	1932./33.	236	4	13	5	21	43	13	64	25	141	243	522
3	1933./34.	162	3	8	2	16	29	9	80	28	209	326	517
4	1934./35.	180	2	6	3	19	30	11	66	27	203	307	517
5	1935./36.	276	4	22	5	31	62	12	39	19	108	178	516
		Procentos *en %*											
6	1931./32.	54,0	2,1	7,8	4,8	25,9	40,6	0,2	2,3	0,2	2,7	5,4	100,0
7	1932./33.	45,2	0,8	2,5	0,9	4,0	8,2	2,5	12,3	4,8	27,0	46,6	100,0
8	1933./34.	31,3	0,6	1,5	0,4	3,1	5,6	1,8	15,5	5,4	40,4	63,1	100,0
9	1934./35.	34,8	0,4	1,1	0,6	3,7	5,8	2,1	12,8	5,2	39,3	59,4	100,0
10	1935./36.	53,5	0,8	4,2	1,0	6,0	12,0	2,3	7,6	3,7	20,9	34,5	100,0

№ 23. Nodokļu aplikšanas tiesību izmantošana pagastu pašvaldībās 1935./36. b. g.

№ 23. Exploitation des droits d'imposition par les administrations des communes rurales dans l'exercice 1935/36.

№№	Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Pagastu skaits, kuros nodokļu likmes 1935./36. b. g. *Nombre des communes rurales, où les taux des impôts dans l'exercice 1935/36 sont:* maksimālās *taux max.*	paaugstinātas par ..... % *augmentés de* ..... % līdz 5,0 *au-dessous de*	5,1—10,0	10,1—15,0	15,1—20,0	Kopā *Total*	pazeminātas par ..... % *réduits de* ..... % līdz 5,0 *au-dessous de*	5,1—10,0	10,1—15,0	pāri par 15,1 *au-dessus de*	Kopā *Total*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Rīgas . . .	31	1	8	—	8	17	—	3	2	4	9	57
2	Cēsu . . .	20	1	1	2	4	8	1	4	1	3	9	37
3	Valmieras .	31	—	1	—	1	2	4	6	1	6	17	50
4	Valkas . .	16	—	6	1	6	13	1	—	3	6	10	39
5	Madonas . .	22	—	2	1	1	4	1	2	1	12	16	42
6	Liepājas . .	17	—	—	—	4	4	1	3	1	3	8	29
7	Aizputes . .	12	1	—	—	1	2	1	1	1	2	5	19
8	Kuldīgas . .	13	—	—	—	—	—	—	1	2	4	7	20
9	Ventspils .	9	—	—	—	—	—	1	1	1	2	5	14
10	Talsu . . .	12	1	2	1	1	5	—	1	—	—	1	18
11	Tukuma . .	12	—	—	—	—	—	1	2	2	8	13	25
12	Jelgavas . .	15	—	1	—	2	3	—	4	—	19	23	41
13	Bauskas . .	13	—	—	—	1	1	1	—	1	4	6	20
14	Jēkabpils .	10	—	—	—	1	1	—	1	—	7	8	19
15	Ilūkstes . .	8	—	—	—	—	—	—	1	1	9	11	19
16	Daugavpils .	4	—	—	—	1	1	—	1	2	15	18	23
17	Rēzeknes .	17	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	19
18	Ludzas . .	5	—	1	—	—	1	—	4	—	2	6	12
19	Jaunlatgales	9	—	—	—	—	—	—	2	—	2	4	13
20	Kopā *Total*	276	4	22	5	31	62	12	39	19	108	178	516
21	Vidzeme	120	2	18	4	20	44	7	15	8	31	61	225
22	Kurzeme	63	2	2	1	6	11	3	7	5	11	26	100
23	Zemgale	58	—	1	—	4	5	2	8	4	47	61	124
24	Latgale	35	—	1	—	1	2	—	9	2	19	30	67

aizņēmumi, kas sevišķi pavairojušies pēdējos gados sakarā ar Latvijas Zemnieku kreditbankas aizdevumu operāciju attīstīšanos un lielākām būvēm pagastos. Šīs summas vēl arvien pavairojas un nākošos saimniecības gados būs vēl lielākas.

Nodokļu parādi.

Dettes des impôts.

Ir jau ziņas par nodokļu parādiem š. g. 1. aprīlī, tomēr tās nav vēl galīgas, un par minēto laiku ir zināmas tikai nodokļu parādu kopsummas. Lai gan šīs ziņas pagastu pašvaldības iesūtījušas pēc savām grāmatām, tomēr pēc galīgas noslēgšanas tās var mainīties, un tādēļ uzrādītas tikai nodokļu parādu kopsummas 1936. g. 1. aprīlī; ļoti sīki nodokļu parādi sakopoti par 1935. g. 1. oktōbri — pēc vecuma, atsevišķiem nodokļiem no nodokļu maksātāju grupām. Vēlāk būs iespējams publicēt šādā pašā veidā ziņas par nodokļu parādiem 1936. g. 1. aprīlī. Ka nodokļu summas var mainīties diezgan lielos apmēros, norāda iekšlietu ministrijas rīkojums visiem apriņķu lauku pašvaldību vecākiem: uzdot pagastu pašvaldībām izskatīt līdz 1936. g. 31. martam pagastu nodokļu maksātāju sarakstu un pēc pagasta valdes lēmuma sastādīt to parādnieku sarakstu, no kuŗiem svarīgu iemeslu dēļ nav iespējams nodokļus piedzīt. Sarakstā starp citu uzrādāms, kāds nodoklis un par

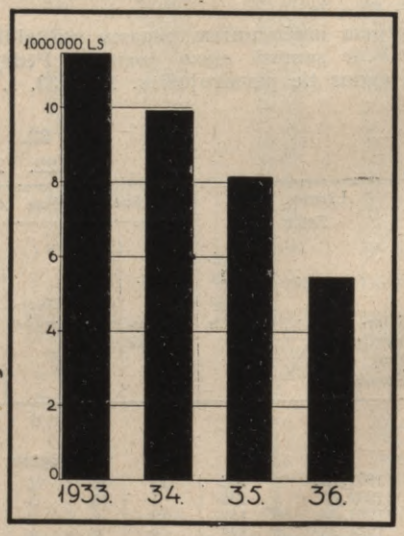

Nodokļu parādu kopsumma pagastos.
Somme totale des dettes d'impôts — par communes rurales.

№ 24. Nomaksātie nodokļi un parādi.

№ 24. Paiement des impôts et des dettes.

№№	Saimniecības gadi *Exercices*	Iepriekšējā gada *Année précédente*	Tekošā gada *Année en cours*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*		
1	2	3	4	5
		Nomaksāti nodokļi *Impôts payés*		
1	1931./32.	3 433	7 056	10 489
2	1932./33.	5 600	658	12 258
3	1933./34.	5 195	6 932	12 127
4	1934./35.	5 984	8 418	14 402
5	1935./36.	4 938	9 809	14 747
		Procentos no maksājamiem % *de la somme payable*		
6	1931./32.	43,5	49,1	47,1
7	1932./33.	47,5	55,4	51,5
8	1933./34.	44,7	60,4	52,5
9	1934./35.	54,2	73,0	63,8
10	1935./36.	60,3	81,6	73,0
		Nodokļu parādi *Dettes d'impôt*		
11	1932. 1. IV.	4 457	7 322	11 779
12	1933. 1. IV.	6 185	5 359	11 544
13	1934. 1. IV.	6 434	4 540	10 974
14	1935. 1. IV.	5 061	3 116	8 177
15	1936. 1. IV.	3 250	2 216	5 466
		Procentos no maksājamiem % *de la somme payable*		
16	1932. 1. IV.	56,5	50,9	52,9
17	1933. 1. IV.	52,5	44,6	48,5
18	1934. 1. IV.	55,3	39,6	47,5
19	1935. 1. IV.	45,8	27,0	36,2
20	1936. 1. IV.	39,7	18,4	27,0

kādu gadu ir parādā, nodokļu parādu summa un iemesli, kuŗu dēļ nodokli nevar piedzīt. Viens saraksta eksemplārs jāizliek pagasta valdes uzgaidāmās telpās redzamā vietā, ar lūgumu apmeklētājiem sniegt ziņas par šiem parādniekiem. Ja apstākļi šiem parādniekiem grozītos un rastos iespēja parādus piedzīt, tad piedzīšana jāatjauno.

Dažos iepriekšējos gados nodokļu parādi pagastu pašvaldībās bija sakrājušies tādos apmēros, ka sasniedza gandrīz saimniecības gadā uzliktos nodokļus: 1932. g. 1. aprīlī nodokļu parādi bija 11,8 milj. ls; nākošos gados tie nedaudz samazinājās, bet 1934. g. 1. aprīlī tie tomēr vēl bija — 11,0 milj. ls apmērā. Nodokļu parādu kārtošana iesākās 1934./35. s. g., kad viena gada laikā tie samazinājās par 2,8 milj. ls vai 25,4%. Arī 1935./36. s. g. nodokļu parādu nomaksa sekmīgi turpinās, un 1935. g. 1. oktōbrī bija 6,7 milj. ls un 1936. g. 1. aprīlī — 5,5 milj. ls, vai pēdējā gadā tie samazinājušies par 2,7 milj. ls, vai par tādu pašu summu kā iepriekšējā gadā. Divi gadu laikā nodokļu parādi samazinājušies tieši uz pusi no 11,0 līdz 5,5 milj. ls. Visos iepriekšējos gados šie nodokļu parādi palika bez pārmaiņām vai arī samazinājās par niecīgām summām. Nodokļu parādu iekasēšana, sevišķi dažos apgabalos, nebija gandrīz nemaz iespējama, jo nodokļu maksātājiem nebija labas gribas tos kārtot, kā arī pa daļai bija pārliecība, ka šādus parādus atlaidīs. Vienīgi pēc 1934. g. 15. maija, kad iedzīvotājos atjaunojās un nostiprinājās valstiskā apziņa, vecos uzkrājušos nodokļus steidzās nomaksāt, bet jaunie pagastu pašvaldību darbinieki, jaunā gara iedvesmoti, pamudināja kūtros nodokļu maksātājus savus pienākumus izpildīt. Tādēļ arī bija iespējama tik strauja nodokļu parādu nomaksa. Jau tagad pēc neiekasējamo nodokļu parādu dzēšanas paliks niecīgas summas, ko būs iespējams drīz likvidēt. Salīdzinot parādu summas ar maksājamām, pie kam pie maksājamām skaita uzliktos nodokļus un nodokļu parādus, 1935. g. 1. aprīlī nodokļu parādi vēl bija 36,2% un 1936. g. — 27,0% no maksājamām summām. Nomaksātās nodokļu summas pēdējos gados pavairojās: 1931./32. s. g. tās bija 10,5 milj. ls, 1933./34. s. g. — 12,1, 1934./35. s. g. — 14,4 un 1935./36. s. g. — 14,7 milj. ls. Pēdējos divos gados sevišķi lielas bija tekošā saimniecības gada nomaksātās nodokļu summas — 8,4 un 9,8 milj. ls, turpretim iepriekšējos gados tās bija gandrīz par $^1/_3$ mazākas. Iepriekšējo gadu nodokļu maksājumi palikuši bez lielākām pārmaiņām. Tas nozīmē, ka agrāk, priekš 1934. g. 15. maija, nodokļus maksāja par iepriekšējiem gadiem, bet tekošu gadu palika parādā. Tagad turpretim nomaksā arī tekošu gadu nodokļus un parādus dzēš. Nomaksātās nodokļu summas ir lielākas nekā uzliktās: 1934./35. s. g. tās bija lielākas par 25,3% un 1935./36. s. g. — par 23,1%, vai 1934./35. s. g. par 2,905 milj. ls un 1935./36. s. g. — par 2,485 milj. ls, bet kopā par 5,4 milj. ls. Šie miljoni bija uzkrājušies iepriekšējos gados, un tagad mūsu lauku iedzīvotāji tos nomaksā. No atsevišķiem apgabaliem visstraujāk nomaksā Latgale: 1934./35. s. g. nodokļi ienāca par 39,6% vairāk nekā bija uzlikts, bet 1935./36. s. g. — par 41,7%; no apriņķiem 1935./36. s. g. pirmajā vietā ir Daugavpils apriņķis, kur nodokļi nomaksāti 46,2% vairāk par uzliktiem. Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē nodokļu parādu ir samērā maz, un tādēļ arī nodokļu ieņēmumi tik lielos apmēros nepārsniedz uzliktās nodokļu summas.

Nodokļu parādu daļa no uzliktiem visu laiku samazinājās, un 1936. g. 1. aprīlī (iepriekšēji skaitļi) tā bija 45,6% no 1935./36. s. g. uzliktiem nodokļiem. Atsevišķos apgabalos un apriņķos tā ir diezgan svārstīga: lielākā daļa bija Latgalē — 99,2%; pārējos apgabalos tā jau bija ievērojami mazāka: Zemgalē — 30,5%, Vidzemē — 26,2% un

Kurzemē 25,5%. No apriņķiem pirmajā vietā bija Rēzeknes — 113,8%, vai nodokļu parādi pārsniedza budžetā uzliktos; arī Daugavpils un Jaunlatgales apriņķī tie bija diezgan lieli; mazākie parādi bija Tukuma apriņķī— 10,1% no uzliktiem. Grupējot visus apriņķus pēc kārtas — sākot ar lielākiem nodokļu parādiem un beidzot ar mazākiem, redzama šāda aina:

Vieta	Apriņķi	%
1	2	3
1	Rēzeknes	113,8
2	Daugavpils	97,1
3	Jaunlatgales	96,3
4	Ludzas	67,3
5	Ilūkstes	44,5
6	Ventspils	38,3
7	Jēkabpils	35,6
8	Bauskas	31,9
9	Rīgas	31,8
10	Kuldīgas	31,3
11	Jelgavas	31,2
12	Valkas	31,0
13	Cēsu	30,6
14	Liepājas	24,4
15	Aizputes	21,1
16	Madonas	18,4
17	Valmieras	18,1
18	Talsu	13,8
19	Tukuma	10,1

Arī mūsu bagātākiem apriņķiem, kā Bauskas un Jelgavas, nodokļu parādu ziņā ir augstas vietas. Raksturīgi ir Tukuma un Talsu apriņķa pagastu mazie parādi un Ventspils apriņķa pagastu lielie parādi.

Salīdzinot nodokļu parādus uz vienu iedzīvotāju un vienu nodokļa maksātāju, redzama līdzīga aina. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1936. g. 1. aprīlī bija 4,41 ls liela nodokļu parādu summa, pie kam vislielākā bija Latgalē — 6,28 ls, bet vismazākā Kurzemē — 2,77 ls. Ar lielām nodokļu parādu summām ievērojams Jaunlatgales un Rēzeknes apriņķis, bet mazākās summas ir Tukuma un Talsu apriņķī. Tas pats ir caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju: Latgalē ir 19,05 ls, bet Kurzemē — 7,45 ls; lielākās summas ir Rēzeknes apriņķī — 21,87 ls un mazākās Tukuma un Talsu apriņķī. Spriežot pēc šīm pazīmēm, jāatzīst, ka lielākie nodokļu parādi ir Latgalē, sevišķi Rēzeknes apriņķī, un mazākie Kurzemē, bet Zemgalē šai ziņā ievērojams Tukuma apriņķis. Atsevišķos pagastos nodokļu parādu summas, kā absolūtos skaitļos, tā arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju un nodokļa maksātāju, svārstās vēl lielākos apmēros. Tālākie skaitļi attiecas uz 1935. g. 1. oktōbri. Lielā daļā pagastu nodokļu parādi nepārsniedz 30% no

№ 25. Nomaksātie nodokļi 1931./32. — 1935./36. s. g.*)

№ 25. Paiement des impôts des exercices de 1931/32 à 1935/36.)*

№№	Saimniecības gadi *Exercices* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.
		1000 latos — *en 1000 Ls*					Procentos — *en %*				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1.	Rīgas	1 055	1 186	1 131	1 315	1 319	82,6	102,4	101,0	117,3	116,9
2.	Cēsu	554	603	641	695	755	77,1	92,8	111,7	118,4	119,5
3.	Valmieras	772	880	882	1 040	967	78,1	103,8	106,5	122,4	114,3
4.	Valkas	654	728	744	796	847	80,9	100,4	109,3	116,4	122,0
5.	Madonas	629	772	771	848	800	75,2	104,6	110,1	119,4	114,3
6.	Liepājas	745	564	574	636	650	117,5	100,9	106,1	117,6	110,9
7.	Aizputes	290	349	306	338	361	82,4	111,5	103,4	110,1	112,1
8.	Kuldīgas	402	509	486	544	588	72,4	108,5	106,8	117,5	118,8
9.	Ventspils	337	324	309	320	329	97,1	106,9	108,0	115,1	112,3
10.	Talsu	368	399	383	461	430	85,8	104,4	100,3	113,3	108,0
11.	Tukuma	448	481	490	517	517	82,8	110,3	115,3	121,4	112,1
12.	Jelgavas	945	1 178	1 060	1 149	1 087	78,4	120,1	112,2	124,1	108,6
13.	Bauskas	511	556	531	676	744	78,3	104,1	101,9	128,3	132,1
14.	Jēkabpils	394	408	385	474	503	82,1	100,7	100,0	122,5	127,0
15.	Ilūkstes	355	402	411	478	545	62,9	112,3	117,1	142,7	127,0
16.	Daugavpils	630	931	1 006	1 208	1 282	52,3	100,1	124,2	144,8	146.2
17.	Rēzeknes	575	742	806	1 070	1 169	56,3	90,8	100,8	129,4	142,0
18.	Ludzas	340	485	494	688	755	52,8	93,6	96,5	133,1	141,7
19.	Jaunlatgales	485	761	717	1 149	1 099	52,2	100,0	96,0	149,2	136,5
20.	Kopā *Total*	10 489	12 258	12 127	14 402	14.747	73,9	103,1	106,8	125,3	123,1
21.	Vidzeme	3 664	4 169	4 169	4 694	4 688	79,2	101,2	106,8	118,8	117,2
22.	Kurzeme	2 142	2 145	2 058	2 299	2 358	92,4	105,9	105,0	115,2	112,6
23.	Zemgale	2 653	3 025	2 877	3 294	3 396	77,0	111,4	109,5	126,6	119,2
24.	Latgale	2 030	2 919	3 023	4 115	4 305	53,4	96,5	105,4	139,6	141,7

*) Iepriekšējas ziņas — *Données préliminaires.*

uzliktiem nodokļiem; tādu pagastu bija 270, vai vairāk par pusi. Pagasti ar maziem nodokļiem bija tikai Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē, bet Latgalē nebija neviena. Bija arī 56 pagasti, kur nodokļu parādi pārsniedza uzliktos, pie kam lielākā daļa atradās Latgalē. Starp šiem pagastiem bija arī viens pagasts, kur nodokļu parādi 4-kārtīgi pārsniedza uzliktos. Ja atskaita vēl 7 pagastus, kur nodokļu parādi 2 un vairāk reizes pārsniedza uzliktos nodokļus, tad pārējos tie bija 1—2 reizes lielāki. Vēl jāpiemin, ka šais 56 pagastos, kas ir nedaudz vairāk par $^{1}/_{10}$, ir puse visu nodokļu parādu. Caurmērā viena nodokļu parādnieka summa bija 25,81 ls, pie kam šai ziņā Latgale daudz neatšķīrās no pārējās Latvijas, jo Zemgalē bija visvairāk — 26,94 ls, Vidzemē — 26,80 un Latgale trešā vietā — 26,46 ls; Kurzemē caurmērā uz vienu nodokļu parādnieku bija mazākā summa — 19,80 ls. Lai gan Latgalē ir lielas parādu summas, tomēr tur ir arī daudz parādnieku, un ievērojot, ka Latgalē uzliek mazākus nodokļus, tad caurmērā viena parādnieka summa ir mazāka. Atsevišķos apriņķos caurmērā viena parādnieka summa svārstījās vēl vairāk: lielākā bija Bauskas apr. — 41,54 ls, Jaunlatgales — 36,03 ls, bet mazākā Ventspils — 16,13 ls un Liepājas — 17,45 ls. Atsevišķos pagastos caurmērā viena parādnieka summa svārstījās vēl lielākos apmēros: lai gan lielākai daļai pagastu tie nepārsniedza 10 ls, tomēr bija arī tādi pagasti, kur tie lielāki par 50 ls. No visiem nodokļu maksātājiem parādnieki bija — 58,3%, Latgalē — 94,3%, Zemgalē — 46,0%, Kurzemē — 42,9% un Vidzemē — 33,2%.

Pēc ilguma visi nodokļu parādi iedalīti 5 grupās: vienu gadu vecie, vai 1934./35. s. g. uzliktie nodokļi, 2 gadu, 3, 4 un vairāk par četriem gadiem, vai kas uzlikti 1930./31. s. g. un agrāk. Par to ir tikai iepriekšējie skaitļi, un tādēļ tie vēlāk var mainīties. Lielākās nodokļu parādu summas bija no visvecākiem nodokļiem, vai kas uzlikti 1930./31. s. g. un agrāk; 1935. g. 1. oktōbrī šo nodokļu parādu summa bija — 1,863 milj. ls, vai 27,8% no kopsummas, četru gadu vecie nodokļu parādi bija — 0,977 milj. ls — 14,5%, 3 gadu vecie — 1,087 milj. ls — 16,2%, 2 gadu vecie — 1,231 milj. ls — 18,3% un gadu vecie, vai kas uzlikti 1934./35. s. g., bija — 1,555 milj. ls — 23,2%. Šī nodokļu parādu aina ir saprotama, jo dabiski, ka pēdējo vai jaunāko gadu parādi ir par lielākām summām nekā vecāko gadu nodokļu parādi. Vienīgi izņēmums ir nodokļi, kas vecāki par 4 gadiem,

№ 26. Nodokļu parādi 1927.—1936. g. (pa apriņķiem).

№ 26. Dettes d'impôt de 1927 à 1936 (par districts).

№№	1. aprīlī *au 1 avril* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	*) 1927.	*) 1928.	*) 1929.	*) 1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936.
		1000 latos *en 1000 de Ls*										Procentos no uzliktiem *Impôts imposés en %*				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Rīgas	297	353	568	870	481	706	718	701	528	359	55,4	62,1	62,7	47,3	31,8
2	Cēsu	154	192	299	557	262	426	480	422	313	193	59,2	74,1	73,8	53,5	30,5
3	Valmieras	271	275	466	492	327	543	509	458	271	153	55,0	60,2	55,4	32,0	18,1
4	Valkas	312	320	444	663	361	537	562	474	367	215	66,8	77,8	69,9	53,9	31,0
5	Madonas	203	222	329	729	299	503	439	374	235	129	60,5	59,9	53,7	33,3	18,4
6	Liepājas	76	113	145	333	451	336	328	296	207	143	53,6	59,2	55,1	38,6	24,4
7	Aizputes	62	82	105	270	102	164	143	134	102	68	46,6	45,8	42,0	33,3	21,1
8	Kuldīgas	142	195	301	260	231	388	358	332	240	155	70,0	76,7	73,1	51,9	31,3
9	Ventspils	50	68	74	135	212	230	205	181	144	113	66,5	67,9	63,7	52,0	38,6
10	Talsu	51	81	103	77	109	172	155	155	95	55	40,2	40,7	40,6	23,4	13,8
11	Tukuma	76	92	160	168	154	254	229	172	92	47	47,0	52,5	40,6	21,6	10,2
12	Jelgavas	312	323	638	945	682	943	691	577	374	312	78,3	70,6	61,2	40,5	31,2
13	Bauskas	174	245	426	290	397	547	529	504	362	180	84,4	99,6	97,7	69,3	32,0
14	Jēkabpils	147	158	275	157	240	317	334	332	246	141	66,5	82,9	86,7	63,9	35,6
15	Ilūkstes	155	137	264	221	308	528	489	445	307	191	94,3	137,7	127,9	92,5	44,5
16	Daugavpils . . .	607	778	1 255	1 401	1 029	1 644	1 770	1 619	1 269	852	137,7	191,8	201,9	154,2	97,1
17	Rēzeknes	541	684	1 076	1 060	883	1 390	1 418	1 480	1 254	937	136,4	174,4	185,7	152,7	113,9
18	Ludzas	269	356	632	612	529	837	851	866	682	448	130,6	165,2	170,1	132,9	84,1
19	Jaunlatgales . . .	305	544	786	559	833	1 314	1 336	1 452	1 089	775	142,4	177,2	196,0	143,1	96,3
20	Kopā *Total*	4 204	5 218	8 346	9 799	7 890	11 779	11 544	10 974	8 177	5 466	83,4	97,6	97,1	71,5	45,6
21	Vidzeme	1 237	1 362	2 106	3 311	1 730	2 715	2 708	2 429	1 714	1 049	58,8	66,0	62,4	43,5	26,2
22	Kurzeme . . .	381	539	728	1 075	1 105	1 290	1 189	1 098	788	534	55,9	59,0	56,3	39,7	25,5
23	Zemgale	864	955	1 763	1 781	1 781	2 589	2 272	2 030	1 381	871	75,5	84,0	77,7	53,3	30,6
24	Latgale	1 722	2 362	3 749	3 632	3 274	5 185	5 375	5 417	4 294	3 012	137,3	178,9	190,1	147,2	99,1

*) Pēc pagastu pašvaldību bilances. — *D'après les bilans des communes rurales.*

№ 27. Nodokļu parādi 1936. g. 1. aprīlī.*)

№ 27. Dettes d'impôt au 1 avril 1936.)*

№№	Caurmērā *Moyenne* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Vienā pagastā *Par communes rurales*	Uz vienu iedzīvotāju *Par habitant*	Uz vienu nodokļa maksātāju *Par contribuable*	Procentos pret nodokļu kopsummu 1935./36. gadā % *par rapport à la somme totale des impôts pour l'exercice 1935/36*
		Latos — *en Ls*			
1	2	3	4	5	6
1	Rīgas . .	6 294	3,92	9,89	31,8
2	Cēsu . . .	5 227	3,74	9,21	30,6
3	Valmieras .	3 055	2,32	5,66	18,1
4	Valkas . .	5 521	3,36	8,37	31,0
5	Madonas .	3 069	1,95	4,86	18,4
6	Liepājas . .	4 937	2,77	7,40	24,4
7	Aizputes . .	3 566	2,36	6,26	21,1
8	Kuldīgas . .	7 764	3,51	9,80	31,3
9	Ventspils .	8 037	3,39	9,05	38,3
10	Talsu . . .	3 058	1,59	4,18	13,8
11	Tukuma . .	1 861	1,24	3,15	10,1
12	Jelgavas . .	7 619	4,84	12,06	31,2
13	Bauskas . .	8 970	4,51	12,52	31,9
14	Jēkabpils .	7 422	3,65	9,57	35,6
15	Ilūkstes . .	10 059	3,96	10,90	44,5
16	Daugavpils	37 056	5,56	17,03	97,1
17	Rēzeknes .	49 324	6,91	21,87	113,8
18	Ludzas . .	37 357	5,32	16,30	67,3
19	Jaunlatgales	59 609	7,28	20,54	96,3
20	Kopā *Total* .	10 593	4,41	12,05	45,6
21	Vidzeme .	4 663	3,09	7,69	26,2
22	Kurzeme .	5 338	2,77	7,45	25,5
23	Zemgale . .	7 020	3,80	9,97	30,5
24	Latgale . .	44 965	6,28	19,05	99,2

bet tie sakrājušies par ilgāku laiku, un tādēļ arī šo nodokļu parādu ir visvairāk. Arī par 1934./35. saimniecības gadu nodokļu maksātāji palikuši parādā lielas nodokļu summas; pēdējie ir uzskatāmi par maksājumiem, kuŗus drīz izdarīs.

Atsevišķos apgabalos nodokļu parādu vecums nav vienāds. Latgalē ir ne tikai lielākās summas, bet šeit liela daļa to ir jau uzkrājušies no agrākiem laikiem, tādēļ arī 35,2% no visiem nodokļu parādiem ir vecāki par četriem gadiem; pārējos apgabalos šo veco parādu ir samērā mazākas daļas: Kurzemē tikai 16,0%, Zemgalē — 18,0% un Vidzemē — 18,4%. Pretējs stāvoklis ir jaunajiem nodokļu parādiem no 1934./35. s. g.; tie Latgalē ir samērā mazāka daļa — 17,0%, bet pārējos apgabalos šīs daļas ir lielākas: Kurzemē — 35,1%, Vidzemē — 30,8% un Zemgalē — 30,1%. Divi līdz četrus gadus vecie nodokļu parādi visos apgabalos ir diezgan vienādi un svārstās ap pusi, pie kam Latgalē tie ir nedaudz mazāki par 50%, bet Zemgalē pāri 50%.

Nekustamas mantas un pašvaldības nodokļa parādi ir gandrīz vienādi: 1935. g. 1. oktōbrī pašvaldības nodokļa parāds bija 3,344 milj. ls un nekustamas mantas — 3,369 milj. ls. Lauksaimnieki maksā nekustamas mantas un pašvaldības nodokli; abu šo nodokļu parāds, kas izstāv pie lauksaimniekiem, bija — 4,923 milj. ls, pie kam lauku nekustamas mantas nodokļa parāds bija 3,369 milj. ls un pašvaldības — 1,554 milj. ls. Fiziskas personas maksā vienīgi pašvaldības nodokli, un to parāds bija 1,790 milj. ls. Lai gan šīs summas absolūtos skaitļos ir līdzīgas, tomēr tām dažāds saturs. Uzliktie nodokļi nav vienādi; nekustamas mantas nodokli uzliek lielākos apmēros nekā pašvaldības nodokli, tādēļ, salīdzinot parādus ar uzliktām nodokļu summām, ir ievērojama atšķirība. Salīdzinot 1934./35. s. g. uzlikto nodokļu kopsummu pret parādiem (1935. g. 1. oktōbrī), pēdējie bija 58,6% no uzliktiem nodokļiem. Lauku nekustamas mantas nodokļa parāds bija — 49,8%, bet pašvaldības — 71,8%, vai pašvaldības nodokli iedzīvotāji maksājuši kūtrāk nekā nekustamas mantas nodokli, vēl jo vairāk tādēļ, ka nekustamas mantas nodoklis pastāvēja daudz ilgāk.

Atsevišķos apgabalos nodokļu parādi, salīdzinot ar uzliktiem nodokļiem, atšķiras vēl lielākos apmēros. Lauksaimnieku nodokļu parādi (nekustamas mantas un pašvaldības nodokli kopā ņemot) 1935. g. 1. oktōbrī bija — 51,5% no 1934./35. s. g. uzlikto nodokļu kopsummas. Lielākās summas laukšaimnieki bija parādā Latgalē—3,018 milj. ls vai 61,3%, Vidzemē — 0,783 milj. ls — 15,9%, Zemgalē — 0,755 milj. ls — 15,3% un Kurzemē — 0,367 milj. ls — 7,5%. Procentos no uzliktiem nodokļiem lielākā daļa bija Latgalē — 120,1%, vai lauksaimnieku parādi pārsniedz viena gada nodokļu aplikumu par 1/5; pārējos apgabalos šīs daļas bija ievērojami mazākas: Kurzemē — 22,6%, Vidzemē — 24,6% un Zemgalē — 33,8% no uzlikto nodokļu kopsummas. Pēc lauksaimnieku parādu vecuma atsevišķos apgabalos arī novērojama lielāka atšķirība: parādi vecāki par 4 gadiem visā Latvijā ir 26,9% no nodokļu parādu kopsummas, pie kam Latgalē tādu parādu ir 35,7%, bet Kurzemē tikai — 11,0%, Vidzemē — 13,2% un Zemgalē — 13,4%; turpretim vienu gadu veci parādi Latgalē ir samērā mazāk — 17,4%, bet pārējos apgabalos vairāk: Kurzemē — 39,0%, Vidzemē — 34,1% un Zemgalē — 32,4%; caurmērā visā Latvijā šie parādi bija — 24,0% no lauksaimnieku nodokļu parādu kopsummas.

*) Iepriekšējas ziņas — *Données préliminaires.*

№ 28. Pagastu pašvaldību nodokļu parādi 1935. g. 1. oktōbrī.

№ 28. Dettes des impôts communaux au 1 octobre 1935.

№№	Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Vecāki par 4 gadiem *Au-dessus de 4 ans*	4 gadi *4 années*	3 gadi *3 années*	2 gadi *2 années*	1 gads un mazāk *1 an et au-dessous*	Kopā *Total*
		Ls					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīgas	63 001	44 443	67 696	85 416	110 535	371 091
2	Cēsu	43 328	22 043	39 290	48 533	62 327	215 521
3	Valmieras	42 858	28 032	30 223	40 446	61 872	203 431
4	Valkas	55 133	33 188	41 992	56 986	82 448	269 747
5	Madonas	19 166	16 495	25 717	36 023	56 564	153 965
6	Liepājas	21 465	15 459	22 233	31 812	63 004	153 973
7	Aizputes	10 866	7 219	12 166	15 866	29 179	75 296
8	Kuldīgas	39 170	23 957	32 334	40 214	55 655	191 330
9	Ventspils	16 874	11 984	19 051	25 241	38 024	111 174
10	Talsu	8 587	8 623	12 871	16 955	26 200	73 236
11	Tukuma	8 267	7 975	9 211	12 086	21 829	59 368
12	Jelgavas	46 123	44 538	47 491	63 470	117 265	318 887
13	Bauskas	51 621	40 794	45 417	62 514	76 155	276 501
14	Jēkabpils	38 786	29 170	32 196	37 375	49 519	187 046
15	Ilūkstes	46 769	33 010	39 213	44 835	54 192	218 019
16	Daugavpils	411 673	169 058	170 455	180 674	164 311	1 096 171
17	Rēzeknes	423 557	173 529	172 635	182 386	200 993	1 153 100
18	Ludzas	161 402	77 375	92 128	111 709	161 430	604 044
19	Jaunlatgales	354 276	190 309	174 392	138 177	123 286	980 440
20	Kopā *Total*	1 862 922	977 201	1 086 711	1 230 718	1 554 788	6 712 340
21	Vidzeme	223 486	144 201	204 918	267 404	373 746	1 213 755
22	Kurzeme	96 962	67 242	98 655	130 088	212 062	605 009
23	Zemgale	191 566	155 487	173 528	220 280	318 960	1 059 821
24	Latgale	1 350 908	610 271	609 610	612 946	650 020	3 833 755
		Procentos — *en* %					
25	Kopā *Total*	27,8	14,5	16,2	18,3	23,2	100,0
26	Vidzeme	18,4	11,9	16,9	22,0	30,8	100,0
27	Kurzeme	16,0	11,1	16,3	21,5	35,1	100,0
28	Zemgale	18,0	14,7	16,4	20,8	30,1	100,0
29	Latgale	35,2	15,9	15,9	16,0	17,0	100,0
		Uz vienu maksātāju Ls — *Par contribuable en Ls*					
30	Kopā *Total*	45	33	29	23	16	26
31	Vidzeme	48	39	34	28	18	27
32	Kurzeme	30	24	24	20	15	20
33	Zemgale	41	38	32	26	19	27
34	Latgale	47	31	28	21	14	26
		Nodokļu parādnieku skaits — *Nombre des contribuables-débiteurs*					
35	Vidzeme	4 646	3 692	6 008	9 664	20 875	44 885
36	Kurzeme	3 234	2 751	4 111	6 489	13 978	30 563
37	Zemgale	4 697	4 044	5 508	8 441	16 830	39 520
38	Latgale	29 024	19 541	21 654	28 832	45 838	144 889
39	Kopā *Total*	41 601	30 028	37 281	53 426	97 521	259 857
		Procentos — *en* %					
40	Vidzeme	10,4	8,2	13,4	21,5	46,5	100,0
41	Kurzeme	10,6	9,0	13,5	21,2	45,7	100,0
42	Zemgale	11,9	10,2	13,9	21,4	42,6	100,0
43	Latgale	20,0	13,5	15,0	19,9	31,6	100,0
44	Kopā *Tot*	16,0	11,6	14,3	20,3	37,5	100,0

Lauku nekustamas mantas nodokļa parādi 1935. g. 1. oktōbrī bija — 3,369 milj. ls, un no šīs summas Latgalē lauksaimnieki bija parādā 2,009 milj. ls, vai 59,6% no kopsummas, Zemgalē — 0,587 milj. ls — 17,4%, Vidzemē — 0,534 milj. ls — 15,9% un Kurzemē vismazāk — 0,240 milj. ls — 7,1%. Nekustamas mantas nodokļa parādi Latgalē uzkrājušies visvairāk, pie kam lielā daļa ir izstāvoši (vecāki par 4 gadiem), vai 39,2% no visiem Latgales nodokļu parādiem. Visā Latvijā izstāvošu nekustamas mantas nodokļa

Nodokļu parādu daļa pagastos pret uzliktiem.
Part des dettes d'impôt dans les communes rurales par rapport aux impositions.

parādu ir 0,966 milj. ls vai 28,7%. No 1934./35. s. g. nekustamas mantas nodokļa parādi ir palikuši 0,788 milj. ls vai 23,4%, pie kam Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē tie ir

№ 29. Nodokļu parādi pagastos, kur tie pārsniedz uzliktos nodokļus.
№ 29. Dettes d'impôt dans les communes rurales surpassant les impositions.

№№	Procenti *Taux* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Pagasti, kuŗiem parādu nav *Communes rurales sans dettes*	līdz 10 *au-dessous de 10*	no 10,1—20 *de*	no 20,1—30 *de*	no 30,1—40 *de*	no 40,1—50 *de*	no 50,1—75 *de*	no 75,1—100 *de*	no 100,1—150 *de*	150,1 un vairāk *au-dessus de 150,1*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rīgas	—	7	13	15	5	6	9	2	—	—	57
2	Cēsu	1	4	7	9	6	2	5	3	—	—	37
3	Valmieras	1	11	13	12	7	3	2	1	—	—	50
4	Valkas	—	2	3	9	8	7	9	1	—	—	39
5	Madonas	1	9	18	9	—	1	2	1	1	—	42
6	Liepājas	—	4	8	7	3	3	4	—	—	—	29
7	Aizputes	—	—	8	8	2	1	—	—	—	—	19
8	Kuldīgas	—	2	2	2	4	4	5	1	—	—	20
9	Ventspils	1	1	2	2	3	1	2	2	—	—	14
10	Talsu	—	2	9	6	—	1	—	—	—	—	18
11	Tukuma	—	12	5	7	—	—	1	—	—	—	25
12	Jelgavas	—	4	8	11	8	3	4	1	2	—	41
13	Bauskas	—	—	2	3	2	4	4	4	1	—	20
14	Jēkabpils	—	1	1	3	5	3	3	—	3	—	19
15	Ilūkstes	—	2	2	5	—	1	2	3	3	1	19
16	Daugavpils	—	—	—	—	1	1	2	4	8	7	23
17	Rēzeknes	—	—	—	—	—	—	1	5	6	7	19
18	Ludzas	—	—	—	—	—	—	2	2	6	2	12
19	Jaunlatgales	—	—	—	—	—	—	—	4	6	3	13
20	Kopā *Total*	4	61	101	108	54	41	57	34	36	20	516
21	Vidzeme	3	33	54	54	26	19	27	8	1	—	225
22	Kurzeme	1	9	29	25	12	10	11	3	—	—	100
23	Zemgale	—	19	18	29	15	11	14	8	9	1	124
24	Latgale	—	—	—	—	1	1	5	15	26	19	67
		Procentos — *en* %										
25	Vidzeme	1,3	14,7	24,0	24,0	11,6	8,4	12,0	3,6	0,4	—	100,0
26	Kurzeme	1,0	9,0	29,0	25,0	12,0	10,0	11,0	3,0	—	—	100,0
27	Zemgale	0,0	15,3	14,5	23,4	12,1	8,9	11,3	6,5	7,2	0,8	100,0
28	Latgale	—	—	—	—	1,5	1,5	7,5	22,4	38,8	28,3	100,0
29	Kopā *Total*	0,7	11,8	19,6	20,9	10,5	7,9	11,1	6,6	7,0	3,9	100,0

№ 30. Nodokļu parādi uz vienu parādnieku 1935. g. 1. oktōbrī (Ls).

№ 30. Dettes d'impôt par débiteur au 1 octobre 1935 (en Ls).

№№	Parādnieku sadalījums / *Répartition des débiteurs* — Apriņķi un apgabali / *Districts et provinces*	Pagasti bez parādiem *Communes rurales sans dettes*	Līdz 1,— *au-dessous de*	1,1—2	2,1—3	3,1—4	4,1—5	5,1—10	10,1—20	20,1—50	No 50,1 un vairāk *au-dessus de*	Pagastu skaits pavisam *Nombre total des communes rurales*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rīgas	—	2	—	4	2	5	22	16	6	—	57
2	Cēsu	1	1	1	3	4	—	13	11	3	—	37
3	Valmieras	1	—	1	10	7	3	16	10	2	—	50
4	Valkas	—	1	—	1	1	1	18	16	1	—	39
5	Madonas	1	1	5	5	5	5	15	2	3	—	42
6	Liepājas	—	—	1	4	1	4	9	8	2	—	29
7	Aizputes	—	—	—	1	2	2	12	2	—	—	19
8	Kuldīgas	—	—	—	1	2	1	3	11	1	1	20
9	Ventspils	1	1	—	—	—	1	7	3	1	—	14
10	Talsu	—	1	1	1	—	5	9	1	—	—	18
11	Tukuma	—	3	4	3	2	4	8	1	—	—	25
12	Jelgavas	—	—	1	2	4	2	10	16	5	1	41
13	Bauskas	—	—	—	—	1	—	5	5	9	—	20
14	Jēkabpils	—	—	1	—	—	1	5	9	3	—	19
15	Ilūkstes	—	—	1	2	3	—	3	5	5	—	19
16	Daugavpils	—	—	—	—	—	—	1	10	12	—	23
17	Rēzeknes	—	—	—	—	—	—	—	5	13	1	19
18	Ludzas	—	—	—	—	—	—	—	6	6	—	12
19	Jaunlatgales	—	—	—	—	—	—	—	3	10	—	13
20	Kopā *Total*	4	10	16	37	34	34	156	140	82	3	516
21	Vidzeme	3	5	7	23	19	14	84	55	15	—	225
22	Kurzeme	1	2	2	7	5	13	40	25	4	1	100
23	Zemgale	—	3	7	7	10	7	31	36	22	1	124
24	Latgale	—	—	—	—	—	—	1	24	41	1	67
						Procentos — *en* %						
25	Vidzeme	1,3	2,2	3,1	10,2	8,5	6,2	37,3	24,5	6,7	—	100,0
26	Kurzeme	1,0	2,0	2,0	7,0	5,0	13,0	40,0	25,0	4,0	1,	100,0
27	Zemgale	—	2,4	5,7	5,7	8,1	5,6	25,0	29,0	17,7	0,[illegible]	100,0
28	Latgale	—	—	—	—	—	—	1,5	35,8	61,2	1,[illegible]	100,0

33—38%, bet Latgalē — 15,9% no kopsummas. Nekustamas mantas nodokļa parādi, salīdzinot ar uzliktiem, 1935. g. 1. oktōbrī bija — 49,7%, vai mazāka daļa nekā pašvaldības nodoklis. Atsevišķos apgabalos ir tomēr diezgan lielas atšķirības: mazākā daļa parādu Kurzemē — 1/5 no uzliktā nekustamas mantas nodokļa, Vidzemē — 1/4 un Zemgalē — 1/3. Lielākie parādi ir Latgalē, vai tie par 1/5 pārsniedz uzliktās summas. Lauksaimnieku pašvaldības nodokļa parādi absolūtos skaitļos — 1,553 milj. ls apmērā ir mazāki par nekustamas mantas nodokļa parādiem. Procentos pret uzliktiem nodokļiem tie turpretim ir lielāka daļa, vai 56,0% no lauksaimniekiem uzliktā pašvaldības nodokļa. Atsevišķos apgabalos šī daļa svārstās lielos apmēros: Vidzemē tā bija — 26,1%, Kurzemē — 26,8%, Zemgalē — 33,2%, bet Latgalē — 119,8% no lauksaimniekiem uzliktā pašvaldības nodokļa.

Fizisko personu nodokļu parādi absolūtos skaitļos ir mazāki nekā lauksaimnieku, tomēr

№ 31. Nodokļu parādi pagastos, kur tie pārsniedz uzliktos, 1935. g. 1. oktōbrī.

№ 31. Dettes d'impôt dans les communes rurales surpassant les impositions, au 1 octobre 1935.

№№	Apgabali / *Provinces*	Pagastu skaits *Nombre des communes rurales*	Parādu summa Ls *Montant des dettes*	% no uzliktiem nodokļiem % *des impôts imposés*	Caurmērā uz vienu nodokļu maksātāju Ls *Moyenne par contribuable en Ls*
1	2	3	4	5	6
1	Vidzeme	1	19 585	102,7	23,57
2	Kurzeme	—	—	—	—
3	Zemgale	10	255 032	120,3	26,49
4	Latgale	45	3 071 010	151,3	27,53
5	Kopā *Total*	56	3 345 627	148,0	27,42

№ 32. Nodokļu parādi pēc maksātājiem (1935. g. 1. oktōbrī).

№ 32. Dettes d'impôt par genre des contribuables (au 1 octobre 1935).

№№	Parādu ilgums / *Durée des dettes* — Apgabali / *Provinces*	Vecāki par 4 gadiem 1930./31. *au-dessus de 4 années*	4 gadus 1931./32. *4 années*	3 gadus 1932./33. *3 années*	2 gadus 1933./34. *2 années*	1 gadu un mazāk 1934./35. *1 an et au-dessous*	Kopā *Total*
		Latos — *en Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
		Lauksaimnieku — *Agriculteurs*					
1	Vidzeme	103 410	88 065	136 722	187 529	266 849	782 580
2	Kurzeme	40 423	37 828	61 519	84 542	143 165	367 471
3	Zemgale	101 184	110 647	131 230	167 325	244 407	754 793
4	Latgale	1 077 036	453 996	477 115	483 713	525 713	3 017 578
5	Kopā *Total*	1 322 053	690 536	806 586	923 109	1 180 134	4 922 422
		Fizisko personu — *Personnes physiques*					
6	Vidzeme	120 076	56 136	68 196	79 875	106 897	431 180
7	Kurzeme	56 539	29 414	37 136	45 546	68 897	237 532
8	Zemgale	90 382	44 840	42 298	52 955	74 553	305 028
9	Latgale	273 872	156 275	132 495	129 233	124 307	816 182
10	Kopā *Total*	540 869	286 665	280 125	307 609	374 654	1 789 922
		Nekustamas mantas nodokļa — *Impôts sur immeubles*					
11	Vidzeme	71 883	59 549	92 988	125 471	183 686	533 578
12	Kurzeme	27 235	23 670	39 822	56 308	93 040	240 071
13	Zemgale	79 947	83 066	101 429	131 247	191 062	586 751
14	Latgale	787 288	292 267	306 927	302 566	319 769	2 008 814
15	Kopā *Total*	966 353	458 552	541 166	615 592	787 557	3 369 214
		Pašvaldības nodokļa — *Impôts communaux*					
16	Vidzeme	151 603	84 652	111 930	141 933	190 060	680 182
17	Kurzeme	69 727	43 572	58 833	73 780	119 022	364 932
18	Zemgale	111 619	72 421	72 099	89 033	127 898	473 070
19	Latgale	563 620	318 004	302 683	310 380	330 251	1 824 946
20	Kopā *Total*	896 569	518 649	545 545	615 126	767 221	3 343 130
		to starpā lauksaimnieku — *dont: agriculteurs*					
21	Vidzeme	31 527	28 516	43 734	62 058	83 163	249 002
22	Kurzeme	13 188	14 158	21 697	28 234	50 125	127 400
23	Zemgale	21 237	27 581	29 801	36 078	53 345	168 042
24	Latgale	289 748	161 729	170 188	181 147	205 944	1 008 764
25	Kopā *Total*	355 700	231 984	265 420	307 517	392 567	1 553 208

salīdzinot fizisko personu nodokļu parādus (vienīgi pašvaldības nodoklis) — 1,790 milj. ls ar 1934./35. s. g. šīm personām uzliktiem nodokļiem, parādi sasniedz — 95,0% no uzliktiem nodokļiem, vai tie ir ievērojami lielāki nekā lauksaimnieku nodokļu parādi — 51,5% no lauksaimniekiem uzliktiem nodokļiem. Fiziskās personas pašvaldības nodokli maksā daudz kūtrāk nekā lauksaimnieki. Nodokļu iekasēšana no fiziskām personām arī ir daudz grūtāka, jo tām nav tik noteiktu ienākumu, bet sevišķi tādēļ, ka tie ar pagastu nav tik cieši saistīti kā lauksaimnieki, kuŗiem ir nekustama manta. Tādēļ arī procentuāli fizisko personu nodokļa parādi ir gandrīz divreiz lielāki nekā lauksaimniekiem.

Atsevišķos apgabalos fizisko personu nodokļa parādu daļa no uzliktiem ir ļoti svārstīga, sevišķi liela tā ir Latgalē — 266,4% no uzliktiem nodokļiem. Fizisko personu pašvaldības nodokļa parādi uzkrājušies gandrīz 3 gadu aplikuma apmērā. Pārējos apgabalos fizisko personu pašvaldības nodokļa parādu stāvoklis nav tik ļauns: Vidzemē tie ir 56,9% no uzliktiem, Kurzemē — 65,1% un Zemgalē — 86,1%. Tomēr salīdzinot ar lauksaimnieku nodokļu parādiem, arī pārējos apgabalos tie uzkrājušies lielākos apmēros. Lielākās fizisko personu pašvaldības nodokļa parādu summas ir Latgalē — 0,816 milj. ls, vai — 45,6% no kopsummas, Vidzemē — 0,431 milj. ls — 24,1%, Zemgalē — 0,305 milj. ls — 17,0% un Kurzemē — 0,238 milj. ls — 13,3%. Pēc vecuma šie fizisko personu pašvaldības nodokļa parādi ievērojami atšķiras no lauksaimnieku nodokļu parādiem. Starp pēdējiem nodokļu parādu vecāku par 4 gadiem bija — 26,9%, turpretim fizisko personu nodokļa parādi vecāki par 4 gadiem bija — 30,2% — 0,541 milj. ls. Pašvaldības nodoklis pastāv tikai no 1931./32. s. g., bet šie nodokļa parādi cēlušies priekš tam, vai tie ir personīgais nodoklis. Izstā-

№ 33. Nodokļu parādi pēc maksātājiem (1935. g. 1. oktōbrī).

№ 33. Dettes d'impôt par genre des contribuables

№№	Parādu ilgums / *Durée des dettes* — Apgabali / *Provinces*	Vecāki par 4 g. 1930./31. *au-dessus de 4 années*	4 gadus 1931./32. *4 années*	3 gadus 1932./33. *3 années*	2 gadus 1933./34. *2 années*	1 gadu un mazāk 1934./35. *1 an et au-dessous*	Kopā *Total*
		Procentos — *en %*					
1	2	3	4	5	6	7	8
		Lauksaimnieku — *Agriculteurs*					
1	Vidzeme	13,2	11,2	17,5	24,0	34 1	15,9
2	Kurzeme	11,0	10,3	16,7	23,0	39,0	7,5
3	Zemgale	13,4	14,6	17,4	22,2	32,4	15,3
4	Latgale	35,7	15,1	15,8	16,0	17,4	61,3
5	Kopā *Total*	26,9	14,0	16,4	18,7	24,0	100,0
		Fizisko personu — *Personnes physiques*					
6	Vidzeme	27,9	13,0	15,8	18,5	24,8	24,1
7	Kurzeme	23,8	12,4	15,6	19,2	29,0	13,3
8	Zemgale	29,6	14,7	13,9	17,4	24,4	17,0
9	Latgale	33,6	19,2	16,2	15,8	15,2	45,6
10	Kopā *Total*	30,2	16,0	15,7	17,2	20,9	100,0
		Nekustamas mantas nodokļa — *Impôts sur immeubles*					
11	Vidzeme	13,5	11,2	17,4	23,5	34,4	15,9
12	Kurzeme	11,3	9,9	16,6	23,5	38,7	7,1
13	Zemgale	13,6	14,1	17,3	22,4	32,6	17,4
14	Latgale	39,2	14,5	15,3	15,1	15,9	59,6
15	Kopā *Total*	28,7	13,6	16,0	18,3	23,4	100,0
		Pašvaldības nodokļa — *Impôts communaux*					
16	Vidzeme	22,3	12,4	16,5	20,9	27,9	23,0
17	Kurzeme	19,1	12,0	16,1	20,2	32,6	10,9
18	Zemgale	23,6	15,3	15,3	18,8	27,0	14,2
19	Latgale	30,9	17,4	16,6	17,0	18,1	54,6
20	Kopā *Total*	26,8	15,5	16,3	18,4	23,0	100,0
		to starpā lauksaimnieku — *dont: agriculteurs*					
21	Vidzeme	12,7	11,4	17,6	24,9	33,4	16,0
22	Kurzeme	10,4	11,1	17,0	22,2	39,3	8,2
23	Zemgale	12,6	16,4	17,7	21,5	31,8	10,8
24	Latgale	28,7	16,0	16,9	18,0	20,4	65,0
25	Kopā *Total*	22,9	14,9	17,1	19,8	25,3	100,0

vošie fizisko personu nodokļa parādi ir vienādi visos apgabalos, un lai gan Latgalē to daļa — 33,6% apmērā ir lielāka, tomēr arī Zemgalē tie ir 29,6%, Vidzemē — 27,9% un Kurzemē — 23,8% no attiecīgu apgabalu fizisko personu nodokļa parādu kopsummas.

Nodokļu parādu kārtošana visos apgabalos un ar visiem nodokļiem nav vienāda. Lielākās grūtības ir Latgalē ar fizisko personu pašvaldības un pa daļai izstāvošā personīgā nodokļa parādu kārtošanu. Tie ir diezgan lieli parādi, bet sevišķi liels ir parādnieku skaits. Katram atsevišķam parādniekam ir samērā maza summa, un tādēļ arī piedzīšana ir sevišķi grūta. Arī pārējos apgabalos pašvaldības nodokļa parādu piedzīšana ir grūtāka nekā lauku nekustamas mantas. Sevišķi Zemgalē, kur vasarā un lauku darbu sezonas laikā ieceļo daudz laukstrādnieku, kas pēc darba izbeigšanās atkal aiziet, pašvaldības nodokļa parādu piedzīšana nav nemaz iespējama, jo parādnieks nav nemaz atrodams. Lauku nekustamas mantas nodokļa piedzīšana ir samērā vienkāršāka, un šeit lieli zaudējumi pagastu pašvaldībām nevar būt.

Ievācot ziņas no pagastu pašvaldībām par nodokļu parādiem, pieprasīja arī plānu par to iekasēšanu. Plānus uzdevušas pagastu valdes un apriņķu vecākie. Vispirms jākonstatē, ka dzēšamo parādu summas ir uzdotas ļoti niecīgas — 20—45.000 ls apmērā, pie kam pagastu valdes uzdevušas lielāku, bet apriņķu vecākie mazāku summu. Otrs, parādu iekasēšanas laiks ir diezgan vienāds. Dzēšamo parādu summas, liekas, uzrādītas nepilnīgas, un jādzēš vai jāzaudē būs lielākas summas, sevišķi fizisko personu pašvaldības nodokļa parādi (un arī nenomaksātais personīgais nodoklis). Pagastu valdes parādu iekasēšanas plānus uzdevušas 321 un apriņķu vecākie — 445 gadījumos. Kā pa-

№ 34. Lauku nekustamas mantas nodokļa parādi 1935. g. 1. oktōbrī.

№ 34. Dettes d'impôt sur immeubles ruraux au 1 octobre 1935.

№№	Apgabali *Provinces* / Ilgums *Durée*	Vecāki par 4 g. *Au-dessus de 4 années*	4 g.	3 g.	2 g.	1 g.	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8
		Lauksaimniecības līdz 10 ha — *Exploitations agricoles au-dessous de 10 ha*					
1	Vidzeme	10 145	5 073	7 522	7 722	11 017	41 488
2	Kurzeme	3 496	2 560	3 496	3 524	6 397	19 474
3	Zemgale	6 404	4 395	5 681	7 756	11 676	35 912
4	Latgale	409 933	127 329	117 425	105 821	107 721	868 226
5	Kopā *Total*	429 978	139 357	134 124	124 823	136 811	965 100
		Lauksaimniecības pāri 10 ha — *Exploitations agricoles au-dessus de 10 ha*					
6	Vidzeme	61 738	54 476	85 466	117 749	172 669	492 090
7	Kurzeme	23 739	21 110	36 326	52 784	86 643	220 597
8	Zemgale	73 543	78 671	95 748	123 491	179 386	550 839
9	Latgale	377 355	164 938	189 502	196 745	212 048	1 140 588
10	Kopā *Total*	536 375	319 195	407 042	490 769	650 746	2 404 114
		Procentos (līdz 10 ha) — *en % (au-dessous de 10 ha)*					
11	Vidzeme	24,5	12,2	18,1	18,6	26,6	100,0
12	Kurzeme	18,0	13,1	18,0	18,1	32,8	100,0
13	Zemgale	17,9	12,2	15,8	21,6	32,5	100,0
14	Latgale	47,2	14,7	13,5	12,2	12,4	100,0
15	Kopā *Total*	44,6	14,4	13,9	12,9	14,2	100,0
		Procentos (pāri 10 ha) — *en % (au-dessus de 10 ha)*					
16	Vidzeme	12,5	11,1	17,4	23,9	35,1	100,0
17	Kurzeme	10,8	9,6	16,4	23,9	39,3	100,0
18	Zemgale	13,3	14,3	17,4	22,4	32,6	100,0
19	Latgale	33,1	14,5	16,6	17,2	18,6	100,0
20	Kopā *Total*	22,3	13,3	16,9	20,4	27,1	100,0

gastu valdes, tā arī apriņķu vecākie 75—80% gadījumos nodokļu parādus paredz iekasēt 2 gados. Dažas pagastu pašvaldības tik īsā laikā nodokļu parādus nevar iekasēt, un tām vajadzīgi 2, 3 līdz 5 gadi un dažām pat vairāk par 6 gadiem (nav tomēr skaidrs, vai pēdējais nodokļu iekasēšanas plāns ir racionāls un nopietni pārdomāts). Līdzekļi, kādi būtu vajadzīgi nodokļu parādu iekasēšanai, ir ļoti dažādi, un bieži tie atsevišķām pagastu pašvaldībām ir vienādi.

Interesanti salīdzināt pagastu pašvaldību īstermiņa parādus, kas drīz nomaksājami, ar nodokļu parādiem, vai tām rezervēm, kādas ir pagastu rīcībā. Īstermiņa parādu kopsumma 1935. g. 1. aprīlī bija — 3,217 milj. ls, bet izstāvošu nodokļu parādu — 6,713 milj. ls, vai rezerves īstermiņa parādu kārtošanai divkārtīgi pārsniedz pagastu pašvaldību īstermiņa parādus; arī tai gadījumā, ja skaitītu tikai drošos lauksaimnieku nodokļu parādus — 4,922 milj. ls, tie būtu par 53,0% lielāki. Atsevišķos apgabalos šīs attiecības nav vienādas: Latgalē ir lieli īstermiņa parādi, bet tur arī lauksaimnieku nodokļu parādi ir lieli, kas par 41,5% pārsniedz īstermiņa parādus; Vidzemē īstermiņa parādu un nodokļu parādu summas ir mazas, tomēr pēdējās par 26,0% ir lielākas. Lielākās rezerves īstermiņa parādu nomaksai ir Kurzemes un Zemgales pagastu pašvaldībām, kur lauksaimnieku nodokļu parādi ir apmēram par 140—145% lielāki nekā īstermiņa parādi; šiem pagastiem nekādas grūtības šo parādu nomaksa nevar radīt. Tomēr arī Vidzemē un Latgalē ir pietiekoši lielas rezerves, lai pagastu pašvaldības nokārtotu savus īstermiņa parādus.

IZDEVUMI.

DÉPENSES.

Izdevumu struktūra.

Structure des dépenses.

Izdevumu kopsumma ir tāda pati kā ieņēmumu kopsumma. Pagastu pašvaldību izdevumu struktūra ir īpatnēja un ievērojami atšķiras no pilsētām. Visvairāk pagastu pašvaldībām jāveic dažādi administrātīvas dabas izdevumi, tādēļ arī lielākā nozīme ir administrātīviem izdevumiem, vai tie ir 35,9% no visiem; administrātīvo izdevumu nozīme pavairojās tikai pēdējos 6 gados, un 1929./30. s. g. tie bija 26,9%. Administrātīvie un arī daži citi posteņi pavairojušies pa daļai apriņķa maksājumu samazināšanās dēļ. Otrā vietā ir sociālās palīdzības izdevumi —

№ 35. Pagastu pašvaldību izdevumu budžeti 1923./24.—1935./36. s. g.

№ 35. Budgets de dépenses des administrations communales des exercices de 1923/24 à 1935/36.

№№	Izdevumi *Dépenses* / Saimn. gadi *Exercices*	Administrātīvie *Dépenses administratives*	Izglītība *Instruction*	Sociālā apgāde *Assistance sociale*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Parādi un procenti *Paiement des dettes et des intérêts*	Apriņķi *Districts*	Ārkārtēji *Extraordinaires*	Dažādi *Diverses*	Kopā *Total*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1923./24.	2 558	1 112	1 366	214	180	2 296	451	409	8 586
2	1924./25.	2 961	1 498	1 632	304	456	2 126	378	547	9 902
3	1925./26.	3 300	1 790	1 937	357	556	2 536	466	560	11 502
4	1926./27.	3 493	1 924	2 049	363	912	2 851	872	577	13 041
5	1927./28.	3 664	2 122	2 172	420	905	2 686	861	657	13 487
6	1928./29.	3 774	2 002	2 315	450	841	2 717	613	540	13 252
7	1929./30.	4 008	2 103	2 520	1 437	613	2 887	772	569	14 909
8	1930./31.	4 348	1 999	2 535	1 563	513	3 091	701	514	15 264
9	1931./32.	4 802	2 171	2 600	1 832	580	1 911	838	587	15 321
10	1932./33.	4 132	1 755	2 328	1 682	539	1 457	446	481	12 820
11	1933./34.	4 108	1 705	2 253	1 579	325	1 433	550	423	12 376
12	1934./35.	4 433	1 788	2 275	1 569	196	1 340	714	483	12 798
13	1935./36.	5 087	2 027	2 370	1 801	294	—	1 975	619	14 173
		Procentos — *En %*								
14	1923./24.	29,8	13,0	15,9	2,5	2,1	26,7	5,2	4,8	100,0
15	1924./25.	29,9	15,1	16,5	3,1	4,6	21,5	3,8	5,5	100,0
16	1925./26.	28,7	15,6	16,8	3,1	4,8	22,0	4,1	4,9	100,0
17	1926./27.	26,8	14,8	15,7	2,8	7,0	21,8	6,7	4,4	100,0
18	1927./28.	27,2	15,7	16,1	3,1	6,7	19,9	6,4	4,9	100,0
19	1928./29.	28,5	15,1	17,5	3,4	6,3	20,5	4,6	4,1	100,0
20	1929./30.	26,9	14,1	16,9	9,6	4,1	19,4	5,2	3,8	100,0
21	1930./31.	28,5	13,1	16,6	10,2	3,4	20,2	4,6	3,4	100,0
22	1931./32.	31,3	14,2	17,0	11,9	3,8	12,5	5,5	3,8	100,0
23	1932./33.	32,2	13,7	18,1	13,1	4,2	11,4	3,5	3,8	100,0
24	1933./34.	33,2	13,8	18,2	12,8	2,6	11,6	4,4	3,4	100,0
25	1934./35.	34,6	13,9	17,8	12,3	1,5	10,5	5,6	3,8	100,0
26	1935./36.	35,9	14,3	16,7	12,7	2,1	—	13,9	4,4	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju Ls — *Moyenne par habitant en Ls*								
27	1923./24.	2,10	0,91	1,12	0,18	0,15	1,89	0,37	0,34	7,06
28	1924./25.	2,44	1,23	1,34	0,25	0,37	1,75	0,31	0,45	8,14
29	1925./26.	2,73	1,48	1,60	0,30	0,46	2,10	0,39	0,46	9,52
30	1926./27.	2,89	1,59	1,70	0,30	0,75	2,36	0,72	0,48	10,79
31	1927./28.	3,03	1,76	1,80	0,35	0,75	2,22	0,71	0,54	11,16
32	1928./29.	3,12	1,66	1,91	0,37	0,69	2,25	0,51	0,45	10,96
33	1929./30.	3,32	1,74	2,08	1,19	0,51	2,39	0,64	0,47	12,34
34	1930./31.	3,60	1,66	2,10	1,30	0,42	2,56	0,58	0,43	12,65
35	1931./32.	3,98	1,80	2,16	1,52	0,48	1,59	0,69	0,49	12,71
36	1932./33.	3,43	1,45	1,93	1,39	0,45	1,21	0,37	0,40	10,63
37	1933./34.	3,41	1,42	1,87	1,31	0,27	1,19	0,46	0,35	10,28
38	1934./35.	3,68	1,49	1,89	1,30	0,17	1,11	0,59	0,40	10,63
39	1935./36.	4,10	1,64	1,91	1,45	0,24	—	1,59	0,50	11,43
		Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju Ls — *Moyenne par contribuable en Ls*								
40	1932./33.	9,37	3,98	5,28	3,81	1,22	3,30	1,01	1,09	29,06
41	1933./34.	9,28	3,85	5,09	3,56	0,73	3,24	1,24	0,95	27,94
42	1934./35.	9,95	4,01	5,10	3,52	0,44	3,01	1,60	1,08	28,71
43	1935./36.	11,22	4,47	5,23	3,97	0,65	—	4,35	1,36	31,25

16,7%; to nozīme pēdējos divos gados nedaudz samazinājās. Trešajā vietā ir izglītības veicināšanas izdevumi — 14,3%; pēdējos trijos gados to nozīme nedaudz pavairojās. Veselības aizsardzības izdevumi ir 12,7%, parādu un procentu nomaksa — 2,1% un ārkārtējie — 13,9%; pēdējos trijos gados to nozīme pavairojās, bet sevišķi 1935./36. s. g.; dažādu izdevumu nozīme ir 4,4% no kopsummas.

Administrātīvie izdevumi.
Dépenses administratives.

Administrātīvie izdevumi pēc savas nozīmes pagastu pašvaldībās ir lielāki nekā pilsētās, lai gan absolūtos skaitļos un caurmērā uz vienu iedzīvotāju tie ir par pusi mazāki. Arī pēdējos gados administrātīvie izdevumi diezgan strauji pavairojās: 1934./35. s. g. tie bija 4,43 milj. ls un 1935./36. s. g. — 5,09 milj.

№ 36. Pagastu pašvaldību izdevumu budžeti 1935./36. s. g.

№ 36. Budgets de dépenses des administrations communales de l'exercice 1935/36.

№№	Izdevumi *Dépenses* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Administrātīvie *Administratives*	Izglītība *Instruction*	Sociālā apgāde *Assistance sociale*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Parādi un proc. *Paiement des dettes et des intérêts*	Ārkārtēji *Extraordinaires*	Dažādi *Diverses*	Kopā *Total*
		1000 latos							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Rīgas	473	184	271	172	28	138	43	1 309
2	Cēsu	271	98	147	103	19	54	23	715
3	Valmieras	375	127	172	139	12	126	28	979
4	Valkas	301	91	129	109	14	164	25	833
5	Madonas	315	110	166	120	16	71	32	830
6	Liepājas	247	85	131	84	6,7	68	28	650
7	Aizputes	130	49	74	53	3,1	40	10	359
8	Kuldīgas	200	74	116	75	4,7	122	22	614
9	Ventspils	122	45	90	41	8,1	20	10	336
10	Talsu	154	60	109	51	4,2	71	12	461
11	Tukuma	199	65	104	79	6,6	110	16	579
12	Jelgavas	396	130	309	154	11	110	47	1 157
13	Bauskas	201	82	135	71	62	69	23	643
14	Jēkabpils	173	63	94	56	18	123	19	546
15	Ilūkstes	210	72	80	62	6,7	56	31	518
16	Daugavpils	423	194	78	137	8,3	311	81	1 232
17	Rēzeknes	355	162	63	95	28	155	59	917
18	Ludzas	226	133	41	103	10	57	28	598
19	Jaunlatgales . . .	316	203	61	97	28	110	82	897
20	Kopā *Total*	5 087	2 027	2 370	1 801	294	1 975	619	14 173
21	Vidzeme	1 735	610	885	643	89	553	151	4 666
22	Kurzeme	853	313	520	304	27	321	82	2 420
23	Zemgale	1 179	412	722	422	104	468	136	3 443
24	Latgale	1 320	692	243	432	74	633	250	3 644
		Procentos *en %*							
25	Vidzeme	37,2	13,1	19,0	13,8	1,9	11,8	3,2	100,0
26	Kurzeme	35,2	12,9	21,5	12,6	1,1	13,3	3,4	100,0
27	Zemgale	34,2	12,0	21,0	12,2	3,0	13,6	4,0	100,0
28	Latgale	36,2	19,0	6,7	11,8	2,0	17,4	6,9	100,0
29	Kopā *Total*	35,9	14,3	16,7	12,7	2,1	13,9	4,4	100,0
		Uz vienu iedzīvotāju Ls *Par habitant en Ls*							
30	Vidzeme	5,11	1,80	2,61	1,90	0,26	1,63	0,44	13,75
31	Kurzeme	4,43	1,63	2,70	1,58	0,14	1,67	0,43	12,58
32	Zemgale	5,15	1,80	3,16	1,85	0,45	2,05	0,59	15,05
33	Latgale	2,75	1,44	0,51	0,90	0,16	1,32	0,52	7,60
34	Kopā *Total*	4,10	1,64	1,91	1,45	0,24	1,59	0,50	11,43
		Uz vienu nodokļa maksātāju Ls — *Par contribuable en Ls*							
35	Vidzeme	12,71	4,47	6,48	4,71	0,65	4,05	1,11	34,18
36	Kurzeme	11,91	4,37	7,26	4,25	0,38	4,48	1,15	33,80
37	Zemgale	13,51	4,72	8,27	4,83	1,19	5,36	1,56	39,44
38	Latgale	8,35	4,38	1,54	2,73	0,47	4,00	1,58	23,05
39	Kopā *Total*	11,22	4,47	5,23	3,97	0,65	4,35	1,36	31,25

ls, vai par 0,660 milj. ls — 14,9% lielāki. No izdevumu kopsummas pēdējā gadā tie ievērojami pavairojušies un ir 35,9%; atsevišķos apgabalos šī daļa ir diezgan svārstīga, un lielākā nozīme administrātīviem izdevumiem ir Vidzemē — 37,2%, mazākā — Zemgalē — 34,2%, Kurzemē — 35,2% un Latgalē — 36,2%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju tie atšķiras vēl vairāk: visos pagastos ir 4,10 ls lieli administrātīvie izdevumi, pie kam Zemgalē tie ir 5,15 ls, bet Latgalē tikai 2,75 ls. Līdzīgā kārtā tie svārstās, aplešot uz vienu nodokļa maksātāju: visos pagastos ir 11,22 ls lieli administrātīvie izdevumi, bet Zemgalē — 13,51 ls un Latgalē — 8,35 ls. Latgalē caurmērā uz vienu iedzīvotāju un uz vienu nodokļa maksātāju ir mazākie administrātīvie izdevumi, kas pa daļai izskaidrojams ar to, ka Latgalē arī izdevumi ir ievērojami mazāki nekā pārējā Latvijā.

Atsevišķos pagastos starpība ir vēl lielāka, un vislabāk to var novērot, grupējot pagastus pēc lieluma (iedzīvotāju skaita). Pagastos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500 admi-

№ 37. Administrātīvie izdevumi 1913. g. un 1926./27.—1935./36. s. g.

№ 37. Dépenses administratives en 1913 et dans les exercices de 1926/27 à 1935/36.

№№	Izdevumi *Dépenses* / Saimniecības gadi *Exercices*	Valde *Administration*	Padome *Conseil*	Tehniskais personāls *Personnel technique*	Apkalpotāji *Gens de service*	Kanceleja *Dépenses de chancellerie*	Tiesa *Tribunaux*	Komisijas *Commissions*	Dzimtsarakstu nodaļa *Section de l'Etat Civil*	Līdzdal. cit. saimniecībās *Participation à l'entretien d'autres exploitations*	Pagastnams *Localité de l'administration communale*	Kopā *Total*
		Latos										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1913. . . .	287 531	4 005	638 764	180 902	178 542	423 469	—	—	13 891	329 267	2 056 371
2	1926./27. . . .	614 243	117 050	1 387 800	255 097	295 967	64 539	41 386	48 667	193 760	474 248	3 492 757
3	1927./28. . . .	641 387	122 740	1 402 053	270 915	333 436	68 918	55 667	54 708	204 281	510 155	3 664 260
4	1928./29. . . .	660 037	129 604	1 468 027	292 902	326 842	72 356	107 210	57 317	197 464	461 940	3 773 699
5	1929./30. . . .	735 043	148 020	1 545 423	319 330	350 132	76 998	70 754	62 668	200 332	498 951	4 007 651
6	1930./31. . . .	759 522	144 937	1 881 956	331 350	388 490	81 857	78 430	67 270	191 910	422 840	4 348 562
7	1931./32. . . .	782 122	160 353	2 240 821	339 905	382 444	84 673	110 667	67 069	179 354	454 650	4 802 058
8	1932./33. . . .	700 711	134 324	2 006 171	300 457	321 140	82 810	49 673	51 606	147 083	337 875	4 131 850
9	1933./34. . . .	696 060	137 744	2 003 412	290 912	324 060	90 220	42 601	51 418	145 225	326 579	4 108 231
10	1934./35. . . .	705 863	140 678	2 022 840	284 627	358 220	241 296	84 751	52 634	176 184	366 151	4 433 244
11	1935./36. . . .	849 192	74 823	2 245 465	279 804	522 312	317 276	41 428	57 776	294 009	405 287	5 087 372

nistrātīvie izdevumi bija 59,9% no kopsummas, pagastos ar iedzīvotāju skaitu no 501 līdz 1000 — 43,2%, bet pagastos, kur iedzīvotāju skaits pārsniedza 10.000, tie bija 34,0%. Mazākā daļa bija pagastos ar iedzīvotāju skaitu no 3001 līdz 4000, vai 31,5% no izdevumu kopsummas. Tādēļ jāsecina, ka pagastos ar mazāku iedzīvotāju skaitu caurmērā uz vienu iedzīvotāju vai vienu nodokļa maksātāju ir lielākie administrātīvie izdevumi. Pagastos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500 bija lielākie administrātīvie izdevumi — 9,96 ls, bet pārējās grupās, iedzīvotāju skaitam pavairojoties, samazinās administrātīvie izdevumi. Sevišķi mazi tie pagastos, kur iedzīvotāju skaits vienā pagastā pārsniedz 5.000; šeit tie svārstās ap 2,50—2,75 ls uz katru iedzīvotāju, vai 4-kārtīgi mazāki nekā pagastos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500. Šos lielos pagastus ietekmē Latgale, kur izdevumi vispār ir ievērojami mazāki. Aplešot administrātīvos izdevumus uz vienu nodokļa maksātāju, redzams, ka pagastos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500 tie ir 25 ls, bet pagastos, kur iedzīvotāju skaits pārsniedz 10.000, ir tikai 7 ls vai $3^1/_2$ reizes mazāki. Nenoliedzams, ka lielos pagastos administrātīvie izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir mazāki, tomēr ne tik lielos apmēros, kā var spriest pēc minētiem skaitļiem, jo tos ietekmē atsevišķie apgabali, kā, piemēram, Latgale. Pareizāks secinājums par administrātīviem izdevumiem pagastos ir tad, ja tos salīdzina viena apgabala robežās, un arī tad lielos pagastos tie ir par pusi mazāki nekā pagastos ar mazu iedzīvotāju skaitu.

№ 38. Darbinieku skaits pagastu pašvaldībās.

№ 38. Nombre des employés dans les communes rurales.

№№	Saimniecības gadi *Exercices*	Valdes priekšsēži *Présidents de l'administration*	Valdes locekļi *Membres de l'admin. des com. rur.*	Techniskais personāls — *Personnel technique*: Darbveži *Secrétaires*	Darbvežu palīgi *Secrétaires-adjoints*	Kancelejas ierēdņi *Employés de chancellerie*	Kopā *Total*	Kalpotāji *Gens de service*
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1930./31.	521	1 532	521	275	561	1 357	621
2	1931./32.	522	1 547	522	283	558	1 363	610
3	1932./33.	522	1 517	522	268	518	1 308	577
4	1933./34.	517	1 471	517	271	527	1 315	585
5	1934./35.	517	1 477	517	266	545	1 328	570
6	1935./36.	516	1 409	516	256	602	1 374	573

№ 39. Administrātīvie izdevumi pēc pagastu lieluma 1935./36. s. g.

№ 39. Dépenses administratives selon l'effectif de la population dans les communes rurales en 1935/36.

№№	Iedzīvotāju skaits *Effectif de la population* / Apgabali *Provinces*	Pagasti ar iedzīvotājiem — *Communes rurales avec une population*								Kopā *Total*
		Līdz 500 *jusqu'à*	501—1 000	1 001—2 000	2 001—3 000	3 001—4 000	4 001—5 000	5 001—10 000	Pāri par 10 000 *au-dessus de*	
		Latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju — *Moyenne par habitant*								
1	Vidzeme	9,96	6,67	5,41	4,34	4,02	3,26	—	—	5,11
2	Kurzeme	—	5,87	5,07	4,32	3,60	3,56	2,73	—	4,43
3	Zemgale	—	7,24	5,80	4,81	3,90	4,09	—	—	5,15
4	Latgale	—	—	5,84	5,09	4,16	3,05	2,75	2,42	2,75
5	Kopā *Total*	9,96	6,59	5,45	4,51	3,90	3,35	2,75	2,42	4,10
		Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju — *Moyenne par contribuable*								
6	Vidzeme	24,68	15,97	13,32	10,99	10,32	8,41	—	—	12,71
7	Kurzeme	—	14,17	13,39	11,84	9,94	9,19	8,50	—	11,91
8	Zemgale	—	18,35	15,02	12,52	10,84	10,61	—	—	13,50
9	Latgale	—	—	14,65	12,45	11,30	9,82	8,56	6,92	8,35
10	Kopā *Total*	24,68	15,92	13,84	11,73	10,53	9,44	8,56	6,92	11,22
		Procentos no izdevumu kopsummas — % *du total des dépenses*								
11	Vidzeme	59,9	44,3	38,0	34,3	29,8	28,6	—	—	37,2
12	Kurzeme	—	38,9	37,2	36,4	30,5	27,7	33,3	—	35,3
13	Zemgale	—	43,8	35,1	32,4	32,3	33,8	—	—	34,2
14	Latgale	—	—	42,6	45,2	35,8	40,7	36,4	34,0	36,2
15	Kopā *Total*	59,9	43,2	36,9	34,2	31,5	32,7	36,3	34,0	35,9

No administrātīviem izdevumiem 1935./36. s. g. pret iepriekšējo saimniecības gadu visvairāk palielinājās izdevumi techniskam personālam — par 223.000 ls. Techniskā personālā skaita — darbvežus, kas bija 516, darbvežu palīgus — 256, kancelejas ierēdņus — 602, vai kopā 1.374 personas. Visvairāk darbvežu palīgu bija Latgalē — 74, Zemgalē — 70; arī kancelejas ierēdņu Latgalē bija visvairāk — 216. Techniskā personāla uzturēšanai — 2,245 milj. ls apmērā no administrātīviem izdevumiem izmaksāja lielākās summas. Kancelejas uzturēšanas izdevumi pavairojās par 164.000 ls, pie kam lielākā daļa šīs summas ir pasta izdevumiem. Valdes uzturēšanai un pagasta vecākam izdevumi pavairojušies par 143.000 ls, līdzdalība citās saimniecībās — par 118.000 ls (aizsargiem), tiesas izdevumi — par 76.000 ls, pagasta nama uzturēšana — par 39.000 ls un citi. Izdevumi padomei samazinājās par 66.000 ls, komisijām — par 43.000 ls, apkalpotājiem — par 4.800 ls. Pēc techniskā personāla algām otrā vietā ir izdevumi valdei un pagasta vecākam — 0,849 milj. ls; katrā pagastā ir viens pagasta vecākais, bet kopā — 516, valdes locekļu skaits ir 1.409, vai mazāks nekā iepriekšējos gados. Kancelejas uzturēšanai pagasti izdod 0,522 milj. ls. Pagasta nama uzturēšana izmaksā 0,405 milj. ls, tiesas — 0,317, apkalpotāju algām — 0,280 milj. ls, līdzdalība citās saimniecībās — 0,294 milj. ls vai policistu apgādāšana ar dzīvokļiem un aizsargu organizācijas pabalstīšana, bet citi izdevumi ir mazāki. No administrātīviem izdevumiem samazinājušies padomes un komisiju uzturēšana, kuru darbība tagad sašaurināta, bet pavairojušies izdevumi pagasta vecākam, valdei, techniskam personālam, tiesām, aizsargiem, kuru darbība pēc likuma ievērojami paplašinājusies. Pasta sūtījumi tagad jāapmaksā visām iestādēm, un tādēļ tie pavairojas valsts mērogā.

Sociālā apgāde.

Assistance publique.

Otrā vietā ir izdevumi sociālai palīdzībai. Iepriekšējos vai saimnieciskās krizes gados tai izdeva lielākas summas, tagad tie nedaudz samazinās, bet 1935./36. s. g. — 2,37 milj. ls apmērā tie ir par 0,094 milj. ls lielāki nekā iepriekšējā gadā. Sociālās palīdzības izdevumu nozīme — 16,7% samazinājusies; atsevišķos apgabalos tā ir sevišķi svārstīga, un lielākā nozīme ir Kurzemē — 21,5%, Zemgalē un Vidzemē tā svārstās ap 1/5, turpretim Latgales pagastos sociālās palīdzības izdevumi ir tikai 6,7% no kopsummas. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju visos pagastos bija 1,91 ls liela sociālās palīdzības summa, pie kam Zemgalē tā bija 3,16 ls, Kurzemē — 2,70 ls un Vidzemē — 2,61 ls, bet Latgalē tikai 0,51 ls, vai samērā ar pārējiem apgabaliem Latgalē ir niecīgi sociālās palīdzības izdevumi. Salīdzinot sociālās palīdzības izdevu-

№ 40. Sociālā apgāde 1913. un 1926./27.—1935./36. s. g.

№ 40. Assistance publique en 1913 et dans les exercices de 1926/27 à 1935/36.

№№	Apgādes veidi *Genre d'assistance* / Saimniecības gadi *Exercices*	Atklāta *Assistance à domicile*	Slēgta *Assistance dans les asiles*	Patversmes ēku uzturēšana *Entretien des bâtiments des asiles*	Kopā *Total*
		Latos			
1	2	3	4	5	6
1	1913.	691	1 895 586	104 259	2 000 536
2	1926./27.	1 096 191	730 083	223 175	2 049 449
3	1927./28.	1 153 008	794 485	224 053	2 171 546
4	1928./29.	1 265 332	838 575	210 912	2 314 819
5	1929./30.	1 297 792	988 976	233 454	2 520 222
6	1930./31.	1 234 808	1 083 802	215 962	2 534 572
7	1931./32.	1 285 853	1 104 087	210 325	2 600 265
8	1932./33.	1 223 430	932 890	171 449	2 327 769
9	1933./34.	1 195 760	897 188	160 530	2 253 478
10	1934./35.	1 223 695	881 475	170 456	2 275 626
11	1935./36.	1 309 440	891 564	168 757	2 369 761

mus pēc pagastu lieluma, tie tik spilgti neatšķiras, kā tas bija ar administrātīviem izdevumiem vai izdevumu kopsummu. Procentos no budžetu kopsummas sociālās palīdzības izdevumi atsevišķos pagastos ir ļoti dažādi. Pagastos, kur iedzīvotāju skaits ir mazs, tie ir maza daļa no budžetu kopsummas: pagastos, kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 500, tie bija 13,7%, pagastos ar iedzīvotāju skaitu no 501 līdz 1000 sociālās palīdzības izdevumi bija 17,3%, bet pagastos ar iedzīvotāju skaitu no 2001 līdz 3000 tie bija 21,2%. Pagastos ar lielu iedzīvotāju skaitu vai pāri par 10.000 sociālās palīdzības izdevumi bija tikai 6,7% (īpaši Latgalē). Lielākie izdevumi sociālai palīdzībai uz vienu iedzīvotāju un arī uz vienu nodokļa maksātāju ir pagastos ar vidēju iedzīvotāju skaitu, bet mazos pagastos tie ir mazāki kā vidējos. Lielos pagastos caurmērā uz katru iedzīvotāju ir niecīgi sociālās palīdzības izdevumi, jo visi lielie pagasti pa lielākai daļai ir Latgalē. Līdzīgs stāvoklis ir ar sociālās palīdzības izdevumiem caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju.

Visvairāk izdod atklātai apgādei, un 1935./36. s. g. tie bija 1,309 milj. ls, vai par 86.000 ls lielāki nekā iepriekšējā gadā. Starp tiem visvairāk izdeva naudas pabalstus — 0,936 milj. ls, pārtikā — 149.000 ls, trūcīgo bērnu uzturēšanai ģimenēs — 133.000 ls, tad vēl apģērbam, malkai, ārstēšanai un zālēm, apbedīšanai un citi pabalstu veidi. Slēgtās apgādes izdevumi 1935./36. s. g. bija 0,892 milj. ls, vai gandrīz tikpat lieli kā iepriekšējā gadā. Slēgtās apgādes izdevumi sevišķi mazi ir Latgalē — 26.500 ls. No slēgtās apgādes izdevumiem kopgaldam izdeva 0,537 milj. ls,

№ 41. Sociālās palīdzības izdevumi pēc pagastu lieluma 1935./36. s. g.

№ 41. Dépenses de l'assistance publique selon l'effectif de la population dans les communes rurals en 1935/36.

№№	Apgabali *Provinces* / Iedzīvotāju skaits *Effectif de la population*	Pagasti ar iedzīvotājiem — *Communes rurales avec une population*: līdz 500 *jusqu'à*	501—1 000	1 001—2 000	2 001—3 000	3 001—4 000	4 001—5 000	5 001—10 000	pāri par 10 000 *au-dessus de*	Kopā *Total*
		Latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju — *Moyenne par habitant*								
1	Vidzeme	2,28	2,64	2,66	2,54	2,55	2,54	—	—	2,61
2	Kurzeme	—	2,45	2,74	2,75	2,72	2,91	2,35	—	2,70
3	Zemgale	—	2,96	3,67	3,28	2,02	1,88	—	—	3,16
4	Latgale	—	—	0,62	0,65	0,61	0,55	0,51	0,48	0,51
5	Kopā *Total*	2,28	2,64	2,97	2,80	2,16	1,73	0,59	0,48	1,91
		Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju — *Moyenne par contribuable*								
6	Vidzeme	5,66	6,31	6,56	6,43	6,56	6,55	—	—	6,48
7	Kurzeme	—	5,91	7,23	7,55	7,49	7,49	7,32	—	7,26
8	Zemgale	—	7,50	9,49	8,53	5,61	4,87	—	—	8,28
9	Latgale	—	—	1,56	1,59	1,67	1,76	1,58	1,36	1,53
10	Kopā *Total*	5,66	6,38	7,54	7,28	5,84	4,87	1,83	1,36	5,23
		Procentos no izdevumu kopsummas — % *du total des dépenses*								
11	Vidzeme	13,7	17,5	18,7	20,0	19,0	22,3	—	—	19,0
12	Kurzeme	—	16,2	20,1	23,2	23,0	22,6	28,6	—	21,5
13	Zemgale	—	17,9	22,2	22,1	16,7	15,5	—	—	21,0
14	Latgale	—	—	4,5	5,8	5,3	7,3	6,7	6,7	6,7
15	Kopā *Total*	13,7	17,3	20,1	21,2	17,5	16,9	7,7	6,7	16,7

№ 42. Izglītība 1913. un 1926./27.—1935./36. s. g.

№ 42. Instruction en 1913 et dans les exercices de 1926/27 à 1935/36.

№№	Saimniecības gadi *Exercices*	Skolas — *Ecoles*				Lasītavas un bibliotēkas *Biblioth. et salles de lecture*	Kursi un priekšlasījumi *Arrangement des cours et des conférences*	Pabalsti *Subventions*	Kopā *Total*
		Nams *Bâtiment*	Algas *Appointements*	Dažādi izdevumi *Dépenses diverses*	Līdzdalība *Participation*				
		Latos							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1913.	649 714	830 391	35 246	6 659	—	—	13 482	1 535 492
2	1926./27.	1 311 965	246 121	239 760	112 723	11 852	1 140	—	1 923 561
3	1927./28.	1 458 690	275 147	264 328	111 207	11 882	1 090	—	2 122 344
4	1928./29.	1 299 198	304 209	275 571	110 059	12 444	670	—	2 002 151
5	1929./30.	1 293 205	330 170	330 510	135 335	12 220	1 226	—	2 102 666
6	1930./31.	1 156 185	362 043	339 504	126 492	13 047	1 612	—	1 998 883
7	1931./32.	1 235 654	378 907	396 877	142 986	15 180	1 047	—	2 170 651
8	1932./33.	1 081 483	277 030	264 272	123 137	8 750	545	—	1 755 217
9	1933./34.	1 031 582	277 213	279 044	107 495	8 467	805	60	1 704 666
10	1934./35.	1 080 852	285 702	301 173	109 211	9 570	1 265	160	1 787 933
11	1935./36.	1 079 521	291 693	458 046	148 599	15 360	4 962	29 186	2 027 367

tad apģērbam, pabalstiem naudā, ārstēšanai un zālēm, apbedīšanai, algām apkalpotājiem, bērnu uzturēšanai patversmēs un citiem izdevumiem. Sociālās palīdzības izdevumiem pieskaita arī patversmju ēku uzturēšanu — $0,_{169}$ milj. ls, kā ēku remonts, telpu īre, apgaismošana, apkurināšana, apdrošināšana un citi izdevumi.

Izglītība.

Instruction.

Izglītības veicināšanas izdevumi pēc apmēriem ir trešā vietā. Jāievēro, ka šais izdevumos neietilpst skolotāju algas, — tās maksā valsts. Pēdējos divos gados izdevumi izglītībai pavairojās, un 1935./36. s. g. tie bija $2,_{027}$ milj. ls, vai par $0,_{239}$ milj. ls lielāki nekā iepriekšējā gadā. Izglītības izdevumu nozīme budžetā pēdējos gados arī pavairojās, un pārskata gadā tā bija — $14,_{3}$%. Atsevišķos apgabalos tā ir svārstīga; lielākā nozīme tiem bija Latgalē — $19,_{0}$%, bet mazākā Zemgalē — $12,_{0}$%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju izdevumi izglītībai bija šādi: caurmērā visā Latvijā — $1,_{64}$ ls, Zemgalē — $1,_{80}$ ls, Vidzemē — $1,_{80}$ ls, Kurzemē — $1,_{63}$ ls un Latgalē — $1,_{44}$ ls. Lai gan Latgalē izdevumi izglītībai ir liela daļa no budžeta, tomēr caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir mazākas summas nekā pārējos apgabalos. Turpretim caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju izglītības izdevumu summas ir samērā vienādas; visos pagastos tās ir $4,_{47}$ ls uz katru nodokļa maksātāju.

Visvairāk pavairojās dažādie izglītības izdevumi — par 157.000 ls, tad līdzdalība kopēju skolu uzturēšanā un pabalsti. Lielākie izdevumi — $1,_{08}$ milj. ls apmērā bija skolas nama uzturēšanai, kā ēku remonts, telpu īre, apkurināšana, apgaismošana, apdrošināšana, izdaiļošana un citi izdevumi. Dažādi izdevumi bija $0,_{458}$ milj. ls. Algas bija $0,_{292}$ milj. ls, no tām apkalpotājiem — $0,_{259}$ milj. ls. Līdzdalībai citu skolu uzturēšanā izdeva $0,_{149}$ milj. ls; bez tam vēl citi mazāki izdevumi, kā pabalsti, lasītavas un bibliotēkas, kursi un priekšlasījumi un citi.

Veselības aizsardzība.

Sauvegarde sanitaire.

Veselības aizsardzības izdevumi 1935./36. s. g. pavairojušies par $0,_{232}$ līdz $1,_{801}$ milj. ls; no izdevumu kopsummas tie ir $12,_{7}$%, vai

№ 43. Veselības aizsardzība 1913. un 1926./27.—1935./36. s. g.

№ 43. Sauvegarde sanitaire en 1913 et dans les exercices de 1926/27 à 1935/36.

№№	Saimniecības gadi *Exercices*	Darbinieku uzturēšana *Entretien des employés*	Dažādi *Diverses*	Lauku iedzīvotāju ārstēšana *Traitement des habitants ruraux*	Veterinārā palīdzība *Secours vétérinaires*	Kopā *Total*
		Latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	1913.	246 951	1 626	—	—	248 577
2	1926./27.	330 110	28 599	—	3 736	362 445
3	1927./28.	385 491	26 812	—	7 652	419 955
4	1928./29.	410 070	31 557	—	8 226	449 853
5	1929./30.	295 359	50 515	1 084 101	7 419	1 437 394
6	1930./31.	273 408	31 853	1 244 912	12 485	1 562 658
7	1931./32.	293 994	41 063	1 473 686	23 196	1 831 939
8	1932./33.	249 479	34 683	1 379 122	19 017	1 682 301
9	1933./34.	253 798	31 024	1 268 813	25 914	1 579 549
10	1934./35.	277 791	32 491	1 229 160	29 201	1 568 643
11	1935./36.	310 102	68 960	1 421 518	—	1 800 580

nedaudz vairāk kā iepriekšējā gadā. Pa apgabaliem veselības aizsardzības izdevumu nozīme ir diezgan vienāda: Vidzemes pagastos tā ir 13,8%, bet Latgales — 11,8%; pārējos apgabalos svārstās minētās robežās. Caurmērā uz katru iedzīvotāju starpība ir ievērojami lielāka: visos pagastos uz katru iedzīvotāju izdod 1,45 ls, pie kam Vidzemē — 1,90 ls, bet Latgalē tikai 0,90 ls, Zemgalē — 1,85 ls un Kurzemē — 1,58 ls, vai Latgales pagasti veselības aizsardzībai izdod vairāk par pusi mazākas summas nekā Vidzemes un Zemgales pagasti. Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju veselības aizsardzībai izdeva 3,97 ls, Zemgalē — 4,83 ls, Vidzemē — 4,71 ls un Latgalē — 2,73 ls. Lauku iedzīvotāju ārstēšanas izdevumi 1935./36. s. g. pavairojušies par 0,192 līdz 1,422 milj. ls; tie ir lielākie veselības aizsardzības izdevumi. Šie izdevumi ir piemaksas par lauku iedzīvotāju ārstēšanu. Visvairāk izdod slimnīcām — 1,011 milj. ls, sanātorijām — 0,297, ambulātoriskai ārstēšanai — 0,064 un medikāmentiem — 0,049 milj. ls. Medicīniskā personāla un ārstu māju uzturēšanai 1935./36. s. g. paredzēja izdot 0,310 milj. ls, vai par 0,032 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Visvairāk izdeva telpu īrei, apkurināšanai un citām vajadzībām.

Parādu un procentu nomaksa.
Service des dettes et des intérêts.

Iepriekšējos gados, kā tas redzams tālāk, pagastu pašvaldībām uzkrājās diezgan lielas parādu summas. Visus pagastu pašvaldību parādus var iedalīt divās grupās: ilgtermiņa un arī vidēja termiņa aizņēmumi un īstermiņa un nenokārtoti maksājumi.

№ 44. Parādu un to procentu nomaksa 1913. un 1926./27.—1935./36. s. g.*)

№ 44. Service des dettes et des intérêts en 1913 et dans les exercices de 1926/27 à 1935/36.)*

№№	Saimniecības gadi *Exercices*	Parādi *Dettes*	Procenti *Intérêts*	Kopā *Total*
		Latos		
1	2	3	4	5
1	1913.	79 807	13 930	93 737
2	1926./27.	212 281	75 598	287 879
3	1927./28.	269 833	57 063	326 896
4	1928./29.	335 248	37 701	372 949
5	1929./30.	207 944	41 844	249 788
6	1930./31.	172 866	70 843	243 709
7	1931./32.	167 881	60 814	228 695
8	1932./33.	191 021	72 261	263 282
9	1933./34.	143 411	53 840	197 251
10	1934./35.	93 945	37 550	131 495
11	1935./36.	210 295	36 393	246 688

*) Bez pagājušo gadu iztrūkuma segšanas.
Excepté les déficits des années passées.

Faktiskie parādi ir ilgtermiņa un citi aizņēmumi, un to nomaksu un procentus pagastu pašvaldības parasti arī paredz savos izdevumu budžetos. Turpretim dažādus nokavētus maksājumus izdara ar brīvajām summām, tādēļ arī parādu nomaksas summa pēc budžeta nav pilnīga, jo tā ir tikai daļa parādu. Parādu un procentu nomaksas izdevumi pārskata gadā pavairojās par 0,115 līdz 0,247 milj. ls. Pavairojās vienīgi parādu nomaksa — par 0,116 līdz 0,210 milj. ls, turpretim procentu nomaksa 36.400 ls apmērā palika bez lielākām pārmaiņām. Salīdzinot minēto summu ar starpību, par kādu samazinājušies pagastu pašvaldību parādi, redzams, ka parādi nomaksāti daudz lielākos apmēros, kas izdarīts ar tekošiem līdzekļiem vai ieņēmumu budžeta pārpalikumiem. No izdevumu kopsumas parādi un procenti ir 2,1%, pie kam lielākā daļa ir Zemgalē — 3,0%, bet mazākā Kurzemē — 1,1%. Caurmērā uz katru iedzīvotāju ir 0,24 ls, bet uz vienu nodokļa maksātāju — 0,65 ls, pie kam mazākās ir Latgalē, bet lielākās Zemgalē.

Ārkārtējie izdevumi.
Dépenses extraordinaires.

Jau otru gadu ļoti strauji pavairojas ārkārtējie izdevumi: 1934./35. s. g. tie bija 0,714 milj. ls, bet 1935./36. — 1,975 milj. ls, vai pavairojušies par 1,261 milj. ls. Vēl priekš trim gadiem ārkārtējo izdevumu nozīme bija 3,5%, 1934./35. s. g. — 5,6% un 1935./36. s. g. — 13,9%, vai ārkārtējo izdevumu nozīme ir ļoti ievērojami pavairojusies. Atsevišķos apgabalos šī nozīme ir vēl lielāka, un Latgalē tā bija 17,4%, bet Vidzemē tikai 11,8%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ārkārtējie izdevumi bija 1,59 ls, pie kam Zemgalē — 2,05 ls, Kurzemē — 1,67, Vidzemē — 1,63 un Latgalē — 1,32 ls. Caurmērā uz vienu nodokļa maksātāju bija 4,35 ls lieli ārkārtējie izdevumi.

Ārkārtējo izdevumu klasifikācijā 1935./36. s. g. ir dažas pārmaiņas, jo tur tagad pieskaita arī dažus tādus izdevumus, kuŗus agrāk skaitīja kārtējos. Visvairāk šādu izdevumu ir sakarā ar inventāra iegādi: iepriekšējos gados inventāra iegādei nemaz nebija ārkārtējo izdevumu, turpretim 1935./36. s. g. ir 0,2 milj. ls. Visvairāk iegādāts skolas inventārs — 0,124 milj. ls apmērā, pagasta mājai — 68.000 ls, bet pārējais inventārs iegādāts nelielos apmēros. Lielākie ārkārtējie izdevumi tomēr bija jaunbūvēm — 1,552 milj. ls, vai par 1,021 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Visvairāk paredzēts skolas ēku jaunbūvēm un kapitālremontiem — 1,005 milj. ls, pagastnamiem — 0,355 milj. ls, bet ārstu māju un nespējnieku patversmju celšanai un kapitālremontiem paredzēja mazākās summas. Nekustamas mantas iegūšanai paredzēja izdot 71.000 ls, vai

№ 45. Ārkārtējie izdevumi 1913. un 1926./27.—1935./36. s. g.

№ 45. Dépenses extraordinaires en 1913 et dans les exercices de 1926/27 à 1935/36.

№№	Saimniecības gadi *Exercices*	Kapitāliem — *Capitaux* Rezerves *De reserve*	Kapitāliem — *Capitaux* Pārējiem *Autres*	Nekustamas mantas iegūšana *Achat des immeubles*	Jaunbūves *Constructions nouvelles*	Inventāra iegāde *Achat d'inventaire*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		Latos						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1913. . . .	—	154 529	2 548	109 299	—	—	266 376
2	1926./27. . . .	75 266	54 293	78 883	579 587	—	84 343	872 372
3	1927./28. . . .	75 998	99 041	20 980	591 425	—	73 428	860 872
4	1928./29. . . .	36 879	67 769	91 488	392 162	—	24 672	612 970
5	1929./30. . . .	31 119	47 028	41 593	635 320	—	16 705	771 765
6	1930./31. . . .	8 225	29 364	32 542	627 363	—	3 970	701 464
7	1931./32. . . .	15 728	176 541	32 988	607 677	—	5 192	838 126
8	1932./33. . . .	10 549	61 040	29 831	341 569	—	3 383	446 372
9	1933./34. . . .	8 046	84 087	31 342	425 119	—	941	549 535
10	1934./35. . . .	8 790	135 572	37 452	531 593	—	564	713 971
11	1935./36. . . .	21 442	128 639	70 981	1 552 405	200 990	—	1 974 457

par 33.500 ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Kapitālu uzkrāšanai pagastu pašvaldības arī paredz diezgan lielas summas: rezerves kapitālam — 21.440 ls, vai par 12.650 ls vairāk nekā iepriekšējā gadā un pārējiem kapitāliem — 128.600 ls, vai nedaudz mazāk kā iepriekšējā gadā.

Beidzot pārskatu par pagastu pašvaldību ieņēmumiem un izdevumiem, jākonstatē, ka lauku pašvaldību finances pēdējos divos gados attīstās ļoti sekmīgi. Bez nodokļu likmju palielināšanas diezgan strauji pavairojas ieņēmumi — nodokļu ieņēmumi pēdējos divos gados ievērojamā kārtā pārsniedz uzliktās summas; šis pārsniegums ir nodokļu parādu nomaksas sekas. Sevišķi tas sakāms par Latgali, kur nodokļu parādi bija sakrājušies sevišķi lieli. Līdz ar nodokļu parādu iekasēšanu, pagastu pašvaldības var kārtot savus nokavētos maksājumus un citus īstermiņa parādus, kas strauji samazinās. Bet sevišķi rosīgi pagastu pašvaldības būvē jaunas ēkas, kā skolas namus, pagastnamus un citas ēkas. Ja pašu līdzekļi ir nepietiekoši, tad tos aizņemas Latvijas Zemnieku kreditbankā. Visumā pagastu pašvaldību darbība tagad ievērojami uzlabojusies.

Pagastu pašvaldību parādi.

Dettes des administrations communales.

Pēc 1935. gada 30. aprīļa Ministru kabineta uzdevumiem un atzinumiem turpmākai valdības darbībai paredzēts „dot pārskatu par pašvaldību parādiem un izstrādāt plānu to kārtošanai.“ Līdz šim pagastu pašvaldību parādus pa daļai aplēsa pēc to bilancēm un arī pēc finanču m-jas un citu valsts iestāžu aizdevumiem, tomēr šie materiāli bija nepilnīgi, jo pēc bilancēm nevarēja pareizi novērtēt dažu svešu summu izlietošanu, piemēram, valsts nodokļus, sēklas, lopbarības u. c. parādus, kā arī konstatēt visus nokavētos maksājumus un īstermiņa parādus. Arī pēc centrālām iestādēm sakopotie materiāli bija nepilnīgi tai ziņā, ka iztrūka visi privātie parādi. Tādēļ vajadzēja izstrādāt īpašu ziņu lapu, pēc kuras pieprasīja parādu atlikumus 1933. g., 1934.

№ 46. Ar parādiem apgrūtināto pašvaldību skaits 1933.—1935. g.

№ 46. Administrations communales endettées dans les années de 1933 à 1935.

№№	Apriņķi un apgabali *Districts et provinces* / 1. aprīlī *1. avril*	1933.	1934.	1935.
		Pagastu pašvaldību skaits *Nombre des administrations communales*		
1	2	3	4	5
1	Rīgas	57	56	53
2	Cēsu	34	34	35
3	Valmieras	49	47	45
4	Valkas	38	37	38
5	Madonas	41	41	40
6	Liepājas	24	25	26
7	Aizputes	11	11	16
8	Kuldīgas	16	17	17
9	Ventspils	12	12	14
10	Talsu	15	14	16
11	Tukuma	20	22	21
12	Jelgavas	37	35	36
13	Bauskas	19	18	20
14	Jēkabpils	17	18	19
15	Ilūkstes	19	19	18
16	Daugavpils	23	23	23
17	Rēzeknes	19	19	19
18	Ludzas	11	12	12
19	Jaunlatgales . .	13	13	13
20	Kopā *Total*	475	473	481
21	Vidzeme	219	215	211
22	Kurzeme	78	79	89
23	Zemgale	112	112	114
24	Latgale	66	67	67

g. un 1935. gada 1. aprīlī; bez tam vēl iekšlietu ministrija no pagastu pašvaldībām pieprasīja ziņas 1935. g. 1. oktōbrī.

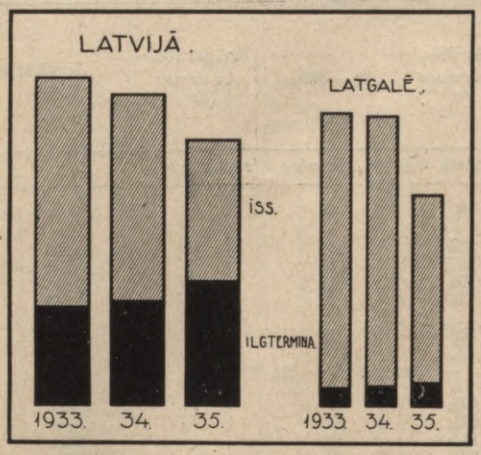

Pagastu pašvaldību parādi.
Dettes des administrations communales.

Pēc ievāktām ziņu lapām sīki apstrādāti pagastu pašvaldību parādi 1935. g. 1. aprīlī, jo pagastu pašvaldību uzdotās summas pārkontrolētas pēc to iestāžu datiem, kur aizņēmumi saņemti, piemēram, Valsts Zemes bankā u. c. Sevišķi rūpīgi kontrolēti ilgtermiņa parādi, turpretim sīkos īstermiņa kreditus, kas saņemti daudz un dažādās iestādēs, nav iespējams izkontrolēt, jo tas prasa ļoti daudz darba; šos parādus pagastu pašvaldības uzdod diezgan pareizi. Parādi 1933. g. un 1934. g. 1. aprīlī nav sīki kontrolēti; tikai tais gadījumos, kad bija redzamas nepareizības, tās noskaidroja un izlaboja.

Pagastu skaits ar parādiem.

Nombre des communes rurales endettées.

Pagastu pašvaldību parādi iedalīti trīs grupās: 1) ilgtermiņa, 2) izlietotas svešas summas un nenokārtotie maksājumi un 3) citi parādi, sevišķi daži termiņmaksājumi veikalniekiem, uzņēmējiem un citiem. Starp šādiem īstermiņa parādiem var būt ļoti daudz un dažādas summas, starp kuŗām gadās arī ļoti niecīgas, un tādēļ, lai nebūtu jāreģistrē pagasta pašvaldības parāds dažu latu apmērā, tad pieņemts, ka šādus īstermiņa parādus pagastu pašvaldībām skaitīs tikai tai gadījumā, ja tie nebūs mazāki par 100 ls, turpretim ja būtu ilgtermiņa parādi mazāki par 100 ls, tad tādus tomēr skaitīs.

Pēc šā principa 1935. g. 1. aprīlī parādi bija 480 pagastu pašvaldībām un nebija tikai 37, vai 7,2% no to kopskaita; 1934. g.

№ 47. Pagastu pašvaldību parādi 1933.—1935. g.

№ 47. Dettes des administrations communales dans les années 1933—1935.

№№	Apriņķi un apgabali / *Districts et provinces* (1. aprīlī / *1. avril*)	1933.	1934.	1935.	+ —	
		Latos — *en Ls*				Procentos %
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīgas	770 792	662 872	678 891	+ 16 019	+ 2,4
2	Cēsu	404 866	395 938	389 160	— 6 778	— 1,7
3	Valmieras	471 523	401 459	376 446	— 25 013	— 6,2
4	Valkas	495 843	459 394	445 940	— 13 454	— 2,9
5	Madonas	318 716	267 384	261 757	— 5 627	— 2,1
6	Liepājas	176 855	153 794	143 498	— 10 296	— 6,7
7	Aizputes	59 356	66 546	100 916	+ 34 370	+ 51,6
8	Kuldīgas	94 540	83 798	109 953	+ 26 155	+ 31,2
9	Ventspils	195 035	195 133	192 576	— 2 557	— 1,3
10	Talsu	89 309	78 978	78 964	— 14	— 0,0
11	Tukuma	119 795	102 275	73 297	— 28 978	— 28,3
12	Jelgavas	198 505	214 606	243 162	+ 28 556	+ 13,3
13	Bauskas	328 594	328 441	225 465	— 102 976	— 31,3
14	Jēkabpils	197 162	198 782	211 180	+ 12 398	+ 6,2
15	Ilūkstes	250 101	201 642	169 459	— 32 183	— 16,0
16	Daugavpils	904 985	927 978	619 504	— 308 474	— 33,2
17	Rēzeknes	1 123 391	1 098 972	919 536	— 179 436	— 16,3
18	Ludzas	569 092	535 915	461 418	— 74 497	— 13,9
19	Jaunlatgales	771 333	769 482	430 612	— 338 870	— 44,0
20	Kopā *Total*	7 539 793	7 143 389	6 131 734	— 1 011 655	— 14,2
21	Vidzeme	2 461 740	2 187 047	2 152 194	— 34 853	— 1,6
22	Kurzeme	615 095	578 249	625 907	+ 47 658	+ 8,2
23	Zemgale	1 094 157	1 045 746	922 563	— 123 183	— 11,8
24	Latgale	3 368 801	3 332 347	2 431 070	— 901 277	— 27,0

№ 48. Pagastu pašvaldību parādi pret budžetu 1935. g. (atsevišķos pagastos).

№ 48. Dettes des administrations communales par rapport au budget en 1935 (par commune rurale).

№№	Procentos no budžeta *En % du budget* / Apgabali *Provinces*	Bez parādiem *Sans dettes*	Līdz 50,0 *Au-dessous de*	50,1—100,0	Pāri par 100,0 *Au-dessus de*	Kopā *Total*
		Pagastu skaits — *Nombre des com. rur.*				
1	2	3	4	5	6	7
1	Vidzeme	14	134	44	33	225
2	Kurzeme	13	67	13	7	100
3	Zemgale	10	91	15	8	124
4	Latgale	—	26	20	21	67
5	Kopā *Total*	37	318	92	69	516
		Procentos — *En %*				
6	Vidzeme	6,2	59,5	19,6	14,7	100,0
7	Kurzeme	13,0	67,0	13,0	7,0	100,0
8	Zemgale	8,1	73,4	12,1	6,4	100,0
9	Latgale	—	38,8	29,9	31,3	100,0
10	Kopā *Total*	7,2	61,6	17,8	13,4	100,0

473 un 1933. g. — 473, vai pagastu skaits ar parādiem paliek bez lielākām pārmaiņām. 1935. gada 1. aprīlī visām Latgales pagastu pašvaldībām bija parādi, Zemgales pagastu pašvaldībām parādu nebija — 10 vai 8,1%, Kurzemes — 13 vai 13,0% un Vidzemes — 14 pagastu pašvaldībām nebija parādu, vai 6,2% no to kopējā skaita. Pagastu pašvaldībām, kam nebija ilgtermiņa parādu, parasti bija daži nenokārtoti maksājumi un citi īstermiņa parādi.

Parādu kopsumma.

Somme générale des dettes.

Parasti svarīgākie ir ilgtermiņa parādi, jo īstermiņa maksājumiem pa lielākai daļai ir gadījuma raksturs. Tomēr mūsu pagastu pašvaldībām jau no agrākiem laikiem priekš 1934. gada uzkrājušies arī lielāki īstermiņa parādi un kārtēji maksājumi. Un tādēļ tie arī ir jāieskaita pagastu parādos, izdalot šos īstermiņa parādus īpašā grupā. Ilg- un īster-

№ 49. Pagastu pašvaldību parādi uz vienu iedzīvotāju 1935. g. (atsevišķos pagastos).

№ 49. Dettes des administrations communales par habitant en 1935 (par commune rurale)

№№	Ls / Apgabali *Provinces*	Bez parādiem *Sans dettes*	Līdz 3,0 *Au-dessous de*	3,1—5,0	5,1—10,0	Pāri par 10,0 *Au-dessus de*	Kopā *Total*
		Pagastu skaits — *Nombre des com. rur.*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Vidzeme	14	81	30	53	47	225
2	Kurzeme	13	53	12	9	13	100
3	Zemgale	10	62	21	18	13	124
4	Latgale	—	26	11	21	9	67
5	Kopā *Total*	37	222	74	101	82	516
		Procentos — *En %*					
6	Vidzeme	6,2	36,0	13,4	23,5	20,9	100,0
7	Kurzeme	13,0	53,0	12,0	9,0	13,0	100,0
8	Zemgale	8,1	50,0	17,0	14,5	10.4	100,0
9	Latgale	—	38,8	16,5	31,3	13,4	100,0
10	Kopā *Total*	7,2	43,0	14,3	19,6	15,9	100,0

№ 50 Parādi atsevišķos pagastos pret budžetu 1935. g.

№ 50. Dettes par communes rurales par rapport au budget de 1935.

№№	Apriņķi, apgabali *Districts et provinces*	Pagastu skaits, kuŗi apgrūtināti parādiem procentos pret budžetu *Nombre des com. rur. chargées de dettes en % par rapport au budget*										
		Nav *Sans dettes*	Līdz 10 *Au-dessous de*	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—40,0	40,1—50,0	50,1—100,0	100,1—200,0	200,1—300,0	Pāri par 300 *Au-dessus de*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rīgas . . .	4	7	6	9	4	4	13	7	2	1	57
2	Cēsu . . .	2	8	3	3	2	3	8	8	—	—	37
3	Valmieras .	5	6	12	5	3	5	11	1	2	—	50
4	Valkas . .	1	7	3	3	4	6	6	8	1	—	39
5	Madonas .	2	10	10	5	3	3	6	3	—	—	42
6	Liepājas . .	3	9	4	4	2	1	6	—	—	—	29
7	Aizputes . .	3	4	5	—	3	1	2	1	—	—	19
8	Kuldīgas . .	4	7	3	1	1	1	2	1	—	—	20
9	Ventspils .	—	2	1	2	2	—	2	5	—	—	14
10	Talsu . . .	3	9	1	2	1	1	1	—	—	—	18
11	Tukuma . .	4	15	2	3	—	—	—	1	—	—	25
12	Jelgavas . .	5	13	9	5	3	1	3	2	—	—	41
13	Bauskas . .	—	5	3	3	3	1	3	2	—	—	20
14	Jēkabpils .	—	4	3	4	1	2	3	1	—	1	19
15	Ilūkstes . .	1	6	2	1	1	1	6	1	—	—	19
16	Daugavpils .	—	3	3	3	—	2	7	5	—	—	23
17	Rēzeknes .	—	—	1	1	—	—	6	11	—	—	19
18	Ludzas . .	—	1	1	1	—	1	4	4	—	—	12
19	Jaunlatgales	—	2	2	2	2	1	3	1	—	—	13
20	Kopā *Total*	37	118	74	57	35	34	92	62	5	2	516
21	Vidzeme . .	14	38	34	25	16	21	44	27	5	1	225
22	Kurzeme . .	13	31	14	9	9	4	13	7	—	—	100
23	Zemgale . .	10	43	19	16	8	5	15	7	—	1	124
24	Latgale . .	—	6	7	7	2	4	20	21	—	—	67
		Procentos — *en %*										
25	Vidzeme . .	6,2	16,9	15,1	11,1	7,1	9,3	19,6	12,0	2,2	0,5	100,0
26	Kurzeme . .	13,0	31,0	14,0	9,0	9,0	4,0	13,0	7,0	—	—	100,0
27	Zemgale . .	8,1	34,7	15,3	12,9	6,5	4,0	12,1	5,6	—	0,8	100,0
28	Latgale . .	—	9,0	10,4	10,4	3,0	6,0	29,9	31,3	—	—	100,0
29	Kopā *Total*	7,2	22,9	14,3	11,0	6,8	6,6	17,8	12,0	1,0	0,4	100,0

miņa parādu kopsummas 1. aprīlī pēdējos gados bija šādas: 1933. g. — 7,54 milj. ls, 1934. g. — 7,14 un 1935. g. — 6,13 milj. ls, vai pēdējā gadā par 1,01 milj. ls — 14,2% mazāk. Faktiski parādu summu samazināšanās pagastu pašvaldībās bija vēl lielāka, jo iepriekšējos gados, kuŗus nebija iespējams sīki kontrolēt, atsevišķos gadījumos pagastu pašvaldības nav uzrādījušas no Zemes fonda piešķirto īpašumu izpirkšanas maksas. Tomēr šīs maksas parādu summas sevišķi neietekmē. Katrā ziņā minētā gadā pagastu parādi samazinājās vairāk nekā par vienu miljonu latu. Uzlabojās arī parādu kvalitāte, jo samazinājās vienīgi īstermiņa parādi, bet gada laikā nāca klāt jauni ilgtermiņa aizdevumi no finanču ministrijas un citām iestādēm skolu un citu ēku būvēm. Šādā virzienā attīstās parādu kustība arī 1935./36. s. g., kad pagastu pašvaldību kreditēšanu pārņēma Latvijas Zemnieku kreditbanka; īstermiņa aizdevumi joprojām samazinās.

Atsevišķos apgabalos pagastu pašvaldību parādu apmēri un veidi nav vienādi. Ļoti lielā mērā tas atkarājas no pagastu iniciātīvas skolu un citu ēku celšanā, kā arī citu labierīcību ierīkošanā iedzīvotājiem. Pagastu pašvaldības, kas cēla jaunas ēkas, vai arī remontēja vecās, vajadzīgos līdzekļus aizņēmās finanču ministrijā vai citās iestādēs, un šīm pašvaldībām ir diezgan lieli ilgtermiņa parādi. Turpretim tām pagastu pašvaldībām, kas šādas būves neizdarīja, ilgtermiņa parādu ir samērā maz. Īstermiņa parādi uzkrājās citādā ceļā — proti, budžeta nereālizēšanās gadījumā, vai, pareizāk, nodokļu kārtīgas nemaksāšanas dēļ. Šādi pagastu pašvaldību īstermiņa parādi ir Latgalē, un līdz ar tiem šeit 1935. g. 1. aprīlī bija lielākie parādi, vai 39,2% no kopsummas; pārējos apgabalos tie bija mazāki: Vidzemē — 35,1%, Zemgalē — 15,0%, bet mazākie Kurzemē — 10,2%. Kurzemes pagastos parādu summas no 1934. g. 1. aprīļa līdz 1935. g. 31. martam pavairojušās par

№ 51 Parādi atsevišķos pagastos uz vienu iedzīvotāju 1935. g.

№ 51. Dettes par communes rurales, réparties par habitant en 1935.

№№	Apriņķi, apgabali *Districts et provinces*	Pagastu skaits, kuŗu parādi uz vienu iedzīvotāju *Nombre des communes rurales, dont les dettes par habitant font:*										
			Ls									
		Nav *sans dettes*	Līdz 1,0 *au-dessous de*	1,1—2,0	2,1—3,0	3,1—4,0	4,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	Pāri par 30 *au-dessus de*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rīgas . . .	4	6	2	6	3	6	17	9	2	2	57
2	Cēsu . . .	2	7	1	4	2	1	8	11	1	—	37
3	Valmieras .	5	5	9	5	5	1	12	6	—	2	50
4	Valkas . .	1	6	2	6	2	3	10	7	2	—	39
5	Madonas .	2	9	6	7	3	4	6	5	—	—	42
6	Liepājas . .	3	6	5	6	1	2	4	2	—	—	29
7	Aizputes . .	3	2	6	2	—	2	1	3	—	—	19
8	Kuldīgas .	4	7	3	—	2	1	1	2	—	—	20
9	Ventspils .	—	2	3	—	2	—	2	5	—	—	14
10	Talsu . . .	3	7	3	1	1	1	1	1	—	—	18
11	Tukuma . .	4	12	4	1	2	—	—	2	—	—	25
12	Jelgavas . .	5	10	5	6	2	4	5	2	1	1	41
13	Bauskas . .	—	4	3	—	3	2	4	2	2	—	20
14	Jēkabpils .	—	3	2	2	4	1	4	2	—	1	19
15	Ilūkstes . .	1	6	1	3	2	1	5	—	—	—	19
16	Daugavpils .	—	5	4	3	2	2	6	1	—	—	23
17	Rēzeknes .	—	—	2	—	2	2	8	5	—	—	19
18	Ludzas . .	—	2	—	2	1	—	5	2	—	—	12
19	Jaunlatgales	—	2	4	2	1	1	2	1	—	—	13
20	Kopā *Total*	37	101	65	56	40	34	101	68	8	6	516
21	Vidzeme . .	14	33	20	28	15	15	53	38	5	4	225
22	Kurzeme . .	13	24	20	9	6	6	9	13	—	—	100
23	Zemgale . .	10	35	15	12	13	8	18	8	3	2	124
24	Latgale . .	—	9	10	7	6	5	21	9	—	—	67
						Procentos *en %*						
25	Vidzeme . .	6,2	14,7	8,9	12,4	6,7	6,7	23,5	16,9	2,2	1,8	100,0
26	Kurzeme . .	13,0	24,0	20,0	9,0	6,0	6,0	9,0	13,0	—	—	100,0
27	Zemgale . .	8,1	28,2	12,1	9,7	10,5	6,5	14,5	6,4	2,4	1,6	100,0
28	Latgale . .	—	13,4	14,9	10,5	9,0	7,5	31,3	13,4	—	—	100,0
29	Kopā *Total*	7,2	19,6	12,6	10,8	7,7	6,6	19,6	13,2	1,5	1,2	100,0

$0_{,048}$ līdz $0_{,626}$ milj. ls vai $8_{,2}$%. Šeit jāpiezīmē, ka Kurzemes pagastu pašvaldībām no Zemes fonda bija piešķirta nekustama manta, kuŗas izpirkšanas maksu dažas pagastu pašvaldības nebija savos parādos 1934. g. un 1935. g. minējušas. Salīdzinot ar Valsts Zemes bankas datiem, tās konstatēja un par 1935. g. 1. aprīli izlaboja. Pārējos apgabalos pagastu pašvaldību parādi samazinājušies: Vidzemē par $0_{,035}$ līdz $2_{,15}$ milj. ls vai $1_{,6}$%, Zemgalē par $0_{,123}$ līdz $0_{,923}$ milj. ls vai $11_{,8}$%, bet visvairāk parādi samazinājās Latgalē — par $0_{,901}$ līdz $2_{,431}$ milj. ls vai $27_{,0}$%.

Caurmērā vienā pagastā parādu summas ir svārstīgas, jo tās ļoti lielā mērā atkarīgas no pagasta apmēriem un iedzīvotāju skaita. Visā Latvijā 1935. g. 1. aprīlī vienam pagastam bija 11.879 ls liela parādu summa; Vidzemē šī summa bija tikai 6.259 ls, bet Latgalē — 36.285 ls. Latgalē pagasti ir ievērojami lielāki nekā pārējā Latvijā, un tādēļ dabiski, ka parādu arī ir vairāk. Tomēr Latgales pagasti apgrūtināti ar parādiem vairāk nekā pārējā Latvijā. Salīdzinot parādu summas uz vienu iedzīvotāju, caurmērā visā Latvijā ir $4_{,94}$ ls, Vidzemē — $6_{,34}$ ls, Latgalē — $5_{,07}$ ls, bet Kurzemē — $3_{,25}$ ls. Visvairāk bija Cēsu apriņķī — $7_{,52}$ ls, Rīgas — $7_{,40}$ ls, bet mazākie Tukuma — $1_{,95}$ ls un Talsu — $2_{,28}$ ls. Parādu summas vēl var salīdzināt uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju, uz kuŗu 1935. g. 1. aprīlī visā Latvijā bija — $13_{,75}$ ls, Vidzemē — $15_{,92}$ ls, Latgalē — $15_{,82}$ ls, bet Kurzemē — $8_{,79}$ ls. Visvairāk bija Rēzeknes apriņķī — $22_{,66}$ ls, bet mazāk Tukuma — $5_{,09}$ ls. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju pagastu pašvaldību parādu summas arī ir svārstīgas: ir pagasti, kur parādi nepārsniedz $1_{,0}$ ls uz katru iedzīvotāju, bet ir arī tādi pagasti, kur šīs summas ir lielākas par 30 ls. Pagastu daļa, kur parādi nepārsniedz 3 ls uz iedzīvotāju, ir — $43_{,0}$% no to kopskaita, pie kam Vidzemē to daļa ir $36_{,0}$%, Kurzemē — $53_{,0}$%, Zemgalē — $50_{,0}$% un Latgalē — $38_{,8}$%. Visvairāk ir pagastu, kur parādi nepārsniedz 5 ls uz katru iedzīvotāju,

№ 52. Pagastu parādi 1935. gada 1. aprīlī (caurmērā uz vienu iedzīvotāju u. c.).

№ 52. Dettes des communes rurales au 1. avril 1935 (moyenne par habitant etc.).

№№	Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Caurmērā — *Moyenne* Vienā pagastā *Par comm. rur.*	Uz vienu iedzīvotāju *Par habitant*	Uz vienu pašvaldības nodokļa maksātāju *Par contribuable*	Procentos no budžeta *% du budget*
		Ls			
1	2	3	4	5	6
1	Rīgas	11 875	7,40	18,92	55,71
2	Cēsu	10 518	7,52	18,54	58,39
3	Valmieras . .	7 529	5,73	13,97	40,76
4	Valkas . . .	11 434	6,95	17,36	59,00
5	Madonas . .	6 232	3,95	10,21	33,14
6	Liepājas . . .	4 948	2,78	7,63	24,99
7	Aizputes . . .	5 311	3,51	9,49	30,62
8	Kuldīgas . .	5 498	2,49	6,75	22,22
9	Ventspils . .	13 755	5,80	15,45	62,60
10	Talsu	4 387	2,28	6,08	18,28
11	Tukuma . . .	2 932	1,95	5,09	15,21
12	Jelgavas . . .	5 931	3,77	9,61	22,63
13	Bauskas . . .	11 273	5,67	15,47	40,15
14	Jēkabpils . .	11 115	5,46	14,36	43,19
15	Ilūkstes . . .	8 919	3,51	10,02	37,38
16	Daugavpils . .	26 935	4,04	12,83	62,94
17	Rēzeknes . .	48 397	6,78	22,66	104,55
18	Ludzas . . .	38 452	5,48	16,42	82,02
19	Jaunlatgales .	33 124	4,05	11,73	51,87
20	Kopā *Total*	11 879	4,94	13,75	47,89
21	Vidzeme . .	9 556	6,34	15,92	49,51
22	Kurzeme . .	6 259	3,25	8,79	29,27
23	Zemgale . .	7 440	4,03	10,74	30,14
24	Latgale .	36 285	5,07	15,82	74,65

vai — 57,3%, Vidzemē — 49,4%, Kurzemē — 65,0%, Zemgalē — 67,0% un Latgalē — 55,3%; pagastu pašvaldības, kur parādi ir lielāki par 10 ls uz katru iedzīvotāju, bija — 15,7% no to kopskaita, Vidzemē — 20,9%, Kurzemē — 13,0%, Zemgalē — 10,4% un Latgalē — 13,4%. Pagastu pašvaldību skaits ar vidējiem un nedaudz pāri vidējiem parādiem bija $^1/_5$ daļa no to kopskaita, pie kam Kurzemē tādu bija tikai $^1/_{10}$, Zemgalē — $^1/_7$, Vidzemē $^1/_5$—$^1/_4$ un Latgalē — $^1/_3$. Caurmēra summas uz vienu iedzīvotāju un vienu pašvaldības nodokļa maksātāju vēl pilnīgi neraksturo parādu nastas smagumu, jo financiāli vājākās pašvaldībās, un kur saimnieciskās dzīves ritms ir gausāks, tie būs mazāki. Tādēļ pareizāk, ja parādu summas salīdzina ar pašvaldību budžetiem. Visā Latvijā pagastu pašvaldību parādi 1935. g. 1. aprīlī bija 47,9% no 1934./35. s. g. budžeta kopsummas, Kurzemē — 29,3%, Zemgalē — 30,1%, Vidzemē — 49,5%, bet Latgalē — 74,7%. Tādēļ arī jāatzīst, ka pagastu pašvaldību parādu nasta Latgalē ir vissmagāka. Bet kā jau bija redzams agrāk, Latgalē pēdējā gadā pagastu pašvaldību parādi samazinājušies par lielāku summu un daļu. Atsevišķos apriņķos lielākā daļa no budžeta bija Rēzeknes — 104,6%, Ludzas — 82,0%, bet mazākie Tukuma un Talsu apr. Atsevišķos pagastos parādu summas no budžeta ir vēl svārstīgākas. Ir tādi pagasti, kur tās nesasniedz 10%, bet pagastu skaits ar parādiem līdz 20% no budžeta ir — 37,2% no kopskaita, līdz 50% no budžeta bija 318 pagasti, vai $^3/_5$ no to kopskaita; 69 pagastos, kas ir 13,4% no kopskaita, parādi pārsniedza budžeta summu, pie kam bija pat tādi pagasti, kur parādi div- un trīskārtīgi tos pārsniedza; 92 pagastos, vai 17,8% no to kopskaita parādu summas svārstījās starp pusi un pilnu budžetu. Atsevišķos apgabalos svārstības amplitūda bija ļoti liela, un raksturīga šai ziņā ir Vidzeme un Latgale.

Pie valsts un pašvaldību parādiem parasti skaita tikai ilgtermiņa aizņēmumus, tomēr mūsu pagastu pašvaldībām ir arī lieli īstermiņa parādi, kā nenokārtoti maksājumi, izlietotas svešas summas un citi tiem līdzīgi parādi. Tādēļ, apskatot pagastu pašvaldību parādus, ir nepieciešams apskatīt arī īstermiņa parādus. Īstermiņa parādi pagastu pašvaldībām ir par lielākām summām nekā ilgtermiņa: 1933. g. 1. aprīlī tie bija 69,4% no kopsummas, 1934. g. — 65,8% un 1935. g. —

№ 53. Ilgtermiņa un īstermiņa parādi uz vienu iedzīvotāju 1933.—1935. g.

№ 53. Dettes à long terme et à court terme réparties par habitant de 1933 à 1935.

№№	Apgabali *Provinces* / Parādi *Dettes*		Ilgtermiņa *A long terme*	Īstermiņa *A court terme*	Kopā *Total*
			Latos — *En Ls*		
1	2		3	4	5
1	Vidzeme.	1933.	3,61	3,65	7,26
2		1934.	3,72	2,72	6,44
3		1935.	4,51	1,83	6,34
4	Kurzeme.	1933.	1,76	1,43	3,19
5		1934.	1,97	1,03	3,00
6		1935.	2,45	0,80	3,25
7	Zemgale .	1933.	2,27	2,51	4,78
8		1934.	2,41	2,16	4,57
9		1935.	2,68	1,35	4,03
10	Latgale .	1933.	0,47	6,56	7,03
11		1934.	0,51	6,44	6,95
12		1935.	0,62	4,45	5,07
13	Kopā .	1933.	1,86	4,22	6,08
14	*Total* .	1934.	1,97	3,79	5,76
15		1935.	2,35	2,59	4,94

№ 54. Pagastu pašvaldību ilgtermiņa un īstermiņa parādi 1933.—1935. g.

№ 54. Dettes à long terme et à court terme des administrations communales dans les années de 1933 à 1935.

№№	Apriņķi un apgabali / *Districts et provinces* — 1. aprīlī / *1. avril*	Ilgtermiņa — *A long terme* 1933. g.	1934. g.	1935. g.	+ —	Īstermiņa — *A court terme* 1933. g.	1934. g.	1935. g.	+ —
		Latos — *en Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Rīgas	399 915	404 921	489 466	+ 84 545	370 877	257 951	189 425	— 68 526
2	Cēsu	205 325	210 141	249 391	+ 39 250	199 541	185 797	139 769	— 46 028
3	Valmieras	249 414	241 574	297 838	+ 56 264	222 109	159 885	78 608	— 81 277
4	Valkas	233 847	246 195	270 611	+ 24 416	261 996	213 199	175 329	— 37 870
5	Madonas	136 112	159 818	223 748	+ 63 930	182 604	107 566	38 009	— 69 557
6	Liepājas	86 043	93 612	101 124	+ 7 512	90 812	60 182	42 374	— 17 808
7	Aizputes	28 433	39 981	66 961	+ 26 980	30 923	26 565	33 955	+ 7 390
8	Kuldīgas	51 863	56 011	92 830	+ 36 819	42 677	27 787	17 123	— 10 664
9	Ventspils	125 267	145 315	148 219	+ 2 904	69 768	49 818	44 357	— 5 461
10	Talsu	47 713	44 553	62 348	+ 17 795	41 596	34 425	16 616	— 17 809
11	Tukuma	73 915	77 079	58 066	— 19 013	45 880	25 196	15 231	— 9 965
12	Jelgavas	124 056	143 733	188 088	+ 44 355	74 449	70 873	55 074	— 15 799
13	Bauskas	126 734	134 103	140 816	+ 6 713	201 860	194 338	84 649	— 109 689
14	Jēkabpils	146 631	156 331	173 153	+ 16 822	50 531	42 451	38 027	— 4 424
15	Ilūkstes	48 703	39 700	54 034	+ 14 334	201 398	161 942	115 425	— 46 517
16	Daugavpils	36 420	52 065	70 771	+ 18 706	868 565	875 913	548 733	— 327 180
17	Rēzeknes	78 973	78 015	87 594	+ 9 579	1 044 418	1 020 957	831 942	— 189 015
18	Ludzas	47 222	50 165	62 331	+ 12 166	521 870	485 750	399 087	— 86 663
19	Jaunlatgales	61 475	66 583	77 643	+ 11 060	709 858	702 899	352 969	— 349 930
20	Kopā *Total*	2 308 061	2 439 895	2 915 032	+ 475 137	5 231 732	4 703 494	3 216 702	—1 486 792
21	Vidzeme	1 224 613	1 262 649	1 531 054	+ 268 405	1 237 127	924 398	621 140	— 303 258
22	Kurzeme	339 319	379 472	471 482	+ 92 010	275 776	198 777	154 425	— 44 352
23	Zemgale	520 039	550 946	614 157	+ 63 211	574 118	494 800	308 406	— 186 394
24	Latgale	224 090	246 828	298 339	+ 51 511	3 144 711	3 085 519	2 132 731	— 952 788

52,5%. Lai gan īstermiņa parādu nozīme samazinās, tomēr vēl arvien tie ir vairāk par pusi. Pieņemot ilgtermiņa parādus par 100, tad īstermiņa parādi 1933. g. 1. aprīlī bija 227, 1934. g. — 193, un 1935. g. — 110; atsevišķos apgabalos īstermiņa parādi ir vēl lielāki: 1935. g. 1. aprīlī Kurzemē tie bija 33, Vidzemē — 41, Zemgalē — 50, bet Latgalē — 715, vai 7-kārtīgi lielāki par ilgtermiņa parādiem. Iepriekšējos gados īstermiņa parādi Latgalē bija 14-kārtīgi lielāki nekā ilgtermiņa (1933. g. 1. aprīlī). Latgales pagastu pašvaldības ilgtermiņa aizņēmumus izmantojušas ļoti mazos apmēros, bet līdzekļu vajadzību apmierinājušas ar īstermiņa aizņēmumiem, svešu (parasti valsts) līdzekļu izlietošanu un maksājumu nokavēšanu. Pēdējos divi gados šie īstermiņa parādi strauji samazinās, un sevišķi tas sakāms par Latgali; turpretim ilgtermiņa aizņēmumi pavairojas.

Ilgtermiņa parādi.

Dettes à long terme.

Svarīgākā pagastu pašvaldību parādu grupa ir ilgtermiņa parādi; tie saņemti mūsu ilgtermiņa kreditiestādēs un finanču ministrijā (tagad pēdējie nodoti Latvijas Zemnieku kreditbankai, bet 1935. g. 1. aprīlī tos pārzināja F. M. administrātīvā nodaļa). Ilgtermiņa aizņēmumus pagastu pašvaldības visvairāk izlietoja dažādo pagasta ēku, kā skolas namu, pagastmājas, nespējnieku patversmes u. c. būvēm, vai arī izpirkšanas maksām par piešķirto zemi. Šie parādi aizdoti uz ilgāku termiņu, un ikgadus jānomaksā rentes un deldēšanas daļa. Nepārmērīgi izmantotie ilgtermiņa parādi pagastu pašvaldībām lielas grūtības nedara. Ilgtermiņa parādi pēdējos gados pagastu pašvaldībām diezgan strauji pavairojās: 1933. g. 1. aprīlī bija $2_{,308}$ milj. ls, 1934. g. — $2_{,440}$, 1935. g. — $2_{,913}$ milj. ls, vai pēdējā gadā tie ir par $0_{,473}$ milj. ls — 19,4% vairāk (pa daļai, kā jau minēts, tie pavairojušies pēc pamatīgākas kontroles, tomēr vispārīgā tendence ilgtermiņa parādu nozīmei ir pavairoties). Lielākās ilgtermiņa parādu summas ir Vidzemes pagastu pašvaldībām — $1_{,529}$ milj. ls, otrā vietā ir Zemgale — $0_{,615}$ milj. ls, tad Kurzeme — $0_{,471}$ milj. ls, bet mazākās summas ir Latgalē — $0_{,298}$ milj. ls. Procentos no parādu kopsummas lielākā ilgtermiņa aizņēmumu daļa bija Kurzemē — 75,3%, Vidzemē — 71,1% un Zemgalē — 66,6%; Latgalē ilgtermiņa aizņēmumi 1934. g. 1. aprīlī bija

№ 55. Ilgtermiņa un īstermiņa pagastu pašvaldību parādi 1935. g. 1. aprīlī.

№ 55. Dettes à long terme et à court terme des administrations communales au 1. avril 1935.

№№	Parādi *Dettes* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Ilgtermiņa *A long terme*	Īstermiņa *A court terme*	Ilgtermiņa *A long terme*	Īstermiņa *A court terme*	Ilgtermiņa *A long terme*	Īstermiņa *A court terme*	Ilgtermiņa = 100, tad īstermiņa *A long terme = 100 alors à court terme*
		Uz vienu iedzīvotāju (Ls) *par habitant*		Uz vienu nodokļa maksātāju (Ls) *par contribuable*		%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīgas	5,35	2,10	13,68	5,29	72,1	27,9	39
2	Cēsu	4,81	2,70	11,88	6,66	64,0	36,0	56
3	Valmieras	4,53	1,20	11,06	2,92	79,0	21,0	26
4	Valkas	4,23	2,73	10,53	6,82	60,8	39,2	64
5	Madonas	3,38	0,57	8,72	1,48	85,5	14,5	17
6	Liepājas	1,96	0,81	5,37	2,25	70,6	29,4	41
7	Aizputes	2,33	1,18	6,29	3,19	66,3	33,7	51
8	Kuldīgas	2,10	0,38	5,70	1,05	84,5	15,5	18
9	Ventspils	4,45	1,33	11,89	3,56	77,1	22,9	30
10	Talsu	1,79	0,49	4,80	1,28	78,5	21,5	27
11	Tukuma	1,55	0,40	4,03	1,06	79,5	20,5	26
12	Jelgavas	2,91	0,85	7,43	2,18	77,4	22,6	29
13	Bauskas	3,54	2,14	9,66	5,81	62,4	37,6	60
14	Jēkabpils	4,47	0,98	11,78	2,59	82,0	18,0	22
15	Ilūkstes	1,12	2,38	3,19	6,82	32,0	68,0	212
16	Daugavpils	0,46	3,58	1,46	11,36	11,5	88,5	773
17	Rēzeknes	0,65	6,14	2,16	20,50	9,6	90,4	945
18	Ludzas	0,74	4,74	2,22	14,20	13,4	86,6	643
19	Jaunlatgales	0,73	3,32	2,11	9,62	18,1	81,9	452
20	Kopā *Total*	2,35	2,59	6,54	7,21	47,5	52,5	110
21	Vidzeme	4,51	1,8	11,34	4,60	71,1	28,9	40
22	Kurzeme	2,45	0,8	6,62	2,17	75,4	24,6	33
23	Zemgale	2,68	1,35	7,15	3,59	66,6	33,4	50
24	Latgale	0,62	4,45	1,94	13,88	12,3	87,7	716

tikai 7,4% un 1935. g. — 12,3%. Latgales pagastu pašvaldības ilgtermiņa aizņēmumus saņēmušas ļoti niecīgos apmēros, jo uz 1 iedzīvotāju 1935. g. 1. aprīlī ir tikai 0,62 ls, bet Vidzemē — 4,51 ls, Zemgalē — 2,69 ls un Kurzemē — 2,45 ls. Visā Latvijā ilgtermiņa aizņēmumi uz vienu iedzīvotāju pēdējos gados pavairojās: 1933. g. 1. aprīlī bija — 1,91 ls, 1934. g. — 2,02 un 1935. g. — 2,35 ls.

Ilgtermiņa aizņēmumus pagastu pašvaldības saņēmušas F. M. valsts saimniecības departamentā (tagad pārvesti uz Latvijas Zemnieku kreditbanku), Valsts Zemes bankā, Latvijas Hipotēku bankā un citās kreditiestādēs (starp pēdējiem pa daļai ir arī īstermiņa parādi). Šie ilgtermiņa parādi pēdējos gados pavairojas; samazinās vienīgi aizņēmumi Latvijas Hipotēku bankā.

Valsts saimniecības departaments pagastu pašvaldībām bija aizdevis visvairāk ilgtermiņa kreditu: 1933. g. 1. aprīlī parādu summa bija 1,267 milj. ls, 1934. g. — 1,417 un 1935. g. — 1,556 milj. ls, vai par 0,139 milj. ls — 9,8% vairāk. No parādu kopsummas tā nav sevišķi liela daļa, tomēr tā katru gadu pavairojas: 1933. g. 1. aprīlī saimniecības departamenta aizdevumi bija — 16,8% no pagastu pašvaldību parādu kopsummas, 1934. g. — 19,8% un 1935. g. — 25,4%. Valsts saimniecības departaments aizdevumus izsniedza sevišķi skolu ēku būvēm, remontiem, pirkšanai u. t. t.; mazākos apmēros aizdeva pagastmāju būvēm vai remontiem, nespējnieku patversmēm, vai kādām citām vajadzībām. Valsts saimniecības departaments izsniedza šos aizdevumus ar izdevīgiem noteikumiem.

Atsevišķos apgabalos pagastu pašvaldības no saimniecības departamenta saņēmušas dažādas summas. Visvairāk saņēmušas Vidzemes pagastu pašvaldības: 1933. g. 1. aprīlī šīs summas bija 0,639 milj. ls, 1934. g. — 0,701 un 1935. g. — 0,786 milj. ls, vai pēdējos gados tās diezgan strauji arī pavairojās. Kurzemes pagastu pašvaldības valsts saimniecības departamentam bija parādā šādas summas: 1934. g. 1. aprīlī — 0,277 milj. ls, un 1935. g. — 0,308 milj. ls; Zemgales pagasti 1934. g. 1. aprīlī bija parādā — 0,347 milj. ls un 1935. g. — 0,353 milj. ls; mazākās summas saņēmušas Latgales pagastu pašvaldības: 1933. g. 1. aprīlī parāds bija — 0,076 milj. ls, 1934. g. — 0,092 un 1935. g. —

№ 56. Pagastu pašvaldību ilgtermiņa parādi 1933.—1935. g. 1. aprīlī.

№ 56. Dettes à long terme des administrations communales de 1933 à 1935 au 1 avril.

№№	Iestādes *Institutions* / Apgabali *Provinces*		Valsts saimniecības departamenta aizdevumi *Prêts du Département économique de l'Etat*	Parādi Valsts Zemes bankai *Dettes à la Banque Foncière de l'Etat*	Parādi Latvijas Hipotēku bankai *Dettes à la Banque Hypothécaire de Lettonie*	Parādi citām kreditiestādēm *Dettes aux autres instit. de crédit*	Kopā *Total*
			Ls				
1	2		3	4	5	6	7
1	Vidzeme	1933.	638 960	435 336	9 900	140 417	1 224 613
2		1934.	701 128	435 680	10 164	115 677	1 262 649
3		1935.	785 849	594 270	8 961	141 974	1 531 054
4	Kurzeme	1933.	244 249	50 461	7 600	37 009	339 319
5		1934.	276 627	54 426	13 600	34 819	379 472
6		1935.	307 874	118 120	14 781	30 707	471 482
7	Zemgale	1933.	307 440	148 270	5 400	58 929	520 039
8		1934.	346 765	138 941	12 400	52 840	550 946
9		1935.	352 625	205 000	6 554	49 978	614 157
10	Latgale	1933.	76 167	105 884	21 334	20 705	224 090
11		1934.	92 032	106 712	32 296	15 788	246 828
12		1935.	109 334	148 888	25 850	14 267	298 339
13	Kopā *Total*	1933.	1 266 816	739 951	44 234	257 060	2 308 061
14		1934.	1 416 552	735 759	68 460	219 124	2 439 895
15		1935.	1 555 682	1 066 278	56 146	236 926	2 915 032

$0_{,109}$ milj. ls. Latgales pagastu pašvaldību nelielie aizņēmumi valsts saimniecības departamentā izskaidrojami ar to, ka daļa aizņēmumu izsniegti ar apriņķu pašvaldību starpniecību. Lielākā daļa valsts saimniecības departamenta aizdevumu no pagastu pašvaldību parādu kopsummas 1935. g. 1. aprīlī bija Kurzemē — 49,2%, Zemgalē — 38,2%, Vidzemē — 36,6%, bet Latgalē tikai 4,5%. Valsts saimniecības departamentā 1934. g. 1. aprīlī bija aizņēmušās — 152 pagastu pašvaldības un 1935. g. — 171, vai 33,1% no kopskaita: Vidzemē — 85 pagastu pašvaldības, Zemgalē — 41, Kurzemē — 29 un Latgalē — 16. Valsts saimniecības departaments arī pēdējos gados pagastu pašvaldībām izsniedzis diezgan lielas aizdevumu summas, bet turpmāk to darīs Latvijas Zemnieku kreditbanka, kas aizdod diezgan lielas summas pašvaldību būvniecībai.

Valsts Zemes bankas aizdevumi no ilgtermiņa parādiem ir otrā vietā: 1933. g. 1. aprīlī tie bija — $0_{,740}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,736}$ un 1935. g. — $1_{,064}$ milj. ls, vai par $0_{,328}$ milj. ls — 44,6% vairāk. Straujā Valsts Zemes bankas aizdevumu pavairošanās izskaidrojama pa daļai tā, ka iepriekšējos gados nebija pilnīgi nokārtotas izpirkšanas maksu lietas, vai arī pagastu pašvaldības tās nebija minējušas savos parādos; parādi 1935. g. 1. aprīlī pārkontrolēti pēc Valsts Zemes bankas grāmatvedības un statistikas materiāliem, un šī summa ir pareiza. No pagastu pašvaldību parādu kopsummas Valsts Zemes bankas parādi 1933. g. 1. aprīlī bija — 9,8%, 1934. g. — 10,3% un 1935. g. — 17,4%. Arī Valsts Zemes bankas aizdevumu nozīme starp pārējiem pagastu pašvaldību parādiem pēdējos gados strauji pavairojās. Atsevišķos apgabalos Valsts Zemes bankas aizdevumi ir diezgan svārstīgi; visvairāk to ir Vidzemē: 1934. g. 1. aprīlī — $0_{,436}$ milj. ls, 1935. g. — $0_{,592}$ milj. ls, Zemgalē divi pēdējos gados bija $0_{,139}$ un $0_{,205}$ milj. ls, Latgalē — $0_{,107}$ un $0_{,149}$ milj. ls, Kurzemē — $0_{,054}$ un $0_{,118}$ milj. ls. Procentos no parādu kopsummas tie Vidzemē ir 27,6%, Zemgalē — 22,2%, Kurzemē — 18,9%, bet Latgalē tikai 6,1%. Valsts Zemes banka 1935. g. 1. aprīlī bija aizdevusi 333 pagastu pašvaldībām, kas ir 64,4% no visām: Vidzemē — 154 pagastu pašvaldībām, Zemgalē — 72, Kurzemē — 62 un Latgalē — 45. Visvairāk Valsts Zemes banka izsniegusi izpirkšanas maksu kārtošanai — $0_{,811}$ milj. ls, vai 76,0% no kopsummas, sabiedriskām ēkām — 95.730 ls — 9,0%, ēkām — 59.523 ls — 5,6%, zemes pirkšanai — 55.060 ls — 5,2%, parādu nomaksai — 22.360 ls — 2,1%, elektrības iestādēm — 17.430 ls — 1,6% un meliorācijai — 4.880 ls — 0,5%. Pēc termiņiem visvairāk izsniegti aizdevumi uz 28 un 41 gadu — $0_{,980}$ milj. ls — 91,9%

№ 57. Pagastu pašvaldību ilgtermiņa parādi 1935. g. 1. aprīlī.

№ 57. Dettes à long terme des administrations communales au 1 avril 1935.

№№	Iestādes *Institutions* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Parādi Valsts saimniecības departamentam *Dettes au Département économique de l'Etat*	Parādi Valsts Zemes bankai *Dettes à la Banque Foncière de l'Etat*	Parādi Latvijas Hipotēku bankai *Dettes à la Banque Hypothécaire de Lettonie*	Parādi citām kreditiestādēm *Dettes aux autres instit. de crédit*	Kopā *Total*
		Latos — *en Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīgas	285 855	114 190	839	88 582	489 466
2	Cēsu	110 989	111 280	1 100	26 022	249 391
3	Valmieras	165 966	120 160	2 191	9 521	297 838
4	Valkas	163 271	85 160	4 831	17 349	270 611
5	Madonas	59 768	163 480	—	500	223 748
6	Liepājas	64 196	33 620	961	2 347	101 124
7	Aizputes	27 911	31 450	7 600	—	66 961
8	Kuldīgas	58 418	33 060	1 352	—	92 830
9	Ventspils	125 671	12 680	4 868	5 000	148 219
10	Talsu	31 678	7 310	—	23 360	62 348
11	Tukuma	38 362	14 920	—	4 784	58 066
12	Jelgavas	69 948	107 240	5 400	5 500	188 088
13	Bauskas	64 716	58 140	—	17 960	140 816
14	Jēkabpils	143 799	7 620	—	21 734	173 153
15	Ilūkstes	35 800	17 080	1 154	—	54 034
16	Daugavpils	34 888	25 158	1 325	9 400	70 771
17	Rēzeknes	2 631	68 500	15 163	1 300	87 594
18	Ludzas	39 333	17 720	2 578	2 700	62 331
19	Jaunlatgales	32 482	37 510	6 784	867	77 643
20	Kopā *Total*	1 555 682	1 066 278	56 146	236 926	2 915 032
21	Vidzeme	785 849	594 270	8 961	141 974	1 531 054
22	Kurzeme	307 874	118 120	14 781	30 707	471 482
23	Zemgale	352 625	205 000	6 554	49 978	614 157
24	Latgale	109 334	148 888	25 850	14 267	298 339

un uz $13^1/_2$ un $18^1/_2$ gadiem — $0_{,087}$ milj. ls — $8_{,1}$%. Par $0_{,704}$ milj. ls, kas ir $66_{,2}$% no Valsts Zemes bankas parādiem, maksā — 2% rentes, par $0_{,144}$ milj. ls — $13_{,5}$% maksā — 3%, par $0_{,206}$ milj. ls — $19_{,3}$% maksā — 4%, un $0_{,012}$ milj. ls — $1_{,0}$% maksā 6% rentes, vai lielākā daļa aizņēmumu Valsts Zemes bankā ir par zemām rentēm.

Latvijas Hipotēku bankā pagastu pašvaldības aizņēmušās samērā niecīgas summas: 1933. g. 1. aprīlī tās bija — 44.000 ls, 1934. g. — 68.000 un 1935. g. — 56.000 ls, vai gada laikā tās samazinājušās par 12.000 ls. No pagastu pašvaldību parādu kopsummas 1933. g. 1. aprīlī tās bija — $0_{,6}$%, 1934. g. — $1_{,0}$% un 1935. g. — $0_{,9}$%. Lielākās summas ir Latgales un Kurzemes pagastu pašvaldībām. Latvijas Hipotēku banka pagastu pašvaldībām nav uzskatāma par ievērojamu aizņēmumu avotu. Latvijas Hipotēku bankā 1934. g. 1. aprīlī bija aizņēmušās 19 un 1935. g. — 18 pagastu pašvaldības.

Citās kreditiestādēs pagastu pašvaldības arī aizņēmušās samērā mazas summas; starp šīm kreditiestādēm lielākā daļa aizņēmumu saņemti turienes krājaizdevu s-bās; arī apriņķu pilsētu un Rīgas kreditiestādēs pagastu pašvaldības saņēmušas nelielas summas. Daži aizņēmumi, saņemti šais kreditiestādēs, nav ilgtermiņa, bet ar pagarināšanu panāk vidēju termiņu. Citās kreditiestādēs 1933. g. 1. aprīlī pagastu pašvaldības bija aizņēmušās — $0_{,257}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,219}$ un 1935. g. — $0_{,237}$ milj. ls, vai par $0_{,018}$ milj. ls — $8_{,2}$% vairāk. Šie parādi ir diezgan svārstīgi. Visvairāk citās kreditiestādēs aizņēmušās Vidzemes pagastu pašvaldības, un divi pēdējo gadu 1. aprīlī parādu summas tur bija $0_{,116}$ milj. ls un $0_{,142}$ milj. ls, Zemgalē — $0_{,053}$ un $0_{,050}$ milj. ls, Kurzemē 34.819 un 30.707 ls, bet Latgalē bija mazākās summas — 15.788 un 14.267 ls. No parādu kopsummas Vidzemē aizņēmumi citās kreditiestādēs bija — $6_{,6}$%, Zemgalē — $5_{,4}$%, Kurzemē — $4_{,9}$% un Latgalē — $0_{,6}$%, bet visās pagastu pašvaldībās 1933. g. 1. aprīlī šie aizņēmumi bija — $3_{,4}$% no parādu kopsummas, 1934. g. — $3_{,1}$% un 1935. g. — $3_{,9}$%.

Īstermiņa parādi.

Dettes à court terme.

Pagastu pašvaldību īstermiņa parādos skaitās nokavētie maksājumi un citi dažādi parādi; starpība nav liela, jo bieži parādus var

№ 58. Valsts Zemes bankas aizdevumi pagastu pašvaldībām 1935. gada 1. aprīlī.

№ 58. Prêts de la Banque Foncière de l'Etat aux administrations communales au 1. avril 1935.

№№	Procenti un termiņš *Taux et échéance* / Apgabali *Provinces*	Procentu likme *Taux* 2%	3%	4%	6%	Aizdevumu termiņš *Echéance des prêts* no 13½—18½ g. *années*	no 28—41 g. *années*	Kopā *Total*
		Latos — *En Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Vidzeme	341 580	113 350	129 640	9 700	48 060	546 210	594 270
2	Kurzeme	73 850	5 070	37 700	1 500	1 540	116 580	118 120
3	Zemgale	158 200	11 300	34 900	600	29 215	175 785	205 000
4	Latgale	130 810	14 758	3 320	—	7 800	141 088	148 888
5	Kopā *Total*	704 440	144 478	205 560	11 800	86 615	979 663	1 066 278

skaitīt pie nokavētiem maksājumiem un otrādi. Pie šiem īstermiņa parādiem (un arī nokavētiem maksājumiem) skaita summas, kas vienai pagasta pašvaldībai pārsniedz 100 ls. Dažām pagastu pašvaldībām ir tik niecīgi nokavētie maksājumi, piemēram, 10 vai 20 ls apmērā, ka šādu summu nevar uzskatīt par parādu. Pie nokavētiem maksājumiem skaitāmas tādas summas, kuru termiņš ir jau iestājies resp. nokavēts.

Īstermiņa parādi (kopā ar nokavētiem maksājumiem) pagastu pašvaldībās strauji samazinās; arī to nozīme katru gadu kļūst mazāka. 1933. g. 1. aprīlī īstermiņa parādu summa bija — 5,2 milj. ls, 1934. g. — 4,7 un 1935. g. — 3,2 milj. ls, vai gada laikā tā samazinājusies par 1,5 milj. ls — 32%; 1936. gadā īstermiņa parādi joprojām strauji mazinās, un tādēļ drīz tie būs pilnīgi nokārtoti. Šos īstermiņa parādus un nokavētos maksājumus tagad kārto paātrinātā gaitā. No parādu kopsummas tie ir arvienu mazāka daļa: 1933. g. tie bija — 69,4%, 1934. g. — 65,8% un 1935. g. — 52,5%, bet tagad 1936. gadā pēc iepriekšējām ziņām tie jau ir ievērojami zem puses no parādu kopsummas. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju īstermiņa parādi 1933. g. 1. aprīlī bija — 4,34 ls (ilgtermiņa — 1,91 ls), 1934. g. — 3,90 ls un 1935. g. — 2,59 ls (ilgtermiņa — 2,35 ls), vai tie samazinās arī uz vienu iedzīvotāju. Atsevišķos apgabalos īstermiņa parādu nozīme un kustība nav vienāda. Visvairāk īstermiņa aizdevumu bija Latgalē: 1934. g. 1. aprīlī — 3,085 milj. ls un 1935. g. — 2,133 milj. ls, vai par 0,952 milj. ls — 30,9% mazāk. Pārējos apgabalos arī samazinājās īstermiņa parādi, bet par mazākām summām, piemēram, Vidzemē no 1934. g. 1. aprīļa līdz 1935. g. 31. martam tie samazinājās no 0,924 milj. ls līdz 0,621 milj. ls, vai par 0,303 milj. ls, Zemgalē no 0,495 milj. ls līdz 0,308 milj. ls, vai par 0,187 milj. ls un Kurzemē no 0,199 milj. ls līdz 0,155 milj. ls, vai par 0,044 milj. ls. Latgales pagastu pašvaldībās īstermiņa parādu ir sevišķi daudz, bet tie pēdējos gados arī strauji samazinās. Tomēr īstermiņa parādi Latgalē vēl arvien ir lielā pārsvarā par ilgtermiņa; sevišķi spilgti tas novērojams, salīdzinot īstermiņa parādus pret kopsummu: Latgalē 1934. g. 1. aprīlī īstermiņa parādi bija — 92,6% no kopsummas un 1935. g. — 87,7%, Zemgalē 1935. g. 1. aprīlī — 33,4%, Vidzemē — 28,9% un Kurzemē tikai — 24,7%. Īstermiņa parādi visos pagastos caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1933. g. 1. aprīlī bija — 4,34 ls, 1934. g. — 3,90 ls un 1935. g. — 2,59 ls, bet Latgalē 1934. g. bija — 6,69 ls un 1935. g. — 4,45 ls; Vidzemē 1935. g. 1. aprīlī tie bija — 1,83 ls, Zemgalē — 1,35 ls un Kurzemē — 0,81 ls uz katru iedzīvotāju. Latgales pagastu pašvaldības, salīdzinot ar pārējiem apgabaliem, ir ārkārtīgi apgrūtinātas ar īstermiņa parādiem un nokavētiem maksājumiem. Ilg- un īstermiņa aizņēmumu kustībai pagastu pašvaldībās ir pretējas tendences — ilgtermiņa aizņēmumi, kā absolūtās, tā arī caurmēra summās, uz vienu iedzīvotāju un nozīmē parādu struktūrā — pavairojas, bet īstermiņa parādi samazinās.

Starp īstermiņa parādiem lielākās summas bija nenokārtoti maksājumi apriņķu valdēm, slimnīcām par lauku iedzīvotāju ārstēšanu, nenomaksāti valsts nodokļi, bet pārējie parādi, kā: sēklas, pensiju fonda, slimokasu, lopbarības, mākslīgo mēslu, parādi citām pašvaldībām, nokavētās termiņmaksas, veikaliem, uzņēmējiem un dažādi citi parādi un nokavēti maksājumi, bija samērā par nelielām summām.

Nokavētie maksājumi apriņķu valdēm pagastu pašvaldībām bija par lielākām summām: 1933. g. 1. aprīlī bija — 2,488 milj. ls, 1934. g. — 2,277 milj. ls un 1935. g. — 1,440

№ 59. Valsts Zemes bankas aizdevumi pagastu pašvaldībām 1935. g. 1. aprīlī.

№ 59. Prêts de la Banque Foncière de l'Etat aux administrations communales au 1. avril 1935.

№№	Kādam mērķim *A quel but* / Apgabali *Provinces*	Izpirkšanas maksām *Au paiement d'acquisition*	Ēkām *Pour des bâtiments*	Sabiedriskām ēkām *Pour des bâtiments publics*	Zemes pirkšanai *A l'achat de terres*	Meliorācijai *Pour des améliorations*	Parādu nomaksai *Au paiement de dettes*	Elektrībai *Pour l'électricité*	Kopā *Total*
		Latos — *en lats*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Vidzeme	412 940	25 080	82 480	44 100	4 880	22 360	2 430	594 270
2	Kurzeme	116 620	1 500	—	—	—	—	—	118 120
3	Zemgale	159 615	28 785	—	1 600	—	—	15 000	205 000
4	Latgale	122 120	4 158	13 250	9 360	—	—	—	148 880
5	Kopā *Total*	811 295	59 523	95 730	55 060	4 880	23 360	17 430	1 066 278

milj. ls, vai pēdējā gadā par $0_{,837}$ milj. ls — $36_{,8}$% mazāk. Procentos no parādu kopsummas 1933. g. 1. aprīlī tie bija—$33_{,6}$%, 1934. g. — $31_{,9}$% un 1935. g. — $23_{,5}$%. Visvairāk nokavētie maksājumi apriņķu valdēm samazinājās Latgalē: 1934. g. 1. aprīlī tie bija — $1_{,626}$ milj. ls un 1935. g. — $1_{,011}$, vai par $0_{,615}$ milj. ls mazāk; Vidzemē 1933. g. 1. aprīlī tie bija — $0_{,432}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,297}$ un 1935. g. — $0_{,207}$ milj. ls, vai par $0_{,090}$ milj. ls mazāk; Zemgalē tie pēdējā gadā samazinājās no $0_{,292}$ līdz $0_{,170}$ milj. ls un Kurzemē, kur nokavētie maksājumi apriņķu valdēm vispār bija mazi, tie gada laikā samazinājās no 61.000 ls līdz 53.000 ls. Atsevišķos apgabalos procentos no parādu kopsummas nokavētie maksājumi apriņķu valdēm ir svārstīgi: 1935. g. 1. aprīlī lielākā daļa bija Latgalē — $41_{,6}$%, Zemgalē — $18_{,4}$%, Vidzemē — $9_{,6}$% un Kurzemē — $8_{,5}$%; 1934. g. 1. aprīlī Latgalē šie nokavētie maksājumi bija puse no visiem parādiem.

Iedzīvotāju ārstēšanas parādi ir otrā lielākā grupa. Sevišķi lielas summas skaitās slimnīcām, turpretim pārējie iedzīvotāju ārstēšanas parādi ir samērā mazi. Pagastu pašvaldības par lauku iedzīvotāju ārstēšanu bija parādā šādas summas: 1933. g. 1. aprīlī — $1_{,511}$ milj. ls (slimnīcām — $1_{,451}$ milj. ls), 1934. g. — $1_{,330}$ milj. ls ($1_{,273}$ milj. ls) un 1935. g. — $0_{,916}$ ($0_{,879}$) milj. ls, vai pēdējā gadā par $0_{,414}$ milj. ls — $31_{,1}$% mazāk. Tāpat kā nokavētie maksājumi apriņķu valdēm, arī iedzīvotāju ārstēšanas parādi 1934./35. s. g. pagastu pašvaldībās ir par lielu summu samazinājušies. Procentos no pagastu pašvaldību parādu kopsummas 1933. g. 1. aprīlī tie bija — $20_{,0}$%, 1934. g. — $18_{,6}$% un 1935. g. — $15_{,0}$% (parādi slimnīcām bija — $14_{,3}$%). Atsevišķos apgabalos iedzīvotāju ārstēšanas izdevumi ir ļoti dažādi; visvairāk šo parādu bija Latgalē: 1933. g. 1. aprīlī — $0_{,712}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,726}$ milj. ls (salīdzinot ar iepriekšējo gadu, parādu summa pavairojusies) un 1935. g. — $0_{,548}$ milj. ls, vai samazinājušies par $0_{,178}$ milj. ls. Arī Vidzemes pagastu pašvaldībās šie iedzīvotāju ārstēšanas parādi bija diezgan lieli, sevišķi tas sakāms par iepriekšējiem gadiem: 1933. g. 1. aprīlī tie bija — $0_{,552}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,398}$ milj. ls un 1935. g. — $0_{,239}$ milj. ls. Vidzemē iedzīvotāju ārstēšanas parādi visus pēdējos gadus samazinājās, Latgalē turpretim 1933./34. s. g. tie vēl pavairojās, un vienīgi 1934./35. s. g. tie samazinājās. Zemgalē iedzīvotāju ārstēšanas parādi ir mazi, un pēdējā gada laikā tie samazinājušies no 115.400 ls līdz 71.400 ls, Kurzemē tie ir vēl mazāki un samazinājās no 91.100 ls līdz 58.000 ls. Atsevišķos apgabalos iedzīvotāju ārstēšanas parādu nozīme ir nevienāda: Latgalē tā ir lielāka, vai $22_{,5}$% no parādu kopsummas, Vidzemē — $11_{,1}$%, Kurzemē — $9_{,3}$% un Zemgalē — $7_{,7}$%. Iedzīvotāju ārstēšanas parādi, sevišķi slimnīcām, ir ļoti lieli. Kreditori pa lielākai daļai ir pilsētu pašvaldības, kas ierīkojušas slimnīcas, un šie parādi ir steidzami nomaksājami, lai nepasliktinātos citu pašvaldību stāvoklis. Pēdējā gadā parādi slimnīcām strauji samazinās, un tomēr summas vēl ir lielas. Pagastu pašvaldību skaits, kam šādi parādi, 1934. g. 1. aprīlī bija — 392 vai $75_{,7}$% un 1935. g. — 357 vai $69_{,1}$%; slimnīcu parādi bija — 162 Vidzemes pagastu pašvaldībām, 77 — Zemgales, 57 — Kurzemes un 61 — vai gandrīz visām Latgales pagastu pašvaldībām. Šie parādi bija uzkrājušies agrākos gados, un īsā laikā tos nav iespējams nokārtot. Un tomēr jau pirmajā gadā, kad pēc 1934. g. 15. maija nokārtoja lauku pašvaldību lietas, iedzīvotāju ārstēšanas parādi samazinājās par ļoti lielu summu un daļu; pēc iepriekšējām ziņām 1935./36. s. g., kas vēl nav noslēdzies, ārstēšanas parādu nomaksa norit vēl straujāk, un visai drīz šie nevēlamie parādi būs likvidēti; nelieli kārtēju maksājumu atlikumi arvien ir iespējami, un tie

№ 60. Pagastu pašvaldību

№ 60. Dettes à court terme des

№№	Apgabali *Provinces* / Parādi *Dettes*		Nenokārtotie maksājumi — *Paiements non réglés*: Nenomaksāti valsts nodokļi *Impôts d'Etat non réglés*	Nenokārtotas piemaksas *Paiements en sus non réglés*: Pensiju fondam *Fonds de pension*	Slimokasēm *Caisses-maladies*	Sēklas fonda parādi *Dettes du Fonds des semences*	Lopbarības un pārtikas aizdevumu parādi *Dettes des prêts pour fourrages et denrées alimentaires*	Mākslīgo mēslu aizdevumu parādi *Dettes des prêts pour engrais artificiels*	Nenokārtoti maksājumi apriņķu valdēm *Paiements non acquittés à l'administration de district*	Parādi citām pašvaldībām *Dettes aux autres administrations communales*
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10
1	Vidzeme . . .	1933.	7 529	3 103	14 753	1 173	337	303	432 008	48 904
2		1934.	8 611	2 321	13 734	1 026	700	1 540	297 402	46 259
3		1935.	11 613	1 317	5 384	2 715	232	145	206 588	31 391
4	Kurzeme . . .	1933.	2 686	251	2 888	43	—	—	107 225	14 297
5		1934.	3 520	207	4 275	220	170	200	61 413	11 627
6		1935.	3 332	364	1 410	146	90	161	52 977	10 487
7	Zemgale . . .	1933.	5 174	177	3 057	252	—	—	352 401	11 769
8		1934.	5 302	898	3 792	3 955	2 805	—	292 216	10 255
9		1935.	4 438	404	1 551	946	232	592	169 625	17 944
10	Latgale. . . .	1933.	368 441	8 115	21 063	98 262	85 396	3 094	1 596 374	42 262
11		1934.	323 031	12 426	18 304	79 386	68 045	1 930	1 625 529	24 656
12		1935.	282 296	8 643	10 353	70 621	27 418	1 619	1 011 307	31 273
13	Kopā *Total*	1933.	383 830	11 646	41 761	99 730	85 733	3 397	2 488 008	117 232
14		1934.	340 464	15 852	40 105	84 587	71 720	3 670	2 276 560	92 797
15		1935.	301 679	10 728	18 698	74 428	27 972	2 517	1 440 497	91 095

nav nekāds ļaunums. Līdzšinējie lauku iedzīvotāju ārstēšanas parādi bija pagastu pašvaldību budžetu apmērā, bet Latgalē vēl vairāk kā gada budžets.

Nenomaksātie valsts nodokļi ir diezgan lielas summas: 1933. g. 1. aprīlī bija — $0_{,384}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,340}$ milj. ls un 1935. g. — $0_{,302}$ milj. ls, vai par $0_{,038}$ milj. ls — $11_{,2}$% mazāk. Gandrīz visa minētā summa ir Latgalē, kur tā 1933. g. 1. aprīlī bija — $0_{,368}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,323}$ milj. ls un 1935. g. — $0_{,282}$ milj. ls, vai pārējos apgabalos iekasētie un nenomaksātie valsts nodokļi ir tikai 20.000 ls. Latgalē turpretim šie parādi ir $11_{,6}$% no kopsummas. Līdzīgi nenomaksātiem valsts nodokļiem ir sēklu fonda, lopbarības un mākslīgo mēslu parādi. Arī šīs ir valsts summas, kas saņemtas no iedzīvotājiem un nav nomaksātas attiecīgām valsts iestādēm. Šais parādos nav ieskaitītas caurejošas summas, kas vēl izstāv pie lauksaimniekiem un kur pagastu pašvaldības ir tikai starpnieki. Sēklu fonda parādi bija šādi: 1933. g. 1. aprīlī — $0_{,100}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,085}$ milj. ls un 1935. g. $0_{,074}$ milj. ls, vai pēdējā gadā tie samazinājās par 11.000 ls. Sēklu fondam Latgale ir parādā 70.600 ls, vai $2_{,9}$% no parādu kopsummas. Lopbarības u. c. aizdevumu parāds pēdējo divu gadu 1. aprīlī bija $0_{,071}$ un $0_{,028}$ milj. ls, un no pēdējās summas Latgalē bija — $0_{,027}$ milj. ls.

Pie dažādiem tekošiem nenokārtotiem maksājumiem skaitās nokavētās termiņmaksas (sevišķi Valsts Zemes bankā), nenokārtotās piemaksas slimokasei, pensiju fondam un citām pagastu pašvaldībām. Nenokārtotās termiņmaksas pēdējos gados samazinās, un 1935. g. 1. aprīlī tās bija — 37.360 ls, pie kam Vidzemē — 18.600 ls, Latgalē — 14.332 ls. Ievērojot nelielās Valsts Zemes bankas aizdevumu summas, Latgalē nokavētās termiņmaksas ir samērā lielas, bet Kurzemē un Zemgalē tās niecīgas. Nenokārtotās piemaksas slimokasei 1934. g. 1. aprīlī bija — 40.105 ls un 1935. g. — 18.698 ls, bet pensiju fondam — 15.852 ls un 10.728 ls. Par lielākām summām piemaksas nokavējušas Latgales pagastu pašvaldības, turpretim Kurzemē un Zemgalē šīs summas ir niecīgas, tāpat arī Vidzemē. Nenokārtotās piemaksas pēdējā gadā strauji samazinās. Parādi citām pagastu pašvaldībām 1933. g. 1. aprīlī bija — $0_{,117}$ milj. ls 1934. g. — $0_{,093}$ milj. ls, un 1935. g. — $0_{,091}$ milj. ls, vai šīs summas palikušas bez lielākām pārmaiņām, bet to nozīme parādu struktūrā pēdējā gadā pat pavairojusies, un lielākā to daļa ir Zemgalē un Kurzemē. Pagastu pašvaldību savstarpīgās attiecības nav sevišķi komplicētas, tomēr dažādos sīkākos gadījumos tām ir vienai pret otru tieši pienākumi, kas izpaužas dažādos pakalpojumos un naudas saistībās, ku-

īstermiņa parādi 1933.—1935. g. 1. aprīlī (Ls).

administrations communales au 1. avril de 1933 à 1935 (Ls).

		Citi parādi — *Autres dettes*								
Nenokārtotas termiņmaksas par aizdevumiem *Paiements à terme non réglés-pour prêts*	Kopā *Total*	Iedzīvotāju ārstēšana *Traitement des habitants ruraux*			Parādi privātpersonām *Dettes aux persones privées*				Kopā *Total*	Pavisam *Total général*
		Slimnīcām *Hôpitaux*	Citi *Autres*	Kopā *Total*	Veikaliem *Magasins*	Uzņēmējiem *Entrepreneurs*	Dažādi parādi *Dettes diverses*	Kopā *Total*		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
30 715	538 825	530 851	20 933	551 784	89 336	54 829	2 353	146 518	698 302	1 237 127
33 544	405 137	378 785	18 869	397 654	61 788	51 016	8 803	121 607	519 261	924 398
18 593	277 978	227 613	11 635	239 248	40 052	59 200	4 662	103 914	343 162	621 140
8 453	135 843	106 518	2 855	109 373	19 039	10 829	692	30 560	139 933	275 776
1 950	83 582	86 296	4 791	91 087	10 917	13 080	111	24 108	115 195	198 777
1 882	70 849	53 712	4 290	58 002	10 559	15 015	—	25 574	83 576	154 425
6 309	379 139	135 131	2 469	137 600	27 060	25 989	4 330	57 379	194 979	574 118
7 003	326 226	111 401	4 008	115 409	27 928	21 107	4 130	53 165	168 574	494 800
2 551	198 283	68 753	2 685	71 438	16 701	21 984	—	38 685	110 123	308 406
17 334	2 240 341	678 284	33 648	711 932	110 729	63 620	18 089	192 438	904 370	3 144 711
16 078	2 169 385	696 443	29 423	725 866	93 844	58 605	37 819	190 268	916 134	3 085 519
14 332	1 457 862	528 994	18 572	547 566	64 175	54 879	8 249	127 303	674 869	2 132 731
62 811	3 294 148	1 450 784	59 905	1 510 689	246 164	155 267	25 464	426 895	1 937 584	5 231 732
58 575	2 984 330	1 272 925	57 091	1 330 016	194 477	143 808	50 863	389 148	1 719 164	4 703 494
37 358	2 004 972	879 072	37 182	916 254	131 487	151 078	12 911	295 476	1 211 730	3 216 702

ras nenokārtojot rodas nelieli savstarpīgie parādi. Turpmāk, kad plašāku darbību attīstīs mērķa un apgabalu pagastu apvienības, šādi parādi vai kārtēju maksājumu un iemaksu nenokārtošana būs lielāka, bet nebūs vairs nenokārtotie maksājumi apriņķu valdēm. Šādi kārtēji maksājumi citām pagastu pašvaldībām, nenokārtoti nelielās summās, nav liels ļaunums, jo katrai pretim ir prasība, un tādēļ iespējams, ka tās savstarpīgi izlīdzinās.

Dažādi parādi privātām personām un iestādēm pagastu pašvaldībās nav lieli, un pēdējos gados tie arī samazinās: 1933. g. 1. aprīlī tie bija — 0,427 milj. ls, 1934. g. — 0,389 milj. ls un 1935. g. — 0,295 milj. ls, vai pēdējā gadā tie ir par 0,094 milj. ls — 24,2% mazāki. Procentos no parādu kopsummas tie arī samazinās: 1933. g. 1. aprīlī bija — 5,7%, 1934. g. — 5,5% un 1935. g. — 4,8%. Visvairāk šo privāto parādu bija Latgalē, bet pēdējā gadā tie arī tur samazinājās no 190.000 ls līdz 127.000 ls, un Vidzemē no 122.000 ls līdz 104.000 ls; Kurzemē un Zemgalē šie parādi bija mazāki. Dažādie parādi privātām personām un iestādēm 1935. g. 1. aprīlī no parādu kopsummas Latgalē bija — 5,2%, Vidzemē — 4,8%, Zemgalē — 4,2% un Kurzemē — 4,1%. Krediti veikalos 1935. g. 1. aprīlī bija 131.500 ls (iepriekšējā gadā — 194.500 ls), uzņēmējiem — 151.100 ls (iepriekšējā gadā — 143.800 ls, vai pēdējā gadā tie nedaudz pavairojās) un pārējie — 12.900 ls.

Pagastu pašvaldību parādu stāvoklis Latgalē ir sliktāks nekā pārējos apgabalos. Parādu summas, kā caurmērā uz vienu iedzīvotāju, tā arī uz vienu nodokļa maksātāju, šeit ir lielas (tādas pašas kā Vidzemē), bet parādu lielākā daļa ir nokavēti maksājumi vai īstermiņa parādi 2,1 milj. ls, kas ir 88% no parādu kopsummas. Ilgtermiņa parādu ar pakāpenisku deldēšanu ir maz. Īstermiņa parādu nomaksa drīz izdarāma. Pārējos apgabalos pagastu pašvaldību parādu stāvoklis ir ievērojami labāks — vispirms, izņemot Kurzemi, uz vienu iedzīvotāju un vienu nodokļa maksātāju ir daudz mazākas parādu summas (gandrīz par pusi), otrs, $^2/_3$ līdz $^3/_4$ visu parādu ir ilgtermiņa, saņemti valsts saimniecības departamentā vai Valsts Zemes bankā. Šo aizņēmumu nomaksa pakāpeniski izdarāma ilgākā laikā, pat 28 līdz 41 gadā; īstermiņa parādu summas šeit ir mazas. 1934./35. un 1935./36. saimniecības gadā pagastu pašvaldību parādu stāvoklis tomēr ievērojami uzlabojas, kas visspilgtāk izpaužas īstermiņa parādu kārtošanā un nomaksā.

Arī tais pagastos, kur parādi ir lielāki kā caurmērā, vai kur tie pārsniedz budžeta summu, stāvoklis ar katru gadu uzlabojas, un katrā ziņā visi šie pagasti var savas saistības kārtot. 1935. g. 1. aprīlī bija

№ 61. Pagastu pašvaldību īstermiņa

№ 61. Dettes à court terme des administrations

№№	Parādi *Dettes* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Nenokārtoti maksājumi *Paiements non réglés*										Citi	
		Nenomaksāti valsts nodokļi *Impôts d'Etat non réglés*	Nenokārtotas piemaksas *Paiements en sus non réglés*		Sēklas fonda parādi *Dettes du Fonds des semences*	Lopbarības un pārtikas aizdevuma parādi *Dettes des prêts pour fourrage et denrées alimentaires*	Mākslīgo mēslu aizdevuma parādi *Dettes des prêts pour engrais artificiels*	Nenokārtoti maksājumi apriņķa valdei *Paiements non acquittés à l'administration du districts*	Parādi citām pagastu pašvaldībām *Dettes aux autres administrations communales*	Nenokārtotas termiņmaksas par aizdevumiem *Paiements à terme non réglés pour prêts*	Kopā *Total*	Iedzīv. ārstē *Traitement des tants ru*	
			Pensiju fondam *Fonds de pension*	Slimo kasēm *Caisses maladie*								Slimnīcām *Hôpitaux*	Citi *Autres*
		Latos *en Lats*											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Rīgas	2 062	210	1 396	1 609	4	—	73 587	15 205	8 829	102 902	54 851	777
2	Cēsu	2 829	218	752	322	71	34	35 024	4 562	1 311	45 123	76 780	5 600
3	Valmieras . .	3 035	104	363	37	4	74	13 868	2 658	1 381	21 524	34 872	1 600
4	Valkas . . .	1 498	769	1 816	—	—	—	82 609	6 311	6 711	99 714	43 505	2 796
5	Madonas . . .	2 189	16	1 057	747	153	37	1 500	2 655	361	8 715	17 605	862
6	Liepājas . . .	1 549	251	582	128	90	—	11 001	1 570	244	15 415	19 522	889
7	Aizputes . . .	185	—	278	—	—	81	8 206	1 404	61	10 215	12 458	2 240
8	Kuldīgas . .	556	92	140	—	—	—	3 135	4 158	875	8 956	4 850	67
9	Ventspils . .	585	—	181	18	—	80	24 694	2 669	535	28 762	11 836	597
10	Talsu	457	21	229	—	—	—	5 941	686	167	7 501	5 046	497
11	Tukuma . . .	8	72	122	127	—	—	8 296	320	47	8 992	4 585	26
12	Jelgavas . . .	1 042	142	513	647	76	—	13 358	10 367	490	26 635	16 883	101
13	Bauskas . . .	1 135	190	439	103	8	592	57 367	229	1 247	61 310	16 605	268
14	Jēkabpils . .	1 489	—	95	—	—	—	3 902	4 614	767	10 867	10 147	1 089
15	Ilūkstes . . .	764	—	382	69	148	—	86 702	2 414	—	90 479	20 533	1 201
16	Daugavpils . .	3 039	315	1 694	928	1 910	—	331 400	26 362	1 297	366 945	148 989	6 935
17	Rēzeknes . .	252 490	5 391	6 414	57 527	213	1 161	254 253	2 865	8 483	588 797	210 111	5 661
18	Ludzas . . .	8 856	244	1 278	6 426	6 585	458	253 145	1 357	3 644	281 993	97 915	2 171
19	Jaunlatgales .	17 911	2 693	967	5 740	18 710	—	172 509	689	908	220 127	71 979	3 805
20	Kopā *Total*	301 679	10 728	18 698	74 428	27 972	2 517	1 440 497	91 095	37 358	2 004 972	879 072	37 182
21	Vidzeme . . .	11 613	1 317	5 384	2 715	232	145	206 588	31 391	18 593	277 978	227 613	11 635
22	Kurzeme . . .	3 332	364	1 410	146	90	161	52 977	10 487	1 882	70 849	53 712	4 290
23	Zemgale . . .	4 438	404	1 551	946	232	592	169 625	17 944	2 551	198 283	68 753	2 685
24	Latgale . . .	282 296	8 643	10 353	70 621	27 418	1 619	1 011 307	31 273	14 332	1 457 862	528 994	18 572

69 pagasti, kur parādi pārsniedza budžetu; šo pagastu kopējā parādu summa bija — 2,9 milj. ls, no kuŗas Latgalē — 1,43 milj. ls un Vidzemē — 1,01 milj. ls. Kopējā budžetu summa bija 1,99 milj. ls, vai parādi bija — 146% no budžeta (visos pagastos — 48%). Šais pagastos bija 223.500 iedzīvotāju, vai caurmērā uz katru iedzīvotāju iznāca — 13 ls (visos pagastos — 5 ls); Vidzemē, Kurzemē, bet it sevišķi Zemgalē šī summa bija ievērojami lielāka, turpretim Latgalē mazāka — ap 10 ls. Šais pagastos ilgtermiņa aizdevumi ir 44,2% (visos kopā — 47,5%) un īstermiņa — 55,8% (visos kopā — 52,5%), vai ilgtermiņa parādu šeit ir mazāk nekā caurmērā visā Latvijā. Ar saviem īstermiņa parādiem arī šeit izceļas Latgale, jo tie šais pagastos, kur parādi pārsniedz budžetu, ir 90,1% (visos Latgales pagastos kopā — 87,7%). Pārējos apgabalos ar lielajiem parādiem īstermiņa aizņēmumi ir tikai 21,7%, vai mazāk kā caurmērā visos šais apgabalos. Pagastos ar lieliem parādiem aizņēmumi pa lielākai daļai ir izlietoti ēku būvēm, kā skolām, pagastu mājām un citām būvēm. Lielākā daļa no tiem ir saņemti Valsts Zemes bankā un finanču ministrijā (izņemot Latgali). Svarīgi atzīmēt, ka šais 69 pagastos ir apmēram $^1/_6$ visu lauku iedzīvotāju, bet parādi ir gandrīz puse no visiem pagastu aizņēmumiem. Vai līdzīgi nodokļu parādiem, nelielā pagastu daļā ir lielā daļa parādu.

Nodokļu parādi 1935. g. 1. oktōbrī bija — 6,7 milj. ls, vai par 0,5 milj. ls lielāki nekā pašvaldību parādi. Bet ir jāievēro, ka nodokļu parādus var salīdzināt vienīgi ar īstermiņa pagastu pašvaldību parādiem, jo abi ir tekoši maksājumi, tādā gadījumā nodokļu

parādi 1935. g. 1. aprīlī.
communales au 1 avril 1935.

parādi	Autres dettes					
šanai *habi-raux*	Parādi privātpersonām *Dettes aux personnes privées*					
Kopā *Total*	Veikaliem *Magasins*	Uzņēmējiem *Entrepreneurs*	Dažādi parādi *Dettes diverses*	Kopā *Total*	Kopā *Total*	Pavisam *Total général*
Latos *en Lats*						
15	16	17	18	19	20	21
55 628	6 080	23 220	1 595	30 895	86 523	189 425
82 380	6 479	2 720	3 067	12 266	94 646	139 769
36 472	6 497	14 115	—	20 612	57 084	78 608
46 301	17 175	12 139	—	29 314	75 615	175 329
18 467	3 821	7 006	—	10 827	29 294	38 009
20 411	4 071	2 477	—	6 548	26 959	42 374
14 698	2 102	6 940	—	9 042	23 740	33 955
4 917	59	3 191	—	3 250	8 167	17 123
12 433	1 357	1 805	—	3 162	15 595	44 357
5 543	2 970	602	—	3 572	9 115	16 616
4 611	31	1 597	—	1 628	6 239	15 231
16 984	3 873	7 582	—	11 455	28 439	55 074
16 873	1 692	4 774	—	6 466	23 339	84 649
11 236	9 497	6 427	—	15 924	27 160	38 027
21 734	1 608	1 604	—	3 212	24 946	115 425
155 924	3 311	14 304	8 249	25 864	181 788	548 733
215 772	21 840	5 533	—	27 373	243 145	831 942
100 086	12 411	4 597	—	17 008	117 094	399 087
75 784	26 613	30 445	—	57 058	132 842	352 969
916 254	131 487	151 078	12 911	295 476	1 211 730	3 216 702
239 248	40 052	59 200	4 662	103 914	343 162	621 140
58 002	10 559	15 015	—	25 574	83 576	154 425
71 438	16 701	21 984	—	38 685	110 123	308 406
547 566	64 175	54 879	8 249	127 303	674 869	2 132 731

parādi pārsniedz pagastu parādus par 3,5 milj. ls, vai divkārtīgi, pie kam Vidzemē par 0,592 milj. ls, Kurzemē par 0,451 milj. ls, Zemgalē — 0,752 milj. ls un Latgalē — 1,703 milj. ls, vai visos apgabalos prasības ir lielākas nekā saistības, un tādēļ pagastu financiālais stāvoklis ir pilnīgi stabils un drošs.

Salīdzinot pagastu jeb lauku pašvaldību parādu stāvokli ar pilsētu pašvaldībām, jākonstatē ievērojama starpība summu apmēros. Pilsētu pašvaldību parādi 1933. g. 1. janvārī bija — 16,1 milj. ls, 1934. g. — 16,0 milj. ls, 1935. g. — 28,2 milj. ls un 1936. g. — 28,6 milj. ls (pilsētu pašvaldību parādi strauji pavairojās pēc Rīgas pilsētas parādu kārtošanas Br. Lazardu bankai, bet ja arī neievērotu šo pirmskaļa parādu, tad tomēr pilsētu parādi ievērojami pārsniedz pagastu pašvaldības). Pilsētu iedzīvotāju skaits ir gandrīz par pusi mazāks nekā uz laukiem, tādēļ arī uz vienu iedzīvotāju ir daudz lielākas summas nekā pagastos; 1933. g. 1. janvārī pilsētu pašvaldību parādi uz katru iedzīvotāju bija — 23,08 ls, 1934. g. — 22,97 ls un 1935. g. — 41,46 ls, vai pēdējā gadā pagastu pašvaldību parādi bija astoņkārtīgi mazāki. Starpība ir vēl lielāka, ja ievēro, ka pie pilsētu pašvaldību parādiem skaitīti tikai ilgtermiņa aizņēmumi, bet pie pagastu pašvaldību arī īstermiņa un nokavētie maksājumi. Starp mūsu galvas un lielo provinces pilsētu pašvaldību un lauku pašvaldību saimniecību ir liela starpība. Pilsētām ir daudz un dažādi uzņēmumi, kuru ierīkošanai un paplašināšanai pilsētas aizņēmušās lielākas summas un šo parādu kārtošanu izdara ar uzņēmumu peļņu. Tādēļ pa daļai tās nav salīdzināmas ar pagastu pašvaldībām, kuŗām uzņēmumu ir maz, bet aizņēmumus izlietojušas labierīcībām un izglītības veicināšanai. Var salīdzināt ar mazām lauku pilsētu pašvaldībām, kuŗām arī nav nekādi uzņēmumi, un kas pēc savas saimniecības ir tuvāk pagastu pašvaldībām nekā lielajām pilsētām. Šais lauku pilsētās ilgtermiņa parādi uz vienu iedzīvotāju svārstās starp 19,0 ls un 26,0 ls, vai arī četr- līdz pieckārtīgi lielāki nekā pagastu pašvaldībās. Vienīgais labums, ka pilsētās minētie parādi ir ilgtermiņa aizņēmumi ar pakāpenisku deldēšanu. Grūtības pagastu pašvaldībām ir sevišķi ar īstermiņa parādu kārtošanu; ilgtermiņa parādi kārtojas pakāpeniski, un parasti nekādu sarežģījumu to procentu un deldējumu nomaksā nav. Īstermiņa parādu kārtošana ir tekoša, un to lielākā daļa ir nenokārtoti maksājumi, kas jāizdara gandrīz neatliekamā kārtā. Visi minētie pagastu parādi bija 1935. g. 1. aprīlī, tagad daļa šo īstermiņa parādu ir jau nokārtota.

Lauku pašvaldību fonds.

Fonds des administrations rurales.

Pēc apriņķu pašvaldību likvidācijas atlikušā kustamā un nekustamā manta, kā arī prasības un saistības pāriet sevišķā lauku pašvaldību fondā pie iekšlietu ministrijas; nekustamā manta korroborējama uz šā fonda vārda. Šim noteikumam nav pakļauta tā nekustamā manta, kas izmantojama viena vai vairāku pagastu pašvaldību tiešām vajadzībām. Šī manta pēc iekšlietu ministra lēmuma pāriet šo pagastu īpašumā un pēc iekšlietu ministrijas izdotas apliecības korroborējama uz attiecīgo pagastu pašvaldību vārda.

Ja, apriņķa pašvaldību likvidējot, rastos iztrūkums, tad tā segšanas kārtību pēc iekšlietu ministra priekšlikuma nosaka Ministru kabinets. Lauku pašvaldību fonda manta un līdzekļi izlietojami to apriņķu pagastu pašvaldību vajadzībām, kā arī attiecīgu apriņķu

№ 62. Pagastu pašvaldību parādi, kas 1935. gada 1. aprīlī pārsniedza

№ 62. Dettes des administrations communales qui au 1. avril 1935

№№	Apgabali / Aizņēmumi	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā *Total*
		Ls				
1	2	3	4	5	6	7
	Aizņēmumi:					
1	Valsts saimniecības d-ta aizdevumi	526 566	126 182	192 448	50 430	895 626
2	Parādi Valsts Zemes bankai	166 700	24 800	26 160	53 290	270 950
3	Parādi Latvijas Hipotēku bankai	1 100	4 868	—	15 163	21 131
4	Parādi citām kreditiestādēm	80 564	1 000	6 373	7 700	95 637
5	Kopā	774 930	156 850	224 981	126 583	1 283 344
	Nenokārtoti maksājumi:					
6	Nenomaksāti valsts nodokļi	2 067	106	296	185 620	188 089
	Nenokārtotas piemaksas:					
7	Pensiju fondam	726	—	334	4 236	5 296
8	Slimo kasēm	1 819	33	512	7 322	9 686
9	Sēklas fonda parādi	295	—	—	36 567	36 862
10	Lopbarības un pārtikas aizdevumu parādi	—	—	76	16 442	16 518
11	Mākslīgo mēslu aizdevumu parādi	—	8	—	1 231	1 239
12	Nenokārtoti maksājumi apriņķa valdei	76 799	6 142	40 727	675 635	799 303
13	Parādi citām pagastu pašvaldībām	4 097	2 038	976	4 873	11 984
14	Nenokārtotas termiņmaksas par aizdevumiem	11 925	535	350	4 009	16 819
15	Kopā	97 728	8 862	43 271	935 935	1 085 796
	Citi parādi:					
	Iedzīvotāju ārstēšana:					
16	Slimnīcām	95 303	5 772	9 942	312 603	423 620
17	Citi	3 040	28	187	11 624	14 879
18	Kopā	98 343	5 800	10 129	324 227	438 499
	Parādi privātpersonām:					
19	Veikaliem	8 793	526	5 132	25 531	39 982
20	Uzņēmējiem	22 814	7 300	7 296	19 249	56 659
21	Dažādi parādi	3 912	—	—	—	3 912
22	Kopā	35 519	7 826	12 428	44 780	100 553
23	Kopā	133 862	13 626	22 557	369 007	539 052
24	Pavisam	1 006 520	179 338	290 809	1 431 525	2 908 192
25	Budžetu summa	672 134	121 108	194 408	1 007 084	1 994 734
26	Iedzīvotāju skaits	51 800	11 405	13 769	146 524	223 498
27	Pagastu skaits	33	7	8	21	69

pagastu pašvaldību mērķiem nodibinātu savienību atbalstīšanai, no kuriem apriņķiem šī manta un līdzekļi ieņākuši fondā. Lauku pašvaldību fonds bauda visas juridiskas personas tiesības. Fonda pārvaldē priekšsēdis un 2 locekļi, kurus iecel vai atcel iekšlietu ministrs. Lauku pašvaldību fonds atrodas iekšlietu ministrijas uzraudzībā. Noteikumus par fonda darbību, līdzekļu izlietošanas kārtību, pārzināšanu un norēķiniem izstrādā iekšlietu ministrs un apstiprina Ministru kabinets.

Lauku pašvaldību fonda pārvalde, kas iecelta pēc likuma par apriņķu pašvaldību likvidācijas kārtību, sāk darboties apriņķu pašvaldību darbībai izbeidzoties. Pārvalde pārņem fonda īpašumā, saskaņā ar bilancēm, visu likvidēto apriņķu pašvaldību mantu, vērtības un prasījumus, kā arī uzņemas visas bijušo apriņķu pašvaldību saistības. Lauku pašvaldību fondā pārņemtā manta un līdzekļi sadalās pēc apriņķiem tādos apmēros, kādos tie bijuši likvidācijas laikā katrā apriņķī. Lauku pašvaldību fonda pārvaldes darbību vada pārvaldes priekšsēdis. Pārvaldes sēdes notiek pēc vajadzības, bet ne retāk kā reizi mēnesī. Fonda darbvedības un grāmatvedības veikšanai pārvalde pieņem attiecīgus darbiniekus. Pārvaldes atalgošanai un kancelejas uzturēšanai vajadzīgie līdzekļi paredzami fonda pārvaldes budžetā, kas sedzami proporcionāli katra apriņķa mantas un līdzekļu apmēriem. Budžetu apstiprina iekšlietu ministrs. Lauku pašvaldību fonda pārvaldei jārūpējas par kustamas un nekustamas mantas izmanto-

pašvaldību budžetus.
dépassaient les budgets communaux.

Provinces / Emprunts	8
Emprunts:	
Prêts du département économique de l'Etat.	
Dettes à la Banque Foncière d'Etat	
Dettes à la Banque hypothécaire de Lettonie	
Dettes aux autres institutions de crédit.	
Total	
Paiements non réglés:	
Impôts d'Etat non réglés	
Paiements en sus non réglés:	
Fonds de pension	
Caisses-maladie	
Dettes au Fonds des semences	
Dettes des prêts pour fourrages et denrées alim.	
Dettes des prêts pour engrais artificiels	
Dettes non acquittées à l'administration de district	
Dettes aux autres administrations communales	
Paiements à terme non réglés pour prêts	
Total	
Autres dettes:	
Traitement des habitants ruraux:	
Hôpitaux	
Autres	
Total	
Dettes aux personnes privées:	
Magasins	
Entrepreneurs	
Dettes diverses	
Total	
Total	
Total général	
Somme budgétaire	
Nombre des habitants	
Nombre des communes rurales.	

šanu, apdrošināšanu, remontēšanu un uzturēšanu kārtībā. Lauku pašvaldību fonda kustamu un nekustamu mantu apriņķos pārvalda sevišķi pilnvarnieki fonda pārvaldes uzraudzībā. Par katras atsevišķas nekustamas mantas apsaimniekošanu pilnvarnieks izstrādā attiecīgus projektus un iesniedz fonda pārvaldei, kas tos pārbauda, saskaņo, sakopo un iesniedz iekšlietu ministrijai apstiprināt. Lauku pašvaldību fonda manta, kuru nevar lietderīgi izmantot, vai kura nes zaudējumus, pārdodama vai likvidējama ar iekšlietu ministra piekrišanu. Ienākumi ieskaitāmi fondā un pārskaitāmi attiecīgā apriņķa ienākumos. Lauku pašvaldību fonda ienākumus, sadalītus pēc apriņķiem, fonda pārvalde izlieto attiecīgo apriņķu pagastu pašvaldību vajadzībām aizdevumu vai pabalstu

№ 63 Ilgtermiņa un īstermiņa parādi pagastos, kur tie pārsniedz budžetu.

№ 63. Dettes à long terme et à court terme dans les communes rurales, où elles dépassent les budgets.

№№	Parādi *Dettes* / Apgabali *Provinces*	Ilgtermiņa *A long terme*	Īstermiņa *A court terme*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en lats*		
1	2	3	4	5
1	Vidzeme . .	775	232	1 007
2	Kurzeme . .	157	22	179
3	Zemgale . .	225	66	291
4	Latgale . .	126	1 305	1 431
5	Kopā *Total*	1 283	1 625	2 908
		Procentos — *En %*		
6	Vidzeme . .	77,0	23,0	100,0
7	Kurzeme . .	87,7	12,3	100,0
8	Zemgale . .	77,3	22,7	100,0
9	Latgale . .	8,8	91,2	100,0
10	Kopā *Total*	44,1	55,9	100,0
		Procentos no budžeta *En % du budget*		
11	Vidzeme . .	115,3	34,5	149,8
12	Kurzeme . .	129,7	18,2	147,9
13	Zemgale . .	116,0	34,0	150,0
14	Latgale . .	12,5	129,6	142,1
15	Kopā *Total*	64,3	81,5	145,8
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *En moyenne par habitant (Ls)*		
16	Vidzeme . .	14,96	4,48	19,44
17	Kurzeme . .	13,76	1,93	15,69
18	Zemgale . .	16,34	4,79	21,13
19	Latgale .	0,86	8,91	9,77
20	Kopā *Total*	5,74	7,27	13,01

veidā, kā arī attiecīgu apriņķu pagastu pašvaldību sadarbes apvienību atbalstīšanai. Tāpat vajadzības gadījumos pārvalde var izsniegt aizdevumus arī no fonda kapitāla. Pārvalde uzrauga aizdevumu un pabalstu izlietošanu pagastos. Kreditētās un pabalstītās lauku pašvaldības un sadarbes apvienības pēc pieņemtiem paraugiem dod fonda pārvaldei norēķinus un pārskatus par saņemto līdzekļu izlietošanu. Tāpat norēķinus un pārskatus fonda pārvaldei dod arī apriņķa pilnvarnieks par savu darbību. Fonda pārvalde savukārt dod darbības pārskatus un norēķinus iekšlietu ministrijai.

Likvidēto apriņķu pašvaldību bilance 1935. g. 1. oktōbrī jeb pārņemšanas dienā bija 13,4 milj. ls; no šīs summas Latgales apriņķu pašvaldībām bija 7,6 milj. ls, vai 56,7% no kopsummas, Zemgales — 2,5 milj. ls — 18,9%, Vidzemes — 2,1 milj. ls — 15,9% un Kurzemes — 1,1 milj. ls — 8,5%. Vairāk par pusi no visas bilances bija Latgales apriņķu pašvaldībām, starp kuŗām sevišķi izcēlās Daugavpils — 2,9 milj. ls un Rēzeknes —

№ 64. Pagastu pašvaldību un nodokļu parādi.

№ 64. *Dettes des administrations communales et dettes d'impôt.*

№№	Parādi *Dettes* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	Pašvaldību parādi 1. IV. 35. *Dettes des administrations communales* — Kopsumma *Somme totale*	Ilgtermiņa *A long terme*	Īstermiņa *A court terme*	Nodokļu parādi 1. X. 35. *Dettes d'impôt*	Nodokļu parādi % no pagastu parādiem *Dettes d'impôt par rapport à celles des administrations*
		Ls				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīgas	678 891	489 466	189 425	371 091	196
2	Cēsu	389 160	249 391	139 769	215 521	154
3	Valmieras	376 446	297 838	78 608	203 430	259
4	Valkas	445 940	270 611	175 329	269 751	154
5	Madonas	261 757	223 748	38 009	153 967	405
6	Liepājas	143 498	101 124	42 374	153 973	363
7	Aizputes	100 916	66 961	33 955	75 290	222
8	Kuldīgas	109 953	92 830	17 123	191 330	1 117
9	Ventspils	192 576	148 219	44 357	111 175	251
10	Talsu	78 964	62 348	16 616	73 236	442
11	Tukuma	73 297	58 066	15 231	59 368	390
12	Jelgavas	243 162	188 088	55 074	318 887	579
13	Bauskas	225 465	140 816	84 649	276 501	327
14	Jēkabpils	211 180	173 153	38 027	187 046	492
15	Ilūkstes	169 459	54 034	115 425	218 020	189
16	Daugavpils	619 504	70 771	548 733	1 097 170	200
17	Rēzeknes	919 536	87 594	831 942	1 153 107	139
18	Ludzas	461 418	62 331	399 087	604 044	151
19	Jaunlatgales	430 612	77 643	352 969	980 441	278
20	Kopā *Total*	6 131 734	2 915 032	3 216 702	6 713 348	209
21	Vidzeme	2 152 194	1 531 054	621 140	1 213 760	195
22	Kurzeme	625 907	471 482	154 425	605 004	392
23	Zemgale	922 563	614 157	308 406	1 059 822	344
24	Latgale	2 431 070	298 339	2 132 731	3 834 762	180

$2,_1$ milj. ls. Pasīvā lielākais postenis ir kapitāli, vai $10,_5$ milj. ls apmērā tie ir $78,_6$% no bilances kopsummas; lielākā nozīme kapitāliem ir Kurzemē—$90,_5$% un Vidzemē—$89,_7$%; Latgalē kapitāliem ir mazākā nozīme — $71,_9$%, lai gan absolūtos skaitļos Latgalē tie ir $5,_{45}$ milj. ls. Pamatkapitālu ir $7,_4$ milj. ls vai $55,_3$%, rīcības — $2,_2$ milj. ls vai $16,_6$%, rezerves kapitālu — $0,_9$ milj. ls. No pārējiem pasīva posteņiem jāatzīmē dažādas iestādes un personas — $1,_{76}$ milj. ls — $13,_3$%, pie kam Latgalē to ir $1,_{35}$ milj. ls vai $17,_8$% (Rēzeknes apriņķī — $0,_{776}$ milj. ls). Caurejošu summu bija $0,_{791}$ milj. ls vai $5,_9$%. Pārējie pasīva posteņi ir niecīgi.

Aktīvā lielākais postenis ir nekustamas mantas vērtība — $6,_6$ milj. ls — $49,_2$%; visvairāk nekustamas mantas bija Latgales apriņķos — $3,_7$ milj. ls, vai $48,_6$% no bilances, Zemgalē — $1,_6$ milj. ls — $63,_1$%. Diezgan lieli bija arī tekoši rēķini kreditiestādēs — $1,_{64}$ milj. ls vai $12,_3$%; visvairāk tie bija Vidzemē — $0,_{716}$ milj. ls — $33,_7$%, Latgalē — $0,_{453}$ milj. ls — $6,_0$%; dažādas iestādes un personas — $2,_{115}$ milj. ls — $15,_8$% (sevišķi parādnieki). Pārējās mantas un kontu nozīme ir mazāka.

Pirmais fonda darbības periods bija no 1935. g. 1. oktōbŗa līdz 1936. g. 31. martam vai 6 mēneši. Par šo darbības laiku pieņēma budžetu, pie kam bez apriņķiem izdalīja ārā centru, kuŗa izdevumus 26.000 ls apmērā sedza no apriņķiem proporcionāli to kapitāliem ($10,_6$ milj. ls), pie kam likme bija $0,_{246}$%. Fonda priekšsēdis ir G. Caucis, bet locekļi P. Mitulis un A. Švirksts. Pirmā pusgada ieņēmumi bija $0,_{837}$ milj. ls: kārtējie — $0,_{695}$ un ārkārtējie — $0,_{142}$ milj. ls, tomēr ar pagastu pašvaldībām 1936./37. s. g. tie nav salīdzināmi, jo sastādīti pēc bruto principa. 1936./37. s. g. budžets ir par 12 mēnešiem un paredzēts pēc neto principa, bet arī tas grūti salīdzināms ar valsts un pilsētu pašvaldību budžetiem, jo valsts un pilsētu pašvaldību budžetos slimnīcas neskaita uzņēmumos, un tās raksturo ne tikai pēc tīrā rezultāta (peļņas vai zaudējumiem), bet gan ieņēmumos paredz visas ārstēšanās naudas un izdevumos — visus medicīniskā personāla, medikāmentu un saimniecības izdevumus.

Brīvie naudas līdzekļi, kas atrodas tekošos rēķinos un noguldījumos Latvijas Bankā un Latvijas Zemnieku kreditbankā, aplešot caur-

mērā 3% gadā, dos 40.800 ls. Jēkabpils, Liepājas un Jaunlatgales apriņķī ienākumi no kapitāliem nav paredzēti tādēļ, ka: a) no Jēkabpils apriņķa brīvās naudas — 40.000 ls automobiļa pirkšanai paredzēts izlietot 9.000 ls un pārējo summu paredzēts aizdot sadarbes apvienībai slimnīcas otras ēkas jaunbūves nobeigšanai un iekārtas iegādei, b) Liepājas apriņķim brīvu līdzekļu nav un c) Rēzeknes apriņķa brīvos līdzekļus apm. 60.000 ls jānomaksā pensiju fondam un slimokasēm, kuŗas par agrāko gadu parādiem aprēķina soda naudas. Visiem atsevišķiem objektiem, kā namiem, lauksaimniecībām un zemes gabaliem ar ēkām, sastādīti ieņēmumu un izdevumu budžeti, no kuŗiem fonda pārvaldes kopbudžetā paredzēti tīrie atlikumi. Noma par slimnīcām paredzēta tikai no tām sadarbes apvienībām, kuŗās neietilpst visa apriņķa pagastu pašvaldības. Tā kā vēl ienāk procentuālā peļņas, ienākuma un citu nodokļu apriņķa pašvaldībām piekrītošās daļas, tad budžetā paredzētas apmēra summas. Ienākumi no fonda automobiļu lietošanas paredzēti pēc pašvaldības departamenta noteikumiem. Iztrūkumi sekojošu apriņķu budžetos izskaidrojami ar to, ka: a) Valkas apriņķa namos paredzēti lielāki remonti, b) Jēkabpils apriņķī paredzēts iegādāt automobili par 9.000 ls, un bez tam paredzētas lielākas pārbūves, c) Rēzeknes apriņķa nami vispār ir mazienesīgi, un bez tam visus tekošā gada ienākumus no namiem paredzēts izlietot remontiem un par agrāko gadu aizdevumiem jākārto termiņmaksājumi, d) Ludzas apriņķī apstākļi ir līdzīgi, e) Daugavpils apriņķī apstākļi gandrīz tie paši. Fonda pārvaldes uzturēšanai centrā jāizdod 33.000 ls. Sadalot tos proporcionāli apriņķa kapitāliem, iemaksas ir 0,33% no kapitāla. Tā kā nekustamu īpašumu novērtējumi daudzos apriņķos vairs neatbilda tagadējai tirgus cenai, tad tos pārvērtēja, un jaunais novērtējums ievērots sadalot centra uzturēšanas izdevumus pa apriņķiem. Savu automobiļu vēl nav Ilūkstes un Jēkabpils apriņķim. Pagastu pašvaldību darbības sekmīgākai pārraudzībai automobiļi ir nepieciešami, tādēļ to iegādei paredzēts katram apriņķim 9.000 ls. Parādu un procentu nomaksas postenī paredzētas tādu aizņēmumu un procentu nomaksas, kas savā laikā saņemti apriņķu pašvaldību vispārīgām vajadzībām, un termiņmaksājumi nav paredzēti atsevišķo objektu budžetos. Pabalsti pagastu pašvaldībām dažādām sabiedriskām vajadzībām paredzēti tais apriņķos, kur budžeti uzrāda atlikumus no kārtējiem ienākumiem, bet atlikumi no ārkārtējiem ienākumiem resp. no nekustamās un kustamās mantas likvidācijas ieskaitīti kapitālu uzturēšanā. Par pagastu pašvaldībām paredzēto pabalstu 25.769 ls izlietošanu apriņķu pilnvarnieki iesniegs savus priekšlikumus, kuŗus fonda pārvalde izskatīs atsevišķi, bet pati naudas izmaksa varēs notikt pēc tam, kad fonda lēmumus apstiprinātu iekšlietu ministrija.

Fonda pārvalde skatīja cauri budžeta projektu par laiku no 1936. g. 1. aprīļa līdz 1937. g. 31. martam; tas sastādīts pēc pārvaldes š. g. 1. maija sēdē akceptētiem ieņēmumiem un izdevumiem. Ieņēmumi un izdevumi paredzēti 221.800 ls. Budžeta projektā nav uzņemti slimnīcu ekspluatācijas ieņēmumi un izdevumi, jo tās jau pa daļai nodotas vai arī drīz nodos pagastu pašvaldību sadarbes apvienībām. Kārtējie ieņēmumi ir 92.185 ls: no kapitālu procentiem, īpašumu un uzņēmumu izmantošanas, piemaksām pie nodokļiem un citiem sīkiem neparedzētiem ieņēmumiem; ārkārtējie — 129.615 ls: no pārdotas kustamas un nekustamas mantas — 85.265 ls un no kapitāliem budžeta iztrūkuma segšanai 44.350 ls. Kārtējie izdevumi ir 98.634 ls, kas paredzēti pārvaldes uzturēšanai centrā, pilnvarnieku izdevumiem apriņķos un īpašumu un uzņēmumu izdevumiem. Fonda pārvaldes uzturēšanas izdevumi centrā 33.000 ls sadalīti pa apriņķiem proporcionāli katra apriņķa kapitāliem, kas kopsummā ir 9.999.684 ls, un apriņķu iemaksas

№ 65. Lauku pašvaldību fonds pēc apriņķiem.

№ 65. Fonds des administrations rurales par districts.

№№	Apriņķi *Districts*	Fonda kapitāli 1. IV. 36. *Capitaux de fonds*	Budžets 1936./37. *Budget*	Nomaksa centram *Accomptes au centre*
		Latos		
1	2	3	4	5
1	Rīgas	721 451	21 693	2 381
2	Cēsu	124 146	22 216	410
3	Valmieras	285 739	5 990	943
4	Valkas	244 234	3 352	806
5	Madonas	456 241	11 051	1 506
6	Liepājas	217 789	3 782	719
7	Aizputes	54 631	5 152	180
8	Kuldīgas	368 562	3 162	1 216
9	Ventspils	219 657	3 057	722
10	Talsu	226 825	3 777	749
11	Tukuma	224 803	3 325	742
12	Jelgavas	549 397	6 359	1 813
13	Bauskas	537 453	15 766	1 774
14	Jēkabpils	350 478	13 324	1 157
15	Ilūkstes	327 219	37 684	1 080
16	Daugavpils	2 335 521	14 337	7 708
17	Rēzeknes	1 134 970	23 743	3 746
18	Ludzas	632 401	11 330	2 087
19	Jaunlatgales . . .	988 168	12 700	3 261
20	Kopā *Total*	9 999 685	221 800	33 000
21	Vidzeme	1 831 811	64 302	6 046
22	Kurzeme	1 087 464	18 930	3 586
23	Zemgale	1 989 350	76 458	6 566
24	Latgale	5 091 060	62 110	16 802

№ 66. Likvidēto apriņķu pašvaldību

№ 66. Bilans des administrations de

№№	Apriņķi *Districts*	Aktīvs — *Actifs*								
		Kases konts *Compte de caisse*	Tekošu rēķinu un noguldījumu konts *Compte des comptes-courants et des versements*	Ieņēmumu budžeta konts *Compte du budget de recette*	Caur-ejošu summu konts *Compte des sommes transitoires*	Dažādu iestāžu un personu konts *Compte de diverses institutions et de particuliers*	Avansu konts *Compte d'avance*	Vērtspapīru konts *Compte des titres de valeur*	Materiālu un preču konts *Compte du matériel et des marchandises*	Inventāra konts *Compte d'inventaire*
		1000 latos — *en Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīgas	4,3	263	68	—	71	3,3	9,2	0,4	30
2	Cēsu	1,4	61	23	—	7,8	0,1	1,2	6,2	19
3	Valmieras . .	0,6	129	7,5	—	13	0,2	5,0	4,6	27
4	Valkas . . .	1,5	25	0,8	3,5	78	5,0	0,4	0,2	46
5	Madonas . .	0,5	238	8,9	—	45	—	—	0,6	6,9
6	Liepājas . . .	2,3	29	28	—	22	—	1,0	3,2	28
7	Aizputes . . .	1,2	12	—	—	20	—	1,5	2,2	11
8	Kuldīgas . .	0,04	51	—	—	33	—	1,5	—	18
9	Ventspils . .	0,6	70	—	—	39	—	3,8	0,4	31
10	Talsu	2,8	33	—	—	3,3	—	2,6	0,1	62
11	Tukuma . . .	0,3	49	32	—	3,2	—	1,4	0,2	20
12	Jelgavas . . .	2,9	4,6	—	—	30	—	5,1	—	30
13	Bauskas . . .	0,4	20	—	6,4	158	1,5	1,2	44	56
14	Jēkabpils . .	0,6	49	19	0,2	34	0,1	1,6	5,1	43
15	Ilūkstes . . .	2,5	154	71	17	20	1,8	4,8	2,7	15
16	Daugavpils . .	0,5	301	265	258	134	53	23	2,9	23
17	Rēzeknes . .	2,9	39	—	—	620	—	43	1,3	48
18	Ludzas . . .	2,0	5,4	248	—	365	4,7	7,5	5,4	63
19	Jaunlatgales .	7,0	108	—	159	419	—	14	2,9	78
20	Kopā *Total*	34	1 640	771	444	2 115	70	128	83	655
21	Vidzeme . . .	8,3	716	108	3,5	215	8,8	16	12	128
22	Kurzeme . . .	6,9	195	28	—	117	—	10	6,0	150
23	Zemgale . . .	6,8	276	122	24	245	3,4	14	52	164
24	Latgale . . .	13	453	513	417	1 538	58	88	12	212
										Procentos —
25	Vidzeme . . .	0,4	33,7	5,1	0,2	10,1	0,4	0,7	0,6	6,0
26	Kurzeme . . .	0,6	17,1	2,5	—	10,3	—	0,9	0,5	13,1
27	Zemgale . . .	0.3	10,9	4,8	0,9	9,7	0,1	0,6	2,0	6,5
28	Latgale . . .	0,2	6,0	6,8	5,5	20,3	0,8	1,1	0,1	2,8
29	Kopā *Total*	0,3	12,3	5,8	3,3	15,8	0,5	0,9	0,6	4,9
							Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) —			
30	Vidzeme . . .	0,02	2,11	0,32	0,01	0,63	0,02	0,05	0,03	0,38
31	Kurzeme . . .	0,04	1,01	0,14	—	0,61	—	0,05	0,03	0,78
32	Zemgale . . .	0,03	1,21	0,53	0,10	1,07	0,02	0,06	0,23	0,72
33	Latgale. . . .	0,03	0,94	1,07	0,87	3,21	0,12	0,18	0,03	0,44
34	Kopā *Total*	0,03	1,32	0,62	0,36	1,70	0,06	0,10	0,07	0,53

pārvaldes uzturēšanai ir 0,33% no kapitāla. Ārkārtējie izdevumi ir 123.166 ls: nekustamas mantas iegūšanai — 2 automobiļi, divos apriņķos 18.000 ls, parādu mazināšanai un procentu nomaksai 18.015 ls, pabalsti pagastu pašvaldībām 6 apriņķos, t. i. kārtējo ieņēmumu atlikumi 25.769 ls, kuŗus piešķirs pēc sevišķa lēmuma un izmaksās pēc tam, kad šo lēmumu apstiprinās iekšlietu ministrs, un atlikumi no ārkārtējiem ieņēmumiem kapitālu uzkrāšanai 61.382 ls. Atsevišķu apriņķu budžeti ir šādi: Rīgas apriņķī 21.693 ls, Talsu apriņķī 3.777 ls, Cēsu apriņķī — 22.216 ls, Ventspils apriņķī — 3.057 ls, Valmieras apriņķī — 5.990 ls, Aizputes apriņķī — 5.152 ls, Valkas apriņķī — 3.352 ls, Kuldīgas apriņķī — 3.162 ls, Madonas apriņķī — 11.051 ls, Liepājas apriņķī —

bilances 1935. g. 1. oktōbrī.
district liquidées au 1. octobre 1935.

Aktīvs — *Actifs*			Pasīvs — *Passifs*							
							Kapitālu konts *Comptes des capitaux*			
Nekustamu īpašumu konts *Compte des immeubles*	Dažādi konti *Comptes divers*	Kopsumma *Total général*	Izdevumu budžetu konts *Compte des budgets de dépense*	Caur-ejošo summu konts *Compte des sommes transitoires*	Dažādu iestāžu un personu konts *Compte de diverses institutions et de particuliers*	Fondu un citu kapitālu fondi *Fonds et autres capitaux*	Pamata kapitāls *Fonds social*	Rezerves kapitāls *Fonds de reserve*	Rīcības kapitāls *Fonds de roulement*	Kopā *Total*
1000 latos — *en Ls*										
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
300	—	749	2,3	4,5	5,7	—	329	109	299	737
77	—	196	—	2,8	86	—	68	18	21	107
133	—	320	—	2,0	32	—	159	117	9,6	286
152	—	313	0,9	6,6	8,6	15,6	190	4,5	87	281
138	110	548	—	—	11	40	268	229	—	497
156	—	270	0,8	2,6	53	—	184	—	30	214
99	—	146	22	—	—	—	104	—	20	124
60	85	249	1,2	—	11	—	163	9,0	65	237
66	—	210	0,2	0,1	2,0	—	97	—	111	208
123	40	267	—	0,3	15	—	170	2,6	79	252
171	—	277	0,1	—	8,5	0,8	184	59	25	268
598	—	670	—	4,3	68	—	561	7,3	30	598
370	0,02	658	—	2,4	89	—	367	1,4	198	567
311	—	464	—	0,7	14	—	345	104	—	449
143	25	457	34	2,9	6,8	174	149	90	—	239
1 340	478	2 878	—	289	39	—	1 457	94	999	2 550
1 202	113	2 069	—	—	776	—	1 250	43	—	1 293
378	—	1 079	24	176	233	—	529	—	117	646
767	—	1 555	—	297	299	—	823	8,0	128	959
6 583	851	13 374	86	791	1 756	231	7 396	896	2 218	10 510
800	110	2 126	3,2	16	144	56	1 014	477	416	1 907
504	125	1 142	24	3,0	81	—	717	12	305	1 034
1 593	25	2 525	34	10	186	175	1 605	262	253	2 120
3 686	591	7 581	25	762	1 346	—	4 059	145	1 244	5 448
En %										
37,6	5,2	15,9	0,2	0,7	6,8	2,6	47,7	22,4	19,6	89,7
44,1	11,0	8,5	2,1	0,3	7,1	—	62,8	1,0	26,7	90,5
63,1	1,0	18,9	1,3	0,4	7,4	6,9	63,6	10,4	10,0	84,0
48,6	7,8	56,7	0,3	10,0	17,8	—	53,6	1,9	16,4	71,9
49,2	6,4	100,0	0,7	5,9	13,1	1,7	55,3	6,7	16,6	78,6
En moyenne par habitant (Ls)										
2,36	0,32	6,25	0,01	0,04	0,42	0,16	2,99	1,40	1,23	5,62
2,62	0,65	5,93	0,12	0,02	0,42	—	3,73	0,06	1,58	5,37
6,96	0,11	11,04	0,15	0,04	0,81	0,77	7,02	1,14	1,11	9,27
7,69	1,23	15,81	0,05	1,59	2,81	—	8,47	0,30	2,59	11,36
5,31	0,69	10,79	0,07	0,64	1,42	0,18	5,97	0,72	1,79	8,48

3.782 ls, Ilūkstes apriņķī — 37.684 ls, Jaunlatgales apriņķī — 12.700 ls, Jēkabpils apriņķī — 13.324 ls, Rēzeknes apriņķī — 23.743 ls, Jelgavas apriņķī — 6.359 ls, Ludzas apriņķī — 11.330 ls, Bauskas apriņķī — 15.766 ls, Daugavpils apriņķī — 14.337 ls, Tukuma apriņķī — 3.325 ls. Šo budžetu apstiprina iekšlietu ministrs.

Pašvaldību sadarbes apvienības.

Collaborations des administrations communales.

Pašvaldību sadarbes apvienību dibināšana paredzēta likumā par pagasta pašvaldību (Lik. kr. 1933. g., 68), kur paredz, ka pagastu dažādo uzdevumu veikšanai, kā arī pašvaldības darbības pareizas un lietderīgas

№ 67. Lauku pašvaldību fonda pārvaldes budžets 1936./37. s. g.

№ 67. *Budget de la direction des fonds des administrations rurales en 1936/37.*

№№	Saimniecības gads / Ieņēmumi un izdevumi	1936./37.	*Exercice / Recettes et dépenses*
1	2	3	4
1	*A. Kārtējie ieņēmumi.*		*A. Recettes ordinaires.*
2	1. §. No kapitāliem	40 800	*§ 1. De capitaux*
3	2. §. Nekustamas mantas neto ieņēm.		*§ 2. Revenus nets d'immeubles*
4	1. p. Īpašumi		*p. 1. Propriétés*
5	nami	27 998	*bâtiments*
6	lauksaimniecības	2 843	*exploitations agricoles*
7	zemes gabali un ēkas . . .	4 868	*fonds de terre et bâtiments*
8	2. p. Uzņēmumi		*p. 2. Entreprises*
9	aptiekas	4 100	*pharmacies*
10	slimnīcas	4 800	*hôpitaux*
11	3. §. Dažādi ienākumi		*§ 3. Revenus divers*
12	1. p. Piemaksas pie ienākuma nodokļa, tirdzn. un rūpn. nodokļa, % peļņas nodokļa un vērtības pieauguma nodokļa	4 550	*p. 1. Paiements en sus aux impôts: sur le revenu, sur le commerce et l'industrie, sur le bénéfice d'intérêts et à la taxe sur la plus value*
13	2. p. No automobiļu lietošanas . .	574	*p. 2. De l'emploi d'automobiles*
14	3. p. Dažādi atmaksājumi un neparedzēti ieņēmumi	1 652	*p. 3. Remboursements divers et recettes imprevues*
15	Kārtējo ieņēmumu kopsumma	92 185	*Total général des recettes ordinaires*
16	*B. Ārkārtējie ieņēmumi.*		*B. Recettes extraordinaires.*
17	4. §. No pārdotas nekustamas mantas . .	62 178	*§ 4. D'immeubles vendus*
18	5. §. No pārdotas kustamas mantas . .	23 087	*§ 5. De meubles vendus*
19	6. §. 1936./37. gada budžeta iztrūkuma segšanai no kapitāla . . .	44 350	*§ 6. A la compensation du déficit budgétaire de 1936/37 du capital*
20	Ārkārtējo ieņēmumu kopsumma	129 615	*Total général des recettes extraordinaires*
21	Visu ieņēmumu kopsumma . .	221 800	*Total général de toutes les recettes*
22	*A. Kārtējie izdevumi.*		*A. Dépenses ordinaires.*
23	1. §. Fonda pārvaldes uzturēšana centrā	33 000	*§ 1. Frais d'entretien du centre de l'administration des fonds*
24	2. §. Fonda pārvaldes darbin. uzturēš. uz vietām	52 342	*§ 2. Entretien local des employés de l'administration des fonds*
25	3. §. Nekustamas mantas neto izdevumi .		*§ 3. Dépenses nettes pour immeubles*
26	1. p. Īpašumi		*p. 1. Propriétés*
27	nami	12 478	*bâtiments*
28	lauksaimniecības	—	*exploitations agricoles*
29	zemes gabali un ēkas	814	*fonds de terre et bâtiments*
30	Kārtējo izdevumu kopsumma .	98 634	*Total général des dépenses ordinaires*
31	*B. Ārkārtējie izdevumi.*		*B. Dépenses extraordinaires.*
32	4. §. Kustamas mantas iegādāšana automobiļu pirkšanai	18 000	*§ 4. A l'acquisitions de meubles et d'automobiles*
33	5. §. Parādu un procentu nomaksa . . .	18 015	*§ 5. Service de dettes et d'intérêts*
34	6. §. Pabalsti pagastu pašvaldībām . . .	25 769	*§ 6. Subventions aux administrations communales*
35	7. §. Fonda kapitāla uzkrāšana resp. 1936./37. g. budžeta atlikums . . .	61 382	*§ 7. Economies du capital de fonds resp. reste budgétaire de 1936/37*
36	Ārkārtējo izdevumu kopsumma .	123 166	*Total général des dépenses extraordinaires*
37	Visu izdevumu kopsumma . . .	221 800	*Total général de toutes les dépenses*

izveidošanas, pašdarbības ierosināšanas, saimniecisku pasākumu nodibināšanas un pašvaldību interešu un tiesību aizstāvēšanas nolūkā pagasti kā savā starpā, tā arī ar pilsētu pašvaldībām var slēgt līgumus, iestāties savienībās un sasaukt kopīgas apspriedes. Savienības statūti reģistrējami iekšlietu ministrijā vai izdodami likumdošanas kārtībā. Ir arī paredzēta to dibināšanas kārtība.

Apvienības (savienības) reģistrē pēc dibi-

№ 68. Pašvaldību sadarbes apvienības.

№ 68. *Centres de collaboration des administrations communales.*

№№	Pašvaldības sadarbes apvienības *Centre de collaborations des administrations communales*	Dibināšanas gadi *Année de fondation*	Pašvaldību skaits *Nombre des administrations*		Iedzīvotāju skaits pašvaldībās *Effectif des habitants dans les communes*		Iestādes un uzņēmumi *Institutions et entreprises*
			lauku *rurales*	pilsētu *municipales*	lauku *rurales*	pilsētu *municipales*	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Liezeres-Mēdzūlas-Lubejas .	1928.	3	—	4 324	—	Doktorāts, aptieka
2	Raunas	1924.	5	—	6 372	—	Slimnīca
3	Straupes apkārtnes . . .	1929.	5	—	4 573	—	Doktorāts
4	Cesvaines, Grašu, Kārsdabas, Oļu un Patkules . .	1929.	5	—	4 660	—	Slimnīca
5	Limbažu un apkārtnes . .	1929.	14	1	13 077	3 000	Slimnīca
6	Rūjienas un apkārtnes . .	1929.	6	1	8 007	4 337	Slimnīca
7	Mazsalacas un apkārtnes .	1930.	5	1	6 235	1 492	Slimnīca
8	Madonas un apkārtnes . .	1931.	6	1	10 162	2 357	Slimnīca
9	Liepupes-Tūjas-Duntes . .	1931.	2	—	1 704	—	
10	Gulbenes un apkārtnes . .	1936.	7	1	17 111	3 819	Pārņems no L. P. F. slimnīcu
11	Saldus un apkārtnes . . .	1936.	9	1	24 110	4 410	Pārņems Saldus slimnīcu
12	Jēkabpils apr. pašvaldības .	1936.	16	—	36 167	—	Pārņems Jēkabpils slimnīcu
13	„Tukuma slimnīca" . . .	1936.	9	1	10 693	8 144	Pārņems Tukuma slimnīcu
14	Jaunlatgales apr. pag. pašvaldības	1936.	13	—	106 381	—	Pārņems Balvu un Viļakas slimnīcu
15	Aizputes apr. pašvaldības .	1936.	6	—	10 144	—	Pārņems Pūņu fermu
16	Talsu apr. pag. pašvaldības	1936.	18	—	34 597	—	Pārņems Talsu slimnīcu
17	Daugavpils apr. pagastu .	1936.	23	—	153 392	—	Pārņems slimnīcas un patversmes
18	Iecavas un apkārtnes . . .	1936.	10	—	19 149	—	Pārņems Iecavas slimnīcu
	Kopā *Total*		162	7	470 858	27 559	Kopā — 498 417

nātāju iesniegtiem statūtiem saskaņā ar likumu par pagasta pašvaldību. Statūtos sīkāk jāuzrāda, kādu darbību savienība sev par mērķi spraudusi, jāapzīmē tuvāk savienības darbības rajons. Savienībai ir juridiskas personas tiesības. Var iegūt un atsavināt nekustamus īpašumus. Savienībai ir savs zīmogs. Statūtos jāmin pašvaldības, kas savienību dibina, kā arī jāparedz jaunu biedru pieņemšanas kārtība. Jānosaka biedru dalības naudas (pajas) lielums, kas var būt: a) noteiktas summas pajas, kuras biedri pēc vēlēšanās var iemaksāt lielākā vai mazākā skaitā, b) obligāti iemaksājamas vai nu pēc iedzīvotāju skaita, nekustamas mantas nodokļu vērtības, territōrijas un tml. Var paredzēt arī sevišķas vienreizējas iemaksas (iestāšanās naudas), tāpat arī var noteikt ikgadējas iemaksas samērīgas ar tiem labumiem, kādus katrs biedrs no savienības baudīs (piemēram, ārsta palīdzība pēc iedzīvotāju skaita, elektrisko strāvu pēc patēriņa un tml.). Var paredzēt arī papildu atbildības apmērus, kāda biedriem jāuzņemas pret trešām personām par savienības operācijām.

Statūtos jānoteic kārtība un termiņi, kā biedrs var izstāties no savienības, un kādā kārtā saņemt atpakaļ dalības naudas un citas vērtības. Tāpat var arī paredzēt biedra izslēgšanu vai arī kādos gadījumos uzskata, ka tas izstājies un kādas tam sekas. Statūtos jānosaka arī balsstiesīgu delegātu skaits, kādu ir tiesība sūtīt katram biedram savienības pārvaldes organos, ievērojot paju skaitu; Jānosaka kapitāla uzglabāšanas un izlietošanas kārtība, kas rodas no biedru iemaksām, kā arī no citiem ienākumiem. Statūtos var paredzēt arī veicinātājus biedrus no organizācijām vai privātpersonām, kas pabalsta savienības mērķus. Veicinātāji bauda tikai padomdevēja balsi. Savienību pārvalda pilnvaroto pilna sapulce, valde un revīzijas komisija. Sapulces sasaucamas ne mazāk kā reizi gadā. Tās pilntiesīgas ar jebkuru ieradušos skaitu, ja ievērota noteiktā sasaukšanas kārtība. Valde reprezentē savienību bez īpašas pilnvaras visās attiecībās un darīšanās ar trešām personām, ja par to nav iepriekšējos pantos paredzēta atsevišķa pilnvarošana no pilnas sapulces. Saistības rakstu un līgumu parakstīšanas kārtība no pilnas sapulces atļautos apmēros (no priekšsēža vai tā biedra un viena valdes locekļa). Valde saņem atalgojumu pēc budžeta. Valde: 1) ved savienības grāmatas un rēķinus; 2) pārvalda savienības mantu; 3) pieņem un atlaiž kalpotājus, nosakot tiem algu budžeta robežās; 4) ziņo ikpusgadu uzraugu iestādēm par darbības gaitu; 5) sagatavo visas pilnai sapulcei apspriežamās lietas un dod pārskatus uzraugu iestādēm; 6) izpilda visus pilnas sapulces lēmumus, kā arī uzraugu iestāžu rīkojumus.

Neatkarīgi no revīzijas komisijas savienības darbību var revidēt un dot aizrādījumus par nepareizību novēršanu iekšlietu ministrijas pašvaldības departaments.

Iekšlietu ministrija var ierosināt jautājumus par savienības darbību, kas savienības organiem obligāti jāapspriež.

Tagad pavisam pastāv 18 pašvaldību sadarbes apvienības, kur apvienotas 162 lauku un 7 pilsētu pašvaldības ar apmēram 500.000 iedzīvotājiem: 1) Liezeres — Mēdzūlas — Lubejas pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 3 pagastu pašvaldības — Liezeres, Mēdzūlas un Lubejas; 2) Raunas veselības aizsardzības savienībā ir 5 pagastu pašvaldības — Raunas, Baižkalna, Jaunraunas, Launkalnes un Veselavas; 3) Straupes apkārtnes pašvaldību veselības aizsardzības savienībā ir 5 pagastu pašvaldības — Mazstraupes, Lielstraupes, Rozulas, Stalbes un Kūduma; 4) Cesvaines, Grašu, Kārsdabas, Oļu un Patkules pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 5 pašvaldības — Cesvaines, Grašu, Kārsdabas, Oļu un Patkules 5) Limbažu un apkārtnes pašvaldību veselības aizsardzības savienībā ir 14 pagastu pašvaldības — Augstrozes, Duntes, Katvaru, Lādes, Liepupes, Limbažu, Nabes, Pociema, Stienes, Tūjas, Umurgas, Vainižu, Viļķenes, Vitrupes un Limbažu pilsētas pašvaldība; 6) Rūjienas un apkārtnes veselības aizsardzības apvienībā ir 6 pagastu pašvaldības — Jeņu, Naukšēnu, Rūjienas, Ternejas, Ķoņu, Lodes un Rūjienas pilsētas pašvaldība; 7) Mazsalacas un apkārtnes veselības aizsardzības apvienībā ir 5 pagastu pašvaldības — Mazsalacas, Skaņkalnes, Vecates, Braslavas, Sēļu un Mazsalacas pilsētas pašvaldība; 8) Madonas un apkārtnes pašvaldību veselības aizsardzības savienībā ir 6 pagastu pašvaldības — Kusas, Sarkaņu, Praulienas, Saikavas, Ļaudonas, Lazdonas un Madonas pilsētas pašvaldība; 9) Liepupes, Tūjas un Duntes pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 2 pagastu pašvaldības — Liepupes un Duntes; 10) Gulbenes un apkārtnes pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 7 pagastu pašvaldības — Vecgulbenes, Jaungulbenes, Galgauskas, Beļavas, Litenes, Stāmerienas, Tirzas un Gulbenes pilsētas pašvaldība; 11) Saldus un apkārtnes pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 9 pagastu pašvaldības — Lutriņu, Gaiķu, Cieceres, Saldus, Zvārdes, Kursīšu, Pampāļu, Skrundas, Sātiņu un Saldus pilsētas pašvaldība; 12) Jēkabpils apriņķa pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 16 pagastu pašvaldības — Ābeļu, Dignājas, Zasas, Biržu, Viesītes, Vārnavas, Elkšņu, Saukas, Rites, Neretas, Sunākstes, Sēļpils, Seces, Sērenes, Mēmeles un Mazzalves; 13) „Tukuma slimnīcā" ietilpst Tukuma pilsēta, Dzirciema pagasts, Milzkalnes, Praviņu, Pūres, Sēmes, Slampes, Smārdes, Tumes un Vecmoku pagasts; 14) Jaunlatgales apriņķa pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 13 pagastu pašvaldības — Augšpils, Baltinavas, Balvu, Bērzpils, Gauru, Kacēnu, Liepnas, Linavas, Purmales, Rugāju, Šķilbēnu, Tilžas un Viļakas; 15) Aizputes apriņķa pašvaldību apvienības lauksaimniecības veicināšanas, bērnu patversmes un skolas uzturēšanas sadarbē „Pūņu fermā" ir 6 pagastu pašvaldības — Aizputes, Kalvenes, Kazdangas, Lažas, Rudbāržu un Valtaiķu; 16) Talsu apriņķa pagastu pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 18 pagastu pašvaldības — Ārlavas, Cēres, Kandavas, Laidzes, Lībagu, Lubezeres, Mērsraga, Nogales, Nurmuižas, Pastendes, Spāres, Stendes, Strazdes, Upesgrīvas, Valgales, Vandzenes, Virbu un Zentenes; 17) Daugavpils apriņķa pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 23 pagastu pašvaldības — Aiviekstes, Asūnes, Aulejas, Biķernieku, Dagdas, Izvaltas, Jāsmuižas, Kalupes, Kapiņu, Krāslavas, Krustpils, Līvānu, Līksnas, Naujenes, Piedrujas, Preiļu, Pustiņas, Rudzētu, Skaistas, Ungurmuižas, Vārkavas, Vīpes un Višķu; 18) Iecavas un apkārtnes pašvaldību apvienības veselības aizsardzības sadarbē ir 10 pagastu pašvaldības — Iecavas, Zālītes, Codes, Vecmuižas, Bārbeles, Stelpes, Taurkalnes, Kurmenes, Misas un Bruknas.

1924. gadā nodibināja pirmo apvienību — Raunas veselības aizsardzības savienību un ierīkoja slimnīcu, 1928. g. arī — 1, 1929. g. — 4, 1930. g. — 1, 1932. g. — 2 un visvairāk nodibināja 1936. g. — 9 (līdz maija mēnesim). Sadarbes apvienības pēdējā laikā dibinās sakarā ar apriņķu pašvaldību likvidāciju. Visvairāk ir veselības aizsardzības sadarbes apvienības un tikai viena ekspluatē fermu. No šim apvienībām 14 ierīkojušas vai pārņēmušas slimnīcas un viena slimnīcas un patversmes. Viena ierīkojusi doktorātu un viena doktorātu un aptieku.

Pēc saviem apmēriem apvienības ir ļoti dažādas: visvairāk apvienotas pašvaldības Daugavpils apriņķa pagastu pašvaldību apvienībā — 23, kuŗā ir arī lielākais iedzīvotāju skaits — 153.400; arī Jaunlatgales apvienībā ir pašvaldības ar lielu iedzīvotāju skaitu. Pārējās sadarbes apvienībās ir mazāks iedzīvotāju skaits. Apvienības, kuŗas nodibināja tikai š. g., vēl nav paredzējušas savu budžetu, un tādēļ to apgrozījumi nav zināmi. Budžeti ir tikai 8 apvienībām ar 207.000 ls lielu kopsummu. Lielākie budžeti ir tām apvienībām, kas uztur slimnīcas, bet pārējām budžeti ir samērā mazi. Ieņēmumi rodas no pašvaldību iemaksām, kuŗas pa lielākai daļai apleš pēc iedzīvotāju skaita, vai arī sadarbes izlietošanas apmēriem. Slimnīcās ir ieņēmumi no ārstēšanas maksām u. c.

№ 69. Lauku pašvaldību ieņēmumi Igaunijā 1930./31.—1932./33. s. g.

№ 69. Recettes des communes rurales en Estonie de 1930/31 à 1932/33.

№№	Saimniecības gadi / Ieņēmumi	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā uz 1 iedzīv. 1932./33.g. Ls / *Moyenne par habit. en 1932/33 en Ls*	*Exercices* / *Recettes*
		1000 latos			Procentos / *Pourcentage*				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Nodokļi:	5 507	5 142	4 552	77,88	77,91	74,65	5,93	*Impôts:*
2	nekustamas mantas	605	577	816	8,56	8,74	13,39	1,06	*sur les immeubles*
3	ienākuma	356	378	337	5,03	5,73	5,54	0,44	*des revenus*
4	pagastu nodokļi . .	4 101	3 771	3 221	58,00	57,14	52,81	4,20	*imp. d. com. rurales*
5	no tiem: personīgais	3 135	2 886	2 299	44,34	43,73	37,70	3,00	*dont: person.*
6	rakstu .	18	16	18	0,25	0,24	0,28	0,02	*droits de timbre*
7	pārējie	427	400	160	6,04	6,06	2,63	0,21	*autres*
8	Kapitāli	145	179	148	2,05	2,71	2,43	0,19	*Capitaux*
9	Īpašumi	241	191	185	3,41	2,89	3,02	0,24	*Propriétés*
10	Uzņēmumi	25	25	25	0,35	0,38	0,40	0,03	*Entreprises*
11	Pabalsti	65	45	41	0,92	0,68	0,68	0,06	*Secours*
12	Izdevumu atmaksas .	129	131	135	1,82	1,99	2,21	0,18	*Rembours. de dépenses*
13	Aizņēmumi	499	446	536	7,06	6,76	8,79	0,70	*Emprunts*
14	Dažādi	460	441	477	6,51	6,68	7,82	0,62	*Diverses*
15	Kopā	7 071	6 600	6 099	100,00	100,00	100,00	7,95	*Total*

Igaunijas pagastu pašvaldību finances.

Finances des communes rurales en Estonie.

Ziņas par Igaunijas pagastu pašvaldību financēm sakopotas pēc faktiskiem ieņēmumiem un izdevumiem; tagad iespējams publicēt vienīgi ieņēmumus un izdevumus par 1932./33. s. g. Igaunijā ir 372 pagastu pašvaldības ar 767.253 iedzīvotājiem, kas ir ievērojami mazāk nekā pie mums.

Igaunijas pagastu pašvaldību ieņēmumi 1932./33. s. g. ievērojami samazinājušies: 1931./32. s. g. tās ieņēma 4,77 milj. kronu un 1932./33. s. g. — 4,41 milj. kronu. Pārlēšot šos skaitļus latos, iznāk, ka 1931./32. s. g. ieņēma 6,6 milj. ls un 1932./33. s. g. — 6,099 milj. ls. Caurmērā uz katru iedzīvotāju ir 7,95 ls (pie mums — 10,63 ls). Lielākais ieņē-

№ 70. Lauku pašvaldību izdevumi Igaunijā 1930./31.—1932./33. s. g.

№ 70. Dépenses des communes rurales en Estonie de 1930/31 à 1932/33.

№№	Saimniecības gadi / Izdevumi	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	1930./1931.	1931./1932.	1932./1933.	Caurmērā uz 1 iedzīv. 1932./33.g. Ls / *Moyenne par habit. en 1932/33 en Ls*	*Exercices* / *Dépenses*
		1000 latos			Procentos / *en %*				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Administrātīvie . . .	2 242	2 246	2 053	34,20	36,54	36,40	2,68	*Administratives*
2	Pagasttiesas	73	75	71	1,11	1,22	1,26	0,09	*Tribunaux des com. rur.*
3	Izglītība	2 442	2 157	1 827	37,25	35,09	32,40	2,38	*Instruction*
4	Sociālā apgāde . . .	1 017	1 001	985	15,51	16,29	17,48	1,29	*Assistance social*
5	Labierīcības iestādes .	103	102	79	1,57	1,66	1,40	0,10	*Inst. de prévoyance*
6	Kapitāliem	166	86	78	2,53	1,40	1,37	0,10	*Capitaux*
7	Īpašumiem	64	66	91	0,98	1,07	1,61	0,12	*Propriétés*
8	Uzņēmumiem	14	23	19	0,21	0,37	0,36	0,03	*Entreprises*
9	Parādiem	301	296	355	4,59	4,82	6,30	0,46	*Dettes*
10	Dažādi izdevumi . .	102	85	72	1,56	1,38	1,28	0,09	*Dépenses diverses*
11	Rezerves	32	10	9	0,49	0,16	0,14	0,01	*Reserves*
12	Kopā	6 556	6 147	5 639	100,00	100,00	100,00	7,35	*Total*

№ 71. Pagastu pašvaldību ieņēmumi Lietuvā 1931.—1935. g. (bez

№ 71. Recettes des communes rurales en Lithuanie de 1931 à 1935 (sans

№№	Gadi / Ieņēmumi	1931.	1932.	1933.	1934.	*) 1935.	1931.	1932.	1933.	1934.
		1000 latos					Procentos —			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nekustamas mantas nodokļi . . .	2 973	2 841	2 846	3 146	3 138	60,8	62,2	61,5	64,1
2	Profesionālo nodokļi	285	303	246	236	245	5,8	6,6	5,3	4,8
3	Dažādi nodokļi	333	248	195	98	92	6,8	5,4	4,2	2,0
4	Nodevas	147	136	135	170	180	3,0	3,0	2,9	3,5
5	Tirdzniecības un rūpniec. ienākuma .	7	9	7	3	17	0,1	0,2	0,2	0,1
6	Īpašumi un kapitāli	123	150	192	213	248	2,5	3,3	4,1	4,3
7	Parādu atmaksas	160	136	121	93	82	3,3	3,0	2,6	1,9
8	Dažādi ieņēmumi	764	562	468	450	394	15,6	12,3	10,1	9,2
9	Ārkārtējie ieņēmumi :	101	183	421	497	75	2,1	4,0	9,1	10,1
10	to starpā: aizņēmumi	64	109	229	—	—	1,3	2,4	4,9	—
11	Kopā	4 893	4 568	4 631	4 906	4 471	100,0	100,0	100,0	100,0

mumu avots, tāpat kā pie mums, ir nodokļi, kas ienāca 75% no kopsummas. Starp nodokļiem lielākās summas dod personīgais nodoklis vai 37,7%, bet pagastu nodokļi vispār — 52,8%. Nekustamas mantas nodoklis, kam pie mums ir lielākā nozīme, Igaunijas pagastu pašvaldībām dod tikai 13,4%. Starp pārējiem vēl minams ienākuma nodoklis — 5,5% no ieņēmumu kopsummas. Diezgan lieli ieņēmumi Igaunijas pagastu pašvaldībām ir no kapitāliem — 2,4% un no īpašumiem — 3,0%. Aizņēmumi jeb ārkārtējie ieņēmumi Igaunijā dod 8,8%.

Izdevumu grupējums abās valstīs nav pilnīgi salīdzināms, tomēr galvenie vairāk vai mazāk sakrīt. Jāatzīmē, ka administrātīvie

№ 72. Pagastu pašvaldību izdevumi Lietuvā 1931.—1935. g. (bez

№ 72. Dépenses des communes rurales en Lithuanie de 1931 à 1935 (sans

№№	Gadi / Izdevumi	1931.	1932.	1933.	1934.	*) 1935.	1931.	1932.	1933.	1934.
		1000 latos					Procentos —			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Administrātīvie	2 023	1 887	1 695	1 771	1 641	43,2	42,4	37,1	38,2
2	Agronomiskā palīdzība	3	1	2	1	3	0,1	0,0	0,0	0,0
3	Izglītība un māksla	947	1 017	993	1 036	1 167	20,2	22,9	21,7	22,4
4	Sociālā apgāde	106	102	137	149	189	2,3	2,3	3,0	3,2
5	Veselības aizsardzība	187	175	195	314	214	4,0	3,9	4,3	6,8
6	Aresta telpas	67	76	82	82	94	1,4	1,7	1,8	1,8
7	Policijas uzturēšana	0	9	42	42	43	0,0	0,2	0,9	0,9
8	Kareivju iesaukšana	2	1	1	1	1	0,0	0,0	0,0	0,0
9	Satiksmes ceļi	720	703	580	422	386	15,3	15,8	12,7	9,1
10	Līdzdalība pilsētu uzturēšanā	97	38	30	34	49	2,1	0,9	0,7	0,7
11	Gādība par ugunsgrēku novēršanu . . .	17	19	15	14	18	0,4	0,4	0,3	0,3
12	Pašvaldības obligācijas	503	389	382	385	399	10,7	8,8	8,4	8,3
13	Krediti	14	29	45	—	—	0,3	0,7	1,0	—
14	Īpašumu pārvaldīšana	—	—	373	387	216	—	—	8,1	8,3
15	Uzņēmumu un pasākumu uzturēšana . .	—	—	—	—	51	—	—	—	—
16	Kopā	4 686	4 446	4 572	4 638	4 471	100,0	100,0	100,0	100,0

*) Iepriekšējas ziņas — *Données préliminaires.*

Klaipēdas rajona).
le rayon de Klaipéda).

*) 1935. en %	Caurmērā uz 1 iedzīv. 1935. g. Ls *Moyenne par habit. en 1935.*	*Années* / *Recettes*
12	13	14
70,2	1,57	*Impôts sur les immeubles*
5,5	0,12	*Impôts profession.*
2,1	0,05	*Impôts diverses*
4,0	0,09	*Droits*
0,4	0,01	*Recettes des entreprises commerc. et industr.*
5,5	0,12	*Recettes des biens et des capitaux*
1,8	0,04	*Recettes proven. du rembours. des dettes*
8,8	0,20	*Recettes diverses*
1,7	0,04	*Recettes extraordinaires*
—	—	*dont: emprunts*
100,0	2,24	*Total*

izdevumi ir gandrīz vienādi (procentos) abās valstīs: Igaunijā 1932./33. s. g. tie bija 37,7% (ieskaitot arī pagasttiesu), turpretim caurmērā uz katru iedzīvotāju Igaunijā bija 2,77 ls, vai ievērojami mazāk par mūsu administrātīviem izdevumiem (3,43 ls). Tomēr pēc būtības šie skaitļi grūti salīdzināmi, jo tad jāapskata arī pagastu pašvaldību funkcijas.

Klaipēdas rajona).
le rayon de Klaipéda).

*) 1935. en %	Caurmērā uz 1 iedzīv. 1935. g. Ls *Moyenne par habit. en 1935*	*Années* / *Dépenses*
12	13	14
36,7	0,89	*Administratives*
0,1	0,00	*Agriculture*
26,1	0,52	*Instruction et arts*
4,2	0,08	*Assistance sociale*
4,8	0,11	*Santé publique*
2,1	0,05	*Maisons d'arrêt*
1,0	0,02	*Police d'Etat et municip.*
0,0	0,00	*Appel des conscrits*
8,6	0,19	*Voies de communication*
1,1	0,03	*Entretien des villes*
0,4	0,01	*Mesures contre incendies*
8,9	0,20	*Obligations municipales*
—	—	*Crédit*
4,8	0,11	*Gestion des biens*
1,2	0,03	*Entretien des entreprises et des établissements*
100,0	2,24	*Total*

Izglītībai Igaunijas pagastu pašvaldības izdod lielas summas, vai 32,4% no kopizdevumiem, bet uz katru iedzīvotāju ir — 2,38 ls. Sociālās palīdzības izdevumi ir 16,3%, vai caurmērā uz katru iedzīvotāju — 1,29 ls. Pārējie izdevumu posteņi ir samērā mazi, un lielākie no tiem ir parādu un to procentu nomaksa.

Lietuvas lauku pašvaldību finances.

Finances des communes rurales de la Lithuanie.

Lietuvā darbojas pagastu un apriņķu pašvaldības. Par 1935. g. ir budžetu skaitļi, turpretim par iepriekšējiem gadiem — faktiskie

Lauku pašvaldību ieņēmumi Lietuvā.

№№		Pagastu	Apriņķu	Kopā
		1000 latos		
1	2	3	4	5
1	1933	4 631	4 550	9 182
2	1934	4 906	5 204	10 110
3	1935	4 471	4 178	8 649

ieņēmumi un izdevumi. Pagastos un apriņķos kopējā ieņēmumu summa 1934. g. bija 10,1 milj. ls un 1935. g. — 8,6 milj. ls, vai samazinājušies par 1,5 milj. ls — 14,9%. Mūsu pagastos turpretim budžeti pārskata gadā ievērojami pavairojās. Visvairāk samazinājās apriņķu pašvaldībās — no 5,2 milj. ls līdz 4,2 milj. ls, vai par 1,0 milj. ls, bet pagastos — par 0,44 milj. ls. Visvairāk samazinājās ārkārtējie ieņēmumi, turpretim nodokļu ieņēmumi palika bez lielākām pārmaiņām. Caurmērā uz katru iedzīvotāju Lietuvā 1935. g. bija 4,33 ls liela ieņēmumu summa: pagastu pašvaldībās — 2,24 ls un apriņķu — 2,09 ls. Salīdzinot ar mūsu lauku pašvaldību ieņēmumiem, tās ir 2—2$^1/_2$-kārtīgi mazākas.

Nodokļi, tāpat kā pie mums, ir lielākais Lietuvas lauku pašvaldību ieņēmumu avots,

Lauku pašvaldību nodokļu ieņēmumi Lietuvā.

№№		Pagastos	Apriņķos	Kopā
		1000 latos		
1	2	3	4	5
1	1933	3 422	2 127	5 549
2	1934	3 650	2 366	6 016
3	1935	3 655	2 319	5 974

№ 73. Apriņķu pašvaldību ieņēmumi Lietuvā 1931.—1935. g. (bez

№ 73. Recettes des administrations d'arrondissement en Lithuanie de 1931 à 1935

№№	Gadi / Ieņēmumi	1931.	1932.	1933.	1934.	*) 1935.	1931.	1932.	1933.	1934.
		1 000 latos					Procentos —			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Nekustamas mantas nodokļi . . .	1 579	1 501	1 482	1 718	1 742	33,2	29,1	32,6	33,0
2	Profesionālo nodokļi	454	420	432	421	390	9,6	8,1	9,5	8,1
3	Dažādi nodokļi	19	7	131	157	109	0,4	0,1	2,9	3,0
4	Nodevas	292	250	82	70	78	6,1	4,9	1,8	1,3
5	Tirdzniecības un rūpniec. ienākuma .	907	901	877	943	1 207	19,1	17,4	19,3	18,1
6	Īpašumi un kapitāli	131	144	140	263	277	2,8	2,8	3,1	5,1
7	Parādu atmaksas :	306	293	159	144	130	6,4	5,7	3,5	2,8
8	Dažādi ieņēmumi	249	250	189	102	95	5,2	4,8	4,1	2,0
9	Ārkārtējie ieņēmumi	815	1 401	1 058	1 386	150	17,2	27,1	23,2	26,6
10	to starpā: aizņēmumi	790	1 285	647	.	.	16,6	24,9	14,2	.
	Kopā	4 752	5 167	4 550	5 204	4 178	100,0	100,0	100,0	100,0

un pagastu pašvaldībās pēdējos divos gados tie bija 74,4% un 81,8% no ieņēmumu kopsummas; apriņķu pašvaldībās to nozīme bija 45,4% un 55,5%, vai ievērojami mazāka. Nodokļu nozīme pēdējā gadā pavairojās tādēļ, ka ārkārtējie ieņēmumi strauji samazinājās, kas pagastos 1934. g. bija 10,1%, bet 1935. g. — 1,7%. Apriņķu pašvaldībās tie samazinājās vēl lielākos apmēros — no 26,6% līdz 3,6%. Starp nodokļiem pagastu pašvaldībās ir pārsvarā nekustamas mantas nodokļi, kas 1935. g. bija 70,2% no visiem ieņēmumiem;

№ 74. Apriņķu pašvaldību izdevumi Lietuvā 1931.—1935. g.

№ 74. Dépenses des administrations d'arrondissement en Lithuanie de

№№	Gadi / Izdevumi	1931.	1932.	1933.	1934.	1935. *)	1931.	1932.	1933.	1934.
		1000 latos					Procentos —			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Administrātīvie	846	1 210	611	665	566	18,9	25,3	14,4	13,3
2	Agronomiskā palīdzība	12	10	8	8	6	0,3	0,2	0,2	0,2
3	Izglītība un māksla	726	661	310	340	215	16,2	13,8	7,3	6,8
4	Sociālā apgāde	298	277	279	412	437	6,7	5,8	6,6	8,2
5	Veselības aizsardzība	1 242	1 521	1 120	1 185	1 147	27,8	31,7	26,4	23,6
6	Aresta telpas	8	6	5	3	2	0,2	0,1	0,1	0,1
7	Policijas uzturēšana	3	4	5	9	8	0,1	0,1	0,1	0,2
8	Kareivju iesaukšana	68	67	65	61	59	1,5	1,4	1,5	1,2
9	Satiksmes ceļi	941	610	512	482	329	21,0	12,7	12,1	9,6
10	Līdzdalība pilsētu uzturēšanā	7	—	—	—	1	0,1	—	—	—
11	Gādība par ugunsgrēku novēršanu . .	6	10	8	7	10	0,1	0,2	0,2	0,1
12	Pašvaldības obligācijas	258	307	337	684	541	5,8	6,4	7,9	13,6
13	Krediti	59	109	101	—	—	1,3	2,3	2,4	—
14	Īpašumu pārvaldīšana	—	—	884	1 161	610	—	—	20,8	23,1
15	Uzņēmumu un pasākumu uzturēšana .	—	—	—	—	247	—	—	—	—
16	Kopā	4 474	4 792	4 245	5 017	4 178	100,0	100,0	100,0	100,0

*) Iepriekšējas ziņas — *données préliminaires.*

Klaipēdas rajona).

(sans le rayon de Klaipēda).

*) 1935. en %	Caurmērā uz 1 iedzīv. 1935.g. Ls Moyenne par habit. en 1935	Années / Recettes
12	13	14
41,7	0,87	*Impôts sur les immeubles*
9,3	0,20	*Impôts profession.*
2,6	0,05	*Impôts diverses*
1,9	0,04	*Droits*
28,9	0,61	*Recettes des entreprises commerc. et industr.*
6,6	0,14	*Recettes des biens et des capitaux*
3,1	0,06	*Recettes proven. du rembours. des dettes*
2,3	0,05	*Recettes diverses*
3,6	0,07	*Recettes extraordinaires*
.	.	*dont: emprunts*
100,0	2,09	*Total*

profesionālo nodokļiem, nodevām un pārējiem nodokļiem ir maza nozīme. Apriņķu pašvaldībās arī nekustamas mantas nodokļi dod lielākos ieņēmumus, bet pārējo nozīme ir maza.

Izdevumu struktūra Lietuvas lauku pašvaldībās ievērojami atšķiras no mūsu un

(bez Klaipēdas rajona).

1931 à 1935 (sans le rayon de Klaipēda).

1935. *) en %	Caurmērā uz 1 iedzīv. 1935. g. Ls Moyenne par habit. en 1935.	Années / Dépenses
12	13	14
13,6	0,28	*Administratives*
0,2	0,00	*Agriculture*
5,1	0,11	*Instruction et arts*
10,5	0,22	*Assistance sociale*
27,5	0,58	*Santé publique*
0,0	0,00	*Maisons d'arrêt*
0,2	0,00	*Police d'Etat et municip.*
1,4	0,03	*Appel des conscrits*
7,9	0,16	*Voies de communication*
0,0	0,00	*Entretien des villes*
0,2	0,01	*Mesures contre incendies*
12,9	0,27	*Obligations municipales*
—	—	*Crédit*
14,6	0,31	*Gestion des biens*
5,9	0,12	*Entretien des entreprises et des établissements*
100,0	2,09	*Total*

Lauku pašvaldību nodokļi procentos pret kopsummu.

№№		Pagastos	Apriņķos	Kopā
1	2	3	4	5
1	1933	73,9	46,7	60,4
2	1934	74,4	45,5	59,5
3	1935	81,7	55,5	69,1

Igaunijas. Pagastu pašvaldībās administrātīvie izdevumi ir ievērojama daļa no izdevumu kopsummas, vai divos pēdējos gados tie bija 38,2% un 36,7%. Mūsu pagastu pašvaldībās tā ir pat mazāka. Izglītības un mākslas veicināšanai Lietuvas pagasti arī izdod diezgan lielu daļu: pēdējos divos gados tā bija 22,4% un 26,1% no kopsummas. Pie mums šī daļa ir ievērojami mazāka. Turpretim sociālās palīdzības izdevumi, kas mūsu pagastos ir lieli, Lietuvas pagastos ir niecīgi. Visi jau minētie izdevumi ir mazāki, ja salīdzina uz vienu iedzīvotāju, bet sociālās palīdzības izdevumus nemaz nevar salīdzināt. Arī veselības aizsardzībai Lietuvas pagastu pašvaldības izdod niecīgas summas. Pie mums pagastiem jāpiemaksā daļa iedzīvotāju ārstēšanai, un tādēļ šie izdevumi ir tik lieli. Bez minētiem izdevumiem Lietuvas pagastos ir daži tādi, kas pie mums nemaz nav, piemēram, līdzdalība pilsētu pašvaldību saimniecībā; lai gan šie izdevumi nav lieli, tomēr pagastu pašvaldību izdevumu struktūrā tie ir ievērojami.

Apriņķu pašvaldību izdevumu struktūra ievērojami atšķiras no pagastiem. Administrātīvie izdevumi šeit ir ievērojami mazāki, bet visvairāk vai 27,5% izdod veselības aizsardzībai; arī sociālai apgādei Lietuvas apriņķu pašvaldības izdod lielāku daļu un summu nekā pagasti, turpretim izglītībai un mākslai šī daļa ir ievērojami mazāka. Bez minētiem vēl ir citi apriņķu pašvaldību izdevumi, kuriem nav lielas nozīmes, kā arī tie nav pilnīgi skaidri un ar mūsu izdevumiem nevar salīdzināt.

Nodokļu salīdzinājums Baltijas valstīs.

Comparaison des impôts des Etats Baltiques.

Lauku pašvaldību finances visā pilnībā visās trijās Baltijas valstīs nav salīdzināmas, jo ir dažādibas ne tikai finanču uzbūvē, bet arī pašvaldībās, piemēram, Lietuvā apriņķu pašvaldību darbība attiecas arī uz II šķiras pilsētām. Tādēļ salīdzinās vienīgi lauku pašvaldību nodokļus visās trijās Baltijas valstīs. Mūsu lauku pašvaldībās nodokļu summām bija tendence pavairoties, Lietuvā turpretim pēdējā gadā pēc budžeta tās samazinās; par Igauniju jaunu skaitļu nav, un tādēļ izlietoti vecie. No-

dokļu nozīme ieņēmumu struktūrā visās valstīs ir diezgan vienāda, un tā ir ap $^4/_5$ visu ieņēmumu. Lietuvas apriņķu pašvaldībās, kuŗas arī pa daļai var pieskaitīt lauku pašvaldībām, nodokļu nozīme ir mazāka; tās savus budžetus sastādījušas pēc bruto principa, un tādēļ šeit liela nozīme ir dažādiem uzņēmumiem, kas figūrē kopā ar visiem apgrozījumiem. Neievērojot absolūtās summas, arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju pie mums nodokļi ir ievērojami lielāki:

Nodokļu salīdzinājums Baltijas valstīs.

	Nodokļi lauku pašvaldībās		
	Kopsumma 1000 ls	Uz iedzīvotāju	% no budžeta
Latvija (1935./36. s. g.) . .	12 262	9,89	86,5
Igaunija (1932./33.)	4 552	5,93	74,7
Lietuva (1935.)	5 974	2,99	81,8*)
Tai starpā apriņķu	2 319	1,16	.

Nodokļi caurmērā uz vienu iedzīvotāju pie mums ir 10 ls (apaļos skaitļos), Igaunijā — 6 ls un Lietuvā — 3 ls. Lietuvā pie lauku pašvaldībām pieskaitītas arī apriņķu pašvaldības, kuŗu darbība un ieņēmumi attiecināmi arī uz otrās šķiras pilsētām (miestiem). Faktiskās nodokļu summas ir nedaudz mazākas. Arī izdevumi mūsu kaimiņvalstīs ir ievērojami mazāki, un sevišķi sociālās apgādes izdevumi: tie pie mums uz vienu iedzīvotāju ir 1,91 ls, bet Igaunijā — 1,29 ls un Lietuvā tikai — 0,30 ls, vai Lietuvā tie ir 6-kārtīgi mazāki un Igaunijā — $1^1/_2$-kārtīgi mazāki. Līdzīgs stāvoklis ir ar veselības aizsardzību: pie mums uz vienu iedzīvotāju izdod 1,45 ls, bet Lietuvā — 0,69 ls. Vienīgi izdevumi izglītībai Igaunijā ir lielāki nekā pie mums, bet mūsu lauku pašvaldības nemaksā obligātorisko skolu skolotāju algas, un tādēļ ar Igaunijas un Lietuvas skaitļiem nav salīdzināmi. Pie mums lauku iedzīvotāju sociālā apgāde un veselības aizsardzība ir nesalīdzināmi labāka nekā mūsu kaimiņvalstīs.

*) Pagastu pašvaldībās.

II. Pilsētu pašvaldību finances.

II. Finances des municipalités.

Pilsētu pašvaldību saimniecība 1935. gadā strauji attīstījās. Saimnieciskā dzīve pēc 1934. g. 15. maija sevišķi labvēlīgi attīstījās pilsētās: pavairojās nodarbinātība rūpniecībā, vai par $^2/_5$ bija nodarbināts lielāks personu skaits nekā 1932. gadā, rosība tirdzniecībā izpaudās lielākos apgrozījumos un ievērojamā peļņā, kārtojās kreditsaimniecības un kooperācijas lietas, likvidējās maksājumu grūtības, strauji pavairojās noguldījumi, sevišķi Pasta krājkasē, kas nāca no plašām iedzīvotāju aprindām, kā rūpniecības strādniekiem, tirdzniecībā un satiksmē nodarbinātiem ierēdņiem (un arī sevišķi no lauksaimniekiem) u. c. grupām. Pēdējais apstāklis liecina par taupīšanas iespēju un labklājības pavairošanos. Visi šie un citi apstākļi ievērojami ietekmēja pilsētu pašvaldību finances, bet sevišķi ieņēmumu daļu, jo līdzekļu izlietošana atkarājas no pilsētu pašvaldību vadības. Pirms runā par pilsētu pašvaldību financēm, ir jāievēro dažas pārgrozības pilsētu grupējumā, kas izdarītas pēc 1935. g. tautas skaitīšanas rezultātu noskaidrošanas.

Iedzīvotāju skaits pilsētās.

Effectif des citadins.

Pilsētu iedzīvotāju skaits piecgadu periodos pēc tautas skaitīšanas materiāliem strauji pavairojies: 1920. gadā pilsētās bija tikai — 380.256 iedzīvotāji, vai tas bija tai laikā, kad liela daļa bēgļu nebija atgriezušies. Tādēļ II. skaitīšanā 1925. gadā pilsētās jau bija 631.547 iedzīvotāji, vai gandrīz divreiz vairāk. Pēc III. skaitīšanas 1930. gadā pilsētu iedzīvotāju skaits pavairojās līdz 693.902, bet pēc IV. skaitīšanas 1935. gadā bija 710.563 iedzīvotāji. Pēdējā piecgadu periodā pilsētu iedzīvotāju skaits pavairojies par 16.661 personu vai 2,4%. Salīdzinot ar lauku iedzīvotāju skaitu, pilsētās tas pavairojies gausāk, un tādēļ tā nozīme samazinājusies: 1930. gadā pilsētu iedzīvotāji bija — 36,6%, bet 1935. gadā — 36,5%. Saimnieciskās krizes laikā lauku iedzīvotāju skaits pavairojies straujāk nekā pilsētās, un vēl jo vairāk tādēļ, ka minētā starplaikā nākušas klāt 2 jaunas pilsētas — Zilupe un Jaunlatgale, kur iedzīvotāju kopskaits ir 1.808; 1930. gada skaitīšanā tie bija starp lauku iedzīvotājiem, bet tagad tie pievienoti pilsētām. Trešā pilsēta — Gostiņi, kas arī nodibināta minētā starplaikā, atdalījās no Pļaviņām, un tās iedzīvotāji jau agrāk arī skaitīti pie pilsētām. Atskaitot jaunās pilsētas,

№ 1. Pilsētu iedzīvotāju skaits 1930. un 1935. g.

№ 1. Nombre des citadins en 1930 et 1935.

№№	Pilsētas *Villes*	1930.	1935.	+ starpība *Excedent*	%
1	2	3	4	5	6
1	Rīga	377 917	385 063	+ 7 146	+ 1,80
2	Liepāja . . .	57 238	57 098	— 140	— 0,24
3	Daugavpils .	43 226	45 160	+ 1 934	+ 4,47
4	Jelgava . . .	33 048	34 099	+ 1 051	+ 3,18
5	Ventspils . .	17 253	15 671	— 1 582	— 9,17
6	Rēzekne . .	12 680	13 139	+ 459	+ 3,62
7	Cēsis	7 692	8 748	+ 1 056	+13,73
8	Valmiera . .	8 368	8 482	+ 114	+ 1,36
9	Tukums . . .	7 658	8 144	+ 486	+ 6,35
10	Rīgas Jūrmala .	8 013	7 863	— 150	— 1,87
11	Kuldīga . . .	6 921	7 180	+ 259	+ 3,74
12	Jēkabpils . .	5 607	5 826	+ 219	+ 3,90
13	Ludza . . .	5 359	5 546	+ 187	+ 3,49
14	Grīva . . .	5 282	5 546	+ 264	+ 5,00
15	Bauska . . .	4 841	4 904	+ 63	+ 1,30
16	Sloka	5 285	4 651	— 634	—12,00
17	Saldus . . .	4 349	4 410	+ 61	+ 1,40
18	Alūksne . . .	3 612	4 385	+ 773	+21,40
19	Rūjiena . . .	4 582	4 337	— 245	— 5,35
20	Krāslava . .	4 283	4 276	— 7	— 0,16
21	Talsi	4 192	4 116	— 76	— 1,81
22	Gulbene . . .	3 574	3 819	+ 245	+ 6,86
23	Smiltene . .	3 590	3 754	+ 164	+ 4,57
24	Krustpils . .	3 213	3 658	+ 445	+13,85
25	Līvāni . . .	3 219	3 527	+ 308	+ 9,57
26	Aizpute . . .	3 435	3 418	— 17	— 0,49
27	Auce	2 900	3 320	+ 420	+14,48
28	Valka . . .	3 341	3 268	— 73	— 2,18
29	Limbaži . . .	2 935	2 870	— 65	— 2,21
30	Dobele . . .	2 152	2 470	+ 318	+14,78
31	Madona . . .	2 182	2 357	+ 175	+ 8,02
32	Jaunjelgava .	2 299	2 153	— 146	— 6,35
33	Balvi	1 583	2 024	+ 441	+27,86
34	Kārsava . .	1 843	1 870	+ 27	+ 1,47
35	Sabile . . .	1 914	1 817	— 97	— 5,07
36	Strenči . . .	1 937	1 763	— 174	— 8,98
37	Ogre	1 292	1 727	+ 435	+33,67
38	Kandava . .	1 628	1 718	+ 90	+ 5,53
39	Preiļi . . .	1 747	1 662	— 85	— 4,87
40	Varakļāni . .	1 624	1 661	+ 37	+ 2,28
41	Sigulda . . .	1 444	1 618	+ 174	+12,05
42	Zilupe . . .	—	1 566	+ 1 566	—
43	Pļaviņas . .	2 631	1 496	— 1 135	—43,12
44	Mazsalaca . .	1 372	1 492	+ 120	+ 8,75
45	Subate . . .	1 696	1 489	— 207	—12,21
46	Priekule . .	1 296	1 347	+ 51	+ 3,94
47	Viesīte . . .	1 258	1 340	+ 82	+ 6,52
48	Viļāni . . .	1 370	1 333	— 37	— 2,70
49	Ilūkste . . .	1 202	1 300	+ 98	+ 8,15
50	Jaunlatgale .	—	1 242	+ 1 242	—
51	Ķemeri . . .	942	1 149	+ 207	+21,97
52	Valdemārpils .	1 130	1 135	+ 5	+ 0,44
53	Grobiņa . . .	1 129	1 074	— 55	— 4,87
54	Gostiņi . . .	—	993	+ 993	—
55	Ape	947	922	— 25	— 2,64
56	Salacgrīva . .	909	921	+ 12	+ 1,32
57	Ainaži . . .	923	918	— 5	— 0,54
58	Piltene . . .	788	737	— 51	— 6,47
59	Durbe . . .	551	525	— 26	— 4,72
60	Lejasciems .	500	466	— 34	— 6,80
61	Kopā *Total*	693 902	710 563	+16 661	+ 2,40

iedzīvotāju skaits pavairojies 34 pilsētās par 17.784, bet samazinājies 23 pilsētās par 4.924 iedzīvotājiem (ņemot Pļaviņas kopā ar Gostiņiem, kur iedzīvotāju skaits samazinājies par 142). Absolūtos skaitļos visvairāk iedzīvotāji pavairojušies Rīgā — par 7.146, Daugavpilī — 1.934, Cēsīs — 1.056, Jelgavā — 1.051, Alūksnē — 773 iedzīvotājiem, bet no mazajām pilsētām iedzīvotāju skaits strauji pavairojies Ogrē — par 435, Ķemeļos — 207, Siguldā — 174 iedzīvotājiem u. c. pilsētās. Lielākā samazināšanās bija Ventspilī — par 1.582 iedzīvotājiem, Slokā — 634, Rūjienā—245, bet no mazajām pilsētām Subatē — par 207, Strenčos — 174, Grobiņā — 55, Piltenē — 51 iedzīvotāju u. c. pilsētās. Procentos pret 1930. gadu visstraujāk iedzīvotāju skaits pavairojies Ogrē — par 33,7%, tad Balvos — 27,9%, Ķemeļos — 22,0%, Alūksnē — 21,4%, Dobelē — 14,8% un Siguldā par 12,1%. Novērojams, ka vasarnieku vietās, kā Ogrē, Ķemeļos un Siguldā, ir gandrīz straujākā iedzīvotāju skaita pavairošanās; no vasarnieku vietām iedzīvotāju skaits samazinājies Rīgas Jūrmalā. Lielās pilsētās iedzīvotāju skaits pavairojas gausi. Iedzīvotāju skaits strauji samazinājies Subatē — par 12,2%, Slokā — 12,0%, Ventspilī — 9,2%, Strenčos — 9,0%, Lejasciemā — 6,8%, Piltenē — 6,5% u. c. pilsētās.

Pilsētu pašvaldību finanču aprakstā agrāk pilsētas iedalīja pēc iedzīvotāju skaita 5 grupās; tas jādara arī tagad, jo grūti salīdzināt Rīgu, vai lielās provinces pilsētas ar mazajām lauku pilsētiņām. Pirmajā pilsētu pašvaldību grupā ir Rīga, kuŗai izcils stāvoklis starp pārējām mūsu pilsētām, tādēļ arī tā atdalīta atsevišķi. Otrā pilsētu pašvaldību grupā ir 4 lielākās provinces pilsētas: Liepāja, Daugavpils, Jelgava un Ventspils, vai pilsētas ar iedzīvotāju skaitu no 15.000 līdz 100.000; visvairāk iedzīvotāju ir Liepājā — 57.098. Trešajā grupā ir pilsētas ar iedzīvotāju skaitu no 5.000 līdz 15.000, ceturtajā grupā — no 2.000 līdz 5.000 un piektajā grupā ir pilsētu pašvaldības, kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 2.000. Piektajā grupā pēc pēdējās tautas skaitīšanas ir 27 pilsētas (par 3 pilsētām vairāk), vai 45,0% no kopējā pilsētu skaita. Ceturtajā grupā ir 19 pilsētas vai 31,7%, trešajā grupā — 9 pilsētas vai 15,0%; pēc 1930. g. skaitīšanas šai grupā bija — 10 pilsētas, bet tagad Sloka iedzīvotāju skaita samazināšanās dēļ ieskaitīta ceturtajā grupā. Procentos no iedzīvotāju kopskaita Rīgā ir 54,2%, II. grupā —

№ 2. Pilsētu un to iedzīvotāju skaits pa grupām.

№ 2. Villes et nombre des citadins par groupes.

№№	Gadi *Années* / Pilsētu grupas *Groupes des villes*	I Rīga	II 15—100 000	III 5—15 000	IV 2—5 000	V līdz 2 000 *au-dessous de 2000*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8
		Pilsētu skaits — *Nombre des villes*					
1	1920.	1	4	10	12	8	35
2	1925.	1	4	10	18	20	53
3	1930.	1	4	10	18	24	57
4	1935.	1	4	9	19	27	60
		Iedzīvotāju skaits — *Nombre des citadins*					
5	1920.	185 137	108 431	50 289	28 819	7 580	380 256
6	1925.	337 699	146 107	66 816	57 328	23 597	631 547
7	1930.	377 917	150 765	72 865	61 330	31 025	693 902
8	1935.	385 063	152 028	70 474	67 717	35 281	710 563
		Pilsētu skaits procentos — *Nombre des villes en %*					
9	1920.	2,9	11,4	28,6	34,3	22,8	100,0
10	1925.	1,9	7,5	18,9	34,0	37,7	100,0
11	1930.	1,8	7,0	17,5	31,6	42,1	100,0
12	1935.	1,7	6,6	15,0	31,7	45,0	100,0
		Iedzīvotāju skaits procentos — *Nombre des citadins en %*					
13	1920.	48,7	28,5	13,2	7,6	2,0	100,0
14	1925.	53,5	23,1	10,6	9,1	3,7	100,0
15	1930.	54,5	21,7	10,5	8,8	4,5	100,0
16	1935.	54,2	21,4	9,9	9,5	5,0	100,0
		Iedzīvotāju skaits caurmērā vienā pilsētā — *Moyenne des citadins par ville*					
17	1920.	185 137	27 108	5 029	2 402	948	10 864
18	1925.	337 699	36 527	6 682	3 184	1 180	11 916
19	1930.	377 917	37 691	7 287	3 407	1 293	12 174
20	1935.	385 063	38 007	7 830	3 564	1 307	11 843

21,4%, III. — 9,9%, IV. — 9,5% un V. grupas pilsētu iedzīvotāju nozīme ir tikai — 5,0%.

Pēc tautībām pilsētu iedzīvotāju skaitā ir lielākas pārmaiņas: piecu gadu laikā ievērojami pavairojies latviešu skaits — no 432.581 līdz 462.765, bet visas pārējās tautības samazinājušās, pie kam sevišķi ievērojamos apmēros vācieši — no 58.622 līdz 51.106, poļi no 34.677 līdz 31.542, lietuvji no 10.548 līdz 9.212, krievi no 60.756 līdz 59.980, žīdi no 87.140 līdz 86.555, igauņi no 3.646 līdz 3.295 u. c. tautības. Procentos visvairāk samazinājās vācieši: 1930. g. tie bija 8,4% no visiem pilsētu iedzīvotājiem, bet 1935. g. — 7,2%, poļi no 5,0% līdz 4,4%, žīdi no 12,6% līdz 12,2%, lietuvji no 1,5% līdz 1,2%, krievi no 8,8% līdz 8,4% un igauņi 0,5% apmērā palikuši bez pārmaiņām. Vienīgi latvieši ir pavairojušies no 62,3% līdz 65,1%, un tagad pilsētās gandrīz $^2/_3$ iedzīvotāju ir latvieši. Latviskākās pilsētas ir Vidzemē, kur 90,5% iedzīvotāju ir latvieši, Kurzemes pilsētās — 74,1%, Zemgales — 72,1%, bet Latgales pilsētās ir visvairāk minoritātes, un latviešu ir tikai — 39,0%. Lielākais latviešu procents ir šādās pilsētās: Lejasciemā — 98,5%, Mazsalacā — 98,1%, Salacgrīvā — 97,8%, Rūjienā —95,4%, Durbē —95,4%, Valmierā — 95,0%, Siguldā — 95,0%, Priekulē — 93,2%, Limbažos — 92,6%, Strenčos — 92,5%, Smiltenē—92,3%, Ķemeros—92,3% u. c. pilsētās. Mazākais latviešu procents ir šādās pilsētās: Grīvā —21,9% (1930. g.— 16,8%), Preiļos — 26,4% (23,4%), Zilupē — 30,2% u. c. pilsētās. Latgales pilsētās — 27,2% no visiem iedzīvotājiem ir žīdi, krievi — 19,4%, poļi — 12,0%. Lielākā daļa žīdu ir Varakļānos — 57,3%, Preiļos — 51,0%, Gostiņos — 50,8% u. c. Latgales pilsētās. Krievu visvairāk ir Grīvā — 53,0%, Jaunlatgalē — 52,4%, Zilupē — 34,6%, Subatē — 31,0%. Vāciešu lielākā daļa ir Kuldīgā — 12,7%, Rīgā — 10,0%, Aizputē — 8,9%, Liepājā — 8,1%, Kandavā — 7,2%, Jelgavā — 6,8%, Slokā — 6,4% u. c. pilsētās. Poļu visvairāk ir Ilūkstē — 29,3%, Daugavpilī — 18,1%, Grīvā — 16,3%, Krāslavā — 15,1% u. c. pilsētās. Igauņu visvairāk ir Apē — 15,1%, Ainažos — 14,8% un Alūksnē — 4,8%. Lietuvji visvairāk ir Subatē — 5,6%, Grīvā — 3,4% un Liepājā — 2,8%. Pārējo tautību nozīme atsevišķās pilsētās ir niecīga.

Laikā no 1930. līdz 1935. gadam pilsētas pēc iedzīvotāju tautībām kļuvušas latviskākas, sevišķi Latgalē, kur tagad ir jau gandrīz $^2/_5$ latviešu. Sevišķi latvieši pavairojušies tais pilsētās, kur to nozīme bija niecīga.

Budžetu kopsumma.

Sommes totales des budgets.

Agrākos gados pilsētu pašvaldību budžetu pieņemšana un apstiprināšana ārkārtīgi novilcinājās, sevišķi pirmajos valsts pastāvēšanas gados, kad budžetu sabalansēšana bija grūta — vajadzību ļoti daudz, bet ieņēmumu maz. Līdzīga budžetu nokavēšanās tomēr turpinājās arī pilnīgi normālos apstākļos, piemēram, 1925. gadā līdz 1. janvārim budžeti bija apstiprināti tikai $^1/_4$ pilsētu, bet pārējām vajadzēja jaunā saimniecības periodā strādāt bez plāna un budžeta. Lai gan nākamos gados budžetu apstiprināšanas laiks uzlabojās, tomēr arī vēl 1932. gadā un 1933. gadā pusei pilsētu pašvaldību budžeti līdz 1. janvārim nebija apstiprināti. Šī nekārtība krasi izbeidzās 1934. g. un nākamos gados: 1935. gada budžetus $^3/_4$ pilsētu pašvaldību pieņēma līdz 1. janvārim, bet pārējās — 1935. gada pirmajā ceturksnī; 1936. gada budžetus visas pilsētu pašvaldības pieņēma līdz 1. janvārim (izņemot vienu), bet janvārī un februāra pirmajās dienās pēc pārbaudes un saskaņošanas tos apstiprināja iekšlietu ministrijā. Tas Latvijas pastāvēšanas laikā notika pirmoreiz. Kad

№ 3. Pilsētu pašvaldību budžetu pieņemšana.

№ 3. Admission des budgets des municipalités.

№№	Budžeti pieņemti *Admission des budgets*	1925.	1930.	1933.	1934.	1935.	1936.
		Pilsētu skaits — *Nombre des villes*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Līdz 1. janvārim — *Jusqu'au 1 janvier*	14	30	28	35	46	59
2	I ceturksnī — *I trimestre*	28	17	23	17	14	1
3	II ceturksnī — *II trimestre*	6	5	6	6	—	—
4	III un IV ceturksnī — *III et IV trimestres*	5	5	2	2	—	—
		Procentos — *en %*					
5	Līdz 1. janvārim — *Jusqu'au 1 janvier*	26,4	52,6	47,4	58,4	76,7	98,3
6	I ceturksnī — *I trimestre*	52,9	29,8	39,0	28,3	23,3	1,7
7	II ceturksnī — *II trimestre*	11,3	8,8	10,2	10,0	—	—
8	III un IV ceturksnī — *III et IV trimestres*	9,4	8,8	3,4	3,3	—	—

laikā pieņemts un apstiprināts gada saimniecības plāns, tad to reālizēšanu pilsētu pašvaldības var uzsākt pirmajās gada dienās.

Pilsētu pašvaldību budžeti, tāpat kā iepriekšējos gados, aplēsti pēc neto principa, vai visi apgrozījumi, caurejošas un līdzīgas summas dzēstas kā ieņēmumu, tā arī izdevumu daļā.

Pilsētu pašvaldību finances tā uzlabojušās, ka vairākās pilsētās uzsākts celt jaunas modernas sabiedriskas ēkas, veikt ielu izbūvi, ierīkot kanālizāciju un citas labierīcības. Apstiprinātie 1936. gada budžeti liecina, ka pilsētu pašvaldības vairs nenodarbojas ar vienas dienas politiku, bet lietišķi un plānveidīgi ievada pilsētu dzīvi pretim labākai un gaišākai nākotnei. Galīgie skaitļi ir par 1935. gada budžetiem. Salīdzinot 1935. g. budžetu summas ar iepriekšējiem gadiem, to

№ 4. Papildu budžeti.

№ 4. Budgets supplémentaires.

№№	Gadi *Années*	Pilsētu skaits *Nombre des villes*	Papildu budžetu skaits *Nombres des budgets supplémentaires*	Summa 1000 ls *Somme*
1	2	3	4	5
1	1920.	12	14	3 816
2	1921.	14	16	4 065
3	1922.	7	11	307
4	1923.	9	12	498
5	1924.	14	15	2 876
6	1925.	18	24	2 550
7	1926.	12	15	1 490
8	1927.	17	21	1 751
9	1928.	24	29	2 191
10	1929.	20	26	1 527
11	1930.	17	21	913
12	1931.	14	17	798
13	1932.	18	18	458
14	1933.	17	21	1 048
15	1934.	15	18	594
16	1935.	20	22	2 255

attīstība ir šāda: laikā no 1921. g. līdz 1931. gadam piecgadu periodu caurmērā budžetu kopsumma pavairojās, jo 1921./25. gada periodā bija — $18,_1$ milj. ls caurmēra budžetu summa, 1926./30. g. — $40,_2$ un 1931./35. gadā — $46,_9$ milj. ls; lielākā budžeta summa bija 1931. gadā — $51,_1$ milj. ls, nākamos divi gados tā samazinājās līdz $43,_7$ milj. ls, bet 1934. gadā jau pavairojās līdz $46,_0$ un 1935. g. — $47,_2$ milj. ls, vai tā par $1,_{178}$ milj. ls — $2,_6$% lielāka nekā iepriekšējā gadā. Pavairojās budžetu summas arī uz katru pilsētas iedzīvotāju: 1933. g. bija $62,_{87}$ ls, 1934. g. — $66,_{17}$ ls un 1935. g. — $66,_{44}$ ls. Salīdzinot ar 1931. gadu, tagad uz vienu iedzīvotāju ir mazākas summas, bet ievērojot, ka 1931. gada budžeti pilnos apmēros nereālizējās, tad tagad uz vienu iedzīvotāju ir lielākas summas kā visos iepriekšējos gados pirms un pēc saimnieciskās krizes.

Pēc pilsētu grupām lielākais budžets ir Rīgai, jo tas ir $^7/_{10}$ no budžetu kopsummas; pārējo pilsētu grupu budžetu nozīme samazinās līdz ar to iedzīvotāju skaitu: II. grupas pilsētu (ar iedzīvotājiem no 15.000 līdz 100.000) budžeti ir $15,_8$%, III. grupas (ar iedzīvotājiem no 5.000 līdz 15.000) — $7,_0$%, IV. grupas (ar iedzīvotājiem no 2.000 līdz 5.000) — $4,_6$% un V. grupas pilsētu budžeti (ar iedzīvotājiem līdz 2.000) ir tikai $2,_2$% no budžetu kopsummas, vai 46 mazo pilsētu pašvaldību budžeti ir tikai $^7/_{100}$ no kopsummas, bet Rīgas pilsētas budžets ir $^{70}/_{100}$. Salīdzinot ar Rīgu, mazo pilsētu pašvaldību saimniecība ir niecīga, un pat ar lielākām provinces pilsētām tās grūti salīdzināt. Bet arī lauku pašvaldību saimniecība atšķiras no šīm mazajām lauku pilsētām, sevišķi, ja salīdzina ieņēmumu avotus. Šīm mazajām pilsētām ir īpatas saimniecības, un tas labi saskatāms IV. un V. grupas pilsētu ieņēmumos un izdevumos. Budžetu kopsummas pārskata gadā pavairojās visām pilsētu grupām. Visvairāk pavairojās II. pilsētu grupas (Liepājas, Daugavpils, Jelgavas un Ventspils) budžeti — par $0,_{616}$ līdz $7,_{469}$ milj. ls vai $9,_0$% (visvairāk pavairojās Liepājas budžets); Rīgas budžets pavairojās par $0,_{314}$ līdz $33,_3$ milj. ls vai par $1,_0$%; IV. grupas pilsētu budžeti — par $0,_{208}$ līdz $2,_{167}$ milj. ls vai $10,_6$% (šīs pilsētu grupas budžeti pavairojās visstraujāk); V. grupas pilsētu budžeti pavairojās par $0,_{028}$ līdz $1,_{021}$ milj. ls vai $2,_8$%, un III. grupas pilsētu budžeti pavairojās par $0,_{012}$ līdz $3,_{287}$ milj. ls — $0,_4$%, vai par mazāku summu un daļu nekā pārējo pilsētu budžeti. Starpība ir ne tikai absolūtos skaitļos, bet arī caurmēra summās uz vienu iedzīvotāju. Rīgā visu laiku bija lielākās summas, bet provinces pilsētās līdz ar iedzīvotāju skaitu samazinājās caurmēra summas uz katru iedzīvotāju. 1935. gadā Rīgā uz katru iedzīvotāju bija $86,_{40}$ ls, II. grupas pilsētās — $49,_{13}$ ls, III. — $46,_{64}$ ls, IV. — $32,_{00}$ ls, un V. — $28,_{94}$ ls. Pēc caurmēra summām uz vienu iedzīvotāju ļoti tuvu ir II. un III. pilsētu grupas budžeti, tomēr tas nenozīmē, ka šīs pilsētas pēc iedzīvotāju sastāva, to nodarbošanās u. c. pazīmēm būtu radniecīgas. Lielās budžetu summas uz vienu iedzīvotāju III. grupā ir tādēļ, ka tur atrodas viena vasarnieku vieta ar lielu budžetu; tā kā skaitīšanu izdarīja ziemā, kad vasarnieku nav, tad caurmērā uz vienu iedzīvotāju iznāk lielas budžetu summas. Vēl jāaizrāda, ka 1934. gadā budžetu summas uz vienu iedzīvotāju aplēstas pēc 1930. g. skaitīšanas materiāliem, bet 1935. gadā pēc tā paša gada skaitīšanas materiāliem, un tādēļ Rīgā 1935. g. uz vienu iedzīvotāju ir mazākas summas nekā 1934. g.

Atsevišķās pilsētu pašvaldībās budžeti

№ 5. Pilsētu pašvaldību budžeti 1921.—1935. g. (pēc pilsētu grupām).

№ 5. Budgets des municipalités des exercices de 1921 à 1935 (par groupes des villes).

№№	Pilsētu grupas / *Groupes des villes* — Gadi un to vidējais / *Années et moyennes*	I (1) Rīga	II (4) Pilsētas ar 15—100 000 iedzīvotāj. *Villes avec 15—100 000 habitants*	III (9) Pilsētas ar 5—15 000 iedzīvotāj. *Villes avec 5—15 000 habitants*	IV (19) Pilsētas ar 2—5 000 iedzīvotāj. *Villes avec 2—5 000 habitants*	V (27) Pilsētas līdz 2 000 iedzīv. *Villes avec habitants au-dessous de 2 000*	(60) Kopā *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./25.	12 636	2 962	1 539	761	194	18 092
2	1926./30.	28 376	5 973	3 154	1 934	744	40 181
3	1931./35.	33 184	7 096	3 479	2 081	1 023	46 863
4	1931.	36 194	7 793	3 791	2 246	1 109	51 133
5	1932.	32 611	6 861	3 606	2 106	1 019	46 203
6	1933.	30 894	6 504	3 437	1 926	975	43 736
7	1934.	32 954	6 853	3 275	1 959	993	46 034
8	1935.	33 268	7 469	3 287	2 167	1 021	47 212
		Procentos — *en %*					
9	1921./25.	69,8	16,4	8,5	4,2	1,1	100,0
10	1926./30.	70,6	14,8	7,9	4,8	1,9	100,0
11	1931./35.	70,8	15,2	7,4	4,4	2,2	100,0
12	1931.	70,8	15,2	7,4	4,4	2,2	100,0
13	1932.	70,6	14,8	7,8	4,6	2,2	100,0
14	1933.	70,6	14,9	7,9	4,4	2,2	100,0
15	1934.	71,6	14,9	7,1	4,3	2,1	100,0
16	1935.	70,4	15,8	7,0	4,6	2,2	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*					
17	1925.	53,53	28,48	34,62	21,37	15,72	44,79
18	1930.	86,80	46,71	50,39	36,82	35,22	67,54
19	1931.	95,77	51,69	52,03	36,62	34,91	73,61
20	1934.	87,20	45,45	44,95	32,58	29,24	66,17
21	1935.	86,40	49,13	46,64	32,00	28,94	66,44

svārstās vēl lielākos apmēros nekā pilsētu grupās. 1935. gadā visvairāk pavairojās Liepājas pilsētas pašvaldības budžets — par 0,620 milj. ls vai 20,9%, Cēsu — 0,117 milj. ls — 27,0%, Tukuma — 0,107 milj. ls — 48,5%; mazajās pilsētās par lielākām summām budžeti pavairojās Rūjienā — par 47.100 ls — 53,6%, Aizputē — 44.300 ls — 41,4%, Limbažos — 32.240 ls — 41,5% u. c. pilsētās. Pilsētu pašvaldību budžeti pavairojās — 32 pilsētās par 1,47 milj. ls; šī pavairošanās, sevišķi par lielākām summām, notika dažu lielāku kapitālu ieguldījumu dēļ, turpretim kārtējie izdevumi (algas, kancelejas, ēku uzturēšanas un tml.) reti kad pavairojās. Tomēr ir arī gadījumi, kad pilsētu pašvaldību budžeti samazinājās, un tas notika 28 pilsētās par 0,293 milj. ls; visvairāk samazinājās Ķemeru budžets — par 38.700 ls vai 37,1%, Valmieras — 38.500 ls — 6,6%, Rēzeknes — 36.255 ls — 6,2% u. c. pilsētās. Budžeti samazinājās parasti tais gadījumos, kad iepriekšējā gadā pilsētu pašvaldības lielas summas izdeva kapitālu ieguldījumiem, bet 1935. gadā tādu vairs nebija. Lielākie budžeti pēc Rīgas bija Liepājai — 3,6% milj. ls, Daugavpilij — 1,69, Jelgavai — 1,62, Rīgas Jūrmalai — 0,685 milj. ls, Ventspilij — 0,577, Rēzeknei — 0,553, Cēsīm — 0,552 milj. ls u. c. pilsētām. Mazākie budžeti ir pilsētām ar niecīgu iedzīvotāju skaitu, un tie svārstās starp 10.000 un 15.000 ls; iepriekšējos gados Ilūkstes pilsētas pašvaldības budžets bija mazāks par 10.000 ls. Pareizāko ainu par budžetu apmēriem tomēr dabū tikai tad, ja tos salīdzina uz vienu iedzīvotāju, un šai ziņā ir liela dažādība. Dažās mazās pilsētās uz vienu iedzīvotāju bija lielākas summas nekā lielās. Ja neskaita Rīgas Jūrmalu, kas ierindojama īpašā grupā, tad lielākā budžeta summa uz vienu iedzīvotāju ir Rīgai — 86,40 ls, tad Valmierai — 64,11, Cēsīm — 63,06, Liepājai — 62,80 ls u. c. pilsētām; no mazām pilsētu pašvaldībām ar lieliem budžetiem minamas šādas: Salacgrīvā uz vienu iedzīvotāju ir 36,66 ls, Gostiņos — 34,02 ls un Apē — 31,12 ls. Mazākās summas uz vienu iedzīvotāju 1935. g., tāpat kā iepriekšējos, bija Ilūkstē — 9,85 ls, Subatē — 11,96 ls (mazi budžeti šais pilsētās pa daļai ir tādēļ, ka tās neuztur obligātoriskās skolas; bet mazās pilsētās ar lieliem budžetiem parasti ir lielas pamatskolas, kur mācās skolnieki arī no apkārtējiem pagastiem); no lielajām pilsētām ar maziem budžetiem minamas: Daugavpils — 37,42 ls, Ventspils — 36,83 ls un Grīva — 14,34 ls uz katru iedzīvotāju. Īpašā grupā, kā jau minēts, izdalāmas vasarnieku pilsētas. Šais pilsētās sezonā sabrauc vasarnieki, kas maksā īpašus nodokļus, kā arī ar

savu patēriņu un izpriecām veicina tirdzniecības un citus uzņēmumus, kas pilsētu pašvaldībām maksā nodokļus, tādēļ arī šais pilsētās budžeti ir ievērojami lielāki, bet sevišķi, ja tos salīdzina ar iedzīvotāju skaitu ziemā (kad izdarīja tautas skaitīšanu); caurmērā gadā iedzīvotāju skaits šais pilsētās ir mazāks. Lielākais budžets no vasarnieku vietām ir Rīgas Jūrmalai, un 1935. g. tas bija $87_{,17}$ ls uz katru iedzīvotāju, Ķemeros — $57_{,06}$ ls, Siguldā — $40_{,00}$ ls un Ogrē — $39_{,59}$ ls.

Papildu budžetus pilsētu pašvaldības pieņem pēc pamatbudžeta. Ikgadus pēdējā laikā to dara 15 līdz 20 pilsētu pašvaldības; iepriekšējos gados dažas pilsētas pieņēma pat vairākus papildu budžetus, bet tagad lielākais papildu budžetu skaits ir divi. 1935. gadā papildu budžeti bija 20 pilsētu pašvaldībām, pie kam divām bija 2 papildu budžeti, vai pavisam bija 22 papildu budžeti ar $2_{,255}$ milj. ls lielu kopsummu, 1934. g. bija 18 papildu budžeti ar $0_{,594}$ milj. ls lielu summu. Lielākais papildu budžets — $1_{,514}$ milj. ls apmērā bija Rīgai, Jelgavai — $0_{,185}$, Cēsīm — $0_{,156}$, Valmierai — $0_{,073}$ milj. ls, bet citām pilsētu pašvaldībām papildu budžeti bija mazāki. Balviem un Ķemeriem 1935. gadā bija divi papildu budžeti. Visvēlāk pieņēma un apstiprināja šādus papildu budžetus: Aucei — 1935. g. 15. novembrī, Tukumam — 22. novembrī, Pļaviņām — 29. novembrī un Rūjienai — 24. decembrī.

Ieņēmumi.

Recettes.

Ieņēmumu kopsummas līdzinās budžetiem, un vienīgi dažos gadījumos, kad pilsētu pašvaldības paredzēja iztrūkumus, tie bija mazāki. Iztrūkumu pilsētu pašvaldības uzrādīja ārkārtīgi reti, lielākais iztrūkums vienu gadu bija Rīgai, jo pēc likuma izdevumiem jābūt izlīdzinātiem ar ieņēmumiem. Tādēļ arī ieņēmumu kopsummas kustība visumā ir jau noskaidrota. Tomēr vēl ļoti svarīgi ir

№ 6. Pilsētu pašvaldību kārtējie ieņēmumi 1921.—1935. g.

№ 6. Recettes ordinaires des municipalités des exercices de 1921 à 1935.

№№	Grupas *Groupes* / Gadi *Années*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./1925.	10 954	2 682	1 294	704	181	15 815
2	1926./1930.	26 371	5 564	2 872	1 777	705	37 289
3	1931./1935.	32 067	6 746	3 144	1 982	953	44 892
4	1931.	35 322	7 116	3 385	2 155	1 031	49 009
5	1932.	32 266	6 757	3 298	2 023	950	45 294
6	1933.	30 361	6 322	3 174	1 856	899	42 612
7	1934.	30 614	6 533	3 027	1 870	920	42 964
8	1935.	31 772	7 002	2 837	2 003	969	44 583

noskaidrot kārtējo un ārkārtējo ieņēmumu kustību. Izņemot pašus pirmos valsts pastāvēšanas gadus, ārkārtējiem ieņēmumiem visu laiku bija maza nozīme. Laikā no 1921. līdz 1925. gadam ārkārtējo ieņēmumu nozīme caurmērā ikgadus bija lielāka — $12_{,6}$% no ieņēmumu kopsummas; nākamā piecgadu periodā (1926./30. g.) caurmērā ārkārtējo ieņēmumu summa pavairojās līdz $2_{,89}$ milj. ls, bet pret ieņēmumu kopsummu tā samazinājās līdz $7_{,2}$% un 1931./35. piecgadu periodā

№ 7. Pilsētu pašvaldību ārkārtējie ieņēmumi 1921.—1935. g.

№ 7. Recettes extraordinaires des municipalités des exercices de 1921 à 1935.

№№	Grupas *Groupes* / Gadi *Années*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./1925.	1 682	280	245	57	13	2 277
2	1926./1930.	2 005	409	282	157	39	2 892
3	1931./1935.	1 117	350	335	99	70	1 971
4	1931.	872	677	406	91	78	2 124
5	1932.	345	104	308	83	69	909
6	1933.	533	182	263	70	76	1 124
7	1934.	2 340	320	248	89	73	3 070
8	1935.	1 496	467	450	164	52	2 629
		Procentos — *en* %					
9	1921./1925.	$13_{,3}$	$9_{,5}$	$15_{,9}$	$7_{,5}$	$6_{,7}$	$12_{,6}$
10	1926./1930.	$7_{,1}$	$6_{,8}$	$8_{,9}$	$8_{,1}$	$5_{,2}$	$7_{,2}$
11	1931./1935.	$3_{,4}$	$4_{,9}$	$9_{,6}$	$4_{,8}$	$6_{,8}$	$4_{,2}$
12	1931.	$2_{,4}$	$8_{,7}$	$10_{,7}$	$4_{,1}$	$7_{,0}$	$4_{,2}$
13	1932.	$1_{,1}$	$1_{,5}$	$8_{,5}$	$3_{,9}$	$6_{,8}$	$2_{,0}$
14	1933.	$1_{,7}$	$2_{,8}$	$7_{,7}$	$3_{,6}$	$7_{,8}$	$2_{,6}$
15	1934.	$7_{,1}$	$4_{,7}$	$7_{,6}$	$4_{,5}$	$7_{,4}$	$6_{,7}$
16	1935.	$4_{,5}$	$6_{,3}$	$13_{,7}$	$7_{,6}$	$5_{,1}$	$5_{,6}$

— līdz $4_{,2}$%. Raksturīgi, ka ārkārtējie ieņēmumi mūsu pilsētu pašvaldībās samazinājās tieši saimnieciskās krizes laikā, vai tad, kad bija pēc tiem lielākā vajadzība. 1935. gadā ārkārtējie ieņēmumi nedaudz samazinājās—par $0_{,441}$ līdz $2_{,629}$ milj. ls — $14_{,4}$%; no ieņēmumu kopsummas tie 1934. g. bija $6_{,7}$% un 1935. g. — $5_{,6}$%. Ārkārtējie ieņēmumi pilsētu pašvaldību ieņēmumu schēmā nav paredzēti, bet tie ir daļa no finanču operācijām: 1) aizņēmumi, 2) kapitālu un vērtspapīru izlietošana un 3) aktīvu reālizācija. Laikā no 1920. līdz 1923. gadam pie ārkārtējiem ieņēmumiem pieskaitīja dažās pilsētās arī citus posteņus, kā valsts pabalstus, pārtikas vielu, kurināmā un būvmateriālu reālizāciju, kuŗus agrāk ieguva kapitālu ieguldījumu kārtībā un dažus citus līdzīgus ieņēmumus. No 1924. gada un turpmākos gados pie ārkārtējiem ieņēmumiem skaitītas tikai trīs minētās finanču operāciju summas. Lielākās ārkārtējo ieņēmumu summas visu laiku bija Rīgā, lai gan procentos no visiem ieņēmumiem tiem ir tendence samazināties:

№ 8. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi.

№ 8. Recettes municipales.

№№	Ieņēmumi / *Recettes* — Gadi un to vidējais / *Années et moyennes*	Nodokļi un nodevas *Impôts et contributions*	Nekustama manta *Immeubles*	Uzņēmumi un pasākumi *Entreprises et établissements*	Dažādas atlīdzības / *Diverses indemnités*: Labierīcības iestādēm *Etablissements de bon-ordre*	Ārstēšanās nauda u. c. *Paiement pour traitement médic.*	Sociālās palīdzības iestādēm *Assistance publique*	Izglītības iestādēm *Etablissements d'instruction*	Pabalsti *Secours*	Finanču operācijas *Opérations financiéres*	Izdevumu atmaksas *Remboursement de dépenses*	Neparedzēti *Recettes imprévues*	Kopā *Total*
		1000 latos											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	1921./25. . . .	8 360	768	3 487	8	1 282	20	248	1 811	2 035	38	35	18 092
2	1926./30. . . .	19 141	1 407	8 563	10	3 986	79	360	2 978	3 198	404	55	40 181
3	1931./35. . . .	20 188	1 564	13 070	7	5 598	127	387	3 138	2 269	295	220	46 863
4	1931. . . .	22 715	1 569	13 297	8	6 036	110	368	3 434	2 334	327	935*)	51 133
5	1932. . . .	20 759	1 706	12 829	5	5 693	112	377	3 250	1 117	311	44	46 203
6	1933. . . .	19 309	1 532	12 709	3	4 772	116	413	3 067	1 491	284	40	43 736
7	1934. . . .	19 033	1 495	13 021	13	5 255	139	388	3 016	3 353	278	43	46 034
8	1935. . . .	19 124	1 515	13 496	4	6 234	157	390	2 924	3 052	277	39	47 212
		Procentos — *en %*											
9	1921./25. . . .	46,2	4,2	19,3	0,0	7,1	0,1	1,4	10,0	11,3	0,2	0,2	100,0
10	1926./30. . . .	47,7	3,5	21,3	0,0	9,9	0,2	0,9	7,4	8,0	1,0	0,1	100,0
11	1931./35. . . .	43,1	3,3	27,9	0,0	12,0	0,3	0,8	6,7	4,8	0,6	0,5	100,0
12	1931. . . .	44,4	3,1	26,0	0,0	11,8	0,2	0,7	6,7	4,6	0,7	1,8	100,0
13	1932. . . .	44,9	3,7	27,8	0,0	12,3	0,3	0,8	7,0	2,4	0,7	0,1	100,0
14	1933. . . .	44,1	3,5	29,1	0,0	10,9	0,3	0,9	7,0	3,4	0,7	0,1	100,0
15	1934. . . .	41,4	3,2	28,3	0,0	11,4	0,3	0,8	6,6	7,3	0,6	0,1	100,0
16	1935. . . .	40,5	3,2	28,6	0,0	13,2	0,3	0,8	6,2	6,5	0,6	0,1	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*											
17	1925. . . .	20,81	1,45	8,60	0,01	3,51	0,03	0,47	3,26	6,48	0,10	0,07	44,79
18	1930. . . .	30,66	2,40	17,20	0,02	7,61	0,15	0,55	4,89	3,26	0,71	0,09	67,54
19	1931. . . .	32,70	2,26	19,14	0,01	8,69	0,16	0,53	4,94	3,36	0,47	1,35	73,61
20	1934. . . .	27,36	2,15	18,72	0,02	7,55	0,20	0,56	4,33	4,82	0,40	0,06	66,17
21	1935. . . .	26,91	2,13	18,99	0,01	8,77	0,22	0,55	4,12	4,30	0,40	0,06	66,44

*) Iztrūkums 835.000 latu. — *Déficit Ls 835.000.*

pirmajā piecgadu periodā (1921./25.) tie bija 13,3%, otrajā (1926./30.) — 7,1% un trešajā (1931./35.) — 3,4%; atsevišķos gados Rīgas ārkārtējie ieņēmumi ir svārstīgi. Otrās grupas pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) ārkārtējiem ieņēmumiem pēc piecgadu periodiem ir tendence samazināties, lai gan pēdējos trīs gados summas un to nozīme pavairojās. Svārstīgākie un bez noteiktas tendences ir III. grupas pilsētu ārkārtējie ieņēmumi: pirmajā piecgadu periodā to nozīme 15,9% apmērā bija vislielākā, tad strauji samazinājās, 1931./35. g. periodā atkal pavairojās, un 1935. g. ārkārtējie ieņēmumi ir 13,7%. Ceturtās un piektās grupas pilsētās ārkārtējie ieņēmumi, kā summas, tā arī nozīmes ziņā, bez noteiktas tendences svārstās.

Kārtējo ieņēmumu kustība pilsētu pašvaldībās ir daudz vienmērīgāka; tie samazinājās vienīgi saimnieciskās krizes laikā — 1932. un 1933. gadā, bet pēc tam atkal pavairojās. Ar maz izņēmumiem tas novērojams visās pilsētu grupās.

Ieņēmumu struktūra.

Structure des recettes.

Tāpat kā valsts un lauku pašvaldību ieņēmumos, arī pilsētu pašvaldībās nodokļi un nodevas ir lielākais postenis ieņēmumu struktūrā. Tā nozīme ir liela un atsevišķos gados pārsniedza pat pusi, tomēr vidējā nozīme bija šāda: pirmajā piecgadu periodā (1921. līdz 1925. g.) — 46,2%, otrā (1926. līdz 1930. g.) — 47,7% un trešajā (1931. līdz 1935. g.) — 43,1%. Pēdējos gados nodokļu nozīmei ir tendence samazināties, un 1933. gadā tā bija 44,1%, 1934. g. — 41,4% un 1935. g. — 40,5%. Nodokļu un nodevu nozīme samazinās pārējiem ieņēmumiem strauji pavairojoties. Otrs lielākais postenis ir uzņēmumu peļņa; visos trīs piecgadu periodos tās nozīme strauji pavairojās: pirmajā tā bija — 19,3%, otrā — 21,3% un trešajā — 27,9%; pēdējos divi gados uzņēmumu peļņas nozīme palikusi bez lielākām pārmaiņām — 28,6% apmērā. Nekustamas mantas peļņai, kuŗai tendece samazināties, ieņēmumu kop-

№ 9. Rīgas pilsētas pašvaldības ieņēmumi.
№ 9. Recettes municipales de Riga.

№№	Ieņēmumi *Recettes* / Gadi un to vidējais *Années et leurs moyennes*	Nodokļi un nodevas *Impôts et contributions*	Nekustama manta *Immeubles*	Uzņēmumi un pasākumi *Entreprises et établissements*	Dažādas atlīdzības *Diverses indemnités*: Labierīcības iestādēm *Etablissements de bonordre*	Ārstēšanas nauda u. c. *Paiement pour traitement médic.*	Sociālās palīdzības iestādēm *Assistance publique*	Izglītības iestādēm *Etablissements d'instruction*	Pabalsti *Secours*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Izdevumu atmaksas *Remboursement de dépenses*	Neparedzēti *Recettes imprévues*	Kopā *Total*
		1000 latos											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	1921./25. . . .	5 650	571	3 028	1	937	13	107	921	1 400	8	—	12 636
2	1926./30. . . .	13 371	944	7 183	4	2 912	57	198	1 145	2 241	321	—	28 376
3	1931./35. . . .	14 279	1 075	10 535	3	4 110	75	238	1 230	1 263	203	173	33 184
4	1931. . . .	16 284	1 056	10 766	3	4 373	68	211	1 362	1 004	219	848*)	36 194
5	1932. . . .	14 629	1 213	10 273	0,7	4 233	77	220	1 252	497	211	5	32 611
6	1933. . . .	13 635	1 066	10 334	0,2	3 468	63	264	1 202	659	196	7	30 894
7	1934. . . .	13 390	1 031	10 555	9	3 796	73	240	1 168	2 492	194	6	32 954
8	1935. . . .	13 459	1 008	10 744	0,1	4 681	95	257	1 165	1 663	193	3	33 268
		Procentos — *en* %											
9	1921./25. . . .	44,7	4,5	24,0	0,0	7,4	0,1	0,8	7,	11,1	0,1	—	100,0
10	1926./30. . . .	47,1	3,3	25,3	0,0	10,3	0,2	0,7	4,[illegible]	7,9	1,1	—	100,0
11	1931./35. . . .	43,0	3,3	31,8	0,0	12,4	0,2	0,7	3,7	3,8	0,6	0,5	100,0
12	1931. . . .	45,0	2,9	29,7	0,0	12,1	0,2	0,6	3,8	2,8	0,6	2,3	100,0
13	1932. . . .	44,9	3,7	31,5	0,0	13,0	0,2	0,7	3,8	1,5	0,7	0,0	100,0
14	1933. . . .	44,1	3,5	33,5	0,0	11,2	0,2	0,9	3,9	2,1	0,6	0,0	100,0
15	1934. . . .	40,7	3,1	32,0	0,0	11,5	0,2	0,7	3,6	7,6	0,6	0,0	100,0
16	1935. . . .	40,4	3,0	32,3	0,0	14,1	0,3	0,8	3,5	5,0	0,6	0,0	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*											
17	1925. . . .	26,44	1,77	13,94	0,00	4,91	0,04	0,45	2,28	10,01	0,03	—	59,87
18	1930. . . .	39,45	2,89	26,27	0,03	9,84	0,18	0,58	3,49	2,98	1,09	—	86,80
19	1931. . . .	43,09	2,79	28,49	0,01	11,57	0,18	0,56	3,60	2,66	0,58	2,24	95,77
20	1934. . . .	35,43	2,73	27,93	0,02	10,05	0,19	0,64	3,09	6,59	0,51	0,02	87,20
21	1935. . . .	34,95	2,62	27,90	0,00	12,16	0,24	0,67	3,03	4,32	0,50	0,01	86,40

*) Iztrūkums 835.000 latu. — *Déficit Ls 835.000.*

summā ir nesalīdzināmi mazāka nozīme kā uzņēmumu peļņai; 1935. g. tā bija 3,2%. Ārstniecības naudām pilsētu pašvaldību ieņēmumu struktūrā ir liela nozīme un vēl ar tendenci pavairoties, kas novērojams kā visos trīs piecgadu periodos, tā arī pēdējos gados. Pirmajā piecgadu periodā tās bija 7,1%, otrā — 9,9% un trešajā — 12,0%; 1935. g. ārstēšanas naudas bija 13,2% no visiem pilsētu pašvaldību ieņēmumiem. Pārējām dažādām atlīdzībām ir ļoti maza nozīme, kā mācības maksām — 0,8%, maksas sociālās palīdzības iestādēm — 0,3% u. c. Pabalstu nozīme starp pilsētu pašvaldību ieņēmumiem piecgadu periodos samazinās — 10,0%, 7,4% un 6,7%; 1935. gadā tā ir 6,2% no ieņēmumu kopsummas. Finanču operāciju daļa, kas pieskaitīta ārkārtējiem ieņēmumiem, ir jau aprakstīta, bet pārējā ir samērā maza un ar niecīgu nozīmi; 1935. gadā finanču operācijas bija — 6,5% no kopsummas.

Rīgā un provinces pilsētu pašvaldībās ieņēmumu struktūra ievērojami atšķiras. Atsevišķo ieņēmumu posteņu nozīme ir vienāda kā Rīgā, tā arī provinces pilsētās: 1935. gadā tas attiecas uz nodokļiem, nekustamas mantas peļņu, dažādām atlīdzībām, izņemot ārstniecības naudas, izdevumu atmaksas un neparedzētos izdevumus; turpretim uzņēmumu peļņa, ārstēšanas naudas, pabalsti un finanču operāciju nozīme ir dažāda. Rīgā uzņēmumu peļņai un ārstēšanas naudām ir lielāka nozīme, bet pārējiem minētiem posteņiem mazāka. Uzņēmumu peļņas nozīme Rīgā piecgadu periodos visu laiku pavairojusies: 1921./25. g. tā bija 24,0%, 1926./30. g. — 25,3%, 1931./35. g. — 31,8% un 1935. g. — 32,3%. Lai gan arī provinces pilsētās uzņēmumu nozīme minētos piecgadu periodos pavairojās, tomēr 1931./35. g. tā ir tikai 18,5% un 1935. g. — 19,7% no ieņēmumu kopsummas. Ārstēšanas naudu nozīmei Rīgā arī ir tendence pavairoties, un 1931./35. g. tā ir 12,4% un 1935. g. — 14,1%; provinces pilsētās ārstēšanas naudu daļa ir ievērojami mazāka, vai minētā laikā — 10,9% un 11,1%. Bet pabalstu nozīme, kuŗus saņem no valsts, Rīgā ir mazāka nekā provinces pilsētās; to nozīme samazinās kā Rīgā, tā arī provincē: Rīgā 1931./35. g. pabalsti bija 3,7% un provincē — 13,9%, bet 1935. gadā Rīgā — 3,5% un provincē —

№ 10. Provinces pilsētu pašvaldību ieņēmumi.

№ 10. *Recettes municipales des villes provinciales.*

№№	Ieņēmumi *Recettes* / Gadi un to vidējais *Années et leurs moyennes*	Nodokļi un nodevas *Impôts et contributions*	Nekustama manta *Immeubles*	Uzņēmumi un pasākumi *Entreprises et établissements*	Dažādas atlīdzības *Diverses indemnités*: Labierīcības iestādēm *Etablissements de bonordre*	Ārstēšanas nauda u. c. *Paiement pour traitement médic.*	Sociālās palīdzības iestādēm *Assistance publique*	Izglītības iestādēm *Etablissements d'instruction*	Pabalsti *Secours*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Izdevumu atmaksas *Remboursement de dépenses*	Neparedzēti *Recettes imprévues*	Kopā *Total*
		1000 latos											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	1921./25. . . .	2 710	197	459	7	345	7	141	890	635	30	35	5 456
2	1926./30. . . .	5 770	463	1 380	6	1 074	22	162	1 833	957	83	55	11 805
3	1931./35. . . .	5 909	489	2 535	4	1 488	52	149	1 908	1 006	92	47	13 679
4	1931. . . .	6 431	513	2 531	5	1 663	42	157	2 072	1 330	108	87	14 939
5	1932. . . .	6 130	493	2 556	4	1 460	35	157	1 998	620	100	39	13 592
6	1933. . . .	5 674	466	2 375	3	1 304	53	149	1 865	832	88	33	12 842
7	1934. . . .	5 643	464	2 466	4	1 459	66	148	1 848	861	84	37	13 080
8	1935. . . .	5 665	507	2 752	4	1 553	62	133	1 759	1 389	84	36	13 944
		Procentos — *en %*											
9	1921./25. . . .	49,7	3,6	8,4	0,1	6,3	0,1	2,6	16,3	11,6	0,6	0,7	100,0
10	1926./30. . . .	48,9	3,9	11,7	0,0	9,1	0,2	1,4	15,5	8,1	0,7	0,5	100,0
11	1931./35. . . .	43,2	3,6	18,5	0,0	10,9	0,4	1,1	13,9	7,4	0,7	0,3	100,0
12	1931. . . .	43,1	3,4	16,9	0,0	11,1	0,3	1,1	13,9	8,9	0,7	0,6	100,0
13	1932. . . .	45,1	3,6	18,8	0,0	10,7	0,3	1,2	14,7	4,6	0,7	0,3	100,0
14	1933. . . .	44,2	3,6	18,5	0,0	10,2	0,4	1,2	14,5	6,5	0,7	0,2	100,0
15	1934. . . .	43,2	3,5	18,9	0,0	11,2	0,5	1,1	14,1	6,6	0,6	0,3	100,0
16	1935. . . .	40,6	3,6	19,7	0,0	11,1	0,5	1,0	12,6	10,0	0,6	0,3	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*											
17	1925. . . .	14,34	1,09	2,46	0,01	1,89	0,03	0,49	4,38	2,43	0,18	0,16	27,46
18	1930. . . .	20,14	1,83	6,36	0,02	4,94	0,10	0,51	6,56	3,59	0,26	0,20	44,51
19	1931. . . .	20,31	1,62	7,99	0,02	5,25	0,13	0,50	6,54	4,20	0,34	0,27	47,17
20	1934. . . .	17,76	1,46	7,76	0,01	4,59	0,21	0,47	5,82	2,71	0,26	0,12	41,17
21	1935. . . .	17,40	1,56	8,46	0,01	4,77	0,19	0,41	5,40	4,27	0,26	0,11	42,84
		Procentos 1935. gadā pēc pilsētu grupām — *1935 en % par groupes des villes*											
22	II grupa . . .	34,9	2,7	28,0	0,0	13,6	0,6	0,3	9,9	9,0	0,8	0,2	100,0
23	III „ . . .	42,8	3,6	13,3	0,0	11,9	0,2	0,8	12,1	14,8	0,2	0,3	100,0
24	IV „ . . .	50,5	6,3	8,7	0,1	6,7	0,3	2,5	16,3	7,7	0,5	0,4	100,0
25	V „ . . .	54,5	5,2	3,6	0,0	0,1	0,1	3,1	25,8	6,3	0,7	0,6	100,0
		1935. g. caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant en 1935 (en Ls)*											
26	II grupa . . .	17,13	1,32	13,75	0,01	6,69	0,30	0,15	4,89	4,41	0,40	0,08	49,13
27	III „ . . .	19,99	1,66	6,20	0,00	5,53	0,11	0,35	5,66	6,92	0,09	0,13	46,64
28	IV „ . . .	16,18	2,01	2,78	0,02	2,14	0,11	0,80	5,21	2,46	0,15	0,14	32,00
29	V „ . . .	15,77	1,50	1,04	0,00	0,02	0,04	0,89	7,48	1,83	0,19	0,17	28,93

12,6%. Finanču operāciju nozīme Rīgā piecgadu periodos ievērojami samazinājusies: 1931./35. g. bija 3,8% un 1935. g. — 5,0%; lai gan arī provinces pilsētās tā samazinās, tomēr šeit finanču operāciju nozīme ir lielāka, un 1931./35. g. tā bija 7,4%, bet 1935. g. — 10,0%. Pārējo posteņu nozīme Rīgā un provinces pilsētās, lai gan nav pilnīgi vienāda, tomēr ir līdzīga.

Provinces pilsētas iedalītas četrās grupās, un atsevišķo ieņēmumu posteņu nozīme šeit svārstās ļoti lielās robežās, bet ieņēmumu posteņu ar vienādu nozīmi ieņēmumu struktūrā nemaz nav. Nodokļu un nodevu nozīme svārstās ļoti plaši; vispirms, Rīgā un provincē to nozīme ir vienāda tikai 1935. gadā; otrs, 1935. gadā atsevišķās pilsētu grupās nodokļiem un nodevām ir ļoti dažāda nozīme. Pirmajos valsts pastāvēšanas gados provinces pilsētās nodokļu un nodevu nozīme bija lielāka nekā tagad.

Pirmajā piecgadu periodā (1921./25. g.) nodokļi un nodevas bija 49,7% (Rīgā — 44,7%) no ieņēmumu kopsummas, otrā periodā — 48,9% (Rīgā — 47,1%) un trešajā — 43,2% (Rīgā — 43,0%), un arī pēdējos gados nodokļu un nodevu nozīme provinces pilsētās samazinās. Rīgā pirmajos vālsts pastāvēšanas gados nodokļu nozīme bija gan lielāka kā tagad, tomēr mazāka nekā provinces pilsētās. Likumīgi pēdējos gados atkārtojās, ka II. grupas pilsētās nodokļiem

№ 11. Pilsētu pašvaldību budžeti un nodokļi 1933.—1935. g. (atsevišķās pilsētās).

№ 11. Budgets et impôts des municipalités de 1933 à 1935 (par villes).

№№	Pilsētas *Villes*	Budžetu kopsumma *Somme totale des budgets* 1933.	1934.	1935.	Nodokļi un nodevas *Impôts et contributions* 1933.*)	1934.	1935.	Budžets uz 1 iedzīvotāju Ls *Budget par habitant*
		1000 ls						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīga	30 894	32 954	33 268	13 549	13 390	13 459	86,40
2	Liepāja	2 789	2 965	3 586	1 178	1 098	1 141	62,80
3	Daugavpils	1 596	1 657	1 690	572	610	578	37,42
4	Jelgava	1 526	1 636	1 616	647	649	626	47,40
5	Ventspils	593	595	577	243	276	259	36,83
6	Rēzekne	601	589	553	199	195	197	42,10
7	Cēsis	486	435	552	143	137	138	63,06
8	Valmiera	545	582	544	179	153	156	64,11
9	Tukums	323	220	327	161	158	160	40,19
10	Rīgas Jūrmala	729	687	685	416	446	435	87,17
11	Kuldīga	227	240	237	95	104	116	33,00
12	Jēkabpils	142	138	149	75	78	81	25,59
13	Ludza	170	163	160	61	56	63	28,80
14	Grīva	93	97	80	57	63	62	14,34
15	Bauska	206	237	227	111	107	105	46,35
16	Sloka	122	124	129	54	56	59	27,62
17	Saldus	124	124	119	91	81	80	27,08
18	Alūksne	81	85	94	59	62	62	21,39
19	Rūjiena	88	88	135	57	58	57	31,12
20	Krāslava	104	99	95	53	56	51	22,27
21	Talsi	116	122	127	77	81	83	30,87
22	Gulbene	80	78	80	61	56	59	20,91
23	Smiltene	108	99	104	56	53	55	27,66
24	Krustpils	65	69	73	43	42	45	20,03
25	Līvāni	65	76	80	42	41	42	22,81
26	Aizpute	112	107	151	60	66	70	44,23
27	Auce	98	99	107	62	60	60	32,22
28	Valka	184	171	167	51	41	44	51,00
29	Limbaži	78	78	110	43	41	50	38,27
30	Dobele	91	73	86	50	49	54	34,61
31	Madona	131	133	108	63	61	54	45,66
32	Jaunjelgava	105	103	108	30	38	39	50,25
33	Balvi	55	51	67	24	26	27	33,23
34	Kārsava	77	75	76	29	25	24	40,83
35	Sabile	54	55	53	30	33	29	29,34
36	Strenči	50	44	39	24	21	21	22,08
37	Ogre	68	78	68	42	49	50	39,39
38	Kandava	41	40	41	24	24	25	23,94
39	Preiļi	34	35	36	21	21	21	21,96
40	Varakļāni	36	41	58	21	23	24	35,12
41	Sigulda	59	50	65	39	35	39	39,98
42	Zilupe	21	22	24	15	15	16	15,47
43	Pļaviņas	89	118	96	32	31	30	64,53
44	Mazsalaca	31	31	22	20	19	18	14,66
45	Subate	43	30	18	21	16	15	11,96
46	Priekule	39	37	41	22	19	19	30,24
47	Viesīte	43	35	35	20	17	18	25,85
48	Viļāni	41	42	41	21	26	21	30,74
49	Ilūkste	10	10	13	8	9	11	9,85
50	Jaunlatgale	2	24	29	2	19	24	23,59
51	Ķemeri	95	104	66	46	49	55	57,06
52	Valdemārpils	26	26	25	12	13	12	21,84
53	Grobiņa	16	14	15	12	10	11	13,64
54	Gostiņi	—	20	34	—	10	12	34,02
55	Ape	32	30	29	15	14	14	31,12
56	Salacgrīva	35	35	34	15	15	16	36,66
57	Ainaži	22	22	24	13	12	12	26,20
58	Piltene	18	17	15	6	7	7	19,90
59	Durbe	12	11	10	8	7	7	20,02
60	Lejasciems	15	14	14	5	6	6	29,38
61	Kopā *Total*	43 736	46 034	47 212	19 185	19 033	19 124	66,44

*) Faktiskie ieņēmumi. — *Recettes définitives.*

un nodevām visu laiku bija mazāka nozīme nekā visās pārējās pilsētu grupās, un arī 1935. gadā šeit nodokļi un nodevas bija tikai — 34,9%, bet Rīgā — 40,4%, un sevišķi liela starpība bija mazākās pilsētās, jo III. pilsētu grupā nodokļi un nodevas bija —

№ 12. Pilsētu pašvaldību ieņēmumi 1935. g. (latos).

№ 12. Recettes des municipalités en 1935. (en Ls).

№№	Pilsētas *Villes*	Nodokļi un nodevas *Impôts et contributions*	Nekustama manta *Immeubles*	Uzņēmumi un pasākumi *Entreprises et établissements*	Ārstēšanas naudas *Paiement pour traitement médic.*	Citas atlīdzības *Autres indemnités*	Pabalsti *Secours*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīga	13 459 196	1 008 032	10 743 727	4 680 977	351 648	1 165 565	1 663 071	196 051	33 268 267
2	Liepāja	1 140 620	40 752	1 103 949	628 625	14 586	258 000	393 050	6 108	3 585 690
3	Daugavpils	578 388	110 396	452 442	157 199	25 638	305 093	53 367	7 559	1 690 082
4	Jelgava	625 980	28 703	418 880	146 593	21 632	115 150	202 680	56 636	1 616 254
5	Ventspils	259 050	20 836	115 631	85 220	8 440	65 000	21 000	2 000	577 177
6	Rēzekne	197 460	26 945	97 595	1 300	2 780	113 557	112 300	1 272	553 209
7	Cēsis	137 998	3 657	106 806	129 960	5 330	28 594	134 022	5 312	551 679
8	Valmiera	156 422	20 743	81 809	208 248	2 245	21 060	48 150	5 142	543 819
9	Tukums	160 360	12 946	13 262	161	2 391	40 053	97 752	354	327 279
10	Rīgas Jūrmala	434 985	18 458	93 608	2 003	14 257	77 397	44 329	400	685 437
11	Kuldīga	115 680	12 409	23 845	47 787	1 830	26 417	6 971	2 000	236 939
12	Jēkabpils	81 438	3 794	10 972	—	1 080	36 300	15 435	60	149 079
13	Ludza	62 599	16 251	6 550	100	1 800	55 000	16 934	500	159 734
14	Grīva	61 605	1 720	2 472	—	800	500	12 060	400	79 557
15	Bauska	104 975	19 445	15 522	62 280	500	22 590	—	2 000	227 312
16	Sloka	59 150	7 188	11 230	—	2 800	30 500	17 010	600	128 478
17	Saldus	80 490	3 454	331	3 480	11 756	19 600	—	324	119 435
18	Alūksne	61 807	3 199	3 427	1 320	700	15 000	5 000	3 352	93 805
19	Rūjiena	56 840	6 700	9 560	—	1 200	23 620	35 160	1 880	134 960
20	Krāslava	51 200	6 960	9 410	—	150	23 400	—	4 100	95 220
21	Talsi	83 167	4 690	27 112	—	—	11 000	—	1 083	127 052
22	Gulbene	58 666	1 447	7 773	—	848	10 100	350	666	79 850
23	Smiltene	55 090	14 716	13 668	—	110	17 060	2 800	400	103 844
24	Krustpils	45 095	2 298	12 575	4 000	600	8 550	50	100	73 268
25	Līvāni	42 069	2 472	—	—	6 272	29 100	140	400	80 453
26	Aizpute	70 391	12 104	10 004	70	2 100	21 100	35 000	400	151 169
27	Auce	60 271	12 523	21 844	25	2 090	8 940	920	354	106 967
28	Valka	44 028	7 931	26 529	73 320	—	14 064	100	710	166 682
29	Limbaži	49 493	12 161	5 240	—	—	18 000	24 950	—	109 844
30	Dobele	53 493	4 900	10 707	426	1 950	1 850	12 005	155	85 486
31	Madona	53 640	7 987	165	250	25 741	12 250	7 287	300	107 620
32	Jaunjelgava	39 050	3 300	968	—	6 000	57 770	100	1 000	108 188
33	Balvi	26 846	2 520	2 000	—	50	8 000	25 719	2 120	67 255
34	Kārsava	24 311	2 310	6 880	—	6 000	36 756	—	100	76 357
35	Sabile	28 573	4 151	1 940	—	1 325	13 855	3 000	467	53 311
36	Strenči	20 686	2 924	4 945	—	570	9 500	300	—	38 925
37	Ogre	49 685	3 535	437	350	1 142	5 895	6 092	1 244	68 380
38	Kandava	24 713	6 396	4 293	—	—	5 500	100	121	41 123
39	Preiļi	20 849	50	3 142	—	500	11 952	—	—	36 493
40	Varakļāni	23 770	570	1 500	—	—	17 500	15 000	—	58 340
41	Sigulda	38 745	2 100	275	20	4 800	17 751	635	364	64 690
42	Zilupe	15 870	400	2 120	—	240	5 500	—	100	24 230
43	Pļaviņas	30 455	1 541	1 369	20	13 150	35 741	10 050	4 204	96 530
44	Mazsalaca	17 755	2 287	—	—	—	—	1 193	635	21 870
45	Subate	14 514	1 308	43	—	—	—	380	1 560	17 805
46	Priekule	19 480	9 952	731	50	600	6 500	3 319	100	40 732
47	Viesīte	17 824	—	1 040	—	—	4 967	10 788	22	34 641
48	Viļāni	21 060	1 830	1 428	—	500	12 165	4 000	—	40 983
49	Ilūkste	11 350	545	630	—	—	—	—	275	12 800
50	Jaunlatgale	23 555	350	—	—	—	5 324	71	—	29 300
51	Ķemeri	55 340	725	—	—	—	6 000	2 000	1 500	65 565
52	Valdemārpils	12 222	34	1 650	—	1 375	9 180	—	331	24 792
53	Grobiņa	10 680	2 305	1 610	—	—	—	—	50	14 645
54	Gostiņi	11 717	5	490	10	550	17 953	3 005	51	33 781
55	Ape	13 793	780	250	250	1 500	12 000	20	100	28 693
56	Salacgrīva	16 160	2 080	145	—	—	14 000	—	1 380	33 765
57	Ainaži	12 234	1 140	—	—	—	7 044	3 620	12	24 050
58	Piltene	7 492	3 796	40	75	120	2 500	450	190	14 663
59	Durbe	7 176	1 302	1 800	—	—	—	235	—	10 513
60	Lejasciems	6 197	612	—	—	300	6 450	130	—	13 689
61	Kopā *Total*	19 124 000	1 515 000	13 496 000	6 234 000	551 000	2 924 000	3 052 000	316 000	47 212 000

42,8%, IV. — 50,5% un V. — 54,5% no pilsētu pašvaldību ieņēmumiem. Liela daļa no ieņēmumu kopsummas nodokļi un nodevas ir mazajās pilsētās, kur tie ir vairāk par pusi. Provinces pilsētās uzņēmumu peļņai nav sevišķi lielas nozīmes, tomēr atsevišķās pilsētās tā ļoti svārstās: mazākā uzņēmumu peļņas nozīme ir lauku jeb V. grupas pil-

№ 13. Nodokļi un nodevas.

№ 13. Impôts et contributions.

№№	Gadi un to vidējais / *Années et moyennes* — Pilsētu grupas / *Groupes de villes*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā / *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./25.	5 650	1 500	642	452	116	8 360
2	1926./30.	13 371	2 822	1 475	1 041	432	19 141
3	1931./35.	14 279	2 759	1 513	1 100	537	20 188
4	1931.	16 284	3 022	1 637	1 206	566	22 715
5	1932.	14 629	2 864	1 612	1 133	521	20 759
6	1933.	13 635	2 671	1 459	1 042	502	19 309
7	1934.	13 390	2 634	1 446	1 023	540	19 033
8	1935.	13 459	2 604	1 409	1 096	556	19 124
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget.*					
9	1921./25.	44,7	50,6	41,7	59,4	59,8	46,2
10	1926./30.	47,1	47,3	46,8	53,8	58,1	47,6
11	1931./35.	43,0	38,9	43,5	52,8	52,5	43,1
12	1931.	45,0	38,8	43,2	53,7	50,9	44,4
13	1932.	44,9	41,8	44,7	53,8	51,1	44,9
14	1933.	44,1	41,1	42,4	54,1	51,5	44,1
15	1934.	40,6	38,4	44,2	52,2	54,4	41,4
16	1935.	40,4	34,9	42,8	50,5	54,5	40,5
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (Ls)*					
17	1925.	23,64	15,59	15,12	12,53	8,79	20,81
18	1930.	39,45	20,08	22,26	18,97	17,76	30,66
19	1931.	43,09	20,04	22,47	19,66	17,79	32,70
20	1934.	35,43	17,47	19,84	17,01	15,90	27,36
21	1935.	34,95	17,13	19,99	16,19	15,76	26,91

sētās, kur iedzīvotāju skaits nepārsniedz 2.000; tur šī peļņa 1935. g. bija tikai 3,6%, bet lielajās provinces pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) uzņēmumu peļņa ir 28,0%; pārējās pilsētās šī peļņa svārstās minētās robežās. Ar nekustamas mantas peļņas nozīmi ir gandrīz otrādi: tā mazajās pilsētās ir lielāka nekā lielajās provinces pilsētās. Liela dažādība bija ar ārstēšanas naudām — Rīgā tās ir liela daļa, bet provinces pilsētās maza daļa no ieņēmumiem; mazā daļa ir vienīgi mazajās lauku pilsētās, kur slimnīcu nav, turpretim lielākās provinces pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) ieņēmumiem no ārstēšanas naudām ir gandrīz tikpat liela nozīme kā Rīgā. Pabalstiem, kas ir pa lielākai daļai valsts piemaksas obligātorisko skolu skolotāju algošanai, Rīgā ir ļoti niecīga nozīme, lielās provinces pilsētās tie ir $^1/_{10}$ no ieņēmumiem, bet mazajās lauku pilsētās $^1/_4$. Finanču operāciju nozīmei nav tik noteiktas nozīmes kustības, kā minētiem ieņēmumu posteņiem, un to lielai nozīmei III. pilsētu grupas ieņēmumos pa daļai ir gadījuma raksturs.

Nodokļi un nodevas.

Impôts et contributions.

Nodokļi un nodevas, kā jau zināms, pilsētu pašvaldībās ir lielākais ieņēmumu avots un pēdējā gadā ir $^2/_5$ no to kopsummas. Nodokļu kustībai tomēr ir diezgan noteiktas tendences: piecgadu periodos tie pavairojās un samazinājās tikai saimnieciskās krizes gados; 1935. gadā nodokļi pirmoreiz atkal pavairojušies par 0,091 līdz 19,1 milj. ls vai 0,5%. Tā nav liela pavairošanās, bet svarīga ir pati tendence. Nodokļi pavairojušies tikai dažās pilsētu grupās, bet II. un III. grupā, vai lielākās un vidējās provinces pilsētās tie pat nedaudz samazinājušies. Mazajās pilsētās nodokļu summas pavairojušās, sevišķi tas sakāms par IV. grupas pilsētām, kur nodokļu ieņēmumi pavairojušies par 7,1%. Nodokļu un nodevu nozīmi agrāk un tagad, tāpat tās kustību Rīgā, provinces pilsētās un atsevišķās pilsētu grupās, noskaidroja jau ieņēmumu struktūrā. Vēl svarīgi novērot nodokļu nastas smagumu agrāk un tagad, kā arī Rīgā un provincē. Nodokļu nasta tagad, salīdzinot ar augstās konjunktūras laikiem un pirmskrizes gadiem, ir mazāka. Tas ir kā Rīgā, tā arī provinces pilsētās; vienīgi mazajās lauku pilsētās, kur ir samērā mazi nodokļi, caurmērā uz vienu iedzīvotāju nodokļu summas pirms krizes un tagad palikušas bez lielākām pārmaiņām. 1935. gadā lielākās nodokļu summas uz vienu iedzīvotāju, tāpat kā visos iepriekšējos gados, bija Rīgā — 34,95 ls, provinces pilsētās tikai 17,40 ls, vai par pusi mazāk. No

№ 14. Nodokļi, nodevas un soda naudas.
№ 14. *Impôts, contributions et amendes.*

№№	Nodokļi *Impôts* / Gadi un to vidējais *Années et leurs moyennes*	Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem *Paiement supplém. ou partie de l'impôt d'Etat*	Patstāvīgie *Impôts permanents*	Nodevas *Contributions*	Soda naudas *Amendes*	Kopā *Total*
		1000 latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	1921./25.	3 920	3 981	396	63	8 360
2	1926./30.	10 201	7 490	1 149	301	19 141
3	1931./35.	10 669	8 312	1 072	135	20 188
4	1931.	11 962	9 400	1 255	98	22 715
5	1932.	10 322	8 788	1 353	296	20 759
6	1933.	10 248	7 972	980	109	19 309
7	1934.	10 455	7 573	913	92	19 033
8	1935.	10 358	7 826	860	80	19 124
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*				
9	1921./25.	21,7	22,0	2,2	0,3	46,2
10	1926./30.	25,4	18,6	2,9	0,7	47,6
11	1931./35.	22,8	17,7	2,3	0,3	43,
12	1931.	23,4	18,4	2,4	0,2	44,4
13	1932.	22,3	19,1	2,9	0,6	44,9
14	1933.	23,4	18,2	2,2	0,3	44,1
15	1934.	22,7	16,5	2,0	0,2	41,4
16	1935.	21,9	16,6	1,8	0,2	40,5
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (Ls)*				
17	1925.	10,20	9,31	1,04	0,26	20,81
18	1930.	16,68	12,07	1,62	0,29	30,66
19	1931.	17,22	13,53	1,81	0,14	32,70
20	1934.	15,03	10,89	1,31	0,13	27,36
21	1935.	14,58	11,01	1,21	0,11	26,91

provinces pilsētām lielākās summas uz vienu iedzīvotāju bija III. grupā — 20,0 ls, II. grupā — 17,13 ls, IV. — 16,19 un V. — 15,76 ls; lai gan mazajās lauku pilsētās nodokļiem starp ieņēmumiem ir ļoti liela nozīme, tomēr uz vienu iedzīvotāju tie ir mazāki, un līdz ar to nodokļu nasta vieglāka. Lai pareizi novērtētu nodokļu nastu, ir jāievēro arī iedzīvotāju nodarbošanās un ienākumi; no šī viedokļa Rīgas iedzīvotājiem ir daudz priekšrocību.

Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem un patstāvīgie nodokļi ir divi veidi; bez tam ir vēl nodevas, kuras ņem pilsētu pašvaldības. Lielākie ieņēmumi visu laiku bija no piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem, un pēdējā piecgadu periodā tās bija 53% no nodokļu un nodevu kopsummas, patstāvīgie nodokļi — 41% un nodevas — 5,3%, bet pārējie ieņēmumi bija soda naudas, kuras dažas pilsētu pašvaldības paredz atsevišķi, bet nevis pie attiecīgā nodokļa. Procentos no ieņēmumu kopsummas piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem 1931./35. g. periodā bija 23%, patstāvīgie — 18% un nodevas — 2,3%.

Pie piemaksām vai daļām no valsts nodokļiem ir 6 dažādi nodokļi, no kuriem lielākās summas dod nekustamas mantas, ienākuma, tirdzniecības un rūpniecības un procentuālais peļņas nodoklis, bet aktu un vērtības pieauguma nodoklis dod mazas summas. Pārskata gadā piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem, tāpat kā jau 4 pēdējos gados, palika bez lielākām pārmaiņām ar tendenci nedaudz samazināties. 1934. g. šo nodokļu summa bija — 10,46 milj. ls un 1935. g. — 10,36 milj. ls; ieņēmumu struktūrā to nozīme nedaudz samazinājās. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem parasti reālizējās pilnos apmēros un bieži ar pārpalikumu, vienīgi saimnieciskās krizes sākumā tie nedeva budžetā paredzētās summas. Pēdējos gados piemaksu un valsts nodokļu daļas uzrāda 8,5% un 3% lielus pārpalikumus.

Nekustamas mantas nodoklis pēdējos divi gados — 5,0 milj. ls apmērā nav mainījies. Nekustamas mantas nodoklis ir $^1/_{10}$ no visiem pilsētu pašvaldību ieņēmumiem. No lielajiem nodokļiem nekustamas mantas nodoklis reālizējās labāk nekā pārējie, vai 1933. gadā par 12% pārsniedza budžetā paredzēto summu. Ieņēmumi no ienākuma nodokļa ir otrā vietā, un 1935. gadā tie bija par 0,172 milj. ls vai 5,5% mazāki, tomēr sasniedza

№ 15. Piemaksas vai daļas no valsts nodokļiem.

№ 15. Paiement supplém. ou partie de l'impôt d'Etat.

№№	Nodokļi *Impôts* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Ienākuma *Sur le revenu*	Tirdzniecības un rūpniecības *Sur les patents commerc. et ind.*	Procentuālais peļņas *Bénéfice proportionnel*	Atsavin., obligāc. vērt. pieaug. *Expropr., augment. de la valeur des obligations*	Nekustamas mantas *Immeubles*	Aktu *Dossiers*	Kopā *Total*
		1000 latos						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1921./25. . . .	1 011	332	1 468	210	878	21	3 920
2	1926./30. . . .	3 256	520	2 161	173	3 967	124	10 201
3	1931./35. . . .	3 224	496	1 816	99	4 912	122	10 669
4	1931. . . .	3 538	548	2 333	137	5 272	134	11 962
5	1932. . . .	3 301	508	1 445	135	4 778	155	10 322
6	1933. . . .	3 243	472	1 725	136	4 520	152	10 248
7	1934. . . .	3 104	470	1 722	72	4 999	88	10 455
8	1935. . . .	2 932	480	1 855	17	4 993	81	10 358
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*						
9	1921./25. . . .	5,6	1,8	8,1	1,2	4,9	0,1	21,7
10	1926./30. . . .	8,1	1,3	5,4	0,4	9,9	0,3	25,4
11	1931./35. . . .	6,9	1,0	3,9	0,2	10,5	0,3	22,8
12	1931. . . .	6,9	1,0	4,6	0,3	10,3	0,3	23,4
13	1932. . . .	7,2	1,1	3,1	0,3	10,3	0,3	22,3
14	1933. . . .	7,4	1,1	3,9	0,3	10,3	0,4	23,4
15	1934. . . .	6,7	1,0	3,7	0,2	10,9	0,2	22,7
16	1935. . . .	6,2	1,0	3,9	0,0	10,6	0,2	21,9
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (Ls)*						
17	1925. . . .	2,44	0,72	3,36	0,38	3,12	0,08	10,20
18	1930. . . .	4,93	0,77	3,26	0,22	7,30	0,19	16,68
19	1931. . . .	5,09	0,79	3,36	0,20	7,59	0,19	17,22
20	1934. . . .	4,46	0,67	2,48	0,10	7,19	0,13	15,03
21	1935. . . .	4,13	0,68	2,61	0,02	7,03	0,11	14,58

2,932 milj. ls — 6,2% no visiem ieņēmumiem. Arī iepriekšējos gados ienākuma nodoklis svārstījās, lai gan tā daļa no ieņēmumu kopsummas bija lielāka. Tirdzniecības un rūpniecības nodokļi ir divi: pamatnodoklis jeb no tirdzniecības un rūpniecības zīmēm un procentuālais peļņas nodoklis. Abi šie nodokļi pārskata gadā pavairojušies: procentuālais peļņas par 0,133 līdz 1,855 milj. ls vai 7,7% un pamatnodoklis par 10.000 līdz 480.000 ls. Ieņēmumi no tirdzniecības un rūpniecības nodokļiem pavairojušies tirdzniecības attīstības un labāku sekmju dēļ. Aktu un vērtības pieauguma nodoklis dod mazus ieņēmumus, pie kam abiem ir tendence samazināties; pie vērtības pieauguma nodokļa tas pa daļai izskaidrojams ar dažiem agrākiem grozījumiem likumā.

Patstāvīgo nodokļu skaits ir daudz lielāks nekā valsts nodokļu daļas, tomēr ieņēmumi no tiem ir mazāki: pēdējā piecgadu periodā tie bija 17,7% no kopsummas, bet 1935. g. tikai 16,6%. Patstāvīgo nodokļu ieņēmumiem visu laiku bija tendence pavairoties; vienīgi saimnieciskās krizes laikā tie samazinājās un 1935. gadā pirmoreiz tie atkal pavairojās par 0,253 līdz 7,8 milj. ls vai 3,3%. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju patstāvīgie nodokļi ir 11,01 ls. Lai gan ir 23 patstāvīgo nodokļu, tomēr cik necik redzamus ieņēmumus dod tikai 7—8 nodokļi, un ieņēmumi no pārējiem ir mazi, bet no dažiem pat niecīgi.

Tirgus, dzīvokļu un traktieru nodokļi ir vienīgie, kuru ieņēmumi pārsniedz 1,0 milj. ls. Pēdējos gados lielākos ieņēmumus dod tirgus nodoklis, sevišķi tas pavairojās pēc Rīgas Centrāltirgus atklāšanas, kad īres naudas bija ievērojami augstākas nekā Daugavmalas tirgū. Tāpat kā lielākā daļa nodokļu, arī tirgus nodoklis visu laiku līdz saimnieciskai krizei pavairojās, bet tās laikā samazinājās, un 1935. gadā pirmoreiz tirgus nodoklis atkal pavairojās par 0,035 līdz 1,752 milj. ls vai 2,0%. Tirgus nodoklis ir 3,7% no ieņēmumu kopsummas, bet caurmērā uz vienu iedzīvotāju ir 2,47 ls. Pēdējos gados tas reālizējas ar ievērojamu pārpalikumu. Tirgus nodoklis uzrādīts bruto summā, lai dabūtu neto, no tā jāatskaita tirgus uzturēšanas izdevumi. Dzīvokļu nodokļa ieņēmumi ir svārstīgāki par pārējiem, tomēr 1935. gadā arī šis nodoklis pavairojies par 0,176 līdz 1,683 milj. ls, t. i. par 11,7%. Dzīvokļu nodoklis ir 3,6% no ieņēmumu kopsummas, bet caurmērā uz katru iedzīvotāju ir 2,37 ls.

№ 16. Patstāvīgie nodokļi.

№ 16. *Impôts permanents.*

№№	Gadi un to vidējais / *Années et moyennes* — Nodokļi / *Impôts*	Tirgus *Marchés*	Izpriecu *Divertissements*	Dzīvokļu *Logements*	Traktieru *Cabarets et restaurants*	Kravu *Chargement*	Tirdzniecības uzņēmumu telpu *Localités des entrepr. commerc.*	Gaļas sanitār. pārraudzības *Inspection sanitaire de viande*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1921./25.	655	817	402	530	402	139	308	728	3 981
2	1926./30.	1 461	1 643	1 169	879	652	395	462	829	7 490
3	1931./35.	1 866	1 334	1 647	1 265	455	386	500	859	8 312
4	1931.	2 103	1 907	1 686	1 284	685	457	459	819	9 400
5	1932.	1 981	1 519	1 701	1 335	425	455	501	871	8 788
6	1933.	1 774	1 243	1 657	1 246	325	404	480	843	7 972
7	1934.	1 717	1 033	1 507	1 227	405	304	505	875	7 573
8	1935.	1 752	970	1 683	1 233	433	309	557	889	7 826
		Procentos no budžetu kopsummas — *En % de la somme totale du budget*								
9	1921./25.	3,6	4,6	2,2	2,9	2,2	0,8	1,7	4,0	22,0
10	1926./30.	3,6	4,1	2,9	2,2	1,6	1,0	1,1	2,1	18,6
11	1931./35.	4,0	2,8	3,6	2,7	1,0	0,8	1,0	1,8	17,7
12	1931.	4,1	3,7	3,3	2,6	1,3	0,9	0,9	1,6	18,4
13	1932.	4,3	3,3	3,7	2,9	0,9	1,0	1,1	1,9	19,1
14	1933.	4,1	2,8	3,8	2,9	0,7	0,9	1,1	1,9	18,2
15	1934.	3,7	2,2	3,3	2,7	0,9	0,7	1,1	1,9	16,5
16	1935.	3,7	2,1	3,6	2,6	0,9	0,6	1,2	1,9	16,6
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*								
17	1925.	1,48	2,50	1,17	1,15	0,73	0,42	0,73	1,13	9,31
18	1930.	2,33	2,43	2,26	1,59	1,02	0,64	0,68	1,14	12,07
19	1931.	3,03	2,74	2,43	1,85	0,99	0,65	0,66	1,18	13,53
20	1934.	2,47	1,48	2,17	1,76	0,58	0,44	0,73	1,26	10,89
21	1935.	2,47	1,36	2,37	1,74	0,61	0,43	0,78	1,25	11,01

Dzīvokļu nodokli maksā lielākā daļa dzīvokļu īrnieki; dzīvokļu nodokļa likmes ir ļoti dažādas, pie kam mazās pilsētās zemām dzīvokļu īrēm tās parasti ir augstākas. 1932. un 1933. gadā dzīvokļu nodoklis reālizējās ar iztrūkumu.

Traktieru nodoklis jau ilgāku laiku paliek bez lielākām pārmaiņām: 1935. g. paredzēja ieņemt 1,233 milj. ls — 2,6% no visiem ieņēmumiem, bet caurmērā uz katru iedzīvotāju bija 1,74 ls. Traktieru nodokli uzliek kopsummā, un traktieru īpašnieki to sadala savā starpā pēc pašu ieskatiem un novērtējumiem. Traktieru nodoklis 1932. un 1933. gadā reālizējās ar nelielu iztrūkumu.

Izpriecu nodoklis 1929. un 1930. gadā sasniedza ļoti lielas summas — līdz 1,9 milj. ls, bet nākamos saimnieciskās krizes gados tas ļoti strauji samazinājās — nereālizējās pat samazinātās budžeta summas. Izpriecu nodoklis samazinājās arī 1935. gadā — par 63.000 līdz 970.000 ls un no ieņēmumiem bija tikai 2,1%, bet caurmērā uz vienu iedzīvotāju — 1,36 ls. Dažos iepriekšējos gados izpriecu nodokļa nozīme ieņēmumos bija vairāk nekā divkārtīgi lielāka.

Kravu, tirdzniecības uzņēmumu telpu un gaļas sanitārās pārraudzības nodoklis dod daudz mazākus ieņēmumus. Lielākais ir gaļas sanitārās pārraudzības nodoklis (pēc būtības tā ir nodeva), kas saimnieciskās krizes gados gan samazinājās, bet tagad atkal pavairojās; 1935. g. tas pavairojās par 0,052 milj. ls līdz 0,557 milj. ls, vai bija 1,2% no ieņēmumu kopsummas; gaļas sanitārās pārraudzības nodoklis pēdējos gados reālizējās ar pārpalikumu. Kravu nodoklis, kas priekš saimnieciskās krizes deva lielus ieņēmumus, pēdējos divos gados pavairojās un 1935. g. bija 0,433 milj. ls vai 0,9% no visiem ieņēmumiem. Tirdzniecības uzņēmumu telpu nodoklis, kuru ņem pēc maksājamās īres, dod diezgan lielus ieņēmumus — 0,309 milj. ls, vai tas ir tikai par $^1/_3$ mazāks nekā tirdzniecības un rūpniecības pamatnodoklis. Tirdzniecības uzņēmumu telpu nodokļa likmes ir noteiktākas nekā dzīvokļu nodokļa likmes.

Ieņēmumi no 17 pārējiem pilsētu pašvaldību nodokļiem 1935. g. bija paredzēti 0,889 milj. ls apmērā, vai caurmērā katrs nodoklis dod 55.000 ls; bet šādi nodokļi, kā: reklāmu, vasarnieku un peldviesu, suņu un patentu nodoklis, dod vairāk par 100.000 ls. Ieņēmumi no reklāmu nodokļa pavairojās tikai divus gadus atpakaļ; 1935. g. bija paredzēts, ka tas dos 0,194 milj. ls, vai pret iepriekšējo

№ 17. Nodokļi un nodevas

№ 17. *Impôts et contributions*

№№	Nodokļi un nodevas	Visās pilsētās — *Toutes les villes* 1931.*)	1932.*)	1933.*)	1934.	1935.
		Ls				
1	2	3	4	5	6	7
1	Piemaksas vai daļa no valsts nodokļiem:	**11 363 464**	**11 200 382**	**10 550 938**	**10 455 259**	**10 357 630**
2	Ienākuma	3 599 196	3 582 267	3 122 165	3 104 295	2 931 533
3	Tirdzniecības un rūpniecības zīmēm	533 165	492 562	454 878	469 802	480 405
4	Vērtības pieauguma	136 950	78 708	70 575	72 130	16 805
5	Procentuālais peļņas	2 156 877	1 918 122	1 764 498	1 722 357	1 855 433
6	Nekustamas mantas	4 757 138	4 977 258	5 054 925	4 998 675	4 992 924
7	Aktu	180 138	151 465	83 897	88 000	80 530
8	Patstāvīgie nodokļi	**8 780 021**	**8 039 671**	**7 679 514**	**7 573 394**	**7 825 991**
9	Dzīvokļu	1 686 592	1 606 084	1 474 360	1 507 443	1 682 951
10	Tirdzniecības uzņēmumu telpu	483 050	454 485	410 310	303 546	308 510
11	Sīktirgotāju, iznēsētāju un izvadatāju	205	376	449	680	662
12	Ūtrupju	25 960	22 711	15 957	12 612	15 492
13	Reklāmu	134 821	127 895	200 396	205 735	194 051
14	Traktieru	1 245 752	1 214 891	1 175 284	1 227 049	1 233 339
15	Patentu	128 787	114 842	123 141	121 712	129 495
16	Izpriecu	1 575 066	1 082 855	977 962	1 033 042	970 010
17	Biljardu	3 385	3 159	3 318	3 472	2 185
18	Mūzikas instrumentu un orķestru	2 812	3 065	3 158	2 939	1 522
19	Mantu un pasažieru pārvadāšana	8 437	9 491	11 204	8 926	8 908
20	Rokas ratiņu	81	85	76	80	80
21	Zirgu un ekipāžu	91 180	82 805	81 564	81 752	83 114
22	Govju, kazu, aitu un cūku	30 674	31 226	31 245	30 281	34 185
23	Suņu	39 568	160 142	148 625	150 455	147 760
24	Siltumnīcu, dārzniecību u. t. t.	7 268	5 551	10 020	12 598	9 959
25	Laivu, motorlaivu un jachtu	4 714	6 404	4 954	4 918	5 677
26	Vasarnieku un peldviesu	148 044	124 202	134 088	139 550	165 000
27	Pierakstīšanās	32 209	28 021	27 995	28 300	24 537
28	Kravu	508 979	334 064	409 491	405 130	432 892
29	Tirgus	2 015 751	2 049 768	1 862 467	1 716 174	1 752 110
30	Gaļas sanitārās uzraudzības	524 678	511 026	505 897	505 100	557 471
31	Būvplānu apstiprināšanas	24 828	18 797	19 870	18 875	18 906
32	Dzimtsarakstu	57 180	47 726	47 683	53 025	47 175
33	Nodevas:	**958 293**	**1 042 570**	**880 388**	**912 644**	**859 900**
34	Kuģu un liellaivu pārziemošana ostās un piestātnēs	10	20	30	70	30
35	Apliecību un citu dokumentu	95 228	74 723	76 463	76 426	80 094
36	Par tiltu un celtuvju lietošanu	192 077	158 602	135 544	146 101	143 372
37	Par pilsētas svaru lietošanu	81 061	83 791	84 138	83 246	85 129
38	Par īres lietām	111 340	158 623	101 930	123 685	—
39	Par kanālizāciju	413 547	465 843	401 924	407 562	492 510
40	Par netīrumu un atkritumu izvešanu	37 733	35 763	30 969	33 000	32 800
41	Par meliorāciju	—	—	—	500	—
42	Par ielu, šoseju un trotuāru uzturēšanu un ierīkošanu	11 386	16 153	14 899	14 380	12 918
43	Dūmvadu tīrīšanu	4 702	4 457	3 966	2 912	3 712
44	Naktssargu uzturēšana	659	1 250	1 007	925	925
45	Zemes uzmērīšana un nekustamas mantas taksācija	9 716	42 584	28 353	23 367	7 940
46	Par šķūšu un klaušu atvietošanu	309	158	377	120	160
47	Par ielu nolietošanu auto satiksmē	525	603	788	350	310
48	Soda naudas	**113 507**	**312 097**	**74 367**	**91 937**	**80 227**
49	Kopā	21 215 285	20 594 720	19 185 207	19 033 234	19 123 748

*) Faktiskie ieņēmumi.

gadu neliela samazināšanās. Vasarnieku un peldviesu nodokli ņem vienīgi tās pilsētu pašvaldības, kur sabrauc vasarnieki; visvairāk šis nodoklis ienāk Rīgas Jūrmalai; salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tas ievērojami pavairojies. Suņu nodoklis 1935. gadā paredzēts $0,_{148}$ milj. ls; vēl priekš 5 gadiem šis nodoklis deva samērā maz, bet, paaugstinot likmes, strauji pavairojās ieņēmumi. No patentu nodokļa paredzēja $0,_{129}$ milj. ls lielus ieņēmumus. Pārējie nodokļi ir ļoti dažādi un, izņemot nedaudzus, dod mazas summas. Mūsu pilsētu pašvaldības ar nodokli var aplikt biljarda galdus, mūzikas instrumentus un orķestrus, tāpat kā rokas ratiņus, zirgus un ekipāžas, govis, aitas, kazas un cūkas. Daži minētie nodokļi ir ļoti niecīgi, piemēram, no rokas ratiņiem 1935. g. paredzēti tikai 80 ls; tomēr atsevišķās mazās pilsētās daži minētie nodokļi dod diezgan lielas sum-

1931.—1935. g.
de 1931 à 1935.

Starp tiem Rīgā — *dont: Riga*					№№	*Impôts et contributions*
1931.*)	1932.*)	1933.*)	1934.	1935.		
Ls						
8	9	10	11	12	13	14
8 687 407	**8 524 399**	**7 960 974**	**7 985 000**	**7 914 500**	1	*Paiement supplém. ou partie de l'impôt d'Etat:*
2 893 826	2 892 414	2 510 139	2 500 000	2 350 000	2	*Sur le revenu*
351 300	320 700	297 379	300 000	320 000	3	*Sur les patentes commerc. et industrielles*
97 590	57 208	46 843	50 000	8 000	4	*Augmentation de la valeur*
1 652 550	1 417 485	1 304 100	1 300 000	1 411 500	5	*Bénéfice proportionnel*
3 575 174	3 740 308	3 751 774	3 785 000	3 775 000	6	*Immeubles*
116 967	96 284	50 739	50 000	50 000	7	*Dossiers*
5 772 428	**5 209 297**	**4 973 978**	**4 795 595**	**4 965 675**	8	*Impôts permanents:*
1 136 348	1 013 741	918 047	950 000	1 100 000	9	*Logements*
378 289	347 051	307 741	200 000	202 500	10	*Localités des entreprises commerc.*
—	—	—	—	—	11	*Marchands en détail, colporteurs etc.*
24 722	22 048	14 541	12 000	15 000	12	*Enchères*
104 428	107 303	177 488	180 000	170 000	13	*Réclame*
670 147	730 731	698 088	744 385	750 275	14	*Cabarets et restaurants*
48 930	48 310	52 060	50 000	52 000	15	*Patentes*
1 256 748	845 603	773 090	800 000	750 000	16	*Divertissements*
950	1 000	1 120	1 000	—	17	*Billard*
1 567	1 640	1 851	1 500	—	18	*Instruments musicaux et orchestre*
—	—	—	—	—	19	*Transport de march. et de voyageurs*
—	—	—	—	—	20	*Charrettes*
41 549	35 220	35 017	35 000	35 000	21	*Cheveaux et équipages*
—	-	—	—	—	22	*Vaches, chèvres, moutons et porcs*
20 798	115 236	107 850	110 000	105 000	23	*Chiens*
—	—	—	—	—	24	*Serres-chaudes, jardinages et autres*
3 655	3 185	3 466	3 000	3 500	25	*Bateaux, bateaux à moteur et yachts*
—	—	—	—	—	26	*Villegiateurs et baigneurs*
15 930	11 790	12 590	12 000	8 000	27	*Enregistrements*
365 728	230 825	306 310	300 000	320 000	28	*Chargement*
1 322 935	1 345 005	1 208 227	1 048 710	1 079 400	29	*Marchés*
328 195	309 992	314 982	303 000	335 000	30	*Inspection sanitaire de viande*
11 742	8 272	9 277	8 000	8 000	31	*Attestation de plans de construction.*
39 767	32 345	32 233	37 000	32 000	32	*Etat civil*
725 598	**732 742**	**575 164**	**571 981**	**541 271**	33	*Contributions sur:*
—	—	—	—	—	34	*Hivernage des navires et des bateaux*
74 034	59 251	55 839	55 341	53 441	35	*Certificats et autres documents*
120 127	31 418	—	—	—	36	*Ponts et prames*
62 949	64 914	64 470	59 640	61 530	37	*Utilisation de la balance publique*
91 796	133 479	86 407	108 000	—	38	*Affaires de loyer*
336 899	374 592	314 971	310 000	392 000	39	*Canalisations*
37 733	35 763	30 969	33 000	32 800	40	*Enlevement des immondices*
—	—	—	—	—	41	*Méliorations*
—	—	—	1 000	500	42	*Entretien et établ. des chemins, des rues, des chaussées et des trottoirs*
—	—	—	—	—	43	*Ramonage*
—	—	—	—	—	44	*Entretien des gardes de nuit*
2 060	33 325	22 508	5 000	1 000	45	*Arpentage de terres et taxation des immeubles*
—	—	—	—	—	46	*Voiturage et remplacement des services corveables*
—	—	—	—	—	47	*Usage des chemins par communication automob.*
46 493	**243 829**	**38 634**	**37 100**	**37 750**	48	*Amendes*
15 231 926	14 710 267	13 548 750	13 389 676	13 459 196	49	*Total*

*) *Recettes effectives.*

mas, kas atkarājas no pilsētu pašvaldību finanču politikas, vai arī kādiem īpatiem apstākļiem, piemēram, iedzīvotāju nodarbošanās u. c.

Nodevu skaits pilsētu pašvaldībās ir diezgan liels, tomēr ieņēmumi ir samērā mazi, pie kam pēdējos gados tie samazinās: 1934. g. tās deva $0,_{913}$ un 1935. g. — $0,_{860}$ milj. ls, vai par $0,_{053}$ milj. ls — 5,8% mazāk. Lielākā nodeva visu laiku bija kanālizācijas nodeva: 1934. g. tā deva $0,_{408}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{493}$ milj. ls. Minētā kanālizācijas nodeva ir bruto summa, jo nav atskaitīti kanālizācijas uzturēšanas izdevumi. Tiltu un celtuvju nodeva dod $0,_{143}$ milj. ls. Priekš dažiem gadiem, kamēr Rīga ņēma nodevu par pontonu tilta lietošanu, šī nodeva bija daudz lielāka. No pārējām nodevām minamas mēru un svaru, apliecību un citu dokumentu, netīrumu un atkritumu izvešanas u. c. nodevas.

№ 18. Uzņēmumu peļņa.

№ 18. *Bénéfice des entreprises.*

№№	Gadi un to vidējais *Années et moyennes* / Pilsētu grupas *Groupes des villes*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā Total
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./25.	3 027	250	162	44	4,3	3 487
2	1926./30.	7 183	834	376	150	20	8 563
3	1931./35.	10 535	1 854	480	171	30	13 070
4	1931.	10 766	1 834	503	163	31	13 297
5	1932.	10 274	1 854	516	154	31	12 829
6	1933.	10 335	1 700	487	162	25	12 709
7	1934.	10 556	1 792	458	187	28	13 021
8	1935.	10 743	2 091	437	188	37	13 496
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*					
9	1921./25.	23,9	8,4	10,5	5,8	2,1	19,3
10	1926./30.	25,3	14,0	11,9	7,8	2,7	21,3
11	1931./35.	31,7	26,1	13,8	8,2	2,9	27,9
12	1931.	29,7	23,5	13,3	7,3	2,8	26,0
13	1932.	31,5	27,0	14,3	7,3	3,0	27,8
14	1933.	33,5	26,1	14,2	8,4	2,6	29,1
15	1934.	32,0	26,2	14,0	9,5	2,8	28,3
16	1935.	32,3	28,0	13,3	8,7	3,6	28,6
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (Ls)*					
17	1925.	12,46	2,45	4,33	1,20	0,34	8,60
18	1930.	26,27	8,59	6,74	3,11	1,10	17,20
19	1931.	28,49	12,16	6,90	2,66	0,98	19,14
20	1934.	27,93	11,89	6,29	3,11	0,82	18,72
21	1935.	27,90	13,75	6,20	2,78	1,05	18,99

Uzņēmumu peļņa.

Bénéfice des entreprises.

Uzņēmumu peļņas kustība ievērojami atšķiras no pārējiem ieņēmumu posteņiem: visos trijos piecgadu periodos tā strauji pavairojās un saimnieciskās krizes laikā tā nesamazinājās tik lielos apmēros, kā tas notika ar pārējiem ieņēmumu posteņiem. Uzņēmumu peļņa pavairojās, un maksimālā summa bija 1935. gadā: pirmajā piecgadu periodā 1921./25. g. uzņēmumu peļņa bija 3,5 milj. ls, otrā (1926./30.) — 8,6 un trešajā (1931./35.) — 13,1 milj. ls; 1934. g. tā bija 13,0 milj. ls un 1935. g. — 13,5 milj. ls, vai par 0,5 milj. ls — 3,6% lielāka nekā iepriekšējā gadā. Pavairojās arī uzņēmumu peļņas nozīme starp pārējiem ieņēmumiem: pirmajā piecgadu periodā tā bija 19,3%, otrā — 21,3% un trešajā 27,9%, bet 1935. g. — 28,6%. Caurmērā uz katru pilsētas iedzīvotāju 1935. gadā bija 18,99 ls. Uzņēmumu peļņa atsevišķās pilsētu grupās ir ļoti nevienāda; lielākā peļņa ir Rīgai: 1935. gadā tā pavairojās par 0,187 milj. ls — 1,8% līdz 10,7 milj. ls; arī iepriekšējos gados tā ļoti strauji pavairojās un vispār bija peļņas pavairošanās noteicēja. Ievērojama peļņa ir arī II. grupas pilsētās, pie kam 1935. g. tā pavairojās par lielāku summu — 0,299 milj. ls vai 16,7%, sasniedzot 2,091 milj. ls. Pārējās trijās pilsētu grupās uzņēmumu peļņa ir samērā maza; pārskata gadā tā palika bez lielākām pārmaiņām, pie kam III. grupā tā nedaudz samazinājās, bet IV. un V. pavairojās. Lielākā nozīme uzņēmumu peļņai ir Rīgā: tā ir gandrīz $^1/_3$ visu ieņēmumu, II. grupas pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) — 28,0%, III. — 13,3%, IV. — 8,7% un V. — 3,6%, vai mazās lauku pilsētās uzņēmumu peļņai ir niecīga nozīme. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju lielākā uzņēmumu peļņa arī ir Rīgā — 27,90 ls, II. grupas pilsētās — 13,75 ls, III. — 6,20 ls, IV. — 2,78 ls un V. — 1,05 ls; no šiem skaitļiem vislabāk pārredzama lielā uzņēmumu peļņas starpība atsevišķās pilsētās vai to grupās. Lielā atšķirība pa daļai izskaidrojama ar to, ka uzņēmumu peļņā ir arī nodokļu elements, t. i. pilsētu pašvaldības ierīkojušas uzņēmumus, kam ir monopōlstāvoklis kādā nozarē. Šāds uzņēmums saviem ražojumiem var brīvi aplēst cenas, iekalkulējot tur arī zināmu nodokli. Tā tas ir, piemēram, ar elektrības iestādēm, kas ražo elektrisko strāvu. Dažās pilsētās to pārdod patērētājiem par ļoti dažādām cenām (tarifiem).

Atsevišķos uzņēmumos peļņa ir ļoti nevienāda. Vispirms, lai gan peļņa ir domāta neto, tomēr tā nav pilnīgi pareizi aplēsta, jo zaudējumu kontā nav ieskaitīta amortizācija un aizņēmumu procenti. Lai par katru

№ 19. Uzņēmumu peļņa.

№ 19. *Bénéfice des entreprises.*

№№	Uzņēmumi *Entreprises* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Elektrības iestādes *Usines à électricité*	Gāzes iestādes *Usines à gaz*	Ūdensvada iestādes *Aqueducs*	Tramvajs *Tramways*	Automobiļi *Automobiles*	Lopkautuves *Abattoirs*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		1000 latos							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1921./25.	2 351	134	331	240	15	83	333	3 487
2	1926./30.	6 191	230	1 036	581	74	159	292	8 563
3	1931./35.	9 386	637	1 421	967	284	159	216	13 070
4	1931.	9 916	554	1 312	925	145	146	299	13 279
5	1932.	9 508	583	1 392	740	250	145	211	12 829
6	1933.	9 219	681	1 425	728	348	140	168	12 709
7	1934.	9 170	686	1 493	988	334	162	188	13 021
8	1935.	9 116	684	1 485	1 452	342	204	213	13 496
		Procentos — *en* %							
9	1921./25.	67,4	3,9	9,5	6,9	0,4	2,4	9,5	100,0
10	1926./30.	72,3	2,7	12,1	6,8	0,9	1,8	3,4	100,0
11	1931./35.	71,8	4,9	10,9	7,4	2,2	1,2	1,6	100,0
12	1931.	74,6	4,2	9,9	6,9	1,1	1,1	2,2	100,0
13	1932.	74,1	4,5	10,9	5,8	1,9	1,1	1,7	100,0
14	1933.	72,6	5,4	11,2	5,7	2,7	1,1	1,3	100,0
15	1934.	70,4	5,3	11,5	7,6	2,6	1,2	1,4	100,0
16	1935.	67,5	5,1	11,0	10,8	2,5	1,5	1,6	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*							
17	1925.	5,50	0,33	1,41	0,63	0,08	0,23	0,42	8,60
18	1930.	12,94	0,57	1,76	1,02	0,22	0,26	0,43	17,20
19	1931.	14,27	0,80	1,90	1,23	0,20	0,21	0,43	19,14
20	1934.	13,18	0,99	2,15	1,42	0,48	0,23	0,27	18,72
21	1935.	12,83	0,96	2,09	2,04	0,48	0,29	0,30	18,99

uzņēmumu dabūtu tīro neto peļņu, tad ir jāatņem vēl minētie izdevumi. Otrs, tāpat kā visi pārējie ieņēmumu posteņi, šeit uzrādīti tikai projektējamie. Nodokļus un nodevas bija iespējams salīdzināt ar faktiskiem ieņēmumiem un konstatēt dažas svārstības, turpretim ar uzņēmumu peļņu tas nav iespējams, jo pilsētu pašvaldību pārskati par budžetu izpildīšanu sastādīti šaurāki, un no tiem nav iespējams izlobīt vajadzīgos skaitļus. Līdzīgs stāvoklis ir ar visiem pārējiem ieņēmumu un izdevumu posteņiem, tādēļ arī nav zināmi to faktiskie ieņēmumi un izdevumi. Lielāko peļņu ikgadus paredz no elektrības iestādēm: visos trijos piecgadu periodos tai ir tendence pavairoties; pēdējos 4 gados, lai arī nelielos apmēros, elektrības iestāžu peļņa samazinās; 1935. g. tā $9,_{12}$ milj. ls apmērā palika bez lielākām pārmaiņām. Elektrības iestāžu peļņa pēdējā piecgadu periodā bija $71,_{8}$% un 1935. g. — $67,_{5}$% no visas uzņēmumu peļņas. Pēdējos gados strauji pavairojās dažu citu pilsētu pašvaldību uzņēmumu peļņa, un tādēļ elektrības iestāžu nozīme samazinājās. Lielāko peļņu dod Rīgas elektrības iestāde. Elektrības iestāžu peļņa 1935. g. bija $12,_{83}$ ls uz katru iedzīvotāju; kā jau minēts, šī lielā peļņa iespējama tikai tādēļ, ka šeit iekalkulēts arī zināms nodoklis. Otrā vietā ir ūdensvadu peļņa; pēdējos divos gados $1,_{485}$ milj. ls apmērā tā nav mainījusies; ūdensvadu peļņa ir $11,_{0}$% no kopējās uzņēmumu peļņas, bet caurmērā uz katru iedzīvotāju ir $2,_{09}$ ls. Tramvaju peļņa ir $1,_{452}$ milj. ls vai $10,_{8}$% un uz vienu iedzīvotāju — $2,_{04}$ ls; pārskata gadā strauji pavairojās Rīgas tramvaja peļņa. Gāzes iestādēs divos pēdējos gados peļņa palika bez lielākām pārmaiņām; 1935. g. tā bija $0,_{684}$ milj. ls vai $0,_{96}$ ls uz katru iedzīvotāju. Automobiļi jeb, pareizāk, autobusi dod $0,_{342}$ milj. ls lielu peļņu un lopkautuves — $0,_{204}$ milj. ls, bet diezgan lielais pārējo uzņēmumu skaits dod tikai $0,_{213}$ milj. ls lielu tīro peļņu.

Lielākā peļņa ir šādai nekustamai mantai: zemes gabaliem (izmantošanas), ēkām un būvēm, muižām un mežiem, lauku mājām u. c. nekustamai mantai. Lai gan nekustamas mantas peļņa piecgadu periodos pavairojusies, tomēr tās nozīme ieņēmumos samazinās. Pēdējos trijos gados nekustamas mantas peļņa paliek bez lielākām pārmaiņām; 1935. g. tā bija $1,_{515}$ milj. ls, vai $3,_{2}$% no visiem ieņēmumiem; uz katru iedzīvotāju bija $2,_{13}$ ls. Rīgā, tāpat kā gandrīz ar visiem pārējiem ievērojamākiem ieņēmumiem, uz katru iedzīvotāju iznāca lielākā nekustamas mantas peļņa, vai $2,_{62}$ ls, bet provincē mazāka — $1,_{56}$ ls. Atsevišķās pilsētu grupās svārstība bija vēl lielāka: II. grupā nekusta-

mas mantas peļņa bija tikai 1,32 ls, III. — 1,66 ls, IV. — 2,01 ls un V. — 1,50 ls. 1935. g. no zemes gabaliem paredzēja ieņemt 0,815 milj. ls, no ēkām un būvēm — 0,516 milj. ls (ēkām — 0,335 milj. ls, kioskiem un paviljoniem — 0,176 un reklāmu vietām — 0,005 milj. ls), no muižām — 0,112 milj. ls, mežiem — 0,041 milj. ls, ūdeņiem 0,026 milj. ls u. c. ieņēmumi. Pārskata gadā strauji samazinājās peļņa no mežiem, bet pavairojās no ēkām un zemes gabaliem.

Dažādas atlīdzības.
Diverses indemnités.

Starp dažādām atlīdzībām mināmas: no labierīcības un sociālās palīdzības iestādēm, skolām, bet sevišķi ārstēšanas naudas slimnīcās vai citās dziedniecības iestādēs. Labierīcības un sociālās palīdzības iestādes dod ļoti niecīgus ieņēmumus; mazliet lielākas ir mācības maksas skolās un atlīdzības dažās citās izglītības iestādēs — 0,390 milj. ls. Lielākos ieņēmumus dod Rīgas skolas — 0,257 milj. ls, bet provinces tikai — 0,133 milj. ls. Visvairāk dod ģimnazijas — 0,261 milj. ls, arodskolas u. c. — 0,054 milj. ls; ir arī ieņēmumi obligātoriskās skolās — 42.000 ls un bērnu dārzos — 15.000 ls; obligātoriskās skolās maksā tādā gadījumā, ja bērni nāk no citām pašvaldībām. Salīdzinot ar ārstēšanas naudām, visas šīs atlīdzības tomēr ir niecīgas.

Ārstēšanas naudām (un arī dažām citām mazākām atlīdzībām) visos trijos piecgadu periodos bija tendence strauji pavairoties; sevišķi tas sakāms par pēdējo periodu (1931./35. g.) un par 1935. g., kad ārstēšanas naudas pavairojās par 0,979 līdz 6,234 milj. ls vai 18,6%. Šī pavairošanās pa daļai notika grāmatvedības kārtībā: daļu ārstēšanas naudu tagad saņem no sociālās palīdzības izdevumu posteņiem. Pārskata gadā tās bija 13,2% no kopieņēmumiem, bet caurmērā uz katru iedzīvotāju bija 8,77 ls. Atsevišķās pilsētās un to grupās ārstēšanas naudas ir ļoti dažādas: lielākās summas bija Rīgā — 1935. g. tās pavairojās līdz 4,681 milj. ls, bet provincē — 1,553 milj. ls vai 1/4 kopsummas. Rīgā caurmērā uz vienu iedzīvotāju bija 12,16 ls, bet pronvincē — 4,77 ls, pie kam II. grupas pilsētās — 6,69 ls, III. — 5,53 ls, IV. — 2,14 ls un V. — 0,02 ls; no ārstēšanas naudām sevišķi niecīgi ieņēmumi ir mazās lauku pilsētās, jo tur nav slimnīcu, un ieņēmumi ir no dažādām citām veselības aizsardzības iestāžu atlīdzībām.

Dziedniecības un to palīgiestādēm 1934. g. paredzēja 5,108 milj. ls lielus ieņēmumus un 1935. g. — 6,082 milj. ls, vai par 0,974 milj. ls vairāk. Kā jau aizrādīts, šī pavairošanās pa daļai izskaidrojama ar grāmatvedības pārkārtošanu, vai nespējnieku un trūcīgo pilsoņu ārstēšanas izdevumus pārskaitīja pie sociālās palīdzības izdevumiem (Rīgā), un līdz ar to pavairojās slimnīcu ieņēmumi, kā arī 1935. g. bija lielāki sociālās palīdzības ārstēšanas izdevumi. Tomēr pavairošanās notika arī sakarā ar slimnīcu darbības paplašināšanos. Bez šiem ieņēmumiem pie veselības aizsardzības iestāžu ieņēmumiem skaitās vēl ieņēmumi no kapsētām — 22.295 ls, no ātrās palīdzības — 21.800 ls; un šeit pieskaitīti arī ieņēmumi no pirtīm un peldētavām — 84.633 ls; pēdējās pa daļai var skaitīt arī pie uzņēmumiem, tomēr šai schēmā tās skaitītas pie veselības aizsardzības.

Pabalsti.
Secours.

Pabalstu summas piecgadu periodos pastāvīgi pavairojās, un vienīgi pēdējos gados tās samazinājās, tomēr tas notiek samērā nelielos apmēros. 1935. g. pabalsti bija 2,924 milj. ls, vai 6,2% no kopieņēmumiem, bet caur-

№ 20. Finanču operācijas.

№ 20. Opérations financières.

№№	Gadi un to vidējais *Années et moyennes* / Ieņēmumi *Recettes*	Kārtējie — *Ordinaires*: Kapitālu un vērtspapīru rentes *Intérêts des capitaux et des valeurs mobilières*	Kārtējie — *Ordinaires*: Pārējie *Autres*	Ārkārtējie — *Extraordinaires*: Aizņēmumi *Emprunts*	Ārkārtējie — *Extraordinaires*: Kapitālu un vērtspapīru izlietošana *Utilisation des capitaux et des valeurs mobilières*	Ārkārtējie — *Extraordinaires*: Aktīvu reālizācija *Réalisation des actifs*	Kopā *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./25.	59	54	847	952	123	2 035
2	1926./30.	160	147	1 486	1 264	141	3 198
3	1931./35.	153	145	1 315	361	295	2 269
4	1931.	130	80	889	873	362	2 334
5	1932.	121	87	605	122	182	1 117
6	1933.	131	236	785	71	268	1 491
7	1934.	183	100	2 660	145	265	3 353
8	1935.	202	221	1 638	595	396	3 052

mērā uz katru iedzīvotāju iznāca 4,12 ls. Pabalstu nozīme Rīgā ir ievērojami mazāka salīdzinot ar mazām provinces pilsētām. Vēl vairāk, pabalsti ir gandrīz vienīgie ieņēmumi, kas caurmērā uz katru iedzīvotāju Rīgā ir mazāki nekā provinces pilsētās: 1935. g. Rīgā tie bija 3,03 ls, bet provincē — 5,40 ls, pie kam II. grupas pilsētās — 4,89 ls, III. — 5,66 ls, IV. — 5,21 ls un V. — 7,48 ls, vai mazās lauku pilsētās uz katru iedzīvotāju ir daudz lielāki pabalsti nekā Rīgā un lielākās provinces pilsētās. Lielākās summas saņem no valsts — 2,921 milj. ls un no citām iestādēm — 3.000 ls; no valsts skolotāju algošanai paredzēja 2,659 milj. ls, bezdarbniekiem — 0,136 milj. ls un dažām citām vajadzībām. Visvairāk pilsētu pašvaldības saņem pēc likuma obligātorisko skolu skolotāju algošanai.

Finanču operāciju ieņēmumi pa daļai apskatīti pie ārkārtējiem ieņēmumiem kā aizņēmumi, kas gada laikā samazinājās par 1,022 līdz 1,638 milj. ls, bet kapitālu un vērtspapīru izlietošana pavairojās par 0,450 līdz 0,595 milj. ls, un aktīvu reālizācija pavairojās par 0,131 līdz 0,396 milj. ls; kopsummā tomēr finanču operāciju ieņēmumu ārkārtējā daļa samazinājās. Kārtējie finanču operāciju ieņēmumi turpretim pavairojās: kapitālu un vērtspapīru rentes līdz 0,202 milj. ls un pārējie līdz 0,221 milj. ls, vai 1935. g. tie ir par 0,140 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Izdevumi.

Dépenses.

Par izdevumu kopsummu šeit nerunās, jo kā līdzsvarotam budžetam tā ir vienāda ar ieņēmumiem, bet pēdējā jau sīki aprakstīta

№ 21. Kārtējie un ārkārtējie izdevumi.

№ 21. Dépenses ordinaires et extraordinaires.

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyen.*	Kārtējie *Ordinaires*	Ārkārtējie *Extraordinaires*	Kopā *Total*	Ārkārtējo % *Extraordin. en %*
		1000 latos			
1	2	3	4	5	6
1	1921./25. . . .	15 692	2 400	18 092	13,3
2	1926./30. . . .	34 229	5 952	40 181	14,8
3	1931./35. . . .	40 506	6 357	46 863	13,7
4	1931. . . .	43 791	7 342	51 133	14,4
5	1932. . . .	40 886	5 317	46 203	11,5
6	1933. . . .	39 230	4 506	43 736	10,3
7	1934. . . .	39 134	6 900	46 034	15,0
8	1935. . . .	39 492	7 720	47 212	16,4

ieņēmumu daļā. Līdzīgi ieņēmumiem arī izdevumus var iedalīt kārtējos un ārkārtējos. Budžeta schēmā tas tā nav paredzēts, bet pēc izdevumu rakstura ārkārtējos izdevumus tomēr ir iespējams izdalīt sevišķā nodalījumā ar kopīgu nosaukumu — kapitālu ieguldīju-

№ 22. Kapitālu ieguldījumi.

№ 22. Placement des capitaux.

№№	Pilsētu grupas *Groupes des villes* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./25.	1 827	174	302	79	17	2 399
2	1926./30.	4 646	530	467	249	59	5 952
3	1931./35.	4 866	767	469	158	97	6 357
4	1931.	5 496	1 060	524	148	114	7 342
5	1932.	3 998	629	457	144	89	5 317
6	1933.	3 351	528	428	101	98	4 506
7	1934.	5 537	723	368	175	97	6 900
8	1935.	5 947	893	570	224	86	7 720
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*					
9	1921./25.	14,5	5,9	19,6	10,4	8,8	13,3
10	1926./30.	16.4	8,9	14,8	12,9	7,9	14,8
11	1931./35.	14,7	10,8	13,5	7,6	9,5	13,6
12	1931.	15,2	13,6	13,8	6,6	10,3	14,4
13	1932.	12,3	9,2	12,7	6,8	8,7	11,5
14	1933.	10,8	8,1	12.5	5,2	10,1	10,3
15	1934.	16,8	10,6	11,2	8,9	9,8	15,0
16	1935.	17,9	12,0	17,3	10,3	8,4	16,3
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (Ls)*					
17	1925.	9,44	2,15	5,88	2,63	2,58	6,50
18	1930.	14,04	4,65	7,37	3,34	3,67	9,89
19	1931.	14,54	7,13	7,19	2,42	3,59	10,57
20	1934.	14,65	4,80	5,05	2,91	2,86	9,92
21	1935.	15,44	5,87	8,09	3,31	2,44	10,86

№ 23. Pilsētu pašvaldību izdevumi 1935. g. (latos).

№ 23. Dépenses des municipalités en 1935 (en Ls).

№№	Pilsētas Villes	Administrātīvie *Administratives*	Sociālā palīdzība *Assistance sociale*	Izglītība *Instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Labierīcības *Etablissements de bonne-ordre*	Nekustama manta *Immeubles*	Uzņēmumi *Entreprises*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Kapitālu ieguldījumi *Placement du capital*	Neparedzēti *Dépenses imprévues*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Rīga	4 426 292	4 453 118	8 098 275	4 626 870	3 081 412	—	502 817	1 855 904	5 947 056	276 523	33 268 267
2	Liepāja . . .	307 914	584 613	671 393	619 217	313 966	—	52 318	578 800	439 333	18 136	3 585 690
3	Daugavpils . .	250 573	288 596	597 986	160 405	124 576	—	1 282	142 385	114 279	10 000	1 690 082
4	Jelgava . . .	208 558	288 098	327 838	130 735	141 990	—	19 297	198 576	294 276	6 886	1 616 254
5	Ventspils . .	58 568	113 290	177 324	61 334	55 274	147	640	65 700	44 900	—	577 177
6	Rēzekne . . .	87 105	57 553	187 015	14 813	27 142	—	5 131	60 250	111 200	3 000	553 209
7	Cēsis	51 627	66 725	99 295	111 002	26 494	—	2 694	66 149	122 400	5 293	551 679
8	Valmiera . .	54 925	80 554	83 823	185 048	24 237	—	6 171	37 565	68 650	2 846	543 819
9	Tukums . . .	41 517	61 325	79 091	1 610	13 800	—	1 150	20 286	108 500	—	327 279
10	Rīgas Jūrmala	88 685	76 505	178 891	6 440	145 816	—	7 706	50 820	130 574	—	685 437
11	Kuldīga . . .	40 328	36 371	67 694	43 849	12 356	—	2 396	21 756	8 000	4 189	236 939
12	Jēkabpils . .	28 696	18 868	69 076	1 701	9 570	365	500	18 844	1 000	459	149 079
13	Ludza	23 825	12 250	80 012	2 678	8 742	—	600	21 853	7 624	2 150	159 734
14	Grīva	19 664	9 440	—	1 716	8 550	—	380	26 470	11 848	1 489	79 557
15	Bauska . . .	29 422	32 090	65 873	58 283	8 483	—	1 600	21 094	7 800	2 667	227 312
16	Sloka	23 591	32 088	43 596	1 274	6 850	30	1 275	16 580	1 200	1 994	128 478
17	Saldus . . .	13 930	21 235	62 287	3 039	8 300	—	2 900	5 615	1 200	929	119 435
18	Alūksne . . .	16 818	14 020	31 053	1 932	5 100	—	2 431	7 900	13 666	885	93 805
19	Rūjiena . . .	15 950	25 500	44 300	1 300	4 250	—	300	11 760	31 000	600	134 960
20	Krāslava . .	14 270	8 380	34 460	2 340	4 250	—	5 570	16 800	6 750	2 400	95 220
21	Talsi	22 815	24 859	30 656	2 118	17 364	—	200	15 207	10 200	3 633	127 052
22	Gulbene . . .	17 922	7 744	29 380	2 100	4 800	—	1 155	1 452	14 805	492	79 850
23	Smiltene . .	13 965	20 639	40 270	200	6 170	—	1 300	7 798	11 502	2 000	103 844
24	Krustpils . .	16 568	6 900	15 092	6 657	4 117	—	1 283	18 968	3 137	546	73 268
25	Līvāni . . .	14 480	11 250	42 220	245	6 075	—	2 400	2 433	1 350	—	80 453
26	Aizpute . . .	18 308	27 344	37 741	120	16 455	—	1 371	42 810	5 500	1 520	151 169
27	Auce	17 926	20 500	32 820	890	10 127	—	2 044	9 660	11 000	2 000	106 967
28	Valka	25 926	15 571	21 002	73 689	8 502	—	1 055	16 227	4 150	560	166 682
29	Limbaži . . .	14 215	12 990	34 960	740	10 215	—	—	3 500	31 800	1 424	109 844
30	Dobele . . .	15 032	17 766	9 433	920	5 300	—	3 100	9 536	23 160	1 239	85 486
31	Madona . . .	17 500	8 400	54 543	4 517	4 570	—	1 513	2 757	11 100	2 720	107 620
32	Jaunjelgava .	14 020	9 055	72 160	120	2 270	—	5	6 588	3 470	500	108 188
33	Balvi	12 131	3 500	12 570	800	3 250	—	1 342	450	31 184	2 028	67 255
34	Kārsava . . .	11 372	4 000	50 615	—	1 100	—	80	8 190	300	700	76 357
35	Sabile . . .	8 813	11 244	20 671	72	1 174	—	174	6 313	4 000	850	53 311
36	Strenči . . .	9 646	6 225	16 010	488	1 476	—	50	4 730	—	300	38 925
37	Ogre	13 109	7 660	17 135	1 603	4 035	—	4 550	18 618	681	989	68 380
38	Kandava . .	10 415	9 423	8 294	360	2 312	—	200	3 777	5 823	519	41 123
39	Preiļi . . .	9 216	4 800	18 340	—	1 430	—	541	1 888	150	128	36 493
40	Varakļāni . .	9 222	4 500	20 740	500	1 525	—	280	8 073	11 500	2 000	58 340
41	Sigulda . . .	11 305	6 211	30 084	106	5 292	—	1 323	1 383	8 986	—	64 690
42	Zilupe . . .	8 121	2 000	8 190	250	1 900	—	—	709	2 230	830	24 230
43	Pļaviņas . .	10 098	6 520	51 560	625	1 125	—	1 815	8 070	15 945	772	96 530
44	Mazsalaca . .	10 129	4 357	1 359	561	1 268	—	—	110	3 585	501	21 870
45	Subate . . .	7 684	2 900	525	35	1 504	—	728	3 518	—	911	17 805
46	Priekule . .	7 824	7 228	15 357	999	1 770	—	92	100	6 594	768	40 732
47	Viesīte . . .	7 951	3 571	11 205	120	1 150	—	379	8 815	1 400	50	34 641
48	Viļāni . . .	6 663	3 693	17 781	—	1 540	—	460	9 312	60	1 474	40 983
49	Ilūkste . . .	6 881	2 090	50	50	850	—	200	—	2 400	279	12 800
50	Jaunlatgale .	8 515	1 300	15 191	—	1 200	—	865	—	1 100	1 129	29 300
51	Ķemeri . . .	15 458	9 000	13 230	1 500	12 020	—	1 200	8 500	2 577	2 080	65 565
52	Valdemārpils .	4 318	3 270	13 034	265	755	—	270	2 358	—	522	24 792
53	Grobiņa . . .	6 205	2 435	3 100	—	1 095	—	100	1 210	—	500	14 645
54	Gostiņi . . .	5 018	2 036	14 506	25	297	—	205	240	11 340	114	33 781
55	Ape	5 234	2 740	17 173	250	1 554	—	169	950	—	623	28 693
56	Salacgrīva . .	7 388	1 700	19 825	1 320	970	—	190	610	1 350	412	33 765
57	Ainaži . . .	3 844	1 500	11 368	900	850	—	—	—	5 580	8	24 050
58	Piltene . . .	3 860	1 328	4 450	590	2 550	—	10	1 440	—	435	14 663
59	Durbe . . .	3 794	1 703	3 080	100	756	—	45	751	184	100	10 513
60	Lejasciems .	3 530	650	7 693	3	280	—	332	1 101	100	—	13 689
61	Kopā *Total*	6 239 000	6 581 000	11 843 000	6 140 000	4 182 000	542	648 000	3 483 000	7 720 000	376 000	47 212 542

mi. Ārkārtējiem izdevumiem piecgadu periodos bija tendence pavairoties; bet pēc tam, kad tie 1931. gadā sasniedza maksimālo summu, saimnieciskās krizes gados tie sa-

№ 24. Pilsētu pašvaldību izdevumu budžeti.

№ 24. *Budgets des dépenses des municipalités.*

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Administrātīvie *Administratives*	Sociālā palīdzība *Assistance sociale*	Izglītība *Instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Labiekārtīšana *Etablissements de bonneordre*	Nekustama manta *Immeubles*	Uzņēmumi *Entreprises* Kopā *Total*	To starpā: *Dont:* Tirgi *Marchés*	Lopkautuves *Abattoirs*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Kapitālu ieguldījumi *Placement des capitaux*	Neparedzēti *Dépenses imprévues*	Kopā *Total*
		1000 latos												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	1921./25. . . .	2 414	2 573	5 114	2 447	1 571	11	322	212	31	1 043	2 399	198	18 092
2	1926./30. . . .	5 020	5 089	11 459	5 727	4 103	17	674	414	53	2 009	5 952	130	40 181
3	1931./35. . . .	5 892	6 773	13 410	6 855	3 880	16	797	516	47	2 689	6 357	194	46 863
4	1931.	6 004	6 861	14 531	8 061	4 391	74	1 196	647	87	2 511	7 342	162	51 133
5	1932.	5 836	7 288	13 779	7 025	3 528	1	711	535	22	2 588	5 317	130	46 203
6	1933.	5 642	6 694	13 630	6 512	3 657	2	725	490	38	2 227	4 506	141	43 736
7	1934.	5 738	6 444	13 266	6 539	3 643	1	704	468	57	2 639	6 900	160	46 034
8	1935.	6 239	6 581	11 843	6 140	4 182	0,5	648	438	31	3 483	7 720	376	47 212
		Procentos — *En %*												
9	1921./25. . . .	13,3	14,2	28,3	13,5	8,7	0,0	1,8	1,2	0,2	5,8	13,3	1,1	100,0
10	1926./30. . . .	12,5	12,7	28,5	14,3	10,2	0,0	1,7	1,0	1,3	5,0	14,8	0,3	100,0
11	1931./35. . . .	12,6	14,5	28,6	14,6	8,3	0,0	1,7	1,1	1,0	5,7	13,6	0,4	100,0
12	1931.	11,8	13,4	28,4	15,8	8,6	0,1	2,3	1,3	1,7	4,9	14,4	0,3	100,0
13	1932.	12,6	15,8	29,8	15,2	7,6	0,0	1,6	1,2	0,0	5,6	11,5	0,3	100,0
14	1933.	12,9	15,3	31,1	14,9	8,4	0,0	1,7	1,1	0,1	5,1	10,3	0,3	100,0
15	1934.	12,5	14,0	28,8	14,2	7,9	0,0	1,5	1,0	0,1	5,7	15,0	0,4	100,0
16	1935.	13,2	13,9	25,1	13,0	8,9	0,0	1,4	0,9	0,1	7,4	16,3	0,8	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *En moyenne par habitant (Ls)*												
17	1925.	5,98	5,40	13,27	5,61	4,09	0,01	0,82	0,59	0,02	2,85	6,50	0,26	44,79
18	1930.	7,96	8,89	19,00	10,57	6,41	0,02	1,12	0,63	0,07	3,49	9,89	0,19	67,54
19	1931.	8,64	9,88	20,92	11,60	6,32	0,11	1,72	0,93	0,12	3,61	10,57	0,24	73,61
20	1934.	8,25	9,26	19,07	9,40	5,24	0,00	1,01	0,67	0,08	3,79	9,92	0,23	66,17
21	1935.	8,78	9,26	16,67	8,64	5,89	0,00	0,91	0,62	0,04	4,90	10,86	0,53	66,44

mazinājās, bet pēdējos 2 gados atkal pavairojās; 1935. g. tie pavairojās par 0,820 līdz 7,720 milj. ls vai par 11,9%. Caurmērā uz katru pilsētas iedzīvotāju bija 10,86 ls lielas ārkārtējo izdevumu summas. Salīdzinot ar izdevumu kopsummu, ārkārtējo izdevumu nozīme piecgadu periodos bija diezgan vienāda bez noteiktas tendences pavairoties. Pēdējos divos gados tie jau noteikti pavairojās un 1935. g. bija 16,3% no visiem izdevumiem. Atsevišķās pilsētu grupās ārkārtējo izdevumu nozīme pret to kopsummu nebija vienāda; lielākā nozīme tiem bija, kā agrākos gados, tā arī tagad, Rīgā. Tas pats sakāms par pēdējiem gadiem: provinces pilsētās tie ir 10—13%, bet Rīgā — 16—18% no visiem izdevumiem. Vēl lielāka izšķirība ir salīdzinot ārkārtējos izdevumus uz vienu iedzīvotāju: 1935. g. Rīgā tie bija 15,44 ls, bet provinces pilsētās — 5,45 ls, vai gandrīz trīsreiz mazāki; II. grupas pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) tie bija 5,87 ls, III. grupas (ar iedzīvotāju skaitu no 5.000 līdz 15.000) — 8,09 ls, IV. (ar iedzīvotāju skaitu no 2.000 līdz 5.000) — 3,31 ls un V. grupas (ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000) — 2,44 ls, vai mazās lauku pilsētās ārkārtējie izdevumi ir niecīgi.

Salīdzinot ārkārtējos ieņēmumus ar ārkārtējiem izdevumiem, novērojams, ka izdevumi par ļoti lielu summu pārsniedz ieņēmumus: pirmajā piecgadu periodā tie pārsniedza vēl tikai par 0,122 milj. ls; šai laikā 1921. līdz 1925. gadam pilsētu pašvaldību finances ietekmēja kara laika sekas, tādēļ lielus kapitālu ieguldījumus nevarēja izdarīt, jo pat kārtējus izdevumus sedza ar ārkārtējiem ieņēmumiem. Otrā piecgadu periodā (1926. līdz 1930. g.) ārkārtējie izdevumi ikgadus pārsniedza ārkārtējos ieņēmumus par 3,06 milj. ls, bet lielākā starpība bija trešajā piecgadu periodā (1931. līdz 1935. g.), kad caurmērā ikgadus tie pārsniedza par 4,385 milj. ls. Saimnieciskās krizes gados ārkārtējie izdevumi samazinājās, un arī starpība ar ārkārtējiem ieņēmumiem bija mazāka, bet pēdējos divos gados tā atkal pavairojās un 1935. g. bija 5,091 milj. ls.

№ 25. Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi.

№ 25. Dépenses municipales de Riga.

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Administrātīvie *Administratives*	Sociālā palīdzība *Assistance sociale*	Izglītība *Instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Labierīcība *Etablissements de bonneordre*	Nekustama manta un uzņēmumi *Immeubles et entreprises*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Kapitālu ieguldījumi *Placement des capitaux*	Neparedzēti *Dépenses imprévues*	Kopā *Total*
		1000 latos									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1921./25.	1 517	1 900	3 231	1 877	1 146	247	730	1 827	161	12 636
2	1926./30.	3 281	3 526	7 733	4 488	3 132	559	949	4 646	62	28 376
3	1931./35.	4 011	4 651	9 325	5 355	2 860	665	1 333	4 866	118	33 184
4	1931.	3 925	4 807	9 986	6 341	3 248	1 062	1 224	5 496	105	36 194
5	1932.	3 926	5 110	9 526	5 568	2 581	586	1 275	3 998	40	32 610
6	1933.	3 837	4 602	9 681	5 155	2 714	600	876	3 351	78	30 894
7	1934.	3 943	4 283	9 335	5 082	2 674	574	1 436	5 537	90	32 954
8	1935.	4 426	4 453	8 098	4 627	3 081	503	1 856	5 947	277	33 268
		Procentos — *En %*									
9	1921./25.	12,0	15,0	25,6	14,8	9,1	1,9	5,8	14.5	1,3	100,0
10	1926./30.	11,6	12,4	27,3	15,8	11,0	2,0	3,3	16.4	0,2	100,0
11	1931./35.	12,1	14,0	28,1	16,1	8,6	2,0	4,0	14,7	0,4	100,0
12	1931.	10,8	13,3	27,6	17,5	9,0	2,9	3,4	15,2	0,3	100,0
13	1932.	12,0	15,7	29,2	17,1	7,9	1,8	3,9	12,3	0,1	100,0
14	1933.	12,4	14,9	31,3	16,7	8,8	2,0	2,8	10,8	0,3	100,0
15	1934.	12,0	13,0	28,3	15,4	8,1	1,7	4,4	16,8	0,3	100,0
16	1935.	13,3	13,4	24,3	13,9	9,3	1,5	5,6	17,9	0,8	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*									
17	1925.	7,19	7,29	16,66	8,22	5,64	1,28	3,82	9,44	0,33	59,87
18	1930.	9,46	11,19	23,47	14,96	8,91	1,76	2,89	14,04	0,12	86,80
19	1931.	10,39	12,72	26,42	16,78	8,59	2,81	3,24	14,54	0,28	95,77
20	1934.	10,43	11,33	24,70	13,45	7,08	1.52	3,80	14,65	0,24	87,20
21	1935.	11,49	11,56	21,03	12,02	8,00	1,31	4,82	15,45	0,72	86,40

Izdevumu struktūra.

Structure des dépenses.

Pārskata gadā izdevumu struktūrā notika ievērojamas pārmaiņas: dažu svarīgu posteņu nozīme samazinājās, un, saprotams, bija arī tādi, kuŗu nozīme pavairojās. Visu laiku lielākie izdevumi bija izglītībai; jau agrāk minēto 3 piecgadu periodu laikā tie 28,5% apmērā palika bez lielākām pārmaiņām. Turpretim pēdējos 2 gados izglītības izdevumu nozīme ievērojami samazinājās: 1933. g. tā bija 31,1%, 1934. g. — 28,8% un 1935. g. — 25,1%; tomēr arī tagad vēl tie ir lielākie izdevumi, vai 1/4 no visa izdevumu budžeta. Otrā vietā bija kapitālu ieguldījumi — 16,3% no budžeta. Sociālai palīdzībai 1935. g. izdeva 13,9% no kopsummas, un pret iepriekšējiem krizes gadiem šo izdevumu nozīme samazinājās. Administrātīvo izdevumu nozīme ir diezgan pastāvīga; pēdējos divos gados tā bija 12,5% un 13,2% no kopsummas. Veselības aizsardzības izdevumi pēdējos 4 gados diezgan strauji samazinājās, un pēdējos 2 gados tie bija 14,2% un 13,0% no izdevumu kopsummas (pa daļai šī samazināšanās notika grāmatvedības ceļā, jo Rīga savus nespējnieku ārstēšanas izdevumus pārvietoja uz sociālās palīdzības kontu). Labierīcības izdevumu nozīme pēdējā gadā pavairojās no 7,9% līdz 8,9%. Finanču operāciju izdevumi jeb parādu un to procentu nomaksas nozīme pavairojās no 5,7% līdz 7,4% no izdevumu kopsummas. Pārējie izdevumi ir samērā mazi, tādēļ tiem ir maza nozīme.

Rīgas izdevumu struktūra, tāpat kā ieņēmumu, ievērojami atšķiras no provinces pilsētām. Lielākā starpība konstatējama ar kapitālu ieguldījumiem, kas provinces pilsētās ir tikai 12,7%, bet Rīgā — 17,9% ar strauji augošu tendenci. Veselības aizsardzības izdevumu nozīme Rīgā — 13,9% apmērā arī ir ievērojami lielāka nekā provinces pilsētās 10,9% apmērā. Labierīcību izdevumi Rīgā bija 9,3%, bet provinces pilsētās — 7,9%. Administrātīvie izdevumi Rīgā bija 13,3% — diezgan vienādi ar provinces pilsētām. Visu pārējo lielāko izdevumu posteņu nozīme Rīgā bija mazāka nekā provinces pilsētās. Lielākā starpība bija finanču operācijās, jo Rīgā to nozīme bija tikai 5,6%, bet provinces pilsētās — 11,7%. Otrā vietā bija izglītības izdevumi: Rīgā tie bija 24,3% un provinces pilsētās — 26,8%. Sociālās palīdzības izdevumi

№ 26. Provinces pilsētu pašvaldību izdevumu budžeti.

№ 26. Budgets des dépenses municipales des villes provinciales.

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Administrātīvie *Administratives*	Sociālā palīdzība *Assistance sociale*	Izglītība *Instruction*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Labierīcība *Etablissements de bonne-ordre*	Nekustama manta un uzņēmumi *Immeubles et entreprises*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Kapitālu ieguldījumi *Placement des capitaux*	Neparedzēti *Dépenses imprévues*	Kopā *Total*
		1000 latos									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1921./25.	896	674	1 881	570	425	86	316	573	35	5 456
2	1926./30.	1 739	1 564	3 725	1 238	972	133	1 060	1 306	68	11 805
3	1931./35.	1 880	2 123	4 085	1 501	1 020	148	1 356	1 491	76	13 680
4	1931.	2 079	2 054	4 545	1 720	1 143	208	1 287	1 846	57	14 939
5	1932.	1 910	2 178	4 253	1 457	947	126	1 313	1 318	90	13 592
6	1933.	1 805	2 092	3 949	1 357	943	127	1 351	1 155	63	12 842
7	1934.	1 795	2 161	3 931	1 457	969	131	1 203	1 363	70	13 080
8	1935.	1 813	2 128	3 745	1 513	1 101	145	1 627	1 773	99	13 944
		Procentos — *en %*									
9	1921./25.	16,4	12,4	34,5	10,4	7,8	1,6	5,8	10,5	0,6	100,0
10	1926./30.	14,7	13,2	31,6	10,5	8,2	1,1	9,0	11,1	0,6	100,0
11	1931./35.	13,7	15,5	29,9	11,0	7,4	1,1	9,9	10,9	0,6	100,0
12	1931.	13,9	13,7	30,4	11,5	7,7	1,4	8,6	12,4	0,4	100,0
13	1932.	14,1	16,0	31,3	10,7	7,0	0,9	9,6	9,7	0,7	100,0
14	1933.	14,1	16,3	30,7	10,6	7,3	1,0	10,5	9,0	0,5	100,0
15	1934.	13,7	16,5	30,1	11,1	7,4	1,0	9,2	10,4	0,6	100,0
16	1935.	13,0	15,3	26,8	10,9	7,9	1,0	11,7	12,7	0,7	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*									
17	1925.	4,59	3,23	9,37	2,59	2,32	0,31	1,73	3,13	0,19	27,46
18	1930.	6,16	6,13	13,65	5,33	3,43	0,41	4,20	4,93	0,27	44,51
19	1931.	6,56	6,48	14,35	5,43	3,61	0,66	4,07	5,83	0,18	47,17
20	1934.	5,65	6,80	12,37	4,59	3,05	0,41	3,79	4,29	0,22	41,17
21	1935.	5,57	6,54	11,50	4,65	3,38	0,45	5,00	5,45	0,30	42,84
		Procentos 1935. gadā pēc pilsētu grupām — *1935 en % par groupes des villes*									
22	II grupa	11,0	17,1	23,8	13,0	8,5	1,0	13,2	11,9	0,5	100,0
23	III ,, ...	13,3	12,8	25,7	11,2	8,4	0,8	9,9	17,3	0,6	100,0
24	IV ,, ...	15,5	14,8	33,0	7,4	6,3	1,4	10,0	10,3	1,3	100,0
25	V ,, ...	21,1	11,2	40,2	1,0	5,1	1,4	9,9	8,4	1,7	100,0
		1935. gadā caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant en 1935 (en Ls)*									
26	II grupa	5,43	8,39	11,67	6,39	4,18	0,49	6,48	5,87	0,23	49,13
27	III ,, ...	6,19	5,95	11,99	5,23	3,83	0,38	4,60	8,09	0,28	46,64
28	IV ,, ...	4,94	4,72	10,55	2,38	2,01	0,46	3,21	3,31	0,42	32,00
29	V ,, ...	6,11	3,23	11,64	0,30	1,47	0,41	2,86	2,43	0,48	28,93

Rīgā bija 13,4%, bet provinces pilsētās 15,3% no izdevumu kopsummas. Rīgā izdevumu posteņi pēc savas nozīmes seko šādā kārtā: izglītības veicināšana, kapitālu ieguldījumi, veselības aizsardzība, sociālā palīdzība, administrātīvie, labierīcības, finanču operācijas un citi, kam ir samērā maza nozīme.

Provinces pilsētās izdevumi pēc savas nozīmes seko šādā kārtā: izglītības veicināšana, sociālā palīdzība, administrātīvie, kapitālu ieguldījumi, finanču operācijas, veselības aizsardzība, labierīcības un citi mazāk nozīmīgi. Provinces pilsētu saimniecība tomēr ir ļoti dažāda, un starp lielām provinces un mazām lauku pilsētām ir ļoti maz kopēja; drīzāk pēdējās var salīdzināt ar pagastu pašvaldību saimniecību. Visas provinces pilsētas sadalītas 4 grupās, un izdevumi atsevišķās grupās atšķiras ļoti lielā mērā. Administrātīvo izdevumu nozīme pavairojas, jo mazāka pilsēta: II. grupas pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) tie ir 11,0% no kopsummas, bet V. grupā (pilsētās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000) administrātīvo izdevumu nozīme ir ļoti liela — 21,1%; pārējās provinces pilsētu grupās administrātīvo izdevumu nozīme svārstās starp minēto minimu un maksimu. Līdzīgs stāvoklis ir ar izglītības izdevumu nozīmi: II. grupas pilsētās tie ir 23,8%, bet V. grupas — 40,2% no kopsummas. Ar vese-

№ 27. Administrātīvie izdevumi.

№ 27. *Dépenses administratives.*

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Centrālās pilsētu iestādes *Institutions centrales des villes*	Nodaļu pārvaldes *Entretien du personnel des sections*	Nodokļi *Impôts*	Darbinieku sociālā apdrošināšana *Assurance sociale des employés*	Tiesību lietu iestādes *Institutions de justice*	Līdzdal. citās saimniecībās *Participation à l'entretien d'autres exploitations*	Kopā *Total*
		1000 latos						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1921./25.	846	632	18,4	303	117	498	2 414
2	1926./30.	1 631	1 340	8,1	827	275	939	5 020
3	1931./35.	1 838	1 605	—	1 244	262	943	5 892
4	1931.	2 048	1 588	—	975	288	1 105	6 004
5	1932.	1 745	1 570	—	1 244	276	1 001	5 836
6	1933.	1 676	1 531	—	1 277	288	870	5 642
7	1934.	1 632	1 629	—	1 332	282	863	5 738
8	1935.	2 086	1 707	—	1 394	175	877	6 239
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*						
9	1921./25.	4,7	3,5	0,1	1,7	0,6	2,7	13,3
10	1926./30.	4,1	3,3	0,0	2,1	0,7	2,3	12,5
11	1931./35.	3,9	3,4	—	2,7	0,6	2,0	12,6
12	1931.	4,0	3,1	—	1,9	0,6	2,2	11,8
13	1932.	3,8	3,4	—	2,7	0,6	2,1	12,6
14	1933.	3,8	3,5	—	2,9	0,7	2,0	12,9
15	1934.	3,6	3,5	—	2,9	0,6	1,9	12,5
16	1935.	4,4	3,6	—	3,0	0,4	1,8	13,2
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *En moyenne par habitant (Ls)*						
17	1925.	2,17	1,54	0,00	0,86	0,40	1,01	5,98
18	1930.	2,55	2,24	0,01	1,38	0,41	1,37	7,96
19	1931.	2,95	2,29	—	1,40	0,41	1,59	8,64
20	1934.	2,35	2,34	—	1,91	0,41	1,24	8,25
21	1935.	2,94	2,40	—	1,96	0,25	1,23	8,78

lības aizsardzības izdevumiem ir citādi: II. grupas pilsētās tie ir 13,0%, bet V. grupas tikai 1,0%; gandrīz visus veselības aizsardzības izdevumus izlieto dziedniecības iestāžu uzturēšanai, bet mazās pilsētās tādu iestāžu nav. Labierīcību nozīme II. grupas pilsētās ir 8,5%, bet V. — 5,1%. Pārējie lielākie izdevumi nav tik konsekventi. Sociālās palīdzības izdevumu lielākā nozīme ir II. grupas pilsētās — 17,1%, bet V. grupas tikai — 11,2% (III. grupā ir mazāki nekā IV.). Finanču operāciju izdevumi II. grupas pilsētās ir 13,2%, bet V. — 9,9% (III. grupas izdevumu nozīme ir mazāka nekā IV.). Īpatnējs stāvoklis, kā jau zināms, ir kapitālu ieguldījumiem; to lielākā nozīme ir III. grupas pilsētās — 17,3%; pārējās grupās tā ir ievērojami mazāka: II. grupas — 11,9% un V. — 8,4% no kopsummas. Salīdzinot caurmērā uz vienu pilsētas iedzīvotāju, Rīgā katrs atsevišķs izdevumu postenis ir lielāks nekā provinces pilsētās; vienīgais izņēmums ir finanču operācijas, kas Rīgā ir mazākas nekā provinces pilsētās.

Administrātīvie izdevumi.

Dépenses administratives.

Lai gan tie nav lielākie izdevumi, tomēr parasti par tiem runā vispirms. Administrātīvos izdevumus izlieto pa lielākai daļai pilsētu pašvaldību augstāko iestāžu un amatpersonu atalgošanai un uzturēšanai; tie neattiecas tikai uz vienu darbības nozari, bet gan uz pilsētas pašvaldības pastāvēšanu vispār. Šie izdevumi nerada tiešas materiālas pretvērtības, bet pašvaldībai tomēr nepieciešami. Administrātīvo izdevumu kopsumma pēdējos 3 gados nedaudz pavairojās, un pārskata gadā tā bija 6,24 milj. ls, vai par 0,501 milj. ls — 8,7% lielāka nekā iepriekšējā gadā. Administrātīvie izdevumi sevišķi pavairojās Rīgā — no 3,943 līdz 4,426 milj. ls, un gandrīz vienīgi pensijas, kas pavairojušās no 0,2 līdz 0,630 milj. ls. Ja nebūtu tik ievērojami pavairojušās pensijas, tad administrātīvie izdevumi paliktu bez lielākām pārmaiņām; provinces pilsētās tie pavairojušies tikai no 1,795 līdz 1,813 milj. ls. Pēc atsevišķām admi-

№ 28. Izglītības veicināšana.

№ 28. *Encouragement de l'instruction.*

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Skolas *Ecoles*	Ārpusskolas izglītība *Instruction postscolaire*	Zinātne *Science*	Māksla *Arts*	Piemineklji *Monuments*	Līdzdalība *Participation*	Skolas un uztura nauda ārpilsētas skolu audzēkņiem *Rétribution scolaire et d'entretien aux écoliers de dehors de la ville*	Pabalsti *Subvention*	Kopā *Total*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1921./25.	4 892	106	13	62	0,3	3	0,0	38	5 114
2	1926./30.	10 719	387	29	81	0,2	6,7	1,2	235	11 459
3	1931./35.	12 571	475	34	87	0,1	8	0,8	234	13 410
4	1931.	13 580	499	29	94	0,3	7,1	—	321	14 531
5	1932.	12 872	489	29	91	—	6,3	—	292	13 779
6	1933.	12 814	472	35	80	—	8,8	—	220	13 630
7	1934.	12 459	477	42	85	—	9,2	3,2	191	13 266
8	1935.	11 133	437	34	84	—	8,6	0,6	146	11 843
		Procentos no budžetu kopsummas — *Pourcentage de la somme totale du budget*								
9	1921./25.	27,1	0,6	0,1	0,3	0,0	0,0	0,0	0,2	28,3
10	1926./30.	26,7	1,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,6	28,5
11	1931./35.	26,8	1,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,5	28,6
12	1931.	26,5	1,0	0,1	0,2	0,0	0,0	—	0,6	28,4
13	1932.	27,9	1,0	0,1	0,2	—	0,0	—	0,6	29,8
14	1933.	29,3	1,0	0,1	0,2	—	0,0	—	0,5	31,1
15	1934.	27,1	1,0	0,1	0,2	—	0,0	0,0	0,4	28,8
16	1935.	23,6	1,9	0,1	0,2	—	0,0	0,0	0,3	25,1
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*								
17	1925.	12,65	0,32	0,03	0,13	0,00	0,01	—	0,13	13,27
18	1930.	17,69	0,66	0,05	0,12	—	0,01	0,00	0,47	19,00
19	1931.	19,55	0,72	0,04	0,14	0,00	0,01	—	0,46	20,92
20	1934.	17,91	0,69	0,06	0,12	—	0,01	0,00	0,28	19,07
21	1935.	15,67	0,61	0,05	0,12	—	0,01	0,00	0,21	16,67

nistrātīvo izdevumu grupām visvairāk izdod centrālām pilsētu iestādēm, kas 1935. g. pavairojušies no 1,632 līdz 2,086 milj. ls (minēto pensiju ietekme); pie centrālām iestādēm pieskaitīti izdevumi pilsētas galvam, valdei, techniskam personālam, telpas, reprezentācijas izdevumi, pensijas un citi izdevumi. Citi centrālo pilsētu pašvaldību iestāžu izdevumi samazinājušies, kā, piemēram, atalgojumi, vai arī nemaz vairs nav, kā izdevumi pilsētu domēm. Otrā vietā ir izdevumi nodaļu pārvaldēm, kas pēdējos 3 gados arī pavairojās, un 1935. g. tie bija 1,707 milj. ls, vai par 0,078 milj. ls — 4,8% lielāki nekā iepriekšējā gadā. Pilsētu administrātīvais aparāts iekārtots tādā veidā, ka katrs pilsētas valdes loceklis, parasti, pārvalda vienu darbības nozari, kā finanču, nekustamas mantas, uzņēmumu, veselības aizsardzības, izglītības, sociālās palīdzības, labierīcības, vai kādu citu nozari. Katras nodaļas vai nozares izdevumi iedalīti administrātīvos un operātīvos: pirmos pievieno administrātīviem izdevumiem vispār, bet otros attiecīgai izdevumu grupai. Labierīcības, finanču un sociālās palīdzības nodaļām ir lielākie administrātīvie izdevumi. Nodaļu izdevumi ir vienīgi lielajām pilsētām, pie kam Rīgā tie ir 1,335 milj. ls, bet mazās provinces pilsētās to nemaz nav, jo darbības apmēri ir tik šauri, ka visu rīko pilsētas galva. Izdevumi darbinieku sociālai apdrošināšanai arī ieskaitīti administrātīvos izdevumos. Parasti gan šos izdevumus, kas saistīti ar algām, pievieno attiecīgiem izdevumiem vai tai nozarei, kur algotā persona nodarbināta; ja tomēr šos izdevumus atstāja atsevišķā grupā, tad tikai vienīgi technisku iemeslu dēļ, jo dažas lielākās pilsētas šos izdevumus uzrādīja visus vienā kopsummā un nebija iespējams tos sadalīt pēc nozarēm. Līdzdalība citu saimniecību izdevumos arī ir diezgan liela, un 1935. g. tā bija 0,877 milj. ls, vai par 14.000 ls — 1,6% lielāka nekā iepriekšējā gadā. Pilsētu pašvaldības ņem līdzdalību gandrīz vienīgi valsts saimniecībā, bet sevišķi iekšlietu ministrijas (policijas uzturēšanā) — ar 0,585 milj. ls, kara ministrijas — 0,128, izglītības ministrijas — 0,103 milj. ls un citās. No pārējiem pilsētu pašvaldību administrātīviem izdevumiem vēl minama tiesību lietu iestāžu uzturēšana, kas gada laikā, sakarā ar īres valžu likvidēšanu, samazinājušies par 0,107 līdz 0,175 milj. ls. Pie tiesību lietu iestāžu izdevumiem

№ 29. Izglītības veicināšanas izdevumi.

№ 29. Dépenses pour encouragement de l'instruction.

№№	Pilsētu grupas / *Groupes des villes* — Gadi un to vidējais / *Années et moyennes*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā / *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./25.	3 231	960	553	298	72	5 114
2	1926./30.	7 732	1 776	971	679	301	11 459
3	1931./35.	9 325	1 890	993	768	434	13 410
4	1931.	9 986	2 062	1 131	864	488	14 531
5	1932.	9 526	1 916	1 077	797	463	13 779
6	1933.	9 681	1 832	975	737	405	13 630
7	1934.	9 335	1 865	939	725	402	13 266
8	1935.	8 098	1 775	845	714	411	11 843
		Procentos no budžetu kopsummas / *Pourcentage de la somme totale du budget*					
9	1921./25.	25,6	32,4	35,9	39,2	37,1	28,3
10	1926./30.	27,2	29,7	30,8	35,1	40,5	28,5
11	1931./35.	28,1	26,6	28,5	36,9	42,4	28,6
12	1931.	27,6	26,5	29,8	38,5	44,0	28,4
13	1932.	29,2	28,0	29,9	37,8	45,4	29,8
14	1933.	31,3	28,2	28,4	38,3	41,5	31,1
15	1934.	28,3	27,2	28,7	37,0	40,5	28,8
16	1935.	24,3	23,8	25,7	32,9	40,8	25,1
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*					
17	1925.	16,66	9,29	11,90	7,63	5,68	13,27
18	1930.	23,47	13,34	14,60	12,90	14,47	19,00
19	1931.	26,42	13,68	15,52	14,09	15,36	20,92
20	1934.	24,70	12,37	12,88	12,06	11,84	19,07
21	1935.	21,03	11,68	11,99	10,54	11,65	16,67

skaita — bāriņu tiesas un dzimtsarakstu nodaļas, bet agrāk bija vēl īres valdes.

Caurmērā uz katru iedzīvotāju administrātīvie izdevumi pēdējā gadā pavairojušies līdz 8,78 ls, kas izskaidrojams ar lielākām pensiju izmaksām; salīdzinot ar iepriekšējo laiku, tie uz vienu iedzīvotāju ir maz pavairojušies. Rīgā administrātīvie izdevumi uz katru iedzīvotāju ir ievērojami lielāki — 11,49 ls nekā provinces pilsētās — 5,57 ls; atsevišķās provinces pilsētu grupās administrātīvie izdevumi uz vienu iedzīvotāju sevišķi plaši nesvārstās, un lielākie ir III. grupā (ar iedzīvotāju skaitu no 5.000 līdz 15.000) — 6,19 ls, tad V. grupas pilsētās, bet mazākie administrātīvie izdevumi ir IV. grupā — 4,94 ls.

Izglītības veicināšanas izdevumi.

Dépenses pour encouragement de l'instruction.

Izglītības veicināšanai pilsētu pašvaldības izdod visvairāk, un starp pārējiem tas ir lielākais izdevumu postenis. Piecgadu periodos izglītības veicināšanas izdevumiem bija tendence strauji pavairoties: 1921./25. g. caurmērā ikgadus tie bija 5,114 milj. ls, 1926./30. g. — 11,459 milj. ls un 1931./35. g. — 13,410 milj. ls. Pārskata gadā izglītības veicināšanas izdevumi bija 11,843 milj. ls, vai par 1,423 milj. ls — 10,7% mazāki nekā iepriekšējā gadā. Visvairāk izglītības izdevumi samazinājās Rīgā — no 9,335 milj. ls līdz 8,098 milj. ls vai par 13,3%, kas izskaidrojams ar dažu vidusskolu nodošanu valstij, kā arī samazinājušies izdevumi algām. Provinces pilsētās izdevumi izglītībai samazinājās samērā par mazāku summu: 1935. g. provinces pilsētas izglītībai paredzēja izdot — 3,745 milj. ls, vai par 0,186 milj. ls — 4,7% mazāk. Mazās lauku pilsētās izglītības izdevumi nedaudz pavairojušies. Caurmērā uz vienu pilsētas iedzīvotāju izglītībai izdeva 16,67 ls, pie kam Rīgā šie izdevumi bija ievērojami lielāki un sasniedza 21,03 ls, bet provinces pilsētās — 11,50 ls, vai gandrīz par pusi mazāki nekā galvas pilsētā. Atsevišķās provinces pilsētu grupās šie izdevumi uz vienu iedzīvotāju ir diezgan vienādi un svārstās ap 10—12 ls uz vienu iedzīvotāju. Izglītības izdevumi 1935. g. bija 25,1% no izdevumu kopsummas, un pret iepriekšējo gadu to nozīme samazinājusies par 3,7%; vispār to nozīme pēdējos gados samazinās. Provinces pilsētu izglītības izdevumu nozīme 1935. g. bija 26,8%, vai arī pret iepriekšējo gadu ievērojami samazinājusies. Atsevišķās pilsētu grupās izglītības izdevumu nozīme ir svārstīga; sevišķi liela tā ir mazās provinces pilsētās, kur sasniedz 40% no izdevumu kopsummas. Mazo provinces pilsētu uzdevums ir skolu uzturēšana, bet obligātorisko pamatskolu skolotāju algošanai daļu tās saņem no valsts kases.

Skolām starp izglītības veicināšanas izdevumiem izdod visvairāk: 1935. g. paredzēja 11,1 milj. ls, vai par 1,326 milj. ls mazāk nekā iepriekšējā gadā. Pilsētu pašvaldības pa lielākai daļai uztur obligātoriskās skolas; dažām tomēr ir arī vidusskolas, kā ģimnazijas un arodskolas; bez pēdējām dažām pilsētu pašvaldībām ir fiziski un garīgi defektīvo skolas; pēdējās gan pa daļai var skaitīt pie sociālās palīdzības (pēc mūsu nomenklātūras tās iedalītas tomēr starp izglītības veicināšanas izdevumiem). Vidusskolas uztur Rīga un dažas citas lielās pilsētas, bet provinces un mazās lauku pilsētas uztur vienīgi obligātoriskās skolas. Tādēļ arī lielākie izdevumi ir obligātoriskām skolām, un 1935. g. tie bija 7,943 milj. ls, vai par 0,846 milj. ls mazāki nekā iepriekšējā gadā. Šie izdevumi pēdējā laikā samazinās, ko ietekmē Rīga, kur tie 1935. g. bija 4,660 milj. ls, vai par 0,623 milj. ls mazāki; sevišķi samazinās algas. Provinces pilsētās obligātorisko skolu izdevumi samazinājušies par nelielu summu. Pie obligātoriskām skolām skaita: pirmskolas, pamatskolas un papildskolas; visvairāk izdod pamatskolām — 7,751 milj. ls, bet pirm- un papildskolām izdod niecīgas summas. Kā jau minēts, daļu izdevumu obligātorisko skolu skolotāju algošanai sedz valsts, un šī daļa ir uzrādīta ieņēmumos pie pabalstiem. No pārējām skolām jāmin ģimnaziju izdevumi, kas 1934. gadā bija 1,257 milj. ls un 1935. g. — 0,882 milj. ls, pie kam Rīgā tie tai pašā laikā samazinājās no 1,101 milj. ls līdz 0,702 milj. ls, vai Rīgā šie izdevumi samazinājušies par 0,4 milj. ls, bet provincē pat nedaudz pavairojušies. Arodskolu izdevumi turpretim pavairojās no 0,551 līdz 0,653 milj. ls, vai pavairojās Rīgas komercskolas izdevumi no 0,127 līdz 0,282 milj. ls. Amatniecības un arodskolu izdevumi 1935. g. bija 0,294 milj. ls, vai par 0,066 milj. ls mazāki (šīs skolas uzturēja vienīgi Rīga, un tādēļ arī izdevumi samazinājās Rīgā). Komercskolu izdevumu pavairošanās izskaidrojama ar dažu privāto skolu pārņemšanu pilsētas rokās. Garīgi un fiziski defektīvo skolu uzturēšanas izdevumi 1935. g. bija 0,309 milj. ls, vai gandrīz tādi paši kā iepriekšējā gadā. Garīgi defektīvo skolu uzturēšanai izdeva 0,196 milj. ls un fiziski defektīvo (kurlmēmo un tuberkulōzes) — 0,113 milj. ls; šīs skolas bija Rīgā; provinces pilsētās šīm skolām bija samērā niecīgi izdevumi. Bez tiešiem skolu uzturēšanas izdevumiem vēl bija daži netiešie izdevumi, kā pabalsti un stipendijas mazturīgiem skolēniem, skolēnu kopēdināšana un skolas higiēna. Salīdzinot ar skolu uzturēšanas izdevumiem vispār, šīm vajadzībām izdeva samērā mazas summas. Lielākie izdevumi bija skolēnu kopēdināšanai — 0,304 milj. ls, vai neliela samazināšanās pret iepriekšējo gadu, skolas higiēnai — 0,128 milj. ls un pabalsti un stipendijas mazturīgiem skolēniem — 0,088 milj. ls.

Pārējie izglītības veicināšanas izdevumi ir mazi. Visvairāk izdeva ārpusskolas izglītībai, un 1935. g. tie bija 0,437 milj. ls, vai par 0,040 milj. ls mazāki nekā iepriekšējā gadā. Starp ārpusskolas izglītības izdevumiem lielākās summas paredzēja bibliotēkām, pie kam Rīgā vien bija 0,360 milj. ls. Mākslai 1935. g. bija 0,084 milj. ls: mūzejiem — 43.000 ls, skaņu mākslai — 30.000 un teātriem — 10.400 ls. Zinātnei bija 34.000 ls, ko paredzēja gandrīz vienīgi archīva uzturēšanai (Rīgā). Diezgan lielas summas iepriekšējos gados bija pabalstiem, jo līdz 1934. gadam katra partija zināmas summas varēja dabūt savām organizācijām. Tagad šāda veida pabalsti vairs nav, un 1935. g. pabalstu summas — 146.000 ls apmērā saņēma šādiem mērķiem: mākslai — 71.700 ls, skolām — 40.300 ls, ārpusskolas izglītībai — 9.800 ls, pieminekļiem (arī Brāļu kapu kopšanai) — 7.500 ls, stipendijām — 5.200 ls, baznīcai — 3.520 ls un daži citi pabalsti. No kopējās izglītības pabalstu summas Rīgai bija 122.500 ls.

№ 30. Obligātoriskās skolas.

№ 30. Ecoles obligatoires.

№№	Izdevumi / *Dépenses* — Gadi un to vidējais / *Années et moyennes*	Pirmskolas *Ecoles primaires*	Pamatskolas *Ecoles élémentaires*	Papildskolas *Ecoles supplémentaires*	Kopā *Total*
		1000 latos			
1	2	3	4	5	6
1	1921./25. . . .	26	3 475	44	3 545
2	1926./30. . . .	81	7 089	178	7 348
3	1931./35. . . .	101	8 502	226	8 829
4	1931.	117	8 819	360	9 296
5	1932.	102	8 687	339	9 128
6	1933.	100	8 728	170	8 998
7	1934.	96	8 523	160	8 779
8	1935.	92	7 751	100	7 943
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*			
9	1921./25. . . .	0,2	19,2	0,2	19,6
10	1926./30. . . .	0,2	17,7	0,4	18,3
11	1931./35. . . .	0,2	18,2	0,5	18,9
12	1931.	0,2	17,3	0,7	18,2
13	1932.	0,2	18,8	0,7	19,7
14	1933.	0,2	20,0	0,4	20,6
15	1934.	0,2	18,5	0,4	19,1
16	1935.	0,2	16,4	0,2	16,8
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (Ls)*			
17	1925.	0,08	8,78	0,19	9,05
18	1930.	0,14	11,49	0,34	11,97
19	1931.	0,16	12,70	0,52	13,38
20	1934.	0,14	12,25	0,23	12,62
21	1935.	0,13	10,91	0,14	11,18

№ 31. Sociālā palīdzība.

№ 31. Dépenses pour assistance sociale.

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Atklātā apgāde *Assistance à domicile*	Slēgtā apgāde *Assistance dans les asiles*	Bezdarba apkarošana *Fonds pour la lutte contre le chômage*	Žūpības apkarošana *Fonds pour la lutte contre l'ivrognerie*	Tautas virtuves un tējnīcas *Etablissements nationaux à thé*	Padomdošanas biroji *Bureau de renseignements*	Līdzdalība *Participation*	Pabalsti *Subventions*	Kopā *Total*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1921./25.	822	1 530	188	—	6,7	—	1,8	24	2 573
2	1926./30.	1 899	2 639	271	105	18	65	—	92	5 089
3	1931./35.	3 116	2 787	570	43	2	96	—	159	6 773
4	1931.	2 546	2 992	874	152	3,5	122	—	170	6 861
5	1932.	3 160	2 849	952	6,7	4,7	114	—	201	7 288
6	1933.	3 240	2 808	355	23	2,4	93	—	173	6 694
7	1934.	3 094	2 715	393	18	—	87	—	137	6 444
8	1935.	3 540	2 571	274	18	—	62	—	116	6 581
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*								
9	1921./25.	4,5	8,5	1,0	—	0,0	—	0,0	0,2	14,2
10	1926./30.	4,7	6,6	0,7	0,3	0,0	0,2	—	0,2	12,7
11	1931./35.	6,7	6,0	1,2	0,1	0,0	0,2	—	0,3	14,5
12	1931.	5,0	5,8	1,7	0,3	0,1	0,2	—	0,3	13,4
13	1932.	6,9	6,2	2,1	0,0	0,0	0,2	—	0,4	15,8
14	1933.	7,4	6,4	0,8	0,1	0,0	0,2	—	0,4	15,3
15	1934.	6,7	5,9	0,9	0,0	—	0,2	—	0,3	14,0
16	1935.	7,5	5,5	0,6	0,0	—	0,1	—	0,2	13,9
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*								
17	1925.	2,09	3,09	0,21	—	—	—	0,00	0,01	5,40
18	1930.	3,20	4,12	0,85	0,22	0,04	0,17	—	0,29	8,89
19	1931.	3,67	4,31	1,26	0,22	0,00	0,18	—	0,24	9,88
20	1934.	4,45	3,90	0,56	0,02	—	0,13	—	0,20	9,26
21	1935.	4,98	3,62	0,39	0,02	—	0,09	—	0,16	9,26

Sociālā palīdzība.

Dépenses pour assistance sociale.

Sociālās palīdzības izdevumu kustība ievērojami atšķiras no pārējiem izdevumiem. Piecgadu periodos tie tāpat pavairojās kā lielākā daļa visi galvenie izdevumu posteņi, tomēr maksimu tie sasniedza 1931.—1933. gadam, t. i. saimnieciskās krizes laikā. Dabiski, ka tai laikā, kad bija liels bezdarbs, sociālās palīdzības izdevumus nevarēja samazināt. Maksimālā sociālo izdevumu summa bija 1932. g., nākamos gados tie nedaudz samazinājās. 1935. g. sociālās palīdzības izdevumi bija $6,_{581}$ milj. ls, vai par $0,_{137}$ milj. ls — 2,1% lielāki nekā iepriekšējā gadā; tie pavairojās Rīgā no $4,_{283}$ milj. ls līdz $4,_{453}$ milj. ls. Šim apstāklim pa daļai ir tikai grāmatvedības raksturs, jo nespējnieku un trūcīgu pilsoņu ārstēšanas izdevumus, kuŗus agrāk paredzēja slimnīcu izdevumos, tagad ievietoja starp sociālās palīdzības izdevumiem. Tā tad faktiski sociālās palīdzības izdevumi pārskata gadā nepavairojās. Rīga sociālai palīdzībai izdod lielākās summas kā absolūtos skaitļos, tā arī caurmērā uz katru iedzīvotāju. Visās pilsētās caurmērā uz katru iedzīvotāju 1935. g. izdeva $9,_{26}$ ls. Rīgā šī summa bija ievērojami lielāka — $11,_{56}$ ls, bet provinces pilsētās — $6,_{54}$ ls. Atsevišķās pilsētu grupās caurmēra summas uz vienu iedzīvotāju svārstījās vēl plašākās robežās, jo pilsētās ar mazāku iedzīvotāju skaitu arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju bija mazāki sociālās palīdzības izdevumi: II. grupas pilsētās tie bija $8,_{39}$ ls, bet V. — $3,_{23}$ ls. Vislielākā sociālās palīdzības izdevumu nozīme bija 1932. gadā, bet pēdējos gados tā nedaudz samazinājās; pēc saviem apmēriem tie tomēr vēl arvien ir otrā vietā, un vienīgi izglītības veicināšanas izdevumi ir vēl lielāki. Rīgā sociālās palīdzības izdevumi ir trešajā vietā, jo veselības aizsardzības izdevumi (slimnīcu uzturēšana — bruto summas) ir lielāki nekā sociālās palīdzības izdevumi. No provinces pilsētām lielākā sociālās palīdzības izdevumu nozīme bija II. grupas pilsētās, bet mazākā V. un pa daļai III. grupas pilsētās.

Atklātai un slēgtai apgādei izdod lielākās summas. Pēdējos gados slēgtās apgādes izdevumi pakāpeniski samazinās, bet atklātās apgādes izdevumi svārstās ar tendenci pavairoties. Atklātās apgādes izdevumi 1935. g. bija $3,_{540}$ milj. ls, vai par $0,_{446}$ milj. ls —

14,4% lielāki nekā iepriekšējā gadā. Pavairojās sevišķi trūcīgo pilsoņu ārstēšana (arī apbedīšana) Rīgā, kur tie 1935. g. bija 1,861 milj. ls, vai par 0,682 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Kā jau aizrādīts, tā notikusi grāmatvedības kārtībā. No atklātās apgādes izdevumiem vēl lielākas summas paredzēja nespējnieku un bērnu apgādei — 1,243 milj. ls, kas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palikušas bez pārmaiņām. Bezdarbnieku pabalstīšanai iepriekšējos gados atvēlēja ļoti lielas summas, bet tagad tās samazinājušās, un 1935. g. bija tikai 0,071 milj. ls, vai par 0,229 milj. ls mazāk nekā iepriekšējā gadā. Šīs summas izdeva sevišķi provinces pilsētas. Slēgtās apgādes izdevumi 1935. g. bija 2,571 milj. ls, vai par 0,144 milj. ls — 5,3% mazāki nekā iepriekšējā gadā. Šie izdevumi samazinās jau ilgāku laiku, un sevišķi Rīgā, kur tie 1935. g. bija 1,637 milj. ls, vai par 0,136 milj. ls mazāki. Slēgtās apgādes izdevumus paredz patversmju un citu līdzīgu iestāžu uzturēšanai. Nespējnieku patversmēm paredzēja — 1,193 milj. ls, bērnu patversmēm — 0,936 milj. ls, zīdaiņu patversmēm — 0,116 milj. ls, naktspatversmēm — 42.800 ls, bērnu dienas patversmēm — 47.250 ls, mazgadīgo darba namiem — 58.600 ls un fiziski un garīgi defektīvo patversmēm — 0,177 milj. ls. Lielākie zīdaiņu patversmju, mazgadīgo darba namu un fiziski vai garīgi defektīvo patversmju izdevumi ir Rīgā, bet provinces pilsētās to nav nemaz, vai arī izdod nelielas summas.

Pārējie sociālās palīdzības izdevumi ir samērā mazi. Visvairāk izdeva bezdarba apkaņošanai, un šīs summas sevišķi lielas bija 1931. un 1932. gadā; 1935. g. tās bija 0,274 milj. ls, vai par 0,119 milj. ls mazākas nekā iepriekšējā gadā. Sevišķi strauji tās samazinājās Rīgā — no 0,179 milj. ls līdz 0,048 milj. ls. Bezdarba apkaņošanu tagad pārzina valsts, tomēr provinces pilsētās šīs summas sabiedriskiem darbiem — 0,215 milj. ls apmērā bija vēl diezgan lielas. Darba apgādēm provinces pilsētas izdeva 11.200 ls. Pabalsti dažādām labdarības un palīdzības biedrībām iepriekšējos gados bija diezgan lieli, bet ar katru gadu tie samazinājās, un 1935. g. bija tikai 116.000 ls, vai par 21.000 ls mazāk nekā iepriekšējā gadā. Lielākie pabalsti bija Rīgā — 107.500 ls. Pabalstus 1935. g. izsniedza labdarības un pašpalīdzības organizācijām — 63.100 ls apmērā; nespējnieku un trūcīgu pilsoņu uzturēšanas organizācijām izdeva 45.000 ls (īpaši slēgtai apgādei) un citi pabalsti. Padomdošanas biroju uzturēšanai (īpaši amata piemērotības) izdeva 62.000 ls. Pie sociālās palīdzības izdevumiem pieskaitīti arī žūpības apkaņošanas izdevumi — 18.000 ls (Rīgā), kā: pretalkohola propaganda, alkoholiķu ārstēšana un žūpības apkaņošanas kurātori un komisijas.

Veselības aizsardzība.

Sauvegarde sanitaire.

Starp veselības aizsardzības izdevumiem visvairāk izdod dziedniecības iestāžu (slimnīcu) uzturēšanai. Šīs iestādes par ārstēšanu ņem arī zināmu atlīdzību jeb ārstēšanas maksu, un slimnīcu uzturēšanas izdevumi pa daļai līdzsvarojas ar ieņēmumiem, vai pēdējie tos pat pārsniedz. Tomēr slimnīcas pie uzņēmumiem nav skaitītas, jo tām tomēr nav parastais uzņēmumu raksturs. Arī valsts budžeta schēmā slimnīcu izdevumi paredzēti starp parastiem izdevumiem, bet ieņēmumus skaita pie dažādām atlīdzībām. Tādēļ arī pilsētu pašvaldību ieņēmumu un izdevumu iztirzājums pieskaņots valsts ieņēmumu un izdevumu klasifikācijai.

Veselības aizsardzības izdevumi pēc piecgadu periodiem pavairojās līdzīgi visiem citiem galveniem izdevumiem, un tāpat kā daži citi izdevumi, arī veselības aizsardzībai tie saimnieciskās krizes gados samazinājās. Veselības aizsardzībai 1935. g. izdeva 6,140 milj. ls, vai par 0,4 milj. ls — 6,1% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Caurmērā uz katru iedzīvotāju veselības aizsardzības izdevumi 1935. g. visās pilsētās kopā ņemot bija 8,64 ls. Rīgā tie bija 12,02 ls, vai ievērojami lielāki nekā provinces pilsētās — 4,65 ls. Provinces pilsētās veselības aizsardzības izdevumi samazinājās līdz ar pilsētu iedzīvotāju skaitu: II. grupas pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) uz katru iedzīvotāju veselības aizsardzībai izdeva 6,39 ls, bet V. grupas — 0,30 ls; pārējās pilsētās izdevumi svārstās minētās robežās. Veselības aizsardzības izdevumu nozīme pēdējos gados samazinās; visās pilsētās kopā tie 1935. g. bija 13,0%, Rīgā — 13,9%, II. grupas pilsētās 13,0%, bet V. grupas — tikai 1,0%. Mazās lauku pilsētās veselības aizsardzības izdevumi ir niecīgi, jo tās neuztur nedz slimnīcas, nedz arī citas dziedniecības iestādes; šais pilsētās veselības aizsardzības izdevumiem ir gadījuma raksturs.

Dziedniecības iestādēm pilsētu pašvaldības izdod visvairāk. Piecgadu periodos šie izdevumi visu laiku pavairojās, un 1931./35. g. caurmērā sasniedza 6,230 milj. ls; maksimālā dziedniecības iestāžu uzturēšanas summa bija 1931. g. — 7,337 milj. ls; 1935. g. šīm iestādēm izdeva 5,576 milj. ls, vai par 0,367 milj. ls — 6,2% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Rīgā dziedniecības iestāžu uzturēšanas izdevumi bija 4,209 milj. ls, vai par 0,419 milj. ls mazāk nekā iepriekšējā gadā. Provinces pilsētās kārtējie dziedniecības iestāžu izdevumi nesamazinājās, bet Rīgā tas notika pa daļai algu normu pazeminināšanas dēļ, kuras Rīgā no jauna izstrādāja 1934. gadā. Pie dziedniecības iestādēm skaita: 1) jaukta tipa slimnīcas, bērnu, garā vājo un tuberkulōzes slimnīcas, 2) sanātorijas un ūdensdziednie-

№ 32. Veselības aizsardzība

№ 32. Sauvegarde sanitaire

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Veselības propaganda *Propagande de santé*	Pirtis un peldētavas *Etuves et établissements de bains*	Fiziskā kultūra *Education physique*	Medicīniskais personāls ārpus slimnīcām *Personnel médic. en dehors des hôpitaux*	Medicīniskā personāla sagatavošana *Préparation du personnel médic.*	Dziedniecības iestādes *Maison de santé*	Sanitārā uzraudzība *Surveillance de santé*	Lipīgas slimības *Maladies contagieuses*
		1000 latos							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1921./25.	—	36	12	7	—	2 264	44	56
2	1926./30.	0,1	99	49	21	9	5 175	97	95
3	1931./35.	—	119	83	25	3	6 230	105	87
4	1931.	—	171	65	27	6,2	7 337	113	98
5	1932.	—	120	71	24	6,2	6 404	102	85
6	1933.	—	111	94	26	6,2	5 889	102	84
7	1934.	—	98	94	25	4,8	5 943	104	88
8	1935.	—	96	88	22	4,7	5 576	103	78
		Procentos no budžetu kopsummas —							
9	1921./25.	—	0,2	0,1	0,0	—	12,5	0,3	0,3
10	1926./30.	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0	12,9	0,3	0,2
11	1931./35.	—	0,3	0,2	0,1	0,0	13,3	0,2	0,2
12	1931.	—	0,4	0,1	0,1	0,0	14,4	0,2	0,2
13	1932.	—	0,2	0,2	0,1	0,0	13,9	0,2	0,2
14	1933.	—	0,3	0,2	0,1	0,0	13,5	0,2	0,2
15	1934.	—	0,2	0,2	0,1	0,0	12,9	0,2	0,2
16	1935.	—	0,2	0,2	0,05	0,01	11,8	0,2	0,2
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) —							
17	1925.	—	0,06	0,07	0,02	—	5,14	0,11	0,13
18	1930.	0,00	0,15	0,07	0,05	0,01	9,66	0,16	0,14
19	1931.	—	0,25	0,09	0,04	0,01	10,56	0,16	0,14
20	1934.	—	0,14	0,14	0,04	0,00	8,54	0,15	0,13
21	1935.	—	0,14	0,12	0,03	0,01	7,85	0,14	0,11

cības, 3) ambulances un veselības punktus un 4) laboratorijas, institūtus un klīnikas. Visvairāk izdeva slimnīcām — 5,445 milj. ls, pie kam Rīgā — 4,154 milj. ls. Pie mums pa lielākai daļai ir jaukta tipa slimnīcas, bet speciālās, kā bērnu, garā vājo un tuberkulōzes slimnīcas, ir vienīgi Rīgā. Jaukta tipa slimnīcu izdevumi 1935. g. bija 3,546 milj. ls, bērnu — 0,065 milj. ls, garā vājo — 0,705 un tuberkulōzes — 0,230 milj. ls; visās šais slimnīcās, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, izdevumi ir nedaudz samazinājušies, pie kam tas noticis sevišķi Rīgā, bet provinces pilsētās dažos gadījumos jaukta tipa slimnīcu izdevumi ir pat pavairojušies.

Salīdzinot ar ieņēmumiem, pilsētu pašvaldību slimnīcu izdevumi visu laiku bija lielāki; vienīgi pēdējā 1935. g. tie bija mazāki. Pirmajā piecgadu periodā (1921./25. g.) slimnīcu izdevumi pārsniedza ieņēmumus par 1,0 milj. ls, otrā (1926./30. g.) — par 1,3 un trešajā (1931./35. g.) — par 0,754 milj. ls ikgadus, vai pēdējā laikā tie strauji samazinājušies. Pārskata gadā pilsētu slimnīcu ieņēmumi pārsniedza pat izdevumus par 0,550 milj. ls. Minētais ieņēmumu pārsniegums ir sevišķi Rīgā; iepriekšējos gados mūsu galvas pilsētas slimnīcas darbojās it kā ar zaudējumiem vai, pareizāk, ieņēmumi bija mazāki par izdevumiem, turpretim pēdējā gadā Rīgas pilsētas slimnīcas ieņēmumi pārsniedz izdevumus par 0,422 milj. ls. Pārsniegums radās, pārvietojot nespējnieku un trūcīgu pilsoņu ārstēšanas izdevumus pie sociālās apgādes izdevumiem. Tādēļ arī, aplešot slimnīcu ieņēmumus šādā kārtā, iespējams, ka iepriekšējos gados pilsētu slimnīcu ieņēmumi būtu lielāki par izdevumiem. Tomēr ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem vēl nenozīmē, ka pilsētu slimnīcas darbojas ar peļņu. Pie izdevumiem nav pieskaitītas dažas summas, kas neapšaubāmi ir slimnīcu

un higiēna.

et hygiène.

Kapsētas un citi *Cimitières et autres*	Nelaimes gadījumu novēršana *Mesures contre accidents*	Veterinārā higiēna *Hygiène vétérinaire*	Līdzdalība *Participation*	Pabalsti *Subventions*	Kopā *Total*
en 1000 de Ls					
11	12	13	14	15	16
8	0,9	14	0,4	4,4	2 447
44	16	55	4	63	5 727
42	22	60	0,8	78	6 855
65	23	66	1,3	89	8 061
38	23	59	0,7	92	7 025
39	22	62	1,9	75	6 512
35	21	63	0,0	63	6 539
32	19	51	0,0	70	6 140
Pourcentage de la somme totale du budget					
0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	13,5
0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	14,3
0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	14,6
0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	15,8
0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	15,2
0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	14,9
0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	14,2
0,1	0,04	0,1	0,0	0,1	13,0
Moyenne par habitant (Ls)					
0,02	0,00	0,05	0,00	0,01	5,61
0,09	0,04	0,09	0,01	0,10	10,57
0,09	0,03	0,10	0,00	0,13	11,60
0,05	0,03	0,09	0,00	0,09	9,40
0,04	0,03	0,07	0,00	0,10	8,64

zaudējumi, un, vispirms, tā ir amortizācija. Veļas un citas kustamas mantas nolietošanās slimnīcās ir ļoti liela, bet to amortizācijai pilsētu pašvaldības neparedz nekādas summas. Daudzas slimnīcas būvētas un ierīkotas ar svešiem līdzekļiem, par kuŗiem jāmaksā procenti; arī tie nav ieskaitīti slimnīcu izdevumos. Tādēļ tikko minētais slimnīcu ieņēmumu pārsniegums pār izdevumiem nav tīrā peļņa, un tā ir mazāka, vai varbūt pat zaudējums.

Pārējie veselības aizsardzības izdevumi ir samērā mazi; 1935. g. tie bija 0,564 milj. ls, vai 9,2% no visiem veselības aizsardzības izdevumiem. No pārējiem visvairāk paredzēja sanitārai uzraudzībai — 0,103 milj. ls, aizsardzībai pret lipīgām slimībām — 0,078 milj. ls, kā: sanitārais transports, sterilizācija, dezinfekcija un prostituēto kontrole. Fiziskai kultūrai paredzēja 0,088 milj. ls, kā sporta laukumu un atpūtas namu uzturēšanai (bērnu vasaras kolōnijās). Veselības aizsardzības organizācijām un iestādēm izsniedz arī pabalstus — 0,070 milj. ls apmērā, kā dziedniecības un to palīgiestādēm, fiziskai kultūrai u. c. līdzīgiem mērķiem. Veterinārās higiēnas vajadzībām izdeva 0,051 milj. ls, un izlietoja tos pa lielākai daļai personāla algošanai. Kapsētām un līķu transportam paredzēja 0,032 milj. ls (šeit ieskaitīti arī kapličū un sekciju izdevumi). Nelaimes gadījumu novēršanai paredzēja — 19.000 ls, tad vēl paredzēja medicīniskā personāla sagatavošanai, medicīniskā personāla uzturēšanai ārpus dziedniecības iestādēm un citi izdevumi. Pie veselības aizsardzības izdevumiem pieskaitītas arī pirtis un peldētavas; tām pa daļai ir arī uzņēmuma raksturs, bet ievērojot, ka to uzdevums ir veselības aizsardzība un peļņa no šīm iestādēm ir maza, tad tās ieskaitītas veselības aizsardzības izdevumos. Izdevumi pirtīm un peldētavām ir bruto summas; attiecīgie ieņēmumi ieskaitīti ieņēmumos.

№ 33. Slimnīcu ieņēmumi un izdevumi.

№ 33. Recettes et dépenses des hôpitaux.

№№	Gadi *Années*	Ieņēmumi *Recettes*	Izdevumi *Dépenses*	+ — starpība *différence*
		1000 ls		
1	2	3	4	5
1	1921.—1925. . . .	1 209	2 217	— 1 008
2	1926.—1930. . . .	3 774	5 049	— 1 275
3	1931.—1935. . . .	6 098	5 344	— 754
4	1931.	5 775	7 193	— 1 418
5	1932.	5 414	6 271	— 857
6	1933.	4 517	5 761	— 1 244
7	1934.	5 018	5 818	— 800
8	1935.	5 995	5 445	+ 550

Labierīcības.

Etablissements de bonne-ordre.

Ļoti svarīgs pilsētu pašvaldību uzdevums ir gādība par labierīcībām. Darbības lauks šeit ir ļoti plašs un vispusīgs. Labierīcību ierīkošanā pilsētas nemaz nevar sasniegt tādu stāvokli, ko var uzskatīt par pilnību; par tām var tikai spriest salīdzinot ar citām mūsu un ārzemju pilsētām. Arī labierīcību jēdziens nav pilnīgi noskaidrots un noteikts, jo pie tām var pieskaitīt arī tādus pasākumus, ko pēc mūsu budžeta izdevumu klasifikācijas skaita pie uzņēmumiem, veselības aizsardzības vai arī citām nozarēm. Pēc šīs klasifikācijas par labierīcībām runāts vārda šaurākā nozīmē, un šeit skaita: pilsētas jaunizbūvi, ceļus un dārzus, pilsētas apgaismošanu, akas un sūkņus, sanitāro

№ 34. Labierīcības.

№ 34. Etablissements de bonne-ordre.

№№	Gadi un to vid. *Années et moyennes* \ Izdevumi *Dépenses*	Pilsētas jaunizbūve *Constructions nouvelles des villes*	Ceļi un dārzi *Chemins et jardins*	Pilsētas apgaism. *Eclairage des villes*	Akas un sūkņi *Puits et pompes*	Sanitārā labierīcība *Etablisemen. sanitaire de bonne-ordre*	Meliorācija *Amélioration*	Pilsētas pulksteņu uzturēšana *Entretien des horloges de ville*	Ugunsgrēku novēršana *Prévention des incendies*	Plūdu novēršana *Prévention des inondation.*	Upju krastu u. klej. kāpu nostipr. *Fortificat. des bords des fleuves et dunes mouvants*	Ugunskuri ziemā uz ielām *Réchaude dans les rues en hiver*	Pabalsti *Subventions*	Kopā *Total*
		1000 latos												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	1921./25. . .	73	514	238	20	329	—	0,1	370	2,9	0,3	0,2	24	1 571
2	1926./30. . .	204	1 705	567	40	842	0,6	0,6	670	5,8	16,9	0,8	50	4 103
3	1931./35. . .	200	1 555	550	27	878	0,3	1,2	563	6,0	14,6	0,2	85	3 880
4	1931. . . .	222	1 803	559	31	1 036	0,1	1,6	642	12,0	7,0	0,9	77	4 391
5	1932. . . .	197	1 274	559	27	797	0,1	1,8	578	8,5	7,0	0,2	79	3 528
6	1933. . . .	189	1 360	568	24	861	0,4	0,9	562	5,5	10	—	76	3 657
7	1934. . . .	185	1 368	557	25	844	0,6	0,9	550	4,2	28	—	80	3 643
8	1935. . . .	209	1 971	509	25	851	0,5	0,8	484	—	21	—	111	4 182
		Procentos no budžetu kopsummas — *Pourcentage de la somme totale du budget*												
9	1921./25. . .	0,4	2,9	1,3	0,1	1,8	—	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,1	8,7
10	1926./30. . .	0,5	4,3	1,4	0,1	2,1	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	0,1	10,2
11	1931./35. . .	0,4	3,4	1,2	0,1	1,9	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,2	8,3
12	1931. . . .	0,4	3,5	1,1	0,1	2,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,2	8,6
13	1932. . . .	0,4	2,7	1,2	0,1	1,7	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,2	7,6
14	1933. . . .	0,4	3,1	1,3	0,1	2,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	—	0,2	8,4
15	1934. . . .	0,4	3,0	1,2	0,1	1,8	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	—	0,2	7,9
16	1935. . . .	0,44	4,2	1,1	0,05	1,8	0,0	0,0	1,02	—	0,05	—	0,24	8,9
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*												
17	1925. . . .	0,29	1,39	0,70	0,06	0,78	—	0,00	0,80	0,00	—	0,00	0,07	4,09
18	1930. . . .	0,31	2,74	0,93	0,06	1,29	0,00	0,00	0,98	0,01	0,01	0,00	0,08	6,41
19	1931. . . .	0,32	2,60	0,81	0,04	1,49	0,00	0,00	0,92	0,02	0,01	0,00	0,11	6,32
20	1934. . . .	0,27	1,97	0,81	0,04	1,21	0,00	0,00	0,79	0,00	0,04	—	0,11	5,24
21	1935. . . .	0,29	2,77	0,72	0,04	0,20	0,00	0,00	0,68	—	0,03	—	0,16	5,89

labierīcību, meliorāciju, ugunsgrēku novēršanu, plūdu novēršanu, upju krastu un klejojošu kāpu nostiprināšanu un dažus citus sīkākus izdevumus. Kā redzams, šeit nav ieskaitīti tirgi, peldētavas, pirtis un dažādi citi pasākumi, kuŗus varētu uzskatīt par labierīcībām, bet minētie pasākumi, kā zināms, pieskaitīti pie uzņēmumiem vai arī citām pilsētu pašvaldību nozarēm.

Labierīcību ierīkošanai un uzturēšanai pilsētu pašvaldības arvien izdeva diezgan lielas summas, bet visu laiku tās bija diezgan svārstīgas. Arī piecgadu periodos tām nav noteiktas tendences pavairoties: no 1921. līdz 1925. g. jeb pirmajā piecgadu periodā caurmērā ikgadus labierīcībām izdeva 1,571 milj. ls, otrā — 4,103 un trešajā periodā izdeva 3,880 milj. ls, vai pēdējā piecgadu periodā pret iepriekšējo tie samazinājās. Labierīcību izdevumi saimnieciskās krizes gados bija mazāki nekā augstās konjunktūras laikā, tomēr tieši pēdējā 1935. gadā labierīcību izdevumi bija 4,182 milj. ls, vai par 0,539 milj. ls — 14,8% lielāki nekā iepriekšējā gadā. Labierīcību izdevumi pavairojās sevišķi Rīgā — no 2,674 milj. ls līdz 3,081 vai par 0,407 milj. ls. Provinces pilsētās šie izdevumi bija samērā mazāki — 1,101 milj. ls, vai par 0,132 milj. ls lielāki nekā iepriekšējā gadā. Caurmērā uz vienu iedzīvotāju labierīcību izdevumi bija 5,89 ls, Rīgā — 8,00 ls, bet provinces pilsētās tikai 3,38 ls. Labierīcību izdevumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju samazinājās līdz ar pilsētu iedzīvotāju skaitu: II. grupas pilsētās tie bija 4,18 ls, bet V. grupas — 1,47 ls; pārējās pilsētu grupās tie svārstījās minētās robežās. No izdevumu kopsummas labierīcībai izdeva nepilnus 8—9%; Rīgā šis procents bija lielāks, bet provinces pilsētās mazāks un sevišķi mazs lauku pilsētās, kur labierīcības bija tikai $^1/_{20}$ izdevumu kopsummas.

Atsevišķiem labierīcību izdevumiem paredzēja nevienādas summas, tomēr lielākās summas visu laiku paredzēja ceļiem un dārziem, un 1935. g. šie izdevumi bija 1,971

№ 35. Finanču operācijas.

№ 35. *Opérations financières.*

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Iemaksāto nodokļu atmaksa *Acompte des impôts versés*	Vērtspapīru procenti *% des valeurs mobilières*	Aizdevumi *Prêts*	Parādu un procentu nomaksa *Paiement des dettes et des intérêts*: Parādu nomaksa *Paiement des dettes*	Procentu nomaksa *Paiement des intérêts*	Parādu iekasēšanas izdev. *Dépenses pour encaissement des dettes*	Kopā *Total*	Rezerves summas *Sommes de reserve*	Kopā *Total*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1921./25.	2,6	220	—	520	277	0,6	797	23	1 043
2	1926./30.	16,9	—	—	1 272	655	5,1	1 932	60	2 009
3	1931./35.	6,8	0,3	82	1 617	914	22,4	2 553	47	2 689
4	1931.	5,9	1,6	—	1 454	975	13	2 441	62	2 511
5	1932.	5,2	—	50	1 712	741	28	2 481	52	2 588
6	1933.	8,5	—	160	1 211	772	23	2 006	53	2 227
7	1934.	7,0	—	200	1 586	806	13	2 405	27	2 639
8	1935.	7,3	—	—	2 124	1 276	35	3 435	41	3 483
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*								
9	1921./25.	0,0	1,2	—	2,9	1,6	0,0	4,5	0,1	5,8
10	1926./30.	0,0	—	—	3,2	1,7	0,0	4,8	0,2	5,0
11	1931./35.	0,0	0,0	0,2	3,5	1,9	0,0	5,4	0,1	5,7
12	1931.	0,0	0,0	—	2,9	1,9	0,0	4,8	0,1	4,9
13	1932.	0,0	—	0,1	3,7	1,6	0,1	5,4	0,1	5,6
14	1933.	0,0	—	0,4	2,8	1,7	0,1	4,6	0,1	5,1
15	1934.	0,0	—	0,4	3,4	1,8	0,0	5,2	0,1	5,7
16	1935.	0,02	—	—	4,5	2,7	0,1	7,3	0,08	7,4
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *En moyenne par habitant (Ls)*								
17	1925.	0,00	0,78	—	1,24	0,77	—	2,01	0,06	2,85
18	1930.	0,01	—	—	2,03	1,34	0,01	3,38	0,10	3,49
19	1931.	0,01	0,00	—	2,09	1,40	0,02	3,51	0,09	3,61
20	1934.	0,00	—	0,29	2,28	1,16	0,02	3,46	0,04	3,79
21	1935.	0,01	—	—	2,98	1,80	0,05	4,83	0,06	4,90

milj. ls, vai par 0,603 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Ceļu un dārzu uzturēšanas izdevumi visu laiku bija svārstīgi. No šiem izdevumiem lielākās summas paredzēja sauszemes satiksmes ceļiem (ielām, ceļiem un šosejām) — 1,539 milj. ls, vai, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tie pavairojušies par 0,606 milj. ls. Ūdensceļu satiksmei (tiltiem) izdeva 0,242 milj. ls, dārziem, parkiem, apstādījumiem un laukumiem — 0,190 milj. ls. Visvairāk ceļiem un dārziem izdeva Rīga — 1,538 milj. ls, un, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tie pavairojās par 0,511 milj. ls, bet sevišķi sauszemes satiksmes ceļu izdevumi. Sanitārās labierīcības izdevumi bija 0,851 milj. ls, un pēdējos gados tie palika bez lielākām pārmaiņām; Rīga sanitārai labierīcībai izdeva 0,651 milj. ls. Lielākie sanitārās labierīcības izdevumi bija kanālizācijas iestādēm — 0,562 milj. ls. Par kanālizācijas izmantošanu maksā zināmu nodevu, kas ieskaitīta starp nodokļiem un nodevām; tomēr kanālizācijas nodevas ieņēmumi ir mazāki par izdevumiem. No pārējiem sanitārās labierīcības izdevumiem ir aptīrīšanas iestāžu uzturēšana — 0,269 milj. ls, pie kam lielākās summas paredzējusi Rīga — 0,233 milj. ls. Pilsētu apgaismošanas izdevumi pēdējos divos gados nedaudz samazinājās, un 1935. gadā tie bija 0,509 milj. ls, pie kam Rīgai — 0,300 milj. ls. Lielākie bija elektrības apgaismošanas izdevumi — 0,384 milj. ls, gāzes — 0,125 milj. ls, bet pārējai (petrolejas) — 750 ls. Ugunsgrēku novēršanas izdevumi pēdējos 5 gados nedaudz samazinājās, un 1935. g. tie bija 0,484 milj. ls, vai par 0,066 milj. ls mazāki nekā iepriekšējā gadā. Rīgā šie izdevumi bija 0,397 milj. ls. Lielākās summas izdeva ugunsdzēsēju uzturēšanai — 0,468 milj. ls, bet pārējie izdevumi, kā ugunsgrēku paziņošanas vietu uzturēšana, skursteņu slaucīšana, pilsētas

naktssargu uzturēšana u. c. izdevumi, ir samērā mazi. Pilsētu jaunizbūvei 1935. g. izdeva 0,209 milj. ls, pie kam Rīgā — 0,177 milj. ls; šos izdevumus paredzēja jaunizbūves birojam, bet sevišķi mērniecības izdevumiem un plānu izgatavošanai 0,190 milj. ls. No pārējiem labierīcību izdevumiem minami pabalsti ugunsdzēsējiem, kas 1935. g. pavairojās un sasniedza 0,111 milj. ls.

Finanču operācijas.
Opérations financières.

Izdevumos finanču operācijām ir citāda nozīme nekā ieņēmumos. Tai laikā, kad ieņēmumos tie ir pa lielākai daļai ārkārtēji ieņēmumi, kā aizņēmumi, vai arī kapitālu izlietošana, izdevumos finanču operācijas ir kārtēji izdevumi — aizņēmumu un procentu nomaksa. Finanču operāciju izdevumi pēdējā gadā pavairojušies par 0,844 milj. ls līdz 3,483 milj. ls, t. i. par 32,0%. Sevišķi šie izdevumi pavairojušies Rīgā — par 0,420 milj. ls līdz 1,856 milj. ls; provinces pilsētās tie pavairojušies par 0,424 milj. ls līdz 1,627 milj. ls. Finanču operāciju izdevumi caurmērā uz katru iedzīvotāju bija 4,90 ls, Rīgā — 4,82 ls un provinces pilsētās — 5,00 ls, pie kam tie samazinās līdz ar iedzīvotāju skaitu, un tādēļ lielākie finanču operāciju izdevumi bija II. grupas pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) — 6,48 ls uz katru iedzīvotāju, bet V. grupas jeb mazās lauku pilsētās tikai — 2,86 ls. Liepājā caurmērā uz katru iedzīvotāju finanču operāciju izdevumi bija — 10,12 ls. No izdevumu kopsummas finanču operācijas izdevumi bija 7,4%, Rīgā tie bija 5,6%, bet provinces pilsētās — 11,7%, pie kam II. grupas pilsētās — 13,2%. Provinces pilsētās finanču operāciju izdevumiem lielāka nozīme nekā Rīgā, sevišķi tas sakāms par dažām lielākām provinces pilsētām (Liepājā — 16,1%).

Parādu un procentu nomaksa ir gandrīz vienīgais finanču operāciju izdevumu postenis. Dažos iepriekšējos gados lielākas summas arī aizdeva, bet pēdējā gadā aizdevumu nemaz nav. Parādu un procentu nomaksai 1935. g. paredzēja 3,435 milj. ls: Rīgā 1,852 milj. ls, bet provinces pilsētās — 1,583 milj. ls. Parādu nomaksai paredzēja 2,124 milj. ls, procentu nomaksai — 1,276 milj. ls un parādu iekasēšanai — 0,035 milj. ls.

Nekustama manta un uzņēmumi.
Immeubles et entreprises.

Zaudējumi no nekustamas mantas nav lieli. Uzņēmumu zaudējumi turpretim ir diezgan lieli. Tālāk ir runa vienīgi par tiem uzņēmumu zaudējumiem, kas jau paredzēti budžetos, turpretim faktiskie zaudējumi nav nemaz konstatēti, jo pilsētu pašvaldības neapleš savu uzņēmumu komerciālos un financiālos rezultātus — peļņu vai zaudējumu. Lai to izdarītu, jāievēro un jāizkalkulē amortizācija, kapitālu procenti un daži citi bruto zaudējumu elementi. Bet bieži uzņēmumi nedeva arī paredzētos ieņēmumus, un tādēļ, lai gan budžetā bija paredzēta peļņa, darbība noslēdzās ar zaudējumiem. Kopējā uzņēmumu zaudējumu summa pēdējos gados samazinājās, un 1935. g. tā bija 0,648 milj. ls, pie kam tirgi deva 0,438 milj. ls un lopkautuves — 0,031 milj. ls. Bet šie zaudējumi arī nav izdarīti pēc komerciālās aplēses, jo pie tirgu bruto ieņēmumiem nav pieskaitīts tirgus nodoklis, bet tas tieši saistīts ar tirgus uzturēšanu, izbūvi, remontiem u. t. t. Arī pie lopkautuvēm nav pieskaitīta gaļas sanitārās pārraudzības nodeva. No uzņēmumiem, kas pilsētu pašvaldībām deva tiešus lielākus zaudējumus, ir kuģīšu ekspluatācija Rīgā. Dažos iepriekšējos gados tie tiešām Rīgai deva ļoti lielus zaudējumus, bet pēdējos gados tie samazinājās. Kuģīšu ekspluatāciju arī var uzskatīt par labierīcības pasākumu, jo tie atvieglo satiksmi pār Daugavu. Sīkākas ziņas par uzņēmumu ekspluatāciju ir tālāk, un šeit atzīmēta tikai zaudējumu nozīme starp izdevumiem.

№ 36. Uzņēmumu zaudējumi.

№ 36. Pertes des entreprises.

№№	Pilsētu grupas / *Groupes des villes* — Gadi / *Années*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā / *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./25.	247	43	13	16	3	322
2	1926./30.	559	51	21	33	11	675
3	1931./35.	650	77	27	33	10	797
4	1931.	988	133	32	32	11	1 196
5	1932.	586	58	24	35	8	711
6	1933.	600	60	24	34	7	725
7	1934.	573	59	26	34	12	704
8	1935.	503	73	27	31	14	648
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*					
9	1921./25.	1,9	1,4	0,8	2,1	1,5	1,8
10	1926./30.	2,0	0,8	0,7	1,7	1,3	1,7
11	1931./35.	1,9	1,1	0,8	1,6	1,0	1,7
12	1931.	2,7	1,7	0,8	1,4	1,0	2,3
13	1932.	1,8	0,8	0,7	1,7	0,8	1,6
14	1933.	1,9	0,9	0,7	1,8	0,7	1,7
15	1934.	1,7	0,9	0,8	1,7	1,2	1,5
16	1935.	1,5	1,0	0,8	1,4	1,4	1,4
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (Ls)*					
17	1925.	1,28	0,27	0,25	0,37	0,25	0,82
18	1930.	1,76	0,32	0,34	0,51	0,31	1,12
19	1931.	2,61	0,88	0,44	0,52	0,35	1,72
20	1934.	1,52	0,39	0,36	0,56	0,35	1,01
21	1935.	1,31	0,48	0,38	0,46	0,40	0,91

№ 37. Kapitālu ieguldījumi.

№ 37. Placement des capitaux.

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi un to vidējais *Années et moyennes*	Nekustama manta un inventārs *Immeubles et inventaire*	Labierīcības *Etablissements de bonne-ordre*	Veselības aizsardzība un higiēna *Sauvegarde sanitaire et hygiène*	Sociālā palīdzība *Assistance sociale*	Izglītības veicināšana *Encouragement de l'instruction*	Uzņēmumi un pasākumi *Entreprises et établissements*	Kapitālu nodibināšana un papildināšana *Fondation et supplément de capitaux*	Kopā *Total*
		1000 latos							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1921./25.	100	172,9	30	27,9	88,7	1 834	146	2 399
2	1926./30.	293	312	436	79,8	385	3 550	896	5 952
3	1931./35.	299	656	277	76	467	3 432	1 150	6 357
4	1931.	269	760	635	104	147	4 132	1 296	7 342
5	1932.	191	1 179	131	107	199	2 464	1 046	5 317
6	1933.	153	446	100	66	417	2 289	1 035	4 506
7	1934.	125	330	92	48	708	3 760	1 837	6 900
8	1935.	757	563	426	58	866	4 514	536	7 720
		Procentos no budžetu kopsummas — *Pourcentage de la somme totale du budget*							
9	1921./25.	0,5	1,0	0,2	0,2	0,5	10,1	0,8	13,3
10	1926./30.	0,7	0,8	1,1	0,2	1,0	8,8	2,2	14,8
11	1931./35.	0,6	1,4	0,6	0,2	1,0	7,3	2,5	13,6
12	1931.	0,5	1,5	1,2	0,2	0,3	8,1	2,6	14,4
13	1932.	0,4	2,6	0,3	0,2	0,4	5,3	2,3	11,5
14	1933.	0,3	1,0	0,2	0,2	1,0	5,2	2,4	10,3
15	1934.	0,3	0,7	0,2	0,1	1,5	8,2	4,0	15,0
16	1935.	1,6	1,2	0,9	0,1	1,8	9,6	1,1	16,3
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (Ls)*							
17	1925.	0,00	1,02	0,21	0,02	0,39	4,06	0,40	6,50
18	1930.	0,35	0,59	0,77	0,34	0,20	6,06	1,58	9,89
19	1931.	0,39	1,09	0,91	0,15	0,21	5,95	1,87	10,57
20	1934.	0,18	0,47	0,13	0,07	1,02	5,41	2,64	9,92
21	1935.	0,06	0,79	0,60	0,08	1,22	6,35	0,76	10,86

Kapitālu ieguldījumi.

Placement des capitaux.

Piecgadu periodos kapitālu ieguldījumiem bija tendence pavairoties, un 1931./35. g. tie sasniedza 6,36 milj. ls. Dažos saimnieciskās krizes gados kapitālu ieguldījumi samazinājās, bet pēdējos divos gados tie atkal strauji pavairojās, un 1935. g. tie bija 7,72 milj. ls, vai par 0,820 milj. ls — 11,9% lielāki nekā iepriekšējā gadā. Caurmērā uz katru iedzīvotāju kapitālu ieguldījumi bija 10,86 ls, pie kam Rīgā — 15,45 ls, bet provinces pilsētās — 5,45 ls; sevišķi mazas summas bija lauku pilsētās. No izdevumu kopsummas kapitālu ieguldījumi bija 16,3%, Rīgā — 17,9%, bet provinces pilsētās — 12,7%. Rīgā un provinces pilsētās kapitālu ieguldījumi 1935. g. pavairojās par vienādām summām.

Kapitālu ieguldījumi izdoti daudz un dažādām vajadzībām, tomēr visu laiku lielākās summas izdeva uzņēmumu ierīkošanai un paplašināšanai. Otrā vietā pēc apmēriem ir kapitālu nodibināšana un papildināšana; šim nolūkam no 1920. līdz 1935. g. izdeva 11,0 milj. ls, vai 14,9% no kopsummas. Pēdējā gadā šie izdevumi ievērojami samazinājās. Jāpiezīmē, ka dažu kapitālu uzkrāšanai bija grāmatvedības raksturs, piemēram, būvju fonds, kuru nākošā gadā parasti izlietoja ēku celšanai, un tādēļ faktiski tie bija kapitālu ieguldījumi nekustamā mantā (Rīgā). Trešajā vietā ir izdevumi labierīcībām, kā ceļiem un dārziem, sanitārai labierīcībai, ugunsdzēsēju u. c. vajadzībām; labierīcību kapitālu ieguldījumi dažbrīd ļoti grūti atšķirami no kārtējiem izdevumiem. Sešpadsmit gadu laikā kapitālu ieguldījumiem labierīcībās izdeva 5,7 milj. ls vai 7,7%; arī pēdējā gadā šie izdevumi pavairojās. Kapitālu ieguldījumi izglītības iestādēs 16 gadu laikā bija 4,7 milj. ls vai 6,4%; visvairāk izdeva skolām, un pēdējā gadā tie pavairojās. Kapitālu ieguldījumi veselības aizsardzības iestādēs 16 gados bija 3,7 milj. ls vai 5,0%, un pēdējā gadā tie ievērojami pavairojās. Visvairāk izdeva slimnīcu būvēm un to ierīkošanai. Nekustamas mantas iegūšanai izdeva 3,5 milj. ls vai 4,7%. Faktiski šīs summas ir lielākas, jo šeit nav pieskaitīta tā daļa, kuru izdeva no minētiem būvju fondiem. Pēdējā gadā nekustamas mantas iegūšanai izdeva daudz lielākas summas. Kapitālu ieguldījumi sociālās palīdzības iestādēs ir mazi.

Uzņēmumu ierīkošanai un paplašināšanai pilsētu pašvaldības visu laiku izdeva ļoti lielas summas. Pirmajā piecgadu periodā (no 1921. līdz 1925. g.) caurmērā ikgadus kapitālu ieguldījumi uzņēmumos bija 1,834 milj. ls, otrā periodā (1926./30. g.) — 3,550 milj. ls,

№ 38. Kapitālu ieguldījumi 1933.—1935. g. (atsevišķos uzņēmumos).

№ 38. Placement des capitaux de 1933 à 1935 (par entreprises).

№ №	Gadi / Uzņēmumi	1933.	1934.	1935.	1920.—1935.	To starpā Rīgā / *Dont Riga*	*Années* / *Entreprises*
		Ls					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Elektrības iestādes . . .	1 280 591	1 137 025	1 369 873	25 364 795	19 835 068	*Usines à électricité*
2	Gāzes iestādes	37 800	72 720	323 352	862 872	789 172	*Usines à gaz*
3	Ūdensvadi	522 353	2 154 725	1 708 802	6 603 048	5 704 241	*Aqueducs*
4	Tramvaji	342 755	323 000	670 950	2 297 971	2 006 383	*Tramways*
5	Tvaikoņi	11 860	—	5 000	480 795	480 795	*Bateaux à vapeur*
6	Auto	1 922	—	—	153 885	144 893	*Automobiles*
7	Pārējie satiksmes līdzekļi .	—	—	—	3 365	—	*Autres moyens de communic.*
8	Tirgi	12 594	12 925	275 804	7 010 426	6 693 212	*Marchés*
9	Lauksaimniecības uzņēmumi	—	2 971	8 100	164 132	89 500	*Entreprises agricoles*
10	Lopkautuves	34 300	43 574	145 081	470 912	77 461	*Abattoirs*
11	Aptiekas	—	—	800	20 900	—	*Pharmacies*
12	Dzirnavas	25 586	—	—	148 224	—	*Moulins*
13	Akmeņlauztuves	—	—	—	46 143	—	*Carrières de pierres*
14	Reibinošu dzērienu tirgotavas	—	—	—	2 000	—	*Etablissements de vente pour boissons enivrantes*
15	Spiestuves	—	—	—	10 260	—	*Imprimeries*
16	Cementa cauruļu rūpniecība	—	—	—	13 465	—	*Industrie de tuyaux de ciment*
17	Malkas un būvmateriālu sagatavošana	2 000	—	—	270 528	254 772	*Prép. de bois et de mat. de constr.*
18	No pārtikas vielu iegādāš.	2 000	—	—	190 982	148 806	*Acquisition des denrées alimentaires*
19	Kūdras fabrika	—	—	—	41 000	41 000	*Fabriques de tourbe*
20	Svērtuves	—	—	800	8 800	—	*Balances publiques*
21	Asenizācija	4 000	4 500	—	24 645	—	*Assénisation*
22	Centrālās darbnīcas . . .	4 000	3 000	2 100	136 000	130 900	*Ateliers centraux*
23	Veļas mazgātavas	—	4 001	2 922	7 423	—	*Blanchisseries*
24	Kīno	4 000	1 507	—	5 507	—	*Cinématographes*
25	Zāģētavas	3 000	—	—	3 000	—	*Scieries*
26	Kopā	2 288 761	3 759 948	4 513 584	44 341 078	36 396 203	*Total*

trešajā (1931./35. g.) — 3,432 milj. ls, jo saimnieciskās krizes gados pilsētu pašvaldības nevarēja tik lielas summas uzņēmumos ieguldīt. Tomēr pēdējos divos gados tie atkal pavairojās, un 1935. g. ieguldīja 4,514 milj. ls, vai par 0,754 milj. ls — 20,1% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Sešpadsmit gadu laikā pilsētu pašvaldības uzņēmumos ieguldīja 44,3 milj. ls, bet Rīga — 36,4 milj. ls. Visvairāk ieguldīja elektrības iestādēs — 25,4 milj. ls, pie kam Rīga — 19,8 milj. ls; otrā vietā ir tirgi — 7,0 milj. ls, pie kam Rīga ieguldīja 6,7 milj. ls; Rīga, kā zināms, pēckara gados uzcēla Centrāltirgu. Ūdensvados pilsētu pašvaldības ieguldīja 6,6 milj. ls, no kuŗiem Rīga — 5,7 milj. ls; tramvajos 2,3 milj. ls, no kuŗiem Rīga — 2,0 milj. ls. Vēl lielākas summas ieguldīja gāzes iestādēs, lopkautuvēs, tvaikoņos un citos uzņēmumos, kuŗu skaits ir diezgan liels, bet ieguldītās summas samērā mazas.

Atsevišķās pilsētās kapitālu ieguldījumi bija diezgan dažādi; parasti visvairāk ieguldīja pilsētas ar lielāku iedzīvotāju skaitu, un tādēļ bez Rīgas (56,9 milj. ls) vēl lielas summas ieguldīja arī Jelgava — 2,86 milj. ls, Rīgas Jūŗmala — 2,77 milj. ls, Liepāja — 2,38 milj. ls, Ventspils — 1,315 milj. ls, Cēsis — 1,27 milj. ls un citas pilsētas. Arī dažas mazās pilsētas kapitālu ieguldījumiem izdeva lielas summas.

Pie kapitālu ieguldījumiem vispār vēl jāievēro, ka šeit minētās summas ir tikai budžetā paredzētās. Faktiskās summas pēc līdzšinējiem pilsētu pašvaldību ieņēmumu un izdevumu pārskatiem nav iespējams konstatēt. Tomēr parasti tās nekad nav lielākas, un tādas arī nevar būt, jo ārpus budžeta gandrīz nekādus kapitālu ieguldījumus nav iespējams izdarīt. Tādēļ arī kapitālu ieguldījumi jāvērtē mazāki nekā tie budžetā paredzēti. Vēl mazāka ir attiecīgo vērtību palielināšanās, jo bieži uzņēmumos ierīce un inventārs ir jau ievērojami nolietojušies un jaunu mašīnu vai inventāra iegādāšana tikai nedaudz pavairo uzņēmumu vērtību. Tādēļ, lietojot šos skaitļus, jābūt uzmanīgam, lai nerastos nepareizi secinājumi.

Pagājušais 1935. gads ir bijis ražens un sekmīgs; pilsētu pašvaldību finances tā uzlabojušās, ka vairākas pilsētas uzsākušas celt jaunas modernas sabiedriskas ēkas, veikt ielu izbūvi, ierīkot kanālizāciju un citas labierīcības.

№ 39. Pilsētu pašvaldību parādi 1922.—1936. g. 1. janv. (Grupu sadalījumā.)

№ 39. Dettes des municipalités au 1 janvier de 1922 à 1936 (par groupes).

№№	1. janvārī *au 1 janvier*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā *Total*
		Latos — *En Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1922.	2 559 312	1 252 996	123 214	122 370	—	4 057 892
2	1923.	2 046 565	1 430 836	154 185	144 039	—	3 775 625
3	1924.	2 056 692	1 687 494	137 723	138 039	15 000	4 034 948
4	1925.	4 058 181	1 802 970	467 120	291 166	66 607	6 686 044
5	1926.	3 800 687	2 130 057	643 049	374 164	122 607	7 070 564
6	1927.	3 304 059	2 085 941	857 888	487 111	146 607	6 881 606
7	1928.	2 941 251	2 390 427	1 326 462	740 810	208 492	7 667 442
8	1929.	5 000 681	3 158 088	1 516 354	803 700	255 087	10 733 910
9	1930.	5 208 514	3 832 286	1 589 746	1 107 914	334 644	12 073 104
10	1931.	5 657 990	4 666 126	1 852 607	1 223 632	373 675	13 774 030
11	1932.	6 316 603	5 192 126	2 208 852	1 405 893	440 711	15 564 185
12	1933.	6 021 144	5 631 951	2 457 597	1 419 514	522 603	16 052 809
13	1934.	5 702 511	5 749 242	2 467 329	1 497 161	565 551	15 981 794
14	1935.	17 642 834	5 833 703	2 452 380	1 555 980	704 231	28 189 128
15	1936.	17 645 729	5 819 197	2 835 640	1 495 976	779 648	28 576 190
		Procentos — *En %*					
16	1922.	63,1	30,9	3,0	3,0	—	100,0
17	1925.	60,7	27,0	7,0	4,3	1,0	100,0
18	1929.	46,6	29,4	14,1	7,5	2,4	100,0
19	1930.	43,1	31,7	13,2	9,2	2,8	100,0
20	1931.	41,1	33,9	13,4	8,9	2,7	100,0
21	1932.	40,6	33,4	14,2	9,0	2,8	100,0
22	1933.	37,5	35,1	15,3	8,8	3,3	100,0
23	1934.	35,7	36,0	15,4	9,4	3,5	100,0
24	1935.	62,6	20,7	8,7	5,5	2,5	100,0
25	1936.	61,8	20,4	9,9	5,2	2,7	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (en Ls)*					
26	1922.	13,8	11,6	2,6	4,2	—	10,7
27	1925.	12,0	12,3	7,0	5,1	2,8	10,6
28	1929.	13,2	20,9	20,8	13,1	8,2	15,5
29	1930.	13,8	25,4	21,8	18,1	10,8	17,4
30	1931.	15,0	30,9	25,4	20,0	12,0	19,9
31	1932.	16,7	34,4	30,3	22,9	13,9	22,4
32	1933.	15,9	37,4	33,7	23,1	16,0	23,1
33	1934.	15,1	38,1	33,9	24,9	16,7	23,0
34	1935.	45,8	38,4	34,8	23,0	20,0	39,7
35	1936.	45,8	38,3	40,2	22,1	22,1	40,2
		Procentos no budžetu kopsummas *Pourcentage de la somme totale du budget*					
36	1922.	24,6	48,9	11,0	22,3	—	27,5
37	1923.	18,2	49,3	10,8	19,8	—	22,9
38	1924.	12,9	45,6	5,8	13,4	5,6	17,3
39	1925.	20,1	43,3	20,2	23,8	18,0	23,6
40	1926.	15,1	45,9	25,9	24,1	29,2	20,7
41	1927.	14,2	40,3	28,4	26,9	26,9	20,3
42	1928.	10,1	39,1	43,4	40,7	28,5	18,6
43	1929.	15,9	45,8	42,9	35,9	27,3	23,8
44	1930.	15,9	54,4	43,3	49,1	30,6	25,8
45	1931.	15,6	59,9	48,9	54,5	33,7	26,9
46	1932.	19,4	75,7	61,2	66,8	43,2	33,7
47	1933.	19,5	86,6	71,5	73,7	53,6	36,7
48	1934.	17,8	83,9	75,3	76,4	57,0	34,7
49	1935.	53,6	78,1	74,6	71,8	69,0	59,7
50	1936.	53,0	77,9	86,3	69,0	76,4	60,5

Pilsētu pašvaldību parādi 1936. g.

Dettes des municipalités en 1936.

Pilsētu pašvaldību parādi atšķiras no pagastu parādiem, jo neskaita īstermiņa aizņēmumus, kā nokavētus maksājumus, izlietotas svešas un līdzīgas summas. Pie pilsētu parādiem skaita vienīgi ilgtermiņa parādus un aizņēmumus kreditiestādēs. Nokavētu kārtēju maksājumu pilsētu pašvaldībās ir maz, un tādēļ arī starp pilsētu parādiem tie nav skaitīti.

Parādu kopsumma 1936. g. 1. janv. pavairojusies par 0,4 milj. ls līdz 28,6 milj. ls vai

par 1,4%, pie kam 20 pilsētām parādi samazinājās par 0,5 milj. ls, bet 37 tie pavairojās par 0,9 milj. ls. Visvairāk parādi samazinājās Liepājai — par 0,262 milj. ls, Valkai par 0,113 milj. ls, Aizputei par 0,067 milj. ls un citām pilsētām par mazākām summām. Visvairāk parādi pavairojās Daugavpilij — par 0,164 milj. ls, Cēsīm — 0,146 milj. ls, Rēzeknei — 0,100 milj. ls, Jelgavai — 0,099 milj. ls, Rīgas Jūrmalai — 0,064 milj. ls, Rūjienai — 0,047 milj. ls, Gulbenei — 0,046 milj. ls u. c. Rīgai pārskata gadā parādi palika bez lielākām pārmaiņām un 1936. g. sākumā bija 17,6 milj. ls. Rīgas aizņēmumu Londonā no 1913./14. g. Br. Lazardu bankai nokārtoja jau 1934. gadā, tomēr galīgā summa noskaidrojās tikai 1935. g., kas bija par 649.085 ls mazāka nekā sākumā to kalkulēja. Pēc Rīgas lielākie parādi bija Liepājai — 3,051 milj. ls, Jelgavai — 1,371 milj. ls, Daugavpilij — 0,946 milj. ls, Cēsīm — 0,563 milj. ls un Rīgas Jūrmalai — 0,556 milj. ls; vispār pilsētu parādi pa daļai seko pilsētu lielumam pēc iedzīvotāju skaita, lai gan ir arī lielāki parādi pilsētām ar mazāku iedzīvotāju skaitu. Trim pilsētām parādu nemaz nebija: Ilūkstei, Jaunlatgalei un Lejasciemam; dažām pilsētām parādi ir ļoti niecīgi. Rīgas parādi ir 61,8% no parādu kopsummas, Liepājas — 10,7%, Jelgavas — 4,8%, Daugavpils — 3,3%, Ventspils — 1,6%; vispār provinces pilsētu parādi ir nedaudz vairāk par 1/3 parādu kopsummas, pie kam 4 lielākās provinces pilsētās tie ir 20,4%, pilsētās, kur iedzīvotāju skaits svārstās starp 5.000 līdz 15.000, parādi ir 9,9%, 2.000 līdz 5.000 — 5,2%, bet mazās lauku pilsētās ar iedzīvotājiem līdz 2.000 parādi ir tikai 2,7% no kopsummas. Lielākās provinces pilsētās parādi paliek bez pārmaiņām, mazās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000 parādi pavairojas, tāpat tie pavairojas pilsētās, kur iedzīvotāju skaits svārstās starp 5.000 līdz 15.000, turpretim pilsētās ar iedzīvotāju skaitu no 2.000 līdz 5.000 parādi samazinās, vai tā ir vienīgā pilsētu grupa, kur tie ievērojami mazāki nekā priekš gada. Kurzemes pilsētu parādi ir 14,1% no kopsummas, un pēdējos 3 gados tie ievērojami samazinās: 1933. g. 1. janvārī tie bija 4,572 milj. ls, 1935. g. — 4,356 milj. ls un 1936. g. — 4,040 milj. ls. Pārējos apgabalos pilsētu parādi pavairojas, un Vidzemes pilsētās tie bija 2,5 milj. ls vai 8,8%, Zemgales — 2,296 milj. ls vai 8,0%, un sevišķi strauji pavairojušies Latgales pilsētu parādi — līdz 2,095 milj. ls, kas ir 7,3% no parādu kopsummas.

Pareizāk var spriest par pilsētu parādu apmēriem tad, ja tos salīdzina ar pilsētu budžetiem (neto), vai arī caurmērā uz vienu iedzīvotāju. Visās pilsētās parādi ir 60,5% no budžetu kopsummas. Atsevišķās pilsētās šis procents ir ļoti svārstīgs. Rīgas pilsētas parādi ir 53,0% no budžeta kopsummas, vai tie ir mazāki par caurmēru. Provinces pilsētās parādi parasti ir vairāk par 3/5 budžeta; no lielākām provinces pilsētām Liepājai ir lielākā daļa — 85,1%, Jelgavai — 84,8%, Ventspilij — 78,1%, Daugavpilij — 56,0%. Tomēr ir arī tādas pilsētas, kurām parādi ievērojami pārsniedz budžetu, kā Grobiņa, kuras parādi ir 4,6-kārtīgi lielāki par budžetu, Krustpils — 2,5-kārtīgi, Ogre — 2,4, Ķemeri — 2,0, Jēkabpils — 1,7, Valka — 1,6, Ludza — 1,5, Strenči — 1,4-kārtīgi un citas pilsētas. Pēc pilsētu grupām nevienai parādi nepārsniedz budžetus: Rīgai tie ir 53,0%, lielākā daļa ir III grupai (ar iedzīvotājiem no 5.000 līdz 15.000) — 86,3%, II grupai (Liepāja, Daugavpils, Jelgava un Ventspils) — 77,9%, V grupai (ar iedzīvotājiem līdz 2.000) — 76,4% un IV grupas pilsētām (ar iedzīvotājiem no 2.000 līdz 5.000) parādi ir 69,0% no budžeta.

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju parādu summas mūsu pilsētās ir ļoti dažādas; caurmērā visās pilsētās ir 40,2 ls, Rīgā 45,8 ls, II grupas pilsētās — 38,3 ls, III — 40,2 ls, IV — 22,1 ls un V — arī 22,1 ls, vai visvairāk ir Rīgā; pēc tam seko provinces pilsētas pēc iedzīvotāju skaita, un jo mazāka pilsētu grupa, jo mazāki parādi uz vienu iedzīvotāju. Visvairāk parādu uz vienu iedzīvotāju ir Valkā — 81 ls, Cēsīs — 64 ls, Grobiņā — 62 ls un citās pilsētās. Īpats stāvoklis ir vasarnieku un peldvietām. Šais pilsētās uz katru iedzīvotāju ir ievērojami lielākas summas nekā pārējās pilsētās un, piemēram, Ķemeros ir 115 ls, Ogrē — 95 ls, Rīgas Jūrmalā — 71 ls. Tik lielas summas šais pilsētās ir izskaidrojamas ar to, ka vasarnieku un peldviesu pievilkšanai jāierīko dažādas labierīcības, kādiem nolūkiem bija jāaizņemas lielākas summas. Arī aplēšanas veidā ir zināmi apstākļi, kas dod lielākas summas: tautas skaitīšana izdarīta ziemā, kad bija mazākais iedzīvotāju skaits, vasarā — sezonas laikā šais pilsētās ir ievērojami vairāk iedzīvotāju, un arī iedzīvotāju caurmērs gadā ir lielāks, tā ka šo pilsētu parādus vajadzēja salīdzināt ar lielāku iedzīvotāju skaitu, un tad parādi būtu mazāki. Pēc apgabaliem lielākie parādi uz vienu iedzīvotāju (atskaitot Rīgu) ir Kurzemes pilsētām — 40,3 ls, Vidzemes — 37,3 ls, Zemgales — 32,5 ls, bet mazākie parādi ir Latgales pilsētām — 23,9 ls.

Pēc aizņēmumu avotiem pārskata gadā pilsētu parādi ievērojami mainījušies. Jau pagājušā gadā lielākais parāds bija ārzemēs (Rīgai Br. Lazardu bankas) — 11,1 milj. ls, kas bija 39,6%, un arī tagad tas ir 39,0% no visu pilsētu parādu kopsummas. Tomēr tas neraksturo mūsu pilsētu pašvaldību aizņēmumu avotus, jo minētais parāds cēlies jau priekš kara, kad bija pavisam citādi apstākļi. Mūsu pilsētām ir raksturīgi pārējie parādi, kas saņemti Latvijas neatkarības laikā. Un šie aizņēmumi reālizēti pa lielākai daļai mūsu valsts iestādēs un Latvijas Hipotēku bankā.

№ 40. Pilsētu pašvaldību parādi 1930.—1936. g. 1. janv.

№ 40. *Dettes des municipalités au 1 janvier de 1930 à 1936.*

№№	1. janvārī / au 1 janvier — Pilsētas / Villes	1930.	1934.	1935.	1936.	± starpība pret 1935. g. 1. janv. / *± différence par rapport à 1935*	% pret budžetu / *% par rapport au budget*	Caurmērā uz vienu iedzīvotāju / *Moyenne par habitant*
		Latos *en Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīga	5 208 514	5 702 511	17 642 834	17 645 729	+ 2 895	53,0	45,83
2	Liepāja . . .	2 472 635	3 548 654	3 313 590	3 051 425	— 262 165	85,1	53,44
3	Daugavpils . .	384 145	696 366	782 049	946 301	+ 164 252	56,0	20,95
4	Jelgava . . .	776 652	1 054 390	1 271 568	1 370 957	+ 99 389	84,8	40,21
5	Ventspils . .	198 854	449 832	466 496	450 514	— 15 982	78,1	28,75
6	Rēzekne . . .	368 982	378 421	389 902	489 917	+ 100 015	88,6	37,29
7	Cēsis	446 123	423 205	416 113	562 539	+ 146 426	102,0	64,30
8	Valmiera . .	227 454	308 060	301 094	302 411	+ 1 317	55,6	35,65
9	Tukums . . .	164 807	146 453	149 910	200 682	+ 50 772	61,3	24,64
10	Rīgas Jūrmala	95 108	516 924	491 432	555 554	+ 64 122	81,1	70,65
11	Kuldīga . . .	65 391	143 525	148 100	147 939	— 161	62,4	20,60
12	Jēkabpils . .	120 896	238 338	241 266	247 297	+ 6 031	165,9	42,45
13	Ludza	20 000	204 144	236 785	240 916	+ 4 131	150,8	43,44
14	Grīva	32 461	70 684	77 778	88 385	+ 10 607	111,1	15,94
15	Bauska . . .	131 235	144 427	161 732	151 191	— 10 541	66,5	30,83
16	Sloka	48 524	37 575	47 801	47 517	— 284	36,9	10,22
17	Saldus . . .	30 000	44 783	42 498	38 413	— 4 085	32,2	8,71
18	Alūksne . . .	22 500	35 501	38 830	36 344	— 2 486	38,7	8,29
19	Rūjiena . . .	17 973	27 535	26 412	73 120	+ 46 708	54,2	16,86
20	Krāslava . .	84 172	97 824	91 502	92 744	+ 1 242	97,4	21,69
21	Talsi	137 823	131 692	126 555	123 667	— 2 888	97,3	30,05
22	Gulbene . . .	700	1 052	984	47 469	+ 46 485	59,4	12,43
23	Smiltene . .	71 793	83 364	85 099	89 040	+ 3 941	85,7	23,72
24	Krustpils . .	66 699	190 427	184 332	179 873	— 4 459	245,5	49,17
25	Līvāni . . .	8 873	16 089	15 313	16 142	+ 829	20,1	4,58
26	Aizpute . . .	73 426	101 932	114 680	47 675	— 67 005	31,5	13,95
27	Auce	35 810	108 105	103 385	100 712	— 2 673	94,2	30,38
28	Valka	309 577	347 386	377 568	264 809	— 112 759	158,9	81,03
29	Limbaži . . .	28 146	24 792	21 482	42 117	+ 20 635	38,3	14,67
30	Dobele . . .	57 567	59 771	56 324	64 976	+ 8 652	76,0	26,31
31	Madona . . .	5 400	20 754	30 055	30 222	+ 167	28,1	12,82
32	Jaunjelgava .	—	23 295	23 148	22 595	— 553	20,9	10,49
33	Balvi	—	4 728	8 280	27 350	+ 19 070	40,7	13,51
34	Kārsava . . .	—	30 962	34 907	49 050	+ 14 143	64,2	26,29
35	Sabile . . .	42 419	39 910	43 986	40 259	— 3 727	75,5	22,16
36	Strenči . . .	10 000	48 342	53 467	54 188	+ 721	139,2	30,74
37	Ogre	148 055	157 122	162 073	164 558	+ 2 485	240,7	95,29
38	Kandava . .	10 000	29 372	30 643	45 479	+ 14 836	110,6	26,47
39	Preiļi . . .	3 829	6 536	7 966	7 097	— 869	19,4	4,27
40	Varakļāni . .	5 000	12 352	22 352	30 134	+ 7 782	51,7	18,14
41	Sigulda . . .	800	8 828	10 044	9 954	— 90	15,4	6,15
42	Zilupe . . .	—	3 000	2 889	6 374	+ 3 485	26,3	4,07
43	Pļaviņas . .	26 220	38 432	65 793	69 628	+ 3 835	72,1	46,54
44	Mazsalaca . .	1 450	2 183	1 664	6 182	+ 4 518	28,3	4,14
45	Subate . . .	9 381	14 537	19 790	8 447	— 11 343	47,4	5,67
46	Priekule . .	900	—	—	10 100	+ 10 100	24,8	7,50
47	Viesīte . . .	20 000	36 317	36 317	40 383	+ 4 066	116,6	30,14
48	Viļāni . . .	500	1 591	1 647	6 383	+ 4 736	15,6	4,79
49	Ilūkste . . .	—	—	—	—	—	—	—
50	Jaunlatgale .	—	—	—	—	—	—	—
51	Ķemeri . . .	22 300	84 387	127 535	132 373	+ 4 838	201,9	115,21
52	Valdemārpils .	—	—	—	2 000	+ 2 000	8,1	1,76
53	Grobiņa . . .	50 000	54 525	53 724	67 000	+ 13 276	457,5	62,88
54	Gostiņi . . .	—	—	1 800	2 624	+ 824	7,8	2,64
55	Ape	6 385	4 099	3 189	3 645	+ 456	12,7	3,95
56	Salacgrīva . .	1 000	3 544	3 544	4 014	+ 470	11,9	4,36
57	Ainaži . . .	950	4 938	4 791	4 614	— 177	19,2	5,03
58	Piltene . . .	—	11 650	9 999	9 541	— 458	65,1	12,95
59	Durbe . . .	1 675	6 628	6 111	5 621	— 490	53,5	10,71
60	Lejasciems .	—	—	—	—	—	—	—
	Kopā *Total*	12 073 104	15 981 794	28 189 128	28 576 190	+ 387 062	60,5	40,22

Ir arī vēl citi aizņēmumu avoti, kā Latvijas Banka, Valsts Zemes banka, privātās kreditiestādes, pašas pilsētas viena otrai aizdod (preču vai citu labumu veidā) u. c. aizņēmumu avoti. Pārskata gadā notikušas vēl dažas pārmaiņas. Finanču ministrijas aizdevu-

№ 41. Pilsētu pašvaldību parādi 1922.—1936. g. 1. janv. (Apgabalu sadalījumā.)

№ 41. Dettes des municipalités au 1 janvier de 1922 à 1936 (par provinces).

№№	1. janvārī *au 1 janvier* / Apgabali *Provinces*	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā *Total*
		Latos *en Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1922.	2 559 312	180 852	784 429	302 299	231 000	4 057 892
2	1923.	2 046 565	225 309	900 445	322 620	280 686	3 775 625
3	1924.	2 056 692	219 505	998 052	358 316	402 383	4 034 948
4	1925.	4 058 181	618 510	1 157 004	435 634	416 715	6 686 044
5	1926.	3 800 687	710 197	1 473 962	542 173	543 545	7 070 564
6	1927.	3 304 059	920 279	1 529 780	544 440	583 048	6 881 606
7	1928.	2 941 251	1 149 886	1 679 304	925 545	911 456	7 607 442
8	1929.	5 000 681	1 234 180	2 606 816	1 085 967	806 266	10 733 910
9	1930.	5 208 514	1 490 458	3 083 123	1 348 809	942 200	12 073 104
10	1931.	5 657 990	1 600 675	3 682 790	1 658 883	1 173 692	13 774 030
11	1932.	6 316 603	1 852 740	4 228 954	1 824 780	1 341 108	15 564 185
12	1933.	6 021 144	2 125 798	4 571 705	1 906 707	1 427 455	16 052 809
13	1934.	5 702 511	2 178 023	4 562 503	1 896 317	1 642 440	15 981 794
14	1935.	17 642 834	2 268 970	4 356 382	2 141 218	1 779 724	28 189 128
15	1936.	17 645 729	2 500 298	4 039 633	2 295 625	2 094 905	28 576 190
		Procentos — *En* %					
16	1922.	63,1	4,5	19,3	7,4	5,7	100,0
17	1925.	60,7	9,3	17,3	6,5	6,2	100,0
18	1929.	46,6	11,5	24,3	10,1	7,5	100,0
19	1930.	43,2	12,3	25,5	11,2	7,8	100,0
20	1931.	41,1	11,6	26,7	12,1	8,5	100,0
21	1932.	40,6	11,9	27,2	11,7	8,6	100,0
22	1933.	37,5	13,2	28,5	11,3	9,5	100,0
23	1934.	35,7	13,6	28,5	11,9	10,3	100,0
24	1935.	62,6	8,0	15,5	7,6	6,3	100,0
25	1936.	61,8	8,8	14,1	8,0	7,3	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls)—*Moyenne par habitant (en Ls)*					
26	1922.	13,82	5,44	9,99	8,77	5,03	10,75
27	1925.	12,02	10,74	11,25	7,32	5,64	10,59
28	1929.	13,23	18,68	25,60	15,98	10,06	15,47
29	1930.	13,78	22,56	30,28	19,85	11,76	17,40
30	1931.	14,97	24,23	36,17	24,42	14,64	19,85
31	1932.	16,71	28,04	41,53	26,86	16,58	22,41
32	1933.	15,93	32,17	44,90	28,06	17,43	23,08
33	1934.	15,09	33,57	44,81	27,91	19,77	22,97
34	1935.	45,82	33,86	43,46	30,33	20,30	39,67
35	1936.	45,83	37,31	40,30	32,52	23,90	40,22

mus pilsētu pašvaldībām pārņēma Latvijas Kreditbanka, un tagad valsts aizdevumi pilsētu pašvaldībām ir samērā mazi. Valsts iestādes — finanču un tautas labklājības (darba) m-ja pilsētu pašvaldībām aizdeva jau sākot ar pirmajiem valsts pastāvēšanas gadiem: 1922. g. sākumā šie aizdevumi jau bija 3,3 milj. ls, vai 81,4% no visiem pilsētu parādiem. Nākošos gados valsts aizdevumi pilsētu pašvaldībām samazinājās un arī pavairojās. Pilsētas savus parādus nomaksāja, bet bija arī gadījumi, kad tos atlaida, piemēram, 1928. g. tie samazinājās par 1,5 milj. ls. Vislielākais pilsētu pašvaldību parāds valstij bija 1935. g. sākumā — 7,7 milj. ls, bet nozīmes ziņā tie bija tikai 27,4%. Lielākā nozīme tiem bija 1924. g. sākumā — 90,7%. 1936. g. sākumā pilsētu pašvaldību parāds valstij bija 1,5 milj. ls vai 5,3% (apmēram 6,0 milj. ls no finanču ministrijas pārņēma Latvijas Kreditbanka). Tagad no valsts iestādēm visvairāk aizdevusi tautas labklājības m-ja. Tomēr tie nav izsniegti pēdējā laikā, bet uzkrājušies no iepriekšējiem gadiem; tie izsniegti gandrīz vienīgi sabiedrisko darbu sarīkošanai.

Finanču m-jā arī vēl skaitās 0,346 milj. ls liela aizdevumu summa, un parāds zemkopības m-jai ir tikai 3.000 ls (Ventspilij — elektrības līnijas izbūvei līdz labības sabērtuvei). Tautas labklājības ministrijai ir parādā 23 pilsētas un finanču m-jai — 6. Liepājai skaitās 57.663 ls bij. apgādības ministrijas aizdevums, Jēkabpilij — 145.651 ls — A/S „Aiviekste" akciju iegādei, Ludzai — 6.609 ls — pamatskolas ēku būvei, Grīvai — 21.466 ls — skolas ēku remontam, Krustpilij — 107.391 ls — A/S „Aiviekste" akciju iegādei un Kārsavai — 7.000 ls — nodokļu departamenta p. s. „Latems" pārņemtais parāds. Finanču m-jas aizdevumu tiešā turpinātāja ir Latvijas Kreditbanka, un tai mūsu pilsētu pašvaldības 1936. g. sākumā parādā 6,049 milj. ls, kas ir 21,2% no visiem pilsētu pa-

№ 42. Pilsētu pašvaldību parādi 1922.—1936. g. 1. janv.

№ 42. Dettes des municipalités au 1 janvier de 1922 à 1936.

№№	1. janvārī *au 1 janvier*	Latvijas Hipotēku bankai *Banque Hypothécaire de Lettonie*	Latvijas Kreditbankai *Banque de Crédit de Lettonie*	Valsts Zemes bankai *Banque Foncière d'Etat*	Latvijas Zemnieku kreditbankai *Banque de Crédit des Paysans de Lettonie*	Latvijas Bankai *Banque de Lettonie*	Valstij *Etat*	Privātām kreditiestādēm *Sociétés de crédit privées*	Citi aizdevēji *Autres prêteurs*	Kopā *Total*
		Latos — *en Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1922.	—	—	—	—	117 976	3 305 702	14 655	619 558	4 057 892
2	1923.	—	—	10 000	—	170 559	3 138 696	255	456 115	3 775 625
3	1924.	—	—	—	—	170 559	3 657 925	255	206 209	4 034 948
4	1925.	28 250	—	3 000	—	2 190 559	4 157 295	130 000	176 940	6 686 044
5	1926.	315 114	—	12 365	—	1 881 563	4 602 126	126 400	132 996	7 070 564
6	1927.	529 199	—	11 643	—	1 410 281	4 713 282	135 400	81 803	6 881 606
7	1928.	1 353 093	—	45 096	—	803 000	5 033 294	246 702	126 257	7 607 442
8	1929.	3 206 407	—	68 247	—	3 341 500	3 525 349	471 487	120 919	10 733 910
9	1930.	4 091 992	—	62 476	—	3 124 975	3 715 170	960 117	118 374	12 073 104
10	1931.	5 435 420	—	50 039	—	2 480 500	4 369 307	1 386 314	52 450	13 774 030
11	1932.	5 845 688	—	49 929	—	1 809 000	6 101 092	1 527 677	230 799	15 564 185
12	1933.	6 413 447	—	51 979	—	954 500	7 067 243	1 306 705	258 935	16 052 809
13	1934.	6 487 652	—	91 571	—	728 788	7 533 793	943 750	196 240	15 981 794
14	1935.	6 566 801	—	91 450	—	1 742 830	7 727 754	835 945	11 224 348	28 189 128
15	1936.	6 668 696	6 049 418	78 594	15 020	2 163 247	1 508 137	826 130	11 266 948	28 576 190
		Procentos — *en %*								
16	1922.	—	—	—	—	2,9	81,4	0,4	15,3	100,0
17	1923.	—	—	0,3	—	4,5	83,1	0,0	12,1	100,0
18	1924.	—	—	—	—	4,2	90,7	0,0	5,1	100,0
19	1925.	0,4	—	0,0	—	32,8	62,2	1,9	2,7	100,0
20	1926.	4,4	—	0,2	—	26,6	65,1	1,8	1,9	100,0
21	1927.	7,7	—	0,2	—	20,5	68,5	1,9	1,2	100,0
22	1928.	17,8	—	0,6	—	10,5	66,2	3,2	1,7	100,0
23	1929.	29,9	—	0,6	—	31,1	32,9	4,4	1,1	100,0
24	1930.	33,9	—	0,5	—	25,9	30,8	7,9	1,0	100,0
25	1931.	39,5	—	0,3	—	18,0	31,7	10,1	0,4	100,0
26	1932.	37,6	—	0,3	—	11,6	39,2	9,8	1,5	100,0
27	1933.	40,0	—	0,3	—	6,0	44,0	8,1	1,6	100,0
28	1934.	40,6	—	0,6	—	4,6	47,1	5,9	1,2	100,0
29	1935.	23,3	—	0,3	—	6,2	27,4	3,0	39,8	100,0
30	1936.	23,3	21,2	0,3	0,0	7,6	5,3	2,9	39,4	100,0
		1936. g. 1. janvārī latos — *au 1 janvier 1936 en Ls*								
31	Rīga	1 551 295	2 154 398	—	—	1 950 000	646 688	279 000	11 064 348	17 645 729
32	II	3 052 333	1 738 724	10 064	—	170 000	453 776	394 300	—	5 819 197
33	III	1 095 463	1 218 041	13 928	—	—	267 708	44 500	196 000	2 835 640
34	IV	605 668	618 862	37 342	15 020	34 800	124 284	56 800	3 200	1 495 976
35	V	363 937	319 393	17 260	—	8 447	15 681	51 530	3 400	779 648
		Procentos — *en %*								
36	Rīga	8,8	12,2	—	—	11,0	3,7	1,6	62,7	100,0
37	II	52,4	29,9	0,2	—	2,9	7,8	6,8	—	100,0
38	III	38,6	43,0	0,5	—	—	9,4	1,6	6,9	100,0
39	IV	40,5	41,4	2,5	1,0	2,3	8,3	3,8	0,2	100,0
40	V	46,7	41,0	2,2	—	1,1	2,0	6,6	0,4	100,0
		Procentos — *en %*								
41	Rīga	23,3	35,6	—	—	90,1	42,9	33,8	98,2	61,8
42	II	45,8	28,8	12,8	—	7,9	30,1	47,7	—	20,4
43	III	16,4	20,1	17,7	—	—	17,8	5,4	1,7	9,9
44	IV	9,1	10,2	47,5	100,0	1,6	8,2	6,9	0,6	5,2
45	V	5,4	5,3	22,0	—	0,4	1,0	6,2	0,1	2,7
46	Kopā *Total*	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

rādiem. Latvijas Kreditbankai ir parādā 52 pilsētu pašvaldības. Šie aizdevumi, kuŗus izsniedza finanču m-ja, aizdoti pilsētu pašvaldībām skolu ēku, pilsētas valdes namu celšanai un dažādu labierīcību ierīkošanai. Finanču m-jas aizdevumi pa lielākai daļai nodrošināti ar nekustamu mantu un ir vidēja vai ilgtermiņa aizdevumi. Parādu un procentu nomaksa nekādas grūtības nerada, jo deldējumus izdara pakāpeniski.

Latvijas Hipotēku bankas aizdevumi parādās 1925. g. sākumā. Visu laiku tie neatlaidīgi pavairojas un 1936. g. sākumā sasniedz 6,7 milj. ls, kas ir 23,3% no visiem pilsētu parādiem. Atskaitot Br. Lazardu bankas parādu, Latvijas Hipotēku banka pilsētu pašvaldībām aizdevusi lielākās summas. Latvijas Hipotēku banka aizdevusi 55 pilsētu pašvaldībām. Šie aizdevumi saņemti pret nekustamas mantas ieķīlāšanu, un visi tie ir ilgtermiņa aizdevumi. Latvijas Hipotēku banka bez izpirkšanas maksām aizdevusi dažādu ēku celšanai, bet sevišķi uzņēmumu ierīkošanai un paplašināšanai. Kā jau bija redzams agrāk, pilsētas uzņēmumos ieguldījušas ļoti lielus kapitālus un pa daļai to izdarīja ar Latvijas Hipotēku bankas aizdevumiem. Dažos iepriekšējos gados, lai gan aizņēmumu summas Latvijas Hipotēku bankā bija mazākas, tomēr to nozīme bija ievērojami lielāka; tagad tā samazinājās sakarā ar minētā Rīgas parāda nokārtošanu Br. Lazardu bankai.

Latvijas Bankas aizdevumi pilsētu pašvaldībām visu laiku bija diezgan svārstīgi. Tie parādās jau 1922. g. sākumā (tad aizdevēja bija Latvijas krāj- un kreditbanka). Latvijas Banka pilsētu pašvaldībām 1928. g. sākumā bija aizdevusi 0,8 milj. ls, bet 1929. g. — 3,34 milj. ls, vai to nozīme bija 31,1% no visiem pilsētu parādiem. Arī nākošos gados Latvijas Bankas aizdevumi svārstās. 1936. g. sākumā Latvijas Banka bija aizdevusi 2,163 milj. ls, vai par 0,430 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā; šie aizdevumi ir 7,6% no kopsummas; Latvijas Banka aizdevusi tikai 5 pilsētu pašvaldībām. Šie aizdevumi parasti ir īstermiņa, jo Latvijas Banka kā īstermiņa kreditiestāde citādus aizdevumus nemaz nevar izsniegt. Arī šie aizdevumi izsniegti pa lielākai daļai dažādu uzņēmumu paplašināšanai un izbūvei. Nodrošināti tie pa daļai ar pilsētu ieņēmumiem, vai arī citām vērtībām.

Valsts Zemes bankai pilsētu pašvaldības ir parādā samērā mazas summas: 1936. g. sākumā bija 78.600 ls; Valsts Zemes bankai bija parādā 15 pilsētu pašvaldības. Šie parādi pa lielākai daļai ir izpirkšanas maksas par fonda zemi. Valsts Zemes bankas aizdevumiem ir tendence samazināties.

Privātās kreditiestādēs pilsētu pašvaldības arī aizņēmušās diezgan lielas summas, un 1936. g. sākumā tās bija 0,826 milj. ls, vai 2,9% no parādu kopsummas. Iepriekšējos gados šīs summas bija ievērojami lielākas, un, piemēram, 1932. g. sākumā tās bija 1,528 milj. ls, vai 9,8% no pilsētu parādu kopsummas. Š. g. sākumā 0,662 milj. ls pilsētu pašvaldības bija aizņēmušās savās kreditiestādēs (pilsētu bankās vai krājkasēs) un 0,164 milj. ls — privātās kreditiestādēs. Šo privāto kreditiestāžu aizdevumi visi ir īstermiņa aizdevumi, un tādēļ arī atsevišķos gados tie svārstās. Tie saņemti pa lielākai daļai bez speciāliem nodrošinājumiem (pret vekseļiem vai citiem saistības rakstiem) un tos izlieto dažādām kārtējām vajadzībām. Pilsētu pašvaldību kreditiestādēs aizņēmušās 5 un privātās kreditiestādēs — 9 pilsētu pašvaldības. Visvairāk aizdevušas turienes krājaizdevu sabiedrības, piemēram, Smiltenei mājas pirkšanai 47.500 ls aizdevusi Smiltenes, Palsmanes, Aumeisteru un Gaujienas krājaizdevu sabiedrība; no galvas pilsētas un pārējām kreditiestādēm saņēmušas Cēsis — 8.000 ls no Latvijas Tautas bankas, Ogre — 44.580 ls no Rīgas krāšanas un aizdošanas biedrības pamatskolas ēkas iegūšanai un pārbūvei, kā arī pilsētas labierīcību ierīkošanai. Visas pārējās pilsētu pašvaldības saņēmušas no turienes kreditiestādēm (krājaizdevu s-bām).

Vēl pilsētu pašvaldībām ir arī dažādi citi aizdevēji. Pie citiem aizdevējiem kreditējušās 5 pilsētu pašvaldības par 0,203 milj. ls. Starp šiem aizdevējiem jāmin pašas pilsētu pašvaldības, kas viena otrai ir parādā (bez dažādiem kārtējiem maksājumiem vai gadījuma summām). Piemēram, Rīgas Jūrmala ir Rīgai parādā 140.000 ls par pontonu tiltu. Šis parāds Rīgas Jūrmalai jānomaksā zināmā laikā (10 gados), un ikgadus tā deldē 20.000 ls. Pārējie aizdevēji ir Cēsīs — obligācijas par 56.000 ls, vekseļi par 21.000 ls — elektrības stacijas izbūves izdevumiem un pirktā nama samaksai, Limbažos — 3.200 ls no Limbažu un apkārtnes veselības aizsardzības savienības — kanālizācijas tīkla izbūvei, Zilupē — 3.000 ls no Latvijas Sarkanā Krusta veselības kopšanas punkta izbūvei, Pļaviņās — no ģimnazijas padomes 400 ls — ģimnazijas izbūvei.

Atsevišķās pilsētās un pilsētu grupās aizņēmumu avoti ir dažādi. Pat Rīgai visās galvenās iestādēs nav lielākās aizņēmumu summas. Latvijas Hipotēku bankā Rīga saņēmusi 1,551 milj. ls, bet Liepāja — 1,689 milj. ls, un visas otrās grupas pilsētas (Liepāja, Daugavpils, Jelgava un Ventspils) saņēmušas 3,052 milj. ls, kas ir gandrīz puse visu Latvijas Hipotēku bankas aizdevumu pilsētu pašvaldībām. Pārējās provinces pilsētas visas kopā saņēmušas 2,065 milj. ls, vai mazāk par $^1/_3$. Latvijas Kreditbankai visvairāk parādā Rīga — 2,15 milj. ls vai 35,6%, Liepāja — 0,935 milj. ls; Daugavpils — 0,145 milj. ls, Jelgava — 0,455 milj. ls, Rēzekne — 0,347 milj. ls, Rīgas Jūrmala — 0,181 milj. ls, Ludza — 0,168 milj. ls; arī dažas mazās pilsētas ir parādā diezgan lielas summas: Ķemeri — 68.800 ls, Viesīte — 35.800 ls u. c. pilsētas. Otrās grupas pilsētas Latvijas Kreditbankai parādā 1,739 milj. ls vai 28,8%, bet V grupas — 0,319 milj. ls — 5,3%. Valsts Zemes bankai pilsētu pašvaldības ir parādā mazas summas, un visvairāk tie ir mazām provinces pilsētām. No Latvijas Zemnieku kreditbankas saņēmusi vienīgi Valka — 15.000

№ 43. Parādu un procentu nomaksa 1935. g.
№ 43. Paiement des dettes et des intérêts en 1935.

№№	Pilsētas *Villes*	Parādu nomaksa — *Paiement des dettes*				Procentu nomaksa *Paiement des intérêts*	Pavisam kopā *Total général*
		Latvijas Hipotēku bankai *A la Banque Hypothécaire de Lettonie*	Finanču ministrijai *Au Ministère des Finances*	Pārējām *Autres*	Kopā *Total*		
		Latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīga	26 163	396 345	1 116 373	1 538 881	708 394	2 247 275
2	Liepāja	159 211	47 308	119 107	325 626	164 248	489 874
3	Daugavpils	52 661	14 151	10 925	77 737	82 145	159 882
4	Jelgava	27 732	44 889	18 150	90 771	67 886	158 657
5	Ventspils	23 301	13 780	—	37 081	15 958	53 039
6	Rēzekne	450	9 102	—	9 552	12 816	22 368
7	Cēsis	14 410	3 646	6 925	24 981	24 978	49 959
8	Valmiera	10 693	8 345	1 131	20 169	14 605	34 774
9	Tukums	971	6 373	910	8 254	7 982	16 236
10	Rīgas Jūrmala	11 330	12 191	21 843	45 364	24 172	69 536
11	Kuldīga	1 461	3 896	—	5 357	5 940	11 297
12	Jēkabpils	417	7 863	364	8 644	7 019	15 663
13	Ludza	669	14 020	1 910	16 599	4 766	21 365
14	Grīva	—	—	—	—	—	—
15	Bauska	1 664	9 773	1 200	12 637	5 894	18 531
16	Sloka	166	4 027	564	4 757	373	5 130
17	Saldus	2 531	1 554	—	4 085	3 257	7 342
18	Alūksne	1 853	633	—	2 486	2 921	5 407
19	Rūjiena	620	1 579	50	2 249	2 500	4 749
20	Krāslava	4 011	2 837	—	6 848	3 914	10 762
21	Talsi	4 738	5 095	—	9 833	3 539	13 372
22	Gulbene	340	—	—	340	254	594
23	Smiltene	835	947	300	2 082	5 198	7 280
24	Krustpils	623	5 624	187	6 434	5 033	11 467
25	Līvāni	667	—	—	667	863	1 530
26	Aizpute	583	1 214	90	1 887	1 687	3 574
27	Auce	2 459	692	—	3 151	5 779	8 930
28	Valka	48 069	—	12 756	60 825	7 380	68 205
29	Limbaži	97	368	—	465	1 758	2 223
30	Dobele	2 153	1 117	78	3 348	4 763	8 111
31	Madona	728	243	26	997	1 434	2 431
32	Jaunjelgava	136	417	—	553	1 936	2 489
33	Balvi	227	377	—	604	345	949
34	Kārsava	260	1 715	1 016	2 991	1 222	4 213
35	Sabile	813	521	100	1 434	1 505	2 939
36	Strenči	680	2 818	200	3 698	910	4 608
37	Ogre	2 873	1 688	337	4 898	10 904	15 802
38	Kandava	1 391	818	—	2 209	1 185	3 394
39	Preiļi	53	962	—	1 015	582	1 597
40	Varakļāni	—	—	—	—	—	—
41	Sigulda	162	127	100	389	583	972
42	Zilupe	11	104	—	115	112	227
43	Pļaviņas	513	1 891	1 911	4 315	3 585	7 900
44	Mazsalaca	63	254	—	317	62	379
45	Subate	—	—	4 342	4 342	35	4 377
46	Priekule	—	—	—	—	—	—
47	Viesīte	—	1 670	—	1 670	236	1 906
48	Viļāni	434	132	—	566	258	824
49	Ilūkste	—	—	—	—	—	—
50	Jaunlatgale	—	—	—	—	—	—
51	Ķemeri	861	2 706	93	3 660	3 836	7 496
52	Valdemārpils	—	—	—	—	—	—
53	Grobiņa	—	—	—	—	—	—
54	Gostiņi	—	116	—	116	24	140
55	Ape	—	589	—	589	181	770
56	Salacgrīva	—	269	200	469	96	565
57	Ainaži	177	—	—	177	226	403
58	Piltene	233	338	—	571	460	1 031
59	Durbe	77	413	—	490	229	719
60	Lejasciems	—	—	—	—	—	—
61	Kopā *Total*	410 570	635 537	1 321 188	2 367 295	1 225 968	3 593 263

ls — speciāla tekoša r-na veidā elektriskās spēkstacijas jaunu mašīnu iegādei. Latvijas Bankai Rīga parādā 1,950 milj. ls vai 90,1%. Pārējās pilsētās no Latvijas Bankas saņēmu-

šas samērā mazas summas: Jelgava — 170.000 ls, Rūjiena — 30.000 ls un citas pilsētas. Dažādiem resoriem pilsētu pašvaldības ir parādā 1,51 milj. ls: Rīgas parāds ir 0,647 milj. ls vai 42,9%, II grupas pilsētu — 0,454 milj. ls — 30,1%, III grupas — 0,268 milj. ls — 17,8%, IV grupas — 0,124 — 8,2% un V grupas pilsētu — 0,016 milj. ls — 1,0%. Privātām kreditiestādēm (ieskaitot arī pašvaldības) Rīga ir parādā — 0,279 milj. ls — 33,8%, II grupas pilsētas — 0,394 milj. ls — 47,7%, bet pārējās provinces pilsētas samērā mazas summas.

Novērtējot parādu nozīmi pēc avotiem atsevišķās pilsētās, jāievēro, ka pilsētas aizņēmušās vairākās vietās. Maz ir tādu pilsētu, kam parādi ir tikai vienā vietā. Pilsētu vairākums aizņēmies divās vietās — Latvijas Hipotēku bankā un Latvijas Kreditbankā. Pārējās iestādēs aizņēmušās samērā maz pilsētu. Bet ir arī tādas pilsētas, kas nav aizņēmušās minētās divās kreditiestādēs, bet parādi ir tomēr kādā citā iestādē, piemēram, Subatei; tie tomēr ir izņēmumi. Pēc pilsētu grupām parādu nozīme ir šāda: Rīgai lielākais parāds ir Br. Lazardu bankai Londonā — 62,7%, Latvijas Kreditbankai — 12,2%, Latvijas Bankai — 11,0%, Latvijas Hipotēku bankai — 8,8%, bet pārējās iestādēs saņemtas mazākas summas. Otrai grupai (Liepājai, Daugavpilij, Jelgavai un Ventspilij) visvairāk bija Latvijas Hipotēku bankas aizņēmumi — 52,4%, Latvijas Kreditbankas — 29,9%, valsts — 7,8%, privāto kreditiestāžu — 6,8% un citi; III grupai visvairāk bija Latvijas Kreditbankas aizdevumi — 43,0%, Latvijas Hipotēku bankas — 38,6%, valsts — 9,4%, dažādi aizdevēji — 6,9% un citi; IV grupas pilsētas visvairāk aizņēmušās Latvijas Kreditbankā — 41,4%, Latvijas Hipotēku bankā — 40,5%, no valsts — 8,3%, privātās kreditiestādēs — 3,8%, Valsts Zemes bankā — 2,5%, Latvijas Bankā — 2,3% un citās iestādēs; V grupas pilsētas visvairāk aizņēmušās Latvijas Hipotēku bankā — 46,7%, Latvijas Kreditbankā — 41,0%, privātās kreditiestādēs — 6,6%, Valsts Zemes bankā — 2,2%, no valsts — 2,0% un citās iestādēs. Izņemot Rīgu, visas pārējās pilsētas visvairāk aizņēmušās Latvijas Hipotēku bankā un Latvijas Kreditbankā; pilsētu grupās to nozīme dalās šādi: II un V ir pārsvarā Latvijas Hipotēku bankā, bet III un IV — Latvijas Kreditbankā. Valsts Zemes bankas aizdevumiem lielākā nozīme ir mazās pilsētās, bet Latvijas Bankas Rīgā, II un IV grupas pilsētās; valsts (tautas labklājības, finanču un zemkopības m-jas) aizdevumiem lielākā nozīme ir III, IV un II grupas pilsētās. Privāto kreditiestāžu aizdevumiem lielākā nozīme ir II un V grupas pilsētās, bet citiem aizdevējiem lielākā nozīme ir Rīgā (Br. Lazardu bankas parāds).

No jauna saņemto aizņēmumu summa 1935. gadā bija 2,766 milj. ls, bet aizņēmumus pārkārtojot pieskaitīti 0,151 milj. ls, vai parādi pavairojās par 2,917 milj. ls. Bez tam vēl dažām pilsētām šī parādu kustība nesaskan par 23.786 ls. Šīs nelielās nesaskaņas izskaidrojamas ar to, ka dažās mazās pilsētās pareizā laikā summas neiegrāmato, vai arī dažas apšaubāmas saistības nevienādi iegrāmato. Tam tomēr nav lielas nozīmes.

Visvairāk pilsētu pašvaldības 1935. g. saņēma no Latvijas Bankas — 1,571 milj. ls vai 53,9%, pie kam lielākā summa — 1,424 milj. ls bija Rīgai. Otrā vietā ir Latvijas Hipotēku banka — 0,482 milj. ls — 16,5%, pie kam visvairāk saņēma III grupas pilsētas — 183.692 ls (Rīgas Jūrmala — 89.200 ls, Tukums — 32.100 ls, Cēsis — 22.000 ls u. c.); II grupas pilsētas — 165.000 ls (Daugavpils

№ 44. Pilsētu pašvaldību parādu deldējumi 1935. gadā.

№ 44. Amortissements des dettes des municipalités en 1935.

№№	Iestādes / *Institutions* — Pilsētu grupas / *Group. d. villes*	Latvijas Hipotēku banka / *Banque Hypothécaire de l'Etat*	Valsts Zemes banka / *Banque Foncière de l'Etat*	Latvijas Banka / *Banque de la Lettonie*	Finanču ministrija / *Ministère des Finances*	Tautas labklājīb. ministrija / *Ministère de la Prévoyence Soc.*	Pilsētu pašvald. kreditiestādes / *Instit. de crédit des municipalités*	Privātas kreditiestādes / *Instit. de crédit priv.*	Citi aizdevēji / *Autres prêteurs*	Kopā / *Total*
		Latos *en Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīga . . .	26 163	—	1 050 000	396 345	66 373	—	—	—	1 538 881
2	II	262 905	282	104 000	120 128	34 500	9 400	—	—	531 215
3	III	40 401	1 220	—	65 436	5 963	650	5 250	20 000	138 920
4	IV	72 500	8 669	5 306	36 497	976	300	—	—	124 248
5	V	8 601	224	4 342	17 131	512	—	2 205	1 016	34 031
6	Kopā *Total*	410 570	10 395	1 163 648	635 537	108 324	10 350	7 455	21 016	2 367 295
7	%	17,4	0,4	49,2	26,8	4,6	0,4	0,3	0,9	100,0

— 135.000 ls un Jelgava — 30.000 ls); no pārējām pilsētām lielākās summas saņēma Valka — 24.777 ls, Limbaži — 17.900 ls, Balvi — 19.500 ls, Kārsava — 13.927 ls, Varakļāni — 7.000 ls u. c. pilsētas. Finanču m-ja aizdeva 313.300 ls: Daugavpilij — 63.226 ls, Cēsīm — 71.090 ls, Rēzeknei — 35.000 ls, Gulbenei — 35.000 ls, Tukumam — 20.000 ls un citām pilsētām. Tautas labklājības m-ja aizdevusi 286.400 ls: Rīgai — 117.500 ls, Liepājai — 52.325 ls, Daugavpilij — 43.000 ls, Jelgavai — 13.000 ls un citām. No pārējiem aizdevējiem Valka saņēmusi no Latvijas Zemnieku kreditbankas 15.020 ls, Liepāja — 10.000 ls no pilsētu pašvaldību kreditiestādēm, Cēsis no privātām kreditiestādēm — 12.000 ls, bet no pārējiem aizdevējiem un privātpersonām pret vekseļiem un obligācijām — 56.000 ls. Nekādas lielas un ievērojamas pārmaiņas ar pilsētu pašvaldību parādiem pārskata gadā nav notikušas.

Parādu un procentu nomaksai pilsētu pašvaldības ikgadus izdod diezgan lielas summas. Budžetā paredzētās summas jau ir minētas, bet tagad apskatīs faktiski nomaksātās. Visas pilsētu pašvaldības 1935. gadā no parādiem nomaksāja $2,_{367}$ milj. ls un parādu procentus — $1,_{226}$ milj. ls, vai kopā $3,_{593}$ milj. ls. Rīgai ir lielākie parādi, un dabiski, ka tā nomaksāja lielākās summas; 1935. g. tā nomaksāja $2,_{247}$ milj. ls: $1,_{539}$ milj. ls bija deldējums no parādu kapitāla un $0,_{708}$ milj. ls procentu nomaksa. Liepāja nomaksāja — $0,_{490}$ milj. ls: $0,_{326}$ milj. ls no parādu kapitāla un $0,_{164}$ milj. ls procentus. Vispārīgās attiecības parādu un to procentu nomaksai ir 2 : 1, tomēr dažās pilsētās nomaksātie procenti ir lielāki nekā deldētais parādu kapitāls, piemēram, Daugavpils no parādu kapitāla nomaksāja 78.000 ls, bet procentus — 82.000 ls; šai ziņā ļoti spilgti izceļas Ogre, kas no parādu kapitāla nomaksāja — 4.898 ls, bet procentus — 10.904 ls; līdzīgs stāvoklis ir Rēzeknei, Smiltenei un citām pilsētām. Dažas pilsētas savus parādus samazināja par ļoti lielām summām, piemēram, Valka parādu nomaksai izdeva 60.825 ls, bet procentiem — 7.380 ls, Sloka parādu nomaksai — 4.757 ls, un procentiem — 373 ls; tas pats novērojams Strenčos, Ludzā un citur. Visvairāk parādu nomaksāja Latvijas Bankai — $1,_{164}$ milj. ls, kas ir $49,_{2}$% no visām deldētām summām; visvairāk nomaksāja Rīga — $1,_{050}$ milj. ls, bet pārējās pilsētas samērā mazas summas. Latvijas Banka izsniedz vienīgi īstermiņa aizdevumus, un termiņam iestājoties

№ 45. Parādu un procentu nomaksa 1935. g.

№ 45. Amortissements des dettes et des intérêts en 1935.

№№	Pilsētu grupas *Groupes des villes*	Deldējums *Amortissements* (1000 latos)	Procenti *Intérêts* (1000 latos)	Deldējums *Amortissements* (% pret parādiem / *% par rapport au dettes*)	Procenti *Intérêts* (% pret parādiem / *% par rapport au dettes*)
1	2	3	4	5	6
1	Rīga . . .	1 539	709	8,7	4,0
2	II	531	330	9,1	5,7
3	III	139	102	4,9	3,6
4	IV	124	59	8,3	3,9
5	V	34	26	4,4	3,4
6	Kopā *Total*	2 367	1 226	8,3	4,3

№ 46. Saņemti aizņēmumi 1935. g.

№ 46. Emprunts reçus en 1935.

№№	Grupas *Groupes*	Latvijas Hipotēku banka *Banque Hypothécaire de la Lettonie*	Valsts Zemes banka *Banque Foncière de l'Etat*	Latvijas Zemnieku kreditbanka *Banque de Crédit des Paysans de Lettonie*	Latvijas Banka *Banque de Lettonie*	Finanču ministrija *Ministère des Finances*	Tautas labklājības ministrija *Ministère de la Prévoyance Sociale*	Pilsētu pašvald. kreditiestādes *Instit. de crédit des municipalités*	Privātas kreditiestādes *Instit. de crédit privées*	Citi aizdevēji *Autres prêteurs*	Kopā *Total*	Aizņēmumus pārkārtojot pieskaitīts *Transactions de dettes*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Rīga	—	—	—	1 424 276	—	117 500	—	—	—	1 541 776	—	1 541 776
2	II .	165 000	760	—	117 000	77 226	124 575	10 000	—	—	494 561	22 255	516 816
3	III .	183 692	—	—	—	139 096	33 000	—	12 000	56 000	423 788	94 515	518 303
4	IV .	90 858	3 190	15 020	30.000	62 000	8 825	—	4 800	3 200	217 893	15 025	232 918
5	V .	42 822	—	—	—	35 000	2 500	—	7 080	400	87 802	19 486	107 288
6	Kopā	482 372	3 950	15 020	1 571 276	313 322	286 400	10 000	23 880	59 600	2 765 820	151 281	2 917 101
7	*Total*	(15 813)	(2 479)	—	—	(132 989)	—	—	—	—	—	(151 281)	—
8	%	16,5	0,1	0,5	53,9	10,8	9,8	0,4	0,8	2,0	94,8	5,2	100,0

pilsētām aizņēmumi jānomaksā. Otrā vietā ir parādu deldējumi finanču m-jai — 0,636 milj. ls, vai 26,8% no nomaksāto parādu kopsummas, pie kam Rīga nomaksāja 0,396 milj. ls, II grupas pilsētas — 0,120 milj. ls, III — 0,065 milj. ls, IV — 0,036 milj. ls, un V — 0,017 milj. ls; starp IV grupas pilsētām visvairāk nomaksāja Valka. Finanču m-jas aizdevumi (tagad tos pārņēmusi Latvijas Kreditbanka) ir ar vidēju termiņu, un ikgadus paredzēts nomaksāt zināmu parāda daļu. Trešā vietā ir parādu deldējumi Latvijas Hipotēku bankai — 0,411 milj. ls — 17,4%; Rīga nomaksājusi samērā maz — 26.000 ls, II grupas pilsētas — 263.000 ls, III — 40.400 ls, IV — 72.500 ls un V — 8.600 ls; šie parādi ir ilgtermiņa, un termiņmaksās paredzēta zināma deldējumu daļa un procenti. Tautas labklājības m-jai nomaksāta 0,108 milj. ls liela parādu summa vai 4,6%, Valsts Zemes bankai — 10.395 ls, pilsētu pašvaldību kreditiestādēm — 10.350 ls, privātām kreditiestādēm — 7.455 ls un pārējiem aizdevējiem — 21.016 ls.

Parādu procentu nomaksa 1935. g. bija 1,226 milj. ls: visvairāk nomaksāja Rīga — 0,709 milj. ls, II grupas pilsētas (Liepāja, Daugavpils, Jelgava un Ventspils) — 0,330 milj. ls, III grupas pilsētas (ar iedzīvotāju skaitu no 5.000 līdz 15.000) — 0,102 milj. ls, IV grupas pilsētas (ar iedzīvotāju skaitu no 2.000 līdz 5.000) — 0,059 milj. ls un V grupas pilsētas (ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000) — 0,026 milj. ls. Procentu nomaksa iet līdztekus parādu summām. Ja salīdzina procentu nomaksu ar parādiem, tad mūsu pilsētas caurmērā 1935. g. maksāja 4,3% augstas likmes (iespējams, ka faktiskās ir mazākas, vai arī lielākas, jo procentu nomaksu varēja izdarīt arī par iepriekšējo gadu, vai arī otrādi); visaugstākās bija II grupas pilsētās — 5,7%, Rīgā — 4,0%, IV grupas pilsētās — 3,9%, III grupas pilsētās — 3,6% un zemākās V grupas pilsētās — 3,4%. Parādu summu deldēja 8,3% no kopsummas, pie kam V grupas pilsētas tikai 4,4%, bet IV — 8,3% un Rīga — 8,7%.

№ 47. Pilsētu uzņēmumi

№ 47. Entreprises municipales

№№	Uzņēmumi	Uzņēmumu skaits *Nombre des entreprises*			Peļņa ls —	
		1933.	1934.	1935.	1933.	1934.
1	2	3	4	5	6	7
1	Elektrības iestādes	42	43	43	9 219 413	9 170 155
2	Gāzes iestādes	2	2	2	680 983	686 135
3	Ūdensvadi	5	5	5	1 425 318	1 492 586
	Satiksmes līdzekļi:					
4	Tramvaji	2	2	2	727 740	987 913
5	Auto	5	5	6	347 806	334 444
6	Kuģi	1	1	1	—	—
7	Pārējie	2	2	—	1 682	1 589
8	Lopkautuves	53	55	55	139 667	161 604
	Lauksaimniecības uzņēmumi:					
9	Lauku mājas un muižas	6	6	5	21 214	21 702
10	Augļu, sakņu un puķu dārzi	10	9	11	5 607	11 701
11	Dzirnavas	6	5	5	8 743	8 405
12	Zāģētavas	3	3	3	2 376	5 028
13	Akmeņlauztuves	3	2	3	740	789
14	Ķieģeļu cepļi	3	3	3	7 787	6 900
15	Spiestuves	1	1	1	2 025	2 719
	Naudas iestādes:					
16	Bankas	2	2	2	34 000	33 000
17	Krājkases	8	7	7	2 170	1 230
18	Lombardi	3	3	3	—	—
	Starpniecības uzņēmumi:					
19	Nekustamas mantas tālākiznomāšana	17	15	14	6 862	7 051
20	Spirta izdalīšana	2	2	3	1 800	3 672
21	Tirgi	59	60	60	—	—
22	Malkas un būvmateriālu sagatavošana	3	3	5	6 928	6 949
23	No pārtikas vielu iegādāšanas	2	2	2	4 037	5 641
24	Svērtuves	7	7	11	—	—
25	Aptiekas	4	4	6	36 883	32 988
26	Kino	1	1	1	3 360	2 232
27	Veļas mazgātavas	1	1	1	2 147	732
28	Asenizācijas uzņēmumi	4	4	4	18 494	20 204
29	Centrālās darbnīcas	3	3	3	871	274
30	Elevātori	—	1	1	—	15 000
31	Sēklas tīrīšanas punkts	—	—	1	—	—
32	Kopā	260	259	269	12 708 653	13 020 643

№ 48. Rīgas pilsētas tvaikoņi 1931.—1935. g.

№ 48. Bateaux à vapeur de la ville de Riga de 1931 à 1935.

№№	Gadi / Apgrozījumi	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	Années / Mouvement des affaires
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ieņēmumi	316	300	251	203	191	*Recettes*
2	Izdevumi	610	392	392	339	311	*Dépenses*
3	Atalgojumi	468	260	275	249	207	*a) Appointements*
4	Pārējie	142	132	117	90	104	*b) Autres*
5	Zaudējums	294	92	141	136	120	*Perte*

Pilsētu pašvaldību uzņēmumi.

Entreprises municipales.

Pilsētu pašvaldību uzņēmumu un pasākumu financiālā nozīme ir ļoti liela. Uzņēmumi ir 58 pilsētām, vai, pareizāk, uzņēmumu darbības financiālie rezultāti paredzēti minētās pilsētās; to nav vienīgi Mazsalacai un Ainažiem. Pēc Valsts statistiskās pārvaldes klasifikācijas pilsētu pašvaldībām ir apmēram 31 dažāds uzņēmums. Faktiski ir vēl lielāka uzņēmumu dažādība, jo daži ir apvienoti. Pārsvarā ir rūpniecības uzņēmumi, bet vēl ir arī satiksmes, starpniecības, lauksaimniecības, naudas iestādes un citi uzņēmumi. Daži uzņēmumi ieskaitīti arī citās nozarēs, piemē-

1932.—1935. g.

de 1932 à 1935.

Bénéfice 1935.	Zaudējumi ls / *Pertes* 1933.	1934.	1935.	№№	*Entreprises*
8	9	10	11	12	13
9 116 065	—	—	—	1	*Usines à électricité*
683 823	—	—	—	2	*Usines à gaz*
1 485 322	—	—	—	3	*Aqueducs*
					Moyens de communication:
1 451 610	—	—	—	4	*Tramvays*
342 269	—	—	—	5	*Automobiles*
—	141 048	135 548	119 910	6	*Bateaux à vapeur*
—	—	—	—	7	*Autres*
204 489	37 943	56 545	30 694	8	*Abattoirs*
					Entreprises agricoles:
17 397	300	—	805	9	*Exploitations agricoles et domaines*
19 333	4 322	4 274	10 928	10	*Vergers, potagers et jardins fleuristes*
7 401	—	—	—	11	*Moulins*
4 299	—	—	—	12	*Scieries*
725	—	—	—	13	*Carrières de pierres*
5 360	—	—	42	14	*Tuileries*
—	—	—		15	*Imprimeries*
			86		*Institutions de crédit:*
33 000	—	—	—	16	*Banques*
3 500	—	—	—	17	*Caisses d'épargne*
2 700	5 904	—	—	18	*Mont-de-piété*
					Bureaux intermédiaires:
6 584	—	110	215	19	*Arrentement d'immeubles*
4 670	—	—	—	20	*Distribution de l'eau-de-vie*
—	490 120	468 065	438 449	21	*Marchés*
10 501	—	—	—	22	*Prép. de bois et de mat. de constr.*
6 657	—	—	—	23	*Acquisition des denrées alimentaires*
—	1 053	4 185	4 964	24	*Balances publiques*
45 416	—	1 076	—	25	*Pharmacies*
3 600	—	—	—	26	*Cinématographes*
—	—	—	4 381	27	*Blanchisseries*
21 335	1 208	—	—	28	*Assénisation*
155	43 546	34 035	37 710	29	*Ateliers centraux*
20 000	—	—	—	30	
160	—	—	—	31	
13 496 371	725 444	703 838	648 184	32	*Total*

№ 49. Pilsētu uzņēmumu peļņa un

№ 49. Bénéfices et pertes des entreprises

№№	Uzņēmumi *Entreprises* / Pilsētas *Villes*	Elektrības iestādes *Usine électrique*	Gāzes iestādes *Usine à gaz*	Ūdensvadi *Aqueducs*	Tramvaji *Tramways*	Auto *Automobiles*	Kuģi *Bateaux à vapeur*	Lopkautuves *Abattoirs*	Lauku mājas un muižas *Exploitations agricoles et domaines*	Augļu, sakņu un puķu dārzi *Vergers, potagers et jardins fleuristes*	Dzirnavas *Moulins*	Zāģētavas *Scieries*	Akmeņlauztuves *Carrières de pierres*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Rīga	6 993 061	639 823	1 285 884	1 420 660	337 550	—119 910	— 10 515	—	13 330	—	—	—
2	Liepāja	954 750	44 000	—	30 950	0	—	49 147	9 202	—10 928	—	—	—
3	Daugavpils	309 347	—	88 883	—	—	—	51 151	—	362	—	2 699	—
4	Jelgava	300 147	—	92 286	—	1 200	—	3 487	7 695	—	—	—	—
5	Ventspils	96 861	—	—	—	—	—	18 770	—	—	—	—	—
6	Rēzekne	81 797	—	—	—	—	—	12 198	—	—	—	—	—
7	Cēsis	65 220	—	10 790	—	—	—	4 821	—	1 535	100	—	—
8	Valmiera	47 681	—	7 479	—	1 659	—	— 5 366	— 805	—	581	—	—
9	Tukums	7 329	—	—	—	—	—	5 333	—	—	—	600	—
10	Rīgas Jūrmala	89 608	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Kuldīga	22 317	—	—	—	—	—	— 547	—	1 153	—	—	—
12	Jēkabpils	5 062	—	—	—	—	—	5 510	—	—	—	—	400
13	Ludza	—	—	—	—	—	—	6 190	—	—	—	—	—
14	Grīva	2 172	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—
15	Bauska	11 000	—	—	—	—	—	1 486	—	—	—	—	—
16	Sloka	11 180	—	—	—	—	—	— 600	—	—	—	—	50
17	Saldus	—	—	—	—	—	—	331	—	—	—	—	—
18	Alūksne	3 000	—	—	—	—	—	— 2 031	—	427	—	—	—
19	Rūjiena	5 500	—	—	—	—	—	1 300	200	—	—	—	—
20	Krāslava	7 372	—	—	—	—	—	2 038	—	—	—	—	—
21	Talsi	24 323	—	—	—	—	—	2 789	—	—	—	—	—
22	Gulbene	4 895	—	—	—	—	—	158	—	270	—	—	—
23	Smiltene	6 300	—	—	—	—	—	7 142	—	—	—	—	—
24	Krustpils	10 818	—	—	—	—	—	1 757	—	—	—	—	—
25	Līvāni	—	—	—	—	—	—	— 1 500	—	—	—	—	—
26	Aizpute	3 700	—	—	—	360	—	3 674	300	—	—	—	—
27	Auce	10 020	—	—	—	—	—	11 254	—	—	—	—	—
28	Valka	14 629	—	—	—	1 500	—	— 925	—	400	4 000	1 000	—
29	Limbaži	3 080	—	—	—	—	—	2 160	—	—	—	—	—
30	Dobele	8 474	—	—	—	—	—	513	—	—	1 720	—	—
31	Madona	—	—	—	—	—	—	165	—	—	—	—	—
32	Jaunjelgava	500	—	—	—	—	—	468	—	—	—	—	—
33	Balvi	2 000	—	—	—	—	—	— 900	—	—	—	—	—
34	Kārsava	4 000	—	—	—	—	—	2 880	—	—	—	—	—
35	Sabile	480	—	—	—	—	—	1 460	—	—	—	—	—
36	Strenči	1 305	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—
37	Ogre	—	—	—	—	—	—	— 3 392	—	152	—	—	—
38	Kandava	3 000	—	—	—	—	—	1 133	—	—	—	—	—
39	Preiļi	—	—	—	—	—	—	3 142	—	—	—	—	—
40	Varakļāni	—	—	—	—	—	—	— 280	—	1 500	—	—	—
41	Sigulda	—	—	—	—	—	—	— 1 242	—	—	—	—	275
42	Zilupe	500	—	—	—	—	—	1 620	—	—	—	—	—
43	Pļaviņas	1 369	—	—	—	—	—	— 920	—	—	—	—	—
44	Mazsalaca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Subate	—	—	—	—	—	—	— 440	—	—	—	—	—
46	Priekule	350	—	—	—	—	—	177	—	204	—	—	—
47	Viesīte	0	—	—	—	—	—	1 040	—	—	—	—	—
48	Viļāni	228	—	—	—	—	—	— 140	—	—	—	—	—
49	Ilūkste	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	Jaunlatgale	—	—	—	—	—	—	— 15	—	—	—	—	—
51	Ķemeri	—	—	—	—	—	—	— 1 200	—	—	—	—	—
52	Valdemārpils	—	—	—	—	—	—	— 150	—	—	—	—	—
53	Grobiņa	500	—	—	—	—	—	110	—	—	1 000	—	—
54	Gostiņi	140	—	—	—	—	—	— 100	—	—	—	—	—
55	Ape	250	—	—	—	—	—	— 149	—	—	—	—	—
56	Salacgrīva	—	—	—	—	—	—	145	—	—	—	—	—
57	Aiņaži	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
58	Piltene	0	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—
59	Durbe	1 800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	Lejasciems	—	—	—	—	—	—	— 282	—	—	—	—	—
61	% %	67,5	5,1	11,0	10,8	2,54	—	1,5	0,12	0,14	0,05	0,03	0,005
62	Peļņa *Bénéfice*	9 116 065	683 823	1 485 322	1 451 610	342 269	—	204 489	17 397	19 333	7 401	4 299	725
63	Zaudējums *Perte*	—	—	—	—	—	—119 910	— 30 694	— 805	—10 928	—	—	—

zaudējumi 1935. g. latos.
municipales en 1935 — en lats.

Ķieģeļu cepļi *Tuileries*	Bankas *Banques*	Krājkases *Caisses d'épargne*	Nekust. mantas starpniec. *Immeubles*	Spirta izdališ. *Distribution de l'eau-de-vie*	Tirgi *Marchés*	Malka un būvmateriāli *Prép. de bois et de matér. de construction*	Pārtikas vielu tirdzn. *Marchés de denrées alimentaires*	Svērtuves *Balances publiques*	Aptiekas *Pharmacies*	Asenizācijas *Assénisation*	Centrālās darbnīcas *Atéliers centraux*	Pārējie *Autres*	Kopā — *Total* Peļņa *Bénéfice*	Kopā — *Total* Zaudējumi *Pertes*	Uz 1 iedzīvotāju *Par habitant* Peļņa *Bénéfice*
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
—	29 000	—	—	—	—336 287	0	—	—	1 859	2 560	—36 105	20 000	10 743 727	—502 817	27,80
—	—	1 000	—	—	— 39 785	2 000	—	—	—	10 200	— 1 605	2 700	1 103 949	— 52 318	19,33
—	—	—	—	—	— 1 196	—	—	—	—	—	—	— 86	452 442	— 1 282	10,02
—	—	2 400	—	—	— 12 337	3 465	—	—2 579	—	8 200	—	—4 381	418 880	— 19 297	12,28
—	—	—	—	—	— 640	—	—	—	—	—	—	—	115 631	— 640	7,38
—	—	—	—	—	— 5 131	—	—	—	—	—	—	3 600	97 595	— 5 131	7,43
—	—	—	—	—	— 2 694	—	—	—	24 340	—	—	—	106 806	— 2 694	12,21
—	—	—	70	—	0	4 810	3 657	—	15 717	—	155	—	81 809	— 6 171	9,65
—	—	—	—	—	— 1 100	—	—	— 50	—	—	—	—	13 262	— 1 150	1,63
—	4 000	—	—	—	— 7 706	—	—	—	—	—	—	—	93 608	— 7 706	11,90
—	—	—	—	—	— 1 849	—	—	—	—	375	—	—	23 845	— 2 396	3,32
—	—	—	—	—	— 500	—	—	—	—	—	—	—	10 972	— 500	1,88
360	—	—	—	—	— 600	—	—	—	—	—	—	—	6 550	— 600	1,18
—	—	—	—	—	— 380	—	—	—	—	—	—	—	2 472	— 380	0,45
—	—	—	36	—	— 1 600	—	—	—	3 000	—	—	—	15 522	— 1 600	3,17
—	—	—	—	—	— 655	—	—	— 20	—	—	—	—	11 230	— 1 275	2,41
—	—	—	—200	—	— 2 300	—	—	— 400	—	—	—	—	331	— 2 900	0,68
—	—	—	—	—	— 400	—	—	—	—	—	—	—	3 427	— 2 431	0,78
—	—	100	960	1 500	— 300	—	—	—	—	—	—	—	9 560	— 300	2,20
—	—	—	—	—	— 4 760	—	—	— 810	—	—	—	—	9 410	— 5 570	2,20
—	—	—	—	—	— 200	—	—	—	—	—	—	—	27 112	— 200	6,59
—	—	—	2 450	—	— 1 155	—	—	—	—	—	—	—	7 773	— 1 155	2,04
—	—	—	—	—	— 1 300	226	—	—	—	—	—	—	13 668	— 1 300	3,64
—	—	—	—	—	— 900	—	—	— 383	—	—	—	—	12 575	— 1 283	3,44
—	—	—	—	—	— 900	—	—	—	—	—	—	—	—	— 2 400	—
—	—	—	—	1 970	— 1 371	—	—	—	—	—	—	—	10 004	— 1 371	2,93
—	—	—	570	—	— 2 044	—	—	—	—	—	—	—	21 844	— 2 044	6,58
5 000	—	—	—	—	— 130	—	—	—	—	—	—	—	26 529	— 1 055	8,12
—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	5 240	—	1,83
—	—	—	—	—	— 3 100	—	—	—	—	—	—	—	10 707	— 3 100	4,33
—	—	—	—	—	— 1 141	—	—	— 372	—	—	—	—	165	— 1 513	0,07
—	—	—	—	—	0	—	—	— 5	—	—	—	—	968	— 5	0,45
— 42	—	—	—	—	— 400	—	—	—	0	—	—	—	2 000	— 1 342	0,99
—	—	—	—	—	— 80	—	—	—	—	—	—	—	6 880	— 80	3,68
—	—	—	—	—	— 174	—	—	—	—	—	—	—	1 940	— 174	1,07
—	—	—	40	—	— 50	—	3 000	—	—	—	—	—	4 945	— 50	2,80
—	—	—	285	—	— 1 158	—	—	—	—	—	—	—	437	— 4 550	0,25
—	—	—	—	—	— 200	—	—	—	—	—	—	160	4 293	— 200	2,50
—	—	—	0	—	— 541	—	—	—	—	—	—	—	3 142	— 541	1,80
—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	1 500	— 280	0,90
—	—	—	—	—	— 81	—	—	—	—	—	—	—	275	— 1 323	0,17
—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	2 120	—	1,35
—	—	—	— 15	—	— 740	—	—	— 140	—	—	—	—	1 369	— 1 815	0,92
—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	43	—	— 288	—	—	—	—	—	—	—	43	— 728	0,03
—	—	—	—	—	— 92	—	—	—	—	—	—	—	731	— 92	0,54
—	—	—	—	—	— 379	—	—	—	—	—	—	—	1 040	— 379	0,78
—	—	—	—	1 200	— 120	—	—	— 200	—	—	—	—	1 428	— 460	1,07
—	—	—	130	—	— 200	—	—	—	500	—	—	—	630	— 200	0,48
—	—	—	—	—	— 850	—	—	—	—	—	—	—	—	— 865	—
—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	— 1 200	—
—	—	—	1 650	—	— 120	—	—	—	—	—	—	—	1 650	— 270	1,45
—	—	—	—	—	— 100	—	—	—	—	—	—	—	1 610	— 100	1,50
—	—	—	350	—	— 100	—	—	— 5	—	—	—	—	490	— 205	0,49
—	—	—	—	—	— 20	—	—	—	—	—	—	—	250	— 169	0,27
—	—	—	—	—	— 190	—	—	—	—	—	—	—	145	— 190	0,16
—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	— 10	—	—	—	—	—	—	—	40	— 10	0,05
—	—	—	—	—	— 45	—	—	—	—	—	—	—	1 800	— 45	3,43
—	—	—	—	—	— 50	—	—	—	—	—	—	—	—	— 332	—
0,04	0,24	0,025	0,05	0,035	—	0,08	0,05	—	0,34	0,16	0,00	0,20	100,00	—	—
5 360	33 000	3 500	6 584	4 670	—	10 501	6 657	—	45 416	21 335	155	26 460	13 496 371	—	18,09
— 42	—	—	—215	—	—438 449	—	—	—4 964	—	—	—37 710	—4 467	—	—648 184	—

№ 50. Elektrības

№ 50. Stations électri

№№	Gadi / Ieņēmumu un izdevumu posteņi	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.
		Latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ienākumi:	6 330 548	7 182 322	8 040 935	9 747 527	12 601 591	14 262 189
2	No strāvas pārdošanas	6 149 429	6 984 643	7 773 577	9 401 864	11 848 247	13 288 507
3	Skaitītāju u. c. aparātu	9 090	14 420	23 240	22 590	24 422	93 580
4	Privātdarbi	70 960	37 741	44 920	76 800	103 135	235 200
5	Dažādi	9 417	19 818	21 616	34 827	265 924	248 097
6	No strāvas tālākizdalīšanas	91 652	125 700	177 582	211 446	359 863	396 805
7	Izdevumi:	2 905 677	3 324 105	3 642 742	4 069 676	4 743 231	5 297 006
8	Pārvalde	491 070	623 743	680 222	759 104	991 563	1 014 413
9	to starpā: Atalgojumi	414 380	542 047	583 634	604 598	727 102	864 280
10	Spēkstacija:	2 065 232	2 182 599	2 351 853	2 409 856	2 687 120	3 253 941
11	to starpā: Atalgojumi	336 375	423 679	436 793	443 815	471 030	541 731
12	Rīcības materiāli	1 591 851	1 584 140	1 730 201	1 718 406	1 926 308	2 322 909
13	Katli un mašīnas	27 478	41 420	45 111	62 665	84 577	115 206
14	Kabeļu tīkls:	267 276	415 384	426 744	673 620	665 651	655 823
15	to starpā: Atalgojumi	159 639	229 830	232 575	244 100	270 548	290 538
16	Kabeļi	45 297	96 380	67 684	90 574	159 623	157 409
17	Transformātori	29 800	6 000	79 100	48 000	53 500	44 900
18	Strāvas pirkšana	42 570	70 263	83 836	99 950	173 274	195 996
19	Amortizācija	24 301	3 900	81 719	111 184	191 369	135 810
20	Dažādi	15 228	28 216	18 368	15 962	34 254	41 023
21	Peļņa	3 427 245	3 858 617	4 400 513	5 677 951	7 860 315	8 965 183
22	Zaudējums	2 374	400	2 320	100	1 955	—
23	Uzņēmumu skaits	19	20	22	25	31	32

ram, pirtis, peldētavas un ūdensdziedniecības, kas pieskaitītas veselības aizsardzības iestādēm. Pavisam 1935. g. bija 269 uzņēmumi; jāpiezīmē, ka šis skaitlis arī ir lielāks, jo par vienu uzņēmumu bieži skaitīts vesels uzņēmumu komplekss, piemēram, elektrības iestādes, kuŗām lielās pilsētās ir elektrības stacija, elektrības tīkls, elektrības piederumu un aparātu veikali u. c.; vai arī tirgus — vienā pilsētā var būt vairākas tirgus vietas, piemēram, Rīgā: Centrālais, Vidzemes, Āgenskalna u. c., un tomēr to skaita par vienu uzņēmumu. Tādēļ faktiskais skaits, vai kā to saprot tirdzniecības un rūpniecības skaitīšanā, ir ievērojami lielāks.

Uzņēmumi pilsētu pašvaldībām dod ļoti lielu peļņu. Daži uzņēmumi darbojas gan ar zaudējumiem, bet, salīdzinot ar peļņu, tie ir niecīgi. Pilsētu pašvaldību ieņēmumu neto budžetos uzrādīta šāda uzņēmumu peļņa: 1933. g. — 12,7 milj. ls, 1934. g. — 13,0 milj. ls un 1935. g. — 13,5 milj. ls, vai pret ieņēmumu kopsummu tā bija 29,1%, 28,3% un 28,6%. Rīgā uzņēmumu peļņa bija 32,3% un II grupas pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī) — 28,0%, bet V grupas pilsētās uzņēmumu peļņa bija tikai 3,6%. Lielās pilsētās uzņēmumu peļņai ir ļoti liela nozīme. Uzņēmumu peļņa aplēsta pēc uzņēmumu ieņēmumu un izdevumu apgrozījumu budžetiem, izdalot no izdevumiem kapitālu ieguldījumus, kā jaunbūves, kapitālremontus, kustamas un nekustamas mantas iegādāšanu u. c. līdzīgus izdevumus. Izdevumos nav skaitītas aizņēmumu rentes (būtu jāskaita to aizņēmumu renšu summas, kas izlietoti uzņēmumu vajadzībām); nav skaitīta arī kustamas un nekustamas mantas amortizācija. Pilsētu pašvaldības vēl nav aplēsušas savu uzņēmumu komerciālo peļņu. Šī peļņa būs mazāka nekā tā paredzēta budžetos. Šāda aplēšana ir diezgan viegli izdarāma, un tās nozīme būtu ļoti liela, sevišķi lai noskaidrotu, vai atsevišķi uzņēmumi, kas pēc neto budžeta ziņām it kā darbojas ar peļņu, faktiski cieš zaudējumus. Lai gan atsevišķos gadījumos iespējams, ka uzņēmumi darbojas ar zaudējumiem, tomēr galvenie un lielākie uzņēmumi dod ļoti lielu peļņu, un tā ir pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžeta ievērojama sastāvdaļa. Lielāko peļņu dod elektrības iestādes, ūdensvadi u. c.; šī peļņa iespējama tādēļ, ka šo uzņēmumu ierīkošanā pilsētām ir monopōltiesības, un peļņā ietilpst arī nodokļu elements. Lielākā uzņēmumu peļņa kā absolūtos skaitļos, tā arī uz katru iedzīvotāju ir Rīgai, un 1935. g. uz katru iedzīvotāju bija 27,90 ls, II grupas pilsētās — 13,75 ls, III — 6,20 ls, IV — 2,78 ls un V grupas pilsētās tikai 1,05 ls. No mazām pilsētām diezgan liela peļņa uz vienu iedzīvotāju ir Durbei — 3,43 ls (elektrības stacija), Valkai — 8,12 ls, Aucei — 6,58 ls u. c. Pēc budžetiem tomēr nav iespējams pilnīgi pareizi spriest par peļņas apmēriem atsevišķos uzņēmumos, jo bieži pēc kalkulācijas jābūt peļņai, bet faktiski uzņēmumi darbojas ar zaudējumiem. Sevišķi tas novērojams ar

iestādes 1925.—1935. g.
ques de 1925 à 1935.

1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	№№	Années / Recettes et dépenses
Latos						
9	10	11	12	13	14	15
14 682 130	13 318 837	13 085 540	13 364 703	13 861 811	1	*Recettes:*
13 688 339	12 408 552	12 202 783	12 402 918	12 819 866	2	*De la vente du courant*
93 048	108 634	123 144	137 302	144 832	3	*Loyer des compteurs à électricité et d'autres appareils*
270 770	262 174	243 484	269 071	214 804	4	*Travaux privés*
117 807	93 438	70 153	65 948	94 398	5	*Diverses*
512 166	446 039	445 976	489 464	587 911	6	*De la distribution du courant*
4 774 381	3 819 336	3 883 202	4 212 488	4 764 846	7	*Dépenses:*
991 651	984 530	993 490	1 009 675	997 794	8	*Administration*
817 337	768 577	806 788	821 930	793 836	9	*dont: Appointements*
2 798 166	1 926 827	2 047 693	2 376 702	2 928 109	10	*Station de force:*
616 262	568 578	537 239	499 578	420 922	11	*dont: Appointements*
1 991 822	1 203 433	1 380 462	1 744 893	2 383 332	12	*Matériel d'exploitation*
127 064	118 972	96 346	91 136	88 338	13	*Chaudières et machines*
653 870	643 483	579 983	524 036	491 863	14	*Réseau de câbles:*
336 285	325 745	332 326	332 929	297 834	15	*dont: Appointements*
200 915	241 324	182 104	133 473	133 120	16	*Câbles*
49 065	27 720	28 990	21 520	18 300	17	*Transformateurs*
299 159	252 587	250 795	280 509	333 861	18	*Achat du courant*
20 370	1 100	2 030	13 810	6 300	19	*Amortissements*
11 165	10 809	9 211	7 756	6 919	20	*Dépenses diverses*
9 907 979	9 499 501	9 202 338	9 152 215	9 096 965	21	*Bénéfice*
230	—	—	—	—	22	*Perte*
32	36	42	43	43	23	*Nombre des entreprises*

jauniem uzņēmumiem, kas tikko sāk darboties.

Atsevišķo uzņēmumu peļņa ir ļoti dažāda. Lielāko peļņu dod elektrības iestādes, vai 67,5% no kopējās (1934. g. — 70,4%), ūdensvadi — 11,0%, tramvaji — 10,8% (1934. g. — 7,6%), gāzes iestādes — 5,1%, bet kopā šie 4 uzņēmumi dod 94,4% no visas uzņēmumu peļņas. Pārējo uzņēmumu ir gan daudz, tomēr to peļņa ir niecīga. Daži uzņēmumi, kā kuģi, dod zaudējumus, bet dažu uzņēmumu peļņa ieskaitīta nodokļos, piemēram, no tirgiem, lopkautuvēm un citiem uzņēmumiem.

Elektrības iestādēm starp pārējiem uzņēmumiem ir sevišķi izcila nozīme. To peļņa pēdējos 3 gados paliek bez lielākām pārmaiņām, un 1935. g. tā bija $9,_{116}$ milj. ls, vai 67,5% no kopējās uzņēmumu peļņas. Šo ļoti lielo peļņu pilsētu pašvaldības iegūst, izveidojot elektrības strāvas tarifus, kas atsevišķās pilsētās ir ne tikai ļoti dažādi, bet, piemēram Rīgā arī ļoti nevienādi: dārgākais tarifs apmēram ir 10-kārtīgi dārgāks nekā lētais vai pašizmaksas. Elektrības strāvas cenā bieži iekalkulēts patēriņa nodoklis, vai izpriecas nodoklis dažādiem izpriecas uzņēmumiem. Elektrības iestādes ir 43 pilsētās; 9 pilsētās tās koncesionētas; 12 lielākās pilsētās visās ir elektrības iestādes; no 27 mazām lauku pilsētām (ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000) elektrības iestādes ir tikai 14 vai pusei. Elektrības iestāžu apgrozījumi (bruto) īsā laikā ļoti strauji pavairojušies: 1925. g. to ieņēmumi bija 6,3 milj. ls, 1930. g. — 14,3 milj. ls, 1934. g. — 13,4 milj. ls un 1935. g. — 13,9 milj. ls, vai pēdējā gadā tie pavairojās par 0,5 milj. ls, bet ja salīdzina ar 1925. g., tad tagad elektrības iestāžu apgrozījumi ir vairāk nekā divkāršojušies. Vislielākie apgrozījumi 1935. g. bija Rīgas elektrības iestādei — $9,_{926}$ milj. ls, II grupas pilsētās — $2,_{793}$ milj. ls, III — $0,_{773}$ milj. ls, IV — $0,_{310}$ milj. ls un V — $0,_{060}$ milj. ls; visās pilsētās elektrības iestāžu apgrozījumi pavairojās, izņemot III grupas pilsētas, kur tie nedaudz samazinājās. Visvairāk ieņēma no strāvas pārdošanas, un 1935. g. tie bija 12,8 milj. ls, vai vairāk nekā $^{9}/_{10}$ visu ieņēmumu. Nelielas summas ienāk no strāvas izdalīšanas tālāk — 0,6 milj. ls; šie ieņēmumi sevišķi lieli ir III grupas pilsētās — $0,_{348}$ milj. ls, IV — $0,_{191}$ milj. ls un V — $0,_{049}$ milj. ls; Rīgā un II grupas pilsētās elektrības iestādēm tādu ieņēmumu nav. Nelielas summas dod privātdarbi un aparātu noma. Elektrības iestāžu izdevumi 1925. g. bija 2,9 milj. ls, 1930. g. — 5,3 milj. ls, 1934. g. — 4,2 milj. ls un 1935. g. — 4,8 milj. ls. Rīgā 1935. g. elektrības iestādes izdeva $2,_{932}$ milj. ls, II grupas pilsētās — $1,_{132}$ milj. ls, III — $0,_{452}$ milj. ls, IV — $0,_{197}$ milj. ls un V — $0,_{052}$ milj. ls. Lielākās izdevumu summas bija spēkstacijai — $2,_{928}$ milj. ls: rīcības materiāliem — $2,_{383}$ milj. ls, atalgojumiem — $0,_{421}$ milj. ls u. c.; pārvaldei izdeva — $0,_{998}$ milj. ls, no tiem atalgojumi $0,_{794}$ milj. ls; kabeļu tīkla izdevumi bija $0,_{492}$ milj. ls: atalgojumi — $0,_{298}$ milj. ls, kabeļi — $0,_{133}$ milj. ls u. c. izdevumi. Strāvas

№ 51. Rīgas pilsētas tramvajs 1932.—1935. g.

№ 51. Tramways de la ville de Riga de 1932 à 1935.

№№	Gadi / Apgrozījumi	1932.	1933.	1934.	1935.	Années / Mouvement des affaires
		1000 latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	Ieņēmumi	5 168	5 195	5 210	5 469	*Recettes*
2	Braukšanas maksas . . .	5 159	5 179	5 191	5 447	*a) recettes du parcours*
3	Pārējie	9	16	19	22	*b) autres*
4	Izdevumi	4 522	4 499	4 252	4 048	*Dépenses*
5	Peļņa	646	696	958	1 421	*Bénéfice*

pirkšanai izdeva $0_{,334}$ milj. ls: III grupas pilsētas — $0_{,184}$ milj. ls, IV — $0_{,103}$ milj. ls un V — $0_{,038}$ milj. ls. Rīga strāvas pirkšanai 1935. g. arī paredzēja izdot — 10.000 ls. Paredzēti arī amortizācijas izdevumi, bet tikai dažās mazākās pilsētās, un tādēļ šīs summas ir tik niecīgas, ka, salīdzinot ar faktisko elektrības iestāžu nolietošanos, tām nav nekādas nozīmes. Salīdzinot elektrības iestāžu ieņēmumus ar izdevumiem, pirmie $3^1/_2$-kārtīgi pārsniedz izdevumus. Šādas ieņēmumu un izdevumu attiecības novērojamas jau 3—4 gadus; priekš 10 gadiem ieņēmumi tikai divkārtīgi pārsniedza izdevumus.

Ūdensvadi ir tikai 5 pilsētās, un tomēr to peļņa ir liela, vai $11_{,0}$% no visu uzņēmumu peļņas kopsummas. Ūdensvadu peļņa visus pēdējos gadus pavairojās, vai arī palika bez lielākām pārmaiņām, un 1935. g. tā bija $1_{,485}$ milj. ls, pie kam Rīgā — $1_{,286}$ milj. ls, bet pārējās pilsētās samērā maza. Ūdensvadu apgrozījumi (bruto ieņēmumi) 1933. g. bija $1_{,990}$ milj. ls, 1934. g. — $2_{,042}$ milj. ls un 1935. g. — $2_{,085}$ milj. ls, vai pēdējos divos gados tie pastāvīgi pavairojās. Rīgas ūdensvada apgrozījums 1935. g. bija $1_{,700}$ milj. ls, II grupas pilsētās — $0_{,352}$ milj. ls un pārējās — $0_{,033}$ milj. ls. No ūdens pārdošanas 1935. g. ieņēma $2_{,055}$ milj. ls, bet privātie darbi un dažādi ieņēmumi bija niecīgi. Ūdensvadu izdevumi 1933. g. bija $0_{,565}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,549}$ milj. ls un 1935. g. — $0_{,599}$ milj. ls. Lielākie bija vispārējie izdevumi — $0_{,268}$ milj. ls (atalgojumi — $0_{,244}$ milj. ls), un pret iepriekšējo gadu tie ievērojami samazinājušies; rīcības izdevumi bija $0_{,225}$ milj. ls, uzturēšanas izdevumi — $0_{,105}$ milj. ls un citi izdevumi. Salīdzinot ūdensvadu ieņēmumus ar izdevumiem, arī novērojams, ka ieņēmumi apmēram $3^1/_2$-kārtīgi pārsniedz izdevumus, pie kam Rīgā starpība ir vēl lielāka, bet provinces pilsētās mazāka.

Tramvajs ir Rīgā un Liepājā. Tramvaja peļņa 1933. g. bija $0_{,728}$ milj. ls, 1934. g. — $0_{,988}$ milj. ls, un 1935. g. — $1_{,485}$ milj. ls, vai gada laikā tā pavairojusies par $0_{,464}$ milj. ls — $47_{,0}$%; pēdējos divos gados tramvaja peļņa bija $7_{,6}$% un $10_{,8}$% no uzņēmumu kopējās peļņas. Lielākā peļņa un lielākie apgrozījumi ir Rīgas tramvajam: 1932. g. tas ieņēma $5_{,168}$ milj ls, 1934. g. — $5_{,120}$ milj. ls un 1935. g. — $5_{,469}$ milj. ls, vai par $0_{,259}$ milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Gandrīz vienīgie tramvaja ieņēmumi ir braukšanas mak-

№ 52. Lopkautuves 1931.—1935. g.

№ 52. Abattoirs de 1931 à 1935.

№№	Gadi / Apgrozījumi	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		Latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	Ieņēmumi	1 064 851	1 112 098	1 066 813	1 115 022	1 201 780
2	Nodoklis no gaļas sanitārās pārraudzības	458 518	500 772	480 398	505 100	557 471
3	Pārējās lopkautuves nodevas	472 758	492 962	462 601	475 898	520 277
4	Pārējie	133 575	118 364	123 814	134 024	124 032
5	Izdevumi	548 147	488 613	484 691	504 863	470 514
6	Peļņa	516 754	623 804	582 547	610 589	731 608
7	Zaudējums	50	319	425	430	342

№ 53. Rīgas gāzes iestāde 1931.—1935. g.

№ 53. Usines à gaz de la ville de Riga de 1931 à 1935.

№№	Gadi / Apgrozījumi	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	Années / Mouvement des affaires
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ieņēmumi	1 284	1 340	1 298	1 220	1 308	*Recettes:*
2	No gāzes	902	980	899	839	854	*a) de gaz*
3	Blakus produkti . . .	312	291	331	312	411	*b) de produits secondaires*
4	Pārējie	70	69	68	69	43	*c) autres*
5	Izdevumi	730	769	669	576	668	*Dépenses*
6	Peļņa	554	571	629	644	640	*Bénéfice*

sas — 5,447 milj. ls. Tramvaja izdevumi 1932. g. bija 4,522 milj. ls, 1934. g. — 4,252 milj. ls un 1935. g. — 4,048 milj. ls, vai izdevumi pēdējā gadā samazinājušies par 0,204 milj. ls. No tiem lielākie bija kustības izdevumi — 2,025 milj. ls, pie kam atalgojumi — 1,906 milj. ls; apakšstaciju izdevumi bija — 0,734 milj. ls, vagonu uzturēšana — 0,715 milj. ls, sliežu ceļu uzturēšana — 0,410 milj. ls, kabeļu tīkls — 0,056 milj. ls un pārvaldes izdevumi — 0,108 milj. ls; izņemot apakšstaciju izdevumus, kur elektriskai strāvai izdod lielāko daļu, starp pārējiem izdevumiem visvairāk ir atalgojumu. Starp Rīgas tramvaja ieņēmumiem un izdevumiem nav tādas attiecības, kādas bija elektrības iestādēs un ūdensvados, tādēļ arī peļņas procents ievērojami mazāks, vai ieņēmumi ir 126% no izdevumiem.

Gāzes iestādes ir Rīgā un Liepājā; to peļņa pēdējos trijos gados paliek bez lielākām pārmaiņām, un 1935. g. tā bija 0,684 milj. ls, vai 5,1% no kopējās uzņēmumu peļņas. Lielākie apgrozījumi un peļņa bija Rīgas gāzes iestādei. Rīgas gāzes iestāde 1934. g. ieņēma (bruto) 1,22 milj. ls un 1935. g. — 1,308 milj. ls; lielākie ieņēmumi bija no gāzes pārdošanas — 0,854 milj. ls, blakus produktiem — 0,411 milj. ls un daži citi ieņēmumi. Rīgas gāzes iestādes izdevumu kopsumma 1934. g. bija 0,576 milj. ls un 1935. g. — 0,668 milj. ls. Visvairāk 1935. g. bija ražošanas izdevumu — 0,367 milj. ls, vispārējie — 0,215 milj. ls un citi. Gāzes iestādes ieņēmumi divkārtīgi pārsniedz izdevumus, un tādēļ peļņas procents ir diezgan liels.

№№	Années / Mouvement des affaires
8	9
1	*Recettes*
2	*a) droits sur l'inspection sanitaire de viande*
3	*b) autres contributions des abattoirs*
4	*c) autres*
5	*Dépenses*
6	*Bénéfice*
7	*Perte*

Autobusu līnijas pilsētām vairs tikpat kā nemaz nav, un lielie ieņēmumi ir koncesijas maksas par līniju ekspluatēšanu: 1934. g. tās bija 0,334 milj. ls un 1935. g. — 0,342 milj. ls, vai neliela pavairošanās.

Lopkautuvju financiālie rezultāti paredzēti 55 pilsētās. Lopkautuvju peļņa pēdējos divos gados pavairojās: 1933. g. tā bija 0,140 milj. ls, 1934. g. — 0,162 milj. ls un 1935. g. — 0,204 milj. ls, vai 1,5% no uzņēmumu peļņas kopsummas. Lopkautuvju apgrozījumi 1933. g. bija 1,067 milj. ls, 1934. g. — 1,115 milj. ls un 1935. g. — 1,202 milj. ls. Rīgas lopkautuve ieņēma 0,572 milj. ls, II grupas pilsētas — 0,325 milj. ls, III — 0,121 milj. ls, IV — 0,134 milj. ls un V — 0,050 milj. ls. (Šais ieņēmumos ieskaitīta arī nodeva par gaļas sanitāro pārraudzību, bez tās lopkautuvju ieņēmumi 1933. līdz 1935. gadam ir par 0,480 līdz 0,557 milj. ls mazāki.) 1935. g. lopkautuves visvairāk ieņēma no gaļas sanitārās pārraudzības nodevas — 0,557 milj. ls, lopu kaušanas — 0,520 milj. ls, lopkautuves iznomāšanas — 0,095 milj. ls. Lopkautuvju izdevumi 1934. g. bija — 0,505 milj. ls un 1935. g. — 0,471 milj. ls, no kuŗiem vispārējie (administrātīvie) bija 0,352 milj. ls (atalgojumi — 0,321 milj. ls) un rīcības izdevumi — 0,114 milj. ls. Ja pie lopkautuvju ieņēmumiem pieskaitītu arī gaļas sanitārās pārraudzības nodevas ieņēmumus, tad tīrā peļņa būtu ievērojami lielāka, un 1933. g. tā būtu 0,583 milj. ls, 1934. g. — 0,611 milj. ls un 1935. g. — 0,732 milj. ls.

Starp pārējiem uzņēmumiem, no kuŗiem pilsētu pašvaldības budžetos paredz peļņu,

jāmin: aptiekas, bankas, elevātori, lauku mājas un muižas, augļu, sakņu un puķu dārzi, asenizācijas iestādes un citi uzņēmumi. No tiem lielākā peļņa ir aptiekām — 45.416 ls, vai par 12.428 ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Aptiekas ir 6 pilsētu pašvaldībām, un kopējais ieņēmumu apgrozījums tām ir 204.450 ls; peļņu paredzējušas 5 pilsētas, bet Balvi — bez peļņas un zaudējumiem. Divās pilsētās no bankām paredzēta 33.000 ls liela peļņa, 7 pilsētu pašvaldību krājkases paredz 3.500 ls lielu peļņu un lombardi — 2.700 ls. Asenizācijas iestādes 4 pilsētu pašvaldībās paredzējušas 21.335 ls lielu peļņu. Augļu un sakņu dārzniecībās paredz 19.333 ls lielu peļņu, pie kam kopējais ieņēmums (bruto) ir 69.750 ls; no lauku māju un muižu apsaimniekošanas paredzēta 17.400 ls liela peļņa, pie kam kopējais ieņēmums (bruto) ir 131.500 ls. Malkas un būvmateriālu sagatavošanas uzņēmumu peļņa bija 10.500 ls. Peļņu paredzēja arī vēl no citiem uzņēmumiem, bet tā bija samērā maza.

Kuģus ekspluatē Rīgā, un tas ir vienīgais uzņēmums, kas visu laiku devis diezgan ievērojamus zaudējumus. Pēdējos gados šie zaudējumi ievērojami samazinās, turpretim dažos agrākos gados tie sasniedza $0,_{3}$ milj. ls; 1933. g. zaudējumi bija $0,_{141}$ milj. ls, 1934. g. — $0,_{136}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{120}$ milj. ls. Šie kuģi uztur satiksmi pāri Daugavai, un tos ekspluatē satiksmes ērtības labā. Kuģīšu bruto ieņēmumi pēdējos gados ievērojami samazinās: 1933. g. tie bija $0,_{251}$ milj. ls, 1934. g. — $0,_{203}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{192}$ milj. ls, un gandrīz visi ieņēmumi ir no braukšanas maksām. Izdevumi arī samazinās, un 1933. g. tie bija $0,_{392}$ milj. ls, 1934. g. — $0,_{339}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{311}$ milj. ls; 1935. g. lielākie bija kustības izdevumi — $0,_{190}$ milj. ls (atalgojumi — $0,_{115}$ milj. ls), uzturēšanas un remonta izdevumi — $0,_{078}$ milj. ls un vispārējie pārvaldes izdevumi — $0,_{043}$ milj. ls. No visiem izdevumiem 1935. g. atalgojumi bija $0,_{199}$ milj. ls, vai par 7.000 ls tie pārsniedz visus ieņēmumus, pie kam 1934. g. tie bija $0,_{253}$ milj. ls un 1931. g. — $0,_{466}$ milj. ls. No šiem skaitļiem redzams, ka kuģīšu ekspluatācija nevar atmaksāties, jo algām vien izdod summas, kas ievērojami pārsniedz visus kuģīšu ieņēmumus.

Tirgus pēc Valsts statistiskās pārvaldes klasifikācijas pieskaitīts pie uzņēmumiem (to varētu skaitīt arī pie labierīcībām, kā tas darīts ar kanālizācijas iestādēm). Pēc minētās klasifikācijas tirgum kā uzņēmumam nav ieņēmumu, jo tirgus ieņēmumus skaita pie nodokļiem. Tirgus uzturēšanas izdevumi ir diezgan lieli, un tādēļ pēc šīs klasifikācijas iznāk, it kā tirgi dotu zaudējumus. Saprotams, tas neatbilst īstenībai, jo tie ir tikai tirgus nodokļu iekasēšanas izdevumi. Peļņu var aplēst, ja no tirgus nodokļa atskaita uzturēšanas izdevumus. Tad iznāk, ka ieņēmumi no tirgiem 1934. g. bija $1,_{646}$ milj. ls un 1935. g. — $1,_{665}$ milj. ls, pie kam Rīgā tie bija $1,_{045}$ milj. ls, II grupas pilsētās — $0,_{303}$ milj. ls, III — $0,_{128}$ milj. ls, IV — $0,_{141}$ milj. ls un V — $0,_{048}$ milj. ls; tirgus nodoklis deva $1,_{443}$ milj. ls un no tirgus nodokļa iekasēšanas tiesību iznomāšanas bija $0,_{223}$ milj. ls; pēdējie ieņēmumi bija vienīgi provinces pilsētām. Tirgus uzturēšanas izdevumi 1933. g. bija $0,_{490}$ milj. ls, 1934. g. — $0,_{468}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{438}$ milj. ls; visvairāk izdeva Rīga — $0,_{336}$ milj. ls, II grupas pilsētas — $0,_{054}$ milj. ls, III — $0,_{020}$ milj. ls, IV — $0,_{023}$ milj. ls un V — tikai $0,_{006}$

№ 54. Ūdensvada iestādes

№ 54. Acqueducs

№№	Gadi / Ieņēmumu un izdevumu posteņi	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
		Latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	Ieņēmumi:	1 424 205	1 368 350	1 456 705	1 643 362	1 933 055
2	No ūdens pārdošanas	1 412 785	1 351 300	1 438 100	1 624 650	1 893 772
3	Privātdarbi	7 950	13 050	14 200	11 500	33 205
4	Dažādi	3 470	4 000	4 405	7 212	6 078
5	Izdevumi:	537 329	588 089	572 977	617 395	668 066
6	Vispārējie izdevumi	237 197	257 582	273 500	287 322	314 174
7	to starpā: Atalgojumi	223 220	242 165	251 221	263 373	289 229
8	Rīcības izdevumi	191 590	169 945	187 853	187 498	194 997
9	Uzturēšanas izdevumi	104 287	154 498	104 207	134 849	152 616
10	to starpā: Rezervuāri, katli, mašīnas	41 270	32 360	37 422	31 062	32 502
11	Ielu tīkls	22 442	70 617	27 984	63 937	60 900
12	Privātdarbi	5 800	8 000	8 000	8 150	27 714
13	Amortizācija	1 612	5 264	5 917	5 541	5 779
14	Dažādi :	2 643	800	1 500	2 185	500
15	Peļņa	886 876	780 261	883 728	1 025 967	1 265 589
16	Zaudējums	—	—	—	—	600

№ 55. Tirgi 1931.—1935. g.

№ 55. *Marchés de 1931 à 1935.*

№№	Gadi / Apgrozījumi	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	Années / Mouvement des affaires
		Latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ieņēmumi	2 011 674	1 889 110	1 691 309	1 645 620	1 665 378	*Recettes*
2	Tirgus nodoklis	1 828 477	1 711 001	1 524 803	1 438 899	1 442 611	*a) taxe de marché*
3	No tirgus nodokļa iekasēšanas tiesību iznomāšanas	183 197	178 109	166 506	206 721	222 767	*b) du louage du droit d'encaissement de la taxe de marché*
4	Izdevumi	647 180	534 648	490 120	468 065	438 449	*Dépenses*
5	Peļņa	1 364 584	1 354 462	1 201 189	1 177 555	1 226 929	*Bénéfice*
6	Zaudējums	90	—	—	—	—	*Perte*

milj. ls. Starp izdevumiem lielākās summas bija algām — 1934. g. — $0,_{281}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{246}$ milj. ls, ēku un gruntsgabalu uzturēšanai 1935. g. bija $0,_{175}$ milj. ls un pārējie izdevumi — 17.135 ls. Ja salīdzina visus tirgus ieņēmumus ar izdevumiem, tad 1933. g. ieņēmumi bija lielāki (vai tīrā peļņa no tirgiem) par $1,_{2}$ milj. ls, 1934. g. — par $1,_{18}$ milj. ls un 1935. g. — par $1,_{227}$ milj. ls. Pēdējā gadā Rīgā tā bija $0,_{709}$ milj. ls, II grupas pilsētās — $0,_{249}$ milj. ls, III — $0,_{109}$ milj. ls, IV — $0,_{118}$ milj. ls un V — $0,_{042}$ milj. ls. Tirgi dod pilsētu pašvaldībām ievērojamu peļņu.

Ievērojot visu sacīto, un, proti, ka procentus nepieskaita uzņēmumu izdevumiem, un financiālos rezultātus apleš bez amortizācijas, minētā peļņas un zaudējumu aplēšana nav pilnīga. Tā norāda tendenci, vai peļņa pavairojas, vai arī samazinās. Tomēr svarīgi aplēst pilsētu pašvaldību uzņēmumu īsto peļņu, un tādēļ vajadzīgas īpašas kalkulācijas, kā arī šī peļņa jāapleš pēc faktiskiem uzņēmumu ieņēmumiem un izdevumiem. Šādā aplēšanā jāievēro arī apšaubāmo prasību norakstījumi, un tikai tad būs iespējams spriest par uzņēmumu peļņas īsto nozīmi pilsētu pašvaldību ieņēmumos. Pagaidām šie skaitļi nosaka tikai vispārīgo tendenci.

Atalgojumi pilsētu pašvaldībās.

Traitement dans les institutions municipales.

Atalgojumu apmēri atkarīgi no algu likmēm (lieluma) un darbinieku skaita. Līdz 1934. g. pilsētās bieži bija pārmērīgi liels darbinieku skaits, bet algas dažās pilsētās

1925.—1935. g.

de 1925 à 1935.

1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	№№	Années / Recettes et dépenses
Latos							
8	9	10	11	12	13	14	15
1 919 589	1 977 421	2 004 472	1 989 862	2 042 083	2 084 514	1	*Recettes:*
1 887 975	1 944 694	1 975 774	1 962 904	2 014 355	2 055 224	2	*De la vente de l'eau*
23 500	21 450	18 500	17 500	18 278	17 150	3	*Travaux privés*
8 114	11 277	10 198	9 458	9 450	12 140	4	*Diverses*
698 580	665 729	612 382	564 544	549 497	599 192	5	*Dépenses:*
353 494	363 239	318 671	304 025	299 335	267 978	6	*Générales*
302 534	322 678	298 283	286 587	281 084	244 450	7	*dont: Appointements*
207 240	186 266	184 378	156 975	153 435	225 420	8	*Dépenses d'exploitation*
131 070	114 801	108 133	102 544	95 827	104 794	9	*Dépenses d'entretien*
38 732	26 212	23 230	23 494	23 719	25 844	10	*dont: reservoirs, chaudières et machines*
44 100	52 130	39 600	34 909	31 913	30 800	11	*Réseau des rues*
17 000	9 915	8 334	8 492	5 624	5 394	12	*Travaux privés*
—	—	—	—	—	—	13	*Amortissement*
6 776	1 423	1 200	1 000	900	1 000	14	*Diverses*
1221 009	1 311 692	1 392 090	1 425 318	1 492 586	1 485 322	15	*Bénéfice*
—	—	—	—	—	—	16	*Perte*

№ 56. Atalgojumi pilsētu pašvaldībās 1925.—1935. g.

№ 56. Traitement dans les institutions municipales de 1925 à 1935.

№№	Gadi *Années* / Grupas *Groupes*	Rīga	II	III	IV	V	Kopā *Total*
		1000 latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1925.	10 354	2 365	1 127	622	156	14 624
2	1926.	12 275	2 771	1 303	721	189	17 259
3	1927.	13 251	2 958	1 560	808	236	18 813
4	1928.	14 350	3 121	1 671	890	366	20 398
5	1929.	15 751	3 682	1 714	991	454	22 592
6	1930.	16 471	4 027	1 766	1 101	524	23 889
7	1931.	17 919	4 179	1 848	1 184	581	25 711
8	1932.	20 209	3 980	1 744	1 103	558	27 594
9	1933.	20 620	3 855	1 629	1 042	516	27 662
10	1934.	19 898	3 997	1 614	1 058	525	27 092
11	1935.	17 306	3 879	1 452	1 069	534	24 240
		Procentos no budžetu kopsummas *en % de la somme générale du budget*					
12	1925.	51,2	56,9	48,7	50,8	42,0	51,7
13	1926.	48,8	59,8	52,5	46,5	45,1	50,4
14	1927.	56,9	57,1	51,6	44,7	43,4	55,6
15	1928.	49,2	51,1	54,6	48,9	50,1	49,9
16	1929.	50,0	53,4	48,5	44,3	48,5	50,1
17	1930.	50,2	57,2	48,1	48,7	47,9	51,0
18	1931.	49,5	53,6	48,7	52,7	52,4	50,3
19	1932.	62,0	58,0	48,4	52,4	54,8	59,7
20	1933.	66,7	59,3	47,4	54,1	52,9	63,2
21	1934.	60,4	58,3	49,3	54,0	52,9	58,9
22	1935.	52,0	51,9	44,2	49,3	52,3	51,3
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) *Moyenne par habitant (en Ls)*					
23	1925.	30,66	16,19	16,87	10,85	6,61	23,16
24	1931.	47,42	27,72	25,36	19,31	18,29	37,01
25	1932.	53,47	26,40	23,94	18,00	17,56	39,72
26	1933.	54,56	25,57	22,36	16,99	15,75	39,76
27	1934.	52,65	26,51	22,15	17,59	15,46	38,95
28	1935.	44,94	25,52	20,60	15,79	15,13	34,11

(sevišķi Rīgā) bija lielākas nekā valsts darbiniekiem. Pēc 1934. g. 15. maija algu likmju starpību izlīdzināja, kā arī samazināja darbinieku skaitu. Tādēļ ar atalgojumiem pēdējos divos gados notika lielākas pārmaiņas. Pilsētu pašvaldībās atalgojumi samazinājās: 1933. g. tie bija 27,7 milj. ls, 1934. g. — 27,1 milj. ls un 1935. g. — 24,2 milj. ls, vai pēdējā gadā tie samazinājās par 2,9 milj. ls — 10,5%. Visvairāk gada laikā samazinājās Rīgā — par 2,6 līdz 17,3 milj. ls vai 13,0%, II grupas pilsētās (Liepājā, Daugavpilī, Jelgavā un Ventspilī, vai pilsētās ar iedzīvotāju skaitu pāri par 15.000) — par 0,118 līdz 3,879 milj. ls — 3,0%, III grupas pilsētās (ar iedzīvotāju skaitu no 5.000 līdz 15.000) — par 0,162 līdz 1,452 milj. ls vai 10,0%, bet mazās lauku pilsētās atalgojumi palika bez lielākām pārmaiņām, vai nedaudz pat pavairojās.

Caurmērā uz katru iedzīvotāju mūsu pilsētās 1935. g. algām izdeva 34,11 ls, pie kam Rīgā — 44,94 ls (iepriekšējā gadā — 52,65 ls), bet mazās provinces pilsētās ap 15 ls. Atsevišķās pilsētās svārstības ir vēl lielākas: Rīgā — 45 ls apmērā bija lielākās summas, Jaunjelgavā — 37 ls, Valkā — 35 ls, bet mazākās Ilūkstē — 2,66 ls, Grīvā — 3,52 ls u. c. pilsētās. Salīdzinot atalgojumu summas ar budžetu, novērojams, ka to nozīme pēdējos gados samazinās: 1933. g. atalgojumi bija 63,2% no budžeta, 1934. g. — 58,9% un 1935. g. — 51,3%, vai tagad atalgojumi ir apmēram puse budžeta. Pie atalgojumiem nav skaitītas to strādnieku algas, kas izdara dažādus kapitālu ieguldījumu darbus, bet pieskaitot tās, algas iznāktu vēl lielākas. Atsevišķās pilsētu grupās atalgojumu nozīme sevišķi plaši nesvārstās; novērojams, ka atalgojumiem mazākā nozīme ir vidējās pilsētās: pilsētās, kur iedzīvotāju skaits svārstās starp 5.000 un 15.000, atalgojumi ir 44,2% no budžeta (1934. g. — 49,3%), Rīgā tie ir 52,0% un mazās lauku pilsētās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2.000 atalgojumi arī bija 52,3%. Atsevišķās pilsētās atalgojumu nozīme svārstās lielākās robežās: Strenčos — 74,5% no budžeta, Jaunjelgavā — 73,7%, Salacgrīvā — 73,2%, Apē — 71,7%, Lejasciemā — 70,8%, vai mazās pilsētās atalgojumi ir lielāka daļa no budžeta nekā lielajās pilsētās.

№ 57. Atalgojumi pilsētu pašvaldību iestādēs 1925.—1935. g.

№ 57. Traitement dans les institutions municipales de 1925 à 1935.

№№	Iestādes *Institutions* / Gadi *Années*	Administrātīvās *Administratives*	Sociālās palīdzības *Assistance publique*	Izglītības veicināšanas *Instruction*	Veselības aizsardzības un higiēnas *Sauvegarde sanitaire et hygiène*	Labierīcības *Etablissements de bonne ordre*	Nekustamu īpašumu pārvaldīšanas un uzturēšan. *Gestion et entretien des immeubles*	Uzņēmumu un pasākumu ekspluatācijas *Exploitation des entreprises et établissem.*	Kopā *Total*
		1000 Ls							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1925.	2 408	580	6 354	1 734	879	147	2 522	14 624
2	1926.	2 860	714	7 305	2 134	1 076	185	2 985	17 259
3	1927.	3 001	828	8 156	2 301	1 116	168	3 243	18 813
4	1928.	3 472	836	8 449	2 872	1 160	161	3 448	20 398
5	1929.	3 407	985	9 256	3 326	1 387	200	4 031	22 592
6	1930.	3 677	1 070	9 520	3 714	1 352	233	4 323	23 889
7	1931.	3 908	1 068	10 615	3 918	1 183	237	4 781	25 710
8	1932.	4 001	1 071	10 581	3 644	1 200	234	6 863	27 594
9	1933.	3 976	1 153	10 512	3 516	1 286	230	6 989	27 662
10	1934.	4 129	1 137	10 195	3 370	1 254	233	6 774	27 092
11	1935.	4 079	851	8 949	2 911	1 053	224	6 173	24 240
		Procentos — *Pourcentage*							
12	1925.	16,5	4,0	43,4	11,9	6,0	1,0	17,2	100,0
13	1931.	15,2	4,2	41,3	15,2	4,6	0,9	18,6	100,0
14	1932.	14,5	3,9	38,3	13,2	4,4	0,8	24,9	100,0
15	1933.	14,4	4,2	38,0	12,7	4,6	0,8	25,3	100,0
16	1934.	15,2	4,2	37,6	12,5	4,6	0,9	25,0	100,0
17	1935.	16,8	3,5	36,9	12,0	4,4	0,9	25,5	100,0

Pēc iestādēm atalgojumi sadalās diezgan nevienlīdzīgi, tomēr to kustība pēdējā gadā visās iestādēs bija vienāda: atalgojumu kopsummas samazinājās. Visvairāk tie samazinājās izglītības veicināšanas iestādēs — par 1,246 milj. ls vai 12,2%; 1934. g. atalgojumu kopsumma bija 10,2 milj. ls, bet 1935. g. — 8,9 milj. ls; visvairāk atalgojumi samazinājās Rīgā — no 6,9 līdz 5,9 milj. ls. Rīga skolotājus labāk atalgoja nekā valsts, bet pēc 1934. g. 15. maija šo atalgojumu dažādību novērsa. Pārējās pilsētu grupās izglītības veicināšanas iestāžu atalgojumi samazinās par mazākām summām: II grupas pilsētās no 1,550 līdz 1,451 milj. ls, III — no 0,774 līdz 0,697 milj. ls, bet mazās pilsētās starpība ir niecīga. Izglītības iestāžu atalgojumi ir 36,9% no to kopsummas, pie kam Rīgā tie ir 33,9%, bet provinces pilsētās ir lielākā daļa, un mazās lauku pilsētās izglītības iestāžu atalgojumi ir 64,2% no to kopsummas, jo tur nav uzņēmumu, veselības aizsardzības iestāžu (slimnīcu) un citi, bet vienīgās iestādes ir skolas, kur tad arī izmaksā lielākos atalgojumus. No izglītības iestādēm lielākos atalgojumus izmaksā skolas, vai 1935. g. tie bija 8,65 milj. ls — 96,7% no visiem izglītības iestāžu atalgojumiem, pie kam skolotājiem izmaksāja 7,825 milj. ls. Lielākā daļa 1935. g. bija obligātorisko skolu atalgojumi — 6,58 milj. ls — 73,5%, ģimnaziju — 0,8 milj. ls — 8,9%, arodskolu — 0,542 milj. ls — 6,0%, bērnu dārzu — 0,318 milj. ls — 3,6% un citu skolu atalgojumi. Pārējo izglītības veicināšanas iestāžu atalgojumi, kā ārpusskolas izglītības iestāžu atalgojumi — 0,248 milj. ls — 2,8%, zinātnes un mākslas iestāžu atalgojumi, salīdzinot ar skolām, ir niecīgi. Pilsētu pašvaldības no obligātorisko skolu skolotāju

№ 58. Atalgojumu procents pret iestāžu uzturēšanas izdevumiem.

№ 58. % du traitement par rapport aux dépenses à l'entretien des institutions.

№№	Iestādes *Institutions* / Gadi *Années*	Administrātīvās *Administratives*	Sociālās palīdzības *Assistance publique*	Izglītības veicināšanas *Propagation de l'instruction*	Veselības aizsardzības un higiēnas *Sauvegarde sanitaire et hygiènique*	Labierīcības *Etablissem. de bonne ordre*
1	2	3	4	5	6	7
1	1925. . . .	63,7	17,0	75,8	49,0	34,0
2	1926. . . .	64,9	19,2	72,4	50,8	29,0
3	1927. . . .	65,8	23,2	76,9	48,5	31,3
4	1928. . . .	64,8	22,1	76,2	50,8	30,6
5	1929. . . .	64,8	19,7	75,0	49,7	27,7
6	1930. . . .	66,6	24,0	72,2	50,6	30,4
7	1931. . . .	65,1	15,6	73,1	48,6	26,9
8	1932. . . .	68,6	14,7	76,8	51,9	34,0
9	1933. . . .	70,5	17,2	77,1	54,0	35,2
10	1934. . . .	72,0	17,6	76,9	51,5	34,4
11	1935. . . .	65,4	12,9	75,6	47,4	25,2

atalgojumiem pašas izdod tikai vienu daļu, bet pārējo piemaksā valsts. Šī daļa līdz šim bija 50% (atsevišķos gadījumos tā bija arī lielāka); pēc 1936. g. likuma šo piemaksas daļu samazināja, un Rīgas pilsētas obligātorisko skolu skolotāji no valsts līdzekļiem algām saņem 25%, Liepājas, Jelgavas un Daugavpils — 40% un pārējo pilsētu pašvaldību skolu skolotāji — 50% no algas un ģimenes piemaksām pēc valsts noteiktām algu normām, bet pārējo daļu no pašvaldību līdzekļiem. Kur apstākļi to prasa, valsts var izsniegt minētām vajadzībām nepieciešamos līdzekļus pilnos apmēros arī pilsētām. Darba devēja iemaksas un piemaksas slimokasei (pilsētu pašvaldībās — arī nomaksas bezdarba apkarošanai), kā arī piemaksas pensiju fondā attiecīgās pašvaldības sedz no saviem līdzekļiem.

Administrātīvo iestāžu atalgojumi 1934. g. bija 15,2% un 1935. g. — 16,8% no atalgojumu kopsummas. Rīgā tie ir 16,2%, II grupas pilsētās — 14,2%, bet mazās lauku pilsētās — 27,0% no atalgojumu kopsummas. Pārskata gadā administrātīvo iestāžu atalgojumi palika bez lielākām pārmaiņām ar nelielu tendenci samazināties: 1934. g. tie bija 4,129 milj. ls un 1935. g. — 4,079 milj. ls, vai par 0,050 milj. ls — 1,2% mazāki. Pēc administrātīvām iestādēm lielākās summas bija nodaļu pārvaldei — 35,5% no atalgojumu kopsummas, pilsētas centrālai pārvaldei — 26,0%, bet Rīgā šais izdevumos ieskaitīti darbinieku sociālās apdrošināšanas izdevumi — 1,4 milj. ls — 34,1% no kopsummas.

Sociālās palīdzības iestāžu atalgojumi 1935. g. samazinājās par 0,286 līdz 0,851 milj. ls — 25,2%, un tie ir 3,5% no atalgojumu kopsummas. Lielākie atalgojumi bija Rīgā — 0,622 milj. ls — 3,6% no kopējiem Rīgas atalgojumiem; pārējās pilsētās sociālās palīdzības iestādēs bija mazi atalgojumi. Pēc atsevišķām iestādēm visvairāk atalgojumiem izdeva nespējnieku un trūcīgo pilsoņu apgādes iestādes — 0,748 milj. ls, bet pārējās iestādēs atalgojumi bija mazi. Atalgojumu summās nav skaitītas bezdarbnieku algas. Sociālās palīdzības iestādes darbinieku atalgošanai izdod mazāko daļu no sava budžeta.

Veselības aizsardzības iestādes atalgojumiem 1934. g. izdeva 3,37 milj. ls un 1935. g. — 2,91 milj. ls, vai par 0,459 milj. ls — 13,6% mazāk. No visiem atalgojumiem tie ir 12,0%, vai salīdzinot ar iepriekšējo gadu to nozīme nedaudz samazinājusies. Rīga veselības aizsardzības iestāžu darbinieku atalgojumiem izdod visvairāk — 2,223 milj. ls, vai 12,8% no atalgojumu kopsummas Rīgā. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, šī summa nedaudz samazinājusies. Provinces pilsētas šo iestāžu atalgojumiem izdod samērā mazas summas: II grupas pilsētas — 0,459 milj. ls, vai salīdzinot ar iepriekšējo gadu tās nedaudz pavairojušās. Sevišķi mazas summas izdod mūsu lauku pilsētas, kur veselības aizsardzības iestāžu ir ļoti maz. Starp veselības aizsardzības iestādēm visvairāk izdod slimnīcu darbinieku, kā medicīniskā, tā arī saimnieciskā personāla, algām — 2,616 milj ls (iepriekšējā gadā — 3,036 milj. ls), vai 89,9% no visiem šo iestāžu atalgojumiem. Pārējie veselības aizsardzības iestāžu atalgojumi ir tikai $^1/_{10}$, un lielākie atalgojumi ir sanitārās uzraudzības iestādēm — 0,084 milj. ls, aizsardzībai pret lipīgām slimībām, veterinārās higiēnas un citām iestādēm, kā ātrai palīdzībai, fiziskai kultūrai, ūdensdziedniecībai u. c.

Labierīcības iestāžu atalgojumi 1934. g. bija 1,254 milj. ls un 1935. g. — 1,053 milj. ls, vai par 0,201 milj. ls — 16,0% mazāki; no atalgojumu kopsummas tie bija 4,4%. Visvairāk šo iestāžu atalgojumiem izdeva Rīga: 1934. g. — 1,007 milj. ls un 1935. g. — 0,829 milj. ls, vai 4,8% no visiem saviem atalgojumiem. Provinces pilsētās labierīcības iestāžu atalgojumi ir mazāki — kā summa, tā arī nozīme. No atsevišķām labierīcības iestādēm lielākie atalgojumi ir sanitārai labierīcībai un ugunsgrēku novēršanai (ugunsdzēsēju algošanai).

Nekustamas mantas pārvaldīšanas atalgojumi 1935. g. bija 0,224 milj. ls, vai 0,9% no visiem atalgojumiem. Visvairāk izdeva Rīgā — 0,210 milj. ls, bet pārējās pilsētās šie izdevumi bija mazi.

Uzņēmumos un pasākumos atalgojumi ir ļoti lieli, un pēc saviem apmēriem tie ir otrā vietā. Pēdējos divos gados šie atalgojumi samazinās: 1933. g. tie bija 7,0 milj. ls, 1934. g. — 6,77 milj. ls un 1935. g. — 6,17 milj. ls, vai pēdējā gadā tie ir par 0,601 milj. ls — 8,9% mazāki. No atalgojumu kopsummas tie visu laiku bija ap $^1/_4$ un 1935. g. — 25,5%. Atsevišķās pilsētās un pilsētu grupās uzņēmumu atalgojumu izdevumi ir ļoti svārstīgi. Visvairāk izdod Rīga: 1933. g. — 5,61 milj. ls, 1934. g. — 5,30 milj. ls un 1935. g. — 4,71 milj. ls, vai pēdējos divos gados šie atalgojumi samazinās. No atalgojumu kopsummas Rīgas uzņēmumos tie ir 27,2%. Pārējās pilsētās šī daļa, nerunājot nemaz par summu, ir ievērojami mazāka, un, piemēram, V grupas pilsētās atalgojumi uzņēmumos bija tikai 33.000 ls, vai 6,2% no to kopsummas šais pilsētās. Pilsētu pašvaldībām ir daudz un dažādu uzņēmumu, un atalgojumu summas tur nav vienādas. Visvairāk atalgojumos pēdējos gados izmaksāja satiksmes uzņēmumi: 1933. g. — 3,68 milj. ls, 1934. g. — 3,43 milj. ls un 1935. g. — 3,09 milj. ls; starp šiem uzņēmumiem pirmā vietā ir ielu dzelzceļi (Rīgā un Liepājā). Otrā vietā ir elektrības iestādes; tās pilsētu pašvaldībām dod lielu peļņu, un elektrības iestādes ir ierīkojušas ļoti daudz pilsētu pašvaldības, tomēr atalgojumi tur nav sevišķi lieli, un 1935. g. tie bija 1,522 milj. ls. Lopkautuvēs atalgojumi

№ 59. Atalgojumi pilsētu pašvaldībās 1931.—1935. g.

№ 59. Traitement dans les institutions municipales de 1931 à 1935.

№№	Pilsētas *Villes* / Gadi *Années*	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	Uz vienu iedzīvotāju *Par habitant*	% no budžeta *% du budget*
		Latos						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīga	17 919 380	20 208 666	20 620 049	19 897 622	17 306 060	44,94	52,0
2	Liepāja	1 730 588	1 691 377	1 621 434	1 641 464	1 717 855	30,09	47,9
3	Daugavpils	1 306 972	1 237 021	1 198 301	1 208 612	996 875	22,07	59,0
4	Jelgava	798 045	769 166	759 252	875 339	883 750	25,92	54,7
5	Ventspils	342 953	282 010	276 065	271 061	280 221	17,88	48,6
6	Rēzekne	327 747	308 561	307 301	294 880	258 886	19,70	46,8
7	Cēsis	216 893	226 476	190 975	202 921	208 491	23,83	37,8
8	Valmiera	299 934	289 216	270 512	301 527	272 960	32,18	50,2
9	Tukums	143 422	138 590	129 996	118 159	119 211	14,64	36,4
10	Rīgas Jūrmala	248 817	271 939	270 308	259 631	265 139	33,72	38,7
11	Kuldīga	163 244	155 993	146 861	137 223	127 573	17,77	53,8
12	Jēkabpils	92 825	96 951	88 078	81 925	88 850	15,25	59,6
13	Ludza	138 610	124 566	116 116	100 954	91 099	16,43	57,0
14	Grīva	75 050	75 199	44 734	50 935	19 502	3,52	24,5
15	Bauska	85 550	86 882	98 747	103 927	110 397	22,51	48,6
16	Sloka	141 181	56 701	64 029	66 205	62 267	13,39	48,5
17	Saldus	85 892	76 237	72 948	76 199	73 757	16,72	61,8
18	Alūksne	37 656	37 321	42 452	43 222	42 279	9,64	45,1
19	Rūjiena	66 240	61 610	50 390	47 319	57 225	13,19	42,4
20	Krāslava	69 204	66 223	59 402	55 808	52 098	12,18	54,7
21	Talsi	73 782	55 960	55 403	58 053	47 303	11,49	37,2
22	Gulbene	49 566	53 930	50 158	47 884	42 363	11,09	53,1
23	Smiltene	55 248	46 610	45 683	45 938	45 379	12,09	43,7
24	Krustpils	33 855	31 818	29 910	32 444	31 666	8,66	43,2
25	Līvāni	29 116	35 513	37 361	44 235	50 517	14,32	62,8
26	Aizpute	75 301	70 028	57 468	57 578	53 547	15,67	35,4
27	Auce	49 954	47 762	48 852	47 046	52 803	15,90	49,4
28	Valka	155 438	149 763	121 160	134 349	115 192	35,25	69,1
29	Limbaži	55 382	57 214	51 966	51 245	43 200	15,05	39,3
30	Dobele	37 562	34 241	33 204	26 030	24 742	10,02	28,9
31	Madona	57 413	60 234	61 079	58 272	59 486	25,24	55,3
32	Jaunjelgava	77 979	80 539	78 732	78 132	79 765	37,05	73,7
33	Balvi	46 732	46 383	40 450	37 216	25 120	12,41	37,4
34	Kārsava	41 667	40 764	47 908	54 864	52 720	28,19	69,0
35	Sabile	32 564	37 278	33 260	33 033	25 647	14,12	48,1
36	Strenči	37 718	30 751	28 930	28 683	28 995	16,45	74,5
37	Ogre	26 531	26 738	25 155	27 969	28 591	16,56	41,8
38	Kandava	19 017	22 189	20 237	18 725	18 493	10,76	45,0
39	Preiļi	29 561	25 754	23 585	24 575	24 845	14,95	68,1
40	Varakļāni	30 698	24 174	22 190	26 566	25 754	15,51	44,1
41	Sigulda	24 960	23 380	20 205	19 740	33 229	20,54	51,4
42	Zilupe	315	8 690	11 095	11 744	13 276	8,48	54,8
43	Pļaviņas	88 599	51 679	46 693	50 132	53 768	35,94	55,7
44	Mazsalaca	20 895	20 081	20 453	19 180	6 815	4,57	31,2
45	Subate	39 036	40 829	30 360	17 249	6 054	4,07	34,0
46	Priekule	26 451	25 859	23 850	21 142	20 062	14,89	49,3
47	Viesīte	17 339	13 705	13 976	14 694	15 800	11,79	45,6
48	Viļāni	26 625	23 451	26 037	24 066	22 545	16,91	55,0
49	Ilūkste	3 730	2 267	2 182	2 320	3 460	2,66	27,0
50	Jaunlatgale	—	—	1 116	11 048	15 574	12,54	53,2
51	Ķemeri	7 965	8 920	15 950	19 561	22 995	20,01	35,1
52	Valdemārpils	18 726	21 485	18 062	16 628	15 239	13,43	61,5
53	Grobiņa	22 254	9 184	3 654	4 009	4 935	4,59	33,7
54	Gostiņi	—	—	—	11 480	15 452	15,56	45,7
55	Āpe	24 208	23 983	18 956	20 530	20 562	22,30	71,7
56	Salacgrīva	41 786	39 520	27 531	26 660	24 700	26,82	73,2
57	Ainaži	17 110	17 488	15 749	15 311	13 792	15,02	57,3
58	Piltene	6 744	6 599	8 689	6 469	8 261	11,21	56,3
59	Durbe	6 997	7 191	7 314	2 817	3 380	6,44	32,2
60	Lejasciems	11 243	11 281	9 530	9 153	9 688	20,79	70,8
	Kopā *Total*	25 710 270	27 593 940	27 662 043	27 091 703	24 240 210	34,11	51,3

bija 0,320 milj. ls, gāzes iestādēs — 0,248 milj. ls, tirgos — 0,246 milj. ls, ūdensvados — 0,244 milj. ls, bet pārējos uzņēmumos atalgojumi ir zem 0,2 milj. ls. Uzņēmumu atalgojumi ievērojami atšķiras no pārējiem, jo šeit skaitītas arī strādnieku algas, kuŗas pāriet uz jaunražoto vai pārstrādāto produktu un tādā kārtā dod jaunas vērtības. Turpretim pārējo nozaŗu atalgojumiem pa lielākai daļai ir administrātīvs raksturs.

№ 60. Igaunijas pilsētu un miestu ieņēmumi un izdevumi 1922.—1933./34. s. g.

№ 60. Recettes et dépenses des villes et des bourgs d'Estonie — des exercices de 1922 à 1933/34.

№№	Gadi *Exercices*	Ieņēmumi — *Recettes*			Izdevumi — *Dépenses*			Atlikums (+) vai iztrūkums (—) *Reste (+) ou déficit (—)*		
		Pilsētas *Villes*	Miesti *Bourgs*	Kopā *Total*	Pilsētas *Villes*	Miesti *Bourgs*	Kopā *Total*	Pilsētas *Villes*	Miesti *Bourgs*	Kopā *Total*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1922.	6 345	.	.	6 126	.	.	+ 219	.	.
2	1923.	9 846	.	.	9 700	.	.	+ 146	.	.
3	1924.	10 714	574	11 288	10 583	602	11 185	+ 131	— 28	+ 103
4	1925.	11 781	596	12 377	11 295	573	11 868	+ 486	+ 23	+ 509
5	1926.	14 306	671	14 977	14 258	638	14 896	+ 48	+ 33	+ 81
6	1927./28.*) . .	16 901	457	17 358	16 670	425	17 095	+ 233	+ 32	+ 265
7	1928./29. . . .	15 203	487	15 690	15 005	477	15 482	+ 199	+ 9	+ 208
8	1929./30. . . .	16 756	624	17 380	16 826	603	17 429	— 69	+ 21	— 48
9	1930./31. . . .	16 781	663	17 444	16 646	640	17 286	+ 136	+ 23	+ 159
10	1931./32. . . .	13 854	529	14 383	13 865	512	14 377	— 11	+ 17	+ 6
11	1932./33. . . .	12 853	632	13 485	12 876	607	13 483	— 23	+ 25	+ 2
12	1933./34.**) . .	10 329	379	10 708	10 176	362	10 538	+ 153	+ 17	+ 170

Atsevišķo nozaru atalgojumi caurmērā uz vienu iedzīvotāju iet līdztekus pašām summām, un tādēļ lielākie ir izglītības veicināšanas iestāžu atalgojumi — 12,59 ls, pie kam Rīgā — 15,22 ls, bet provinces pilsētu grupās svārstās ap 9—10 ls uz katru iedzīvotāju. Otrā vietā ir atalgojumi uzņēmumos — 8,69 ls, pie kam Rīgā — 12,23 ls un V grupas pilsētās — 0,94 ls uz katru iedzīvotāju. Administrātīvo iestāžu atalgojumi ir 5,74 ls uz 1 iedzīvotāju, Rīgā — 7,41 ls un V grupas pilsētās — 4,08 ls. Veselības aizsardzības iestāžu atalgojumi ir 4,10 ls uz katru iedzīvotāju, pie kam Rīgā — 5,77 ls un V grupas pilsētās tikai — 0,18 ls. Labierīcības iestāžu atalgojumi uz vienu iedzīvotāju ir 1,48 ls, sociālās palīdzības — 1,20 ls.

Atalgojumi procentos no attiecīgo nozaru kopizdevumiem ir ļoti nevienādi. Lielāko daļu atalgojumos izdod izglītības veicināšanas iestādes un 1935. g. — 75,6% no visiem šīs nozares izdevumiem; lielākie atalgojumi ir skolotājiem. Otrā vietā ir administrātīvās iestādes — 65,4%; iepriekšējā gadā šī daļa bija lielāka — 72,0%. Veselības aizsardzības iestādēs atalgojumos izdod 47,4% no kopizdevumiem, labierīcības — 25,2%, bet mazākā daļa ir sociālās palīdzības iestādēm — 12,9%. Uzņēmumi pilsētu pašvaldību budžetos ietilpst ar peļņu vai zaudējumiem, un pret to būtu nepareizi aplēst apgrozījumu summas.

Igaunijas pilsētu pašvaldību finances.

Finances des municipalités de l'Estonie.

Igaunijas pilsētu pašvaldībām ir daudz kopēja ar mūsu pilsētām. Vispirms, tām jau kopēja priekškara vēsture, kad tās darbojās pēc vieniem un tiem pašiem likumiem, otrs, arī pēckara gados to attīstība gāja līdztekus. Tomēr ir arī savas atšķirības. Igaunijā pilsētu pašvaldības ir divējādas: pilntiesīgas un ar sašaurinātām tiesībām, vai pilsētas un miesti. Igaunijā pilsētu pašvaldību saimniecības gads sākas 1. aprīlī un beidzas nākošā kalendāra gada 31. martā. Igaunijas pilsētu pašvaldību finanču statistikas principi ir mazliet citādi, jo tur apstrādā faktiskos ieņēmumus un izdevumus, bet mēs budžetus. Tomēr šīm atšķirībām nav izšķirējas nozīmes, jo pamata noteikumi ir vienādi — abās valstīs budžeti apstrādāti vai aplēsti pēc neto principa. Arī pilsētu un miestu jautājums viegli un vienkārši atrisināms, ja ievēro, ka līdz 1928. gadam arī pie mums bija miestu pašvaldības, kad tās visas pārvērta par pilntiesīgām pilsētām. Tādēļ Igaunijas pilsētu un miestu pašvaldības skaitītas kopā, un tad tās ir salīdzināmas ar mūsu pilsētām. Nelielas grūtības rada tikai skaitļu termiņi: par mūsu pilsētām iespējams publicēt budžetus par 1935. gadu, turpretim Igaunijas pilsētu pašvaldību ieņēmumi un izdevumi ir tikai par 1932./33. s. g., bet arī tās pārvaramas, ja salīdzina ar mūsu pilsētu pašvaldību skaitļiem.

Igaunijā ir 18 pilsētas un 17 miesti, vai kopā 35 pilsētu pašvaldības, bet pie mums — 60; arī pilsētu iedzīvotāju skaits pie mums ir divkārši lielāks. Tādēļ arī ieņēmumu un izdevumu kopsummas Igaunijas pilsētās ir ievērojami mazākas, un tās var salīdzināt tikai caurmērā uz vienu iedzīvotāju. Lielākie ieņēmumi Igaunijas pilsētu pašvaldībām bija 1930./31. s. g., kad tie sasniedza 17,4 milj. ls; nākošos gados tie strauji samazinājās —

*) Sākot ar 1927. gadu pilsētu pašvaldību saimniecības gads skaitās no 1. aprīļa līdz 31. martam nākošā gadā. 1927./1928. s. g. 15 mēneši.

**) Budžets.

№ 61. Igaunijas pilsētu un miestu ieņēmumi.

№ 61. *Recettes des villes et des bourgs d'Estonie.*

№№	Ieņēmumi *Recettes* / Gadi *Exercices*	Nodokļi *Impôts*	Starp tiem — *dont:* Mantas *Sur les biens*	Tirdzniecības un rūpniecības *Taxes comm. et industr.*	Patstāvīgie *Permanentes*	Citi *Autres*	Nekustamas mantas peļņa *Bénéfice net des immeubles*	Uzņēmumu peļņa *Bénéfice net des entreprises*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Dažādi ieņēmumi *Recettes diverses*	Kārtējie ieņēmumi *Recettes ordinaires*	Ārkārtējie ieņēmumi *Recettes extraordinaires*	Kopā *Total*
		1000 latos											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	1924. . . .	5 432	2 895	1 748	299	490	665	435	1 838		8 370	2 429	10 799
2	1925. . . .	5 783	3 054	1 949	341	439	867	569	2 360		9 579	2 709	12 288
3	1926. . . .	6 000	3 225	1 901	372	502	832	1 020	2 887		10 739	4 239	14 978
4	1927./28. . .	7 500	3 870	2 564	447	619	1 335	1 274	1 490	3 045	14 644	2 840	17 484
5	1928./29. . .	6 784	4 031	1 830	446	477	1 067	1 006	1 582	2 535	12 974	2 717	15 691
6	1929./30. . .	7 151	4 269	1 883	481	518	1 067	1 107	1 355	3 026	13 706	3 675	17 381
7	1930./31. . .	7 140	4 352	1 932	270	586	1 126	1 109	1 922	3 083	14 380	3 068	17 448
8	1931./32. . .	6 999	4 410	1 829	242	518	1 025	1 021	430	2 822	12 297	2 086	14 383
9	1932./33. . .	6 455	4 248	1 697	230	280	963	1 099	352	2 788	11 657	1 828	13 485
10	1933./34.*) .	4 554	3 105	1 136	168	145	719	974	221	2 118	8 586	2 122	10 708
		Procentos — *en* %											
11	1924. . . .	50,3	26,8	16,2	2,8	4,5	6,2	4,0	17,0		77,5	22,5	100,0
12	1925. . . .	47,1	24,8	15,9	2,8	3,6	7,1	4,6	19,2		78,0	22,0	100,0
13	1926. . . .	40,1	21,5	12,7	2,5	3,4	5,5	6,8	19,3		71,7	28,3	100,0
14	1927./28. . .	42,9	22,1	14,7	2,6	3,5	7,6	7,3	8,5	17,4	83,7	16,3	100,0
15	1928./29. . .	43,2	25,7	11,7	2,8	3,0	6,8	6,4	10,1	16,2	82,7	17,3	100,0
16	1929./30. . .	41,2	24,6	10,8	2,8	3,0	6,1	6,4	7,8	17,4	78,9	21,1	100,0
17	1930./31. . .	40,9	24,9	11,1	1.5	3,4	6,4	6,4	11,0	17,7	82,4	17,6	100,0
18	1931./32. . .	48,7	30,7	12,7	1,7	3,6	7,1	7,1	3,0	19,6	85,5	14,5	100,0
19	1932./33. . .	47,9	31,5	12,6	1,7	2,1	7,1	8,1	2,6	20,7	86,4	13,6	100,0
20	1933./34.*) .	42,5	29,0	10,6	1,6	1,3	6,7	9,1	2,1	19,8	80,2	19,8	100,0

1931./32. s. g. līdz 14,4 un 1932./33. s. g. līdz 13,5 milj. ls, vai arī pēdējā gadā tie samazinājušies par 7%. Gandrīz līdzīga ir arī mūsu pilsētu pašvaldību ieņēmumu kustība, un šai ziņā nekādas lielas izšķirības nav.

Igaunijas pilsētu un arī miestu pašvaldību ieņēmumu struktūra ir līdzīga mūsējai: lielākais ieņēmumu postenis — 48% apmērā ir nodokļi; pie mums tas 1933. gadā bija 44%, vai nedaudz mazāks. Uzņēmumu peļņas nozīme Igaunijas pilsētu pašvaldībās bija 8,2%, bet pie mums tā ievērojami lielāka — 29%. Ja arī to skaitītu kopā ar nekustamas mantas peļņu, tad Igaunijā tā būtu 16,4%, bet pie mums — 32,6%. Ārkārtējiem ieņēmumiem Igaunijas pilsētu pašvaldībās visu laiku bija liela nozīme, un 1926. gadā tā sasniedza pat 28,3%; arī pēdējā gadā ārkārtējo ieņēmumu nozīme — 13,2% apmērā ir ļoti liela. Starp ārkārtējiem ieņēmumiem visvairāk ir aizņēmumi vai arī kapitālu izlietošana. Mūsu pilsētu pašvaldībās ārkārtējo ieņēmumu nozīme tik liela nekad nav bijusi, izņemot pašus pirmos miera gadus — 1920. un 1921. g., kad tās darbojās ļoti grūtos apstākļos, un faktiski finanču jautājums tad vēl nemaz nebija nokārtots. 1933. gadā ārkārtējie ieņēmumi mūsu pilsētu pašvaldībās bija tikai 2,6% no budžetu kopsummas; pat absolūtos skaitļos pie mums tie bija mazāki nekā Igaunijā, vai 1,1 un 1,8 milj. ls.

Izdevumi abās valstīs ir salīdzināmi tikai pa daļai, jo izdevumu posteņi dažreiz ir vienādi vienīgi pēc nosaukumiem. Ārkārtējie izdevumi Igaunijas pilsētu pašvaldībās ir gandrīz vienādi ar ārkārtējiem ieņēmumiem. Salīdzinot ar mūsu ārkārtējiem izdevumiem jeb kapitālu ieguldījumiem, abās valstīs tie visumā nozīmes ziņā ir vienādi: 1932./33. s. g. Igaunijā ārkārtējie izdevumi bija 14,4% no kopsummas, bet pie mums 1933. g. — 10,3%. Tā kā ārkārtējie ieņēmumi pie mums ir daudz mazāki, tad kapitālu ieguldījumus (ārkārtējos izdevumus) pa lielākai daļai mēs izdarām ar kārtējiem ieņēmumiem (ar nodokļiem un uzņēmumu peļņu). Igaunijas pilsētu pašvaldības savus ārkārtējos izdevumus sedz ar aizņēmumiem (ārkārtējiem ieņēmumiem). No pārējiem izdevumiem atzīmējamas izglītības veicināšanai izlietotās summas, kas Igaunijas pašvaldībās ir tikai 17,6% no budžeta, bet pie mums tās 1933. gadā ir 31,1%, vai ievērojami lielākas. Veselības aizsardzības iestādēm Igaunijas pašvaldības izdeva 12,0%, bet mūsu — 14,9% no budžeta. Sociālās palīdzības un labierīcības izdevumi

*) Budžets.

№ 62. Igaunijas pilsētu un miestu izdevumi.
№ 62. *Dépenses des villes et des bourgs d'Estonie.*

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi *Années*	Izpildu organi u. c. *Organes éxecutifs*	Ugunsdzēsēji *Pompiers*	Labierīcības *Services publiques*	Izglītība *Instruction*	Sociālā palīdzība *Assistance publique*	Veselības aizsardzība *Sauvegarde sanitaire*	Finanču operācijas *Opérations financières*	Citi izdevumi *Autres dépenses*	Kārtējie izdevumi *Dépenses ordinaires*	Ārkārtējie izdevumi *Dépenses extraordinaires*	Kopā *Total*
		1000 latos										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1924. . . .	725	1 545		2 240	2 323		978	107	7 918	2 780	10 698
2	1925. . . .	781	1 766		2 368	2 771		1 118	158	8 962	2 820	11 782
3	1926. . . .	839	2 083		2 364	3 279		1 373	210	10 148	4 747	14 895
4	1927./28. . .	1 670	214	2 414	3 301	2 336	2 116	1 832	256	14 139	3 080	17 219
5	1928./29. . .	1 460	172	2 354	2 493	2 221	1 814	1 993	206	12 713	2 770	15 483
6	1929./30. . .	1 592	178	2 597	2 649	2 688	1 998	1 787	231	13 720	3 709	17 429
7	1930./31. . .	1 599	175	2 549	2 613	2 658	1 876	2 493	288	14 251	3 035	17 286
8	1931./32. . .	1 425	166	2 460	2 562	2 498	1 734	1 136	265	12 246	2 131	14 377
9	1932./33. . .	1 349	175	2 466	2 363	2 373	1 618	972	182	11 498	1 985	13 485
10	1933./34. *) .	955	123	1 887	1 628	1 744	1 189	480	335	8 341	2 197	10 538
		Procentos — *en* %										
11	1924. . . .	6,9	14,4		20,9	21,7		9,1	1,0	74,0	26,0	100,0
12	1925. . . .	6,7	15,0		20,1	23,5		9,5	1,3	76,1	23,9	100,0
13	1926. . . .	5,6	14,0		15,9	22,0		9,2	1,4	68,1	31,9	100,0
14	1927./28. . .	9,7	1,2	14,0	19,2	13,6	12,3	10,6	1,5	82,1	17,9	100,0
15	1928./29. . .	9,5	1,1	15,2	16,1	14,3	11,7	12,9	1,3	82,1	17,9	100,0
16	1929./30. . .	9,2	1,0	14,9	15,2	15,4	11,5	10,2	1,3	78,7	21,3	100,0
17	1930./31. . .	9,3	1,0	14,7	15,1	15,4	10,9	14,4	1,7	82,5	17,5	100,0
18	1931./32. . .	9,8	1,2	17,1	17,8	17,4	12,1	7,9	1,9	85,2	14,8	100,0
19	1932./33. . .	10,0	1,3	18,3	17,5	17,6	12,0	7,3	1,3	85.3	14,7	100,0
20	1933./34. *) .	9,1	1,2	17,9	15,4	16,5	11,3	6,0	1,8	79,2	20,8	100,0

Igaunijas pilsētu pašvaldībās turpretim ir lielāki nekā pie mums.

Igaunijas pilsētu pašvaldības uzdod faktiskos ieņēmumus un izdevumus, un tādēļ ir arī redzams, kā pilsētu pašvaldību ieņēmumu budžeti — finanču plāni reālizējas. Sākot ar 1924. gadu līdz 1928./29. s. g., ieņēmumi visu laiku pārsniedza izdevumus, un atsevišķos

№ 63. Lietuvas pilsētu un miestu izdevumi
№ 63. *Dépenses des villes et des bourgs de la Lithuanie*

№№	Izdevumi *Dépenses* / Gadi *Années*	Administrātīvie *Administratives*	Agronomiskā palīdzība *Agriculture*	Izglītība un māksla *Instruction et arts*	Sociālā apgāde *Assistance sociale*	Veselības aizsardzība *Santé publique*	Aresta telpas *Maisons d'arrêt*	Policijas uzturēšana *Police d'Etat et municipale*	Kareivju iesaukšana *Appel des conscrits*	Satiksmes ceļi *Voies de communication*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1931.***)	859	—	1 085	661	628	7	51	6	128
2	1932.	1 247	3	1 510	834	712	25	74	7	781
3	1933.	1 013	0,5	941	729	821	29	82	8	599
4	1934.	1 147	1	974	833	763	29	85	8	374
5	1935. **)	954	2	1 033	896	735	32	81	9	312
		Procentos —								
6	1931.	10,4	—	13,1	8,0	7,6	0,1	0,6	0,1	1,5
7	1932.	15,6	0,0	18,8	10,4	8,9	0,3	0,9	0,1	9,7
8	1933.	12,2	0,0	11,3	8,7	9,9	0,3	1,0	0,1	7,2
9	1934.	15,0	0,0	12,7	10,9	10,0	0,4	1,1	0,1	4,9
10	1935.**).	10,5	0,0	11,4	9,8	8,1	0,4	0,9	0,1	3,4

*) Budžets — *Budget.*
**) Iepriekšējas ziņas — *données préliminaires.*
***) Tikai I grupas pilsētas — *seulement 1 groupe de villes.*

№ 64. Lietuvas pilsētu un miestu ieņēmumi (bez Klaipēdas).

№ 64. Recettes des villes et des bourgs de la Lithuanie (sans Klaipéda).

№№	Ieņēmumi *Recettes* / Gadi *Années*	Nekustamas mantas nodokļi *Impôts sur les immeubles*	Profesionālo nodokļi *Impôts profess.*	Dažādi nodokļi *Impôts divers*	Nodevas *Droits*	Tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumi *Recettes des entreprises com. et industr.*	Īpašumi un kapitāli *Recettes des biens et des capitaux*	Parādu atmaksas *Recettes proven. du rembours. des dettes*	Dažādi ieņēmumi *Recettes diverses*	Kārtējie ieņēmumi *Recettes ordinaires*	Ārkārtējie ieņēmumi *Recettes extraordin.* Kopā *Total*	to starpā: aizņēmumi *dont: emprunts*	Kopā *Total*
		1000 latos											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	1931.**) . .	799	1 343	579	708	560	899	34	150	5 072	3 259	877	8 331
2	1932. . . .	961	1 635	1 025	728	976	1 028	81	216	6 650	1 446	1 234	8 096
3	1933. . . .	1 185	1 364	1 201	520	980	878	105	191	6 424	2 022	1 695	8 446
4	1934. . . .	1 275	1 412	1 188	526	946	818	74	205	6 444	1 199	—	7 643
5	1935.*) . . .	1 191	1 454	1 190	514	3 219	821	64	163	8 616	493	—	9 109
		Procentos — *en* %											
6	1931. . . .	9,6	16,1	7,0	8,5	6,7	10,8	0,4	1,8	60,9	39,1	10,5	100,0
7	1932. . . .	11,9	20,2	12,7	9,0	12,0	12,7	1,0	2,7	82,2	17,8	15,2	100,0
8	1933. . . .	14,0	16,2	14,2	6,2	11,6	10,4	1,2	2,3	76,1	23,9	20,1	100,0
9	1934. . . .	16,7	18,5	15,5	6,9	12,4	10,7	0,9	2,7	84,3	15,7	—	100,0
10	1935.*) . . .	13,1	16,0	13,1	5,6	35,3	9,0	0,7	1,8	94,6	5,4	—	100,0
													100,0

gados bija ievērojami pārpalikumi. Vienīgi 1929./30. s. g. bija neliels iztrūkums. Saimnieciskās krizes gados pārpalikumi ievērojami samazinājās, un atsevišķās pilsētās bija arī iztrūkumi. Kā zināms pēc iepriekšējiem skaitļiem, arī mūsu pilsētas darbojas ar pārpalikumu, jo ievēro taupību un racionālo saimniecību, kas tagad iespējama pēc atsvabināšanās no partiju patvaļīgās un izšķērdīgās saimniekošanas. Visumā Igaunijas pilsētu pašvaldību finances ar nelielām, tikko aizrādītām īpatnībām ir līdzīgas mūsu pilsētu pašvaldību saimniecībai.

(bez Klaipēdas).

(sans Klaipéda).

Līdzdalība pilsētu uzturēšanā *Entretien des villes*	Gādība par ugunsgrēku novēršanu *Mesures contre incendies*	Pašvaldību obligācijas *Obligations municipales*	Krediti *Crédit*	Īpašumu pārvaldīšana *Gestion des biens*	Kopā *Total*
12	13	14	15	16	17
2 489	484	1 765	88	—	8 251
1 614	482	677	60	—	8 026
1 495	309	698	8	1 600	8 332
1 071	284	949	1 125	—	7 643
997	284	782	868	2 124	9 109
en %					
30,2	5,9	21,4	1,1	—	100,0
20,1	6,0	8,4	0,8	—	100,0
17,9	3,7	8,4	0,1	19,2	100,0
14,1	3,7	12,4	14,7	—	100,0
10,9	3,1	8,6	9,5	23,3	100,0

Lietuvas pilsētu finances.

Finances des villes en Lithuanie.

Pilsētu pašvaldības Lietuvā iedalītas divās grupās: I un II šķiras pilsētās; pie pēdējām skaita nelielās lauku pilsētas. Lietuvā un arī Igaunijā pilsētām pēc to iedzīvotāju skaita ir mazāka nozīme nekā pie mums. Igaunijā bija 35 pilsētas un miesti, bet Lietuvā — 32, pie mums turpretim ir 60 pilsētu pašvaldības. Igaunijas pilsētās iedzīvotāju skaits bija 31,9% no visiem, Lietuvā — 23,3%, bet pie mums — 36,5%. Mūsu pilsētu iedzīvotāju skaitu sevišķi pavairo Rīga; Igaunijas un Lietuvas galvas pilsētas iedzīvotāji ir ievērojami mazāka daļa no kopējā skaita nekā pie mums. Tallinā no Igaunijas kopējā iedzīvotāju skaita bija 12,2%, Kaunā no Lietuvas iedzīvotāju skaita bija tikai 4,2%, bet Rīgā ir 19,7% no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Tādēļ arī pilnīgi dabiski, ka pilsētu pašvaldību ieņēmumu un izdevumu summas Lietuvā ir tik mazas. 1935. g. budžetu kopsumma ir 9,1 milj. ls, vai par 1,5 milj. ls — 21,0% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Pirmās šķiras pilsētās budžetu kopsumma bija 8,0 milj. ls, bet otrās — 1,1 milj. ls; II šķiras pilsētām

*) Iepriekšējās ziņas — *données préliminaires.*
**) Tikai I grupas pilsētas — *seulement I groupe de villes.*

№ 65. Lietuvas pilsētu un miestu ieņēmumi un izdevumi 1931.—1935. g. (bez Klaipēdas).

№ 65. Recettes et dépenses des villes et des bourgs de la Lithuanie de 1931 à 1935 (sans Klaipéda).

№№	Gadi / *Années*	Ieņēmumi — *Recettes*			Izdevumi — *Dépenses*			Atlikums (+) vai iztrūkums (—) / *Reste (+) ou déficit (—)*		
		I grupas pilsētās / *I groupe de villes*	II grupas pilsētās / *II groupe de villes*	Kopā / *Total*	I grupas pilsētās / *I groupe de villes*	II grupas pilsētās / *II groupe de villes*	Kopā / *Total*	I grupas pilsētās / *I groupe de villes*	II grupas pilsētās / *II groupe de villes*	Kopā / *Total*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1931.	8 331	1 349	9 680	8 251	1 274	9 525	+ 80	+ 75	+ 155
2	1932.	7 225	871	8 096	7 202	823	8 025	+ 23	+ 48	+ 71
3	1933.	7 366	1 080	8 446	7 326	1 006	8 332	+ 40	+ 74	+ 114
4	1934.	6 628	1 015	7 643	6 647	996	7 643	— 19	+ 19	—
5	1935.*)	8 004	1 105	9 109	8 004	1 105	9 109	—	—	—

līdzīgas summas bija arī iepriekšējos gados, turpretim I šķiras pilsētu ieņēmumi un izdevumi 3 iepriekšējos gados bija mazāki. Izņemot 1934. g., kad ieņēmumi un izdevumi bija pilnīgi izlīdzināti, iepriekšējos gados parasti bija pārpalikumi, un lielākās summas bija II šķiras pilsētās: 1933. g. — 114.000 ls, pie kam II šķiras pilsētās — 74.000 ls, un 1934. g. II šķiras pilsētās pārpalikums bija 19.000 ls.

Ieņēmumos lielākais postenis ir nodokļi; 1934. g. ieņēma — $4,_{4}$ milj. ls, vai $57,_{6}$% no kopsummas; 1935. g. budžetā no nodokļiem paredzēja ieņemt — $4,_{35}$ milj. ls vai $47,_{8}$%. Nozīmes samazināšanās izskaidrojama ar citu ieņēmumu posteņu strauju pavairošanos. No nodokļiem lielākos ieņēmumus dod profesionālie nodokļi — $1,_{454}$ milj. ls vai $16,_{0}$%, nekustamas mantas nodokļi — $1,_{191}$ milj. ls — $13,_{1}$%, dažādi — $1,_{190}$ milj. ls — $13,_{1}$% un nodevas — $0,_{514}$ milj. ls — $5,_{6}$%. Šāda veida nodokļi bija arī lauku pašvaldībās — pagastos un apriņķos. Pārskata gadā ievērojami pārkārtoja pilsētu pašvaldību ieņēmumu klasifikāciju: iepriekšējos gados ieņēmumos uzrādīja uzņēmumu financiālos rezultātus, tagad turpretim ieņēmumos ir visi uzņēmumu apgrozījumi, jo jaunie budžeti sastādīti pēc bruto principa. Lietuvā finanču technika — budžetu klasifikācijas principi ir pretēji mūsējiem. Pie mums un Igaunijā no bruto budžeta pāriet uz neto, uzrādot tīros ieņēmumus un izdevumus bez apgrozījumu summām (šāda budžeta klasifikācija pieņemta arī starptautiskās statistiskās konferencēs). Pilsētu pašvaldību ieņēmumu un izdevumu salīdzināšana turpmāk būs grūtāka; lai to varētu, jāizdara īpašas aplēses. Ieņēmumi no uzņēmumiem 1934. g. bija $0,_{946}$ milj. ls un 1935. g. — $3,_{219}$ milj. ls (saprotams, šie skaitļi savā starpā nemaz nav salīdzināmi). Īpašumi un kapitāli 1935. g. deva $0,_{821}$ milj. ls un, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palika bez lielākām pārmaiņām. Kārtējo ieņēmumu summa 1935. g. bija $8,_{6}$ milj. ls. Ārkārtējie ieņēmumi gada laikā samazinājušies no $1,_{2}$ milj. ls līdz $0,_{5}$ milj. ls, vai par $0,_{7}$ milj. ls; ārkārtējie ieņēmumi tagad ir tikai $5,_{4}$% no ieņēmumu kopsummas.

Izdevumu posteņu struktūra Lietuvas pilsētās pārskata gadā arī ievērojami mainījās: nāca klāt jauni izdevumi — īpašumu pārvaldīšana — $2,_{1}$ milj. ls apmērā, vai $23,_{3}$% no kopsummas. Šī summa ir uzņēmumu apgrozījuma izdevumi. Pārējie lielākie izdevumu posteņi samazinājušies. No tiem minami administrātīvie izdevumi — no $1,_{15}$ līdz $0,_{954}$ milj. ls, un tagad tie ir $10,_{5}$% no visiem, līdzdalība pilsētu uzturēšanā — no $1,_{071}$ līdz $0,_{997}$ milj. ls, veselības aizsardzības izdevumi — no $0,_{763}$ līdz $0,_{735}$ milj. ls, pašvaldību obligācijas — no $0,_{949}$ līdz $0,_{782}$ milj. ls, kredits no $0,_{949}$ līdz $0,_{782}$ milj. ls. Daži posteņi ir arī pavairojušies, kā izglītības un mākslas — no $0,_{974}$ līdz $1,_{033}$ milj. ls, sociālās apgādes — no $0,_{833}$ līdz $0,_{896}$ milj. ls. Lietuvas pilsētu pašvaldību izdevumu struktūrā ir dažas īpatnības; bez lielākām summām, kuras izdod izglītībai, sociālai apgādei, veselības aizsardzībai un citiem līdzīgiem mērķiem (kas ir arī pie mums), diezgan lieli izdevumi ir līdzdalībai pilsētu uzturēšanā, pašvaldību obligācijām un kreditiem. To izdevumu saturs sīkumos nav zināms; tas arī apgrūtina salīdzināt Lietuvas pilsētu izdevumus ar mūsu pilsētu pašvaldībām.

*) Iepriekšējās ziņas — *données préliminaires.*

III. Valsts finances.

III. Finances de l'Etat.

Pārskata gadā izdarīja vairākus ievērojamus techniskus budžeta sastādīšanas kārtības un klasifikācijas pārgrozījumus. Jaunajā likumā par valsts budžetu paredz (Lik. kr. 1936. g. 25), ka valsts budžetu izdod vienam saimniecības gadam, kas sākas 1. aprīlī un beidzas nākamā gada 31. martā. Uzņēmumu un kapitālu saimniecības gads, ja finanču ministrs atļauj, var arī nesakrist ar valsts saimniecības gadu. Resori šā likuma nozīmē ir ministrijas un no tām neatkarīgas centrālas valsts iestādes. Uzņēmumi šā likuma nozīmē ir visi valsts un autonomie valsts uzņēmumi, bet kapitāli — visi valsts fondi, kā arī sevišķi kapitāli un speciāli līdzekļi, kas pastāv pēc likumdošanas vai Ministru kabineta pārvaldības kārtībā pieņemtiem statūtiem vai noteikumiem. Latvijas Bankas, Valsts Zemes bankas un Latvijas Hipotēku bankas budžetus sastāda, apstiprina un izpilda statūtos paredzētā kārtībā. Valsts budžetā paredz visus valsts ieņēmumus un izdevumus valsts iestāžu uzturēšanai un pastāvošo likumu un izdevumu pildīšanai, kā arī summas valsts uzņēmumiem un kapitāliem. Kapitāliem, kam nav peļņas rakstura, un kam pēc viņu īpatnības budžeta sastādīšana nebūtu lietderīga, ja finanču ministrs atļauj, budžetu var nesastādīt. Summas vienai un tai pašai vajadzībai budžetā uzņem tikai vienā vietā. Summu uzņemšana budžetā nenodibina saistības pret trešām personām. Saimniecības gadā budžetu var pārkārtot vai arī izdot papildu budžetu valsts drošības un svarīgu saimniecisku apstākļu pārgrozījumu gadījumos, piemērojoties likuma noteikumiem.

Budžetā ir pamata budžets un speciāls budžets. Pamata budžetā ir resoru iestāžu budžetu kopsavilkums un iestāžu atsevišķie budžeti, bet speciālā budžetā — resoru uzņēmumu un kapitālu budžetu kopsavilkums un šo uzņēmumu un kapitālu atsevišķie budžeti. Budžetu iedala tekošos un kapitāla ieguldījumu ieņēmumos un izdevumos, kā arī daļās, vietās, paragrafos un pantos pēc noteiktas klasifikācijas. Budžeta klasifikāciju pēc daļām, vietām, paragrafiem un pantiem, kā arī instrukciju par valsts budžeta sastādīšanu izdod finanču ministrs saziņā ar Valsts kontroli. Pamata un speciālā budžeta ieņēmumiem un izdevumiem pievieno paskaidrojumus, kas pamato uzņemtās summas. Pamata budžetā uzrāda resoru iestāžu ieņēmumus un izdevumus bruto summās un uzņēmumu un kapitālu peļņu vai zaudējumus. Izņēmuma veidā, ja finanču ministrs atļauj, iestāžu atsevišķos ieņēmumus un izdevumus var uzņemt neto summās, uzrādot paskaidrojumos bruto summas. Uzņēmumu un kapitālu operātīvos ieņēmumus un izdevumus budžetā paredz neto summās, uzrādot paskaidrojumos bruto summas. Pēc finanču ministra un Valsts kontroles pieprasījuma uzņēmumu un kapitālu budžeti paredzami bruto summās. Uzņēmumu un kapitālu budžetos var paredzēt kapitāla ieguldījumu izdevumu segšanu pamata budžeta kārtībā no to kapitālu brīviem līdzekļiem un no tīras peļņas statūtos paredzētā kārtībā. Pēc finanču ministra priekšlikuma Ministru kabinets līdz 1. oktōbrim noteic izdevumu apmērus atsevišķiem resoriem nākamam saimniecības gadam. Ministru kabineta noteikto summu robežās resoru vadītāji iesniedz līdz 15. novembrim viņiem pakļauto iestāžu, uzņēmumu un kapitālu budžeta projektus finanču ministram un Valsts kontrolei. Budžeta projektus pārbauda starpresoru komisijas pie finanču ministrijas, ievērojot likumību, lietderību, taupību, kā arī skaitļu un aplēsumu pareizību. Starpresoru komisijās ir valsts saimniecības departamenta, attiecīgā resora un Valsts kontroles pārstāvji. Valsts saimniecības departamenta pārstāvis ir komisijas priekšsēdis. Starpresoru komisijās pārbaudītos budžetu projektos finanču ministrs var izdarīt nepieciešamos pārgrozījumus un papildinājumus. Likumos paredzētus ieņēmumus vai izdevumus finanču ministrs var neuzņemt budžeta projektā, bet tad iepriekš iesniedzami attiecīgo likumu grozījumu projekti. Pēc pārbaudītiem resoru budžetu projektiem finanču ministrs paredz valsts budžeta projektu un līdz ar savu paskaidrojumu rakstu un attiecīgu likumprojektu iesniedz Ministru kabinetam līdz 1. februārim. Ministru kabineta ierosinātus jaunus, svarīgākus budžeta projektus, papildinājumus vai grozījumus nodod, pirms tos pieņem, finanču ministram pārbaudei un atsauksmei budžeta sastādīšanas kārtībā. Ministru kabineta pieņemto lēmumu par ieņēmumu vai izdevumu palielināšanu, kas pieņemts pretēji finanču ministra iēskatam, pēc viņa pieprasījuma izlemj otrreiz vienā no tuvākām Ministru kabineta sēdēm. Valsts budžetu pieņem līdz 31. martam, izdodot par to sevišķu likumu. Pieņemto budžetu

№ 1. Valsts ieņēmumi

№ 1. Recettes de l'Etat pour les exercices

№№	Saimniecības gadi / Ieņēmumi	1934./35.*)	1935./36.	1936./37.	1934./35.*)	1935./36.	1936./37.
		1000 ls — *en 1000 de Ls*			Procentos — *en %*		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	A. Tekošie ieņēmumi	128 703	142 431	151 979	92,5	94,3	95,2
2	I Nodokļi:	76 800	81 154	82 487	55,2	53,7	51,7
3	1. Personīgie	6 283	6 300	6 700	4,5	4,2	4,2
4	2. Ienesīguma	10 527	10 703	11 950	7,6	7,1	7,5
5	3. Apgrozības	3 214	4 455	3 840	2,3	2,9	2,4
6	4. Zīmognodoklis	10 699	11 000	11 650	7,7	7,3	7,3
7	5. Patentu	678	680	675	0,5	0,4	0,4
8	6. Akcīzes	18 856	19 391	19 535	13,5	12,8	12,3
9	7. Muitas	26 543	28 625	28 137	19,1	19,0	17,6
10	II Nodevas un atlīdzības:	11 679	11 138	12 806	8,4	7,4	8,0
11	1. Pasu un uzturēšanās atļauju	1 067	1 012	930	0,8	0,7	0,6
12	2. Tiesu	1 157	1 350	1 250	0,8	0,9	0,8
13	3. Importa atļaujas	2 250	1 800	2 500	1,6	1,2	1,6
14	4. Citas tirdzniecības un rūpniecības	320	285	385	0,2	0,2	0,2
15	5. Muitas	846	720	780	0,6	0,5	0,5
16	6. Kuģniecības	2 360	2 384	2 550	1,7	1,6	1,6
17	7. Pārējās	1 251	650	837	0,9	0,4	0,5
18	8. Mācības naudas	2 428	2 937	3 574	1,8	1,9	2,2
19	III Monopōlu, valsts uzņēm. un kapitālu peļņa:	34 745	45 865	52 339	25,0	30,4	32,8
20	1. Monopōlu	26 484	35 251	38 472	19,1	23,3	24,1
21	2. Valsts uzņēmumu	6 851	9 632	13 589	4,9	6,4	8,5
22	3. Valsts kapitālu	1 410	982	278	1,0	0,7	0,2
23	IV Valsts īpašumu izmantošana:	913	868	835	0,6	0,6	0,5
24	1. Ēku, zemju un ūdeņu iznomāšana	912	867	835	0,6	0,6	0,5
25	2. Naudas kapitālu augļi	1	1	—	0,0	0,0	—
26	V Pārējie tekošie ieņēmumi	4 566	3 406	3 512	3,3	2,2	2,2
27	B. Kapitāla ieguldījumu ieņēmumi.	10 372	8 559	7 632	7,5	5,7	4,8
28	VI Valsts aktīvu reālizācija:	3 885	4 059	6 232	2,8	2,7	3,9
29	1. Nekustamas mantas pārdošana	125	150	2 100	0,1	0,1	1,3
30	2. Kustamas mantas pārdošana	102	32	13	0,1	0,0	0,0
31	3. Mežu ārkārtējā izmantošana	3 620	3 849	3 039	2,6	2,6	1,9
32	4. Pārējo aktīvu reālizācija	38	28	1 080	0,0	0,0	0,7
33	VII Valsts aizņēmumi	6 487	4 500	1 400	4,7	3,0	0,9
34	1. Aizņēmumi no Kreditu fonda.	6 487	4 500	1 400	4,7	3,0	0,9
35	Kopā	139 075	150 990	159 611	100,0	100,0	100,0

izsludina kā pielikumu pie minētā likuma. Budžeta paskaidrojumus neizsludina, bet tie ir saistoši attiecībā uz darbinieku stātiem un kapitāla ieguldījumu izdevumu kreditiem. Kara ministrijas izdevumus un kreditu fonda budžetu izsludina kopsummās, neuzrādot iedalījumu pa paragrafiem un pantiem.

Valsts budžeta izsludināmo daļu, kara ministrijas un kreditu fonda neizsludināmās summas un budžeta paskaidrojumus paraksta ministru prezidents un finanču ministrs. Budžetu un tā paskaidrojumus pēc budžeta izsludināšanas finanču ministrs piesūta resoru vadītājiem un Valsts kontrolei. Pamata budžeta kopējos ieņēmumus izlieto šā budžeta kopējo izdevumu segšanai, bet speciālā budžetā ietilpstošie uzņēmumi un kapitāli katrs savus ieņēmumus izlieto sava budžeta izdevumu segšanai. Pamata budžeta izpildītāji ir resoru vadītāji vai viņu nozīmētas amatpersonas, bet speciālā budžeta izpildītāji ir uzņēmumu un kapitālu pārvaldītāji. Pamata budžeta kreditus finanču ministrs pārved, budžetam spēkā stājoties, budžeta izpildītāju rīcībā pilnā apmērā vai pa daļām. Speciālā budžeta krediti ir šā budžeta izpildītāju rīcībā budžetam spēkā stājoties, izņemot kreditus, kuŗus finanču ministrs atzīst par nepieciešamu atļaut lietot pa daļām. Pamata un speciālā budžeta izpildītāji var izmaksāt summas un slēgt līgumus vai nodibināt citāda veida saistības viņu rīcībā esošo kreditu robežās. Uzņēmumi un kapitāli, kam saimniecības gads nesakrīt ar valsts saimniecības gadu, līdz to budžetu spēkā nākšanai kreditus izlieto ar finanču ministra atļauju savu budžetu projektu robežās. Ja budžets līdz saimniecības gada sākumam nav stājies spēkā, tad līdz budžeta apstiprināšanai: finanču ministrs

*) Faktiskie ieņēmumi. — *Recettes effectives.*

1934./35.—1936./37.
de 1934/35 à 1936/37.

Exercices / *Recettes*
9
A. Recettes courantes
I Impôts:
1. Personnel
2. Sur le bénéfice
3. Sur le chiffre des affaires des entreprises
4. Droits de timbre
5. Patentes
6. Accise
7. Douanes
II Contributions et indemnités:
1. Passeports et certific. de séjour
2. Justice
3. Permission d'importation
4. Autres contributions de commerce et d'industrie
5. Douanes
6. Navigation
7. Autres
8. Rétribution d'instruction
III Monopoles, entreprises de l'Etat et bénéfice des capitaux:
1. Monopoles
2. Entreprises de l'Etat
3. Capitaux de l'Etat
IV Utilisation des possessions et des propriétés d'Etat:
1. Arrentement des bâtiments, des terres et des eaux
2. Intérêts des capitaux d'argent
V Autres recettes courantes
B. Recettes du placement des capitaux
VI Réalisation des actifs de l'Etat
1. Vente des immeubles
2. Vente des mobiliers
3. Utilisation extraordinaire des forêts
4. Autres réalisation des actifs
VII Emprunts de l'Etat:
1. Emprunts du fonds de crédit
Total

pārved pamata budžeta izpildītāju rīcībā iepriekšējus kreditus līdz $^{1}/_{12}$ mēnesī no finanču ministra budžeta projektā paredzētiem kārtējiem izdevumiem, bet ja finanču ministra budžeta projekts nebūtu sastādīts vai Ministru kabinets to būtu noraidījis — līdz $^{1}/_{12}$ mēnesī no iepriekšējā saimniecības gada pamata budžeta kārtējiem izdevumiem; speciālā budžeta izpildītāju rīcībā ir kārtējo izdevumu krediti finanču ministra projekta vai, sevišķos gadījumos, viņu iepriekšējā gada budžeta pilnās gada summās, ja finanču ministrs nav atzinis par nepieciešamu tās ierobežot; kapitāla ieguldījumu kreditus var izlietot vienīgi ar Ministru kabineta atļauju. Kārtējo izdevumu kreditus pamata un speciālā budžetā pēc resora vadītāja priekšlikuma pārved no viena paragrafa uz otru vietas robežās finanču ministrs ar Ministru kabineta atļauju, bet no viena panta uz otru paragrafa robežās — finanču ministrs saziņā ar Valsts kontroli. Uzņēmumiem un kapitāliem, kuru ieņēmumi un izdevumi uzņemti to budžetos neto summās, un resoru iestādēm izņēmuma gadījumos pārgrozījumus operātīvos izdevumos var izdarīt patstāvīgi budžetu izpildītāji. Speciālā budžeta operātīvos izdevumus budžeta izpildītāji var palielināt operātīvo ieņēmumu pieauguma robežās. Kapitāla ieguldījumu kreditus pamata un speciālā budžetā no viena paragrafa uz otru vietas robežās un no viena panta uz otru paragrafa robežās pēc resora vadītāja priekšlikuma pārved finanču ministrs ar Ministru kabineta atļauju, bet pārgrozījumus panta robežās izdara finanču ministrs saziņā ar Valsts kontroli. Neatliekamām vajadzībām finanču ministrs ar Ministru kabineta atļauju var piešķirt resoriem kreditus avansa veidā uz nākamo gadu budžetu konta, ņemot līdzekļus no valsts kases brīvām summām. Izbeidzoties budžeta gadam, izbeidzas pamata un speciālā budžeta izpildīšana. Pēc tam nesamaksātās lēses nomaksā budžeta izpildītāji no viņu rīcībā esošiem pagājušā gada kreditiem 3 mēnešu laikā, bet jaunas saistības var nodibināt vienīgi likumā paredzētos gadījumos. Izbeidzoties saimniecības gadam, tos kapitāla ieguldījumu kreditus, kas budžetā atzīmēti par pagarināmiem, budžeta izpildītāji var izlietot līdz nākamā gada 31. martam. Uzņēmumi un kapitāli pēc finanču ministra pieprasījuma saimniecības gadā no savas paredzamās peļņas izdara iemaksas valsts kasē avansa veidā, bet 1 mēneša laikā pēc to gada pārskata apstiprināšanas iemaksā atlikušo peļņas daļu. Uzņēmumi un kapitāli, kam pēc statūtiem vai noteikumiem nav jāiemaksā valsts kasē savu budžeta izpildījumu atlikumi, patur tos savā rīcībā un izlieto pēc savu statūtu noteikumiem. Pamata budžeta izpildījuma atlikumus ieskaita kreditu fondā, bet budžeta izpildījuma iztrūkumu sedz no šā fonda.

Pamata un speciālā budžeta izpildītāji iesūta finanču ministrijai un Valsts kontrolei gada pārskatus 5 mēnešu laikā pēc saimniecības gada izbeigšanās, ieskaitot pārskatā arī minētās 3 mēnešu izmaksas. Periodiskos pārskatus Valsts kontrolei budžeta izpildītāji iesniedz tās noteiktos termiņos. Finanču ministrs sastāda budžeta izpildījuma gada pārskatu pēc minētiem pārskatiem. Valsts budžeta izpildījuma gada pārskatu finanču ministrs ar Valsts kontroles atsauksmi iesniedz reizē ar nākamā saimniecības gada budžetu Ministru kabinetam.

Ļoti lielas pārgrozības, kas jau pa daļai izriet no jaunā budžeta likuma, izdarīja arī ieņēmumu un izdevumu klasifikācijā. Lai salīdzinātu valsts ieņēmumus, bet sevišķi izdevumus ar jauno klasifikāciju, tad jāizdara lieli pārgrupējumi, kas aizņems daudz laika, un tādēļ šai izdevumā vēl nebūs iespējams tos publicēt. Pēc jaunās klasifikācijas da-

№ 2. Valsts izdevumi

№ 2. *Dépenses de l'Etat pour les*

№№	Izdevumi / Saimniecības gadi	1934./35.*)	1935./36.	1936./37.	1934./35.*)	1935./36.	1936./37.
		1000 ls			Procentos *en* %		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	A. Tekošie izdevumi	121 525	130 457	133 051	87,1	86,4	83,4
2	I Administrātīvie un valsts iestāžu uzturēšanas izdevumi:	40 378	45 462	49 186	28,9	30,1	30,8
3	1. Atalgojumi	32 060	34 892	36 913	23,0	23,1	23,1
4	2. Pārējie izdevumi	8 318	10 570	12 273	5,9	7,0	7,7
5	II Pabalsti:	24 913	26 240	27 888	17,9	17,4	17,5
6	1. Izglītības	11 443	11 714	10 744	8,2	7,8	6,8
7	2. Sociālie	13 470	14 526	17 144	9,7	9,6	10,7
8	III Tautsaimniecības veicināšana:	17 827	17 525	17 857	12,8	11,6	11,2
9	1. Lauksaimniecības veicināšana	17 768	17 323	17 543	12,7	11,5	11,0
10	2. Citu tautsaimniecības nozaru veicināšana	59	202	314	0,1	0,1	0,2
11	IV Piemaksas monopōliem, uzņēmumiem un kapitāliem:	5 209	5 728	1 647	3,7	3,8	1,0
12	1. Piemaksas monopōliem	2 500	2 500	—	1,8	1,7	—
13	2. Piemaksas uzņēmumiem	636	608	633	0,4	0,4	0,4
14	3. Piemaksas kapitāliem	2 073	2 620	1 014	1,5	1,7	0,6
15	V Šoseju, zemes- un ūdensceļu uzturēšana:	2 860	3 521	3 813	2,1	2,3	2,4
16	1. Piemaksa šoseju un zemesceļu uzturēšanai	1 746	2 200	2 433	1,3	1,4	1,5
17	2. Ūdensceļu uzturēšana	1 114	1 321	1 380	0,8	0,9	0,9
18	VI Meliorācijas izdevumi:	1 697	1 875	1 975	1,2	1,2	1,2
19	VII Fonds neparedzamām vajadzībām	1 646	1 900	1 900	1,2	1,3	1,2
20	VIII Kara ministrijas tekošie izdevumi	26 697	28 206	28 785	19,1	18,7	18,1
21	Sabiedriskie darbi	298	—	—	0,2	—	—
22	B. Kapitāla ieguldījumu izdevumi	18 024	20 518	26 447	12,9	13,6	16,6
23	a) Likvidie	14 307	18 072	24 791	10,2	12,0	15,6
24	IX Nekustamas un kustamas mantas iegāde un kapitālie remonti:	1 600	2 515	4 894	1,1	1,7	3,1
25	1. Jaunbūves, zemes un ēku pirkšana un kapitālie remonti	782	1 437	3 695	0,5	1,0	2,3
26	2. Inventāra iegādāšana	818	1 078	1 199	0,6	0,7	0,8
27	X Kapitāli valsts iestādēm, uzņēmumiem un fondiem:	8 280	11 136	11 228	5,9	7,4	7,0
28	1. Kapitāli valsts iestādēm	—	300	—	—	0,2	—
29	2. Kapitāli valsts uzņēmumiem un fondiem	8 280	10 836	11 228	5,9	7,2	7,0
30	XI Valsts aizdevumi	825	500	4 550	0,6	0,3	2,9
31	XII Parādu deldējumi:	549	561	300	0,4	0,4	0,2
32	1. Aizņēmumu atmaksa Kreditu fondam	549	561	300	0,4	0,4	0,2
33	XIII Pārējo likvido aktīvu iegūšana	126	148	150	0,1	0,1	0,1
34	XIV Kara ministrijas kapitālu ieguldījumi	2 927	3 212	3 669	2,1	2,1	2,3
35	b) Nelikvidie	3 717	2 446	1 656	2,7	1,6	1,0
36	XV Šosejas, zemes- un ūdensceļu jaunbūves un kapitālie remonti:	3 717	2 364	1 610	2,7	1,6	1,0
37	1. Šosejas un zemesceļi	3 318	1 918	1 222	2,4	1,3	0,8
38	2. Ostas un iekšējie ūdensceļi	399	446	388	0,3	0,3	0,2
39	XVIII Kara ministrijas kapitāla ieguldījumi	—	82	46	—	0,0	0,0
40	Kopā	139 549	150 975	159 498	100,0	100,0	100,0

žus izdevumus nemaz nevarēs salīdzināt, jo materiāli, lai tos salīdzinātu, jākopo pēc izdevumu dokumentiem, kas techniski ir gandrīz neiespējams. Tādēļ šī budžeta gada ieņēmumus un izdevumus salīdzinās, cik daudz tas iespējams, kā arī 1936./37. s. g. ieņēmumus un izdevumus uzrādīs atsevišķi, nesalīdzinot ar iepriekšējiem gadiem.

*) Faktiskie izdevumi. — *Dépenses effectives.*

Pēc jaunās klasifikācijas tie iedalīti tekošos un kapitālu ieguldījumu ieņēmumos un izdevumos. Starp ieņēmumiem visvairāk ir tekoši ieņēmumi, vai pēdējā gadā tie bija 95,2% no ieņēmumu kopsummas. Savukārt starp tekošiem ieņēmumiem lielākās summas ir nodokļi un monopōli. Nodokļu klasifikācijā arī ir pārmaiņas: nodokļi apvienoti lielās grupās. Pie personīgiem nodokļiem skaita vienīgi progresīvo ienākuma no-

1934./35.—1936./37.
exercices de 1934/35 à 1936/37.

Exercices	*Dépenses*
	9
A. Dépenses courantes	
I Dépenses administratives et entretien des institutions d'Etat:	
1. Appointements	
2. Autres dépenses	
II Subventions:	
1. Instruction	
2. Sociale	
III Encouragement de l'économie politique:	
1. Encouragement de l'agriculture	
2. Encouragement de différentes branches économiques	
IV Paiement en sus aux monopoles, entreprises et capitaux:	
1. Paiement en sus aux monopoles	
2. Paiement en sus aux entreprises	
3. Paiement en sus aux capitaux	
V Entretien des chaussées, des routes et des voies d'eaux:	
1. Paiement en sus à l'entretien des chaussées et des routes	
2. Entretien des voies d'eaux	
VI Dépenses d'améliorations	
VII Fonds pour des dépenses imprévues	
VIII Dépenses courantes du Ministère de la Défense Travaux publics	
B. Dépenses en connexion avec le placement des capitaux	
a) Liquidables	
IX Acquisition des immeubles et des meubles et réparation fondamentale:	
1. Nouvelles constructions, acquisition des terres et des bâtiments et réparation fondamentale:	
2. Acquisition d'inventaire	
X Capitaux aux institutions d'Etat, aux entreprises et à d'autres fonds:	
1. Capitaux aux institutions d'Etat	
2. Capitaux aux entreprises et à d'autres fonds	
XI Prêts d'Etat	
XII Amortissement de dettes:	
1. Remboursement des emprunts du fonds de crédit	
XIII Acquisition d'autres actifs liquidables	
XIV Placement des capitaux du Ministère de la Défense	
b) Non liquidables	
XV Chaussées, constructions nouvelles des routes et des voies d'eaux et réparation fondamentale	
1. Chaussées et routes	
2. Ports et voies d'eaux intérieures	
XVIII Placement des capitaux du Ministère de la Défense	
Total	

dokli; pie ienesīguma nodokļiem — lauku un pilsētu nekustamas mantas nodokļus, tirdzniecības un rūpniecības nodokļus un naudas kapitālu augļu nodokli; pie apgrozības nodokļiem skaita atsavināšanas un mantas bezatlīdzības pārejas nodokļus, apdrošināšanas nodokļus un pārējos apgrozības nodokļus; pārējie nodokļu nosaukumi atbilst vecās klasifikācijas terminiem.

Izdevumu klasifikācijā arī ir lielas pārmaiņas: vecā klasifikācija bija pēc priekšmetiem jeb izdevumu mērķiem, tagad tie sagrupēti, kā tas redzams tabulā, citādi. Tekošiem izdevumiem ir ievērojami mazāka nozīme nekā ieņēmumiem, un pārskata gadā tie bija tikai 83,4%, bet pārējie — kapitālu ieguldījumu izdevumi.

Pēc ministrijām vairs nav uzrādīti kārtējie un ārkārtējie ieņēmumi un izdevumi, jo tādu vairs nav, bet tie minēti vienā kopsummā. Ieņēmumu un izdevumu kustība pēc atsevišķām ministrijām pārskata gadā nav daudz mainījusies — bet vispār novērojama neliela pavairošanās. Visvairāk pavairojušies satiksmes m-jas ieņēmumi — no 7,4 līdz 10,8 milj. ls, zemkopības m-jas — no 8,4 līdz 11,4 milj. ls, bet finanču ministrijai, tāpat kā iepriekšējos gados, ir lielākie ieņēmumi, un tie gada laikā pavairojušies no 127,6 līdz 128,9 milj. ls; pavairojušies arī izglītības un iekšlietu m-jas ieņēmumi. Zemkopības un satiksmes m-jai ir lielākie kapitālu ieguldījumu ieņēmumi. Lielākie izdevumi ir kara m-jai, kas gada laikā pavairojušies no 31,5 līdz 32,5 milj. ls, vai mūsu apsardzības izdevumi ir 20,3% no valsts budžeta, kas, salīdzinot ar citām valstīm, ir mazi; pat starptautiski paredzētie izdevumi valsts ārējai drošībai ir 25%. Zemkopības m-jas izdevumi pavairojušies no 25,1 līdz 26,6 milj. ls, izglītības m-jas — no 21,9 līdz 22,9 milj. ls, tieslietu m-jas — no 6,9 līdz 8,7 milj. ls; lielākie kapitālu ieguldījumu izdevumi bija satiksmes m-jai — 10,9 milj. ls, finanču m-jai — 6,3, kara m-jai — 3,7 milj. ls un citām m-jām.

Nodokļi.

Impôts.

Mūsu valsts, kā arī pašvaldību ieņēmumos nodokļi visu laiku bija lielākais ieņēmumu avots, un, kā jau zināms, arī 1936./37. s. g. budžetā tie ir vairāk par pusi no visiem ieņēmumiem. Atsevišķo nodokļu nozīme budžeta kopsummā ir ļoti dažāda. Lielākās summas dod patēriņa nodokļi, kā muitas un akcīzes; vēl lielus ieņēmumus dod zīmognodeva. Tiešiem nodokļiem ir samērā mazāka nozīme; visvairāk no tiem dod nekustamas mantas, ienākuma un tirdzniecības un rūpniecības nodokļi. Pārējo nodokļu nozīme ir samērā maza, kā naudas kapitālu, mantojumu, apdrošināšanas, patentu un citi. Dažiem nodokļiem, kā ienākuma un nekustamas mantas nodoklim pilsētās, ir divas daļas — kārtējā un ārkārtējā, ko ieveda saimnieciskās krizes sākumā.

Ienākuma nodoklis.

Impôts sur les revenus.

Faktiskie ieņēmumi no ienākuma nodokļa pēdējos trijos gados pastāvīgi pavairojās: 1933./34. s. g. tie bija 6,014 milj. ls, 1934./35. s g.

№ 3. Valsts ieņēmumi pēc ministrijām.
№ 3. *Recettes de l'Etat par ministères.*

№ №	Ministrijas un iestādes	1936./37. g. Tekošie ieņēmumi *Recettes courantes*	Kapitāla ieguldījumu ieņēmumi *Recettes des dépôts de capitaux*	Kopā ieņēmumi *Recettes totale*	Budžets 1935./36. g. *Budget 1935/36*	Faktiski ieņemts 1934./35. g. *Recettes effectives en 1934/35*	*Ministères*
		Latos — *en Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	I Valsts Prezidents. .	11 200	—	11 200	17 920	21 068	*I Président d'Etat*
2	III Ministru kabinets .	85 245	10 000	95 245	89 399	80 706	*III Conseil des Ministres*
3	IV Valsts kontrole . .	—	—	—	—	3 868	*IV Contrôle d'Etat*
4	V Ārlietu ministrija .	464 640	360	465 000	465 000	473 075	*V Ministère des Affaires Etrangères*
5	VI Tieslietu ministrija	2 053 858	550	2 054 408	2 164 215	2 057 590	*VI Ministère de la Justice*
6	VII Iekšlietu ministrija	1 373 808	1 500	1 375 308	1 182 042	1 418 832	*VII Ministère de l'Intérieur*
7	VIII Izglītības ministrija	3 687 531	3 600	3 691 131	3 046 047	2 619 214	*VIII Ministère de l'Instruction Publique*
8	IX Finanču ministrija .	125 433 773	3 460 000	128 893 773	127 620 780	118 654 679	*IX Ministère des Finances*
9	X Zemkopības ministr.	8 074 450	3 368 700	11 443 150	8 358 622	8 808 345	*X Ministère de l'Agriculture*
10	XI Satiksmes ministrija	9 976 285	780 000	10 756 285	7 421 172	3 717 288	*XI Ministère de la Communication*
11	XII Tautas labkl. ministr.	651 335	1 520	652 855	449 556	968 064	*XII Ministère de la Prévoyance Sociale*
12	XIII Kara ministrija . .	167 540	5 571	173 111	175 454	252 225	*XIII Ministère de la Défense*
13	Kopā	151 979 665	7 631 801	159 611 466	150 990 207	139 074 954	*Total*

— 6,283 milj. ls un 1935./36. s. g. — 7,226 milj. ls; 1936./37. s. g. budžetā paredzēja 6,700 milj. ls. Sīkāka ienākuma nodokļa statistika ir vienīgi par 1934./35. s. g. Pēc šiem skaitļiem, tāpat kā iepriekšējos gados, lielākās summas nomaksā Rīgas iedzīvotāji, un 1934./35. s. g. tā bija 4,098 milj. ls; lielas ienākuma nodokļa summas vēl nomaksā

№ 4. Valsts izdevumi pēc ministrijām.
№ 4. *Dépenses de l'Etat par ministères.*

№ №	Ministrijas un iestādes	1936./37. g. Tekošie izdevumi *Dépenses courantes*	Kapitāla ieguldījumu izdevumi *Dépenses des dépôts de capitaux*	Kopā izdevumi *Dépenses totale*	Budžets 1935./36. g. *Budget en 1935/36*	Faktiski izdots 1934./35. g. *Dépenses effectives en 1934/35*	*Ministères*
		Latos *en Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	I Valsts Prezidents. .	175 480	5 000	180 480	170 541	148 475	*I Président d'Etat*
2	III Ministru kabinets .	978 739	145 472	1 124 211	1 083 582	1 058 115	*III Conseil des Ministres*
3	IV Valsts kontrole . .	1 021 477	13 094	1 034 571	995 000	979 211	*IV Contrôle d'Etat*
4	V Ārlietu ministrija .	2 035 867	71 880	2 107 747	2 101 069	1 783 150	*V Ministère des Affaires Etrangères*
5	VI Tieslietu ministrija	7 291 274	1 419 846	8 711 120	6 862 700	6 464 246	*VI Ministère de la Justice*
6	VII Iekšlietu ministrija	12 041 361	332 358	12 373 719	11 473 452	9 574 748	*VII Ministère de l'Intérieur*
7	VIII Izglītības ministrija	21 360 529	1 582 116	22 942 645	21 895 578	19 860 464	*VIII Ministère de l'Instruction Publique*
8	IX Finanču ministrija .	12 312 091	6 304 366	18 616 457	18 686 852	16 840 956	*IX Ministère des Finances*
9	X Zemkopības ministr.	24 891 202	1 684 543	26 575 745	25 125 394	24 502 088	*X Ministère de l'Agriculture*
10	XI Satiksmes ministrija	2 432 865	10 942 190	13 375 055	13 229 656	11 889 482	*XI Ministère de la Communication*
11	XII Tautas labkl. ministr.	19 725 085	231 734	19 956 819	17 851 075	16 824 931	*XII Ministère de la Prévoyance Sociale*
12	XIII Kara ministrija . .	28 785 355	3 714 645	32 500 000	31 500 200	29 623 310	*XIII Ministère de la Défense*
13	Kopā	133 051 325	26 447 244	159 498 569	150 975 099	139 549 176	*Total*

№ 5. Ienākuma nodokļa maksātāju skaits pa apriņķiem.

№ 5. Nombre des contribuables de l'impôt sur le revenu — par districts.

№№	Saimniecības gadi *Exercices* / Apriņķi, pils. un apgabali *Districts, villes et provinces*	1930./31.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.*)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīgas pilsēta	17 592	18 147	17 733	15 149	14 632	15 564
2	Rīgas apr.	721	738	759	613	625	682
3	Cēsu „	318	313	290	240	228	245
4	Valmieras apr.	515	496	476	452	434	394
5	Valkas „	372	371	349	294	275	300
6	Madonas „	262	265	269	178	187	204
7	Liepājas pilsēta	1 899	1 865	1 821	1 635	1 576	1 651
8	Liepājas apr.	135	146	144	109	116	140
9	Aizputes „	158	155	142	144	145	182
10	Kuldīgas „	300	341	332	302	272	279
11	Ventspils „	389	321	303	271	272	307
12	Talsu „	256	213	235	207	213	211
13	Tukuma „	315	357	310	274	335	333
14	Jelgavas pilsēta	855	819	800	745	730	648
15	Jelgavas apr.	237	234	257	241	242	306
16	Bauskas „	303	375	311	263	263	279
17	Jēkabpils „	341	338	273	243	264	268
18	Ilūkstes „	119	132	141	125	132	144
19	Daugavpils pilsēta	797	855	784	778	802	756
20	Daugavpils apr.	449	306	325	349	383	348
21	Rēzeknes „	714	672	595	475	515	547
22	Ludzas „	202	239	213	194	190	165
23	Jaunlatgales „	281	266	244	240	239	272
24	Kopā *Total*	27 530	27 964	27 106	23 521	23 070	24 225
25	Rīga	17 592	18 147	17 733	15 149	14 632	15 564
26	Vidzeme	2 188	2 183	2 143	1 777	1 749	1 825
27	Kurzeme	3 137	3 041	2 977	2 668	2 594	2 770
28	Zemgale	2 170	2 255	2 092	1 891	1 966	1 978
29	Latgale	2 443	2 338	2 161	2 036	2 129	2 088

Liepājas iedzīvotāji — $0,_{292}$ milj. ls, Jelgavas — $0,_{121}$ milj. ls, Daugavpils un citu pilsētu iedzīvotāji. Apriņķos, ievērojot, ka lauksaimnieki ienākuma nodokli nemaksā, ir samērā mazi ieņēmumi. Tomēr, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, minētās un arī dažās citās pilsētās ieņēmumi samazinājušies, un visa pavairošanās notika ar ienākuma nodokļa ieņēmumiem no uzņēmumiem, kam jādod pārskats par darbību — no $0,_{586}$ līdz $0,_{897}$ milj. ls. Lielāko daļu ieņēmumus dod Rīgas uzņēmumi, tā kā ienākuma nodoklis pavairojies Rīgā. Ienākuma nodokļa maksātāju skaits 1933./34. s. g. bija 23.521, 1934./35. s. g. — 23.070 un 1935./36. s. g. — 24.225, vai par 1.155 — $4,_8$% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Visvairāk maksātāju bija Rīgā — 15.564, vai par 932 vairāk nekā 1934./35. s. g. Rīgas ienākuma nodokļa maksātāji ir $64,_2$% no visiem. Izņemot Latgali, maksātāju skaits pavairojies visos apgabalos: Vidzemē par 76 līdz 1.825, Kurzemē par 176 līdz 2.770. (Liepājā bija 1.651 maksātājs), Zemgalē par 12 līdz 1.978, bet Latgalē samazinājies par 41 līdz 2.088. Visvairāk ienākuma nodokļa maksātāju bija algoti darbinieki — 8.043, vai $33,_2$% no visiem, un gada laikā to skaits pavairojies par 267 personām, pie kam Rīgā bija 5.939. Otrā vietā ir tirgotāji — 6.549, vai $27,_0$% no visiem, namsaimnieki (parasti tie blakus nodarbojas vēl kādā citā darbības nozarē) bija 2.809 — $11,_6$%, rūpnieki — 2.112 vai $8,_7$%, brīvās profesijas — 1.609 — $6,_7$% un pārējie — 3.103 maksātāji. Algotie darbinieki ir lielākā maksātāju grupa, un gada laikā to skaits ir visvairāk pavairojies. Ienākumi (ne apliktais ienākums) 1935./36. s. g. pavairojušies par $8,_7$ līdz $116,_7$ milj. ls vai $8,_1$%. Lielākie ienākumi ir no darba algām — $41,_7$ milj. ls — $35,_7$%, un, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tās palikušas bez pārmaiņām; visvairāk ienāk Rīgā — $31,_8$ milj. ls; otrā vietā ir ienākumi no tirdzniecības — $30,_5$ milj. ls — $26,_2$%, un gada laikā tie pavairojušies par $4,_7$ milj. ls. Ienākumi no rūpniecības ir $10,_8$ milj. ls, vai par $1,_6$ milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā, un tie ir $9,_2$% no visiem; ienākumi no pilsētu nekustamiem īpašumiem bija $10,_4$ milj. ls, vai par $0,_9$ milj. ls mazāki un $8,_9$% no visiem; no brīvām profesijām ieņēma — $6,_2$ milj. ls, vai $5,_3$% no visiem; no kapitāliem — $3,_4$ milj. ls vai $2,_9$%; lai gan ienākumi no kapitāliem vēl arvien ir mazi, tomēr pārskata

*) Pamataplikums.

gadā tie ļoti strauji pavairojās un sasniedza tādu ienākumu summu, kāda līdz šim nav bijusi. Ienākuma summa uz vienu maksātāju pavairojās (šai gadījumā ir apliktais ienākums): 1933./34. s. g. — 3.866 ls, 1934./35. s. g. — 3.961 ls un 1935./36. s. g. — 4.131 ls; ir pavairojies arī uzliktais nodoklis. Pie mums visvairāk ir sīko maksātāju: personas ar ienākumiem līdz 10.000 ls bija 95,1% no kopskaita, bet to ienākumi bija 77,1% un uzliktais nodoklis — 59,0%; vairāk par pusi bija sīko maksātāju, vai kuru ienākumi svārstās starp 2.000 līdz 3.000 ls. Maksātāju skaits ar ienākumiem no 10.000 līdz 30.000 ls bija 4,4%, bet to ienākumi — 16,2% un uzliktais nodoklis — 24,1%; personu skaits ar ienākumiem pāri par 30.000 ls ir pavisam mazs — 0,5% no visiem (iepriekšējā gadā — 0,3%), bet ienākumi — 6,7% (iepriekšējā — 4,6%) un uzliktais nodoklis — 16,9% (iepriekšējā gadā — 12,1%). Ļoti strauji pavairojusies šīs maksātāju grupas nozīme. Pēdējā gadā šo lielo maksātāju skaits pavairojies no 354 līdz 593. Nodokļu maksātāji, kuru ienākumi pārsniedza 200.000 ls, bija 2, ar ienākumiem no 100.000 līdz 200.000 ls — 4 (iepriekšējā — 2), ar ienākumiem no 50.000 līdz 100.000 ls bija 35 (iepriekšējā gadā — 15), vai minētās trīs pēdējās grupas ir strauji pavairojušās. Personu skaits ar lieliem ienākumiem nav liels, bet 1935./36. s. g. tas pavairojies straujāk nekā personu skaits ar maziem vai vidējiem ienākumiem.

Naudas kapitālu nodokļi.
Impôts des capitaux.

Pie mums tagad ir 5 naudas kapitālu nodokļi; kopējā to ieņēmumu summa svārstās ap 0,5 līdz 0,6 milj. ls, vai 0,36% no budžeta kopsummas. 1936./37. s. g. tos paredzēja ieņemt 0,570 milj. ls. Visvairāk ieņem no noguldījumu augļiem — 0,2 milj. ls; otrā vietā ir vinnestu nodokļi, kuriem pieskaitīts arī 5% krizes nodoklis. Dividenžu nodokļa ieņēmumi arī pēdējos gados pavairojās. Saimnieciskās krizes laikā tas bija ārkārtīgi samazinājies. Procentpapīru kuponu un speciālu tekošu rēķinu nodokļu ieņēmumi ir mazi. Naudas kapitālu nodokļiem pie mums

№ 6. Ienākuma nodokļa maksātāju skaits 1935./36. b. g. pēc grupām.

№ 6. Nombre des contribuables de l'impôt sur le revenu en 1935/36 par groupes.

№№	Maksātāju grupas / *Groupes des contribuables* — Pilsētas, apriņķi un apgabali / *Villes, districts et provinces*	Namsaimnieki *Propriétaires de maisons*	Tirgotāji *Commerçants*	Rūpnieki *Industriels*	Brīvās profesijas *Professions libres*	Algoti darbinieki *Employés salariés*	Pārējās grupas *Autres groupes*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Rīgas pilsēta	1 952	3 387	1 377	927	5 939	1 982	15 564
2	Rīgas apr.	49	196	49	90	203	95	682
3	Cēsu ,,	9	97	21	25	92	1	245
4	Valmieras apr.	27	161	51	48	99	8	394
5	Valkas ,,	18	102	18	46	69	47	300
6	Madonas ,,	6	84	13	13	68	20	204
7	Liepājas pilsēta	176	499	123	62	428	363	1 651
8	Liepājas apr.	2	59	11	—	34	34	140
9	Aizputes ,,	11	84	13	7	41	26	182
10	Kuldīgas ,,	39	115	31	52	37	5	279
11	Ventspils ,,	8	106	26	11	101	55	307
12	Talsu ,,	2	117	29	32	26	5	211
13	Tukuma apr.	32	118	60	11	52	60	333
14	Jelgavas pilsēta	118	239	49	31	194	17	648
15	Jelgavas apr.	44	76	23	8	90	65	306
16	Bauskas ,,	50	108	60	16	42	3	279
17	Jēkabpils ,,	77	53	3	38	15	82	268
18	Ilūkstes ,,	37	44	7	20	33	3	144
19	Daugavpils pilsēta	81	243	25	45	222	140	756
20	Daugavpils apr.	13	166	27	20	83	39	348
21	Rēzeknes ,,	52	256	47	57	106	29	547
22	Ludzas ,,	5	73	11	11	56	9	165
23	Jaunlatgales ,,	1	166	38	39	13	15	272
24	Kopā *Total*	2 809	6 549	2 112	1 609	8 043	3 103	24 225
25	Rīga	1 952	3 387	1 377	927	5 939	1 982	15 564
26	Vidzeme	109	640	152	222	531	171	1 825
27	Kurzeme	238	980	233	164	667	488	2 770
28	Zemgale	358	638	202	124	426	230	1 978
29	Latgale	152	904	148	172	480	232	2 088

№ 7. Ienākumi pa apriņķiem 1931./32.—1935./36.

№ 7. Revenus par districts pour les exercices de 1931/32 à 1935/36.

№№	Saimniecības gadi *Exercices* / Apriņķi, pils. un apgabali *Districts, villes et provinces*	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.*)
		1000 latos — *en 1000 de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīgas pilsēta	110 726	97 992	77 902	76 660	84 222
2	Rīgas apr.	3 241	3 166	2 492	2 500	2 758
3	Cēsu „	1 385	1 217	932	871	949
4	Valmieras apr.	2 224	2 121	1 758	1 701	1 652
5	Valkas „	1 458	1 338	1 093	1 019	1 175
6	Madonas „	1 110	1 118	726	727	797
7	Liepājas pilsēta	8 519	7 656	6 469	6 332	6 507
8	Liepājas apr.	486	456	339	399	522
9	Aizputes „	521	453	445	495	646
10	Kuldīgas „	1 390	1 236	1 023	962	968
11	Ventspils „	1 421	1 227	1 135	1 193	1 326
12	Talsu „	793	912	674	716	765
13	Tukuma „	3 274	3 332	2 831	1 012	1 047
14	Jelgavas pilsēta	960	973	884	2 768	2 573
15	Jelgavas apr.	1 199	1 031	858	925	1 131
16	Bauskas „	1 161	954	816	795	869
17	Jēkabpils „	1 022	905	771	865	846
18	Ilūkstes „	394	460	398	440	557
19	Daugavpils pilsēta	3 527	3 289	2 850	3 224	2 981
20	Daugavpils apr.	1 068	1 088	1 125	1 208	1 110
21	Rēzeknes „	2 459	2 091	1 613	1 790	1 939
22	Ludzas „	911	816	657	642	594
23	Jaunlatgales „	924	829	789	751	798
24	Kopā *Total*	150 173	134 660	108 580	107 995	116 732
25	Rīga	110 726	97 992	77 902	76 660	84 222
26	Vidzeme	9 418	8 960	7 001	6 818	7 331
27	Kurzeme	13 130	11 940	10 085	10 097	10 734
28	Zemgale	8 010	7 655	6 558	6 805	7 023
29	Latgale	8 889	8 113	7 034	7 615	7 422

№ 8. Ienākumi pēc avotiem 1931./32.—1935./36. b. g.

№ 8. Revenus par sources d'impôt pour les exercices de 1931/32 à 1935/36.

№№	Ienākumu avoti *Sources d'impôt* / Maksāšanas gadi *Exercices*	No: kapitāliem *De capitaux*	pilsētu nekustāmiem īpašumiem *D'immeubles des villes*	tirdzniecības *Du commerce*	rūpniecības *De l'industrie*	darba algām *De salaires*	brīvām profesijām *De professions libres*	cita veida ienākuma avotiem *D'autres sources de revenu*	Pēc dzīves izdevumiem *Par dépenses du coût de la vie*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1931./32.	2 411	13 108	33 636	9 949	74 976	5 996	2 474	7 623	150 173
2	1932./33.	2 272	13 882	27 564	8 441	60 488	6 530	3 280	12 203	134 660
3	1933./34.	1 834	11 522	23 060	7 564	44 114	6 247	2 726	11 513	108 580
4	1934./35.	1 512	11 294	25 821	9 230	41 563	6 022	2 689	9 864	107 995
5	1935./36.	3 409	10 388	30 520	10 765	41 653	6 191	3 904	9 902	116 732
		Procentos — *en %*								
6	1931./32.	1,6	8,7	22,4	6,6	49,9	4,0	1,7	5,1	100,0
7	1932./33.	1,7	10,3	20,5	6,3	44,9	4,8	2,4	9,1	100,0
8	1933./34.	1,7	10,6	21,2	7,0	40,6	5,8	2,5	10,6	100,0
9	1934./35.	1,4	10,5	23,9	8,5	38,5	5,6	2,5	9,1	100,0
10	1935./36.	2,9	8,9	26,2	9,2	35,7	5,3	3,3	8,5	100,0

*) Pamataplikums.

№ 9. Ienākuma nodoklis pēc ienākuma lieluma un

№ 9. Impôt sur le revenu par groupes de revenu et par

№№	Ienākuma grupas *Groupes de revenu*	Maksātāju skaits *Nombre des contribuables* 1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.*)	Ienākumi — 1000 ls 1931.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Ls 2 000 — 3 000	14 531	14 990	13 761	13 290	13 625	34 008
2	„ 3 001 — 4 000	5 040	4 705	3 815	3 798	4 116	17 433
3	„ 4 001 — 6 000	4 317	3 924	3 163	3 167	3 368	20 943
4	„ 6 001 — 8 000	1 686	1 472	1 199	1 207	1 252	11 659
5	„ 8 001 — 10 000	817	688	584	601	673	7 295
6	„ 10 001 — 20 000	1 182	1 018	804	801	905	15 875
7	„ 20 001 — 30 000	234	194	123	128	169	5 546
8	„ 30 001 — 40 000	79	61	38	45	59	2 674
9	„ 40 001 — 50 000	36	29	14	15	17	1 576
10	„ 50 001 — 100 000	38	20	17	15	35	2 489
11	„ 100 001 — 200 000	2	4	2	1	4	226
12	Vairāk par Ls 200 000 *Au-dessus de*	2	1	1	2	2	459
13	Kopā *Total*	27 964	27 106	23 521	23 070	24 225	120 183

nav lielas nozīmes, jo mūsu zemē kapitālu ir samērā maz; to aplikšanu izdara citādā veidā.

Nekustamas mantas nodokļi.

Impôts des immeubles.

Pie šiem nodokļiem pēc vecās klasifikācijas skaitīja — lauku nekustamas mantas nodokli, pilsētu nekustamas mantas nodokli, atsavināšanas un 1% pamatnodokli. Šo nodokļu ieņēmumi pēdējos gados pavairojās un 1936./37. s. g. paredzēja ieņemt $8,_0$ milj. ls, kas ir $5,_{01}$% no kopsummas. Lielākos ieņēmumus visu laiku deva pilsētu nekustamas mantas nodoklis — $4,_8$ milj. ls. Visās pilsētās kopā šo nodokli par 1935. g. maksāja 56.528 nekustamas mantas īpašnieki, pie kam lielākais maksātāju skaits bija Rīgā, Rīgas Jūrmalā, Liepājā, Daugavpilī un citās pilsētās. Iepriekšējos gados pilsētu nekustamas mantas nodokļa maksātāju skaits bija mazāks:

1931. gadā — 50.115
1932. „ — 51.590
1933. „ — 53.637
1934. „ — 55.045
1935. „ — 56.528

Piemaksas (krizes apkarošanai) pie nekustamas mantas nodokļa izdarīja mazāks skaits, un 1935. gadā to bija 21.548. Arī to visvairāk bija Rīgā un citās jau minētās pilsētās. Caurmērā viens nekustamas mantas nodokļa maksātājs pilsētās nomaksāja valstij un pašvaldībām — 139 ls (kopā ar piemaksām). Lauku nekustamas mantas nodokļa maksātāju skaits ir ļoti liels — 114.263, tomēr summas, kas no šī nodokļa ienāk valstij, ir ievērojami mazākas. Pēc apriņķiem lielākais maksātāju skaits ir Jaunlatgales, Daugavpils, Rēzeknes un citos apriņķos.

Tirdzniecības un rūpniecības nodokļi.

Impôts sur commerce et industrie.

Tirdzniecības un rūpniecības nodokļu ieņēmumi, pie kuriem skaita pamatnodokli, procentuālo peļņas un apgrozījumu nodokli, pēdējos gados diezgan strauji pavairojās, un sevišķi tas sakāms par procentuālo peļņas nodokli. Pavairojoties tirdzniecības apgrozījumiem un peļņai, arī nodoklis dod lielākus ieņēmumus. Gada laikā pavairojās arī procentuālā peļņas nodokļa maksātāju skaits: 1934. g. bija 31.762 un 1935. g. — 33.451, vai par 1.789 maksātājiem — $5,_6$% vairāk. Procentuālā peļņas nodokļa maksātāju skaits visvairāk pavairojās Rīgā un 1935. g. bija 13.639; arī pārējos apgabalos 1935. g. procentuālā peļņas nodokļa maksātāju skaits ir lielāks nekā 1934. g., bet sevišķi 1933. gadā un iepriekšējos. Tirdzniecības un rūpniecības nodokļi valstij 1936./37. s. g. dos $5,_{31}$ milj. ls lielus ieņēmumus, vai $3,_{32}$% no to kopsummas, no kuriem procentuālais peļņas nodoklis dos $4,_{35}$ milj. ls, pamatnodoklis — $0,_{82}$ un apgrozījumu — $0,_{14}$ milj. ls.

Muitas nodokļi.

Droits de douane.

Iepriekšējos gados muitas nodokļi deva lielākos ieņēmumus, kas bija $^1/_3$ to kopsummas. Pēdējā laikā, sašaurinoties importam,

*) Pamataplikums.

maksātāju skaita 1931./32.—1935./36. b. g.

nombre des contribuables de 1931/32 à 1935/36.

Somme de revenu en 1.000 de Ls				Uzliktais nodoklis — *Impôt imposé* 1000 ls — *en 1.000 de Ls*				
1932.	1933.	1934.	1935.*)	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.	1935./36.*)
9	10	11	12	13	14	15	16	17
35 163	31 838	31 024	32 054	612	627	564	555	560
16 307	13 215	13 115	14 146	436	406	331	328	385
19 105	15 312	15 312	16 322	635	580	467	468	538
10 113	8 263	8 339	8 507	416	369	298	302	329
6 177	5 233	5 387	6 093	293	248	210	216	260
13 544	10 721	10 664	12 217	765	652	518	515	604
4 693	2 948	3 333	3 991	322	275	173	191	243
2 111	1 283	1 536	2 020	174	139	84	100	135
1 327	638	663	773	112	96	46	47	59
1 215	1 020	991	2 340	209	98	82	84	203
481	224	115	559	24	53	24	12	66
229	240	891	1 049	57	28	30	111	130
110 465	90 935	91 370	100 071	4 055	3 571	2 827	2 929	3 512

№ 10. Ienākumi pēc avotiem 1935./36. b. gadā.

№ 10. Revenus par sources d'impôt pour l'exercice 1935/36.

№№	Ienākumu avoti *Sources d'impôt* / Pilsētas, apriņķi un apgabali *Villes, districts et prov.*	No kapitāliem *De capitaux*	No pilsētu nekustamiem īpašumiem *D'immeubles des villes*	No tirdzniecības *Du commerce*	No rūpniecības *De l'industrie*	No darba algām *De salaires*	No brīvām profesijām *De professions libres*	No cita veida ienākuma avotiem *D'autres sources de revenu*	Pēc dzīves izdevumiem *Par dépenses du coût de la vie*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1.000 de Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīgas pilsēta	3 155	8 255	19 424	7 884	31 784	3 919	3 099	6 702	84 222
2	Rīgas apr.	32	270	772	242	949	246	55	192	2 758
3	Cēsu ,,	5	52	321	69	395	99	6	2	949
4	Valmieras apr.	13	117	520	212	627	138	14	11	1 652
5	Valkas ,,	2	61	371	84	429	64	45	119	1 175
6	Madonas ,,	3	36	278	61	329	63	25	2	797
7	Liepājas pilsēta	86	357	1 991	419	1 960	336	245	1 113	6 507
8	Liepājas apr.	1	27	211	53	152	10	2	66	522
9	Aizputes ,,	2	48	266	49	172	24	24	61	646
10	Kuldīgas ,,	18	96	312	115	292	86	16	33	968
11	Ventspils ,,	7	82	425	163	423	56	54	116	1 326
12	Talsu ,,	8	3	330	133	124	103	9	55	765
13	Tukuma ,,	9	119	360	179	219	64	10	87	1 047
14	Jelgavas pilsēta	19	175	614	150	938	88	37	552	2 573
15	Jelgavas apr.	13	101	303	126	400	51	31	106	1 131
16	Bauskas ,,	13	123	310	119	243	38	15	8	869
17	Jēkabpils ,,	—	—	402	53	65	127	—	199	846
18	Ilūkstes ,,	0,2	27	234	43	157	74	22	—	557
19	Daugavpils pilsēta	16	221	1 002	230	965	182	30	335	2 981
20	Daugavpils apr.	3	51	477	70	313	74	37	85	1 110
21	Rēzeknes ,,	3	94	930	176	435	191	73	37	1 939
22	Ludzas ,,	1	69	204	24	225	40	10	21	594
23	Jaunlatgales ,,	—	4	463	111	57	118	45	—	798
24	Kopā *Total*	3 409	10 388	30 520	10 765	41 653	6 191	3 904	9 902	116 732
25	Rīga	3 155	8 255	19 424	7 884	31 784	3 919	3 099	6 702	84 222
26	Vidzeme	55	536	2 262	668	2 729	610	145	326	7 331
27	Kurzeme	122	613	3 535	932	3 123	615	350	1 444	10 734
28	Zemgale	54	545	2 223	670	2 022	442	115	952	7 023
29	Latgale	23	439	3 076	611	1 995	605	195	478	7 422

№ 11. Ienākuma nodokļa maksātāju skaits, ienākumu summa un uzliktais nodoklis.
№ 11. Nombre des contribuables de l'impôt sur le revenu, somme des revenus et impôt perçu.

№№	Ienākuma grupas *Groupes des revenus*	Maksāšanas gadi *Exercices*	Maksātāju skaits *Nombre des contribuables*	Ienākumu summa *Somme de revenu*	Uzliktais nodoklis *Impôt perçu*	Maksātāju skaits *Nombre des contribuables*	Ienākumu summa *Somme de revenu*	Uzliktais nodoklis *Impôt perçu*	Caurmērā uz vienu maksātāju ls *Moyenne par contribuable en Ls* Ienākumu summa *Somme de revenu*	Uzliktais nodoklis *Impôt perçu*
				1000 ls		%				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Līdz Ls 10 000 . . . . *Au-dessous de*	1935./36.*)	23 034	77 122	2 072	95,1	77,1	59,0	3 348	90
2		1934./35.	22 063	73 177	1 869	95,7	80,1	63,8	3 317	85
3		1933./34.	22 522	73 861	1 870	95,8	81,2	66,2	3 280	83
4		1932./33.	25 779	86 865	2 230	95,1	78,6	62,4	3 370	87
5		1931./32.	26 391	91 338	2 392	94,4	76,0	59,0	3 461	91
6	No Ls 10 001—30 000 . . De	1935./36.*)	1 074	16 208	847	4,4	16,2	24,1	15 091	789
7		1934./35.	929	13 997	706	4,0	15,3	24,1	15 067	760
8		1933./34.	927	13 669	691	3,9	15,0	24,4	14 745	745
9		1932./33.	1 212	18 237	927	4,5	16,5	26,0	15 047	765
10		1931./32.	1 416	21 421	1 087	5,1	17,8	26,8	15 128	768
11	Vairāk par Ls 30 000 . . *Au-dessus de*	1935./36.*)	117	6 741	593	0,5	6,7	16,9	57 615	5 068
12		1934./35.	78	4 196	354	0,3	4,6	12,1	53 795	4 538
13		1933./34.	72	3 405	266	0,3	3,8	9,4	47 291	3 694
14		1932./33.	115	5 363	414	0,4	4,9	11,6	46 635	3 600
15		1931./32.	157	7 424	576	0,5	6,2	14,2	47 287	3 669
16	Kopā *Total*	1935./36.*)	24 225	100 071	3 512	100,0	100,0	100,0	4 131	145
17		1934./35.	23 070	91 370	2 929				3 961	127
18		1933./34.	23 521	90 935	2 827				3 866	120
19		1932./33.	27 106	110 465	3 571				4 075	132
20		1931./32.	27 964	120 183	4 055				4 298	145
21		1930./31.	27 530	119 452	4 116				4 101	143

№ 12. Ienākuma nodokļi valsts ieņēmumos 1932./33.—1934./35. b. g.
№ 12. Montant des impôts comme revenu d'Etat des exercices 1932/33 à 1934/35.

№№	Maksājumu gadi / Ieņēmumi	1932./33.	1933./34.	1934./35.	*Exercices* / *Recettes*
		Ls			
1	2	3	4	5	6
1	Nodoklis:	6 899 667	5 655 999	5 926 698	*Impôts:*
2	Progresīvais ienākuma nodoklis . .	3 797 966	3 162 899	3 248 786	*Impôt progressif sur le revenu*
3	Piemaksa krizes apkarošanai . . .	3 101 701	2 493 100	2 677 912	*Paiement en sus pour la lutte contre la crise*
4	Sodi	118 363	93 962	98 819	*Peine pécuniaire*
5	Soda naudas:	181 650	118 224	137 895	*Amendes:*
6	Progresīvais ienākuma nodoklis . .	122 022	82 326	103 670	*Impôt progressif sur le revenu*
7	Piemaksa krizes apkarošanai . . .	59 628	35 898	34 225	*Paiement en sus pour la lutte contre la crise*
8	Piedzīšanas izdevumi:	61 817	58 395	71 243	*Recouvrements:*
9	Progresīvais ienākuma nodoklis . .	47 931	42 025	47 270	*Impôt progressif sur le revenu*
10	Piemaksa krizes apkarošanai . . .	13 886	16 370	23 973	*Paiement en sus pour la lutte contre la crise*
11	Nenoskaidrotas un pārmaksātas summas:	105 858	87 045	48 256	*Sommes inéclaircies et surpayées:*
12	Progresīvais ienākuma nodoklis . .	60 766	40 977	28 900	*Impôt progressif sur le revenu*
13	Piemaksa krizes apkarošanai . . .	45 092	46 068	19 356	*Paiement en sus pour la lutte contre la crise*
14	Kopā	7 367 355	6 013 625	6 282 911	*Total*
15	Progresīvais ienākuma nodoklis	4 147 048	3 422 189	3 527 445	*Impôt progressif sur le revenu*
16	Piemaksa krizes apkarošanai . . .	3 220 307	2 591 436	2 755 466	*Paiement en sus pour la lutte contre la crise*

*) Pamataplikums.

№ 13. Ienākuma nodokļi valsts ieņēmumos 1932./33.—1934./35. budž. g. (latos).

№ 13. Impôt sur le revenu comme revenu d'Etat des exercices de 1932/33 à 1934/35 (en Ls).

№№	Pilsētas un apriņķi *Villes et districts*	1932./33.	1933./34.	1934./35.	№№	Pilsētas un apriņķi *Villes et districts*	1932./33.	1933./34.	1934./35.
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	Rīgas pilsēta . .	4 938 134	4 126 860	4 098 168	18	Ilūkstes „ .	17 285	16 656	15 758
2	Rīgas apr. . .	141 758	117 099	109 203	19	Daugavpils pils.	121 121	114 980	111 891
3	Cēsu „ . .	51 663	37 211	33 296	20	Daugavpils apr.	39 842	36 270	38 552
4	Valmieras apr. .	87 930	75 781	75 413	21	Rēzeknes „	89 044	69 288	69 984
5	Valkas „ .	53 344	41 653	41 325	22	Ludzas „	30 822	26 308	22 407
6	Madonas „ .	41 314	27 845	27 203	23	Jaunlatgales „	36 636	26 083	29 624
7	Liepājas pilsēta.	374 558	316 243	292 037					
8	Liepājas apr. .	15 445	12 331	12 995	24	Visi uzņēmumi Latvijā, kuriem jādod pārskats par darbību. .	858 170	586 227	897 089
9	Aizputes „ .	18 050	14 061	17 524					
10	Kuldīgas „ .	50 834	38 225	41 488					
11	Ventspils „ .	52 790	49 140	56 768					
12	Talsu „ .	40 491	32 699	29 780		*Total des entreprises obligées de présenter des aperçus sur leur activité . .*			
13	Tukuma „ .	42 691	38 286	37 214					
14	Jelgavas pilsēta.	147 097	121 323	124 391					
15	Jelgavas apr. .	45 825	33 931	38 952					
16	Bauskas „ .	37 700	29 388	29 080					
17	Jēkabpils „ .	34 811	25 737	32 769					
					25	Kopā *Total*	7 367 355	6 013 625	6 282 911

№ 14. Ienākuma nodokļa maksātāju skaits un uzliktais nodoklis 1930./31.—1935./36.

№ 14. Nombre des contribuables de l'impôt sur le revenu et impôt perçu de 1930/31 à 1935/36.

№№	Maksātāju grupas *Groupes des contribuables* / Maksāšanas gadi *Exercices*	Namsaimnieki *Propriétaires de maisons*	Tirgotāji *Commerçants*	Rūpnieki *Industriels*	Brīvās profesijas *Professions libres*	Algoti darbinieki *Employés salariés*	Pārējās *Autres*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Maksātāju skaits — *Nombre des contribuables*						
1	1931./32.	3 483	6 530	1 790	1 282	11 792	3 087	27 964
2	1932./33.	3 155	5 938	1 740	1 380	11 372	3 521	27 106
3	1933./34.	2 980	5 328	1 600	1 443	8 426	3 744	23 521
4	1934./35.	3 173	5 485	1 677	1 447	7 776	3 512	23 070
5	1935./36.*) . . .	2 809	6 549	2 112	1 609	8 043	3 103	24 225
		Uzliktais nodoklis (1000 ls) — *Impôt perçu (en 1000 de Ls)*						
6	1931./32.	908	995	352	250	1 235	315	4 055
7	1932./33.	809	791	244	241	1 152	334	3 571
8	1933./34.	645	640	225	245	777	295	2 827
9	1934./35.	730	689	304	213	723	270	2 929
10	1935./36.*) . . .	584	1 000	485	269	810	364	3 512
		Maksātāju skaits procentos — *Contribuables en %*						
11	1931./32.	12,5	23,3	6,4	4,6	42,2	11,0	100,0
12	1932./33.	11,6	21,9	6,4	5,1	42,0	13,0	100,0
13	1933./34.	12,7	22,7	6,8	6,1	35,8	15,9	100,0
14	1934./35.	13,7	23,8	7,3	6,3	33,7	15,2	100,0
15	1935./36.	11,6	27,0	8,7	6,7	33,2	12,8	100,0
		Uzliktais nodoklis procentos — *Impôt perçu en %*						
16	1931./32.	22,4	24,5	8,7	6,2	30,4	7,8	100,0
17	1932./33.	22,7	22,1	6,8	6,7	32,3	9,4	100,0
18	1933./34.	22,8	22,6	8,0	8,7	27,5	10,4	100,0
19	1934./35.	24,9	23,5	10,4	7,3	24,7	9,2	100,0
20	1935./36.	16,6	28,5	13,8	7,6	23,1	10,4	100,0
		Caurmērā uz vienu maksātāju (latos) — *Moyenne par contribuable (en Ls)*						
21	1930./31.	258	167	194	190	105	116	150
22	1931./32.	261	152	197	195	105	102	145
23	1932./33.	256	133	140	175	101	95	132
24	1933./34.	216	120	141	170	92	79	120
25	1934./35.	230	126	181	147	93	77	127
26	1935./36.	208	153	230	167	101	117	145

*) Pamataplikums.

№ 15. Valsts ieņēmumi 1921./25.—1936./37.

№ 15. *Recettes de l'Etat des exercices de 1921/25 à 1936/37.*

№№	Ieņēmumi *Recettes* / Saimniecības gadi un periodi *Exercices*	I. Nodokļi *Impôts*	II. Nodevas un citas atlīdzības *Contributions et autres indemnisations*	III. Valsts monopōli *Monopoles d'Etat*	IV. Valsts meži, zemes, ūdeņi un ēkas *Forêts, terres, eaux et bâtiments*	V. Valsts uzņēmumi *Entreprises de l'Etat*	VI. Valsts kreditiestāžu un kapitālu peļņa *Bénéfices des institutions de crédit et des capitaux d'Etat*	VII. Valsts aktīvu reālizācija *Réalisation des actifs de l'Etat*	VIII. Valsts aizņēmumi *Emprunts de l'Etat*	IX. Dažādi ieņēmumi *Recettes diverses*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1921./25.	70 505	6 235	27 802	14 908	4 868	961	4 026	2 912	2 614	134 831
2	1926./30.	100 948	10 968	30 786	15 373	7 041	8 278	1 300	5 834	3 072	183 600
3	1931./36.	75 667	9 889	30 503	5 832	2 482	2 365	548	4 649	3 345	135 280
4	1931./32.	75 941	8 900	31 161	1 892	3 335	2 792	448	5	2 261	126 735
5	1932./33.	71 175	9 065	33 132	3 385	788	1 562	1 141	6 314	3 548	130 110
6	1933./34.	72 427	9 095	26 692	7 266	1 084	2 820	711	5 941	3 452	129 488
7	1934./35.	77 237	11 443	26 281	8 554	1 970	2 539	247	6 487	4 317	139 075
8	1935./36.*)	81 554	10 941	35 251	8 064	5 231	2 110	192	4 500	3 147	150 990
9	1936./37.*)	82 907	.	38 472	.	.	.	.	.	.	159 611
		Procentos — *En %*									
10	1921./25.	52,3	4,6	20,6	11,1	3,6	0,7	3,0	2,2	1,9	100,0
11	1926./30.	55,0	6,0	16,8	8,4	3,8	4,5	0,7	3,1	1,7	100,0
12	1931./36.	55,9	7,3	22,6	4,3	1,8	1,8	0,4	3,4	2,5	100,0
13	1931./32.	59,9	7,0	24,6	1,5	2,6	2,2	0,4	0,0	1,8	100,0
14	1932./33.	54,7	7,0	25,5	2,6	0,6	1,2	0,9	4,8	2,7	100,0
15	1933./34.	55,9	7,0	20,6	5,6	0,8	2,2	0,6	4,6	2,7	100,0
16	1934./35.	55,5	8,2	18,9	6,2	1,4	1,8	0,2	4,7	3,1	100,0
17	1935./36.*)	54,0	7,3	23,3	5,3	3,5	1,4	0,1	3,0	2,1	100,0
18	1936./37.*)	51,9	.	24,1	.	.	.	.	.	.	100,0
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (en Ls)*									
19	1921./22.	18,20	1,82	5,45	2,25	0,71	0,01	1,18	8,36	0,51	38,49
20	1926./27.	48,91	5,16	18,55	7,88	1,79	4,11	1,04	0,03	2,04	89,51
21	1931./32.	39,97	4,68	16,40	1,00	1,75	1,47	0,24	0,00	1,19	66,70
22	1934./35.	40,65	6,02	13,83	4,50	1,04	1,34	0,13	3,41	2,27	73,19
23	1935./36.	41,81	5,61	18,07	4,14	2,68	1,08	0,10	2,31	1,61	77,41
24	1936./37.	42,51	.	19,72	.	.	.	.	.	.	81,83
		Pavairošanās 1921./25. = 100 — *Augmentation 1921/25 = 100*									
25	1926./30.	143	176	111	103	145	861	32	200	118	136
26	1931./36.	107	159	110	39	51	246	14	160	128	100
27	1931./32.	108	143	112	13	69	291	11	0,2	86	94
28	1934./35.	110	184	95	57	40	264	6	223	165	103
29	1935./36.	116	175	127	54	107	220	5	155	120	112
30	1936./37.	118	.	138	.	.	.	.	.	.	118

muitas nodokļi dod mazākas summas. Arī 1936./37. s. g. muitas nodokļu ieņēmumi paredzēti 28,6 milj. ls apmērā. Lielākie ieņēmumi ir no ievedmuitas — 27,1 milj. ls, no izvedmuitas — 1,0 milj. ls un muitas kancelejas nodoklis — 0,42 milj. ls. No valsts ieņēmumu kopsummas muitas nodokļi ir 17,89%. Caurmērā uz katru iedzīvotāju muitas nodokļi dod 14,64 ls.

Akcīzes.

Accise.

Akcīzes valstij ikgadus dod lielus ieņēmumus, un to nozīme valsts budžetā ir ap 12—13% ieņēmumu kopsummas. Dažādo akcīžu skaits ir liels, kā: spirta, liķieru, vīnu, aius, bezalkoholisku dzērienu, rauga, sērkociņu, čaulīšu, petrolejas, benzīna,tējas un citas. Tomēr visvairāk, vai $^2/_3$ akcīžu ieņēmumu, ienāk no tabakas. Vēl diezgan lielas summas dod alus, raugs, bet pārējo akcīžu ieņēmumi ir zem 1,0 milj. ls.

Ar akcīzes rūpniecības uzņēmumiem arī gada laikā ir novērojamas dažas pārmaiņas. Pēc nodokļu departamenta ziņām 1933. g. darbojās 51 spirta dedzinātava, 1934. g. — 56 un 1935. g. — 60, vai spirta dedzinātavu skaits pārējos gados ir pavairojies. Vēl straujāk pavairojās ražotais spirta dau-

*) Budžets.

№ 16. Nodokļi 1921./25.—1936./37. s. g.

№ 16. *Impôts des exercices de 1921/25 à 1936/37.*

№№	Nodokļi *Impôts* / Saimniecības gadi un periodi *Exercices*	Progresīvais ienākuma 1. § *Progressif sur les revenus*	Naudas kapitālu 2. § *Capitaux*	Nekustamas mantas 3. § *Immeubles*	Mantojumu un dāvinājumu 4. § *Succession et donation*	Tirdzniecības un rūpniecības 6. § *Commerce et industrie*	Ārkārtējie peļņas 7. § *Bénéfices extraord.*	Zīmognodeva 8. § *Droits de timbre*	Apdrošināšanas 10. § *Assurances*	Muitas 11. § *Douanes*	Akcīzes 12. § *Accise*	Patentu 13. § *Patentes*	Dažādi *Divers*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	1921./25. . .	2 255	492	2 897	170	3 476	229	5 002	215	42 284	12 856	550	79	70 505
2	1926./30. . .	4 547	638	4 466	659	4 676	165	8 789	782	56 970	18 631	625	—	100 948
3	1931./36. . .	6 241	550	7 162	817	4 103	319	9 452	779	27 663	17 933	648	—	75 667
4	1931./32. . .	5 242	588	5 441	860	4 473	168	7 823	957	32 769	17 056	564	—	75 941
5	1932./33. . .	7 367	495	7 344	918	3 805	1 264	8 803	256	23 497	16 871	555	—	71 175
6	1933./34. . .	6 014	511	7 542	892	3 539	100	8 933	601	26 043	17 490	762	—	74 427
7	1934./35. . .	6 283	557	7 582	616	4 370	38	10 698	578	26 981	18 856	678	—	77 237
8	1935./36.*) .	6 300	600	7 900	800	4 328	25	11 000	1 505	29 025	19 391	680	—	81 554
9	1936./37.*) .	6 700	570	8 000	700	5 310	—	11 650	1 210	28 557	19 535	675	—	82 907
		Procentos no ieņēmumu kopsummas — % *de la somme générale des recettes*												
10	1921./25. . .	1,67	0,36	2,15	0,13	2,58	0,17	3,71	0,16	31,36	9,53	0,41	0,06	52,29
11	1926./30. . .	2,48	0,35	2,43	0,36	2,54	0,09	4,79	0,42	31,03	10,15	0,34	—	54,98
12	1931./36. . .	4,61	0,41	5,29	0,60	3,03	0,23	6,99	0,58	20,45	13,26	0,48	—	55,93
13	1931./32. . .	4,14	0,46	4,29	0,68	3,53	0,13	6,17	0,76	25,86	13,46	0,44	—	59,92
14	1932./33. . .	5,66	0,38	5,64	0,71	2,93	0,97	6,76	0,20	18,06	12,96	0,43	—	54,70
15	1933./34. . .	4,64	0,39	5,82	0,69	2,73	0,08	6,90	0,47	20,11	13,51	0,59	—	55,93
16	1934./35. . .	4,52	0,40	5,45	0,44	3,14	0,03	7,69	0,42	19,40	13,56	0,49	—	55,54
17	1935./36.*) .	4,17	0,40	5,23	0,53	2,87	0,02	7,28	1,00	19,22	12,84	0,45	—	54,01
18	1936./37.*) .	4,20	0,36	5,01	0,44	3,32	—	7,30	0,76	17,89	12,24	0,42	—	51,94
		Caurmērā uz vienu iedzīvotāju (Ls) — *Moyenne par habitant (en Ls)*												
19	1921./22. . .	0,49	0,28	0,54	0,02	1,42	0,22	1,16	0,00	10,64	3,24	0,15	0,04	18,20
20	1926./27. . .	2,47	0,37	2,35	0,22	2,55	0,08	4,31	0,35	26,37	9,55	0,29	—	48,91
21	1931./32. . .	2,76	0,31	2,86	0,45	2,35	0,09	4,12	0,50	17,25	8,98	0,30	—	39,97
22	1934./35. . .	3,31	0,29	3,99	0,32	2,30	0,02	5,63	0,31	14,20	9,92	0,36	—	40,65
23	1935./36. . .	3,23	0,31	4,05	0,41	2,22	0,01	5,64	0,77	14,88	9,94	0,35	—	41,81
24	1936./37. . .	3,44	0,29	4,10	0,36	2,72	—	5,97	0,62	14,64	10,02	0,35	—	42,51
		Pavairošanās 1921./25. = 100 — *Augmentation 1921/25 = 100*												
25	1926./30. . .	202	130	154	388	135	72	176	364	135	145	114	—	143
26	1931./36. . .	277	112	247	481	118	139	189	362	65	139	118	—	107
27	1931./32. . .	232	120	188	506	129	73	156	445	77	133	103	—	108
28	1934./35. . .	279	113	262	362	126	17	214	269	64	147	123	—	110
29	1935./36. . .	279	122	273	471	125	11	220	700	69	151	124	—	116
30	1936./37. . .	297	116	276	412	153	—	233	563	67	152	122	—	118

dzums: 1933. g. ražoja — 7,2 milj. lt. spirta, 1934. g. — 9,9 un 1935. — 13,5 milj. lt., vai pavairošanās par 3,6 milj. lt. — 36,3%. Ar spirta dedzināšanai izlietotiem produktiem arī notikušas pārmaiņas: visvairāk izlietoja kartupeļus, un 1935. g. tie pavairojās no 66.000 t līdz 81.500 t; arī spirta dedzināšanai izlietotā labība pēdējos divi gados pavairojās no 2.500 t līdz 7.500 t; nežāvētā iesala arī izlietots vairāk nekā iepriekšējā gadā (no 4.400 t līdz 6.235 t), turpretim melase izlietota mazākos apmēros — 1.276 t. Šie skaitļi attiecas uz kalendāra gadu, bet nevis ražošanas, vai darbības periodu.

Rauga ražošanā pēdējos gados ir novērojama zināma stabilitāte: šai nozarē darbojas 4 rauga darītavas, kuŗu gada kopējā produkcija svārstās starp 414 un 445 t.

Augļu, ogu vīnu un sulu darītavu skaits 1935. g. ir samazinājies par 5 uzņēmumiem un minētā gadā darbojās — 44. Kopējā produkcija 0,221 milj. lt. apmērā ir palikusi bez pārmaiņām.

Alus darītavu skaits pēdējos gados atkal ir pavairojies: 1933. g. darbojās — 28 alus darītavas, 1934. — 30 un 1935. — 31 alus darītava. Ražotais alus daudzums arī ir pavairojies: 1933. g. ražoja — 6,2 milj. lt., 1934. — 7,6 un 1935. — 8,0 milj. lt. alus. Līdz ar to pavairojās arī pārstrādātā iesala daudzums: 1933. g. tas bija 1.373 t, 1934. — 1.725 un 1935. — 1.823 t. Ar medalus izgatavošanu 1935. g. nodarbojās tikai 2 uzņēmumi, un ražotais medalus daudzums ir niecīgs, 19.000 lt., lai gan salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem tas ir ievērojami pavairojies.

*) Budžets.

№ 17. Naudas kapitālu nodokļi 1921./25.—1936./37.

№ 17. Impôts sur les capitaux des exercices 1921/25 à 1936/37.

№№	Nodokļi *Impôts sur:* / Saimniecības gadi un periodi *Exercices*	Procentpapīru kuponu *Coupons des valeurs mobilières*	Dividenžu *Dividende*	Noguldījumu augļu *Intérêts des dépôts*	Speciālo tekošo rēķinu *Comptes courants spéc.*	Vinnestu *Billets de loterie*	Obligāciju *Obligations*	Vienreizējais 20% nodoklis *Impôt d'une fois de 20%*	1% nodoklis par valūtu, kas izvesta uz ārzemēm *Impôt d'un % sur valeur export. à l'étrang.*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1921./25.	23	64	100	11	2	104	3	185	492
2	1926./30.	31	194	340	22	3	48	—	—	638
3	1931./36.	59	106	239	14	130	2	—	—	550
4	1931./32.	64	160	340	12	3	9	—	—	588
5	1932./33.	62	84	264	19	66**)	0,3	—	—	495
6	1933./34.	54	71	180	14	192**)	—	—	—	511
7	1934./35.	57	106	191	13	190**)	—	—	—	557
8	1935./36.*)	57	110	220	13	200**)	—	—	—	600
9	1936./37.*)	57	110	200	13	190**)	—	—	—	570

Liķieru fabriku skaits 1935. g. bija 9, vai par 2 mazāk nekā iepriekšējā gadā. Turpretim produkcija pēdējos gados pavairojās: 1933. g. tā bija — 121.000 lt., 1934. — 140.000 un 1935. g. — 152.000 lt.

Augļu un minerālūdeņu iestāžu skaits, kas darbojās 1935. g., bija — 118, vai par 5 mazāk nekā iepriekšējā gadā. Augļu un minerālūdeņu produkcija pēdējos gados pavairojās: 1933. g. ražoja — 3,8 milj. lt., 1934. — 4,7 un 1935. g. — 4,8 milj. lt. Augļu un minerālūdeņus visvairāk ražo vasaras mēnešos un tieši karstākos. Slapjās un aukstās vasarās (arī gados) tos ražo maz un otrādi.

№ 18. Nekustamas mantas nodokļi 1921./25.—1936./37.

№ 18. Impôts sur immeubles — des exercices 1921/25 à 1936/37.

№№	Nodokļi *Impôts* / Saimniecības gadi un periodi *Exercices*	Nodoklis no lauku nekustamas mantas *Impôt sur immeubles à la campagne*	Nodoklis no nekustamas mantas pilsētās ***) *Impôt sur immeubles dans les villes*	Atsavināšanas un 1% pamatnodoklis *Expropriation et impôt fondamental d'un %*	Vienreizējs nodoklis no lauku nekustamas mantas *Impôt d'une fois sur immeubles à la campagne*	Vienreizējs nodoklis no pilsētu un miestu nekustamas mantas *Impôt d'une fois sur immeubles dans les villes et les bourgs*	Nodoklis no mežiem *Impôt sur forêts*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1921./25.	719	1 295	779	27	77	—	2 897
2	1926./30.	792	1 899	1 775	—	—	—	4 466
3	1931./36.	965	4 388	1 809	—	—	—	7 162
4	1931./32.	562	2 576	2 303	—	—	—	5 441
5	1932./33.	969	4 861	1 514	—	—	—	7 344
6	1933./34.	875	4 868	1 799	—	—	—	7 542
7	1934./35.	1 119	4 832	1 631	—	—	—	7 582
8	1935./36.*)	1 300	4 800	1 800	—	—	—	7 900
9	1936./37.*)	1 600	4 800	1 600	—	—	—	8 000

*) Budžets.
**) Krizēs nodoklis no izložu vinnestiem.
***) Ieskaitot piemaksu.

№ 19. Nekustamas mantas nodoklis pilsētās 1935. g.
№ 19. Impôt sur immeubles dans les villes en 1935.

№№	Pilsētas *Villes*	Maksātāju *Contribuables*		Caurmērā uz 1 maksātāju ls *Moyenne par contribuable en Ls*		№№	Pilsētas *Villes*	Maksātāju *Contribuables*		Caurmērā uz 1 maksātāju ls *Moyenne par contribuable en Ls*	
		skaits *nombre*	starp tiem piemaksu *dont: paiement en sus*	Nodoklis kopā ar piemaksu *Impôt-total avec les paiements en sus*	Piemaksa *Paiement en sus*			skaits *nombre*	starp tiem piemaksu *dont: paiement en sus*	Nodoklis kopā ar piemaksu *Impôt-total avec les paiements en sus*	Piemaksa *Paiement en sus*
1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
1	Rīga	13 586	8 304	281	520	32	Jaunjelgava .	413	58	19	15
2	Liepāja . . .	3 769	1 892	77	120	33	Balvi	242	115	29	46
3	Daugavpils .	2 818	1 148	60	78	34	Kārsava . .	380	66	29	22
4	Jelgava . . .	2 310	1 163	70	107	35	Sabile . . .	263	75	45	44
5	Ventspils . .	2 764	570	45	33	36	Strenči . . .	277	45	26	18
6	Rēzekne . .	1 591	610	51	64	37	Ogre	575	238	26	39
7	Cēsis	852	329	65	81	38	Kandava . .	278	72	34	30
8	Valmiera . .	1 062	386	52	61	39	Preiļi . . .	485	69	18	13
9	Tukums . . .	896	371	63	82	40	Varakļāni . .	565	61	22	13
10	Rīgas Jūrmala	3 900	1 623	29	40	41	Sigulda . .	719	140	32	25
11	Kuldīga . . .	859	323	42	55	42	Zilupe . . .	287	54	26	21
12	Jēkabpils . .	965	139	25	18	43	Pļaviņas . .	297	71	45	37
13	Ludza . . .	1 041	289	26	26	44	Mazsalaca .	187	23	35	18
14	Grīva . . .	1 373	89	14	8	45	Subate . . .	243	48	19	13
15	Bauska . . .	429	288	62	124	46	Priekule . .	265	60	24	22
16	Sloka . . .	960	107	77	31	47	Viesīte . . .	179	40	21	18
17	Saldus . . .	484	170	56	66	48	Viļāni . . .	362	53	25	17
18	Alūksne . .	542	125	45	35	49	Ilūkste . . .	216	35	15	10
19	Rūjiena . . .	767	148	34	25	50	Jaunlatgale .	261	76	40	38
20	Krāslava . .	1 044	139	26	16	51	Ķemeri . . .	373	103	27	26
21	Talsi	520	220	48	64	52	Valdemārpils	324	37	21	11
22	Gulbene . .	565	120	42	31	53	Grobiņa . .	251	64	22	23
23	Smiltene . .	411	150	46	55	54	Gostiņi . . .	336	55	20	15
24	Krustpils . .	627	93	26	17	55	Ape	197	42	25	20
25	Līvāni . . .	917	138	22	16	56	Salacgrīva .	346	28	21	13
26	Aizpute . . .	418	133	41	44	57	Ainaži . . .	192	23	53	34
27	Auce . . .	463	119	56	49	58	Piltene . . .	216	32	16	14
28	Valka . . .	492	147	30	34	59	Durbe . . .	147	61	18	27
29	Limbaži . .	312	123	38	53	60	Lejasciems .	120	12	24	12
30	Dobele . . .	440	120	41	39						
31	Madona . .	345	116	57	62	61	Kopā *Total*	56 528	21 548	139	163

Valsts Arhīvs. J. № ____

№ 20. Tirdzniecības un rūpniecības nodokļi 1921./25.—1936./37.
№ 20. Impôts sur commerce et industrie — des exercices de 1921/25 à 1936/37.

№№	Saimniecības gadi un periodi *Exercices* / Nodokļi *Impôts*	Pamatnodoklis *Impôt fondamental*	Papildu nodoklis *Impôt supplémentaire*	Apgrozījumu nodoklis *Impôt sur le chiffre des affaires des entrepr.*	Nodokļi no naudas maiņas operācijām *Impôts sur les opérations de change de l'argent*	Ārzemju tirdzniecības ceļotāju nodoklis *Impôts des voyageurs-commerçants étrangers*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1921./25.	546	2 653	272	5	—	3 476
2	1926./30.	680	3 834	162	—	—	4 676
3	1931./36.	621	3 341	139	—	2	4 103
4	1931./32.	600	3 743	130	—	—	4 473
5	1932./33.	579	3 074	152	—	—	3 805
6	1933./34.	575	2 833	128	—	3	3 539
7	1934./35.	653	3 553	162	—	2	4 370
8	1935./36.*)	700	3 500	125	—	3	4 328
9	1936./37.*)	817	4 350	140	—	3	5 310

*) Budžets.

21. Procentuālā peļņas nodokļa maksātāju skaits 1931.—1935. g.*)

№ 21. Nombre des contribuables de l'impôt proportionnel sur le bénéfice de 1931 à 1935.

№№	Gadi *Années* / Apriņķi, pilsētas un apgabali *Districts, villes et provinces*	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
1	2	3	4	5	6	7
1	Rīga . . .	12 665	11 608	12 098	12 818	13 639
2	Rīgas . . .	1 415	1 195	1 144	1 287	1 395
3	Cēsu . . .	686	613	586	652	681
4	Valmieras . .	812	756	762	882	1 026
5	Valkas . . .	836	734	745	765	817
6	Madonas . .	695	607	626	630	652
7	Liepāja . . .	2 387	2 276	2 269	2 358	2 326
8	Liepājas . .	422	379	370	388	397
9	Aizputes . .	295	269	267	310	366
10	Kuldīgas . .	887	605	791	819	839
11	Ventspils . .	702	631	651	659	709
12	Talsu . . .	597	591	588	618	598
13	Tukuma . .	556	534	535	549	563
14	Jelgava . . .	1 199	1 197	1 200	1 151	1 212
15	Jelgavas . .	592	581	619	658	700
16	Bauskas . . .	598	590	571	591	633
17	Jēkabpils . .	729	657	675	713	731
18	Ilūkstes . . .	397	357	390	411	436
19	Daugavpils .	1 418	1 307	1 284	1 395	1 431
20	Daugavpils apr.	1 284	1 230	1 270	1 311	1 361
21	Rēzeknes . .	1 412	1 283	1 294	1 335	1 384
22	Ludzas . . .	743	641	636	657	693
23	Jaunlatgales .	730	707	754	805	862
24	Kopā *Total*	32 057	29 348	30 125	31 762	33 451
25	Rīga	12 665	11 608	12 098	12 818	13 639
26	Vidzeme . .	4 444	3 905	3 863	4 216	4 571
27	Kurzeme . .	5 290	4 751	4 936	5 152	5 235
28	Zemgale . .	4 071	3 916	3 990	4 073	4 275
29	Latgale . . .	5 587	5 168	5 238	5 503	5 731

№ 22. Muitas nodokļi 1921./25.—1936./37.

№ 22. Droits de douanes des exercices de 1921/25 à 1936/37.

№№	Nodokļi *Droits* / Saimniecības gadi un periodi *Exercices*	Ievedmuita *Droits d'entrée*	Izvedmuita *Droits de sortie*	Muitas kancelejas nodoklis *Impôts de chancellerie douanière*	Transitmuita *Droits de transit*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1921./25. . .	35 078	6 678	526	2,4	42 284
2	1926./30. . .	50 106	5 985	879	—	56 970
3	1931./36. . .	26 585	646	432	—	27 663
4	1931./32. . .	31 646	604	519	—	32 769
5	1932./33. . .	22 735	381	381	—	23 497
6	1933./34. . .	24 934	688	421	—	26 043
7	1934./35. . .	25 786	757	438	—	26 981
8	1935./36.**) .	27 825	800	400	—	29 025
9	1936./37.**) .	27 137	1 000	420	—	28 557

Sevišķi raksturīgs šai ziņā ir 1928. gads, kad augļu un minerāļūdeņu produkcija bija maza.

Tabaku un papirosus 1935. g. ražoja 16 fabrikas, vai par vienu vairāk nekā iepriekšējā gadā. Tabakas, cigāru un papirosu ražošana 1935. g. palika bez lielākām pārmaiņām. Tabaku pēdējos gados ražoja šādos apmēros: 1933. g. — 441 t, 1934. — 443 un 1935. g. — 451 t, vai tās produkcija nedaudz pavairojās. Papirosus 1933. g. ražoja — 1.002 milj. gabalu, 1934. g. — 1.062 un 1935. g. — 1.049 milj. gabalu, vai to pro-

№ 23. Akcīzes nodokļi

№ 23. Impôt d'accise des exercices

№№	Nodokļi *Impôts* / Saimniecības gadi un periodi *Exercices*	Spirts *Esprit*	Liķieri *Liqueurs*	Vīni *Vin*	Alus, porteris un iesala kvass *Bière, port. et bois. de malt*	Medus dzērieni *Hydromel*	Bezalkoholiski dzērieni *Boissons sans alcool*	Raugs *Levure*	Tabaka *Tabac*	Čaulītes *Cartouches*	Sērkociņi *Allumettes*	Petroleja *Pétrole*
		1000 latos										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1921./25. . .	43	526	236	2 245	—	273	298	7 122	187	431	—
2	1926./30. . .	54	269	354	2 272	3	642	650	11 903	302	681	—
3	1931./36. . .	46	160	130	1 689	1	531	1 033	12 110	223	638	251
4	1931./32. . .	42	154	178	1 742	1,5	651	790	11 244	228	593	—
5	1932./33. . .	32	149	139	1 375	1	463	987	11 891	218	581	—
6	1933./34. . .	29	167	120	1 594	1	480	1 105	12 073	224	562	—
7	1934./35. . .	29	180	94	1 931	1	560	1 080	12 341	227	592	756
8	1935./36.**) .	100	150	120	1 800	1	500	1 200	13 000	220	860	500
9	1936./37.**) .	50	180	100	1 980	1	559	1 100	12 700	220	840	750

*) Pēc nodokļu departamenta administrātīvās nodaļas — nodokļu pamata aplikums.
**) Budžets.

№ 24. Patentu nodokļi 1921./25.—1936./37. s. g.

№ 24. Impôt sur patentes — des exercices de 1921/25 à 1936/37.

№№	Saimniecības gadi un periodi *Exercices* / Nodokļi *Impôts*	Dzērienu un rauga ražotavas un tirgotavas *Fabriques et magasins de boissons et de levure*	Tabakas, čaulīšu un sērkociņu fabrikas un tirgotavas *Fabriques et magasins de tabac, cartouches et allumettes*	Naftas produktu fabrikas un noliktavas *Fabriques et dépôts à transformer le naphte*	Fabrikas spirta izstrādāj., kuŗus nelieto kā dzērienus *Fabriques d'esprit non employé pour boissons*	Kopā *Total*
		1000 latos				
1	2	3	4	5	6	7
1	1921./25.	335	212	3	—	550
2	1926./30.	331	279	9	6	625
3	1931./36.	309	261	11	67	648
4	1931./32.	296	253	11	4	564
5	1932./33.	291	247	12	5	555
6	1933./34.	310	301	10	141	762
7	1934./35.	330	244	11	93	678
8	1935./36.*)	320	260	10	90	680
9	1936./37.*)	330	245	10	90	675

dukcija ir palikusi bez lielākām pārmaiņām. Cigarešu un cigarillu ražošana gada laikā pavairojās no 1,1 līdz 2,2 milj. gabalu, kas izskaidrojams ar dažu jaunu ejošu šķirņu ražošanu. Cigārus visus trīs pēdējos gadus ikgadus ražo ap 2,0 milj. gabalu. Čaulīšu produkcija pēdējos gados pavairojās. 1933. g. tās ražoja — 217 milj. gabalu, 1934. — 232 un 1935. g. — 235 milj. gabalu. Sērkociņus visus pēdējos gadus ražo — 4 fabrikas, un to produkcija pēdējos gados samazinās: 1934. g. ražoja 78 milj. kastiņu un 1935. g. — 66 milj. kastiņu, no kuŗām ārzemju tirgum — 16 un 9 milj. kastiņu.

1921./25.—1936./37.
de 1921/25 à 1936/37.

Benzīns *Benzine*	Smēreļļas *Huiles lubrifiantes*	Tēja *Thé*	Iesala ekstrakts *Extrait de malt*	Cukurs *Sucre*	Kopā *Total*
		en 1000 de Ls			
14	15	16	17	18	19
637	693	165	—	—	12 856
757	590	154	—	—	18 631
435	478	70	117	21	17 933
635	484	103	110	101	17 056
376	464	80	110	5	16 871
438	512	54	131	0,3	17 490
424	481	50	110	—	18 856
300	450	65	125	—	19 391
400	480	60	115	—	19 535

Patentu nodokļi.
Impôt sur patentes.

Patentu nodokļu ieņēmumi visu laiku svārstījās no 0,5 līdz 0,8 milj. ls, un ieņēmumu struktūrā to nozīme ir ap 0,5%. Visvairāk visu laiku deva dzērienu un rauga ražotavu un tirgotavu patentu nodoklis, bet nedaudz mazākas summas tabakas, čaulīšu un sērkociņu fabrikas un tirgotavas. Pārējo patentu nodokļu ieņēmumi, kā naftas produktu fabriku un noliktavu, tā arī spirta izstrādājumu fabriku, kuŗus nelieto kā dzērienus, ir mazi.

No pārējiem nodokļiem, kas nav atsevišķi minēti, lielākos ieņēmumus dod zīmognodevas — 11,65 milj. ls, vai 7,3% kopsummas. Zīmognodevu ņem ļoti dažādos gadījumos, un, ievērojot diezgan lielās likmes, tā valstij dod lielus ieņēmumus. Arī apdrošināšanas nodoklis 1,2 milj. ls apmērā un mantojumu un dāvinājumu nodoklis — 0,7 milj. ls apmērā ir ievērojami ieņēmumu avoti.

Nodokļu ieņēmumi apgabalos.
Recettes des impôts par provinces.

Nodokļu departamenta administrātīvā nodaļa aplēsusi dažus nodokļu ieņēmumus apgabalos**). Visvairāk nodokļu ieņem Rīga, vai gandrīz 60% kopsummas; otrā vietā ir Vidzeme — 11,9%, Kurzeme — 11,3%, Zemgale — 9,3% un Latgale — 7,7%. Zīmognodeva Rīgā dod 70% šo ieņēmumu kopsummas; dažu nodokļu nozīme Rīgā ir vēl lielāka, piemēram, procentpapīru kuponu no-

*) Budžets.
**) Sīkāku un pilnīgāku pētīšanu šai jautājumā pārvalde izdarīja iepriekšējos gados un publicēja tos Finanču statistikas I un II izdevumā.

№ 25. Nodokļu departamenta 1934./35. b. g.

№ 25. Recettes du Département des impôts de

№№	§§	Pt.	Nodokļa nosaukums / Apgabali	Rīgā	%	Vidzemē	%	Kurzemē
				1000 latos —				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1	1	Ienākuma nodoklis	2 775	78,66	165	4,69	268
2		2	Piemaksa pie ienākuma nodokļa	2 177	79,0	125	4,54	212
3	2	1	Procentpapīru kuponu nodoklis	57	100,0	—	—	0
4		2	Dividenžu nodoklis	99	94,0	0	0,2	3
5		3	Noguldījumu augļu nodoklis	168	88,0	4	1,9	11
6		4	Speciālu tekošu rēķinu nodoklis	13	97,9	0	0,1	—
7	3	1	Lauku nekustamas mantas nodoklis	—	—	346	30,93	169
8		2	Pilsētu nekustamas mantas nodoklis	1 343	75,02	118	6,65	141
9		3	Atsavināšanas nodeva	1 077	66	66	4,06	169
10		4	Piemaksa pie pilsētu nekustamas mantas nodokļa	2 375	78,07	161	5,29	230
11	4		Mantas bezatlīdzības pārejas nod.	302	49	62	10	68
12	6	1	Tirdzn. un rūpn. pamatnodoklis	404	61,85	45	6,84	77
		2	Tirdzn. un rūpn. papildnod. no uzņēmumiem					
13			a) kam nav jādod pārskats par darbību	1 102	61,08	150	8,33	248
14			b) kam jādod pārskats par darbību	1 643	93,91	8	0,45	73
15		3	Traktieru apgrozījumu nodoklis	84	52,36	33	20,66	16
16	7	1	Vērtības pieauguma nodoklis	17	44,03	3	7,53	3
17	8		Zīmognodeva	7 503	70,13	611	5,71	1 055
18	19		Rakstu nodeva	24	99,01	0	0,45	0
19	21	5	Tvaika katlu uzraudzība	22	27,87	20	25,78	17
20	24	4	Aktu nodeva	1	24,01	0	3,43	0
21	81	21	Izdevumu atmaksas par zīmogmarku dzēšanu	5	92,26	0	1,65	0
22	31		Spirta monopōla neto ieņēmumi	6 373	39,75	3 561	22,21	2 451
23			Kopā	27 564	59,8	5 478	11,9	5 211

№ 26. Nodokļu parādi

№ 26. Dettes d'impôt

№№	§§	p.t.	Nodokļi / Apgabali	Rīga	Vidzeme	Kurzeme	Zemgale	Latgale	Kopā
				1000 latos — *en 1000 de Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	1	Ienākuma nodoklis	2 319	72	120	85	70	2 666
2		2	Piemaksa pie ienākuma nodokļa	640	21	21	9	12	703
3	2	2	Dividenžu nodoklis	0	—	—	—	—	0
4		6	2% obligāciju nodoklis	2	—	—	—	—	2
5	3	1	Lauku nekustamas mantas nodoklis	—	390	125	304	839	1 658
6		2	Pilsētu nekustamas mantas nodoklis	471	12	27	12	16	538
7		3	Atsavināšanas nodeva	69	4	3	24	11	111
8		4	Piemaksa pie pilsētu nekustamas mantas nodokļa	358	44	9	11	5	427
9	4		Mantas bezatlīdzības pārejas nodeva	26	48	41	24	78	217
10	6	1	Tirdzniec. un rūpniec. pamatnodoklis	31	6	8	9	10	64
		2	Tirdzniecības un rūpniecības papildnodoklis:						
11			a) no uzņēmumiem, kam nav jādod pārskats par darbību	803	56	81	49	42	1 031
12			b) no uzņēmumiem, kam jādod pārskats par darbību	763	2	72	15	4	856
13		3	Traktieru apgrozījumu nodoklis	28	11	3	1	2	45
14	7	1	Vērtības pieauguma nodoklis	3	3	2	2	4	14
15	8	2	Zīmogsods	452	23	19	19	26	539
16	21	5	Tvaika katlu nodoklis	6	7	6	4	3	26
17			Kopā	5 971	699	537	568	1 122	8 897

*) Nodokļu departamenta administrātīvās nodaļas aplēsums.

ieņēmumi pa apgabaliem*).
l'exercice 1934/35 — par provinces.

%	Zemgalē	%	Latgalē	%	Kopā *Total*	*Provinces* / *Impôts*
en 1000 de Ls						
10	11	12	13	14	15	16
7,60	162	4,60	157	4,45	3 527	*Impôt sur les revenus*
7,70	125	4,54	116	4,22	2 755	*Paiement en sus sur les revenus*
—	—	—	—	—	57	*Impôt sur les coupons des valeurs mobilières*
2,9	3	2,9	—	—	105	*Impôt des dividendes*
5,5	5	2,6	4	2,0	192	*Impôt sur intérêts des dépôts*
—	0	2,0	—	—	13	*Impôt sur comptes courants spéciaux*
15,13	437	39,07	167	14,87	1 119	*Impôt sur immeubles à la campagne*
7,85	92	5,14	96	5,34	1 790	*Impôt sur immeubles dans les villes*
10,36	206	12,65	113	6,93	1 631	*Expropriation des immeubles*
7,55	144	4,74	132	4,35	3 042	*Paiement en sus sur immeubles dans les villes*
11	74	12	111	18	617	*Impôt sur succession*
11,79	62	9,51	65	10,01	653	*Impôt fondamental sur commerce et industrie*
						Impôt supplémentaire sur commerce et industrie
13,77	131	7,24	173	9,58	1 804	*a) entreprises qui ne doivent donner des comptes rendus sur leur activité*
4,21	22	1,24	3	0,19	1 749	*b) entreprises qui doivent donner des aperçus sur leur activité*
9,92	16	9,82	12	7,24	161	*Impôt sur le mouvement des affaires des restaur.*
8,22	13	35,83	2	4,39	38	*Impôt sur l'augmentation de la valeur*
9,85	841	7,86	689	6,45	10 699	*Droits de timbre*
0,09	0	0,17	0	0,28	24	*Ecritures*
21,61	15	18,47	5	6,27	79	*Contrôle des chaudières à vapeur*
0,37	1	15,50	2	56,69	4	*Dossiers*
5,13	0	0,44	0	0,52	5	*Remboursement des frais pour amortissement des timbres*
15,29	1 959	12,22	1 688	10,53	16 032	*Recettes nettes du monopole d'esprit*
11,3	4 308	9,3	3 535	7,7	46 096	*Total*

1935. g. 1. aprīlī.
au 1. avril 1935.

Provinces / *Impôts*
11
Impôt sur les revenus
Paiement en sus sur les revenus
Impôt sur dividendes
Impôt de 2% sur obligations
Impôt sur immeubles à la campagne
Impôt sur immeubles dans les villes
Expropriation des immeubles
Paiement en sus sur immeubles dans les villes
Impôt sur succession
Impôt fondamental sur commerce et industrie
Impôt supplémentaire sur commerce et industrie:
a) entreprises qui ne doivent pas donner des aperçus sur leur activité
b) entreprises qui doivent donner des aperçus sur leur activité
Impôt sur le mouvement des affaires des restaurants
Taxe sur la plus-value
Droits de timbre
Contrôle des chaudières à vapeur
Total

doklis, ienākuma, arī piemaksas pie tā, pilsētu nekustamas mantas nodoklis un citi. Ieņēmumi no spirta monopōla Rīgā ir ap 40%. Spirta monopōla peļņa ir liela arī provincē. Lielākie ieņēmumi no lauku nekustamas mantas ir Zemgalē — ap 40%.

Nodokļu parādi.
Dettes d'impôts.

Valsts nodokļu parādi pēdējos gados samazinās, un 1935. g. 1. aprīlī tie bija 8,9 milj. ls; visvairāk bija ienākuma nodokļu parādi — 2,7 milj. ls, sevišķi Rīgā. Otrā vietā ir tirdzniecības un rūpniecības nodoklis — 1,89 milj. ls (arī Rīgā); lauku nekustamas mantas nodokļa parādi — 1,66 milj. ls (Latgalē — 0,839 milj. ls); piemaksa ienākuma nodoklim — 0,703 milj. ls, pilsētu nekustamas mantas nodoklis — 0,538 milj. ls, piemaksa pilsētu nekustamas mantas nodoklim — 0,427 milj. ls; diezgan liels ir zīmognodevas soda parāds — 0,539 milj. ls; atsavināšanas nodevas un citu nodokļu parādi ir mazāki.

Nodokļu parādi 1933. g. 1. aprīlī bija 10,2 milj. ls, no kuriem lielākās summas bija ienākuma nodokļa parādi — 3,32 milj. ls, otrā

№ 27. Iepriekšējie skaitļi par 1935./36. s. g. faktiskiem

№ 27. Données préliminaires des recettes effectives de

№№	Saimniecības gadi / Ieņēmumi	Faktiskie ieņēmumi *Recettes effectives* 1934./35.	1935./36.	Budžets *Budget* 1935./36.	± starpība *Différence*	Procenti %
		1000 ls — *en 1000 de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	I Nodokļi:	77 237	81 204	81 554	— 350	— 0,4
	a) ienākuma, mantas un apgrozījuma nodokļi:	31 400	36 271	33 138	+ 3 130	+ 9,5
	1. progresīvais ienākuma	3 527	4 335	3 700	+ 635	+ 17,2
	2. piemaksas ienākuma nodoklim	2 755	2 891	2 600	+ 291	+ 11,2
	3. naudas kapitāla nodoklis	367	517	400	+ 117	+ 29,3
	4. piemaksas vinnestu nodoklim	190	107	200	— 83	— 41,5
	5. lauku un pils. nekust. mantas nodoklis	2 909	3 343	3 100	+ 243	+ 7,8
	6. piemaksas pilsētu nekust. mantas nod.	3 042	2 941	3 000	— 59	— 2,0
	7. atsavin., mantoj., dāvin. un ārkārt. peļņas nodoklis	2 284	2 511	2 625	— 114	— 4,3
	8. tirdzniecības un rūpniecības nodoklis	4 370	6 214	4 328	+ 1 886	+ 43,6
	9. patentu nodoklis	678	751	680	+ 71	+ 10,4
	10. apdrošināšanas nodoklis	579	981	1 505	— 524	— 34,8
	11. zīmognodoklis	10 699	11 670	11 000	+ 670	+ 6,1
	b) Akcīzes:	18 856	19 839	19 391	+ 448	+ 2,3
	1. tabakas un čaulīšu akcīze	12 568	12 918	13 220	— 302	— 2,3
	2. dzērienu akcīze	2 795	2 980	2 671	+ 209	+ 11,6
	3. petrolejas akcīze	756	745	500	+ 245	+ 49,0
	4. pārējās akcīzes	2 737	3 196	3 000	+ 196	+ 6,5
	c) Muitas	26 981	25 094	29 025	— 3 931	— 13,5
	II Nodevas un citas atlīdzības:	11 443	11 897	10 941	+ 956	+ 8,7
	1. pases un uzturas apliecības	1 067	954	1 012	— 58	— 5,7
	2. tiesu nodevas	1 165	1 204	1 355	— 151	— 11,1
	3. importa atļaujas	2 250	2 764	1 800	+ 964	+ 53,6
	4. pārējās rūpniec. un tirdzniec. nodevas	290	313	255	+ 58	+ 22,8
	5. ostas un iekšējās satiksmes nodevas	2 469	2 475	2 512	— 37	— 1,5
	6. dažādas nodevas un atlīdzības	4 202	4 187	4 007	+ 180	+ 4,5
	III Monopōli:	26 281	33 621	35 251	— 1 630	— 4,6
	1. spirta un degvīna	16 032	19 977	20 000	— 23	— 0,1
	2. cukura	7 560	10 000	12 053	— 2 053	— 17,0
	3. pasts, tēlegrafs, tēlefons un radiofons	2 659	3 609	3 148	+ 461	+ 14,6
	4. metallnaudas regālijas	30	35	50	— 15	— 30,0
	IV Valsts īpašumu izmantošana:	8 554	8 405	8 064	+ 341	+ 4,2
	1. valsts meži	7 629	7 504	7 182	+ 322	+ 4,5
	2. valsts zemes un ēkas	925	901	882	+ 19	+ 2,2
	V Valsts uzņēmumi:	1 970	4 991	5 231	— 240	— 4,6
	1. dzelzceļi	1 059	4 275	4 273	+ 2	+ 0,0
	2. pārējie uzņēmumi	911	716	958	— 242	— 25,3
	VI Valsts kreditiestāžu un kapitālu peļņa:	2 539	2 368	2 110	+ 258	+ 12,2
	1. valsts kreditiestāžu peļņa	1 093	1 119	1 128	— 9	— 0,8
	2. pārējie ieņēmumi	1 446	1 249	982	+ 267	+ 27,2
	VII Valsts aktīvu reālizācija	247	341	192	+ 149	+ 77,6
	VIII Valsts aizņēmumi	6 487	4 369	4 500	— 131	— 2,9
	IX Dažādi ieņēmumi	5 317	3 734	3 147	+ 587	+ 18,7
	Pavisam kopā	139 075	150 930	150 990	— 60	— 0,0

vietā tirdzniecības un rūpniecības papildnodoklis (kopā ar uzņēmumiem, kam jādod pārskats par darbību) — 2,38 milj. ls, lauku nekustamas mantas nodoklis — 1,92 milj. ls

Nodokļu parādi 1933. g. 1. aprīlī: 1000 ls

Ienākuma nodoklis	3.319
Piemaksa pie ienākuma nodokļa	423
5% nodoklis no noguldījumiem	7
2% obligāciju nodoklis	2
Lauku nekustamas mantas nodoklis	1.917
Pilsētu nekustamas mantas nodoklis	626
Atsavināšanas nodeva	135
Piemaksa pie nekust. mantas nodokļa	348
Mantojumu un dāvinājumu nodoklis	331
Tirdzniec. un rūpniec. pamatnodoklis	66
Tirdzniec. un rūpniec. papildnodoklis	2.379
Traktieru apgrozījumu nodoklis	43
Vērtības pieauguma nodoklis	21
Zīmogsods	577
Tvaika katlu nodoklis	37
Kopā	10.231

ieņēmumiem.

l'exercice 1935/36.

Exercices	*Recettes*
8	
I Impôts:	
a) impôt sur les revenus, sur immeubles et sur le chiffre des affaires des entreprises:	
1. progressif sur les revenus	
2. paiement en sus sur les revenus	
3. capitaux	
4. paiement en sus sur les billets de loterie	
5. immeubles à la compagne et dans les villes	
6. paiement en sus sur immeubles dans les villes	
7. expropriation, succession, donation et bénéfice extraordinaire	
8. commerce et industrie	
9. patentes	
10. assurance	
11. droits de timbre	
b) Accise:	
1. tabac et cartouches	
2. boissons	
3. pétrol	
4. autres accises	
c) Douanes	
II Contributions et autres indemnités:	
1. passeports et certificats de séjour	
2. contributions de justice	
3. permission d'importation	
4. autres contrib. d'industrie et de commerce	
5. ports et communication intérieure	
6. divers contributions et indemnités	
III Monopoles:	
1. esprit et eau-de-vie	
2. sucre	
3. postes, télégraphes, téléphones et radio-diffusion	
4. monnaie battue	
IV Utilisation des possessions d'Etat:	
1. forêts d'Etat	
2. terres et bâtiments d'Etat	
V Entreprises d'Etat:	
1. chemins de fer	
2. autres entreprises	
VI Bénéfice des sociétés de crédit d'Etat et des capitaux d'Etat:	
1. bénéfice des sociétés de crédit d'Etat	
2. autres recettes	
VII Réalisation des actifs de l'Etat	
VIII Emprunts de l'Etat	
IX Diverses recettes	
Total général	

un citi nodokļi. Pēc atsevišķiem apgabaliem lielākās summas ir Rīgā (nodokļu parādi 1933. g. 1. aprīlī 1000 ls):

Rīgā	— 6.583
Vidzemē	— 868
Kurzemē	— 669
Zemgalē	— 718
Latgalē	— 1.393
Kopā	— 10231

Otrā vietā ir Latgale, bet mazākās summas ir Kurzemē. Rīgā lielākie bija ienākuma un tirdzniecības un rūpniecības nodokļu parādi.

Līdz 1934. g. nodokļu parādi pastāvīgi pavairojās un sasniedza ļoti ievērojamu summu — pāri par 10 milj. ls. Sākot ar 1934. g. samazinās un 1935. g. 1. aprīlī tie ir jau mazāki par 1,334 milj. ls. Nodokļu parādu samazināšanās turpinās arī 1935. un 1936. g. Par lielāko summu nodokļu parādi ir samazinājušies Rīgā un Latgalē; arī pārējos apgabalos tie ir mazāki:

Nodokļu parādu samazināšanās laikā no 1933. g. līdz 1935. g. 1. aprīlim.

	1 000 ls	%
Rīgā	612	— 9,3
Vidzemē	169	— 19,5
Kurzemē	132	— 19,7
Zemgalē	150	— 20,9
Latgalē	271	— 19,5
Kopā	1.334	— 13,0

Straujākā nodokļu samazināšanās ir provincē. Rīgā tie minētā laikā ir samazinājušies par 9,3%, bet visā Latvijā par 13,0%. Atsevišķo nodokļu parādu samazināšanās arī nav vienāda. Kā jau zināms, lielākie bija ienākuma nodokļa, tirdzniecības un rūpniecības papildnodokļa, lauku nekustamas mantas un citu nodokļu parādi. Par lielākām summām arī samazinājās šie nodokļi:

	1 000 ls	%
Ienākuma nodoklis	— 653	— 19,7
Piemaksa pie ienākuma nodokļa . .	+ 280	+ 66,2
5% nodoklis no noguldījumiem . .	— 7	— 100,0
Lauku nekustamas mantas nodoklis .	— 259	— 13,5
Pilsētu nekustamas mantas nodoklis	— 87	— 13,9
Atsavināšanas nodeva	— 24	— 17,8
Piemaksa pie nekust. mantas nodokļa	+ 80	+ 23,0
Mantojumu un dāvinājumu nodoklis	— 113	— 34,1
Tirdzn. un rūpniec. pamatnodoklis .	— 2	— 3,0
Tirdzniec. un rūpniec. papildnodoklis	— 493	— 20,7
Traktieru apgrozījuma nodoklis . .	+ 1	+ 2,3
Vērtības pieauguma nodoklis . . .	— 7	— 33,3
Zīmogsods	— 38	— 6,6
Tvaika katlu nodoklis	— 11	— 29,7
Kopā	— 1 333	— 13,0

Tomēr starp nodokļiem ir arī tādi, kuru parādi nav samazinājušies, un vispirms tas attiecas uz piemaksām (krizes) pie nodokļiem kā piemaksas pie ienākuma nodokļa, kuru parādi pavairojušies par 0,280 milj. ls, piemaksu parādi pie pilsētu nekustamas mantas nodokļa par 0,080 milj. ls; otrkārt arī dažu citu, kā traktieru apgrozījuma nodokļa parāds, ir palicis bez pārmaiņām. Tomēr lielāka daļa no nodokļu parādiem ir samazinājusies un visvairāk laikā no 1933. g. 1. aprīļa līdz 1935. g. 1. aprīlim, un samazinājās ienākuma nodoklis par 0,653 milj. ls

— 19,7%, tirdzniecības un rūpniecības par 0,493, lauku nekustamas mantas nodoklis par 0,259 milj. ls un citi nodokļi. Piemaksu parādu pavairošanās ir izskaidrojama ar to, ka tas bija jauns nodoklis un maksātāji nebija vēl pieraduši. Lai gan valsts nodokļu parādi arī samazinās, tomēr ne tik straujā tempā, kā tas novērojams pašvaldībās, it sevišķi kā tas bija redzams agrāk, kad strauji samazinājās nodokļu parādi lauku pašvaldībās.

Iepriekšējie skaitļi par 1935./36. s. g. faktiskiem ieņēmumiem.

Données préliminaires des recettes effectives pour l'exercice 1935/36.

1935./36. s. g. ieņēmumi valsts saimniecībā vispār ienākuši paredzētos apmēros, kas pēc ilgāka laika atkal novērojams pirmoreiz, un ieņēmumi pārsniedz izdevumus, vai saimniecības periods noslēdzies ar nelielu atlikumu (to galīgi noskaidros tikai oktōbŗa sākumā). Lielākais un svarīgākais ieņēmumu postenis gada laikā pavairojies no 77,2 līdz 81,2 milj. ls, vai tas reālizējies budžetā paredzētos apmēros. Daži nodokļi ieņemti arī lielākos apmēros kā bija paredzēts. Visstraujāk pavairojušies tirdzniecības un rūpniecības nodokļi; budžetā tos paredzēja tikai 4,3 milj. ls, bet ieņēma 6,2 milj. ls; tie pavairojās sakarā ar rosību un lielākiem apgrozījumiem tirdzniecībā un rūpniecībā. Arī daži citi nodokļi ieņemti vairāk nekā paredzēti — zīmognodoklis, progresīvais ienākuma, akcīzes u. c. Nodokļu ieņēmumus pa daļai ietekmēja arī parādu nomaksas par iepriekšējiem gadiem, kuŗus divos pēdējos gados nomaksāja. Daži nodokļi ieņemti arī mazākos apmēros nekā paredzēts, kā, piemēram, muitas. Arī monopōlu peļņa neienāca pilnos apmēros, īpaši cukura monopōla. Nodevas un dažādas atlīdzības reālizējās lielākos apmēros nekā budžetā paredzēts. Arī citi ieņēmumi pa lielākai daļai reālizējās lielākos apmēros nekā budžetā bija paredzēts.

Valsts parādi.

Dettes de l'Etat.

Ar valsts ārējiem parādiem pārskata gadā nav notikušas nekādas pārmaiņas, un to kopsumma — 71,2 milj. ls apmērā ir palikusi bez ievērojamām pārmaiņām. Iekšzemes aizņēmumu mums ir tikai viens — 1931. g. iekšējais ceļu aizņēmums, kas pārskata gadā ir ievērojami pavairojies par 4,1 līdz 19,2 milj. ls. Aizņēmumu novietošanas ziņā arī nav notikušas nekādas pārmaiņas. Pārējie iekšzemes aizņēmumi, kā Latvijas neatkarības 1918. g. 5% aizņēmums un Latvijas iekšējais 1920. g. 4% aizņēmums, ir par niecīgām summām.

Iekšzemes aizņēmumiem pie tagadējā naudas tirgus pamazām iestājas labvēlīgi apstākļi; kā tas redzams pēc mūsu kreditsaimniecības, tad pēdējos gados un arī tagad strauji pavairojas noguldījumi, bet it sevišķi tas sakāms par krājnoguldījumiem (beztermiņa), vai līdzekļi, kas palikuši pāri patēriņu un arī ražotāju saimniecībā. Šos ietaupījumus mūsu krājēji izdevīgāk varētu novietot valsts aizņēmumos, jo tādā gadījumā tie saņemtu lielākus augļus nekā kreditiestādēs. Nepieciešams ir tikai krājējus sagatavot šai operācijai, kā arī atrast ceļus aizņēmumu reālizēšanai.

Bez minētiém ilgtermiņa aizņēmumiem, sākot ar 1934. g. beigām, valsts izlaiž arī valsts kreditzīmes — īstermiņa aizņēmumus. 1935. gada sākumā to bija apgrozībā 3,32 milj. ls, 1936. g. — 13,75 milj. ls un 1936. g 1. aprīlī — 16,3 milj. ls. Valsts kreditzīmes tagad ir novietotas — Latvijas Kreditbankā — 7,0 milj. ls apmērā, Pasta krājkasē — 6,0 milj. ls un pārējās kreditiestādēs un citur 3,4 milj. ls.

Valsts bilance.

Bilan de l'Etat.

Valsts bilanci uzstāda reizi gadā — 1. aprīlī. Ilgāku laiku tā palika bez lielākām pārmaiņām; pēdējā gadā no 1934. g. 1. aprīļa līdz 1931. g. 31. martam tā pavairojās par 128 milj. ls un sasniedza 2,23 miljarda latu. Lielākais mantas postenis ir nekustama manta — 1088 milj. ls apmērā, vai gandrīz puse, otrā vietā ir vērtspapīri (ķīlu zīmes un citi) — 257 milj. ls, kustama manta — 236 milj. ls un citas dažādas vērtības. Pasīvā lielākais līdzekļu postenis ir kapitāls — 1.297 milj. ls, saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonds — 256 milj. ls un citi dažādi sīkāki posteņi. Pēc iestādēm lielākā bilance ir finanču ministrijai — 693 milj. ls, valsts dzelzceļiem — 479 milj. ls, kaŗa ministrijai — 216, pasta un tēlegrafa departamentam — 122 milj. ls, pamatkapitāli autonomiem uzņēmumiem — 50 milj. ls, valsts cukurrūpniecības pārvalde un cukurfabrikas — 35, spirta monopōla pārvalde — 25, izglītības m-ja — 28 milj. ls un citas iestādes.

Valsts bilance ir nodalīta divās lielās grupās: valsts iestāžu bilance, kuŗa 1935. g. 1. aprīlī bija — 999 milj. ls, un valsts uzņēmumu bilance — 1.170 milj. ls apmērā. Pie valsts skaitās šādas iestādes: 1) augstākās valsts iestādes, 2) valsts kontrole, 3) ārlietu

№ 28. Valsts ārējie aizņēmumi 1920.—1936. g.

№ 28. Emprunts extérieurs de l'Etat de 1920 à 1936.

№№	Valstis *Etats* / 1. aprīlī *Au 1. avril*	Z.A.S V.*) *Etats Unis*	Anglija **) *Angleterre*	Lloyds banka *Lloyds banque*	Francija *France*	Norveģija *Norvège*	Igaunija *Estonie*	Valsts ārējais 6% obligāc. aizņēm. *Emprunts extérieurs d'Etat obligat. à 6%*	Kopā *Total*
		$	£	£	Fr.	Norv. kr.	Ig. marka	$	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1920.	5 132 287	2 320 169	775 000	9 269 496	6 738 128	30 000 000	—	—
2	1921.	5 132 287	2 320 169	775 000	2 991 517	6 738 128	30 000 000	—	—
3	1922.	5 132 287	2 320 169	775 000	2 241 517	6 737 558	30 000 000	—	—
4	1923.	5 132 287	2 320 169	174 302	1 241 517	6 737 558	30 000 000	—	—
5	1924.	5 132 287	2 320 169	150 000	—	4 737 558	30 000 000	—	—
6	1925.	5 132 287	2 300 000	98 626	—	—	—	—	—
7	1926.	5 132 287	2 300 000	48 626	—	—	—	—	—
8	1927.	5 715 000	2 225 000	—	—	—	—	—	—
9	1928.	5 645 000	2 150 000	—	—	—	—	—	—
10	1929.	5 565 000	2 075 000	—	—	—	—	6 000 000	—
11	1930.	5 475 000	2 000 000	—	—	—	—	6 000 000	—
12	1931.	6 889 189	1 925 000	—	—	—	—	6 000 000	—
13	1932.	6 889 189	1 925 000	—	4 500 000	—	—	6 000 000	—
14	1933.	7 085 454	1 925 000	—	4 500 000	—	—	6 000 000	—
15	1934.	7 069 924	1 925 000	—	4 500 000	—	—	6 000 000	—
16	1935.	7 069 924	1 925 000	—	4 500 000	—	—	5 925 300	—
17	1936.	7 069 924	1 925 000	—	4 500 000	—	—	5 386 261	—
		1000 latos — *en 1000 de Ls*							
18	1920.	26 585	58 386	17 345	3 613	5 524	411	—	111 864
19	1921.	26 585	58 386	17 345	1 055	5 524	411	—	109 306
20	1922.	26 585	58 386	17 345	1 032	6 068	411	—	109 827
21	1923.	26 585	58 386	4 175	398	6 219	411	—	96 174
22	1924.	26 585	58 386	3 341	—	3 324	411	—	92 047
23	1925.	26 585	57 983	2 444	—	—	—	—	87 012
24	1926.	26 585	57 983	1 2.6	—	—	—	—	85 794
25	1927.	29 661	56 048	—	—	—	—	—	85 709
26	1928.	29 185	54 245	—	—	—	—	—	83 430
27	1929.	28 882	52 311	—	—	—	—	31 140	112 333
28	1930.	28 371	50 470	—	—	—	—	31 092	109 933
29	1931.	35 755	48 577	—	—	—	—	31 140	115 472
30	1932.	35 755	37 826	—	920	—	—	31 140	105 641
31	1933.	36 738	34 458	—	919	—	—	31 110	103 225
32	1934.	22 694	30 608	—	918	—	—	19 260	73 480
33	1935.	22 482	28 971	—	918	—	—	18 842	71 213
34	1936.	22 200	29 587	—	918	—	—	18 483	71 188

ministrija, 4) tieslietu ministrija, 5) iekšlietu ministrija, 6) izglītības ministrija, 7) finanču ministrija, 8) atsevišķi valsts saimniecības departaments, 9) tirdzniecības un rūpniecības departaments, 10) nodokļu departaments, 11) muitas departaments, 12) jūrniecības departaments, 13) zemkopības ministrija, 14) un atsevišķi zemkopības departaments, 15) meliorācijas departaments, 16) veterinārpārvalde, 17) tautas labklājības ministrija, 18) tautas labklājības ministrijas pensiju fondu un kases bilances (pēc pensiju likuma I, II un III daļas), 19) valsts statistiskā pārvalde un 20) kara ministrija. Šādu valsts uzņēmumu bilances: 1) valsts tipografija, 2) cietumu departamenta uzņēmumi, 3) nacionālā opera, 4) izglītības ministrijas mācības līdzekļu nodaļa, 5) Irlavas muižas saimniecība, 6) Ropažu meiteņu kolōnijas zemes saimniecība, 7) Latvijas ūniversitātes aptieka, 8) L. Ū. Vecauces ferma, 9) L. Ū. Rāmavas ferma, 10) L. Ū. Vecauces mežniecība, 11) L. Ū. seruma stacija, 12) L. Ū. botaniskais dārzs, 13) Valstspapīru spiestuve, 14) žurnāls „Ekonomists", 15) linu monopōla nodaļa, 16) valsts apdrošināšanas nodaļa, 17) spirta monopōla nodaļa, 18) labības birojs, 19) valsts muižas, 20) valsts meži, 21) purvu kultūras saimniecība „Sala", 22) valsts dzelzceļi, 23) sa-

*) Parāds konsolidēts obligācijās saskaņā ar 1925. g. 24. septembra līgumu.
**) Parāds pārvērsts obligācijās saskaņā ar 1925. g. 13. augusta līgumu.

№ 29. Valsts iekšējie aizņēmumi 1920.—1936. g.

№ 29. Emprunts intérieurs de l'Etat de 1920 à 1936.

№№	Aizņēmumi *Emprunts* / 1. aprīlī *au 1. avril*	Latvijas neatkarības 1918. g. 5% aizņēmums	Latvijas iekšējais 1920. g. 4% aizņēmums	Latvijas 1931. g. iekšējais ceļu aizņēmums	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*			
1	2	3	4	5	6
1	1920. . . .	179	—	—	179
2	1921. . . .	98*)	228	—	326
3	1922. . . .	100	270	—	370
4	1923. . . .	100	277	—	377
5	1924. . . .	100	323	—	423
6	1925. . . .	100	352	—	452
7	1926. . . .	100	388	—	488
8	1927. . . .	100	445	—	545
9	1928. . . .	100	496	—	596
10	1929. . . .	100	540	—	640
11	1930. . . .	100	622	—	722
12	1931. . . .	100	664	—	764
13	1932. . . .	100	248	585	933
14	1933. . . .	100	60	2 093	2 253
15	1934. . . .	40	38	11 092	11 170
16	1935. . . .	23	32	15 040	15 095
17	1936. . . .	21	29	19 124	19 174

tiksmes ministrijas pensiju kase, 24) pasta un tēlegrafa departaments, 25) šoseju un zemes ceļu departaments, 26) T. L. M. Latvijas neredzīgo institūta darbnīcas, 27) T. L. M. Latvijas neredzīgo institūta zemes saimniecības, 28) T. L. M. bezdarba apkarošanas fonds, 29) T. L. M. Ploču kūdras fabrika, 30) T. L. M. Salaspils kūdras fabrika, 31) T. L. M. Līvānu kūdras fabrika, 32) T. L. M. sabiedrisko mežu darbu nozare, 33) T. L. M. Vaiņodes sanātorija, 34) T. L. M. Strenču slimnīca, 35) Ģintermuižas slimnīcas zemes saimniecība, 36) Ķemeru sēravoti, 37) Baldones sēravoti, 38) T. L. M. aptieka un drogu noliktava, 39) Armijas spiestuve.

Īpašā grupā ir izdalīti valsts autonomie uzņēmumi: 40) Latvijas tēlegrafa aģentūra „Leta", 41) Latvijas nācionālais teātris, 42) Juglas elektrības uzņēmums, 43) Liepājas kara ostas darbnīcas, 44) valsts kuģu pārvalde, 45) Liepājas brīvosta, 46) valsts cukura monopōla pārvalde un cukurfabrikas, 47) Latvijas Banka, 48) Valsts Zemes banka, 49) Latvijas Hipotēku banka, 50) Armijas ekonomiskais veikals, 51) Valsts elektrotechniskā fabrika.

Atsevišķo valsts iestāžu un uzņēmumu bilances pēc savas struktūras ir ļoti dažādas: piemēram finanču ministrijas aktīvā no 693 milj. ls lielākie ir šādi posteņi: vērtspapīri — 231 milj. ls, nekustama manta —

*) Samazinājies sakarā ar naudas kursa maiņu.

№ 30. Valsts bilance 1933.—1935. g.

№ 30. Bilan d'Etat de 1933 à 1935.

№№	Bilances posteņi / 1. aprīlī	1933.	1934.	1935.
		1000 latos		
1	2	3	4	5
	Aktīvs:			
1	Kase	1 816	2 301	2 175
2	Noguldījumi	77 780	95 114	83 440
3	Dārgmetalli	14 733	14 733	14 733
4	Vērtspapīri	213 109	232 325	257 192
5	Nekustama manta. . .	1 025 574	1 045 874	1 087 697
6	Kustama manta . . .	273 833	276 714	236 302
7	Materiāli un produkti.	45 311	32 343	33 957
8	Preces	25 363	41 388	42 897
9	Valsts aizdevumi . . .	20 293	15 704	12 180
10	Pamatkapitāli autonomiem uzņēmumiem .	45 144	46 800	59 600
11	Rīcības kapitāli autonomiem uzņēmumiem	1 749	1 773	—
12	Avansi	2 407	9 282	4 122
13	Dēbitori	121 641	107 773	92 767
14	Uzņēmumu zaudējumi .	4 363	1 787	14 193
15	Pārējie aktīvi	203 269	176 780	287 195
16	Bilance	2 076 385	2 100 691	2 228 450
	Pasīvs:			
17	Valsts rezerves fonds .	52 176	38 912	31 720
18	Valsts zelta fonds . .	15 310	15 311	15 311
19	Saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonds . .	260 181	265 827	255 555
20	Sēklas fonds	10 195	.	.
21	Dažādi fondi un speciāli līdzekļi. . . .	11 058	23 494	13 946
22	Rīcības kapitāli . . .	22 137	30 805	20 687
23	Amortizācijas kapitāli .	946	1 645	1 390
24	Valsts iekšējie fundētie parādi	2 807	11 689	19 463
25	Valsts ārējie fundētie parādi	103 225	73 480	71 215
26	Valsts pārējie parādi .	—	—	14 053
27	Kreditori	73 100	105 254	93 144
28	Pasta Krājkases noguldījumi un tek. rēķini	—	—	47 511
29	Depoziti	11 920	14 155	12 811
30	Uzņēmumu peļņa . . .	27 896	35 665	32 022
31	Pārējie pasīvi	109 934	90 419	297 940
32	Kapitāls	1 375 500	1 394 035	1 296 682

105 milj. ls, valsts kases zīmes, metallnauda, noguldījumi, kreditzīmes, budžetu rēķini un citi aktīvi; pasīvā bez kapitāla par lielākām summām vēl ir dažādi fondi, kā saimnieciskās dzīves atjaunošanas, rezerves, zelta fonds, fundētie parādi un citi. Valsts dzelzceļu aktīvā, no 461 milj. ls kopējās summas, nekustama manta ir — 339 milj. ls, kustami īpašumi — 58, jaunu dzelzceļu būves — 49 milj. ls, un citi; pasīvā lielākais postenis ir nekustamu un kustamu īpašumu kapitāls — 396 milj. ls. Valsts mežu aktīvā, no kopējās — 437 milj. ls summas, nekustama manta ir 412 milj. ls; pasīvā kapitāls — 414 milj. ls. No autonomiem uzņēmumiem lielākās bilances ir Valsts Zemes, Latvijas Bankai un Latvijas Hipotēku bankai.

Igaunijas valsts finances.

Finances de l'Etat de l'Estonie.

Valsts budžetu Igaunijā sastāda pēc bruto principa un tādēļ ir iespējams salīdzināt vienīgi nodokļus un monopōlu peļņu. Igaunijas nodokļu struktūra ir līdzīga mūsējai, un lielākos ieņēmumus, tāpat kā pie mums, dod netiešie nodokļi, kā akcīzes, muitas un monopōlu peļņa. Visi nodokļi kopā pēc 1936./37. s. g. budžeta ir $30,_6$ milj. ls, vai par $0,_6$ milj. ls mazāki. Samazinājušies ir muitas nodokļi, ienākuma un peļņas, un tekošā saimniecības gadā nav paredzēti ieņēmumi no nekustamas mantas nodokļa. Ieņēmumi no spirta monopōla peļņas 1936./37. s. g. ir $8,_8$ milj. ls, vai par $0,_7$ milj. ls mazāki nekā iepriekšējā gadā. Salīdzināšana ir pareizāka, ja nodokļu un monopōlu peļņas ieņēmumus attiecina uz vienu iedzīvotāju: Igaunijā tie 1936./37. s. g. bija — 35 ls, bet pie mums — 57 ls (neskaitot pasta, tēlegrafa, tēlefona un radio peļņu), vai pie mums nodokļu ieņēmumi ir lielāki nekā Igaunijā, pie kam pēdējos gados tiem neliela tendence pavairoties, Igaunijā turpretim tie samazinās.

Valsts ārējie parādi Igaunijā 1936. g. sākumā bija $95,_2$ milj. ls:

Savienotām valstīm	— $51,_6$	milj. ls,
Anglijai	— $16,_3$	„ „
Zviedrijai	— $6,_3$	„ „
Naudas reformai	— $21,_0$	„ „

Iekšzemes parādi Igaunijā ir mazi, un 1936. g. 1. janvārī tie bija — $12,_5$ milj. ls, vai parādu kopsumma līdzinās $107,_7$ milj. ls, un uz katru iedzīvotāju iznāk lielākas summas nekā pie mums.

Lietuvas valsts finances.

Finances de l'Etat de la Lithuanie.

Lai gan arī Lietuvā netiešie nodokļi dod lielākos ieņēmumus, tomēr šeit tiem nav tik liela nozīme kā pie mums un Igaunijā. Lietuvā diezgan liela nozīme ir arī tiešiem nodokļiem, bet it sevišķi lauku nekustamas mantas nodoklim. Arī pašvaldību budžetos lauku nekustamas mantas nodoklim ir liela nozīme. Lauku nekustami īpašumi ir lielākos apmēros apgrūtināti ar tiešiem nodokļiem nekā pie mums un Igaunijā. Arī Lietuvā, tāpat kā Igaunijā, nodokļu un monopōlu peļņa pēdējā gadā ir samazinājusies (1936. g. budžetu Lietuvā tikko kā pieņēma, un šo skaitļu mūsu rīcībā vēl nav). Caurmērā uz katru iedzīvotāju nodokļi kopā ar monopōliem bija — 31 ls, vai mazāka summa nekā Igaunijā, bet vēl mazāka salīdzinot ar mums:

	Nodokļi uz vienu iedzīvotāju	Monopōli	Kopā Ls
Latvijā (budžets 1936./37. s. g.)	42	17	59
Igaunijā(„ 1936./37. s. g.)	27	8	35
Lietuvā („ 1935. g.)	25	6	31

Pie mums ir lielākie monopōlu ieņēmumi, jo bez spirta un degvīna monopōla vēl lielus ieņēmumus dod arī cukura monopōls, turpretim Igaunijai un Lietuvai valsts ieņēmumi no cukura ietelp muitas nodokļu ieņēmumos. Pēc šiem skaitļiem redzams, ka Lietuvā nodokļi un monopōlu peļņa uz katru iedzīvotāju dod gandrīz uz pusi mazākus ieņēmumus nekā pie mums. Arī Igaunijas nodokļu un monopōlu ieņēmumi tuvāk ir Lietuvai nekā mums.

Ieņēmumi no tiešiem nodokļiem pēdējos gados bija šādi: 1933. g. — $20,_9$ milj. ls, 1934. — $20,_3$ un 1935. — $20,_0$ milj. ls, vai tie nedaudz ir samazinājušies. Caurmērā uz katru iedzīvotāju tie bija $8,_{63}$ ls, $8,_{29}$ un $7,_{99}$ ls. Pie tiešiem nodokļiem pēc Lietuvas ieņēmumu budžeta klasifikācijas skaitās: zemes nodoklis, nekustamas mantas nodoklis pilsētās, patentu, tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu peļņas un ienākumu nodoklis, profesionālo personu nodokļi, apdrošināšanas, īpašumu nodoklis, kapitālu peļņas, motorlaivas, tvaika katlu nodeva, nodoklis no īpašumu pārdošanas, mantošanas nodoklis un agrāk vēl bija 8% nodoklis no pārdotās malkas. No visiem šiem nodokļiem lielākos ieņēmumus dod zemes nodoklis, bet ar to arī pēdējos gados ir lielākā samazināšanās: 1933. g. tas deva $9,_{62}$ milj. ls, 1934. — $9,_{56}$ un 1935. — $8,_{42}$ milj. ls, pie kam uz katru iedzīvotāju 1935. g. iznāca — $3,_{37}$ ls liela summa. Nekustamas mantas nodoklis pilsētās pēdējā gadā ir pavairojies no $3,_{39}$ līdz $3,_{64}$ milj. ls, un uz katru iedzīvotāju pēdējā gadā iznāca — $1,_{46}$ ls. Tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumu peļņas nodoklis arī pēdējā gadā ir pavairojies no $3,_{480}$ milj. ls līdz $3,_{684}$ milj. ls, bet uz katru iedzīvotāju iznāca — $1,_{47}$ ls. Patentu vai tirdzniecības un rūpniecības zīmju nodoklis pēdējos divi gados pavairojās: 1933. g. tas bija — $1,_{126}$ milj. ls, 1934. — $1,_{208}$ un 1935. — $1,_{262}$ milj. ls. Pēdējos pieci gados ļoti strauji pavairojās profesionālo personu nodoklis: 1932. g. tas deva tikai — $0,_{417}$ milj. ls, 1934. — $1,_{315}$ un $1,_{617}$ milj. ls. Ieņēmumi no pārējiem tiešiem nodokļiem ir samērā mazi un tie nesasniedz vienu milj. ls.

Netiešie nodokļi ir ievērojami lielāki par tiešiem, bet arī tie pēdējos gados samazinās: 1934. g. netiešie nodokļi deva — $37,_6$ milj. ls lielu summu, bet 1935. — $34,_3$ milj. ls, bet caurmērā uz katru iedzīvotāju iznāca $15,_{34}$ ls un $13,_{70}$ ls lielas summas. Lielākie ieņēmumi ir no muitām, bet tieši tās pārskata gadā strauji samazinājās no $27,_5$ milj.

№ 31. Nodokļu
№ 31. Recettes

№№	Saimniecības gadi / Nodokļi	1930./31.	1931./32.	1932./33.	1933./34.	1934./35.
		1000 ls				
1	2	3	4	5	6	7
1	Nodokļi:	9 566	9 688	8 981	7 526	5 530
2	1. ienākuma	3 948	4 143	3 406	2 026	2 136
3	2. peļņas	3 675	3 410	3 113	2 503	2 200
4	3. nekustamas mantas	589	589	505	330	266
5	4. kapitālu	680	767	646	484	331
6	5. mantojumu	674	778	712	726	597
7	6. fizisko personu ienākuma	—	—	599	1 457	—
8	Nodoklis par mantas apgrozību:	6 518	6 501	6 402	5 667	3 792
9	1. zīmognodoklis	5 328	4 693	4 002	3 178	2 886
10	2. atsavināšanas	1 190	1 808	1 301	969	869
11	3. kondītoreju un citu	—	—	237	119	37
12	4. speciāls nodoklis par mantas apgrozīj.	—	—	272	517	—
13	5. speciāls nodoklis no banku operācijām	—	—	590	884	—
14	Akcīzes:	6 385	6 287	6 567	4 777	3 985
15	1. tabakas	4 616	4 588	4 871	3 461	2 891
16	2. alus	737	650	639	547	328
17	3. vīnu, liķieru un degvīnu	313	305	253	176	174
18	4. citas akcīzes un tirdzn. un rūpn. zīmju	719	744	804	593	592
19	Muitas nodokļi:	27 578	25 375	18 490	13 892	13 195
20	1. ievedmuitas	27 095	24 956	18 213	13 714	13 012
21	2. citi	483	419	277	178	183
22	Citi nodokļi:	1 246	1 180	1 034	750	557
23	1. patentu u. c. nodokļi	170	160	130	98	89
24	2. dažādi nodokļi	1 076	1 020	904	652	468
25	Kopā	51 293	49 031	41 474	32 612	27 059
26	Tīrs ienākums no spirta monopōla	11 839	12 286	11 555	8 293	7 928

№ 32. Nodokļu
№ 32. Recettes

№№	Saimniecības gadi / Nodokļi	1931.	1932.	1933.	1934.
		1000 latos — *en 1000 de Ls*			
1	2	3	4	5	6
1	Tiešie nodokļi:	22 051	20 264	20 908	20 324
2	a) zemes nodoklis	9 898	8 857	9 620	9 561
3	b) nekustamas mantas nodoklis pilsētās	3 451	3 558	3 584	3 388
4	c) patentu	1 352	1 414	1 126	1 208
5	d) tirdzniec. un rūpniec. uzņēm. peļņas	4 519	4 043	4 005	3 480
6	e) tirdzniec. un rūpniec. uzņēm. ienākuma	1	—	—	—
7	f) profesionālo personu nodokļi	300	417	835	1 315
8	g) apdrošināš. īpašumu nodoklis	364	306	233	237
9	h) kapitālu peļņas nodoklis	202	222	169	138
10	i) motorlaivas	23	25	23	25
11	j) tvaika katlu nodevas	26	25	27	28
12	k) nodoklis no īpašumu pārdošanas	1 526	1 141	1 015	778
13	l) mantošanas nodoklis	283	221	269	166
14	m) 8% nod. no pārdotās malkas	106	35	2	—
15	Netiešie nodokļi:	49 810	40 361	34 248	37 598
16	a) spirta	435	339	278	264
17	b) alus un medus dzērienu	1 642	1 177	802	663
18	c) vīnu	51	83	130	196
19	d) tabakas	7 195	6 403	5 561	5 123
20	e) čaulīšu	65	66	89	69
21	f) sērkociņu	1 013	780	781	781
22	g) tējas	166	135	122	142
23	h) cukura	—	1 554	2 486	2 663
24	i) rauga	105	114	108	190
25	j) no uzņēm., kas izgat. etiķa laku un parfimer.	1	19	21	10
26	k) muitas nodevas	39 137	29 691	23 870	27 497
27	Nodevas:	10 376	9 465	9 188	8 880
28	a) zīmog-, tiesu un citas	5 617	5 155	4 743	4 343
29	b) svaru	273	279	457	448
30	c) ostu un ūdensceļu	352	401	446	579
31	d) dažādas	2 965	2 448	2 385	2 352
32	e) mācības iestāžu	930	960	967	971
33	f) mākslas produkcijas nod.	239	222	190	187
34	Monopōli:	21 981	16 974	14 524	13 451
35	a) spirta un degvīna monopōls	21 899	16 899	14 454	13 388
36	b) spēļu kārtis	82	75	70	63
3	Kopā	104 218	87 064	78 868	80 253

*) Budžets — *Budget.*

ieņēmumi Igaunijā.
d'impôt en Estonie.

1935./36.	1936./37.*)	1934./35.	1935./36.	1936./37.*)	№№	Exercices / Impôts
en 1000 de Ls		Caurmērā uz 1 iedzīvotāju Ls Moyenne par habitant en Ls				
8	9	10	11	12	13	14
5 998	5 653	4,92	5,32	5,00	1	*Impôts:*
2 537	2 422	1,90	2,25	2,14	2	*1. sur le revenu*
2 407	2 355	1,96	2,14	2,08	3	*2. sur le bénéfice*
260	—	0,24	0,23	—	4	*3. sur les immeubles*
385	417	0,29	0,34	0,37	5	*4. sur le capital*
409	459	0,53	0,36	0,41	6	*5. sur les successions*
—	—	—	—	—	7	*6. sur le revenu des personnes physiques*
3 985	3 908	3,37	3,53	3,46	8	*Impôts sur la transaction et transmission des biens:*
3 065	3 048	2,57	2,72	2,70	9	*1. droit de timbre*
883	835	0,77	0,78	0,74	10	*2. droit de corroboration*
37	25	0,03	0,03	0,02	11	*3. impôt sur la confiserie etc.*
—	—	—	—	—	12	*4. impôt spéc. sur le montant des transactions*
—	—	—	—	—	13	*5. impôt spéc. sur les opérations bancaires*
5 154	5 219	3,54	4,57	4,62	14	*Accise:*
3 044	2 964	2,57	2,70	2,62	15	*1. accise sur tabac*
378	351	0,29	0,34	0,31	16	*2. accise sur bière*
231	221	0,15	0,20	0,20	17	*3. accise sur vins, liqueurs et eaux-de-vie*
1 501	1 683	0,53	1,33	1,49	18	*4. autres accises et patentes*
15 509	15 280	11,73	13,75	13,53	19	*Douanes:*
15 325	15 105	11,57	13,59	13,37	20	*1. d'importation*
184	175	0,16	0,16	0,16	21	*2. autres*
545	543	0,50	0,48	0,48	22	*Autres impôts:*
86	84	0,08	0,08	0,07	23	*1. brevets etc.*
459	459	0,42	0,40	0,41	24	*2. droits*
31 191	30 603	24,06	27,65	27,09	25	*Total*
9 489	8 786	7,05	8,41	7,78	26	*Recettes nettes du monopole d'esprit du vin*

ieņēmumi Lietuvā.
d'impôt en Lithuanie.

1935.	1933.	1934.	1935.	№№	Exercices / Impôts
	Caurmērā uz vienu iedzīvotāju ls Moyenne par habitant en Ls				
7	8	9	10	11	12
19 960	8,63	8,29	7,99	1	*Contributions directes:*
8 418	3,97	3,90	3,37	2	*a) foncières*
3 637	1,48	1,38	1,46	3	*b) des biens immeubles dans les villes*
1 262	0,47	0,49	0,51	4	*c) des patentes*
3 684	1,65	1,42	1,47	5	*d) impôt sur les bénéfices industr. et commerc.*
—	—	—	—	6	*e) impôt sur le revenu brut industr. et commerc.*
1 671	0,34	0,53	0,67	7	*f) contributions personn. professionelles*
209	0,10	0,10	0,08	8	*g) impôt sur les biens assurés*
101	0,07	0,06	0,04	9	*h) impôt sur les bénéfices du capital*
27	0,01	0,01	0,01	10	*i) impôt sur les moteurs à eau*
31	0,01	0,01	0,01	11	*j) impôt sur les chaud. à vapeur*
741	0,42	0,32	0,30	12	*k) droits de mutation*
179	0,11	0,07	0,07	13	*l) droits de successions*
—	0,00	—	—	14	*m) taxe de 8% sur le bois vendu*
34 250	14,14	15,34	13,70	15	*Contributions indirectes:*
313	0,11	0,11	0,12	16	*a) sur les alcools*
661	0,33	0,27	0,26	17	*b) sur les bières et hydromels*
170	0,05	0,08	0,07	18	*c) sur les vins*
5 280	2,30	2,09	2,11	19	*d) sur les tabacs*
68	0,04	0,03	0,03	20	*e) sur les tubes à cigarettes*
779	0,32	0,32	0,31	21	*f) sur les allumettes*
135	0,05	0,06	0,05	22	*g) sur les thés*
4 817	1,63	1,08	1,93	23	*h) sur les sucres*
292	0,04	0,08	0,12	24	*i) sur les levains*
14	0,01	0,00	0,01	25	*j) sur les entr. fabr. des vinaigres, vern., parfum.*
21 721	9,86	11,22	8,69	26	*k) produits des douanes*
8 836	3,80	3,62	3,54	27	*Droits:*
4 217	1,96	1,77	1,69	28	*a) de timbre, judic. et autres*
328	0,19	0,18	0,13	29	*b) droits de péage*
649	0,19	0,24	0,26	30	*c) droits de port et de voies fluviales*
2 558	0,98	0,96	1,03	31	*d) droits divers*
931	0,40	0,40	0,37	32	*e) produits de l'enseignement*
153	0,08	0,07	0,06	33	*f) produits des douanes*
13 282	6,00	5,49	5,31	34	*Produits de monopoles:*
13 223	5,97	5,46	5,29	35	*a) produits du monopole des alcools*
59	0,03	0,03	0,02	36	*b) produits du monopole des cartes à jouer*
76 328	32,57	32,74	30,54	37	*Total*

ls līdz 21,7 milj. ls, un caurmērā uz katru iedzīvotāju iznāca 8,69 ls liela summa pret 11,22 ls iepriekšējā gadā. Pārējie lielākie nodokļi ir akcīzes un dažādas nodevas; tabaka Lietuvā dod — 5,3 milj. ls lielus ieņēmumus, no cukura — 4,8 milj. ls (iepriekšējā gadā — 2,7 milj. ls), zīmognodeva — 4,2 milj. ls, spirta un degvīna monopōls dod 13,2 milj. ls lielus ieņēmumus. Nodokļi, nodevas un monopōli kopā pēdējos trīs gados Lietuvā deva šādus ieņēmumus: 1933. g. — 78,9 milj. ls, 1934. — 80,3 un 1935. g. — 76,3 milj. ls.

Lietuvas valsts parādi ārzemēs 1936. g. sākumā bija 42,2 milj. ls, vai pret iepriekšējiem gadiem neliela samazināšanās. Lielākā parādu summa bija ZASV — 21,6 milj. ls, otrā vietā bija sērkociņu monopōla aizņēmums — 13,8 milj. ls, bet pārējie bija samērā mazi. Īstermiņa parādi 1936. g. sākumā bija 0,4 milj. ls, vai visi Lietuvas parādi ārzemēs bija 42,6 milj. ls. Starp iekšzemes parādiem lielākais ir 1935. g. 4½% aizņēmums — 9,8 milj. ls (18 milj. litu), kara aizņēmums — 0,84 milj. ls; pie iekšzemes aizņēmumiem Lietuva arī ir pieskaitījusi valsts kases ķīlu zīmes. Kopējā iekšzemes aizņēmumu summa 1936. g. sākumā Lietuvā bija 10,2 milj. ls, bet kopā ar aizņēmumiem ārzemēs tie bija 52,9 milj. ls, vai ievērojami mazāk nekā pie mums un Igaunijā.

№ 33. Lietuvas valsts parādi.

№ 33. Dettes de l'Etat de la Lithuanie.

№ №	Parādi (1. janvārī)	1934.	1935.	1936.
		1000 ls		
1	2	3	4	5
1	A. Ilgtermiņa parādi ārzemēs:			
2	Z. A. S. V.	22 471	20 906	21 588
3	Anglijai	568	527	549
4	Klaipēdas apgabala parāds	1 235	1 225	1 225
5	Lietuvas brīvības aizņēmums	6 329	5 686	2 246
6	Sērkociņu monopōla . .	23 387	13 920	13 813
7	Celtniecības	5 175	4 112	2 824
8	Ilgtermiņa parādi kopā .	59 165	46 376	42 245
9	B. Īstermiņa parādi ārzemēs	505	373	398
10	Visi parādi ārzemēs . .	59 670	46 769	42 643
11	C. Iekšējie aizņēmumi:			
12	Valsts kases ķīlu zīmes	39	39	34
13	Kara aizņēmums . . .	849	843	841
14	1935. g. 4½% aizņēmums .	—	—	9 342
15	Iekšējie aizņēmumi kopā	888	882	10 217
16	Visi parādi kopā . .	60 558	47 651	52 860

B. Kreditsaimniecība.

B. Economie des crédits.

Pārskata gadā mūsu kreditsaimniecībā notika lielākas pārmaiņas. Izdeva kreditnolikumu, kas aptveŗ visus attiecīgos likumdošanas un Ministru kabineta pārvaldības kārtībā izdotos aktus, kas izsludināti līdz 1935. g. 31. maijam un aizstāj kreditlikumu 1903. gada izdevumu ar visiem pārgrozījumiem un papildinājumiem. Svarīgākā tomēr ir kreditsaimniecības kārtošana, ko izdara ar Latvijas Kreditbankas palīdzību. Tādēļ arī gada laikā mūsu kreditsaimniecībā notikušas ļoti lielas pārmaiņas, kas to pārveido un uzlabo. Jau 1936. g. februārī 15. Valmieras zemnieku dienā ministru prezidents **Dr. K. Ulmanis** norādīja, ka „priekš viena gada bankas mūsu zemē bija tādā stāvoklī, ka, izņemot Latvijas Banku, no visiem banku kapitāliem latviešu bankās bija tikai 18%. Turpretim šogad latviešu bankās ir 84% kapitāla"*). Pēc valsts prezidenta **Dr. K. Ulmaņa** aizrādījuma šis pārorganizēšanas process turpināsies 1936. g. rudenī, kad izdos likumus par krājaizdevu s-bām. Jau ilgāku laiku mūsu kreditsaimniecība atradās ļoti sliktā stāvoklī, bet visiem tiem lietas labošanas paņēmieniem un tam likumdošanas darbam, ko darīja līdz 1934. g. 15. maijam, nebija nekādu sekmju, un bieži tie pat deva negātīvus rezultātus. Tikai tagad to plānveidīgi veic nācionālā un autoritārā valdība. Kredits ir jūtīgs, un tādēļ tā pārkārtošana jāizdara ļoti uzmanīgi; tas ir arī sekmīgi izdarīts, jo mūsu kreditiestādēs tagad strauji ieplūst ietaupījumi un noguldījumi pastāvīgi pavairojas, sasniedzot tādus apmērus, kādi līdz šim nav bijuši. Noguldītāju uzticība dod labāko liecību par kreditsaimniecības pareizo virzienu un politiku.

Jaunajā kreditnolikuma izdevumā uzņemti nevien noteikumi par Latvijas Bankas naudas zīmēm un valsts kases zīmēm, bet arī likumdošanas akti par metalla naudu. Par kooperātīvām kreditiestādēm kreditnolikumā norādīts tikai atsauces veidā uz noteikumiem par kooperātīvām sabiedrībām un to savienībām, kuŗi starp citu gan attiecas arī uz kreditkooperātīviem, bet tekstuālā ziņā nav dalāmi pēc kooperātīvu atsevišķiem veidiem, un tādēļ atstājami vienkopus ārpus kreditnolikuma.

Pēc kreditnolikuma ir valsts, pašvaldību un privātas kreditiestādes. Valsts kreditiestādes atrodas finanču ministrijas pārziņā un ir šādas: 1) Latvijas Banka ar tās nodaļām un aģentūrām, 2) Valsts Zemes banka ar nodaļām un aģentūrām un 3) tāpat Latvijas Hipotēku banka. Bez tam tekošu rēķinu un krājkases operācijas izdara pasta un tēlegrafa iestādes pasta un tēlegrafa departamenta pārziņā. Pašvaldību kreditiestādes ir šādas: 1) pašvaldību krājkases (pilsētu un pagastu), 2) pilsētu pašvaldību bankas un 3) pilsētu pašvaldību lombardi. Privātās kreditiestādes ir šādas: 1) akciju komercbankas, 2) savstarpīgās kreditbiedrības, 3) pilsētu kreditbiedrības, 4) biržas sabiedrību kreditiestādes, 5) banku kantoŗi un 6) Latvijas Kreditbanka. Līdzšinējā praksē biržas sabiedrību bankas (tagad palikusi tikai viena) skaitīja pie komūnālām kreditiestādēm. Pēc agrākiem likumiem tās bija pieskaitītas bankām, kas darbojas pēc īpašiem noteikumiem. Turpmāk biržas sabiedrību bankas jāskaita pie privātām kreditiestādēm. Līdz šim, kamēr visi likumi par kreditu nebija sakopoti vienā nolikumā, bija ārkārtīgi grūti orientēties daudzajos likumos, to papildinājumos un grozījumos; tagad pēc kreditnolikuma publicēšanas tas ir vienkārši un viegli izdarāms.

Latvijas Kreditbankas uzdevumi ir ļoti plaši, — tā nodibināta, lai izsniegtu īstermiņa kreditus un likvidētu maksājumu grūtībās nonākušās kreditlikumā norādītās privātās un pašvaldību kreditiestādes. Pilsētām un valsts autonomiem uzņēmumiem Latvijas Kreditbanka var izsniegt arī ilgtermiņa aizdevumus līdz 20 gadiem. Ilgtermiņa aizdevumu kopsumma nedrīkst pārsniegt divas piektdaļas bankas pamatkapitāla. Sākumā Latvijas Kreditbankas pamatkapitāls bija noteikts 10,0 milj. ls apmērā, vēlāk paaugstināja līdz 15,0 milj. ls un beidzot līdz 20,0 milj. ls, kas sadalīti 2.000 akcijās — katra 10.000 ls nōminālvērtībā. Bankas akcijas nōminālvērtībā par 8.000.000 ls iegūst Pasta krājkase pret samaksu skaidrā naudā, pie kam finanču ministrija atbild, ka šīs akcijas to nōminālvērtībā izpirks, un ka līdz šai izpirkšanai Pasta krājkase saņems no bankas dividendes vietā augļus 4% gadā no šais akcijās ieguldītiem kapitāliem. Par 12.000.000

*) Ministru prezidenta Dr. K. Ulmaņa runa 15. Valmieras zemnieku dienā pēc „Brīvās Zemes" 1936. g. 17. februāŗa 39. nr. atreferējuma.

ls bankas akcijas iegūst finanču ministrija ar saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonda līdzekļiem. No šās summas 5.000.000 ls finanču ministrija samaksā Latvijas Hipotēku un Valsts Zemes bankas ķīlu zīmēs. Atlikušos 7.000.000 ls finanču ministrija samaksā, nododot Latvijas Kreditbankai valsts saimniecības departamenta aizdevumu prasījumus pret lauku pašvaldībām par 2.000.000 ls un pret pilsētu pašvaldībām — par 5.000.000 ls. Bez jau minētām summām finanču ministrija no saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonda nodod Latvijas Kreditbankai rīcības kapitāla nodibināšanai pēc faktiskās vajadzības Valsts Zemes bankas ķīlu zīmes un aizdevumu prasījumus kopā līdz 5 milj. ls, norakstot attiecīgo summu no minētā fonda. Rīcības kapitāls izlietojams vienīgi pēc finanču ministra atļaujas. Lai pavairotu bankas apgrozības līdzekļus, finanču ministrs var iesniegt Ministru kabinetam attiecīgus priekšlikumus. Latvijas Kreditbankai ir juridiskas personas tiesības. Savā darbībā tā rīkojas kā komercbanka, bet nav pakļauta akciju komercbanku normālstatūtos paredzētiem ierobežojumiem. Latvijas Kreditbanka ar finanču ministra atļauju katrā atsevišķā gadījumā var dibināt nodaļas, iegūt savā īpašumā nekustamu mantu, dažādu uzņēmumu akcijas vai pajus, kā arī piedalīties akciju sabiedrību dibināšanā.

Latvijas Kreditbankai piešķirtas privātas devīžu bankas tiesības; bet viņai, līdzīgi citām privātām kreditiestādēm, valūtas lietās jādod nolēsums Latvijas Bankai. Abu banku starpā radušās domstarpības galīgi izšķir finanču ministrs.

Bankas budžetu katram kalendāra gadam sastāda direktors un apstiprina finanču ministrs. Bankas pagājušā darbības gada pārskatu kopā ar revīzijas komisijas atsauksmi direktors iesniedz ne vēlāk kā nākošā gada 30. aprīlī finanču ministram apstiprināt. Pēc gada pārskata apstiprināšanas bankas tīrā peļņa sadalāma šādi: 20% bankas rezerves kapitālam un $7^1/_2$% personāla tantjēmām — proporcionāli algām, bet ne vairāk kā 2 mēnešu algas apmērā. No pārējās peļņas daļas vispirms atpērkamas no Pasta krājkases bankas akcijas, kas tad attiecīgos apmēros ir finanču ministrijas īpašums. Reizē ar to attiecīgi samazinās finanču ministrijas atbildības apmērs.

Peļņas atlikums sadalāms uz akcijām un izsniedzams akcionāriem kā dividende.

Finanču ministram Ministru kabineta noteiktos apmēros ir tiesība Latvijas Kreditbankas akcijas pārdot pēc brīva kursa.

Maksājumu grūtībās nonākušo kreditiestāžu likvidācija līdz turpmākam izdarāma Latvijas Kreditbankai. Likvidāciju izdara uz likvidējamās iestādes konta.

Ministru kabinets pēc finanču ministra priekšlikuma var nodot Latvijas Kreditbankai likvidēt saskaņā ar šās (IX) nodaļas noteikumiem arī tādas kreditiestādes, kuras tiesa atzinusi par maksātnespējīgām, bet kuru konkursi vēl nav izbeigti.

To kreditiestāžu statūti, kuras Ministru kabinets pēc finanču ministra priekšlikuma atzīst par nonākušām maksājumu grūtībās, uzskatāmi par atceltiem līdz ar Ministru kabineta lēmuma izsludināšanu „Valdības Vēstnesī". Finanču ministrs savus priekšlikumus ministru kabinetam pamato uz finanču ministrijas izdarīto revīziju materiāliem. Bez tam pēc finanču ministra ieskata viņš savus priekšlikumus var pamatot arī uz notāra protesta aktiem, skaitā ne mazāk kā trim, sakarā ar attiecīgās kreditiestādes saistību nepildīšanu vai arī uz attiecīgo kreditiestāžu pilnu sapulču lēmumiem. Pēc publikācijas par statūtu atcelšanu Latvijas Kreditbanka, bez kādas īpašas pilnvaras vai sevišķa uzdevuma, stājas maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes vietā, reālizē viņas prasījumus un turpina viņas jau iesāktās tiesu lietas savā vārdā. Tāpat Latvijas Kreditbanka savā vārdā atbild pret maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes kreditoriem, bet tikai par pārņemšanas komisijas sarakstā norādītiem parādiem un tikai tās summas robežās, kuru Latvijas Kreditbanka, šo kreditiestādi likvidējot, patiesi pārņems vai iegūs, pie kam kreditori apmierināmi ne citādi, kā kreditnolikumā paredzētā kārtībā. Kreditbanka nav atbildīga ar savu mantu

№ 1. Kreditiestāžu skaits.

№ 1. Nombre des sociétés de crédit.

№ №	Kreditiestādes *Sociétés de crédit* / Gadi *Années*	Pilsētu bankas *Banques municipales*	Pilsētu krājkases *Caisses d'épargne municip.*	Biržas bankas *Banque de Bourse*	Akciju komercbankas *Banques commerc. anonym.*	Savstarp. kreditbiedrīb. *Sociétés de crédit mutuel*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1913. . . .	5	3	2	2	41	53
2	1919. . . .	3	3	2	2	10	20
3	1920. . . .	3	3	2	3	22	33
4	1921. . . .	3	3	2	4	25	37
5	1922. . . .	3	3	1	10	24	41
6	1923. . . .	3	3	1	17	26	50
7	1924. . . .	3	3	1	21	24	52
8	1925. . . .	4	4	1	21	33	63
9	1926. . . .	4	5	1	20	33	62
10	1927. . . .	4	7	1	20	33	65
11	1928. . . .	4	7	1	19	34	65
12	1929. . . .	4	7	1	19	35	66
13	1930. . . .	3	8	1	19	36	67
14	1931. . . .	3	8	1	18	36	66
15	1932. . . .	2	8	1	17	34	62
16	1933. . . .	2	7	1	16	30	56
17	1934. . . .	2	7	1	16	29	55
18	1935. . . .	2	7	1	7	22	39

№ 2. Likvidējamo kreditiestāžu aktīvi 1935. g. 1. janvārī.

№ 2. Actifs des sociétés de crédit à liquider au 1 janvier 1935.

№№	Aktīvi	Akciju komercbankas	Savstarpīgās kreditbiedrības	Kopā
		1000 latos		
1	2	3	4	5
1	Kase	552	65	617
2	Tekoši rēķini	869	17	886
3	Latvijas bankā	517	2,7	519
4	Citās kreditiestādēs	352	15	367
5	Ārzemju vekseļi, čeki un nauda	9,0	1,3	10
6	Vērtspapīri	887	156	1 043
7	Aizdevumi	15 093	4 513	19 606
8	Vekseļi	6 515	3 940	10 455
9	Speciāli tekoši rēķini	8 433	260	8 693
10	Aizdevumi	145	313	458
11	Akreditīvi	—	—	—
12	Korespondenti	1 041	—	1 041
13	Iekšzemes	257	—	257
14	Ārzemju	784	—	784
15	Protestēti vekseļi	760	—	760
16	Nekustami īpašumi	7 525	562	8 087
17	Inventārs	798	38	836
18	Tekoši izdevumi	48	—	48
19	% un komisija	36	21	57
20	Pārejošas summas	1 426	93	1 519
21	Nodaļas	1 668	—	1 668
22	Pārējie aktīvi	1 294	920	2 214
23	Kopā	32 006	6 386	38 392

par likvidējamās iestādes zaudējumiem, ne arī par zaudējumiem, kas cēlušies sakarā ar kreditiestādes likvidēšanu. Tūliņ pēc likvidācijas uzsākšanas publikācijas, pēc Latvijas Kreditbankas lūguma maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes nekustamā manta pārrakstāma zemes grāmatās uz Latvijas Kreditbankas vārda.

Maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes vērtības, saistības un darbību Latvijas Kreditbanka pārņem pēc saraksta, kuru sastāda un pēc kura novērtējumus izdara īpaša komisija: priekšsēdis — valsts saimniecības departamenta direktors, locekļis ar priekšsēža vietnieka tiesībām — šā departamenta banku nodaļas vadītājs; locekļi: divi Latvijas Kreditbankas pilnvaroti pārstāvji, viens tieslietu ministra pārstāvis un maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes valdes un padomes priekšsēdis.

Šī komisija savus lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu; balsīm līdzīgi daloties, izšķiroša ir priekšsēža balss. Šos lēmumus apstiprina finanču ministrs.

Ja Latvijas Kreditbankai uzdots likvidēt kreditiestādi, kuru tiesa atzinusi par maksātnespējīgu, tad šais komisijas sēdēs piedalās konkursa valdes vai likvidācijas komisijas priekšsēdis.

Minētais īpašumu un saistību saraksts un novērtējums ir pamats maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes kreditoru apmierināšanai.

Valsts centrālās un vietējās iestādes, valsts un valsts autonomie uzņēmumi, kā arī Latvijas Hipotēku un Valsts Zemes banka viena mēneša laikā nodod Latvijas Kreditbankai īpašumā bez iepriekšējas atlīdzības visus savus prasījumus pret maksājumu grūtībās nonākušo kreditiestādi un reizē ar to nodod Latvijas Kreditbankai visas uz prasījumiem attiecošās vērtības un nodrošinājumus. No šo prasījumu reālizēšanas iegūtās summas Latvijas Kreditbanka izlieto maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes kreditoru apmierināšanai, norēķinoties ar prasījumu nodevējiem.

Izņēmuma gadījumos, ja valsts saimniecības vai aizsardzības intereses to prasa, pēc finanču ministra priekšlikuma saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu Latvijas Kreditbankai var uzdot arī citu maksājumu grūtībās nonākušu tirdzniecības vai rūpniecības uzņēmumu likvidēšanu līdzīgi kreditiestādēm.

Priekšlikums Ministru kabinetam pamatojams pēc tirdzniecības un rūpniecības departamenta izdarītām izziņām vai attiecīgo uzņēmumu revīzijas materiāliem.

Līdzīgi minētām valsts bankām savus prasījumus pret maksājumu grūtībās nonākušo kreditiestādi līdz ar attiecīgiem nodrošinā-

№ 3. Likvidējamo kreditiestāžu pasīvi 1935. g. 1. janvārī.

№ 3. Passifs des sociétés de crédit à liquider au 1 janvier 1935.

№№	Pasīvi	Akciju komercbankas	Savstarpīgās kreditbiedrības	Kopā
		1000 latos		
1	2	3	4	5
1	Kapitāli	13 018	870	13 888
2	Pamata	12 000	768	12 768
3	Rezerves	3,5	6,1	9,6
4	Speciāls rezerves	67	94	161
5	Pārējie	947	2,6	950
6	Noguldījumi	7 322	643	7 965
7	Termiņa	563	23	586
8	Beztermiņa	560	295	855
9	Tekoši rēķini	6 199	325	6 524
10	Aizņēmumi	7 463	4 504	11 967
11	Vekseļi	4 286	3 105	7 391
12	Latvijas bankā	4 185	3 088	7 273
13	Citās kreditiestādēs	101	17	118
14	Speciāli tekoši rēķini	1 939	1 106	3 045
15	Latvijas bankā	1 839	609	2 448
16	Citās kreditiestādēs	100	497	597
17	Aizņēmumi	457	293	750
18	Krediti ārzemēs	781	—	781
19	Korespondenti	1 020	5,1	1 025
20	Iekšzemes	95	5,1	100
21	Ārzemju	925	—	925
22	% un komisija	86	41	127
23	Pārejošas summas	1 298	83	1 381
24	Centrāle	1 634	—	1 634
25	Pārējie pasīvi	165	240	405
26	Kopā	32 006	6 386	38 392

jumiem nodod Latvijas Kreditbankas īpašumā arī Latvijas Banka. No šo prasījumu reālizēšanas iegūtās summas izmaksājamas tieši Latvijas Bankai. Latvijas Bankas prasījumi, kas tādā kārtā netiktu segti, nekonkurē ar pārējo kreditoru prasījumiem, bet svītrojami.

Likvidējot pārņemtos prasījumus un vērtības, Latvijas Kreditbanka izbeidz kreditiestādes tekošas lietas, ceļ prasības un atbild tās lietās tiesā, izdara, kā arī saņem maksājumus un pārdod tai piederošo mantu, bet neuzsāk jaunas operācijas. Kreditiestādei piederošo nekustamo mantu var pārdot par brīvām cenām tikai ar finanču ministra atļauju. Vērtības un prasījumus reālizējot, Latvijas Kreditbankas direktors izlemj, kādi prasījumi dzēšami un no dēbitoriem nav reālizējami.

Pēc pārņemto prasījumu un vērtību reālizēšanas tīrais ieņēmums, atskaitot likvidācijas izdevumus un Latvijas Bankai par labu iekasētās summas, sadalāms starp maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes kreditoriem.

Summas, kas pienākas Latvijas Bankai un pārējām valsts bankām un valsts uzņēmumiem, Latvijas Kreditbanka izsniedz Latvijas Hipotēku bankas vai Valsts Zemes bankas ķīlu zīmēs pēc to nōminālvērtības. Ja pēc maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes visu kreditoru apmierināšanas vēl atliktu līdzekļi par labu šās kreditiestādes akcionāriem, paju īpašniekiem vai biedriem, tad viņiem pienākošās summas Latvijas Kreditbanka izmaksā minētās ķīlu zīmēs pēc to nōminālvērtības.

Maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes likvidācija izdarāma divu gadu laikā, skaitot no likvidācijas uzsākšanas publikācijas dienas; pretējā gadījumā Latvijas Kreditbanka iemaksā likvidācijas masā trūkstošās, kā arī Latvijas Bankai pienākošās summas no saviem līdzekļiem un apmierina kreditiestādes kreditorus. Tādā gadījumā visi līdzekļi, kas turpmāk ienāk no

№ 4. Īstermiņa kreditiestāžu bilances 1914.—1936.

№ 4. *Bilans des sociétés de crédit à court terme de 1914 à 1936.*

№№	Kreditiestādes *Sociétés de crédit* / 1. janvārī *au 1 janvier*	Latvijas Banka (valsts) *Banque de Lettonie (Etat)*	Akciju komercbankas *Banques commerciales anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Sociétés de crédit mutuel*	Pilsētu bankas *Banques communales*	Pilsētu krājkases *Caisses d'épargne communales*	Biržas bankas *Banque de la Bourse*	Krājaizdevu sabiedrības *Sociétés de prêts et d'épargne*	Kopā *Total*
		milj. ls — *en millions de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1914.	63,3 *)	303,2	212,0	59,3	68,7	84,5	175,8	966,8
2	1920.	—	8,52	4,20	5,77	2,88	6,55	1,77	29,69
3	1921.	—	3,21	2,05	1,39	0,53	1,94	1,00	10,12
4	1922.	15,28**)	8,94	3,40	1,44	0,40	2,49	1,70	33,65
5	1923.	60,4	23,2	6,6	2,0	0,5	2,9	3,5	99,1
6	1924.	120,2	49,4	12,1	3,2	0,7	4,3	12,8	202,7
7	1925.	182,2	102,9	16,5	5,7	1,4	9,3	36,6	354,6
8	1926.	183,1	112,7	21,7	7,4	2,5	8,4	59,3	395,1
9	1927.	200,1	124,4	26,0	7,0	2,7	8,9	72,2	441,3
10	1928.	227,7	142,1	28,3	8,4	3,2	11,0	82,1	502,8
11	1929.	257,4	149,7	33,3	11,7	4,3	12,9	87,3	556,6
12	1930.	251,7	182,9	40,4	12,5	5,7	16,8	101,8	611,8
13	1931.	249,5	167,5	45,6	14,2	6,5	16,9	112,9	613,1
14	1932.	214,7	104,1	35,7	9,2	5,8	8,0	101,8	479,3
15	1933.	219,0	84,0	33,6	7,4	5,4	9,0	101,3	459,7
16	1934.	227,8	72,9	29,3	9,9	5,4	10,6	101,4	457,3
17	1935.	227,4	74,4	30,9	11,5	6,2	11,6	102,1	464,1
18	1936.	213,0	83,8	25,4	11,8	7,9	12,5	105,2***)	459,6

*) Valsts Bankas kavoti.
**) Valsts Krāj- un Kreditbanka.
***) Iepriekšējie skaitļi.

№ 5. Īstermiņa kreditiestāžu kapitāli 1920.—1936.

№ 5. *Capitaux des sociétés de crédit à court terme de 1920 à 1936.*

№№	Kreditiestādes *Sociétés de crédit* / 1. janvārī *au 1 janvier*	Latvijas Banka (valsts) *Banque de Lettonie (Etat)*	Akciju komercbankas *Banques commerc. anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Sociétés de crédit mutuel*	Pilsētu bankas *Banques communales*	Pilsētu krājkases *Caisses d'épargne communales*	Biržas bankas *Banque de la Bourse*	Krājaizdevu sabiedrības *Sociétés d'épargne et de prêts*	Kopā *Total*
		milj. ls — *en millions de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1920.	—	2,50	0,35	0,51	0,16	0,71	0,17	4,40
2	1921.	—	0,50	0,14	0,11	0,03	0,13	0,12	1,03
3	1922.	6,00*)	2,10	0,19	0,16	0,06	0,13	0,18	8,82
4	1923.	8,90	6,30	0,71	0,20	0,10	0,20	0,60	17,01
5	1924.	11,2	10,4	1,5	0,3	0,1	0,3	1,7	25,5
6	1925.	12,2	19,7	1,8	0,4	0,1	1,4	4,8	40,4
7	1926.	15,7	26,0	2,5	0,8	0,1	1,5	7,8	54,4
8	1927.	18,2	28,6	4,2	0,9	0,3	1,7	10,3	64,2
9	1928.	19,5	31,7	4,9	1,0	0,3	1,8	12,7	71,9
10	1929.	21,2	32,5	5,9	1,1	0,4	1,9	14,9	77,9
11	1930.	24,2	31,5	6,9	1,2	0,5	2,2	17,6	84,1
12	1931.	26,6	32,1	8,1	1,5	0,6	2,3	19,8	91,0
13	1932.	24,4	31,6	7,8	1,8	0,6	2,2	20,7	89,1
14	1933.	24,5	28,3	6,8	1,1	0,7	3,0	21,3	85,7
15	1934.	24,9	25,2	6,1	1,2	0,7	2,9	20,8	81,8
16	1935.	25,5	24,8	6,0	1,2	0,7	2,8	21,0	82,0
17	1936.	26,0	34,4	5,3	1,2	0,7	2,7	21,3**)	91,6

*) Valsts Krāj- un Kreditbanka.
**) Iepriekšējie skaitļi.

likvidācijas, nelikvidētā manta un nedzēstie prasījumi pieder Latvijas Kreditbankai.

Ja maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes kreditori-noguldītāji, kuŗu kapitāla prasījumi, izdarot paredzēto naudas sadalīšanu, netiktu apmierināti, tad šo prasījumu nesegtā daļa apmierināma ar Latvijas Kreditbankas starpniecību no valsts līdzekļiem, izmaksājot viņiem pienākošās summas Latvijas Hipotēku bankas vai Valsts Zemes bankas ķīlu zīmēs pēc to nōminālvērtības.

Bez tam ar Latvijas Kreditbankas starpniecību no valsts līdzekļiem Latvijas Hipotēku vai Valsts Zemes bankas ķīlu zīmēs pēc to nōminālvērtības atmaksājama maksājumu grūtībās nonākušās un Latvijas Kreditbankā likvidējamās savstarpīgās kreditbiedrības zaudējumu segšanai pret solidāru atbildību izdoto un Latvijas Bankā pārķīlāto biedru vekseļu kapitālsumma vai to pašu zaudējumu segšanai iemaksāta skaidrā naudā.

Šim nolūkam finanču ministrija nodod Latvijas Kreditbankai pakāpeniski līdz četriem miljoniem latu augstāk minētās ķīlu zīmēs, ņemot un norakstot tās no saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonda.

Ieinteresēto personu sūdzības un visi strīdi, sakarā ar maksājumu grūtībās nonākušo kreditiestāžu pārņemšanu, vērtības reālizēšanu, kreditoru un akcionāru apmierināšanu un citi, nav jāizšķiŗ tiesu iestādēm; sūdzības iesniedzamas viena mēneša laikā tieši finanču ministram. Finanču ministra lēmums šais lietās ir galīgs un nepārsūdzams.

Ar Latvijas Kreditbankas starpniecību likvidē 15 kreditiestādes — 7 akciju komercbankas un 8 savstarpīgās kreditbiedrības. Šo kreditiestāžu kopējā bilance 1935. g. 1. janvārī bija 38,4 milj. ls, akciju komercbankām — 32,0 milj. ls un savstarpīgām kreditbiedrībām — 6,4 milj. ls. Aktīva daļā lielākais postenis bija aizdevumi — 19,6 milj. ls apmērā, akciju komercbankām — 15,1 milj. ls un savstarpīgām kreditbiedrībām — 4,5 milj. ls; nekustama manta bija 8,1 milj. ls, un sevišķi daudz nekustamas mantas bija akciju komercbankām. Šais kontos, kā pie likvidācijas tagad noskaidrojās, par lielākām summām bija dažādi draudzības, garantiju un dubultvekseļi, bet nekustama manta bieži novērtēta vairāk par tās tirgus vērtību, vai aktīva posteņi nebija pilnvērtīgi. Samērā diezgan lielos brīvos līdzekļus — skaidru naudu un tekošus rēķinus citās kreditiestādēs, parasti sagādāja tikai gada sākumā, lai parādītu gada pārskatā. Pasīvā, neievērojot kapitālus, jo tie atkarīgi no aktīva pilnvērtīguma, lielākais postenis bija aizņēmumi citās kreditiestādēs — 12,0 milj. ls apmērā, vai likvidējamās kreditiestādes ļoti plaši izmantoja visus iespējamos kreditus. Sevišķi lieli tie bija atsevišķām kreditiestādēm, kas ļoti plaši kreditējās Latvijas Bankā un citur. Pēdējā laikā mūsu kreditiestādes atsvabinās no aizņēmumiem citās kreditiestādēs, un tās iztiek ar saviem kapitāliem un noguldījumiem.

№ 6. Īstermiņa kreditiestāžu noguldījumi 1920.—1936.

№ 6. Dépôts des sociétés de crédit à court terme de 1920 à 1936.

№№	Kreditiestādes *Sociétés de crédit* / 1. janvārī *au 1 janvier*	Latvijas Banka (valsts) *Banque de Lettonie (Etat)*	Akciju komercbankas *Banques commerciales anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Sociétés de crédit mutuel*	Pilsētu bankas *Banques communales*	Pilsētu krājkases *Caisses d'épargne communales*	Biržas bankas *Banque de la Bourse*	Krājaizdevu sabiedrības *Sociétés d'épargne et de prêts*	Kopā *Total*
		milj. ls — *en millions de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1920.	—	1,50	1,95	3,20	2,47	3,72	1,30	14,14
2	1921.	—	0,60	0,92	0,65	0,45	1,04	0,65	4,31
3	1922.	4,67*)	1,10	1,43	0,54	0,31	0,96	1,07	10,08
4	1923.	14,7	4,0	2,6	1,0	0,4	1,1	1,5	25,3
5	1924.	41,7	11,7	4,4	1,9	0,6	1,7	3,7	65,7
6	1925.	47,9	22,2	6,0	3,7	1,0	2,6	7,4	90,8
7	1926.	53,8	26,3	8,0	4,3	1,8	2,5	12,3	109,0
8	1927.	55,8	35,0	9,6	2,5	1,7	2,9	17,8	125,3
9	1928.	61,1	41,3	11,0	4,1	2,2	4,4	23,5	147,6
10	1929.	72,9	46,0	14,5	5,4	3,2	4,9	25,3	172,2
11	1930.	76,6	54,0	19,0	6,7	4,3	7,5	32,2	200,3
12	1931.	81,6	55,1	21,8	8,4	5,0	8,5	39,8	220,2
13	1932.	90,5	24,1	14,5	3,9	3,7	3,3	31,6	171,6
14	1933.	90,4	23,2	13,0	4,8	3,8	4,2	30,2	169,6
15	1934.	106,3	23,7	11,8	6,9	3,9	4,7	30,9	188,2
16	1935.	114,4	29,1	13,7	9,3	4,5	6,0	32,5	209,5
17	1936.	112,9	33,7	13,5	9,0	5,9	6,8	35,7**)	217,5

*) Valsts Krāj- un Kreditbanka.
**) Iepriekšējie skaitļi.

№ 7. Īstermiņa kreditiestāžu aizņēmumi 1920.—1936.

№ 7. Emprunts des sociétés de crédit à court terme de 1920 à 1936.

№№	Kreditiestādes *Sociétés de crédit* / 1. janvārī *au 1 janvier*	Latvijas Banka (valsts) *Banque de Lettonie (Etat)*	Akciju komercbankas *Banques comerc. anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Société de crédit mutuel*	Pilsētu bankas *Banques communales*	Pilsētu krājkases *Caisses d'épargne communales*	Biržas bankas *Banque de la Bourse*	Krājaizdevu sabiedrības *Société d'épargne et de prêts*	Kopā *Total*
		milj. ls — *en millions de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1920.	—	1,90	1,30	0,62	0,14	0,72	0,15	4,83
2	1921.	—	0,70	0,42	0,12	0,03	0,14	0,09	1,50
3	1922.	—	0,7	0,34	0,05	0,02	0,06	0,21	1,38
4	1923.	—	1,3	1,0	0,0	0,0	—	1,0	3,3
5	1924.	—	5,6	3,0	0,1	—	—	6,4	15,1
6	1925.	—	9,4	7,0	0,5	0,3	0,8	22,4	40,4
7	1926.	—	14,0	8,9	1,3	0,5	1,5	35,7	61,9
8	1927.	—	18,2	9,7	2,1	0,6	2,2	39,3	72,1
9	1928.	—	29,0	9,9	1,5	0,6	2,2	41,1	84,3
10	1929.	—	34,3	9,9	3,4	0,6	2,6	42,4	93,2
11	1930.	—	55,7	11,0	3,4	0,7	2,1	46,3	119,2
12	1931.	—	45,6	11,7	3,1	0,8	2,7	46,8	110,7
13	1932.	—	25,4	11,0	2,4	1,3	1,0	44,7	85,8
14	1933.	—	15,7	11,6	0,8	0,8	0,7	45,3	74,9
15	1934.	—	13,0	9,8	1,1	0,8	1,4	45,4	71,5
16	1935.	—	12,1	9,5	0,1	0,8	1,1	43,9	67,5
17	1936.	—	3,3	5,2	0,9	1,0	1,2	39,6*)	51,2

Maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādēs bija pretēji (tās uzskatāmas par kreditiestāžu negātīvu tipu). Noguldījumi bija 8,0 milj. ls, no kuŗiem visvairāk bija iemaksāti uz tekoša rēķina. Kapitālu kopsumma likvidējamām kreditietādēm bija liela, bet no tās jāatskaita visi zaudējumi, kas aktīvā uzrādīti kā pilnvērtīgas summas. Šīs kreditiestādes jau agrāk cietušas lielākus zaudējumus, kuŗus pa daļai norakstījušas no saviem kapitāliem, vai arī citādi segušas. Apgrozījumi šais kreditiestādēs pastāvīgi samazinājās — tādēļ agrāka vai vēlāka piespiedu likvidācija bija neizbēgama. Valsts to izdara ātrāk un lētāk, pasargājot trešo personu intereses no lielākiem zaudējumiem.

Bez tikko minētām kreditiestādēm 1936. g. pārņēma vēl divas, kas jau agrāk bija nonākušas konkursā — Rīgas Tirgotāju savstarpīgo kreditbiedrību un Ventspils Pilsētas banku.

Par kreditiestāžu pārraudzību izdeva ievērojamus likumus, kas valstij dod lielākas pārraudzības tiesības.

Ja valsts saimniecības departaments atzīst, ka kreditiestādes valde, padome vai revīzijas komisija rīkojas nepareizi, nolaidīgi, vai nesaskaņo savu darbību ar likumu, statūtiem, akcionāru vai biedru interesēm, tad šis departaments finanču ministra uzdevumā sasauc visīsākā statūtos paredzētā laikā kreditiestādes akcionāru vai biedru pilnu sapulci, kuŗai jāievēl jauna valde, padome vai revīzijas komisija. Pašvaldības kreditiestādei jaunus pārvaldes un revīzijas organus ievēl attiecīgas pašvaldības augstākais pārvaldes organs pēc valsts saimniecības departamenta priekšlikuma. Ja sasauktā akcionāru vai biedru pilna sapulce, vai pašvaldības augstākais organs atteiktos vai nespētu ievēlēt kreditiestādei jaunu valdi, padomi vai revīzijas komisiju, vai arī ievēlētu minētos amatos tādas personas, kas pēc finanču ministra ieskata savus pienākumus nespētu sekmīgi veikt, tad finanču ministrs kreditiestādes pārvaldi vai likvidācijas komisiju iecel no akcionāru vai biedru vidus, bet pašvaldību kreditiestādēm — no šo pašvaldību robežās dzīvojošo pilsoņu vidus.

Ja apstākļi kreditiestādē prasītu finanču ministra steidzamu iejaukšanos, tad viņš var atcelt ievēlētos valdes, padomes, revīzijas vai likvidācijas komisijas locekļus un to vietā iecelt citas personas, neuzdodot izdarīt jaunas vēlēšanas. Pilnas sapulces vai finanču ministra atceltie valdes, padomes, revīzijas vai likvidācijas komisijas locekļi nevar prasīt nekādu atlīdzību jeb atalgojumu sakarā ar viņu atcelšanu no amatiem, pirms mandāta laiks nav pagājis. Par dažādu pienākumu neizpildīšanu finanču ministrs uzliek vainīgiem kreditiestāžu pārvaldes organiem no 500 līdz 10.000 latu lielu naudas sodu. Bez tam finanču ministrs var slēgt kreditiestādi un ievadīt tās likvidāciju piespiedu kārtā.

*) Iepriekšējie skaitļi.

№ 8. Īstermiņa kreditiestāžu aizdevumi 1920.—1936.

№ 8. Prêts des sociétés de crédit à court terme de 1920 à 1936.

№№	Kreditiestādes / *Sociétés de crédit* — 1. janvārī / *Au 1 janvier*	Latvijas Banka (valsts) *Banque de Lettonie (Etat)*	Akciju komercbankas *Banques commerciales anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Sociétés de crédit mutuel*	Pilsētu bankas *Banques communales*	Pilsētu krājkases *Caisses d'épargne communales*	Biržas bankas *Banque de la Bourse*	Krājaizdevu sabiedrīb. *Sociétés de prêts et d'épargne*	Kopā *Total*
		milj. ls — *en millions de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1920.	—	4,3**)	1,5	.	.	.	1,00	6,80
2	1921.	—	1,9**)	0,4	.	.	.	0,66	2,96
3	1922.	1,8*)	1,3**)	0,6	.	.	.	0,97	4,67
4	1923.	11,5	5,5	2,8	0,8	0,1	0,8	2,5	24,0
5	1924.	40,8	19,3	6,9	1,2	0,3	1,8	10,8	81,1
6	1925.	102,7	59,1	13,0	3,4	0,7	4,1	31,8	214,8
7	1926.	123,1	71,8	17,1	4,1	1,6	4,0	51,9	273,6
8	1927.	134,5	79,1	19,1	4,6	1,7	5,1	61,6	305,7
9	1928.	133,9	92,4	20,1	5,3	2,3	5,3	68,1	327,4
10	1929.	131,7	97,0	23,8	8,6	3,1	7,1	72,7	344,0
11	1930.	147,7	126,9	29,2	10,0	4,1	8,5	85,3	411,7
12	1931.	157,4	115,7	34,6	11,5	5,2	10,0	94,2	428,6
13	1932.	133,4	62,0	26,1	5,7	4,8	4,1	85,7	321,8
14	1933.	126,6	47,9	21,3	5,6	4,2	4,6	82,2	292,4
15	1934.	132,3	42,2	19,8	8,0	4,2	6,0	80,6	293,1
16	1935.	137,4	40,4	19,5	9,0	4,8	6,2	77,5	294,8
17	1936.	113,8	40,4	16,4	9,7	6,4	7,1	79,9***)	273,7

Īstermiņa kreditiestāžu skaits un to galvenie posteņi.

Nombre et articles principaux des sociétés de crédit à court terme.

Pie īstermiņa kreditiestādēm pieskaitītas visas, izņemot Valsts Zemes banku, Latvijas Hipotēku banku un pilsētu kreditbiedrības. Starp pašvaldību krājkasēm nav ieskaitītas sīkās pagastu krājkases, kā arī banku kantoŗi, kuŗiem pārskati un bilances nav jāpublicē. Ārpus šīm kreditiestādēm atrodas arī krājaizdevu s-bas un Pasta krājkase. Kopējais kreditiestāžu skaits pārskata gadā samazinājies par 16 iestādēm, un 1936. g. sākumā darbojās 39 kreditiestādes (ievērojot minētos izņēmumus). Visvairāk ir savstarpīgo kreditbiedrību — 22, vai par 7 mazāk nekā iepriekšējā gadā; akciju komercbanku bija 7, vai par 9 mazāk; pilsētu krājkases, kas bija 7, nav mainījušās; pilsētu bankas ir 2 un viena biržas banka.

No augstāk un tabulā neminētām jāatzīmē:

	Iestādes
Latvijas Banka	1
Pasta krājkase	1
Krājaizdevu s-bas	618
Kreditkooperātīvu s-ba	1
Pagastu krājkases	1
Banku kantoŗi	2
Lombardi	3

Visas šeit minētās kreditiestādes ir īpatnējas, un tās savā starpā nemaz nav salīdzināmas: Latvijas Banka — emisijas kreditiestāde izpilda arī valsts kases funkcijas un ir lielākā īstermiņa kreditiestāde valstī. Tai ir 23 nodaļas. Pasta krājkase noguldījumus pieņem un izdara operācijas 527 vietās. Krājaizdevu s-bu skaits ir ļoti liels, lai gan dažas darbojas ar maziem līdzekļiem. Līdzīgs stāvoklis ir ar pārējām kreditiestādēm, kuŗu skaits ir mazs.

Kreditiestāžu bilances ir ļoti dažādas, un tās sīkāk apskatīs tālāk. Šeit tikai jāatzīmē tās kreditiestādes, kuŗu bilances dažādu iemeslu dēļ neiztirzās. Divu banku kantoŗu bilances š. g. 1. janvārī bija 719.000 ls, vienam kantorim — 527.000 ls un otram — 192.000 ls. Liepupes pagasta krājkasei bilance bija 90.689 ls (tagad tās vairs nav). Kreditkooperātīvu savienības bilance š. g. 1. janvārī bija 0,454 milj. ls; kopā visu trīs minēto kreditiestāžu bilances bija 1,264 milj. ls, vai, salīdzinot ar pārējām, šo kreditiestāžu nozīme ir niecīga.

Bilance.

Bilan.

Kopējā īstermiņa kreditiestāžu bilance (bez banku kantoŗiem, pagastu krājkasēm un kreditkooperātīvu s-bas) 1935. g. sākumā bija 464,1 milj. ls; lielākā bilance bija 1931. g. Bez krājaizdevu s-bām (par tām vēl nav galīgo skaitļu) bilance 1935. g. sākumā bija 362,0 milj. ls un beigās — 354,4 milj. ls, vai

*) Valsts Krāj- un Kreditbanka.
**) Ieskaitītas arī pilsētu bankas.
***) Iepriekšējie skaitļi.

samazinājusies par 7,6 milj. ls — 2,1%. Pārskata gadā bilances samazinājās Latvijas Bankai par 14,4 milj. ls līdz 213,0 milj. ls vai 6,3% un savstarpīgām kreditbiedrībām — par 5,5 līdz 25,4 milj. ls vai 17,8%, bet pārējās kreditiestādēs bilances pavairojās: akciju komercbankās par 9,4 līdz 83,8 milj. ls — 12,6%, pilsētu bankās — par 0,3 līdz 11,8 milj. ls — 2,6%, pilsētu krājkasēs — par 1,7 līdz 7,9 milj. ls — 27,4% un biržas bankā — par 0,9 līdz 12,5 milj. ls — 7,7%. Bilanču nozīme (bez krājaizdevu s-bām) bija šāda:

	%
Latvijas Bankas	60,1
Akciju komercbanku	23,7
Savstarpīgo kreditbiedrību	7,2
Pilsētu banku	3,3
Pilsētu krājkasu	2,2
Biržas bankas	3,5
Kopā	100,0

Lielākā nozīme ir Latvijas Bankai, vai gandrīz $^2/_3$ no kopbilances; diezgan liela nozīme 23,7% apmērā ir akciju komercbankām, bet pārējām kreditiestādēm bilances ir samērā mazas. Krājaizdevu s-bu bilances arī ir diezgan lielas, un 1935. g. sākumā tās pārsniedza pat akciju komercbanku bilances.

Kapitāli.
Capitaux.

Kapitālu kopsumma 1935. g. sākumā bija 61,0 milj. ls (bez krājaizdevu s-bām), bet beigās — 70,3 milj. ls, vai par 9,3 milj. ls — 15,2% lielāka. Latvijas Bankas kapitāli bija 26,0 milj. ls, un gada laikā tie pavairojās par 0,5 milj. ls — 2,0%. Lielākie kapitāli tagad ir akciju komercbankām — 34,4 milj. ls; gada laikā tie pavairojušies par 9,6 milj. ls — 38,7%. Pārskata gadā vienīgi savstarpīgām kreditbiedrībām kapitāli ir nedaudz samazinājušies — par 0,7 līdz 5,3 milj. ls vai 7,5%. Pārējām kreditiestādēm kapitāli ir mazi, un to nozīme ir šāda:

	%
Latvijas Bankas	37,0
Akciju komercbanku	48,9
Savstarpīgo kreditbiedrību	7,5
Pilsētu banku	1,7
Pilsētu krājkasu	1,0
Biržas bankas	3,9
Kopā	100,0

Akciju komercbanku kapitāli 1936. g. sākumā bija 48,9% no visiem īstermiņa kreditiestāžu kapitāliem; pat Latvijas Bankas kapitāli — 37,0% apmērā ir mazāki nekā akciju komercbankām; savstarpīgo kreditbiedrību kapitāli ir 7,5%, biržas bankas — 3,9%, bet pārējām kreditiestādēm tie ir niecīgi.

Noguldījumi.
Dépôts.

Jau vairāk gadus noguldījumi pavairojas, un 1935. g. sākumā (bez krājaizdevu s-bām) tie bija 177,0 milj. ls un beigās — 181,8 milj. ls, vai par 4,8 milj. ls — 2,7% lielāki. Visstraujāk noguldījumi pavairojās akciju komercbankās — par 14,6 līdz 33,7 milj. ls vai 15,8%; tie pavairojās arī pilsētu krājkasēs un biržas bankā, bet pārējās samazinājās. Noguldījumu nozīme atsevišķās kreditiestādēs bija šāda:

	%
Latvijas Bankā	62,1
Akciju komercbankās	18,5
Savstarpīgās kreditbiedrībās	7,4
Pilsētu bankās	5,0
Pilsētu krājkasēs	3,2
Biržas bankā	3,8
Kopā	100,0

Latvijas Bankā noguldījumi gan nedaudz samazinājās (par 1,5 milj. ls), tomēr tie ir apmēram $^2/_3$ kopsummas. Pārējās bankās noguldījumu nozīme ir samērā maza.

Aizņēmumi.
Emprunts.

Pēdējos 6 gados aizņēmumi bez pārtraukuma samazinās; 1929.—1930. gadam kreditiestāžu saistības sasniedza maksimu. Pēc tam tie nepārtraukti samazinājās un tagad ir tikai 11,6 milj. ls pret 23,6 milj. ls 1935. g. sākumā. Visvairāk aizņēmumi samazinājās akciju komercbankās, bet mazākos apmēros krājaizdevu s-bās. Latvijas Bankai nav aizņēmumu.

№ 9. Likvidējamo kreditiestāžu noguldījumi 1936. g. 1. janvārī.

№ 9. Dépôts des sociétés de crédit à liquider au 1 janvier 1936.

№№	Noguldījumi	Akciju komercbankas *Banques commerc. anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Sociétés de crédit mutuel*	Kopā *Total*	*Dépôts*
		1000 ls			
1	2	3	4	5	6
1	Termiņa	—	—	—	*A terme*
2	Beztermiņa	—	—	—	*Sans terme*
3	Tekoši rēķini	5.059	594	5.653	*Comptes courants*
4	Kopā	5.059	594	5.653	*Total*

№ 10. Likvidējamo kreditiestāžu aizņēmumi 1936. g. 1. janvārī.

№ 10. Emprunts des sociétés de crédit à liquider au 1 janvier 1936.

№№	Aizņēmumi	Akciju komercbankas *Banques commerc. anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Sociétés de crédit mutuel*	Kopā *Total*	*Emprunts*
		1000 ls			
1	2	3	4	5	6
1	Vekseļi:				*Lettres de change:*
2	Latvijas bankā	3.687	3.122	6.809	*De la Banque de Lettonie*
3	Citās kreditiestādēs . .	51	20	71	*Des autres instit. de crédit*
4	Speciāli tekoši rēķini:				*Comptes courants spéciaux:*
5	Latvijas bankā	403	326	729	*De la Banque de Lettonie*
6	Citās kreditiestādēs . .	—	4,7	4,7	*Des autres instit. de crédit*
7	Aizņēmumi	381	116	497	*Emprunts*
8	Krediti ārzemēs	48	—	48	*Crédits étrangers*
9	Kopā	4.570	3.589	8.159	*Total*

Aizdevumi.

Prêts.

Aizdevumi pārskata gadā arī nedaudz samazinājušies: gada sākumā tie bija 217,9 un beigās — 193,8 milj. ls, vai par 23,5 milj. ls → 10,8% mazāki. Visvairāk tie samazinājās Latvijas Bankā — par 23,6 līdz 113,8 milj. ls (tas notika pa daļai norēķināšanās ceļā ar valsti), otrā vietā ir akciju komercbanku aizdevumi — 40,4 milj. ls, kas palika bez pārmaiņām (šeit ieskaitīti arī aizdevumi pašvaldībām). Savstarpīgās kreditbiedrībās aizdevumi samazinājās par 3,1 līdz 16,4 milj. ls, bet pārējās kreditiestādēs tie pavairojās. Pēc atsevišķām kreditiestāžu grupām aizdevumu nozīme bija šāda:

	%
Latvijas Bankas	58,7
Akciju komercbanku	20,8
Savstarpīgo kreditbiedrību	8,5
Pilsētu banku	5,0
Pilsētu krājkasu	3,3
Biržas bankas	3,7
Kopā .	100,0

Likvidējamās kreditiestādes.

Sociétés de crédit à liquider.

Pie tikko minētiem atsevišķiem noguldījumiem, aizņēmumiem un aizdevumiem vēl pieskaitāmas likvidējamo kreditiestāžu summas. Šīs summas gan pastāvīgi samazinās, tomēr aizdevumi 1935. g. sākumā vēl bija 12,3 milj. ls (8,5 milj. ls akciju komercbankās un 3,9 milj. ls savstarpīgās kreditbiedrībās), noguldījumi — 5,7 milj. ls un aizņēmumi — 8,2 milj. ls. Šīs summas jāpieskaita pie jau minētiem kontiem, un tad tikai būs īstā aizdevumu, noguldījumu un aizņēmumu summa.

Šīs svarīgās pārmaiņas kreditlikumdošanā un kreditsaimniecības lietu kārtošanā ļoti lielā mērā ietekmēja mūsu kreditiestādes. Lielas pārmaiņas notikušas ar savstarpīgām kreditbiedrībām un komūnālām kreditiestādēm, mazāk ar krājaizdevu s-bām (kas gan apvienojās), bet lielākās pārmaiņas notikušas un jauns posms iestājies akciju komercbanku attīstībā. Tagad bankas savu kredit-

№ 11. Likvidējamo kreditiestāžu aizdevumi 1936. g. 1. janvārī.

№ 11. Prêts des sociétés de crédit à liquider au 1 janvier 1936.

№№	Aizdevumi	Akciju komercbankas *Banques commerc. anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Sociétés de crédit mutuel*	Kopā *Total*	*Prêts*
		1000 ls			
1	2	3	4	5	6
1	Diskontēti vekseļi . . .	4 468	3 335	7 803	*Lettres de change escomptées*
2	Speciāli tekoši rēķini . .	3 988	326	4 314	*Comptes courants spéciaux*
3	Aizdevumi	—	218	218	*Prêts*
4	Akreditīvi	—	—	—	*Accréditifs*
5	Kopā	8 456	3 879	12 335	*Total*

politiku saskaņo ar valsts interesēm — kreditē un financē tos uzņēmumus vai nozares, kuŗu attīstībā ieinteresēta valsts. Agrāk turpretim bieži aizdeva tādām vajadzībām, kur valsts nebija ieinteresēta, vai pat nāca mūsu saimniecībai par ļaunu (priekš dažiem gadiem pārmērīga importa kreditēšana no dažām valstīm). Jaunā kreditiestāžu attīstības gaita norit saskaņā ar valsts un mūsu tautsaimniecības interesēm un vajadzībām.

IV. Latvijas Banka.

IV. Banque de Lettonie.

Latvijas Banka ir mūsu centrālā naudas iestāde ar emisijas tiesībām. Tai ir vislielākā nozīme mūsu kreditsaimniecībā; par tās darbību sīki pārskati jau publicēti citās vietās, un šeit ievietos tikai svarīgākos skaitļus.

Latvijas Bankas bilance pārskata gadā nedaudz samazinājusies — par 14,4 līdz 213,0 milj. ls. No līdzekļiem visvairāk samazinājušās valsts summas: 1935. g. sākumā tās bija 46,5 milj. ls, bet gada beigās — 33,5 milj. ls vai par 13,0 milj. ls mazākas. Pa daļai šīs summas samazinājušās grāmatvedības kārtībā, jo aktīvā tās izlīdzināja ar dažām prasībām. Nedaudz samazinājušies tekoši rēķini, kas 1935. g. sākumā bija 94,8 milj. ls un beigās — 92,4 milj. ls. Starp noguldījumiem visvairāk ir privātpersonu noguldījumi, kā termiņa, tā arī beztermiņa, turpretim starp tekošiem rēķiniem visvairāk ir valsts un valsts autonomo uzņēmumu tekoši

№ 12. Valsts un privātie noguldījumi Latvijas Bankā.

№ 12. Dépôts d'Etat et privés dans la banque de Lettonie.

№№	Noguldījumi un tekoši rēķini / *Dépôts et comptes courants* — 1. janvārī / *Au 1 janvier*	Noguldījumi — *Dépôts*: Privātpersonu un iestāžu *Personnes et instit. privées*	Privātkreditiestāžu *Instit. de crédit priv.*	Valsts iestāžu *Instit. d'Etat*	Autonomu uzņēmumu *Entreprises autonomes*	Kopā *Total*	Tekoši rēķini — *Comptes courants*: Privātpersonu un iestāžu *Personnes et instit. privées*	Privātkreditiestāžu *Instit. de crédit privées*	Valsts iestāžu *Instit. d'Etat*	Autonomu uzņēmumu *Entreprises autonomes*	Ārzemju banku noguldījumu *Dépôts des banques étrang.*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1931. . . .	18 461	73	7,3	2 045	20 586	14 013	5 211	31 199	7 764	2 779	60 966
2	1932. . . .	15 920	36	14	2 013	17 983	16 794	5 971	40 514	7 761	1 445	72 485
3	1933. . . .	18 579	53	7,4	1 510	20 150	16 962	6 029	28 305	10 586	8 417	70 299
4	1934. . . .	17 176	102	28	1 500	18 806	18 126	5 616	41 650	14 066	8 063	87 521
5	1935. . . .	18 018	128	107	1 500	19 753	18 800	10 152	49 641	11 177	4 964	94 734
6	1936. . . .	18 736	171	88	1 500	20 495	21 387	12 108	43 128	8 545	7 236	92 404

№ 13. Aizdevumi pēc aizņēmēju grupām.

№ 13. Répartition des prêts par groupes d'emprunteurs.

№№	Aizņēmēju grupas / *Groupes d'emprunteurs* — 1. janvārī / *au 1 janvier*	Tirgotājiem *Commerçants*	Rūpniekiem *Industriels*	Lauksaimniekiem *Agriculteurs*	Lauksaimnieku organizāc. *Organisations agricoles*	Lauku kreditiestādēm *Sociétés de crédit à la campagne*	Pilsētu kreditiestādēm *Sociétés de crédit dans les villes*	Valsts iestādēm *Institutions d'Etat*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1934.	2 792	17 542	7 577	1 931	29 376	34 458	38 604	132 280
2	1935.	2 196	16 785	7 582	1 454	28 245	29 856	51 226	137 344
3	1936.	1 840	13 139	7 012	1 288	27 370	22 800	40 335	113 784

№ 14. Latvijas Bankas

№ 14. Etat des bilans

№№	Konti / 1. janvārī	1922. 1. XI	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.
		Milj. ls — *en millions de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Aktīvs.								
1	Zelts	0,1	13,1	16,7	23,6	23,6	23,6	23,7	23,8
2	Ārzemju valūta	19,3	31,6	48,3	41,2	20,2	21,4	49,1	72,5
3	Latvijas valsts nauda kasē	1,3	4,1	14,1	10,5	14,0	17,7	14,2	15,1
4	Vērtspapīri	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	2,5	4,8
5	Aizdevumi pret vekseļiem	6,6	7,1	22,3	52,1	72,1	80,7	80,8	86,7
6	Pārējie aizdevumi	3,2	4,4	18,5	50,7	51,0	53,8	53,1	45,0
7	Pārējie aktīvi	0,2	0,0	0,2	1,5	2,1	2,8	4,3	9,5
8	Bilances kopsumma	30,8	60,4	120,2	179,7	183,1	200,1	227,7	257,4
	Pasīvs.								
9	Pamatkapitāls	6,0	8,0	10,2	10,3	11,7	13,4	14,4	15,6
10	Rezerves un speciāli kapitāli	0,1	0,8	0,9	2,0	4,0	4,7	5,1	5,6
11	Banknotas apgrozībā	—	9,8	23,0	28,3	28,6	31,5	37,3	43,4
12	Noguldījumi	0,8	1,0	2,0	5,1	7,1	15,0	10,7	12,4
13	Tekoši rēķini un „Loro" konti	14,1	13,7	39,7	42,8	46,7	40,8	50,5	60,5
14	Valsts summas	6,0	24,3	39,6	80,9	74,8	80,7	100,5	108,4
15	Pārējie pasīvi	3,8	2,8	4,8	10,3	10,2	14,0	9,2	11,5

rēķini. Latvijas Bankas kapitāli ikgadus no tīrās peļņas atskaitījumiem pavairojās, un 1936. g. sākumā pamatkapitāls bija 20,8 milj. ls, bet rezerves — 5,2 milj. ls. Latvijas Bankas naudas zīmju apgrozība gandrīz nemaz nav mainījusies: 1935. g. sākumā tā bija 38,8 milj. ls, bet gada beigās — 38,1 milj. ls. Gada vidū tā nedaudz svārstījās, pie kam rudens un ziemas mēnešos tā bija lielāka, bet vasaras mēnešos mazāka.

Aktīvā visvairāk ir aizdevumu; skaitot rediskontētus vekseļus, speciālus tekošus rēķinus, aizņēmumus pret nodrošinājumiem, akreditīvus un citus aizdevumus, to kopsumma 1936. g. sākumā bija 113,8 milj. ls, vai par 23,5 milj. ls mazāka nekā priekš gada. Aizdevumu samazināšanās pa daļai izskaidrojama ar jau minēto valsts rēķinu savstarpīgu izlīdzināšanu, un tādēļ valsts un valsts autonomo iestāžu aizņēmumi samazinājušies no 51,2 līdz 40,3 milj. ls. Tomēr samazinās arī privātpersonu un iestāžu aizņēmumi: 1935. g. sākumā tie bija 86,1 milj. ls, bet gada beigās — 73,4 milj. ls. Starp pēdējiem visvairāk Latvijas Bankā aizņēmušās kreditiestādes, pie kam lauku — 27,4 milj. ls, bet pilsētu — 22,8 milj. ls. Pilsētu kreditiestāžu aizņēmumi Latvijas Bankā strauji samazinājušies — par 7,1 milj. ls. No pārējiem minami rūpniekiem — 13,1 milj. ls, vai arī gada laikā samazinājušies par 3,7 milj. ls, lauksaimniekiem — 7,0 milj. ls, lauksaimnieku organizācijām — 1,3 milj. ls u. c.

Zelta krājumi Latvijas Bankā gada laikā nedaudz pavairojušies no 28,76 līdz 28,82 milj. ls, bet valsts dārgmetalli nav mainījušies un ir par 17,6 milj. ls. Ārzemju valūtas konts pēc aktīva pavairojies no 3,6 līdz 7,3 milj. ls. Latvijas Bankas kases atlikums ir ļoti liels, un pārskata gadā tas nedaudz samazinājās no 26,1 milj. ls līdz 25,4 milj. ls. Vērtspapīri gada laikā pavairojušies no 8,6 līdz 9,6 milj. ls.

Financiālie rezultāti Latvijas Bankā visu laiku bijuši ar ievērojamu tīro peļņu. Arī pārskata gadā bruto ieņēmumi ir ievērojami lielāki nekā bruto zaudējumi. Gada laikā bruto ieņēmumi nedaudz samazinājās, vai par 0,4 milj. ls līdz 8,9 milj. ls, pie kam sevišķi procenti un komisijas — par 0,19 līdz 8,06 milj. ls; lielākos ieņēmumus Latvijas Bankai deva speciālu tekošu rēķinu un aizdevumu augļi — 5,3 milj. ls, otrā vietā ir diskontētu vekseļu procenti un citi ieņē-

№ 15. Valsts un privātie aizdevumi.

№ 15. Prêts d'Etat et privés.

№№	Aizdevumi *Prêts* / 1. janvārī *au 1 janvier*	Valsts uzņēmumiem *Entreprises d'Etat*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		1000 ls — en 1000 de Ls		
1	2	3	4	5
1	1930.	.	.	147 712
2	1931.	.	.	157 418
3	1932.	19 252	114 224	133 476
4	1933.	24 571	102 074	126 645
5	1934.	38 604	93 676	132 280
6	1935.	51 226	86 118	137 344
7	1936.	40 335	73 449	113 784

bilances sastāva attīstība.

de la Banque de Lettonie.

1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936.	№№	*au 1 janvier* / *Comptes*
Milj. ls — *en millions de Ls*								
11	12	13	14	15	16	17	18	19
								Actifs
23,9	24,1	31,6	35,7	45,0	46,3	46,3	1	*Lingots d'or*
49,5	36,4	11,9	10,3	3,2	3,6	7,3	2	*Valeurs étrangères*
18,4	19,3	26,6	31,3	31,0	26,1	25,4	3	*Encaisse*
8,1	9,0	9,4	9,0	8,9	8,6	9,6	4	*Valeurs mobilières*
94,8	89,3	77,5	70,3	67,6	61,7	53,9	5	*Prêts sur lettres de change*
52,9	68,1	55,9	56,3	64,7	75,6	59,9	6	*Autres prêts*
4,1	3,3	1,8	6,1	7,4	5,5	10,6	7	*Autres actifs*
251,7	249,5	214,7	219,0	227,8	227,4	213,0	8	*Bilan*
								Passifs
17,0	18,7	19,7	19,7	20,0	20,4	20,8	9	*Capital fondamental*
7,1	7,8	4,7	4,7	4,9	5,0	5,2	10	*Capitaux de reserve et spéciaux*
48,5	49,6	41,1	36,1	36,7	38,8	38,1	11	*Billets en circulation*
15,4	20,6	18,0	20,2	18,8	19,8	20,5	12	*Dépôts*
61,2	61,0	72,5	70,3	87,5	94,8	92,4	13	*Comptes courants et „Loro" comptes*
93,7	86,9	57,7	66,3	58,0	46,5	33,5	14	*Sommes d'Etat*
8,8	4,9	1,0	1,7	1,9	2,1	2,5	15	*Autres passifs*

mumi. Peļņa no ārzemju naudas un tratām pēdējos gados ir maza. Ieņēmumi no vērtspapīriem arī ir samērā mazi.

Izdevumi samazinājušies vēl straujāk nekā ieņēmumi: 1934. g. tie bija 7,710 milj. ls un 1935. g. — 7,268 milj. ls. Starp izdevumiem visvairāk ir tekoši jeb administrātīvie — 3,583 milj. ls, un tie gada laikā pavairo-

№ 16. Latvijas Bankas ieņēmumi 1922.—1935. g.

№ 16. Recettes de la Banque de Lettonie de 1922 à 1935.

№№	Gadi *Années*	Ieņēmumi *Recettes*	Procenti un komisija *Intérêts et commission*	To starpā — *Dont* Diskontētu vekseļu *Lettr. de change escomptées*	Spec. tekošu rēķinu un aizdevumu *Comptes courants spéciaux et prêts*	Preču akreditīvu *Crédits sur marchandises*	Korespondent. kontu *Correspondants*	Garantijas *Garanties*	Dažādas *Divers*	Peļņa *Bénéfice*	To starpā — *Dont* Ārzemju zelta un sudraba nauda *Monnaies étrangères or et argent*	Ārzemju naudas un tratas *Monnaies étrangères et effets*	Vērtspapīriem *Valeurs mobilières*	Dažadas *Divers*	No aktīvo operāciju nodrošinājuma fonda *Du fonds d'assurance des opérations actives*
		1000 latos — *en 1000 de lats*													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	1922.	1 117	280	69	68	34	52	—	57	837	9	827	1	—	—
2	1923.	3 812	3 469	1 063	894	197	1 135	—	180	343	284	46	8	5	—
3	1924.	10 278	7 499	2 234	3 308	699	1 086	22	150	2 779	46	2 715	5	13	—
4	1925.	14 501	12 146	4 358	5 006	1 543	1 057	16	166	2 355	238	2 053	5	59	—
5	1926.	13 407	12 002	4 597	5 695	634	685	7	384	1 405	8	1 094	11	292	—
6	1927.	12 536	11 486	4 207	5 462	312	978	339	188	1 050	10	245	94	701	—
7	1928.	12 618	12 210	4 141	4 823	—	2 703	365	178	408	8	180	220	—	—
8	1929.	15 126	14 627	4 486	5 673	—	2 520	331	1 617	499	4	177	318	—	—
9	1930.	12 840	11 919	3 768	5 609	—	1 167	298	1 077	921	5	193	723	—	—
10	1931.	14 776	10 227	2 859	5 837	—	399	196	936	1 049	39	317	693	—	3 500
11	1932.	10 205	9 252	2 375	5 055	—	146	104	1 572	953	1	253	699	—	—
12	1933.	8 771	7 646	1 901	4 533	—	88	100	1 024	1 125	4	482	639	—	—
13	1934.	9 292	8 249	1 762	5 301	—	62	111	1 013	1 043	3,2	555	485	—	—
14	1935.	8 867	8 061	1 533	5 268	—	42	110	1 108	806	3,7	414	388	—	—

№ 17. Latvijas Bankas izdevumi 1922.—1935. g.

№ 17. Dépenses de la Banque de Lettonie de 1922 à 1935.

№№	Gadi *Années*	Izdevumi *Dépenses*	Procenti *Intérêts*	To starpā — *Dont* Nogul-dījumi *Dépôts*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Kores-pondenti *Corres-pondants*	Tekoši izdevumi *Dépenses courantes*	To starpā — *Dont* Algas un atalgojumi *Appointements*	Pārvaldes izdevumi *Dépenses administrat.*	Saimniecības izdev. *Dépenses économiques*	Amortizācija *Amortissement*	Latu zīmju izgatavošana *Fabricat. des billets de lats*	Pārējie *Autres*	Norakstījumi un zaudējumi *Decomptes et pertes*
		1000 latos — *en 1000 de lats*												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	1922. . . .	261	77	6	70	1	129	98	6	23	—	—	2	55
2	1923. . . .	3 630	849	61	779	9	1 090	853	40	101	0	70	26	1 691
3	1924. . . .	4 680	1 516	164	1 336	16	1 618	1 185	121	195	33	67	17	1 546
4	1925. . . .	7 351	1 760	321	1 416	23	1 853	1 339	182	167	56	88	21	3 738
5	1926. . . .	9 654	2 046	494	1 444	108	2 122	1 597	134	157	69	63	102	5 486
6	1927. . . .	7 752	2 269	733	1 510	26	2 205	1 701	121	196	85	—	102	3 278
7	1928. . . .	6 903	2 376	598	1 754	24	2 746	2 144	235	273	94	—	—	1 781
8	1929. . . .	8 227	2 512	640	1 836	36	3 080	2 249	447	279	105	—	—	2 635
9	1930. . . .	9 074	2 775	869	1 842	64	3 063	2 520	224	211	108	—	—	3 236
10	1931. . . .	14 613	2 883	939	1 818	126	2 991	2 458	213	195	125	—	—	8 739
11	1932. . . .	8 899	2 486	873	1 608	5	3 146	2 640	209	188	109	—	—	3 267
12	1933. . . .	7 241	1 481	534	947	0	3 285	2 825	214	140	106	—	—	2 475
13	1934. . . .	7 710	1 636	530	1 106	0	3 155	2 644	236	180	95	—	—	2 919
14	1935. . . .	7 268	1 777	572	1 205	0	3 583	2 594	237	162	90	—	500	1 908

jušies par $0,_{428}$ milj. ls. Atalgojumi Latvijas Bankā samazinājušies, bet pavairojušies ziedojumi valstiskām vajadzībām ($0,_{5}$ milj. ls). Procentu izdevumi pārskata gadā bija $1,_{78}$ milj. ls, vai nedaudz lielāki kā iepriekšējā gadā. Strauji samazinājās apšaubāmo prasību norakstījumi — no $2,_{9}$ līdz $1,_{9}$ milj. ls.

Tīrā peļņa Latvijas Bankā, kas ir $1,_{6}$ milj. ls, ir lielāka nekā iepriekšējā gadā. To sadala pēc statūtiem un lielāko summu — $0,_{944}$ milj. ls ieskaitīja valsts ieņēmumos, $0,_{560}$ milj. ls — kapitāliem un $0,_{096}$ milj. ls valdes un ierēdņu tantjēmām. Latvijas Bankas tīrais financiālais rezultāts 1935. gadā ir labāks nekā 1934. g., bet sevišķi, ja to salīdzina ar 1931.—1933. g. Sevišķi strauji tagad samazinājušies apšaubāmo prasību norakstījumi.

№ 18. Latvijas Bankas peļņas sadalīšana 1922. g. — 1935. g.

№ 18. Répartition du bénéfice de la Banque de Lettonie de 1922 à 1935.

№№	Gadi — *Années*	Tīrā peļņa *Bénéfice net*	Pamata kapitāls *Capital fondamental*	Rezerves kapitāls *Capital de réserve*	Valdes un darbin. tantjēm. *Tant. à l'adm. et aux employés*	Valsts ienākumos *Recettes d'Etat*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1922.	856	214	85	55	502
2	1923.	182	45	18	14	105
3	1924.	5 598	1 399	560	343	3 296
4	1925.	7 151	1 788	715	421	4 227
5	1926.	3 753	938	375	244	2 196
6	1927.	4 784	1 196	479	262	2 847
7	1928.	5 715	1 429	571	297	3 418
8	1929.	6 899	1 724	690	313	4 172
9	1930.	3 766	941	377	205	2 243
10	1931.	163	41	16	10	96
11	1932.	1 306	326	131	78	771
12	1933.	1 530	382	153	92	903
13	1934.	1 582	396	158	95	933
14	1935.	1 600	400	160	96	944

Latvijas Banka darbojas Rīgā — centrāle, un 23 pilsētās tai ir nodaļas. Šādām nodaļām ir visas iekšzemes un ārzemju operācijas:

1) Cēsīs
2) Daugavpilī
3) Jelgavā
4) Liepājā
5) Rēzeknē
6) Valmierā
7) Ventspilī.

Ar visām iekšzemes operācijām:

1) Alūksnē
2) Bauskā
3) Kuldīgā
4) Tukumā.

Ar ierobežotām iekšzemes operācijām:

1) Aizputē
2) Balvos
3) Jaunjelgavā
4) Jēkabpilī
5) Limbažos
6) Ludzā
7) Madoņā
8) Rūjienā
9) Saldū
10) Smiltenē
11) Talsos
12) Valkā.

Latvijas Bankā pastāv arī norēķinu centrāle, kuras apgrozījumi pēdējos gados ļoti strauji pavairojās, kā norēķināto dokumentu skaita ziņā, tā arī summas. Norēķināšanās centrālē piedalās 11 iestādes un 1935. g. norēķinājās ar 133.200 dokumentiem par 406 milj. ls; izņemot 1930. gadu, pagājušā gadā bija lielākās norēķināšanās summas. Šais summās ietelp arī norēķināšanās pašu klientu starpā, kas Latvijas Bankas memoriālā nenāk.

№ 19. Norēķinu centrāles apgrozījumi.

№ 19. Circulation des arrêtés de compte.

№№	Gadi *Années*	Dalībniekī *Participants*	Dokumentu skaits *Nombre des documents*	Summa milj. ls *Somme en millions de Ls*
1	2	3	4	5
1	1927.	9	13 400	57,0
2	1928.	9	28 900	115,7
3	1929.	10	78 000	308,9
4	1930.	13	83 800	410,7
5	1931.	13	67 100	265,1
6	1932.	13	75 003	186,2
7	1933.	13	100 385	242,7
8	1934.	10	108 330	287,1
9	1935.	11	133 213	405,7

V. Pasta krājkase.

V. Caisses d'épargne postales.

Neviena valsts vai privātā kreditiestāde pēdējos gados neattīsta tik strauju darbību kā Pasta krājkase. Šai straujai attīstībai ir zināmi pamati, jo līdz 1931. gadam ieskaitot tā attīstījās gausi. Uzticības krizes laikā — 1931. gada vidū, kad gandrīz visas privātās kreditiestādes ierobežoja noguldījumu izmaksas, Pasta krājkase tās izdarīja pilnos apmēros. Šādas rīcības dēļ pamazām iedzīvotājos un krājējos radās uzticība. Strauju darbības attīstību veicina arī nenoliedzamās ērtības satiksmē ar Pasta krājkasi, jo nepieciešamās formālitātes ir ierobežotas līdz pēdējam; arī vietu skaits, kur Pasta krājkase izdara operācijas, ir ļoti liels, un tas pastāvīgi pavairojas: 1934. gada sākumā to bija — 391, 1935. g. — 466 un 1936. g. — 527, vai arī pagājušā gadā to skaits pavairojies par 61, kas ir 14,2%; 1936. g. maijā noguldījumu pieņemšanas vietu skaits pavairojās līdz 544. Visas šīs krājnoguldījumu pieņemšanas vietas saistītas kopā vienā centrālē, kas noguldītājiem ir ārkārtīgi ērti.

Krājnoguldījumu apgrozījumi pēdējos gados ļoti strauji pavairojās: 1934. gadā iemaksu un izmaksu kopskaits bija — 363.530 un 1935. g. — 513.752, vai par — 150.222 operācijām — 41,3% vairāk; pavairojās kā izmaksas, tā arī iemaksas, pie kam pēdējo ir ievērojami vairāk (213:300); apgrozījumu summa 1934. gadā bija 82,3 milj. ls un 1935. g. — 113,3, vai pavairojusies par 31,0 milj. ls — 37,7%. Gada laikā nevienai citai kreditiestādei tik strauji darbība nepaplašinājās. Ievērojami pavairojās arī Pasta krājkases klientūra: 1934. gadā nāca klāt — 19.870 krājgrāmatiņu (kuras gandrīz var pielīdzināt atsevišķam klientam) un 1935. g. — 28.497, vai par 8627 krājgrāmatiņām vairāk. Likvidēto krājgrāmatiņu skaits ir niecīgs — 1.822 un 2.259. Tādēļ arī gada laikā Pasta krājkases klientūra strauji pavairojās no 67.435 līdz 93.673, vai par 26.238 — 38,9%; 1936. g. maijā krājgrāmatiņu skaits bija 106.944. Vēl 1930. gada sākumā Pasta krājkasē bija tikai 12.542 noguldītāji, tagad to skaits pavairojies 8-kārtīgi. Arī noguldījumu summa 1935. gadā pavairojās no 32,7 līdz 49,0 milj. ls, vai par 16,3 milj. ls — 50,0%; 1930. gada sākumā noguldījumu summa bija 3,6 milj. ls, un šai laikā tā pavairojusies gandrīz 14-kārtīgi. Šie skaitļi norāda, ka Pasta krājkases darbība ir ārkārtīgos apmēros paplašinājusies salīdzinot ar 1930. gadu, un tas notiek arī 1935. gadā. Caurmēra noguldījums Pasta krājkasē 1935. gadā arī ir lielāks nekā agrākos gados: 1930. g. sākumā katrai krājgrāmatiņai iznāca — 289 ls liela summa, 1935. g. — 485 ls un 1936. g. — 523 ls.

№ 20. Krājnoguldījumi 1927.—1936. g.

№ 20. Mises de fonds à la caisse d'épargne de 1927 à 1936.

№№	Gadi *Années*	Grāmatiņu skaits *Nombre des livrets*		1000 ls *en 1000 Ls*		Paliek gada beigās *Reste au dernier de l'année*		Krājnoguldījumu pieņemšanas vietu skaits *Lieux de réception des mises de fonds à la caisse d'épargne*
		Izdots *Délivrés*	Likvidēts *Liquidés*	Iemaksāts *Versements*	Izmaksāts *Remboursements*	Skaits *Nombre*	1000 ls *en 1000 Ls*	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1927.	2 018	77	692	381	1 941	311	.
2	1928.	4 059	264	3 042	2 001	5 736	1 352	249
3	1929.	7 328	522	7 838	5 571	12 542	3 619	274
4	1930.	9 612	687	12 497	8 775	21 467	7 341	281
5	1931.	7 705	1 174	13 594	13 364	27 998	7 571	293
6	1932.	8 498	1 228	18 965	13 979	35 268	12 557	303
7	1933.	15 558	1 439	33 010	25 104	49 387	20 463	391
8	1934.	19 870	1 822	47 277	35 033	67 435	32 708	466
9	1935.	28.497	2 259	64 781	48 497	93 673	48 992	527
10	1936. V.	14 690	1 419	33 331	26 724	106 944	55 600	544

Caurmēra noguldījums sevišķi strauji pavairojās pēdējos gados, kas norāda, ka vecie noguldītāji ievērojami palielina savus ietaupījumus, noguldot arvien jaunas summas. Tas liecina arī par iedzīvotāju labklājību, jo tiem ir iespējams arvien vairāk ietaupīt. Pasta krājkasei, lai veicinātu taupīšanu, ir arī mājas kasītes, tomēr sevišķas sekmes tām nav.

Pasta krājkase saviem noguldītājiem, sākot ar 1933. gadu, maksā 4%; priekš tam maksāja — 5%. Sākot ar 1936. g. 1. jūliju Pasta krājkase maksā tikai $3^1/_2$%. Iepriekšējos gados augļu summas bija samērā mazas, bet pēdējos gados tās ir jau lielas un katru gadu pavairojās: 1934. gadā augļos izmaksāja vai arī pieskaitīja noguldījumam — $0,_{998}$ milj. ls un 1935. g. — $1,_{615}$ milj. ls, vai augļu summa pavairojusies par 62%. Krājkases noguldītāji gada laikā par ļoti ievērojamu summu pavairoja savus ietaupījumus; šim ietaupījumam ir vēl lielāka nozīme, ja ievēro, no kādām aprindām ir noguldītāji.

Noguldītāju sastāvs vai krājgrāmatiņu īpašnieki 1935. gadā ir pārkārtoti, piemērojoties Valsts statistiskās pārvaldes tautas skaitīšanas iedzīvotāju sadalījumam pēc nodarbošanās. Tomēr šai ziņā Pasta krājkasei statistika ir nepilnīga, savu klientūru tā vēl nepārzina, jo 30.519 krājgrāmatiņu īpašnieki ierindoti pie tādām personām, kas pārtiek no kapitāliem, vai arī nenoskaidroti. Šādu krājgrāmatiņu īpašnieki ir gandrīz $^1/_3$. Starp krājgrāmatiņu īpašniekiem, kas dzīvo no kapitāla, vai nenoskaidroti, ir tādi, kas paši sev uzturu neiegūst, bet saņem to no citiem, piemēram, ģimenē — sievas, kas nodarbinātas mājsaimniecībā, bērni, kuŗus uztur vecāki u. tml. iedzīvotāju grupas. Par šādiem krājgrāmatiņu īpašniekiem svarīgi noskaidrot, vispirms, ar ko tās nodarbojas; sievas mājsaimniecībā, bērni-skolnieki vai studenti u. t. t., un, otrs, noguldījuma avots, piemēram, ietaupījis vīrs, kas ir ierēdnis zināmā departamentā (vai ministrijā). Turpmāk šis jautājums ir jānoskaidro, un vēl jo vairāk tādēļ, ka 1935. gadā nākuši klāt 8.224 šādi nenoskaidroti krājgrāmatiņu īpašnieki. Daļa šo „pārējo" krājgrāmatiņu īpašnieku, vai kas dzīvo no kapitāliem, tomēr ir precīzāk nosakāma, un, proti, šādā veidā: nekvalificēti strādnieki, mājsaimniecībā nodarbinātie, mazgadīgie, studenti un skolnieki, ienākumi no nekustamas mantas, kapitālisti un pensionāri. Gada laikā visvairāk pavairojās lauksaimniecībā nodarbinātās personas no 10.989 līdz 16.950, vai par 5.961 — $54,_2$%; nākošā vietā ir rūpniecībā nodarbinātie, kas 1935. gadā pavairojās no 7.892 līdz 11.323, vai par 3.431 krājgrāmatiņas īpašnieku — $43,_5$%; valsts un pašvaldību administrācijās nodarbinātie (ierēdņi) no 9.376 līdz 12.364, vai 2.988 — 31,9%, tirdzniecībā nodarbinātie no 6.698 līdz 9.296, vai par 2.598 krājgrāmatiņu īpašniekiem — $38,_8$%, apkalpotāji par 1.052 līdz 2.617, satiksmē un transportā par 864 līdz 3.273, publiskā higiēnā par 780 līdz 2.759, brīvās profesijas par 383 līdz 1.503 krājgrāmatiņu īpašniekiem. Īpašā grupā ir tie, kas pārtiek no kapitālu ienākumiem un nenoskaidroti, kas pavairojušies par 7.486 līdz 30.519 vai $32,_5$%; starp tiem nepatstāvīgie (kas paši sev uzturu nesagādā, kā mājsaimniecībā nodarbinātie, studenti, skolnieki un mazgadīgie) pavairojušies no 14.336 līdz 18.528, vai par 4.192 krājgrāmatiņu īpašniekiem — $29,_2$%. Visvairāk 1935.

№ 21. Pasta krājkases līdzekļu izlietošana 1925.—1936. g.

№ 21. Utilisation des moyens des caisses d'épargne postales de 1925 à 1936.

№ №	1. janvārī *au 1 janvier*	Atlikums — *Reste*				Atrodas — *Somme présente*										
		Krājnoguldījumi *Dépôts des épargnes*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Dažādi *Divers*	Kopā *Total*	Kasē *En caisse*	Termiņa noguldījumi Latvijas bankā *Dépôts à terme dans la Banque de Lettonie*	Tekoši rēķini Latvijas bankā *Comptes courants dans la Banque de Lettonie*	Ķīlu zīmes *Titres de gage*	Tekoši rēķini ārzemēs *C-tes courants à l'étranger*	Ceļu aizņēmumu obligācijas *Obligations de la construction des routes*	Tekoši rēķini Latvijas kreditbankā *C-tes courants dans la Banque de crédit de Lettonie*	Latvijas kreditbankas akcijas *Actions de la Banque de crédit de Lettonie*	Valsts kreditzīmes *Lettres de crédit de l'Etat*	Aizdevumi *Prêts*	Dažādi *Diverses*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	1925. . .	—	1 869	—	1 869	300	425	1 144	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1926. . .	—	3 010	—	3 010	1 137	700	1 173	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1927. . .	—	2 090	—	2 090	6	1 100	974	—	10	—	—	—	—	—	—
4	1928. . .	311	3 987	—	4 298	1 291	1 400	1 597	—	10	—	—	—	—	—	—
5	1929. . .	1 352	3 272	—	4 625	283	1 985	1 614	723	20	—	—	—	—	—	—
6	1930. . .	3 619	5 266	—	8 885	294	4 000	3 442	1 109	40	—	—	—	—	—	—
7	1931. . .	7 341	6 716	—	14 057	397	6 800	3 883	2 972	55	—	—	—	—	—	—
8	1932. . .	7 571	4 315	—	11 886	79	6 500	1 450	3 806	51	—	—	—	—	—	—
9	1933. . .	12 557	5 251	—	17 808	82	11 000	900	3 804	22	—	—	—	—	2 000	—
10	1934. . .	20 463	7 135	—	27 598	76	16 000	1 450	4 050	22	6 000	—	—	—	—	—
11	1935. . .	32 709	10 686	—	43 395	122	22 467	3 104	5 408	34	10 910	—	—	—	1 350	—
12	1936. . .	48 992	12 167	4 681	65 840	69	20 017	485	8 562	80	15 101	4 020	8 000	6 000	350	3 156

gadā pavairojās tieši šī grupa, bet nav zināms, no kādiem avotiem rodas to ietaupījumi. Pie „pārējiem" ir skaitīti arī nekvalificēti strādnieki, kas pavairojušies no 4.117 līdz 6.138, vai par 2.021 krājgrāmatiņas īpašnieku — 49,1%. Arī juridiskas personas pavairojušās no 2.374 līdz 3.069, vai par 695 krājgrāmatiņu īpašniekiem — 29,3%. Pēc šiem skaitļiem redzams, ka 1935. g. visvairāk pavairojās lauksaimniecībā nodarbinātie krājgrāmatiņu īpašnieki, tad nekvalificētie strādnieki, rūpniecībā, tirdzniecībā u. c. nozarēs nodarbinātie. Šie skaitļi vēl lieku reizi apliecina, ka ietaupījumi ļoti strauji nāk no visām iedzīvotāju grupām, pie kam lielākie ietaupītāji ir lauksaimniecībā nodarbinātie un nekvalificētie strādnieki. Pasta krājkasē lielākā noguldītāju grupa ir saimnieciski nepatstāvīgie — 19,8% no visiem, pēc tam lauksaimniecībā nodarbinātie — 18,1% (kuŗu nozīme 1935. gadā strauji pavairojusies), ierēdņi — 13,2%, rūpniecībā nodarbinātie — 12,1%, tirdzniecībā — 9,9%, nekvalificētie strādnieki — 6,6%, juridiskas personas — 3,3% u. c. krājgrāmatiņu īpašnieki.

Tekoši rēķini darbojas līdztekus Pasta krājkasei, bet tie sāka darboties dažus gadus agrāk. Tai laikā, kad Pasta krājkasē gada periodos apgrozījumi un noguldījumu atlikumi visu laiku pavairojās, tekoši rēķini saimnieciskās krizes gados sašaurinājās. Pēdējos divi gados tekošu rēķinu skaits atkal strauji pavairojās: 1933. g. beigās bija 5.564, 1934. g. — 6.200 un 1935. g. — 6.688, vai pavairojās par 488 rēķiniem — 7,9%. 1936. g. maijā tekošo rēķinu skaits sasniedza jau — 6937. Līdzīgā kārtā pavairojās tekošu rēķinu iemaksas: 1934. g. bija 186 milj. ls un 1935. g. — 217 milj. ls, bet izmaksas pavairojās no 182 līdz 215 milj. ls. Iemaksu skaits tai pašā laikā pavairojās no 911.200 līdz 1.059.000. Tekošu rēķinu atlikums pavairojās no 10,7 līdz 12,2 milj. ls. Par pasta tekošiem rēķiniem, sākot no 1933. gada sākuma, procentus nemaksā.

Norēķinu operācijas, kas saistītas ar tekošu rēķinu darbību, saimnieciskās krizes gados ļoti sašaurinājās. Pēdējos gados tās pavairojās, un 1933. gadā bija pavisam 184.000 norēķināšanās gadījumu, 1934. g. — 213.000 un 1935. g. — 232.000; vēl lielākos apmēros pavairojušās norēķināšanās summas, kas 1933. gadā bija — 127,4 milj. ls, 1934. g. — 147,4 un 1935. g. — 175,8 milj. ls,

№ 22. Tekoši rēķini 1924.—1936.

№ 22. Comptes courants de 1924 à 1936.

№№	Gadi *Années*	Tekošu rēķinu skaits *Nombre des comptes courants*	Iemaksāts *Versements*	Izmaksāts *Remboursements*	Atlikumi *Restes*	Iemaksu *Versements*	Izmaksu *Remboursements*
			1000 ls — *en 1000 de Ls*			skaits — *nombre*	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1924.	1 123	28 578	26 701	1 869	87 584	29 143
2	1925.	1 671	51 480	50 339	3 010	147 282	57 949
3	1926.	2 106	71 735	72 655	2 090	224 000	89 991
4	1927.	2 550	83 085	81 188	3 987	333 841	117 211
5	1928.	3 175	107 885	108 600	3 272	410 659	149 459
6	1929.	3 778	150 415	148 421	5 266	534 593	213 985
7	1930.	4 399	162 374	160 924	6 716	669 175	346 641
8	1931.	4 910	143 690	146 090	4 316	694 215	404 618
9	1932.	5 256	88 475	87 227	5 251	671 269	381 684
10	1933.	5 564	102 441	100 557	7 135	681 271	469 969
11	1934.	6 200	112 282	108 733	10 685	787 928	484 467
12	1935.	6 688	128 706	127 224	12 167	942 359	560 120
13	1936. V.	6 937	55 245	56 122	11 292	412 305	240 145

vai pēdējā gadā tās pavairojās par 28,4 milj. ls — 19,3%.

Pasta krājkasē un tekošos rēķinos uzkrātas ļoti lielas līdzekļu summas, vai pasīvās operācijas minētās iestādēs ir ļoti plašas ar tendenci vēl vienmēr pavairoties. Līdzekļu kopsumma 1930. g. sākumā bija 8,9 milj. ls. 1934. g. — 27,6, 1935. g. — 43,4 un 1936. g. sākumā noguldījumu un tekošu rēķinu atlikums sasniedza 61,2 milj. ls (bez tam bija arī vēl citi līdzekļi — 4,7 milj. ls apmērā). Jautājums par šo līdzekļu izlietošanu ir ļoti svarīgs, jo tie jāiegulda drošās operācijās un vēl tādās, lai varētu maksāt 4% augļus. Tādēļ arī ārzemēs lielu daļu šos līdzekļus Pastu krājkases iegulda valsts vērtspapīros. Līdz 1928. gadam mūsu Pasta krājkase un tekoši rēķini savus līdzekļus turēja kasē skaidrā naudā un Latvijas Bankā kā noguldījumus, vai arī uz tekošu rēķinu. Nākošos gados Pasta krājkase sāk uzpirkt ķīlu zīmes un sevišķi Latvijas Hipotēku bankas. Sākot ar 1933. gadu līdzekļus iegulda arī ceļu aizņēmumu obligācijās. Pēdējos divi gados, krājnoguldījumiem strauji pavairojoties, Pasta krājkasei savus līdzekļus jāiegulda arī dažādās citās drošās aktīvās operācijās. Savus līdzekļus Pasta krājkase ieguldījusi valsts kreditiestādēs un valsts vērtspapīros, tādēļ aktīvās operācijas pilnīgi nodrošinātas. Visvairāk līdzekļu, tāpat kā līdz šim, noguldīts Latvijas Bankā gandrīz vienīgi kā termiņa noguldījumi: 1934. g. beigās bija — 25,6

№ 23. Krājgrāmatiņu īpašnieku sastāvs.

№ 23. Structure des propriétaires des livrets d'épargne.

№№		1. I 1935.	1936.	±	%	1935.	1936.
		Skaits				Procentos	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Lauksaimniecība	10 989	16 950	+ 5 961	+ 54,2	16,3	18,1
2	Rūpniecība	7 892	11 323	+ 3 431	+ 43,5	11,7	12,1
3	Tirdzniecība	6 698	9 296	+ 2 598	+ 38,8	9,9	9,9
4	Satiksme un transports	2 409	3 273	+ 864	+ 35,9	3,6	3,5
5	Valsts un pašvaldību administrācija	9 376	12 364	+ 2 988	+ 31,9	13,9	13,2
6	Brīvās profesijas	1 120	1 503	+ 383	+ 34,2	1,7	1,6
7	Publiska higiēna	1 979	2 759	+ 780	+ 39,4	2,9	2,9
8	Apkalpotāji	1 565	2 617	+ 1 052	+ 67,2	2,3	2,8
9	Pārējie	23 033	30 519	+ 7 486	+ 32,5	34,2	32,6
10	Starp tiem nekvalificēti strādnieki	4 117	6 138	+ 2 021	+ 49,1	6,1	6,6
11	Rantjē un pensionāri	659	1 270	+ 611	+ 92,7	1,0	1,3
12	Mājsaimniecība	7 347	9 722	+ 2 375	+ 32,3	10,9	10,4
13	Mazgadīgie	2 275	2 833	+ 558	+ 24,5	3,4	3,0
14	Studenti, skolnieki	4 714	5 973	+ 1 259	+ 26,7	7,0	6,4
15	Kopā nepatstāvīgie	14 336	18 528	+ 4 192	+ 29,2	21,3	19,8
16	Nenoskaidrotie	3 921	4 583	+ 662	+ 16,9	5,8	4,9
17	Juridiskas personas	2 374	3 069	+ 695	+ 29,3	3,5	3,3
18	Kopā . . .	67 435	93 673	+26 238	+ 38,9	100,0	100,0

№ 24. Norēķinu operācijas 1924.—1936.

№ 24. Virement de 1924 à 1936.

№№	Gadi *Années*	Skaits *Nombre*	1000 ls *en 1000 de Ls*
1	2	3	4
1	1924.	11 997	52 994
2	1925.	26 332	98 257
3	1926.	41 125	128 289
4	1927.	52 624	122 452
5	1928.	77 230	174 799
6	1929.	119 778	271 814
7	1930.	158 128	310 807
8	1931.	174 816	256 356
9	1932.	152 499	110 639
10	1933.	184 418	127 356
11	1934.	213 407	147 402
12	1935.	231 733	175 766
13	1936. V.	105 267	90 189

milj. ls un 1935. g. — 20,5 milj. ls, vai 58,9% un 31,2% no visiem līdzekļiem. Gada laikā Latvijas Bankā noguldītās summas samazinājās par 5,1 milj. ls. Lielas summas ieguldītas ceļu aizņēmuma obligācijās: 1934. g. — 10,9 milj. ls un 1935. g. — 15,1 milj. ls, vai 25,1% un 22,3%, ķīlu zīmēs (Latvijas Hipotēku bankas un Valsts Zemes bankas) 1934. g. — 5,4 milj. ls un 1935. g. — 8,6 milj. ls, vai 12,5% un 13,0%; Latvijas Kreditbankas akcijās 1935. g. beigās bija ieguldīti 8,0 milj. ls — 12,2%, valsts kreditzīmēs 1935. g. beigās — 6,0 milj. ls, Latvijas Kreditbankā uz tekoša rēķina — 4,0 milj. ls — 6,1%; aizdevums radiofonam — 0,35 milj. ls — 0,5% no visiem līdzekļiem; 3,2 milj. ls dažādas pārejošas summas un korespondenti, bet pārējā nauda kasē, un 80.000 ls tekoši rēķini ārzemēs. 1934. gada beigās Pasta krājkase vēl bija aizdevusi 1,35 milj. ls — 3,1% no visiem līdzekļiem.

№ 25. Izmaksātās augļu summas 1924.—1935.

№ 25. Sommes d'intérêt délivrées de 1924 à 1935.

№№	Gadi *Années*	Krājnoguldījumi *Déposition des épargnes*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Kopā *Total*
		Latos — *en Ls*		
1	2	3	4	5
1	1924. .	—	3 870	3 870
2	1925. .	—	9 452	9 452
3	1926. .	—	11 142	11 142
4	1927. .	4 872	15 732	20 604
5	1928. .	39 460	44 395	83 855
6	1929. .	119 152	34 148	153 300
7	1930. .	270 724	49 736	320 460
8	1931. .	385 993	46 973	432 966
9	1932. .	471 976	50 021	521 997
10	1933. .	647 910	—	647 910
11	1934. .	997 616	—	997 616
12	1935. .	1 615 006	—	1 615 006

VI. Akciju komercbankas.

VI. Banques commerciales anonymes.

Akciju komercbanku skaits.

Nombre des banques commerciales anonymes.

Priekš kara Latvijā darbojās tikai divas akciju komercbankas un dažas Krievijas banku nodaļas. Šīs divas bankas sāka arī darboties neatkarīgā Latvijā. Bet jau 1920. gadā nodibinājās divas jaunas akciju komercbankas, pie kam viena pārveidojās no savstarpīgām kreditbiedrībām. Akciju komercbanku skaits 1924. g. beigās bija 20; šāds akciju komercbanku skaits palika līdz 1927. gadam, bet nākošā gadā vienu banku izsludināja par maksātnespējīgu. Arī nākošos gados dažas bankas izsludināja par maksātnespējīgām un tās nonāca konkursā, vai arī uzsāka likvidāciju. Līdz 1934. g. ieskaitot konkursā nonāca 3 bankas un viena uzsāka likvidāciju. Ja maksājumu grūtības mūsu akciju komercbankas jau pārdzīvoja visus iepriekšējos gadus, tad darbību tās izbeidza tikai pēc tam, kad visi līdzekļi, kā pašu, tā arī svešie — noguldījumi un aizņēmumi, bija izsaimniekoti, vai izlietoti algās un zaudējumos. Tādēļ arī gandrīz visas bankas, kas izbeidza darbību līdz 1934. gadam, izsludināja par maksātnespējīgām, un tās nonāca konkursā. Tādos gadījumos cieta kreditori, kā noguldītāji, tā arī aizdevēji. Lai izvairītos no šādiem zaudējumiem, tad visas bankas, kam bija maksājumu grūtības, likvidēja Latvijas Kreditbanka. Tādējādi noguldītāji un aizdevēji bija pasargāti no zaudējumiem. Maksājumu grūtībās nonākušas un Latvijas Kreditbanka izved likvidāciju 7 akciju komercbankām — 1) Rīgas Tirgotāju bankai, 2) Lauksaimnieku Centrālbankai, 3) Rīgas Kreditbankai, 4) Latvijas Privātbankai, 5) Latgales Akciju bankai, 6) Rīgas Komercbankai un 7) Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības bankai. Bez tam 1935. gadā vēl nolēma likvidēties 3 akciju komercbankas — Rīgas Tirdzniecības banka, Rīgas Ārējās tirdzniecī-

№ 26. Akciju banku skaits un kustība.

№ 26. Nombre et mouvement des affaires des banques commerciales anonymes.

№№	Gadi *Années*	No jauna nodibinātas *Nouvellement fondées*	Citas kreditiestādes pārvērtušās par akciju banku *Autres instit. de crédit changée en banques anonymes*	Likvidēts (uzsākta likvidācija) *Liquidées (liquidation commencée)*	Izsludinātas par maksātnespējīgām *Reconnues insolvables*	Darbojas (gada beigās) *En fonction (à la fin de l'année)*
		Akciju banku skaits — *Nombre des banques anonymes*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1919.	—	—	—	—	2
2	1920.	1	1	—	—	4
3	1921.	—	—	—	—	4
4	1922.	3	2	—	—	9
5	1923.	4	1	—	—	14
6	1924.	1	5	—	—	20*)
7	1925.	—	—	—	—	20*)
8	1926.	—	—	—	—	20
9	1927.	—	—	—	—	20
10	1928.	—	—	—	1	19
11	1929.	—	—	—	—	19
12	1930.	—	—	—	—	19
13	1931.	—	—	—	1	18
14	1932.	—	—	—	1	17
15	1933.	—	—	1	—	16
16	1934.	—	—	—	—	16
17	1935.	1	—	10	—	7

bas banka un Kooperātīvā transitbanka. Kopējais akciju komercbanku skaits 1935. gadā samazinājās par 10, un tomēr palika un darbību vēl turpina 7 akciju bankas. Tādā kārtā pavisam likvidējās (ieskaitot arī maksātnespējīgās) 14 akciju komercbankas. No tām likvidācija pabeigta (konkurss izbeidzies) vienīgi Latvijas Tirgotāju bankai, bet pārējo banku likvidācija vēl turpinās, lai gan tā iesākusies jau priekš 4—5 gadiem. Latvijas Kreditbanka pārņemto kreditiestāžu likvidāciju turpretim izbeidz divu gadu laikā, kas, saprotams, ievērojami samazina likvidācijas izdevumus.

Minēto 7 likvidējamo banku bilance 1935. g. sākumā bija 32,$_0$ milj. ls, pie kam Rīgas Komercbankai tā bija 7,$_{760}$ milj. ls, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības — 7,$_{306}$ milj. ls, Lauksaimnieku Centrālbankai — 5,$_{173}$, Rīgas Kreditbankai — 4,$_{679}$, Latvijas Privātbankai — 2,$_{760}$, Rīgas Tirgotāju — 2,$_{495}$, un Latgales Akciju bankai — 1,$_{833}$ milj. ls. Aktīva posteņi 1935. g. sākumā bija šādi: kase — 0,$_{552}$ milj. ls, tekoši rēķini — 0,$_{869}$ milj. ls, vērtspapīri — 0,$_{888}$ milj. ls, korespondenti — 1,$_{041}$ milj. ls, nekustama manta — 7,$_{525}$ milj. ls, aizdevumi — 15,$_1$ milj. ls un citi. Divi lielākie bilances aktīva posteņi, kā aizdevumi un nekustama manta, bija nepilnvērtīgi, jo starp aizdevumiem daudzi bija apšaubāmas prasības, vai faktiski zaudējumi, bet nekustama manta bilancē bija uzrādīta virs tirgus vērtības. Faktiskie zaudējumi un nekustamas mantas vērtība galīgi noskaidrosies pēc likvidācijas, bet tagad jau konstatējami ievērojami iztrūkumi, kuŗus aplēsusi Latvijas Kreditbanka. Arī tas apstāklis, ka minētām likvidējamām bankām apmēram 24% no bilances un 63% no pamatkapitāla ieguldīti nekustamā mantā, norāda, ka līdzekļi nepareizi izlietoti. Akciju komercbanku paraugstatūtos noteikts, ka nekustamu mantu banka var iegūt vienīgi savas valdes un nodaļu novietošanai un citām bankas vajadzībām, bet mūsu likvidējamām bankām nekustamas mantas vērtība bija ārkārtīgi liela. Šīm bankām bija tomēr lielas saistības: tās bija aizņēmušās dažādās kreditiestādēs — 7,$_5$ milj. ls un no klientiem noguldījumos un tekošos rēķinos saņēmušas 7,$_3$ milj. ls, vai kopā — 14,$_8$ milj. ls.

Korespondentu konti arī bija 1,$_0$ milj. ls. Nenoliedzams, ka kreditoriem būtu lielāki zaudējumi, ja bankas turpinātu darbību; noguldītāji un tekošu rēķinu īpašnieki pilnas summas atpakaļ nedabūtu; tagad šo kreditoru intereses nodrošinātas, jo valsts uzņēmās tās nokārtot.

Bilance.

Bilan.

Akciju komercbanku bilances līdz 1930. g. sākumam strauji pavairojās un sasniedza maksimālo summu — 182,$_9$ milj. ls apmērā. Nākošos saimnieciskās krizes gados tās sa-

*) Nav skaitīta Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības bankas Liepājas nodaļa.

mazinājās, un tā turpinājās līdz pat 1933. un 1934. g.; 1935. g. sākumā akciju komercbanku bilance bija 74,4 milj. ls. Sakarā ar kreditsaimniecības kārtošanu likvidācijai pārņemto banku bilance bija 32,0 milj. ls, bet vēl 3 bankas pēc akcionāru sapulces lēmuma pašas uzsāka likvidāciju, un pēdējo bilance bija 6,0 milj. ls; visu likvidējamo banku bilance bija 38,0 milj. ls — 51% no akciju komercbanku bilancēm 1935. g. sākumā. Liekas, ka šādos apstākļos bilancēm vajadzēja samazināties, bet tas tomēr nenotika, un bilanču kopsumma strauji pavairojās līdz 83,8 milj. ls, vai tā par 9,4 milj. ls — 12,6% lielāka nekā iepriekšējā gadā. Tas izskaidrojams ar Latvijas Kreditbankas nodibināšanu un tās darbību. Latvijas Kreditbankā gada laikā radušies ļoti lieli līdzekļi, un tās bilance š. g. sākumā bija 40,9 milj. ls, vai par 2,9 milj. ls lielāka nekā visām likvidējamām akciju komercbankām kopā. Lai būtu šī lieta pilnīgi noskaidrota, tad jāievēro, ka Latvijas Kreditbankas bilancē nav ieskaitītas likvidējamo banku bilances, bet tās pieskaitītas ārpus bilances summām.

Valsts statistiskā pārvalde, apstrādājot akciju banku gadu pārskatus par 1935. gadu, salīdzināšanas un pārskatāmības nolūkā, ir izdarījusi Latvijas Kreditbankas bilancē šādus pārkārtojumus:

1. Pārējos aktīvos uzrādītais postenis „dalības naudas citos uzņēmumos" Ls 7.882.580,— pārskaitīts pie vērtspapīriem.
2. Pārējos aktīvos uzrādītie posteņi:
   a) Likvid. kreditiestāžu pārņemtie aktīvi . . . . . Ls 11.623.822,97
   b) Likvid. kreditiestāžu peļņas un zaudējumu konts . . . . . „ 3.062.996,15
   c) Likvid. kreditiestāžu norēķins . „ 2.573.682,04
   d) Likvid. kreditiestāžu dzēstās prasības . . . . . „ 5.789,50
   e) Latvijas bankas dzēstās prasības „ 171.875,28
   f) Latvijas bankas likvid. vērtības „ 6.417.049,70
   g) Likvid. tirdzn. un rūpn. uzņēmumu pārņ. aktīvi, rezultāts un norēķins . . . . . Ls 513.617,86
   Kopā: Ls 24.368.833,50

   pārskaitīti pie ārpus bilances summām.
3. Likvid. kreditiest. rezultāts aktīvā Ls 863.646,20
   Latv. bankas reāliz. prasīb. aktīvā „ 1.079.454,31
   Kopā: Ls 1.943.100,51

   atskaitīti no attiecīgām summām pārējos pasīvos un starpība turpat arī atstāta.
4. Pārējos pasīvos uzrādītie posteņi:
   a) Likvid. kreditiestāžu pārņemtie pasīvi . . . . . Ls 17.043.727,83
   b) Latv. bankas nereāliz. prasības Ls 6.813.636,78
   c) Likvid. tirdzn. un rūpn. uzņēmumu pārņem. pasīvi un zaudējumi . . . . . „ 513.613,99
   Kopā: Ls 24.370.978,60

   pārskaitīti pie ārpus bilances summām un starpība: Ls 2.145,10 par 2. p. minēto summu, atstāt pārējos pasīvos.
5. Neizmaksātie pārvedumi — Ls 10.251,38 pārskaitīti pie pārejošām summām.

Pārkārtojot šādā veidā dažus posteņus, *Latvijas Kreditbankas bilancē* notiks šādas pārmaiņas:

Rēķinu nosaukums	Aktīvs	Pasīvs
1. Kase	—	—
. . . . .	—	—
4. Vērtspapīri	17 363 903,00	—
. . . . .	—	—
. . . . .	—	—
18. Pārejošas summas. . .	202 999,67	565 870,88
. . . . .	—	—
20. Pārējie aktīvi[1])	434 330,88	—
. . . . .	—	—
33. Pārējie pasīvi[2]) . . .	—	2 860 171,41
Bilances kopsumma	40 851 573,39	40 851 573,39
Ārpus bilances summas:		
a) Inkaso vekseļi un dokumenti	1 297 130,57	1 297 130,57
b) Avalu un galvojumu rēķins	269 370,70	269 370,70
c) Likvidējamās kreditiestādes. . . .	24 368 833,50	24 368 833,50
Likvidēto kreditiestāžu pasīvi	—	2 145,10

№ 27. Likvidētās akciju bankas.

№ 27. *Banques anonymes liquidées.*

№№	Akciju bankas *Banques anonymes*	Uzsākta likvidācija *Liquidation commencée*	Pabeigta likvidācija *Liquidation finie*	Likvidācijas veids *Modes de liquidation*
1	2	3	4	5
1	Latvijas tirgotāju banka	1929. 23. IV.	1933. II.	maksātnespējīga
2	Rīgas Uniona banka	1931. 4. XI.	—	maksātnespējīga
3	Latvijas komercbanka	1932. 18. V.	—	maksātnespējīga
4	Rīgas starptautiskā banka . . .	1933. 31. V.	—	pēc akcionāru sapulces lēmuma
5	Rīgas tirdzniecības banka . . .	1935. 15. I.	—	pēc akcionāru sapulces lēmuma
6	Rīgas ārējās tirdzniecības banka .	1935. 14. II.	—	pēc akcionāru sapulces lēmuma
7	Kooperātīvā transitbanka	1935. 9. VIII.	—	pēc akcionāru sapulces lēmuma
8	Rīgas tirgotāju banka	1935. 26. IV.	—	pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 94
9	Lauksaimnieku centrālbanka . .	1935. 26. IV.	—	pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 94
10	Rīgas kreditbanka	1935. 26. VI.	—	pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 140
11	Latvijas privātbanka	1935. 28. VI.	—	pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 142
12	Latgales akciju banka	1935. 2. VII.	—	pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 146
13	Rīgas komercbanka	1935. 3. VII.	—	pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 146
14	Latvijas tirdzn. un rūpn. banka	1935. 17. IX.	—	pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 212

[1]) Pārējie aktīvi:
Latvijas Bankai izmaksātās summas . . . . . Ls 346,44
Valsts saimniecības departaments „ 433.984,44
Kopā Ls 434.330,88

[2]) Pārējie pasīvi:
Iekšzemes kreditori . . . . . Ls 95.076,04
Ārzemju kreditori . . . . . „ 25.204,31
Likvid. kreditiest. rezultāts pasīvā „ 2.494.388,65
Latvijas Bankas reāliz. pr. . . . „ 243.357,31
Kopā Ls 2.860.171,41

№ 28. Likvidējamo akciju komercbanku

№ 28. Banques commerciales anonymes

№№	Aktīvs / Kreditiestādes	Kase	Tekoši rēķini: Latvijas bankā	Tekoši rēķini: Citās kreditiestādēs	Tekoši rēķini: Kopā	Ārzemju vekseļi, čeki un nauda	Vērtspapīri	Aizde: Vekseļi	Aizde: Speciāli tekoši rēķini	Aizde: Aizdevumi
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Latgales akciju banka . .	1,7	0,7	0,3	1,0	—	—	493	4,2	—
2	Latvijas privātbanka . .	83	151	6,7	157,7	0,2	122	237	1 699	—
3	Lauksaimnieku centrālbanka	9,2	4,5	0,9	5,4	—	3,4	2 566	247	—
4	Rīgas komercbanka . . .	142	142	318	460	3,6	739	596	2 771	—
5	Rīgas kreditbanka . . .	172	137	21	158	3,1	17	256	2 371	—
6	Rīgas tirgotāju banka . .	31	74	4,0	78,0	0,2	0,2	110	724	—
7	Latvijas tirdzniecības un rūpn. banka	113	7,2	1,5	8,7	1,9	5,9	2 257	617	145
8	Kopā	551,9	516,4	352,4	868,8	9,0	887,5	6 515	8 433,2	145

№№	Pasīvs / Kreditiestādes	Kapitāli: Pamata	Kapitāli: Rezerves	Kapitāli: Spec. rezerves	Kapitāli: Pārējie	Kapitāli: Kopā	Noguldījumi: Termiņa	Noguldījumi: Bezterminā	Noguldījumi: Tekoši rēķini	Noguldījumi: Kopā	Aizņēmumi: Vekseļi: Latvijas bankā	Aizņēmumi: Vekseļi: Citās kreditiestādēs
		1000 latos										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Latgales akciju banka . .	500	—	—	—	500	18	—	41	59	1 124	—
2	Latvijas privātbanka . .	2 000	1,6	28	—	2 029,6	—	11	273	284	—	—
3	Lauksaimnieku centrālbanka	1 000	—	—	—	1 000	270	4,9	348	622,9	1 554	—
4	Rīgas komercbanka . .	4 000	—	—	357	4 357	230	—	1 694	1 924	15	—
5	Rīgas kreditbanka . . .	1 500	1,9	—	130	1 631,9	37	—	2 123	2 160	50	—
6	Rīgas tirgotāju banka . .	1 500	—	—	451	1 951	8,1	—	241	249,1	21	—
7	Latvijas tirdzniecības un rūpn. banka	1 500	—	39	9,3	1 548,3	—	544	1 479	2 023	1 421	101
8	Kopā	12 000	3,5	67	947,3	13 017,8	563,1	559,9	6 199	7 322	4 185	101

Vēl jāievēro, ka minēto akciju komercbanku bilance faktiski ir lielāka, jo ārpus bilances summās ir diezgan lieli likvidējamo banku noguldījumi un aizņēmumi, kā arī aizdevumi, tādēļ faktiski bilance nebūs vis pavairojusies par 12,6%, bet par 15 līdz 18%. No pārējām bankām, kas darbojās jau agrāk, dažas attīstījušas strauju un sekmīgu darbību, un no tām vispirms jāmin Latvijas Zemnieku kreditbanka. Tā 1935. g. par ievērojamu summu pavairoja savu pamatkapitālu un tagad plašos apmēros kreditē ne tikai lauksaimniekus, bet arī lauku kreditiestādes (krājaizdevu s-bas) un lauku pašvaldības. Latvijas Zemnieku kreditbankas bilance 1935. g. sākumā bija 2,69 milj. ls, bet gada beigās — 8,49 milj. ls, vai pavairojusies par 5,8 milj. ls. Minētām divām kreditiestādēm arī nākotnē būs izcila nozīme, jo sagaidāma sevišķi plaša darbība. No pārējām akciju komercbankām bilance pavairojās vēl Latvijas Tautas bankai līdz 3,85 milj. ls, Liepājas bankai — līdz 11,4 milj. ls, bet pārējām: Latviešu akciju bankai tā samazinājās līdz 11,5 milj. ls, Liepājas Tirgotāju — līdz 2,89 milj. ls un Ziemeļu bankai — līdz 4,825 milj. ls.

Pasīvs.

Passif.

Akciju komercbanku pasīvā 1935. gadā notikušas ļoti lielas un ievērojamas pārmaiņas. Lai gan arī iepriekšējos gados kapitāliem bija liela nozīme, tomēr tie, vispirms, nebija pilnvērtīgi un, otrs, to nozīme bija mazāka nekā tagad: 1936. g. sākumā kapitāli mūsu akciju komercbankās bija 41,1% no pasīva kopsummas, turpretim iepriekšējā gadā tie bija tikai 33,3%. Otrs lielākais pa-

bilances 1935. g. 1. janvārī.
à liquider au 1. janvier 1935.

vumi		Korespondenti											
Akreditīvi	Kopā	Iekšzemes	Ārzemju	Kopā	Protestēti vekseļi	Nekustami īpašumi	Inventārs	Tekoši izdevumi	% un komisija	Pārejošas summas	Nodaļas	Pārējie aktīvi	Bilance
1000 latos													
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
—	497,2	—	—	—	744	—	7,1	—	—	15	—	567	1 833
—	1 936	189	92	281	0,0	111	23	—	—	28	—	18	2 760
—	2 813	—	—	—	11	461	23	—	25	319	960	543	5 173
—	3 367	30	352	382	—	2 109	441	—	—	8,6	108	—	7 760
—	2 627	3,2	331	334,2	2,5	1 067	120	2,7	0,1	31	—	144	4 679
—	834	1,1	2,8	3,9	2,3	1 346	152	43	—	4,1	—	0,6	2 495
—	3 019	34	5,5	39,5	—	2 431	32	2,5	11	1 020	600	22	7 306
—	15 093,2	257,3	783,3	1 040,6	759,8	7 525	798,1	48,2	36,1	1 425,7	1 668	1 294,6	32 006

mumi					Korespondenti									Ārpus bilances summas	
Spec. tek. rēķ.															
Latvijas bankā	Citās kreditiestādēs	Aizņēmumi	Krediti ārzemēs	Kopā	Iekšzemes	Ārzemju	Kopā	% un komisija	Pārejošas summas	Centrāle	Pārējie pasīvi	Bilance	Inkaso kreditori	Aval. dēb. un nodroš. kom.
1000 latos															
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
143	—	—	—	1 267	—	—	—	—	0,5	—	6,3	1 833	1,2	1,5
—	—	43	—	43	20	252	272	2,1	130	—	—	2 760	120	33
317	—	232	—	2 103	—	—	—	—	454	926	67	5 173	11	16
100	—	11	746	872	46	225	271	16	210	108	1,8	7 760	913	66
270	100	40	35	495	2,1	200	202,1	14	166	—	9,7	4 679	1 043	185
—	—	—	—	21	3,4	247	250,4	—	7,0	—	16	2 495	66	16
1 009	—	131	—	2 662	24	0,6	24,6	54	330	600	64	7 306	196	185
1 839	100	457	781	7 463	95,5	924,6	1 020,1	86,1	1 297,5	1 634	164,8	32 006	2 350,2	502,5

sīva postenis ir noguldījumi, starp kuŗiem ir arī tekoši rēķini, un tie 1936. g. sākumā bija 40,2%. Ļoti lielos apmēros samazinājusies aizņēmumu nozīme — no 16,3% līdz 3,9%; korespondenti ir 6,0% un pārējie pasīvi. Akciju komercbankas pasīva struktūras pārmaiņās novērojama svarīga uzlabošanās.

Kapitāli akciju komercbankās gada laikā pavairojušies par 9,65 līdz 34,4 milj. ls, vai par 39,0%. Tagad akciju komercbanku kapitāli sasnieguši tādu summu, kāda bankām Latvijas pastāvēšanas laikā nav bijusi. Arī pašu līdzekļu nozīme akciju komercbanku pasīvā — 45,1% ir lielāka, kāda tā jebkad bijusi. Visvairāk gada laikā pavairojās pamatkapitāli, kas 1935. g. sākumā bija 23,0 milj. ls un beigās — 33,5 milj. ls, vai pavairojušies par 10,5 milj. ls; šais 23,0 milj. ls pagājušā gadā bija arī tagad likvidējamo banku kapitāli, kas, kā jau zināms, nebija pilnvērtīgi, jo aktīvā bija apslēpti lieli zaudējumi, kuŗus vajadzēja segt ar pamatkapitāliem, ja tikai tas bija iespējams; tagad turpretim banku kapitāli ir pilnvērtīgi. Ja citām bankām kapitāli palika bez lielākām pārmaiņām, tad visvairāk pamatkapitāli pavairojās divām bankām — Latvijas Kreditbankai un Latvijas Zemnieku kreditbankai. Pirmo nodibināja pagājušā gada aprīlī, un pēc vairākkārtīgiem pamatkapitāla paaugstinājumiem tas sasniedza 20 milj ls, no kuŗiem 40% vai 8 milj. ls iemaksāja skaidrā naudā Pasta krājkase, bet par 12 milj. ls ieguva akcijas finanču m-ja ar saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonda līdzekļiem. Latvijas Zemnieku kreditbanka paaugstināja savu pamatkapitālu līdz 7,5 milj. ls, kas arī ir pilnvērtīgs.

Līdz ar to banku kapitālos bija lielākas pārmaiņas. Mūsu akciju komercbanku di-

№ 29. Akciju komercbanku bilances 1930.—1936. g. 1. janvārī.

№ 29. Bilans des banques commerciales anonymes au 1. janvier de 1930 à 1936.

№№	1. janvārī — *au 1 janvier* / Nosaukums — *Dénomination*	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936.
		1000 ls — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Kooperātīvā transitbanka	26 404	14 588	13 800	7 527	5 425	3 662	—
2	Latgales akciju banka	2 651	2 567	2 373	2 026	1 902	1 833	—
3	Latviešu akciju banka	14 177	16 582	10 756	9 776	10 758	12 952	11 494
4	Latvijas komercbanka	4 725	4 821	3 832	—	—	—	—
5	Latvijas privātbanka	9 724	9 802	6 830	5 088	2 780	2 760	—
6	Latvijas zemnieku kreditbanka	4 183	4 087	3 632	3 384	2 759	2 689	8 488
7	Latvijas tautas banka	3 637	3 533	2 978	3 005	3 171	3 448	3 851
8	Latvijas tirdzniec. un rūpniecības banka	9 708	11 256	8 184	7 413	7 138	7 306	—
9	Lauksaimnieku centrālbanka	5 814	5 341	5 083	5 205	5 361	5 173	—
10	Liepājas banka	9 712	11 368	5 533	6 009	8 100	8 842	11 368
11	Liepājas tirgotāju banka	8 843	7 409	3 442	3 059	3 307	3 281	2 886
12	Rīgas ārējās tirdzniecības banka	1 328	1 311	1 274	1 336	1 325	1 340	—
13	Rīgas komercbanka	21 190	20 608	11 121	9 636	7 746	7 760	—
14	Rīgas kreditbanka	6 618	8 393	4 893	4 681	5 044	4 679	—
15	Rīgas starptautiskā banka	25 981	22 367	10 069	6 482	—	—	—
16	Rīgas tirdzniecības banka	2 980	2 473	1 255	1 121	1 028	1 022	—
17	Rīgas tirgotāju banka	9 390	7 763	4 856	3 880	2 672	2 495	—
18	Rīgas Uniona banka	8 635	4 990	—	—	—	—	—
19	Ziemeļu banka	7 169	8 269	4 143	4 356	4 380	5 188	4 825
20	Latvijas kreditbanka	—	—	—	—	—	—	40 852
21	Kopā *Total*	182 869	167 528	104 054	83 984	72 896	74 430	83 764

binēšanā bieži piedalījās ārzemju kapitāli, un tos ieguldīja tieši tās valstis, kas bija šeit saimnieciski ieinteresētas, piemēram, Kooperātīvā transitbankā, vai arī ar mūsu pilsoņu starpniecību un pamudinājumu. Tādēļ šais bankās visa noteikšana bija ārzemju kapitāliem, un tie 1933. g. bija 15,3 milj. ls, 1934. g. — 15,8 milj. ls un 1936. g. — 3,4 milj. ls, kas ir 66,5%, 68,6% un 10,1% no visiem akciju komercbanku pamatkapitāliem. Kā redzams, tagad ārzemju līdzekļu nozīme mūsu bankās strauji samazinājusies. Vēl ļaunāks stāvoklis bija, ja salīdzina latviešu kapitālus mūsu bankās, tad tie 4,2 milj. ls (un arī nepilnvērtīgi) apmērā bija tikai 18,2% no pamatkapitālu kopsummas, bet 1936. g. sākumā latviešu līdzekļi ir jau 84,2% mūsu akciju komercbanku pamatkapitālos. Līdz 1935. gadam šo latviešu līdzekļu mobilizācija bija ļoti dažāda, un tiem nebija noteikta virziena un skaidras nacionālas saimnieciskas politikas. Piecām akciju komercbankām bija latviešu kapitāli; trīs akciju komercbankas bija nodibinātas Latvijas neatkarības laikā, viena pastāvēja jau priekš kara un viena savstarpīgā kreditbiedrība pārvērtās par akciju komercbanku. Šo piecu akciju banku pamatkapitālu nodibināšana bija ļoti dažāda. Vienai bankai, kas pārņēma vairāku savstarpīgo kreditbiedrību aktīvus un pasīvus, lielākā daļa pamatkapitāla radās no šo iestāžu nekustamiem īpašumiem, un sākumā tas bija reāls un pilnvērtīgs kapitāls. Nekustami īpašumi tomēr ir tāds kapitāls, kuru nevar laist apgrozībā, un tādēļ arī apgrozības līdzekļi bija jāaizņemas Latvijas Bankā. Vēlākos gados pēc lielākiem zaudējumiem tās pamatkapitāls vairs nebija pilnvērtīgs, un no nōminālā pamatkapitāla palika niecīga daļa, vai pat zaudējumi, ko noskaidros pēc likvidācijas. Otrai bankai, kas darbojas jau no priekškara laikiem, arī bija lieli zaudējumi, un lai gan pamatkapitālu papildināja ar priekšrocības akcijām, tomēr no tās pamatkapitāla nekas vairs pāri nepalika. No trim bankām, kas nodibinājās pēc kara, divās pamatkapitāli radās pa lielākai daļai vekseļu veidā, bet skaidrā naudā iemaksātās summas bija niecīgas. Pamatkapitāls skaidrā naudā bija tikai vienai akciju bankai, kas kreditē kooperātīvās un sabiedriskās organizācijas. Viss šīs bankas kapitāls, lai gan rasts pa daļām, tomēr ir skaidrā naudā un pilnvērtīgs. Šī banka visu laiku ir darbojusies ar labiem financiāliem rezultātiem, izņemot pirmos bankas pastāvēšanas gadus, kā arī 1931. un 1932. gadu; tā visu laiku izmaksāja dividendes. Mūsu akciju komercbanku pamatkapitāli agrāk radās ļoti savdabīgi un kapitāli nebija pilnvērtīgi, un tādēļ arī to nozīme nebija vis 18%, bet vēl mazāka. Tagad jauno banku pamatkapitāli rasti pavisam citādi, un tie ir arī pilnvērtīgi. Tagad latviešu kapitāli — 28,2 milj. ls apmērā vispirms ir pilnvērtīgi un rasti ar valsts starpniecību un, otrs, ar noteiktu un skaidru saimniecisku virzienu. *„Šie kapitāli zina, kas ir viņu kungs un kam jākalpo“ — Dr. K. Ulmanis.* Tik lielas un svarīgas pārmaiņas kapitālu sastāvā varēja notikt vienīgi stingras un apzinīgas saimnieciskas politikas dēļ. Tas bija panākams tikai ar valsts varas un līdzekļu starpniecību, jo no privā-

tiem līdzekļiem tik lielus pamatkapitālus bankām nebija iespējams uzkrāt. Tagad ārzemju līdzekļi visvairāk ir divās akciju komercbankās, 2 bankās ir šejienes minoritāšu kapitāli, un pārējās akciju komercbankās ir latviešu līdzekļi.

Pārējo kapitālu, kā rezerves, speciālais rezerves un citi kapitāli, mūsu akciju komercbankās pagaidām ir maz, jo pa lielākai daļai tos uzkrāj no tīrās peļņas, bet tā visus pēdējos gadus bija samērā maza.

Noguldījumi kopā ar tekošiem rēķiniem pārskata gadā pavairojušies par 4,5 līdz 33,7 milj. ls, un no bilances tie ir 40,2%; arī noguldījumu nozīme gada laikā ir ievērojami pavairojusies. Likvidējamās bankās noguldījumi bija — 5,1 milj. ls, vai kopā — 38,8 milj. ls. Kapitāli un noguldījumi kopā ņemot ir vairāk nekā 4/5 pasīva. Noguldījumi strauji pavairojas Latvijas Kreditbankā, kas pati par sevi pievelk daudz brīvo līdzekļu, un pa lielākai daļai tai noguldījumus atstāj arī likvidējamo banku klienti — noguldītāji. Noguldījumu sastāvā nav notikušas lielas pārmaiņas: visvairāk — 32,0 milj. ls ir tekoši rēķini, bet beztermiņa un termiņa noguldījumu ir samērā maz — 0,309 un 1,360 milj. ls.

Aizņēmumiem iepriekšējos gados bija ļoti liela nozīme: 1930. g. sākumā tie bija 30,4% no visa pasīva; arī 1935. g. tie vēl bija 16,3%, bet 1936. g. — 3,9%. Visvairāk akciju komercbankas bija aizņēmušās 1930. g. — 55,7 milj. ls, bet 1935. g. — 12,1 milj. ls un 1936. g. — 3,3 milj. ls, vai gada laikā aizņēmumi samazinājušies par 8,8 milj. ls. Raksturīgi, ka jaundibinātā Latvijas Kreditbanka un arī Latvijas Zemnieku kreditbanka darbojas gandrīz bez aizņēmumiem. Visvairāk aizņēmumu iepriekšējos gados bija Latvijas Bankā: 1935. g. sākumā tie bija 8,5 milj. ls, bet beigās — 1,35 milj. ls. Par lielākām summām iepriekšējos gados bija arī aizņēmumi ārzemēs, un 1930. g. sākumā tie bija 35,0 milj. ls (atsevišķos mēnešos — sezonas laikā krediti ārzemēs sasniedza pat 43 milj. ls), bet 1935. g. sākumā tie bija 2,5 milj. ls un gada beigās — 1,66 milj. ls. 1936. g. krediti ārzemēs nedaudz pavairojās. Pārējie aizņēmumi ir par mazām summām. Aizņēmumu summas ir nedaudz lielākas, ja tām pieskaita arī likvidējamo akciju komercbanku aizņēmumus, un tie 1936. g. sākumā bija 4,570 milj. ls, vai kopējā aizņēmumu summa tad bija 7,852 milj. ls.

Korespondentu rēķini iepriekšējos gados bija par ļoti lielām summām, un atsevišķos gados tie pārsniedza pat 25 milj. ls; pēdējos gados tie visu laiku samazinājās un vienīgi 1935. g. tie pavairojušies par 2,05 līdz 5,0 milj. ls, vai ir 6,0% no pasīva. Visvairāk pavairojās iekšzemes korespondenti — par 2,3 līdz 2,7 milj. ls; ārzemju korespondenti turpretim aizvien vēl samazinās: gada sākumā tie bija 2,56 milj. ls un gada beigās — 2,28 milj. ls, vai par 0,28 milj. ls mazāk. Salīdzinot ārzemju korespondentus pasīvā ar aktīva korespondentiem, novērojams, ka aktīvā tie visu laiku bija mazāki; arī 1935. g. tie ir mazāki: gada sākumā par 0,627 milj. ls un gada beigās — par 0,570 milj. ls. Korespondentu ceļā no ārzemēm mēs arī dabūjam līdzekļus, tomēr tie tagad ir mazi, sevišķi, ja salīdzina tos priekš 5 gadiem, kad šī starpība bija 9,5 milj. ls. Tad tieši ārzemju krediti (vai trešo personu ārzemju krediti) arī bija ievērojami lielāki nekā tagad. Tikai tagad atsvabinās no ārzemju īstermiņa svārstīgiem kreditiem, kad pie mums pietiekoši lielos apmēros uzkrājušies šejienes kapitāli. Šis process novērojams ne tikai akciju komercbankās, bet arī tirdzniecības, rūpniecības un citos lielākos uzņēmumos.

Aktīvs.
Actif.

Aktīva struktūrā gada laikā notikušas tikpat lielas un svarīgas pārmaiņas. Lielākais postenis, tāpat kā līdz šim, ir aizdevumi, tomēr to nozīme, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājusies līdz 48,2% (1935. g. — 54,2%); sevišķi lielas ir kases un brīvo līdzekļu rezerves — 15,2% no bilances; nevienā iepriekšējā gadā tās tik lielas nebija. Strauji pavairojušies arī vērtspapīru nozīme — līdz 22,5%, korespondentu nozīme arī nedaudz pavairojusies — līdz 5,4%; nekustamas mantas nozīme samazinājusies līdz 5,3%; strauji samazinājušies pārējie aktīvi — līdz 3,2%, bet iepriekšējā gadā tie bija 12,1%. Starp pārējiem aktīviem bieži ievietoja zaudējumus, tā kā to samazināšanās ir ļoti pozitīva parādība.

Aizdevumi akciju komercbankās, tāpat kā iepriekšējos gados, ir lielākais aktīva postenis. Gada laikā tas pavairojies no 40,39 milj. ls līdz 40,42 milj. ls, vai par samērā mazu summu. Šī summa ir nepilnīga tai ziņā, ka te nav pieskaitīti likvidējamo kreditiestāžu aizdevumi, kas 1936. g. sākumā bija vēl 8,456 milj. ls, vai kopējā aizdevumu summa tādā gadījumā būtu 48,9 milj. ls, vai pavairošanās par 8,5 milj. ls — 21,0%. Pēc tam kad aizdevumi piecus gadus bija samazinājušies, tagad tie atkal akciju komercbankās pavairojās un vēl par ievērojamu summu. Saprotams, ka šī pavairošanās un lielākie aizdevumi ir Latvijas Kreditbankā. Aizdevumi pavairojušies arī tai gadījumā, ja no tiem atskaitītu pašvaldību aizņēmumus. Tāpat kā iepriekšējos gados, lielākā aizdevumu daļa ir diskontēti vekseļi; tomēr pārskata gadā to summa samazinājusies no 22,8 līdz 18,8 milj. ls — 4,0 milj. ls (pie diskontētiem vekseļiem skaita arī speciālus tekošus r-nus, kas nodrošināti ar vekseļiem), un tādēļ arī vekseļu nozīme sa-

№ 30. Akciju komercbanku

№ 30. *Passifs des bilans des banques*

№№	Pasīva rēķini / *Comptes passifs* — 1. janvārī / *Au 1 janvier*	Kapitāli — *Capitaux*					Noguldījumi — *Dépôts*			
		Pamata *Fondamental*	Rezerves *De réserve*	Spec. rezerves *Spécial de réserve*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*	Termiņa *à terme*	Bez termiņa *Sans terme*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Lats*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1922.	.	.	.	.	2 100	.	.	.	1 100
2	1923.	.	.	.	.	6 300	.	.	.	4 000
3	1924.	.	.	.	.	10 400	.	.	.	16 000
4	1925.	18 895	262	301	239	19 697	659	1 231	20 267	22 157
5	1926.	24 255	550	758	390	25 953	2 330	1 027	22 932	26 289
6	1927.	26 400	757	838	598	28 593	2 770	1 255	31 010	35 035
7	1928.	29 604	751	652	728	31 735	2 927	1 131	37 241	41 299
8	1929.	30 100	790	529	1 105	32 524	2 873	1 115	41 996	45 984
9	1930.	28 700	1 151	490	1 201	31 542	3 276	1 280	49 489	54 045
10	1931.	28 700	1 365	628	1 417	32 110	3 620	1 448	50 054	55 122
11	1932.	27 900	1 487	643	1 543	31 573	1 990	1 141	20 982	24 113
12	1933.	26 000	527	478	1 332	28 337	1 412	920	20 837	23 169
13	1934.	23 000	518	250	1 461	25 229	1 300	747	21 683	23 730
14	1935.	23 000	260	170	1 340	24 770	1 388	641	27 112	29 141
15	1936.	33 500	269	131	522	34 422	1 360	309	32 001	33 670
		Atsevišķo akciju komercbanku pasīvi 1936. g. 1. janvārī. —								
16	Latviešu akc. banka . .	2 000	43	—	188	2 231	102	—	6 201	6 303
17	Latvijas kreditbanka . .	20 000	—	—	298	20 298	328	—	13 599	13 927
18	Latvijas tautas banka . .	700	9,4	119	—	828	599	39	1 192	1 830
19	Latvijas zemnieku kreditb.	7 500	—	—	3,8	7 504	—	266	316	582
20	Liepājas banka	1 500	133	—	4,7	1 638	—	—	6 898	6 898
21	Liepājas tirgotāju banka	1 000	0,9	—	2,1	1 003	27	—	1 082	1 109
22	Ziemeļu banka	800	83	12	25	920	304	4,3	2 713	3 021
23	Kopā *Total*	33 500	269	131	522	34 422	1 360	309	32 001	33 670

№ 31. Šejienes un ārzemju līdzekļi akciju komercbanku pamatkapitālos 1934.—1936. g.

№ 31. *Moyens intérieurs et étrangers dans les capitaux sociaux des banques commerciales anonymes de 1934 à 1936.*

№№	1. janvārī / Valstis	1934.	1935.	1936.	№№	*au 1 janvier* / *Etats*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	Latvija	7 710	7 234	30 119	1	*Lettonie*
2	Vācija	1 742	1 872	1 504	2	*Allemagne*
3	Anglija	2 390	2 851	1 864	3	*Angleterre*
4	Z. A. S. V.	3 218	3 218	—	4	*Etats-Unis*
5	S. P. R. S.	3 002	3 002	—	5	*U. R. S. S.*
6	Čechoslovakija	1 652	1 652	—	6	*Tchécoslovaquie*
7	Holande	1 513	1 513	—	7	*Pays-Bas*
8	Pārējās	1 773	1 658	13	8	*Autres*
9	Kopā	23 000	23 000	33 500	9	*Total*
		Procentos — *en %*				
10	Latvijas	33,5	31,4	89,9	10	*Lettonie*
11	Ārzemju	66,5	68,6	10,1	11	*Etranger*

*) Ārzemju krediti ieskaitīti aizņēmumos citās kreditiestādēs un pārējos pasīvos.
**) Latgales akciju b., Lauksaimnieku centrālb., Rīgas ārējās tirdzn. bankas un Rīgas tirgotāju bankas

bilances pasīvs 1922.—1936. g.

commerciales anonymes de 1922 à 1936.

Aizņēmumi — *Emprunts*							Korespondenti *Correspond.*			% un komisija *% et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Centrāle *Centrale*	Pārējie pasīvi *Autres passifs*	Bilance *Bilan*
Vekseļi *Lettre de change*		Spec. tek. rēķini *Comptes courants spéciaux*		Aizņēmumi *Emprunts*	Krediti ārzemēs *Crédits étrangers*	Kopā *Total*	Iekšzemes *Intérieurs*	Ārzemju *Etrangers*	Kopā *Total*					
Latvijas bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres instit. de crédit*	Latv. bankā *De la banque de Lettonie*	Cit.kred. iestādēs *Des autres instit. de crédit*											
1000 latos — *en 1000 de Lats*														
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
.	.	.	.	.	.	748	.	.	.	.	.	.	.	8 940
.	.	.	.	.	.	1 290	.	.	.	.	.	.	.	23 200
.	.	.	.	.	.	5 609	.	.	.	.	.	.	.	49 400
5 800	559	2 643	—	362	*)	9 364	11 056	20 901	31 957	378	3 537	6 047	9 798	102 935
7 073	1 908	3 392	1 161	435	*)	13 969	9 440	19 602	29 042	496	3 115	6 395	7 410	112 669
7 571	2 753	3 954	3 229	732	*)	18 239	6 314	17 901	24 215	382	2 734	5 661	9 548	124 407
9 410	39	4 583	—	286	14 641	28 959	6 263	19 314	25 577	1 816	1 981	4 651	6 438	142 456
11 815	104	4 247	—	350	17 737	34 253	6 970	15 004	21 974	1 819	2 385	4 315	6 396	149 650
12 754	109	7 669	—	190	34 973	55 695	7 312	17 134	24 446	1 769	2 218	4 492	8 662	182 869
12 799	280	5 631	—	284	26 599	45 593	5 864	16 653	22 517	684	2 335	4 835	4 332	167 528
8 734	96	3 456	47	489	12 610	25 432	1 871	12 807	14 678	947	2 093	3 039	2 179	104 054
7 899	236	1 983	7	438	5 181	15 744	563	9 321	9 884	324	1 886	2 728	1 912	83 984
6 534	228	2 682	—	669	2 912	13 025	377	4 571	4 948	250	2 092	2 357	1 265	72 896
6 194	166	2 296	327	629	2 483	12 095	383	2 563	2 946	216	2 105	2 015	1 142	74 430**)
921	—	427	265	5,1	1 664	3 282	2 710	2 283	4 993	288	1 639	1 016	4 454	83 764
Passifs des diverses banques commerciales anonymes au 1 janvier 1936.														
249	—	0,5	—	—	1 664	1 913,5	15	99	114	25	176	—	732	11 494
—	—	—	—	—	—	—	2 521	16	2 537	157	574	499	2 860	40 852
557	—	397	—	—	—	954	29	1,8	31	59	70	—	79	3 851
—	—	—	—	5,1	—	5,1	33	—	33	28	108	219	9,4	8 488
85	—	—	—	—	—	85	43	2 158	2 201	11	436	44	55	11 368
30	—	29	—	—	—	59	65	2,8	68	—	132	254	261	2 886
—	—	—	265	—	—	265	4,1	5,2	9,3	8,3	143	—	458	4 825
921	—	427	265	5,1	1 664	3 282	2 710	2 283	4 993	288	1 639	1 016	4 454	83 764

mazinājusies no 56,5% līdz 46,5%. Aizdevumi pret precēm arī gada laikā samazinājušies par lielākām summām: gada sākumā tie bija 13,5 milj. ls, bet beigās — 8,95 milj. ls (šiem aizdevumiem pieskaitīti speciāli tekoši rēķini un aizdevumi, kas nodrošināti ar precēm un preču dokumentiem); 1935. g. sākumā šo aizdevumu nozīme bija 33,4%, bet beigās — 22,1%. Pret lauku, bet sevišķi pret pilsētu nekustamas mantas obligācijām 1936. g. sākumā bija aizdoti 2,25 milj. ls, vai 5,6% no visiem. Pārējie nodrošinājumi bija akreditīvi un citas dažādas vērtības, un pret tiem izsniegti 1,6 milj. ls, vai 3,9% no kopsummas. Īpašā grupā jāizdala aizdevumi pašvaldībām — 8,845 milj. ls apmērā. Šos aizdevumus Latvijas Kreditbanka izsniedz pilsētu pašvaldībām un Latvijas Zemnieku kreditbanka — lauku pašvaldībām. Šos aizdevumus minēto banku rīcībā nodeva finanču m-ja. Aizdevumus tās var izsniegt arī uz ilgtermiņu līdz 20 gadiem. Akciju komercbankās visvairāk kreditējas rūpnieki — 13,7 milj. ls apmērā — 34,0% no visiem aizdevumiem (ieskaitot arī pašvaldībām), otrā vietā ir aizdevumi pašvaldībām — 8,8 milj. ls — 21,9%, tirgotājiem aizdoti 9,9 milj. ls — 24,6%, lauksaimniekiem — 1,277 milj. ls — 3,2%, namsaimniekiem — 0,556 milj. ls — 1,4%, kreditiestādēm — 0,502 milj. ls — 1,2%; pārējām grupām aizdots — 5,5 milj. ls — 13,7% no visiem aizdevumiem. Latvijas Kreditbanka visvairāk bija aizdevusi pilsētu pašvaldībām — 6,1 milj. ls — 45,0% no visiem, rūpniekiem — 3,1 milj. ls — 22,6%, tirgotājiem — 2,9 milj. ls — 21,2% un pārējiem — 1,5 milj. ls — 11,1%. Diezgan lielas summas Latvijas Kreditbanka aizdevusi valsts un valsts autonomām iestādēm. No kopējās aizdevumu summas — 6,1 milj. ls bija pašvaldībām, 0,361 milj. ls valsts iestādēm (š. g. 1. aprīlī — 6,1 milj. ls), valsts autonomām — 1,114 milj. ls (š. g. 1. aprīlī — 2,5 milj. ls), bet pārējiem, tirgotājiem, rūpniekiem un citiem — 3,502 milj. ls (š. g. 1. aprīlī — 8,28 milj. ls). Latvijas Kre-

№ 32. Akciju komercbanku

№ 32. Actifs des bilans des banques

№№	Aktīva rēķini *Comptes actifs* / 1. janvārī *au 1 janvier*	Kase *Encaisse*	Tekoši rēķini *Comptes courants*: Latvijas bankā *Banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Autres institut. de crédit*	Kopā *Total*	Ārzemju vekseļi, čeki un nauda *Lettres de change étrang., chèques et monn.*	Vērtspapīri *Valeurs mobilières*	Aizdevumi: Vekseļi *Lettres de change*	Speciāli tekoši rēķini *Comptes courants spéciaux*	Aizdevumi *Prêts*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1922.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	1923.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	1924.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	1925.	2 663	1 733	438	2 171	3 818	815	18 423	26 150	2 337
5	1926.	2 382	1 408	863	2 271	1 369	1 430	23 132	40 675	4 602
6	1927.	2 454	1 117	918	2 035	2 062	1 876	28 687	43 540	3 586
7	1928.	2 720	1 572	1 135	2 707	4 217	2 749	31 780	54 593	4 021
8	1929.	3 757	2 121	1 396	3 517	5 846	3 045	36 803	55 569	2 005
9	1930.	3 914	1 784	1 359	3 143	7 444	3 467	44 348	75 295	3 698
10	1931.	3 809	2 398	1 524	3 922	5 621	4 235	38 643	74 082	2 337
11	1932.	1 181	3 372	448	3 820	1 087	4 267	19 972	39 818	2 139
12	1933.	1 327	3 126	262	3 388	305	3 407	14 879	30 831	2 202
13	1934.	1 555	2 897	247	3 144	159	1 808	13 609	25 045	3 500
14	1935.	1 587	5 915	454	6 369	204	2 927	13 756	24 508	2 105
15	1936.	2 070	9 074	1 543	10 617	166	18 825	10 406	18 333	11 077
	Atsevišķo akciju komercbanku aktīvi 1936. g. 1. janvārī. — *Actifs des*									
16	Latviešu akciju banka .	368	302	662	964	4,7	99	2 125	4 861	147
17	Latvijas kreditbanka . .	777	6 704	471	7 175	21	17 364	2 445	4 316	6 728
18	Latvijas tautas banka . .	123	240	33	273	6,7	155	2 252	591	2,0
19	Latvijas zemnieku kreditb.	116	100	104	204	—	578	1 437	181	2 779
20	Liepājas banka	553	1 404	149	1 553	5,8	161	1 176	5 063	1 378
21	Liepājas tirgotāju banka .	92	42	107	149	125	148	368	1 420	43
22	Ziemeļu banka	41	282	17	299	3,1	320	603	1 901	—
23	Kopā *Total*	2 070	9 074	1 543	10 617	166	18 825	10 406	18 333	11 077

ditbankas īstermiņa aizdevumi gandrīz vienlīdzīgi sadalās starp valsts un valsts autonomām iestādēm no vienas puses, un privātiem aizņēmējiem no otras.

Vērtspapīru portfelis mūsu akciju komercbankās pārskata gadā pavairojies par 15,8 līdz 18,8 milj. ls, bet tā nozīme — no 4,1% līdz 22,5%. Vērtspapīru vērtība tagad ir tūliņ pēc aizdevumiem. Par lielāko summu vērtspapīri ir Latvijas Kreditbankai, jo daļa pamatkapitāla iemaksāta ar vērtspapīriem, un to portfelis minētai bankai ir 17,4 milj. ls. Gada laikā pārveidojies arī vērtspapīru portfelis, un par lielākām summām ir akcijas un dalības naudas citās kreditiestādēs (Latvijas Zemnieku kreditbankā) un uzņēmumos — 7,9 milj. ls, Latvijas valsts kreditzīmes — 6,1 milj. ls, Latvijas Hipotēku bankas ķīlu zīmes — 2,64 milj. ls, Valsts Zemes bankas ķīlu zīmes — 1,642 milj. ls, 1931. g. ceļu aizņēmuma obligācijas — 0,130 milj. ls, obligācijas uz nekustamiem īpašumiem — 0,127 milj. ls un dažādi citi vērtspapīri. Minētie vērtspapīri uzrādīti pēc bilances summām; mūsu vērtspapīru tirgus vērtību grūti noteikt, un tādēļ pa lielākai daļai bankas to uzrāda pēc nōminālā kursa. Vērtspapīru tirdzniecība mūsu bankās ir ļoti ierobežota un tās tikpat kā nemaz nav.

Skaidrai naudai bankas kasē kopā ar: 1) bankas kasē esošo ārzemju valūtu, 2) bankai piederošām summām uz tekošiem rēķiniem Latvijas Bankā vai tās nodaļās, kā arī pastā, 3) Latvijas Bankā vai tās nodaļās bankai uz speciāliem tekošiem rēķiniem piešķirto kreditu atlikumiem, 4) bankai piederošām summām uz tekošiem rēķiniem finanču ministra norādītās ārzemju kreditiestādēs un 5) finanču ministra norādītās ārzemju kreditiestādēs bankai atvērto ar reālām vērtībām nodrošināto korespondentu kreditu atlikumiem — arvien jābūt ne mazāk kā 10% no bankas saistībām. Mūsu akciju komercbankām brīvo līdzekļu summas ir sevišķi lielas pēdējā gadā, kad tās ir 12,7 milj. ls, vai 15,2% no

*) Latgales Akciju b., Lauksaimnieku centrālb., Rīgas Ārējās tirdzn. bankas un Rīgas Tirgotāju bankas.

bilances aktīvs 1922.—1936. g.

commerciales anonymes de 1922 à 1936.

Prēts		Korespondenti *Correspondants*			Protestēti vekseļi *Lettres de change protestées*	Nekustami īpašumi *Immeubles*	Inventārs *Inventaire*	Tekoši izdevumi *Dépenses courantes*	% un komisija *% et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Nodaļas *Succursales*	Pārējie aktīvi *Autres actifs*	Bilance *Bilan*
Akreditīvi *Accréditifs*	Kopā *Total*	Iekšzemes *Intérieurs*	Ārzemju *Etrangers*	Kopā *Total*									
1000 latos — *en 1000 de Ls*													
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
.	1 300	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	8 940
.	5 500	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	23 200
.	19 300	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	49 400
12 189	59 099	6 249	10 158	16 407	22	4 922	618	23	26	3 789	5 774	2 788	102 935
3 395	71 804	3 822	11 043	14 865	69	5 792	808	84	93	1 932	6 340	3 430	112 669
3 318	79 131	4 765	12 630	17 395	208	7 292	954	46	76	3 074	5 619	2 185	124 407
1 997	92 391	4 885	11 233	16 118	34	9 002	1 133	643	69	3 838	4 686	2 149	142 456
2 640	97 017	7 388	9 200	16 588	27	9 580	1 069	588	60	3 624	4 291	641	149 650
3 572	126 913	8 057	9 996	18 053	41	9 352	1 191	616	95	2 894	4 558	1 188	182 869
620	115 682	5 665	7 184	12 849	25	9 883	1 259	53	97	2 541	4 866	2 686	167 528
41	61 970	3 613	5 239	8 852	207	10 555	1 484	605	80	3 076	3 039	3 831	104 054
10	47 922	2 979	5 217	8 196	39	10 105	1 475	21	56	2 477	2 754	2 512	83 984
82	42 236	524	3 938	4 462	621	10 260	1 394	21	35	2 866	2 348	1 987	72 896
20	40 389	612	1 936	2 548	762	11 323	1 331	59	52	2 516	2 049	2 214	74 430*)
602	40 418	2 783	1 713	4 496	7,9	4 462	464	11	7,1	437	1 016	767	83 764
diverses banques commerciales anonymes au 1 janvier 1936.													
602	7 735	24	186	210	0,4	1 727	354	8,6	—	23	—	0,5	11 494
—	13 489	42	432	474	1,3	415	—	—	—	203	499	434	40 852
—	2 845	42	27	69	—	300	32	—	7,1	21	—	19	3 851
—	4 397	2 503	—	2 503	—	432	24	—	—	15	219	—	8 488
—	7 617	42	874	916	—	470	—	—	—	48	44	—	11 368
—	1 831	9,9	82	92	6,2	105	28	0,5	—	53	254	2,3	2 886
—	2 504	120	112	232	—	1 013	26	1.9	—	74	—	311	4 825
602	40 418	2 783	1 713	4 496	7,9	4 462	464	11	7,1	437	1 016	767	83 764

bilances, tā kā tās par ļoti lielu daļu pārsniedz minēto likuma prasījumu. Skaidra nauda kasē ir 2,1 milj. ls, tekoši rēķini Latvijas Bankā — 9,1 milj. ls un arī citās kreditiestādēs noguldīti 1,5 milj. ls. Ārzemju valūtas, čeku un vekseļu summas mūsu bankās ir par mazām summām — 0,166 milj. ls.

Nekustama manta pēc bilances samazinājusies, tomēr vēl bez šīs vērtības ir likvidējamo banku nekustama manta, kas ieskaitīta ārpus bilances summās, jo tās tirgus vērtība vēl nav noskaidrota, un likvidējamās bankas to parasti bija novērtējušas augstāk par faktisko vērtību. Šo banku nekustamas mantas vērtību noskaidros vēlāk. Latvijas Kreditbankas nekustamas mantas vērtība ir ļoti liela, jo tā nav pakļauta akciju komercbanku normālstatūtos paredzētiem ierobežojumiem. Latvijas Kreditbankas nekustamas mantas saraksts ir liels.

Pārējie aktīvi mūsu akciju komercbankām iepriekšējos gados bija lieli, un tur ietilpa

№ 33. Pašu un sveši līdzekļi akciju bankās.

№ 33. Moyens propres et étrangers des banques anonymes.

№ №	1. janvārī *au 1 janvier*	Pašu *Propres*	Sveši *Etrangers*	Kopā *Total*	Pašu *Propres*	Sveši *Etrangers*
		Līdzekļi — *Moyens*				
		1000 ls *en 1000 de Ls*			Procentos *en %*	
1	2	3	4	5	6	7
1	1923. . . .	6 308	12 683	18 991	33,2	66,8
2	1924. . . .	10 404	28 589	38 993	26,7	73,3
3	1925. . . .	19 697	63 478	83 175	23,7	76,3
4	1926. . . .	25 953	69 300	95 253	27,2	72,8
5	1927. . . .	28 593	77 489	106 082	27,0	73,0
6	1928. . . .	31 735	95 835	127 570	24,9	75,1
7	1929. . . .	32 524	102 211	134 735	24,1	75,9
8	1930. . . .	31 542	134 186	165 728	19,0	81,0
9	1931. . . .	32 110	123 232	155 342	20,7	79,3
10	1932. . . .	31 573	64 223	95 796	33,0	67,0
11	1933. . . .	28 337	48 797	77 134	36,7	63,3
12	1934. . . .	25 229	41 703	66 932	37,7	62,3
13	1935. . . .	24 770	44 182	68 952	35,9	64,1
14	1936. . . .	34 422	41 945	76 367	45,1	54,9

bilances 1934. g. 31. decembrī.

№ 34. Akciju komercbanku

№ 34. Prêts des banques commerciales anonymes

№№	1. janvārī	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Diskontēti vekseļi	44 348	38 643	19 972	14 877	13 609	13 756	10 406
2	Speciāli tekoši rēķini, kas nodrošināti ar:	75 295	74 082	39 818	30 831	25 034	24 509	18 333
3	a) obligācijām uz lauku nek. īp.	29	12	16	27	19	35	33
4	b) obligācijām uz pilsētu nek. īp.	920	1 474	1 870	1 114	1 084	2 445	1 299
5	c) lauksaimniecības inventāru	—	—	—	—	—	—	—
6	d) rūpniecības inventāru	159	133	—	—	149	154	—
7	e) precēm	} 49 435	} 48 878	} 25 761	} 20 233	} 14 322	} 12 452	} 8 338
8	f) preču dokumentiem							
9	g) vekseļiem	20 583	20 445	11 198	8 369	8 353	9 046	8 397
10	h) citām vērtībām	4 169	3 140	973	1 088	1 107	377	266
11	Aizdevumi pret:	7 270	2 957	2 179	2 272	3 593	2 125	2 833
12	a) galviniekiem	—	—	—	—	256	171	441
13	b) obligācijām uz lauku nek. īpaš.	11	10	86	51	28	5,9	—
14	c) obligācijām uz pilsētu nek. īpaš.	311	269	280	197	1 145	785	920
15	d) lauksaimniecības inventāru	29	—	9	—	—	—	—
16	e) rūpniecības inventāru	5	—	—	—	—	—	—
17	f) precēm	1 392	1 374	931	2 010	{ 1 975	{ 1 013	{ 10
18	g) preču dokumentiem	9	—	—	—			
19	h) citām vērtībām	—	—	—	—	—	—	—
20	i) preču akreditīvi	1 941	684	833	4	107	130	860
21	Aizdevumi pašvaldībām	3 572	620	40	10	82	20	602
		—	—	—	—	—	—	8 845
22	Kopā	126 913	115 682	61 969	47 980	42 236	40 390	40 417
23	Likvidējamie	—	—	—	—	—	—	8 456

dažādi zaudējumu konti; tagad pārējie aktīvi gada laikā samazinājušies no 9,0 līdz 2,7 milj. ls, bet to nozīme bilancē — no 12,1% līdz 3,2%. Akciju komercbanku bilancē tagad vairs nav apšaubāmu prasību, un tā arī ievērojami pārveidota: pasīvā pašu līdzekļiem ir lielāka nozīme nekā tā bija agrāk; bankām nav vajadzīgi aizņēmumi, un tās labi iztiek ar saviem līdzekļiem, vai arī noguldījumiem un tekošiem rēķiniem. Aktīva struktūrā sevišķi liela nozīme tagad ir vērtspapīriem, skaidrai naudai kasē un tekošiem rēķiniem Latvijas Bankā (brīvie līdzekļi). Bez tam lielākas pārmaiņas notika uzņēmumu, šai gadījumā banku organizēšanā, viena centrāla organizācija (banka) piedalās pārējo lielāko banku dibināšanā — iegādājoties tās

№ 35. Akciju komercbanku aizdevumi 1930.—1936. g.

№ 35. Prêts des banques commerciales anonymes de 1930 à 1936.

№№	Nodrošinājumi *Garanties* / Gadi *Années*	Vekseļi *Lettres de change*	Preces *Marchandises*	Obligācijas *Obligations*	Pavšaldības *Administr. municipales et communales*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	1930.	64 931	54 408	1 271	—	6 303	126 913
2	1931.	59 088	50 872	1 765	—	3 957	115 682
3	1932.	31 170	26 732	2 252	—	1 815	61 969
4	1933.	23 246	22 253	1 389	—	1 092	47 980
5	1934.	21 962	16 379	2 276	—	1 619	42 236
6	1935.	22 802	13 485	3 271	—	832	40 390
7	1936.	18 803	8 950	2 252	8 845	1 567	40 417
8	Likvidējamo — *A liquider*	.	.	.	.	.	8 456
		Procentos — *en %*					
9	1930.	51,1	42,9	1,0	—	5,0	100,0
10	1931.	51,1	44,0	1,5	—	3,4	100,0
11	1932.	50,3	43,2	3,6	—	2,9	100,0
12	1933.	48,4	46,4	2,9	—	2,3	100,0
13	1934.	52,0	38,8	5,4	—	3,8	100,0
14	1935.	56,5	33,4	8,1	—	2,0	100,0
15	1936.	46,5	22,1	5,6	21,9	3,9	100,0

aizdevumi 1000 ls.
en 1000 de Ls.

au 1 janvier	10
Lettres de change escomptées	
Couverture des comptes courants spéciaux par:	
a) obligations sur immeubles à la campagne	
b) obligations sur immeubles dans les villes	
c) inventaire agricole	
d) inventaire industriel	
e) marchandises	
f) documents sur marchandises	
g) lettres de change	
h) autres garanties	
Prêts sur:	
a) garants	
b) obligations sur immeubles à la campagne	
c) obligations sur immeubles dans les villes	
d) inventaire agricole	
e) inventaire industriel	
f) marchandises	
g) documents sur marchandises	
h) autres valeurs	
i) crédits sur marchandises	
Prêts aux admin. mun. et commun.	
Total	
A liquider	

akcijas. Tā kā divas mūsu lielākās privātās kreditiestādes tagad ir cieši saistītas, viena (zināmā mērā finanču sabiedrība) ir otras financētāja. Tāda veida organizācijas citās valstīs ir ļoti izplatītas, kā arī liela daļa uzņēmumu ārzemēs nodibināti šādā kārtā.

Financiālie rezultāti.
Résultats financiers.

Lai gan bilances kopsumma pārskata gadā pavairojās, tomēr peļņas un zaudējumu konta apgrozījumi samazinājās. Tas attiecas kā uz ieņēmumiem jeb bruto peļņu, tā arī izdevumiem (bruto zaudējumiem). Piecos

№ 37. Vērtspapīru portfelis pēc bilances 1936. g. 1. janv. (ls).
№ 37. Portefeuille des valeurs mobilières d'après le bilan au 1 janvier 1936 (en Ls).

№№	Vērtspapīru nosaukums	Tirgus vērtība pēc bilances
1	2	3
1	Latvijas Hipotēku bankas ķīlu zīmes	2 644 276,00
2	Valsts Zemes bankas ķīlu zīmes	1 642 527,31
3	1931. g. ceļu aizņēm. obligācijas	130 426,40
4	Latvijas valsts kreditzīmes . .	6 100 000,00
5	J. Ramaņa obligācijas	32 600,00
6	Akcijas	79 500,00
7	Rīgas pils. kred. b-bā un Rīgas hipot. b-bā	34 341,75
8	Rīgas hipot. b-kas ķīlu zīmes .	540,00
9	Bankai piederošas obligācijas uz pils. nekust. īpaš. . . .	127 237,05
10	Centrālo koop. org. paji . . .	10 836,30
11	F. M. Saimn. dep. parāda raksts	35 863,22
12	Latvijas ziņu biroju paji . .	1,00
13	Rīgas pils. kred. b-bas ķīlu zīmes	6 799,45
14	Rīgas hipot. b-bas ķīlu zīmes .	2 704,33
15	Dalības nauda citos uzņ. . . .	7 882 580,00
16	Dažādi	4 659,32
17	Obligācijas	90 200,00
18	Kopā	18 825 092,13

№ 38. Akciju komercbanku ieņēmumi un izdevumi.
№ 38. Recettes et dépenses des banques commerciales anonymes.

№№	Gadi *Années*	Ieņēmumi *Recettes*	Izdevumi *Dépenses*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*	
1	2	3	4
1	1925.	.	11 845
2	1926.	.	15 665
3	1927.	.	12 105
4	1928.	.	11 660
5	1929.	16 000	14 058
6	1930.	16 439	16 505
7	1931.	10 717	13 960
8	1932.	6 371	7 893
9	1933.	6 129	7 479
10	1934.	4 754	6 075
11	1935.	3 710	3 501

№ 36. Aizdevumu sadalījums pēc saimniecības nozarēm 1934.—1936. g. 1. janvārī.
№ 36. Répartition des prêts par branches économiques au 1 janvier de 1934 à 1936.

№№	Nozares *Branches* / 1. janvārī *Au 1 janvier*	Rūpniecībai *Industrie*	Tirdzniecībai *Commerce*	Namsaimniecībai *Possession d'immeubles*	Laucksaimniecībai *Agriculture*	Kreditiestādēm *Instit. de crédit*	Pašvaldībam *Admin. munic. et comm.*	Pārējiem *Autres*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1934.	16 962	13 339	1 357	3 929	2 889	7,6	3 752	42 236
2	1935.	16 367	11 869	1 149	3 646	2 776	67	4 515	40 389
3	1936.	13 747	9 949	555	1 246	502	8 923	5 495	40 417
		Procentos — *en %*							
4	1934.	40,16	31,58	3,21	9,30	6,84	0,02	8,89	100,00
5	1935.	40,52	29,39	2,84	9,03	6,87	0,17	11,18	100,00
6	1936.	34,01	24,62	1,37	3,08	1,24	22,08	13,60	100,00

№ 39. Akciju komercbanku ieņēmumi

№ 39. *Recettes des banques commerciales ano*

№№	Ieņēmumi \ Gadi	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		1000 ls — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Iepriekšējo gadu peļņas atlikums	32	34	41	6	1,0	36	20
2	Saņemtie un vēl saņemamie augļi	12 688	13 508	8 284	4 556	2 854	2 965	2 177
3	1. par vekseļu diskontu	4 950	5 082	2 807	1 501	986	1 016	609
4	2. par speciāliem tekošiem rēķiniem	6 149	7 011	4 498	2 159	1 241	1 477	999
5	3. par dažādiem aizdevumiem	295	401	250	213	203	219	101
6	4. par korespondentu rēķiniem	817	674	473	399	274	127	26
7	5. par noguldījumiem	80	118	64	108	51	63	157
8	a) Latvijas Bankā	36	29	33	100	35	52	130
9	b) citās kreditiestādēs	44	89	30	6	16	11	27
10	c) ārzemēs	—	—	1	2	0,4	—	—
11	6. par vērtspapīriem	149	148	141	138	82	47	260
12	7. pārējie	248	74	51	38	17	16	25
13	Komisijas	1 782	1 615	918	599	525	433	537
14	Kursu starpības	1 010	785	822	581	1 879	662	285
15	1. uz valūtas operācijām	196	162	414	246	74	} 610	5,8
16	2. uz korespondentu rēķiniem	787	585	397	315	1 714		259
17	3. uz vērtspapīriem	27	38	11	20	87	42	20
18	4. pārējie	—	—	—	—	4,5	9,7	0,1
19	Dažādi ienākumi:	520	531	693	635	871	694	711
20	1. norakstīto prasību atmaksa	216	177	297	288	386	349	168
21	2. ienākumi no nekustamas mantas	296	343	377	294	273	311	194
22	3. ienākumi no seifiem	3,5	11	10	11	11	13	3,0
23	4. pārējie	4,5	—	9	42	201	21	346
24	Zaudējums	99	1 355	3 299	1 660	1 513	1 537	—
25	Kopā	16 131	17 828	14 057	8 037	7 643	6 327	3 730

№ 40. Akciju komercbanku izdevumi

№ 40. *Dépenses des banques commerciales ano*

№№	Izdevumi \ Gadi	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		1000 ls — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nomaksātie un vēl maksājamie augļi:	7 353	7 778	4 857	2 887	1 938	1 792	1 152
2	1. par noguldījumiem	340	476	349	182	126	111	64
3	2. par ārzemju banku noguldījumiem	—	—	—	—	1,1	0,3	0,2
4	3. par tekošiem rēķiniem	2 675	2 708	1 624	890	722	818	852
5	4. par klientu speciāliem tekošiem rēķiniem	48	34	30	20	19	11	2,7
6	5. par pārdiskontētiem vekseļiem	1 466	1 650	820	546	390	421	46
7	6. par korespondentu rēķiniem	1 652	1 779	1 070	729	366	211	81
8	7. par bankas speciāliem tekošiem rēķiniem	1 075	931	750	429	237	126	23
9	8. par citiem aizņēmumiem	38	200	209	76	61	24	56
10	9. pārējie	59	—	5	15	16	70	27
11	Pieskaitīti augļi rezerves kapitālam	26	34	11	21	21	6,7	15
12	Norakstījumi:	1 732	3 643	4 637	1 852	3 302	2 048	333
13	1. protestēti vekseļi	228	643	586	456	326	263	49
14	2. garantijas	104	948	—	—	—	—	—
15	3. pārējās apšaubāmās prasības	1 097	1 611	3 388	1 135	2 049	1 257	44
16	4. kursu zaudējumi:	13	58	515	193	628	180	0,5
17	a) uz valūtas operācijām	6,6	6	407	50	459	9,5	0,5
18	b) uz vērtspapīriem	6,2	52	108	143	169	171	—
19	5. amortizācijai	238	223	134	67	298	347	239
20	6. pārējie	52	160	14	1	1,3	1,3	—
21	Dažādi izdevumi:	4 947	5 050	4 455	3 133	2 218	2 228	2 001
22	1. alga vēlētiem darbiniekiem	645	710	597	400	305	336	237
23	2. alga bankas ierēdņiem	2 651	2 651	2 302	1 553	1 060	1 023	842
24	3. telpu noma	262	257	258	220	170	155	102
25	4. telpu apkurināšana, apgaismošana un apkopšana	143	97	83	56	41	40	48
26	5. slimo kasei, ierēdņu pabalstu fondam	216	209	172	132	93	97	50
27	6. kantora izdevumi	399	362	247	163	114	102	138
28	7. zīmog- un citi nodokļi	194	169	314	141	72	78	62
29	8. pārējie izdevumi	437	595	482	468	363	397	522
30	Peļņa	2 073	1 323	97	144	164	252	229
31	Kopā	16 131	17 828	14 057	8 037	7 643	6 327	3 730

1929.—1935. g.

nymes de 1929 à 1935.

Années / *Recettes*	10
Reste du bénéfice de l'année préc.	
Intérêts reçus et encore à recevoir pour:	
1. *lettres de change escomptées*	
2. *comptes courants spéciaux*	
3. *divers prêts*	
4. *comptes des correspond.*	
5. *dépôts*	
a) *à la banque de Lettonie*	
b) *en autres institutions de crédit*	
c) *à l'étranger*	
6. *valeurs mobilières*	
7. *autres*	
Commissions	
Différence de change sur:	
1. *opérations de valeurs*	
2. *comptes des correspondants*	
3. *valeurs mobilières*	
4. *autres*	
Recettes diverses:	
1. *remboursement de demandes amorties*	
2. *recettes des immeubles*	
3. *recettes des safes*	
4. *autres*	
Pertes	
Total	

1929.—1935. g.

nymes de 1929 à 1935.

Années / *Dépenses*	10
Intérêts payés et encore payables pour:	
1. *dépôts*	
2. *dépôts dans les banques étrangères*	
3. *comptes courants*	
4. *comptes courants spéciaux chez les clients*	
5. *lettres de change réescomptées*	
6. *comptes des correspondants*	
7. *comptes courants spéciaux des banques*	
8. *autres emprunts*	
9. *autres*	
Intérêts ajoutés aux capitaux de reserve	
Amortissements:	
1. *lettres de change protestées*	
2. *garanties*	
3. *autres exigences incertaines*	
4. *pertes de change:*	
a) *sur opérations des valeurs*	
b) *sur valeurs mobilières*	
5. *amortissements*	
6. *autres*	
Dépenses diverses:	
1. *traitement au personnel en fonction choisie*	
2. *appointements aux employés des banques*	
3. *loyer des localités*	
4. *chauffage, éclairage et service des localités*	
5. *caisses-maladies, aux fonds de secours des employés*	
6. *dépenses de bureau*	
7. *droits de timbre et autres*	
8. *autres dépenses*	
Bénéfice	
Total	

pēdējos gados ieņēmumu kopsumma bija mazāka par izdevumiem, vai akciju komercbankas darbojās ar absolūtiem zaudējumiem; pārskata gadā atkal ieņēmumi ir lielāki par izdevumiem, un bankas savu darbības gadu noslēdza ar tīru peļņu. Nevienai akciju bankai zaudējumi pārskata gadā nebija. Pēc ilgāka laika tas notika pirmo reizi. Kreditiestāžu tīrīšana labvēlīgi ietekmēja arī banku darbības rezultātus.

Ieņēmumi 1935. gadā bija $3,_{710}$ milj. ls, vai par $1,_{044}$ milj. ls mazāki nekā iepriekšējā gadā. Ievērojamos apmēros samazinājās visi lielākie ieņēmumu posteņi. Visvairāk samazinājās saņemtie un vēl saņemamie augļi — no $2,_{965}$ līdz $2,_{177}$ milj. ls, vai par $0,_{788}$ milj. ls. Pārskata gadā lielākā daļa akciju komercbanku samazināja aizdevumu procentus, tādēļ arī pilnīgi dabiski, ka šie ieņēmumi ir mazāki. Diskontēto vekseļu augļi samazinājās par $0,_{407}$ līdz $0,_{609}$ milj. ls, speciālu tekošu rēķinu — par $0,_{478}$ līdz $0,_{999}$ milj. ls; arī pārējo dažādo aizdevumu un korespondentu rēķinu augļi samazinājās. Banku noguldījumu augļi citās kreditiestādēs pavairojās par $0,_{094}$ līdz $0,_{157}$ milj. ls, tāpat pavairojās arī ieņēmumi no vērtspapīriem — par $0,_{078}$ līdz $0,_{130}$ milj. ls; aktīva analizē bija redzams, ka banku tekoši rēķini citās kreditiestādēs un sevišķi vērtspapīri pārskata gadā strauji pavairojušies, un tādēļ arī pilnīgi dabiski, ka to augļi ir lielāki. Ieņēmumi no valūtu kursu starpībām 1935. g. ir $0,_{285}$ milj. ls, vai par $0,_{377}$ milj. ls mazāki nekā iepriekšējā gadā. Aktīvā bija redzams, ka ārzemju valūtas krājumi bankās ir mazi; arī ārzemju korespondentu rēķini samazinās, un līdz ar to ieņēmumi no valūtas operācijām sašaurinās. Dažos iepriekšējos gados akciju komercbanku peļņa no valūtas operācijām bija ļoti liela. Tomēr ir arī tādi ieņēmumu posteņi, kas pārskata gadā pavairojušies. No tiem jāmin komisijas un dažādi pārējie ieņēmumi. Komisijas pavairojušās par $0,_{104}$ līdz $0,_{537}$ milj. ls, un sevišķi ievērojamas tās ir Latvijas Kreditbankai. Dažādie pārējie ieņēmumi pavairojušies par $0,_{017}$ līdz $0,_{711}$ milj. ls, pie kam lielākās summas ir Latvijas Kreditbankai, starp kuŗām ir arī ieņēmumi no rīcības kapitāla. Starp šiem dažādiem pārējiem ieņēmumiem norakstīto prasību atmaksas samazinājušās, tas pats sakāms par ieņēmumiem no nekustamas mantas un citiem sīkākiem. Pārmaiņas, kas notikušas ar bruto peļņas ieņēmumiem, ir ciešā sakarā ar banku augļu politiku (to likmju samazināšanu) un pārmaiņām aktīvās operācijās.

Izdevumi jeb bruto zaudējumi bankās samazinājušies no $6,_{075}$ līdz $3,_{501}$ milj. ls, vai par $2,_{574}$ milj. ls; izdevumi samazinājušies par lielāku summu nekā ieņēmumi, vai ieņēmumi ir par $0,_{209}$ milj. ls lielāki nekā izdevumi, turpretim iepriekšējā gadā ieņēmumi

№ 41. Akciju komercbanku izdevumi.

№ 41. Dépenses des banques commerciales anonymes.

№№	1. janvārī *au 1.janvier* — Izdevumi *Dépenses*	Operātīvie *Opératives*	Tekošie *Courantes*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*		
1	2	3	4	5
1	1929.	9 111	4 947	14 058
2	1930.	11 455	5 050	16 505
3	1931.	9 505	4 455	13 960
4	1932.	4 760	3 133	7 893
5	1933.	5 261	2 218	7 479
6	1934.	3 847	2 228	6 075
7	1935.	1 500	2 001	3 501

bija par 1,321 milj. ls mazāki nekā izdevumi, vai iepriekšējā gadā bankas darbojās ar absolūtiem zaudējumiem, bet tagad tās īeguvušas absolūtu peļņu. Administrātīvie izdevumi palika bez lielākām pārmaiņām: 1934. g. tie bija 2,228 milj. ls un 1935. g. — 2,001 milj. ls, vai arī nedaudz samazinājušies. Visvairāk tomēr samazinājās operātīvie izdevumi — no 3,847 līdz 1,500 milj. ls, vai par 2,347 milj. ls. Visi lielākie izdevumu posteņi samazinājās; nomaksātie vai maksājamie augļi samazinājās par 0,640 līdz 1,152 milj. ls. Augļi, kas izmaksāti par tekošiem rēķiniem — 0,852 milj. ls, palikuši bez lielākām pārmaiņām. Visvairāk samazinājās augļi, kas izmaksāti par pārdiskontētiem vekseļiem — no 0,421 līdz 0,046 milj. ls, vai par 0,375 milj. ls, par korespondentu rēķiniem izmaksātie augļi samazinājās no 0,211 līdz 0,081 milj. ls, vai par 0,130 milj. ls, par bankas speciāliem tekošiem rēķiniem — samazinājās līdz 23.000 ls, vai par 103.000 ls. Līdzīgi minētiem samazinājās arī augļi par noguldījumiem un citiem. Augļu straujā samazināšanās izskaidrojama ar pasīva struktūras pārveidošanos: pašu līdzekļiem, kā pamata un citiem kapitāliem, tagad ir daudz lielāka nozīme nekā agrākos gados. Sevišķi maza nozīme ir aizņēmumiem, tādēļ arī pēdējo augļi strauji samazinājušies. Par vēl lielāku summu samazinājušies norakstījumi. Dažos iepriekšējos gados apšaubāmo prasību norakstījumi bija ļoti lieli, piemēram, 1931. g. — 4,6 milj. ls, arī 1934. g. tie bija 2,1 milj. ls, bet 1935. g. — tikai 0,333 milj. ls, vai par 1,715 milj. ls mazāki. Ikgadīgie normālie apšaubāmo prasību norakstījumi ir parasta lieta, bet iepriekšējos gados mūsu akciju komercbankās tie bija ārkārtīgi lieli, pie kam bankas vēl nebūt nenorakstīja visas apšaubāmās prasības, un ļoti liela daļa vēl palika bilancē. Tagad pēc banku likvidācijas, kas nonākušas maksājumu grūtībās, apšaubāmo prasību norakstījumi samazinājās. Samazinoties aizņēmumu augļiem un apšaubāmo prasību norakstījumiem, strauji samazinās arī operātīvie izdevumi vispār. Pirmā samazināšanās izskaidrojama ar pārmaiņām akciju komercbanku līdzekļos, bet otrā ir banku tīrīšanas procesa rezultāts. Tekošo jeb administrātīvo izdevumu samazināšanās nav liela, tomēr tā zīmīga, jo banku bilance un darbības apmēri pārskata gadā pavairojās, un ja administrātīvie izdevumi tomēr samazinājušies, tad tas izskaidrojams ar darba racionālizāciju, jo tagad nav vairs tik liels direktoru stāts, kam jāmaksā lielas algas, kā priekš gada, kad banku skaits bija par 9 lielāks. Tādēļ arī visvairāk samazinājušās algas: vēlētiem darbiniekiem par 99.000 līdz 237.000 ls un ierēdņiem un kalpotājiem par 181.000 līdz 842.000 ls. Arī citi posteņi samazinājušies. Pārējie izdevumi ir pavairojušies, jo starp tiem skaitās arī augļu summas, kas izmaksātas par Pasta krājkases akcijām.

Tīrā peļņa un dividendes.

Bénéfice net et dividendes.

Visus pēdējos gadus mūsu akciju komercbankām bija zaudējumi: atsevišķos gados tie pārsniedza pat 3 milj. ls; 1934. g. 6 bankām tie bija 1,537 milj. ls, bet 1935. gadā darbību neviena banka ar zaudējumiem nenoslēdza. Tas notiek pirmo reizi pēc 10 gadiem; pēdējo reizi bez zaudējumiem bankas darbības gadu noslēdza 1925. gadā. Pārskata gadu 5 bankas noslēdza ar tīru peļņu

№ 42. Akciju komercbanku peļņa, zaudējumi un izmaksātās dividendes 1922.—1935. g.

№ 42. Bénéfices, pertes et dividendes payés des banques commerciales anonymes de 1922 à 1935.

№№	Gadi *Années*	Peļņa *Bénéfice*	Zaudējums *Perte*	Dividende *Dividendes*	Dividendes % *des dividendes*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*			
1	2	3	4	5	6
1	1922. . . .	333	9	129	2,1
2	1923. . . .	1 192	—	742	7,4
3	1924. . . .	2 206	—	971	5,1
4	1925. . . .	2 314	—	1 184	4,9
5	1926. . . .	1 535	2 028	799	2,9
6	1927. . . .	1 511	1 219	763	2,7
7	1928. . . .	1 998	38	1 000	3,4
8	1929. . . .	2 060	99	1 193	4,3
9	1930. . . .	1 128	1 345	427	1,5
10	1931. . . .	90	3 321	22	0,08
11	1932. . . .	144	1 660	60	0,23
12	1933. . . .	163	1 514	35	0,15
13	1934. . . .	252	1 536	135	0,60
14	1935. . . .	209	—	115*)	0,34

*) Pasta krājkasei bez tam vēl izmaksāti — 0,188 milj. ls augļu veidā, kas ietelp izdevumos.

— $0,_{209}$ milj. ls apmērā un 2 bankas darbības gadu noslēdza bez peļņas un zaudējumiem (Latvijas Kreditbanka un Latvijas Zemnieku kreditbanka). Pagaidām mūsu bankām vēl nav liela peļņa, un tā arī nevarēja būt, jo pārskata gadā tās pazeminēja augļu likmes, un līdz ar to samazinājās arī banku ieņēmumi. Tomēr 2 akciju bankas izmaksāja dividendes — 115.000 ls apmērā. Latviešu akciju banka izmaksāja 4% un Latvijas Tautas banka — 5%. Nav jāaizmirst, ka Pasta krājkase dividendes vietā par savām akcijām ($8,_0$ milj. ls) saņem augļus 4% apmērā, vai 1935. g. šī summa bija $0,_{185}$ milj. ls. Tādā gadījumā jāatzīst, ka dividendes izmaksājušas 3 bankas, un dividenžu summa ir $0,_3$ milj. ls, vai par $0,_{165}$ milj. ls lielāka nekā iepriekšējā gadā.

VII. Savstarpīgās kreditbiedrības.

VII. Sociétés de crédit mutuel.

Kreditbiedrību un to biedru skaits.

Nombre des sociétés de crédit et effectif des membres.

Jau vairāk gadus no vietas samazinās savstarpīgo kreditiestāžu skaits; visvairāk tas samazinājās 1935. g., kad Latvijas Kreditbanka pārņēma 7 kreditbiedrību likvidāciju. Tādēļ arī 1935. g. sākumā bija 29 savstarpīgās kreditbiedrības, bet gada beigās — 22; 1936. g. pārņēma vēl vienu kreditbiedrību — Rīgas tirgotāju, kas bija jau konkursā un IV. Rīgas, kas bija pati uzsākusi likvidāciju; minētā kreditbiedrību skaitā tās nav ieskaitītas. Visvairāk savstarpīgo kreditbiedrību ir Rīgā — 18, vai par 3 mazāk nekā iepriekšējā gadā; Liepājā —2, Jelgavā un Rūjienā pa vienai kreditbiedrībai (iepriekšējā gadā

№ 43. Likvidētās savstarpīgās kreditbiedrības.

№ 43. Sociétés de crédit mutuel liquidées.

№№	Savstarpīgās kreditbiedrības *Sociétés de crédit mutuel*	Uzsākta likvidācija *Liquidation commencée*	Pabeigta likvidācija *Liquidation finie*	Likvidācijas veids *Modes de liquidation*
1	2	3	4	5
1	Rīgas rūpnieku un eksportieru	1932. 19. X		maksātnespējīga
2	Rīgas tirgotāju	1934. 14. III		ar 12. VI. 36. g. pārņēmusi Latvijas Kreditbanka. V. V. 130[1])
3	Kurzemes	1926. 28. V.	1928. 15. III	uz pilnas sapulces lēmuma
4	Pie Latvijas ugunsdzēsēju biedrību un organizāc. savienības	1927. 6. V.		pēc pilnas sapulces lēmuma
5	I Žīdu.	1931. 28. XII	1932. IX.	pēc pilnas sapulces lēmuma
6	Rīgas ebrēju	1933. 23. IV.		pēc pilnas sapulces lēmuma
7	V Rīgas	1933. 18. IX		pēc pilnas sapulces lēmuma
8	IV Rīgas	1934. 29. V.		ar 25. I. 36. g. pārņēmusi Latvijas Kreditbanka. V. V. 21[2])
9	Latviešu	1922.		pārvērsta par Latviešu Akciju banku
10	II Rīgas	1923.		pārvērsta par Rīgas Kreditbanku
11	Ziemeļu	1924.		pārvērsta par Ziemeļu banku
12	Pie Rīgas tirgotāju kameras .	1924.		pārvērsta par Rīgas tirgotāju banku
13	Rīgas tirgotāju un amatnieku pie Latvijas sīktirdzniecības aizsardzības savienības . . .	1924.		pārvērsta par Rīgas tirdzniecības banku
14	Liepājas tirgotāju.	1924		pārvērsta par Liepājas tirgotāju banku
15	Limbažu	1933.		pārvērsta par krājaizdevu s-bu
16	Valmieras	1929. 24. III		pievienota Valmieras krājaizd. s-bai
17	Latvijas lauksaimniecības centrālbiedrības	1935. 24. V.		pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 116
18	II Liepājas	1935. 14. VI.		pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 131
19	Baltijas	1935. 28. VIII.		pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 194
20	Rīgas latviešu tirgotāju . . .	1935. 28. VIII.		pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 194
21	Cēsu	1935. 28. VIII.		pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 194
22	Pie Latvijas tirgotāju savienības	1935. 20. XII.		pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 190
23	Rēzeknes	1935. 31. XII.		pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 296
24	Daugavpils tirgotāju	1935. 31. XII.		pārņēmusi Latv. Kreditb. V. V. 296

[1]) 14. III. 34. — izsludināja par maksātnespējīgu; [2]) 29. V. 34. pilnā sapulcē nolēma likvidēties.

№ 44. Likvidējamo savstarpīgo
№ 44. *Bilans des sociétés*

№№	Pasīvi / Kreditbiedrības	Kapitāli					Noguldījumi			
		Pamata	Rezerves	Spec. rezerves	Pārējie	Kopā	Termiņa	Beztermiņa	Tekoši rēķini	Kopā
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Latvijas lauksaimniec. centrālbiedrība	180	—	—	—	180	—	2,2	116	118
2	II. Liepājas	271	—	—	—	271	2,8	225	38	266
3	Baltijas	60	—	—	—	60	19	44	61	124
4	Rīgas latviešu tirgotāju . .	18	0,3	—	—	18	—	—	17	17
5	Cēsu	117	5,8	—	2,6	125	—	23	53	76
6	Daugavpils tirgotāju . . .	24	—	0,6	—	25	1,4	—	7,2	8,6
7	Rēzeknes	28	—	—	—	28	—	—	5,9	5,9
8	Pie Latvijas tirgot. sav-bas	70	—	93	—	163	—	1,1	26	27
9	Kopā	768	6	94	2,6	870	23	295	324	642

№№	Aktīvi / Kreditbiedrības	Kase	Tekoši rēķini			Ārzemju vekseļi čeki un nauda	Vērtspapīri	Aizdevumi				
			Latv. bankā	Citās kredit. iestād.	Kopā			Vekseļi	Spec. tekoši rēķini	Aizdevumi	Akreditīvi	Kopā
		1000 latos										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Latvijas lauksaimniec. centrālbiedrība	5,8	0,3	1,1	1,4	—	2,0	1 487	167	—	—	1 654
2	II. Liepājas	20	0,3	—	0,3	—	11	1 270	70	—	—	1 340
3	Baltijas	5,7	0,2	12	12,2	1,3	6,6	357	2,2	—	—	359
4	Rīgas latviešu tirgotāju . .	10	0,1	0,1	0,2	—	0,6	27	16	—	—	43
5	Cēsu	10	0,1	0,1	0,2	—	128	498	2,7	123	—	624
6	Daugavpils tirgotāju . . .	2,7	0,1	0,5	0,6	—	0,7	62	2,0	—	—	64
7	Rēzeknes	2,5	1,6	0,9	2,5	—	4,8	66	—	—	—	66
8	Pie Latvijas tirgot. sav-bas	8,0	0,0	0,5	0,5	0,0	1,8	173	—	190	—	363
9	Kopā	65	2,7	15	18	1,3	155	3 940	260	313	—	4 513

№ 45. Savstarpīgo kreditbiedrību un biedru skaits 1935. un 1936. g.
№ 45. *Nombre des sociétés de crédit mutuel et effectif des membres en 1935 et en 1936.*

№№	Pilsētas *Villes*	Kreditbiedrību skaits *Nombre des sociétés de crédit*		Biedru skaits *Nombre des membres*	
		1935.	1936.	1935.	1936.
1	2	3	4	5	6
1	Rīga. . . .	21	18	6 313	5 520
2	Liepāja. . .	3	2	1 855	271
3	Jelgava . .	1	1	634	634
4	Cēsis . . .	1	—	587	—
5	Rūjiena . .	1	1	176	174
6	Daugavpils .	1	—	105	—
7	Rēzekne . .	1	—	102	—
8	Kopā *Total*	29	22	9 772	6 599

№ 46. Biedru skaits savstarpīgās kreditbiedrībās 1924.—1936. g. 1. janvārī.
№ 46. *Effectif des membres des sociétés de crédit mutuel au 1. janvier de 1924 à 1936.*

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Biedru skaits *Nombre des membr.*	To starpā — *Dont*		
			Rīgā	Liepājā	Jelgavā
1	2	3	4	5	6
1	1924. . . .	.	.	.	.
2	1925. . . .	12 129	6 777	2 549	1 423
3	1926. . . .	13 683	7 887	2 606	1 273
4	1927. . . .	13 945	7 838	2 750	1 312
5	1928. . . .	13 445	7 366	2 603	1 345
6	1929. . . .	13 706	8 269	2 263	1 385
7	1930. . . .	13 188	8 850	2 017	630
8	1931. . . .	12 941	.	.	.
9	1932. . . .	12 780	.	.	.
10	1933. . . .	11 583	.	.	.
11	1934. . . .	10 527	.	.	.
12	1935. . . .	9 772	6 313	1 855	634
13	1936. . . .	6 599	5 520	271	634

kreditbiedrību bilances 1935. g. 1. janvārī.
de crédit mutuel à liquider au 1. janvier 1935.

Aizņēmumi							Korespondenti							
Vekseļi		Spec. tek. rēķini												
Latvijas bankā	Citās kreditiestād.	Latvijas bankā	Citās kreditiestād.	Aizņēmumi	Krediti ārzemēs	Kopā	Iekšzemes	Ārzemju	Kopā	% un komisija	Pārejošas summas	Centrāle	Pārējie pasīvi	Bilance
1000 latos														
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
840	13	98	487	—	—	1 438	—	—	—	12	28	—	28	1 804
1 168	—	220	—	127	—	1 515	—	—	—	15	32	—	205	2 304
265	0,3	69	5,0	—	—	339	—	—	—	3,0	6,7	—	4,6	537
21	2,3	—	—	—	—	23	—	—	—	0,3	1,6	—	0,4	61
499	1,8	113	4,7	118	—	737	1,5	—	1,5	7,5	7,5	—	—	954
35	—	—	—	—	—	35	3,4	—	3,4	0,5	4,4	—	0,6	77
45	—	—	—	—	—	45	0,2	—	0,2	0,5	—	—	1,7	81
215	—	109	—	48	—	372	0,0	—	0,0	1,7	2,9	—	—	568
3 088	17	609	497	293	—	4 504	5,1	—	5,1	41	83	—	241	6 386

Korespondenti			Protestēti vekseļi	Nekustami īpašumi	Inventārs	Tekoši izdevumi	% un komisijas	Pārejošas summas	Nodaļas	Pārējie aktīvi	Bilance
Iekšzemes	Ārzemju	Kopā									
1000 latos											
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
—	—	—	—	—	3,2	—	3,6	—	—	134	1 804
—	—	—	—	289	12	—	8,8	17	—	606	2 304
—	—	—	—	37	5,2	—	1,9	35	—	73	537
—	—	—	—	—	1,2	—	0,1	0,4	—	5,5	61
—	—	—	—	166	8,1	—	4,0	11	—	3,3	954
—	—	—	—	—	2.7	—	0,2	0,3	—	5,8	77
0,0	—	—	—	—	1,1	—	0,3	0,2	—	3,6	81
0,0	—	0,0	0,3	70	4,6	—	1,7	29	—	89	568
0,0	—	0,0	0,3	562	38	—	21	93	—	920	6 386

№ 47. Biedru skaits atsevišķās savstarpīgās kreditbiedrībās 1935. un 1936. g.

№ 47. Effectif des membres — réparti par société de crédit mutuel en 1935 et en 1936.

№ №	Kreditbiedrības *Sociétés de crédit*	1. janvārī *au 1. janvier* 1935.	1936.	№ №	Kreditbiedrības *Sociétés de crédit*	1. janvārī *au 1. janvier* 1935.	1936.
1	2	3	4	1	2	3	4
1	Izstāde	239	256	17	III. Vidzemes	608	600
2	Jūrnieku	83	72	18	„Diskonts"	54	54
3	Latvijas namīpašnieku	91	94	19	Jelgavas	634	634
4	Latvijas tekstilrūpnieku	120	119	20	Liepājas tirgoņu un rūpnieku	221	217
5	Pie Latvijas tirdzn. un rūpn. b-bas	523	525	21	Rūjienas	176	174
6	Latvju	378	362	22	Latvijas apvienoto namīpašnieku	—	137
7	I. Rīgas	335	323	23	Baltijas	191	—
8	III. Rīgas	128	123	24	Latvijas lauks. centrālbiedrība	640*)	—
9	Rīgas-Baltijas	434	464	25	Pie Latvijas tirgotāju savienības	98	—
10	Rīgas un Pārdaugavas	177	180	26	Rīgas latviešu tirgotāju	74	—
11	Rīgas pilsētas	388	383	27	Cēsu	587	—
12	Rīgas rūpnieku	242	264	28	Daugavpils tirgotāju	105	—
13	Rīgas tirgotāju un rūpnieku	203	200	29	II. Liepājas	1 580	—
14	Rūpniecības	343	399	30	Rēzeknes	102	—
15	Vidzemes	860	850				
16	II. Vidzemes	158	169	31	Kopā *Total*	9 772	6 599

*) Ziņas par iepriekšējo gadu. — *Données de l'année précédente.*

№ 48. Savstarpīgo kreditiestāžu bilances uz

№ 48. Bilan des societés de crédit mutuel au

№№	Nosaukums \ 1. janvārī	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.
		1000 ls — *en 1000 de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Baltijas	147	298	471	596	679	732	661	714
2	„Izstāde"	—	—	—	296	416	406	401	461
3	Jūrnieku	—	—	—	84	106	107	114	139
4	Latvijas apvienoto namīpašnieku	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Latvijas lauksaimn. centrālbiedrības	428	941	1 551	1 761	1 867	1 631	1 550	1 894
6	Latvijas namīpašnieku	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Latvijas tekstilrūpniecības	—	—	—	—	—	—	—	490
8	Pie Latv. tirdzniec. un rūpn. biedr.	—	—	—	—	—	—	628	944
9	Pie Latvijas tirgotāju savienības	—	—	285	529	524	565	717	864
10	Pie Latv. ugunsdz. biedr. un org. sav.	—	—	—	20	23	—	—	—
11	Latvju	—	—	—	131	107	119	173	305
12	I. Rīgas	1 052	1 632	2 386	2 746	4 161	4 392	5 379	5 486
13	III. Rīgas	276	458	692	838	815	955	1 076	1 179
14	IV. Rīgas	—	96	111	117	131	127	132	136
15	V. Rīgas	—	53	61	66	65	66	63	61
16	Rīgas-Baltijas	128	385	816	1 144	1 229	1 211	1 255	1 294
17	Rīgas ebrēju	—	—	—	501	614	1 418	1 677	2 242
18	Rīgas latviešu tirgotāju	—	—	—	23	38	76	71	101
19	Rīgas un Pārdaugavas	86	291	583	669	733	813	830	967
20	Rīgas pilsētas	59	208	404	528	799	807	1 028	1 239
21	Rīgas rūpnieku	—	—	385	174	120	216	346	403
22	Rīgas rūpnieku un eksportieru	—	—	—	—	429	327	444	817
23	Rīgas tirgotāju	225	593	1 256	1 689	1 957	2 239	2 347	2 419
24	Rīgas tirgotāju un rūpnieku	151	395	805	938	908	925	1 050	1 171
25	Rūpniecības	—	—	—	—	—	—	—	320
26	Vidzemes	557	1 316	2 324	2 738	3 778	4 306	5 773	8 730
27	II. Vidzemes	—	61	73	73	73	79	84	146
28	III. Vidzemes	100	282	454	664	778	871	1 028	1 128
29	Cēsu	55	279	576	747	824	894	1 033	1 054
30	Daugavpils tirgotāju	—	—	—	67	96	93	132	235
31	„Diskonts"	—	—	—	232	261	260	263	262
32	Jelgavas	230	340	626	648	741	766	874	981
33	Kurzemes, Jelgavā	65	130	200	244	—	—	—	—
34	II. Liepājas	366	788	1 921	2 551	2 655	2 555	2 535	2 495
35	Liepājas tirgoņu un rūpnieku	47	71	142	215	237	245	289	319
36	Limbažu	27	89	149	207	261	280	338	396
37	Rēzeknes	—	—	—	49	77	132	132	266
38	Rūjienas	16	37	70	107	111	120	148	166
39	Valmieras	35	88	191	298	358	380	464	—
40	I. Žīdu	—	—	—	—	—	233	309	530
41	Kopā *Total*	6 578[1])	12 078[2])	16 532	21 690	25 971	28 346	33 344	40 354
42	Rīgā	3 209	7 009	12 657	16 325	20 350	22 388	26 827	33 650

vēl bija Cēsīs, Daugavpilī un Rēzeknē, tagad tās likvidējas). Visvairāk biedru kreditbiedrībās bija 1929. gada sākumā — 14.177; tagad to skaits samazinājies, un 1935. g. sākumā bija 9.772, bet beigās — 6.599 biedri, vai par 3.173 biedriem mazāk. Visvairāk biedru ir Rīgas kreditbiedrībās — 5.520, bet visvairāk tie pagājušā gadā samazinājās Liepājā — no 1.855 līdz 271 biedram. Š. g. sākumā lielākais biedru skaits bija Vidzemes savtsarpīgai kreditbiedrībai — 850; arī dažām provinces kreditbiedrībām bija liels biedru skaits, piemēram, Jelgavas — 634.

Ar Latvijas Kreditbankas starpniecību 1935. gadā likvidēja 8 savstarpīgās kreditbiedrības: Rīgā — 4, Liepājā, Cēsīs, Daugavpilī un Rēzeknē — pa vienai kreditbiedrībai. Lielākā bilance bija II. Liepājas un Latvijas Lauksaimnieku centrālbiedrības savstarpīgai kreditbiedrībai; provinces kreditbiedrībām, izņemot Cēsu, bilances bija mazas. Bilanču kopsumma bija 6,4 milj. ls; aktīvā lielākais postenis ir aizdevumi — 4,5 milj. ls; ļoti maz ir brīvo līdzekļu, vai 1,6% no aizņēmumu un noguldījumu kopsummas, turpretim pēc kreditnolikuma tiem vajaga būt 10% (akciju komercbankām). Šo kreditbiedrību noguldījumi Latvijas Bankā bija tikai 16%, bet pārējie atradās dažādās citās kreditiestādēs. Pasīvā ļoti liela nozīme ir aizņēmumiem — 4,5 milj. ls, vai 70% no bilanču kopsummas, noguldījumi bija 10%,

[1]) Bez tām 1922. g. darbojās vēl 5 savstarp. kreditbiedr. ar bilanču kopsummu uz 1923. g. 1. janvāri
[2]) Bez tām 1923. g. darbojās vēl 4 savstarp. kreditbiedr. ar bilanču kopsummu uz 1924. g. 1. janvāri
*) Pārv. par krājaizdevu sabiedrību. — *Changée en société de prêts et d'épargne.*

1. janvāri 1923.—1936. g.
1. janvier de 1923 à 1936.

1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936.
1000 ls — *en 1000 de Ls*					
11	12	13	14	15	16
738	661	654	571	537	—
502	433	436	443	470	477
144	99	120	104	102	109
—	—	—	—	—	138
2 041	1 936	2 085	1 914	1 804	—
16	18	17	15	18	20
1 102	590	618	547	590	507
1 250	792	567	605	772	722
719	721	590	559	568	—
—	—	—	—	—	—
445	363	322	294	293	293
5 624	3 865	3 705	3 461	3 864	3 524
1 428	1 220	1 088	1 125	1 112	1 065
139	132	126	120	—	—
63	60	59	—	—	—
1 231	979	834	768	798	769
2 296	646	267	—	—	—
108	93	84	77	61	—
1 148	1 063	1 276	1 305	1 507	1 731
1 134	987	976	942	905	1 045
383	348	375	352	381	421
671	487	—	—	—	—
2 450	2 305	2 349	—	—	—
1 229	1 171	1 149	1 281	1 271	1 330
337	267	450	647	968	1 022
12 390	9 279	8 238	7 707	8 372	8 989
169	157	109	129	164	188
1 272	1 060	1 089	1 144	1 153	1 203
1 019	915	1 023	1 012	954	—
168	99	89	84	77	—
324	267	287	241	248	320
1 091	978	936	942	1 009	1 035
—	—	—	—	—	—
2 598	2 668	2 687	2 376	2 304	—
333	307	281	306	305	313
427	440	423	—	—	—
179	111	88	83	81	—
178	185	187	177	170	176
—	—	—	—	—	—
272	3	—	—	—	—
45 618	35 705	33 584	29 331	30 858	25 397
39 029	29 732	27 583	24 110	25 710	23 553

pašu kapitāli — 13,6%. Likvidēšanai nodotās kreditbiedrības darbojās pa lielākai daļai ar aizņēmumiem; pašu kapitālu tām nebija, jo tie nevarēja segt zaudējumus (aktīva nepilnvērtīgos posteņus); arī noguldījumu tām nebija. Šīs savstarpīgās kreditbiedrības noder par paraugu — kādas nedrīkst būt kreditiestādes.

Bilance.
Bilan.

Pēc 8 kreditbiedrību likvidācijas ievērojami samazinājās to bilanču kopsumma: 1935. g. sākumā tā bija 30,9 milj. ls, bet gada beigās — 25,4 milj. ls, vai par 5,5 milj. ls

2.528 (1000 ls)
3.247 (1000 ls).

№ 49. Savstarpīgo kreditbiedrību kustība.
№ 49. Mouvement des sociétés de crédit mutuel.

№№	Gadi *Années*	No jauna nodibinātas *Nouvellement fondées*	Pārvērtušās par akciju bankām *Changées en banque anonyme*	Likvidējušās *Liquidées*	Izsludinātas par maksātnespējīgām *Reconnues insolvables*	Darbojās (gada beigās) *En fonction (à la fin de l'année)*
		Savstarpīgo kreditbiedrību skaits *Nombre des sociétés de crédit mutuel*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1919.	—	—	—	—	10
2	1920.	12	—	—	—	22
3	1921.	3	—	—	—	25
4	1922.	—	1	—	—	24
5	1923.	3	1	—	—	26
6	1924.	2	4	—	—	24
7	1925.	9	—	—	—	33
8	1926.	1	—	1	—	33
9	1927.	1	—	1	—	33
10	1928.	1	—	—	—	34
11	1929.	2	—	1	—	35
12	1930.	1	—	—	—	36
13	1931.	—	—	—	—	36
14	1932.	—	—	1	1	34
15	1933.	—	1*)	2	1	30
16	1934.	—	—	1	—	29
17	1935.	1	—	8	—	22

№ 50. Pašu un sveši līdzekļi savstarpīgās kreditbiedrībās.
№ 50. Moyens propres et étrangers des sociétés de crédit mutuel.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Pašu *Propres*	Sveši *Etrangers*	Kopā *Total*	Pašu *Propres*	Sveši *Etrangers*
		Līdzekļi — *Moyens*				
		1000 ls			Procen.—*en %*	
1	2	3	4	5	6	7
1	1923. .	713	4 454	5 167	13,8	86,2
2	1924. .	1 455	9 529	10 984	13,2	86,8
3	1925. .	1 773	13 390	15 163	11,7	88,3
4	1926. .	2 472	17 226	19 698	12,5	87,5
5	1927. .	4 177	19 449	23 626	17,7	82,3
6	1928. .	4 887	21 664	26 551	18,4	81,6
7	1929. .	5 886	25 655	31 541	18,7	81,3
8	1930. .	6 914	31 610	38 524	17,9	82,1
9	1931. .	8 061	35 402	43 463	18,5	81,5
10	1932. .	7 814	26 184	33 998	23,0	77,0
11	1933. .	6 809	25 074	31 883	21,4	78,6
12	1934. .	6 067	21 959	28 026	21,6	78,4
13	1935. .	5 994	23 494	29 488	20,3	79,7
14	1936. .	5 314	18 963	24 277	21,9	78,1

№ 51. Savstarpīgo kreditbiedrību

№ 51. Passifs des sociétés

№№	Pasīva rēķini *Comptes des passifs* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Kapitāli — *Capitaux*					Noguldījumi — *Dépôts*			
		Pamata *Fondamental*	Rezerves *De reserve*	Speciāls rezerves *Special de reserve*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*	Termiņa *A terme*	Beztermiņa *Sans terme*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1922.	.	.	.	.	187	.	.	.	1 430
2	1923.	.	.	.	.	710	.	.	.	2 600
3	1924.	.	.	.	.	1 500	.	.	.	4 400
4	1925.	1 388	63	313	9	1 773	371	969	4 622	5 962
5	1926.	2 011	98	349	14	2 472	591	1 395	6 011	7 997
6	1927.	2 344	138	1 635	60	4 177	907	1 766	6 905	9 578
7	1928.	2 635	176	1 970	106	4 887	1 130	2 032	7 831	10 993
8	1929.	3 324	197	2 244	121	5 886	1 660	1 993	10 800	14 453
9	1930.	4 112	267	2 425	110	6 914	3 388	1 093	14 550	19 031
10	1931.	5 233	339	2 356	133	8 061	3 774	2 004	15 977	21 755
11	1932.	4 981	379	2 308	146	7 814	3 597	948	9 926	14 471
12	1933.	4 120	379	2 146	164	6 809	2 619	962	9 449	13 030
13	1934.	3 577	395	1 924	171	6 067	1 682	954	9 164	11 800
14	1935.	3 474	423	1 908	189	5 994	1 658	951	11 095	13 704
15	1936.	2 854	438	1 828	194	5 314	2 007	718	10 748	13 473
	Starp tiem: *dont:*									
16	„Izstāde“	99	3,1	0,5	0,9	104	—	6,9	42	49
17	Jūrnieku	31	3,8	1,8	—	36	0,4	1,4	70	72
18	Latvijas apvien. namīpašn.	21	—	—	—	21	17	1,6	59	77
19	Latvijas namīpašnieku	12	0,1	—	0,0	12	0,7	—	4,4	5,1
20	Latvijas tekstilrūpn.	72	1,8	3,4	—	77	15	—	236	251
21	Pie Latv. tirdzn. un rūpn. b.	114	5,9	6,0	—	126	56	54	422	532
22	Latvju	61	1,1	—	1,3	63	—	3,4	83	86
23	I. Rīgas	185	91	1 160	78	1 514	29	—	1 481	1 510
24	III. Rīgas	117	34	136	—	287	39	4,0	427	470
25	Rīgas-Baltijas	108	0,1	—	0,0	108	5,1	0,1	103	108
26	Rīgas un Pārdaugavas	229	57	5,9	—	292	—	161	1 179	1 340
27	Rīgas pilsētas	167	42	—	0,7	210	—	86	167	253
28	Rīgas rūpnieku	84	0,3	—	—	84	—	12	65	77
29	Rīgas tirg. un rūpn.	143	9,0	199	4,8	356	15	69	299	383
30	Rūpniecības	110	7,7	14	—	132	—	—	777	777
31	Vidzemes	852	140	211	58	1 261	1 656	—	4 528	6 184
32	II. Vidzemes	34	0,5	0,8	—	35	—	18	85	103
33	III. Vidzemes	185	23	23	50	281	68	1,3	305	375
34	„Diskonts“	44	3,7	20	0,4	68	—	—	226	226
35	Jelgavas	118	8,2	43	—	169	31	269	144	444
36	Liepājas tirg. un rūpn.	47	3,1	3,4	—	54	24	26	46	96
37	Rūjienas	21	2,6	—	0,1	24	51	3,9	—	55

— 17,8% mazāka. Vecās kreditbiedrībās operācijas sevišķi strauji neattīstījās, jo mūsu uzņēmēji vispār tagad ir atturīgāki un visi lielākie darījumi ir Latvijas Kreditbankai. Lielākās bilances bija Vidzemes savstarpīgai kreditbiedrībai — 9,0 milj. ls un I. Rīgas — 3,5 milj. ls; pārējām kreditbiedrībām bilances bija samērā mazas.

Pasīvs.

Passifs.

Pasīva struktūrā pārskata gadā ir ievērojamas pārmaiņas: pavairojās kapitālu nozīme no 19,4% līdz 20,9%; vēl straujāk pavairojās noguldījumu nozīme — no 44,4% līdz 53,1%; turpretim aizņēmumu nozīme, kas iepriekšējos gados bija par ļoti lielām summām un atsevišķos gados bija lielākais pasīva postenis, samazinājās no 30,7% līdz 20,4%. Likvidējās īpaši tās savstarpīgās kreditbiedrības, kuŗām bija ļoti daudz aizņēmumu. Pasīva struktūra 1935. g. savstarpīgās kreditbiedrībās ievērojami uzlabojusies, kas labvēlīgi ietekmēja arī pašu un svešu līdzekļu attiecības. Pašu līdzekļu nozīme 1935. g. sākumā bija 20,3%, bet beigās — 21,9%. Salīdzinot ar akciju komercbankām,

pasīvi 1922.—1936. g.
de crédit mutuel de 1922 à 1936.

Aizņēmumi — *Emprunts*							Korespondenti - *Corresp.*							
Vekseļi *Lettres de change*		Spec. tek. rēķ. *Comptes courants speciaux*		Aizņēmumi *Emprunts*	Krediti ārzemēs *Crédits étrangers*	Kopā *Total*	Iekšzemes *Intérieur*	Ārzemju *Etranger*	Kopā *Total*	% un komisija % *et commission*	Pārejošās summas *Sommes en circulation*	Centrāle *Centrale*	Pārējie pasīvi *Autres passifs*	Bilance *Bilan*
Latvijas bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres inst. de créd.*	Latvijas bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres inst. de créd.*											
1000 latos — *en 1000 de Ls*														
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
.	.	.	.	.	.	343	.	.	.	.	.	.	.	3 400
.	.	.	.	.	.	1 003	.	.	.	.	.	.	.	6 600
.	.	.	.	.	.	3 009	.	.	.	.	.	.	.	12 100
4 943	41	1 714	32	277	—	7 007	117	304	421	275	336	—	758	16 532
6 193	52	2 122	53	433	—	8 853	106	270	376	333	288	—	1 371	21 690
6 889	57	2 157	86	548	—	9 737	58	76	134	254	381	—	1 710	25 971
6 991	125	2 290	75	417	—	9 898	105	668	773	376	534	—	885	28 346
7 235	74	2 074	271	272	—	9 926	264	1 012	1 276	468	641	—	694	33 344
8 134	177	1 443	354	935	—	11 043	632	904	1 536	583	673	—	574	40 354
8 329	261	2 465	471	223	—	11 749	830	1 068	1 898	659	853	—	643	45 618
8 058	149	2 340	216	228	—	10 991	105	617	722	536	725	—	446	35 705
8 019	178	2 882	141	426	—	11 646	42	356	398	427	684	—	590	33 584
7 264	86	2 098	117	206	—	9 771	88	300	388	293	614	—	398	29 331
7 007	79	1 422	623	334	—	9 465	65	260	325	295	581	—	494	30 858
3 940	129	865	194	54	—	5 182	64	244	308	336	630	—	154	25 397
296	—	13	—	—	—	309	—	—	—	3,3	11	—	1,0	477
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,8	—	0,3	109
—	—	—	37	—	—	37	—	—	—	2,0	0,2	—	0,5	138
—	2,7	—	—	—	—	2,7	—	—	—	0,1	0,1	—	0,0	20
—	2,5	—	102	—	—	105	27	6,4	33	1,3	39	—	0,3	507
—	—	—	—	—	—	—	27	0,0	27	1,9	20	—	15	722
71	55	10	—	—	—	136	—	—	—	2,1	4,8	—	0,4	293
—	—	—	51	—	—	51	—	238	238	6,2	188	—	17	3 524
169	—	23	—	44	—	236	—	—	—	5,4	54	—	13	1 065
331	—	199	—	—	—	530	—	—	—	12	9,7	—	0,8	769
—	—	—	—	0,3	—	0,3	—	—	—	17	65	—	17	1 731
409	—	81	—	—	—	490	—	—	—	73	10	—	9,5	1 045
165	34	40	—	—	—	239	—	—	—	3,4	13	—	4,1	421
488	—	61	—	—	—	549	—	—	—	11	17	—	14	1 330
—	—	—	0,4	—	—	0,4	—	—	—	1,9	67	—	44	1 022
1 001	—	301	—	—	—	1 302	—	—	—	167	74	—	1,0	8 989
38	—	4,1	3,6	—	—	46	—	—	—	2,6	0,3	—	0,8	188
435	—	46	—	9,2	—	490	—	—	—	11	36	—	10	1 203
—	6,8	—	—	—	—	6,8	10	—	10	0,4	5,7	—	3,0	320
332	—	70	—	—	—	402	—	—	—	8,5	9,2	—	2,2	1 035
115	28	17	—	—	—	160	—	—	—	0,9	2,1	—	0,1	313
90	—	—	—	—	—	90	—	—	—	4,4	3,2	—	—	176

savstarpīgās kreditbiedrībās pašu līdzekļu nozīme ir mazāka; gada laikā tā pavairojusies arī par mazāku daļu.

Kapitāli savstarpīgās kreditbiedrībās 1935. g. sākumā bija 5,994 milj. ls, bet beigās — 5,314, vai par 0,680 milj. ls mazāki. Šī samazināšanās jau novērojama sākot ar 1931. g., kad kapitāli bija 8,1 milj. ls; visos iepriekšējos gados likvidējās atsevišķas savstarpīgās kreditbiedrības, un līdz ar to samazinājās to kapitāli. Arī pārskata gadā kapitāli samazinājās sakarā ar 8 kreditbiedrību likvidēšanos. Bez pamatkapitāla, kas ir 2,85 milj. ls, diezgan liels vēl ir speciālais rezerves kapitāls — 1,83 milj. ls, rezerves — 0,438 milj. ls un citi. Kapitālu nozīme pasīvā pavairojusies un tagad ir vairāk nekā $^1/_5$ pasīva kopsummas.

Noguldījumi 1935. g. sākumā bija 13,7 milj. ls, bet beigās — 13,5, vai par 0,2 milj. ls mazāki. Lai gan gada laikā likvidāciju uzsāka 8 kreditbiedrības, tomēr noguldījumi nav daudz mainījušies. Likvidējamās kreditbiedrībās noguldījumu bija maz, bet pārējās tie gada laikā joprojām pavairojās. Pieskaitot šos likvidējamo kreditbiedrību noguldījumus — 0,6 milj. ls, tad tie ir lielāki nekā gada sākumā. Noguldījumu no-

№ 52. Savstarpīgo kreditbiedrību

№ 52. Actifs des sociétés de crédit

№№	Aktīva rēķini / *Comptes des actifs* — 1. janvārī / *Au 1. janvier*	Kase *Encaisse*	Tekoši rēķini *Comptes courants*: Latvijas bankā *Banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Autres institutions de crédit*	Kopā *Total*	Ārzemju vekseļi, čeki un nauda *Lettres de change étrangées, chèques et monnaies*	Vērtspapīri *Valeurs mobiliéres*	Aizdevumi —: Vekseļi *Lettres de change*	Speciāli tekoši rēķini *Comptes courants spéciaux*	Aizdevumi *Prêts*
		1000 latos								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1922.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	1923.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	1924.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	1925.	472	444	650	1 094	28	110	9 993	1 444	1 524
5	1926.	559	241	625	866	33	163	13 330	1 870	1 925
6	1927.	500	428	701	1 129	57	232	15 083	2 189	1 795
7	1928.	639	493	393	886	114	295	15 639	3 152	1 347
8	1929.	944	742	530	1 272	155	738	18 088	4 027	1 636
9	1930.	1 344	1 032	885	1 917	255	666	21 660	6 020	1 473
10	1931.	1 464	962	826	1 788	342	826	26 599	6 743	1 229
11	1932.	462	656	548	1 204	25	533	20 121	5 186	826
12	1933.	713	805	624	1 429	24	631	16 613	4 165	468
13	1934.	763	573	504	1 077	7,0	561	15 613	3 651	515
14	1935.	899	1 007	950	1 957	10	1 197	15 587	3 555	386
15	1936.	897	655	859	1 514	49	902	12 591	3 751	86
16	Starp tiem: *dont:*									
17	„Izstāde"	17	0,1	0,8	0,9	—	1,1	326	103	—
18	Jūrnieku	1,4	5,4	17	22,4	0,6	3,1	81	—	—
19	Latvijas apvien. namīpašn.	2,3	0,1	0,1	0,2	—	—	134	0,8	—
20	Latvijas namīpašnieku . .	0,8	—	0,0	0,0	—	0,1	19	—	—
21	Latvijas tekstilrūpn. . . .	26	12	24	36	1,3	4,1	147	240	—
22	Pie Latv. tirdzn. un rūpn. b.	30	8,9	64	72,9	0,0	8,9	197	366	—
23	Latvju	7,0	0,4	1,6	2,0	—	3,5	266	—	2,5
24	I. Rīgas	51	51	173	224	46	299	59	552	—
25	III. Rīgas	49	0,4	0,5	0,9	0,2	34	404	69	—
26	Rīgas-Baltijas	5,3	8,4	19	27,4	—	4,9	668	0,1	—
27	Rīgas un Pārdaugavas . .	171	33	338	371	—	61	934	—	—
28	Rīgas pilsētas	14	53	11	64	—	52	715	—	—
29	Rīgas rūpnieku	5,2	20	12	32	—	30	333	—	—
30	Rīgas tirg. un rūpn. . .	53	3,3	1,3	4,6	—	10	805	—	60
31	Rūpniecības	48	46	65	111	0,6	78	3,4	758	—
32	Vidzemes	327	247	40	287	0,5	222	5 539	1 314	16
33	II. Vidzemes	11	—	15	15	—	0,5	161	—	—
34	III. Vidzemes	37	84	—	84	—	33	914	—	—
35	„Diskonts"	12	14	72	86	0,1	3,6	29	176	—
36	Jelgavas	11	65	1,3	66,3	—	21	567	80	—
37	Liepājas tirg. un rūpn. . .	13	0,3	3,5	3,8	—	6,6	157	92	7,5
38	Rūjienas	5,0	2,3	—	2,3	—	26	133	—	—

zīme bilancē ir ievērojami lielāka nekā gada sākumā, un tagad tie ir vairāk nekā puse no pasīva. Starp noguldījumiem visvairāk ir tekoši rēķini — 10,7 milj. ls, termiņa noguldījumi — 2,0 un beztermiņa (vai krājnoguldījumi) — 0,72 milj. ls; šie dažādie noguldījumi savstarpīgās kreditbiedrībās ir vairāk nekā akciju komercbankās.

Aizņēmumi pārskata gada sākumā bija 9,465 milj. ls un gada beigās — 5,182, vai par 4,283 milj. ls mazāk; aizņēmumi samazinājušies gandrīz līdz pusei, un to nozīme nokritusi no nepilnas $^1/_3$ līdz $^1/_5$ no pasīva. Lielie aizņēmumi bija tām kreditiestādēm, kas 1935. gadā likvidējās, jo to bilancēs aizņēmumi bja apmēram 70% no pasīva kopsummas, bet kreditbiedrības, kas vēl pastāv, savus aizņēmumus atmaksā. (Likvidējamās kreditbiedrībās š. g. aizņēmumi bija 3,6 milj. ls.) Akciju komercbankās aizņēmumiem ir vēl mazāka nozīme, un atsvabināšanās no aizņēmumiem tagad ir raksturīga parādība. Kreditiestādēm tagad pietiekošos apmēros ir savi līdzekļi — kapitāli un noguldījumi, un tādēļ aizņēmumi tām vairs nav vajadzīgi. Savus aizņēmumus kreditbiedrības saņēmušas gandrīz vienīgi Latvijas Bankā — 4,8 milj. ls; arī iepriekšējos gados visi aizņēmumi bija saņemti mūsu centrālā naudas iestādē; tām nelielām summām, kas dabūtas

aktīvi 1922.—1936. g.

mutuel de 1922 à 1936.

Prēts		Korespondenti *Correspondants*			Protestēti vekseļi *Lettres de change protestées*	Nekustams īpašums *Immeubles*	Inventārs *Inventaire*	Tekoši izdevumi *Dépenses courantes*	% un komisija *% et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Nodaļas *Succursales*	Pārējie aktīvi *Autres actifs*	Bilance *Bilan*
Akreditīvi *Accréditifs*	Kopa *Total*	Iekšzemes *Intérieur*	Ārzemju *Etranger*	Kopā *Total*									
en 1000 de Ls													
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
.	600	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3 400
.	2 815	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6 600
.	6 900	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	12 100
—	12 961	77	101	178	28	1 351	89	30	76	43	—	72	16 532
—	17 125	243	322	565	65	1 726	118	37	93	144	—	196	21 690
11	19 078	147	589	736	100	3 203	153	38	117	254	—	374	25 971
8	20 146	243	394	637	41	3 586	159	24	130	250	—	1 439	28 346
14	23 765	275	120	395	38	3 930	319	28	128	220	—	1 412	33 344
—	29 153	403	261	664	23	4 316	356	74	141	285	—	1 160	40 354
25	34 596	289	220	509	57	4 499	223	22	110	294	—	888	45 618
15	26 148	140	121	261	78	4 420	316	33	149	520	—	1 556	35 705
19	21 265	12	200	212	82	4 686	265	41	138	1 317	—	2 781	33 584
29	19 808	29	216	245	3,4	5 119	163	21	54	255	—	1 255	29 331
—	19 528	68	183	251	12	5 090	150	13	67	724	—	960	30 858
—	16 428	43	240	283	16	4 365	108	33	68	405	—	329	25 397
—	429	—	—	—	—	—	—	—	2,9	5,4	—	21	477
—	81	—	—	—	—	—	0,1	0,1	—	0,6	—	—	109
—	134,8	—	—	—	—	—	0,7	—	—	—	—	—	138
—	19	—	—	—	—	—	0,1	—	0,0	0,1	—	0,0	20
—	387	8,7	15	23,7	0,9	—	13	2,9	—	4,4	—	8,1	507
—	563	31	4,7	35,7	—	—	7,7	0,1	—	4,0	—	—	722
—	268,5	—	—	—	1,7	—	2,7	—	0,9	6,2	—	—	293
—	611	0,2	196	196,2	—	2 070	9,2	2,2	3,1	12	—	—	3 524
—	473	—	1,3	1,3	—	248	9,4	—	—	11	—	238	1 065
—	668,1	—	—	—	—	58	1,4	—	2,4	1,3	—	0,0	769
—	934	—	—	—	—	175	12	—	—	5,8	—	0,7	1 731
—	715	—	—	—	13	119	6,8	20	38	3,3	—	—	1 045
—	333	—	—	—	—	—	3,6	—	1,5	15	—	0,4	421
—	865	—	—	—	—	366	23	—	4,0	3,8	—	0,1	1 330
—	761,4	1,8	12	13,8	—	—	5,2	—	—	4,2	—	—	1 022
—	6 869	—	11	11	—	1 060	—	7,1	7,8	198	—	—	8 989
—	161	—	—	—	—	—	0,3	—	0,2	—	—	—	188
—	914	—	—	—	—	81	8,1	—	2,4	0,4	—	43	1 203
—	205	1,2	0,1	1,3	—	—	1,8	0,3	—	0,1	—	10	320
—	647	—	—	—	—	160	1,7	—	3,4	117	—	7,7	1 035
—	256,5	—	—	—	—	28	1,4	0,7	0,9	2,5	—	—	313
—	133	—	—	—	—	—	0,2	—	—	9,5	—	—	176

dažādās citās kreditiestādēs, nav nekādas nozīmes. Korespondentu rēķini savstarpīgās kreditbiedrībās ir mazi un tiem nekādas lielas nozīmes nav.

Aktīvs.

Actifs.

Gandrīz visi aktīva posteņi samazinājušies, un struktūras ziņā nav lielu pārgrozību. Aizdevumi, tāpat kā līdz šim, ir lielākais aktīva postenis; gada laikā tie samazinājušies no 19,5 līdz 16,4 milj. ls, vai par 3,1 milj. ls. Procentos no aktīva kopsummas tie nav mainījušies un ir ap $^2/_3$ bilances. Likvidējamās savstarpīgās kreditbiedrībās aizdevumi 1936. g. sākumā bija 3,9 milj. ls, un visu aizdevumu kopsumma gada laikā būs pavairojusies. Savstarpīgo kreditbiedrību aizdevumu operācijas ir īpaši vekseļu diskonts, ja tam vēl pieskaita arī speciālus tekošus rēķinus, kas nodrošināti ar vekseļiem, tad šīs operācijas ir 94,1% no kopējās aizdevumu summas. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, vekseļu operāciju nozīme pavairojusies, lai gan absolūtos skaitļos tās samazinājušās. No pārējiem aizdevumu nodrošinājumu veidiem jāmin preces — 3,2% no visiem nodrošinājumiem, nekustamas mantas obligācijas — 2,6% un citi nodroši-

№ 53. Savstarpīgo kreditbiedrību

№ 53. Prêts des sociétés de crédit

№№	1. janvārī / Nodrošinājumi	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936
		1000 latos — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Diskontēti vekseļi	21 660	26 599	20 121	16 613	15 190	15 587	12 590
2	Speciāli tekoši rēķini, nodrošināti ar:	6 020	6 743	5 188	4 165	3 663	3 555	3 751
3	a) obligācijām uz lauku nekustamiem īpašum.	229	335	189	254	252	136	139
4	b) obligācijām uz pilsētu nekustamiem īpašum.	1 235	861	929	864	450	387	225
5	c) lauksaimniecības inventāru	20	—	—	—	—	—	—
6	d) rūpniecības inventāru	7	45	3	—	—	—	—
7	e) precēm un to dokumentiem	743	1 985	278	108	221	374	523
8	f) vekseļiem	2 810	2 737	2 343	1 718	1 499	1 458	2 863
9	g) citām vērtībām	976	780	1 446	1 221	1 241	1 200	1
10	Aizdevumi pret:	1 473	1 254	841	487	954	386	85
11	a) galviniekiem	159	30	—	148	424	6,7	3
12	b) obligācijām uz lauku nekustamiem īpašumiem	—	—	19	6	16	22	—
13	c) obligācijām uz pils. nekustamiem īpašumiem	559	355	345	207	214	226	67
14	d) lauksaimniecības inventāru	29	239	197	16	—	1,8	—
15	e) rūpniecības inventāru	—	—	—	—	—	76	—
16	f) precēm un to dokumentiem	351	317	177	28	10	9,4	9
17	g) citām vērtībām	375	288	88	63	261	44	6
18	h) preču akreditīvi	—	25	15	19	29	—	—
19	Kopā	29 153	34 596	26 150	21 265	19 807	19 528	16 426

nājumi. Pēc atsevišķām aizņēmēju grupām savstarpīgās kreditbiedrības visvairāk aizdevušas namsaimniekiem — 6,8 milj. ls — 41,5% no visiem aizdevumiem; sevišķi daudz tiem izsniegusi viena lielākā Rīgas kreditbiedrība. Šiem namsaimniekiem pa lielākai daļai vēl ir arī kāda blakus nodarbošanās — rūpniecība, tirdzniecība vai būvniecība. Otrā vietā ir aizdevumi tirdzniecībai — 3,4 milj. ls — 20,4%; arī rūpniecībai izsniegti 18,6% no visiem aizdevumiem. Lauksaimniecībai un citām nozarēm aizdotas samērā mazas summas. Atsevišķās savstarpīgās kreditbiedrības savus aizdevumus sadala dažādi, tomēr tādas kreditiestādes, kas kreditētu tikai vienu nozari, gandrīz nemaz nav.

No pārējiem lielākiem savstarpīgo kreditbiedrību posteņiem jāmin nekustama manta — 4,365 milj. ls, vai 17,2% no bilances kopsummas; gada laikā nekustama manta samazinājās par 0,725 milj. ls, kas bija pa lielākai daļai likvidējamām kreditbiedrībām. Tomēr tās nozīme bilancē vēl arvien ir liela. Vērtspapīru savstarpīgām kreditbiedrībām ir maz — 0,902 milj. ls, un pret iepriekšējo gadu tie ir samazinājušies; sevišķi liels vērtspapīru portfelis ir divām kreditbiedrībām, bet pārējām to ir samērā maz. Visvairāk ir Rīgas Hipotēku biedrības ķīlu zīmes — 0,2 milj. ls, 1931. g. ceļu aizņēmumu obligācijas — 0,183 milj. ls, 6% valsts kreditzīmes — 0,183 milj. ls, Latvijas Hipotēku ban-

№ 54. Aizdevumu sadalījums pēc saimniecības nozarēm.

№ 54. Répartition des prêts par branches économiques.

№№	Nozares *Branches* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Rūpniecībai *Industrie*	Tirdzniecībai *Commerce*	Namsaimniecībai *Possesion d'immeubles*	Lauksaimniecībai *Agriculture*	Kreditiestādēm *Institution de crédit*	Pārējiem *Autres*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1934.	3 751	4 634	5 265	3 994	47	2 116	19 807
2	1935.	3 610	3 778	6 312	3 779	67	1 981	19 527
3	1936.	3 050	3 360	6 818	1 506	64	1 628	16 426
		Procentos — *en* %						
4	1934.	18,94	23,40	26,58	20,16	0,24	10,68	100,0
5	1935.	18,49	19,35	32,32	19,35	0,34	10,15	100,0
6	1936.	18,57	20,46	41,51	9,17	0,39	9,90	100,0

aizdevumi.

mutuel.

Au 1. janvier	*Couverture*
10	
Lettres de change escomptées	
Couverture des comptes courants spéciaux par:	
a) obligations sur immeubles à la campagne	
b) obligations sur immeubles dans les villes	
c) inventaire agricole	
d) inventaire industriel	
e) marchandises et documents sur marchandises	
f) lettres de change	
g) autres garanties	
Prêts sur:	
a) garants	
b) obligations sur immeubles à la campagne	
c) obligations sur immeubles dans les villes	
d) inventaire agricole	
e) inventaire industriel	
f) marchandises et documents sur marchandises	
g) autres valeurs	
h) crédit sur marchandises	
Total	

kas ķīlu zīmes — 0,128 milj. ls, Valsts Zemes bankas ķīlu zīmes — 0,111 milj. ls un citi vērtspapīri. Vērtspapīru portfelis pēc sava sastāva daudz neatšķiras no akciju komercbankām; pēdējās vienīgi vairāk ir dažādu citu uzņēmumu akcijas un dalības naudas. Brīvo līdzekļu kreditbiedrībām tagad ir diezgan daudz — 2,4 milj. ls, vai

№ 55. Savstarpīgo kreditbiedrību aizdevumi 1930.—1936.

№ 55. Prêts des sociétés de crédit mutuel de 1930 à 1936.

№№	Gadi *Années*	Vekseļi *Lettres de change*	Preces *Marchandises*	Obligācijas *Obligations*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1930. .	24 470	1 094	2 023	1 566	29 153
2	1931. .	29 336	2 327	1 551	1 382	34 596
3	1932. .	22 464	470	1 482	1 734	26 150
4	1933. .	18 331	155	1 331	1 448	21 265
5	1934. .	16 689	260	932	1 926	19 807
6	1935. .	17 045	383	771	1 329	19 528
7	1936. .	15 453	532	432	9	16 426
		Procentos — *en %*				
8	1930. .	83,9	3,8	6,9	5,4	100,0
9	1931. .	84,8	6,7	4,5	4,0	100,0
10	1932. .	85,9	1,8	5,7	6,6	100,0
11	1933. .	86,2	0,7	6,3	6,8	100,0
12	1934. .	84,3	1,3	4,7	9,7	100,0
13	1935. .	87,3	2,0	3,9	6,8	100,0
14	1936. .	94,1	3,2	2,6	0,1	100,0

№ 56. Vērtspapīru portfelis savstarpīgās kreditbiedrībās 1935.—1936. g. 1. janvārī.

№ 56. Portefeuille des valeurs mobilières des sociétés de crédit mutuel au 1. janvier 1935 et 1936.

№№	Vērtspapīri — 1. janvārī	1935.	1936.
		1000 ls	
1	2	3	4
1	Latvijas hipotēku bankas ķīlu zīmes	113	128
2	Valsts zemes bankas ķīlu zīmes .	85	111
3	1931. g. ceļu aizņēmuma obligāc.	176	183
4	6% valsts kreditzīmes	170	183
5	Rīgas hipotēku b-bas ķīlu zīmes .	183	200
6	Rīgas pils. kreditb-bas ķīlu zīmes	121	40
7	Latvijas tirdzn.-rūpn. bankas akc.	3,2	3,1
8	Latvijas tautas bankas akcijas . .	1,1	0,3
9	Latv. ziņu biroja dalību zīmes .	—	0,0
10	Latv. savstarp. ugunsapdroš. b-bas akcijas	—	9,9
11	Latvijas hipotēku b-bas ķīlu zīmes	—	1,5
12	Obligācijas uz nekustam. īpašum.	315	43
13	Rezerves kap. vērtspapīru kuponi	0,5	—
14	Dažādas akcijas	28	—
15	Kopā	1 196	903

9,5% no bilances. Starp brīviem līdzekļiem bez skaidras naudas un tekošiem rēķiniem Latvijas Bankā par lielākām summām ir arī tekoši rēķini citās kreditiestādēs — 0,859 milj. ls. Ārzemju naudas, vekseļu un čeku kreditbiedrībās ir maz.

Financiālie rezultāti.

Resultats financières.

Ieņēmumi savstarpīgās kreditbiedrībās 1935. gadā ir nedaudz samazinājušies — par 0,483 līdz 1,875 milj. ls; pārskata gadā samazinā-

№ 57. Savstarpīgo kreditbiedrību ieņēmumi un izdevumi.

№ 57. Recettes et dépenses des sociétés de crédit mutuel.

№№	Gadi *Années*	Ieņēmumi *Recettes*	Izdevumi *Dépenses*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*	
1	2	3	4
1	1925.	.	2 391
2	1926.	.	2 922
3	1927.	.	4 092
4	1928.	.	3 291
5	1929.	4 195	3 707
6	1930.	4 558	4 110
7	1931.	3 892	4 437
8	1932.	3 082	4 744
9	1933.	2 484	3 120
10	1934.	2 350	2 353
11	1935.	1 870	1 759

№ 58. Savstarpīgo kreditbiedrību ieņēmumi
№ 58. *Recettes des sociétés de crédit mutuel*

№№	Ieņēmumi \ Gadi	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		1000 ls — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	I. Iepriekšējo gadu peļņas atlikums	—	26	24	—	2,4	7,6	4,5
2	II. Saņemtie un vēl saņemamie augļi	3 345	3 751	3 187	2 298	1 708	1 625	1 401
3	1. par vekseļu diskontu	2 326	2 721	2 433	1 782	1 336	1 246	1 031
4	2. par speciāliem tekošiem rēķiniem	469	514	437	316	227	278	277
5	3. par dažādiem aizdevumiem	356	318	188	110	93	39	8,2
6	4. par korespondentu rēķiniem	50	44	24	17	2,3	2,9	3,3
7	5. par noguldījumiem	71	92	52	45	30	36	43
8	a) Latvijas Bankā	20	24	8	14	4,4	8,1	10
9	b) citās kreditiestādēs	51	67	44	31	26	27	33
10	c) ārzemēs	0	1	0	—	—	0,2	—
11	6. par vērtspapīriem	49	56	48	12	16	24	38
12	7. pārējie	24	6	5	16	3,0	0,4	0,3
13	III. Komisijas	165	197	165	127	137	141	134
14	IV. Kursu starpības	179	163	106	154	72	93	57
15	1. Uz valūtas operācijām	63	41	42	21	53	50	43
16	2. Uz korespondentu rēķiniem	115	87	60	52	11	5,0	3,3
17	3. Uz vērtspapīriem	1	33	4	5	5,6	38	11
18	4. Pārējie	0	2	—	76	2,0	0,3	—
19	V. Dažādi ienākumi	506	447	434	503	567	491	278
20	1. Norakstīto prasību atmaksa	152	109	105	139	322	191	48
21	2. Ienākumi no nekustamas mantas	271	282	292	237	191	244	192
22	3. Ienākumi no seifiem	10	6	6	6	8,4	7,0	8
23	4. Pārējie	73	50	31	121	46	49	30
24	VI. Zaudējums	43	258	799	1 740	772	106	8,4
25	Kopā	4 238	4 842	4 715	4 822	3 258	2 464	1 883

№ 59. Savstarpīgo kreditbiedrību izdevumi
№ 59. *Dépenses des sociétés de crédit mutuel*

№№	Izdevumi \ Gadi	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		1000 ls — *En 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nomaksātie un vēl maksājamie augļi	1 993	2 275	2 031	1 530	1 131	1 074	855
2	1. Par noguldījumiem	297	377	371	265	150	143	156
3	2. Par ārzemju banku noguldījumiem	—	1	1	—	—	—	0,1
4	3. Par tekošiem rēķiniem	862	1 025	886	581	427	444	448
5	4. Par klientu speciāliem tekošiem rēķiniem	29	57	12	—	2,4	20	1,6
6	5. Par pārdiskontētiem vekseļiem	129	110	499	500	402	354	211
7	6. Par korespondentu rēķiniem	503	507	62	22	5,3	34	5,5
8	7. Par bankas speciāliem tekošiem rēķiniem	133	165	175	146	123	66	32
9	8. Par citiem aizņēmumiem	27	33	25	13	16	12	0,4
10	9. Pārējie	13	—	—	3	5,0	1,1	—
11	Pieskaitīti augļi rezerves kapitāliem	3	4	9	8	9,4	4,9	6,8
12	Norakstījumi	407	407	1 020	2 070	1 061	353	78
13	1. Protestēti vekseļi	262	151	482	702	128	111	39
14	2. Garantijas	—	50	1	5	0,8	—	—
15	3. Pārējās apšaubāmās prasības	41	183	425	1 331	833	216	18
16	4. Kursa zaudējumi	1	0	21	1	70	1,5	0,6
17	a) uz valūtas operācijām	—	0	5	1	4,9	1,5	0,1
18	b) uz vērtspapīriem	1	0	16	—	65	—	0,5
19	5. Amortizācija	20	23	89	20	20	19	20
20	6. Pārējie	83	—	2	1	9,4	5,7	0,2
21	Dažādi izdevumi	1 204	1 424	1 377	1 136	919	921	819
22	1. Alga vēlētiem darbiniekiem	239	214	181	191	185	193	168
23	2. Alga kreditbiedrību ierēdņiem	628	740	733	481	388	386	322
24	3. Telpu īre	81	84	90	78	65	57	47
25	4. Telpu apkurināšana, apgaismoš. un apkopšana	61	16	28	26	17	15	12
26	5. Slimokasei, ierēdņu pabalstu fondam	28	36	33	36	39	32	30
27	6. Kantora izdevumi	106	91	89	49	44	47	46
28	7. Zīmog- un citi nodokļi	60	65	80	82	78	47	68
29	8. Pārējie izdevumi	101	178	143	193	103	144	126
30	Peļņa	531	732	278	78	138	111	124
31	Kopā	4 238	4 842	4 715	4 822	3 258	2 464	1 883

1929.—1935. g.
de 1929 à 1935.

Années / *Recettes*	10
I. Reste du bénéfice de l'année préced.	
II. Intérêts reçus et encore à recevoir pour:	
1. lettres de change escomptées	
2. comptes courants spéciaux	
3. divers prêts	
4. comptes des correspondants	
5. dépôts	
a) à la banques de Lettonie	
b) en autres institutions de crédit	
c) à l'étranger	
6. valeurs mobilières	
7. autres	
III. Commission	
IV. Différence de change sur:	
1. opérations de valeurs	
2. comptes des correspondants	
3. valeurs mobilières	
4. autres	
V. Recettes diverses	
1. remboursement de demandes amorties	
2. recettes des immeubles	
3. recettes des safes	
4. autres	
VI. Perte	
Total	

1929.—1935. g.
de 1929 à 1935.

Années / *Dépenses*	10
Intérêts payés et encore payables pour:	
1. dépôts	
2. dépôts dans les banques étrangères	
3. comptes courants	
4. comptes courants spéciaux chez les clients	
5. lettres de change réescomptées	
6. comptes des correspondants	
7. comptes courants spéciaux des banques	
8. autres emprunts	
9. autres	
Intérêts ajoutés aux capitaux de reserve	
Amortissements	
1. lettres de change	
2. garanties	
3. autres exigences incertaines	
4. pertes de change	
a) sur opérations des valeurs	
b) sur valeurs mobilières	
5. amortissements	
6. autres	
Dépenses diverses	
1. traitement au personnel en fonction choisie	
2. appointements aux employés des soc. de créd.	
3. loyer des localités	
4. chauffage, éclairage et service des localités	
5. caisses-maladie aux fonds de secours des empl.	
6. dépenses de bureau	
7. droits de timbre et autres impôts	
8. autres dépenses	
Bénéfice	
Total	

№ 60. Savstarpīgo kreditbiedrību izdevumi.
№ 60. Dépenses des sociétés de crédit mutuel.

№№	Izdevumi *Dépenses* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Operātīvie *Opératives*	Tekošie *Courantes*	Kopā *Total*
		1000 ls		
1	2	3	4	5
1	1929.	2 403	1 304	3 707
2	1930.	2 686	1 424	4 110
3	1931.	3 060	1 377	4 437
4	1932.	3 608	1 136	4 744
5	1933.	2 201	919	3 120
6	1934.	1 432	921	2 353
7	1935.	940	819	1 759

jās visi galvenie ieņēmumu avoti, kā komisijas, kursu starpība, ieņēmumi no nekustamas mantas, bet par lielāko summu samazinājās augļi: 1934. g. tie bija $1,_{625}$ milj. ls, bet 1935. g. — $1,_{401}$, vai par $0,_{224}$ milj. ls mazāki; visvairāk samazinājās aizdevumu augļi. Arī dažas savstarpīgās kreditbiedrības pazeminā ja augļu likmes, un līdz ar to samazinājās ieņēmumi. Ieņēmumi no komisijām samazinājās par nelielu summu — no $0,_{141}$ līdz $0,_{134}$ milj. ls. No kursu starpībām savstarpīgās kreditbiedrības nekad nav daudz ieguvušas, un arī 1935. g. nav lieli ieņēmumi. Pārējie ieņēmumi 1934. g. bija $0,_{491}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{278}$ milj. ls; visvairāk samazinājās norakstīto prasību atmaksa — no $0,_{191}$ līdz $0,_{048}$ milj. ls un ieņēmumi no nekustamas mantas — no $0,_{244}$ līdz $0,_{192}$ milj ls; pārējie ieņēmumi ir mazi.

Izdevumi savstarpīgās kreditbiedrībās samazinājās par $0,_{594}$ līdz $1,_{759}$ milj. ls, vai tie samazinājušies par lielāku summu nekā ieņēmumi, un tādēļ financiālie rezultāti ievērojami uzlabojušies. Arī visi lielākie izdevumu posteņi samazinājušies; augļi samazinājās no $1,_{074}$ milj. ls līdz $0,_{855}$ milj. ls, sevišķi aizņēmumu augļi, turpretim noguldījumu un tekošu rēķinu augļi, to lielāka ieplūduma dēļ, pat pavairojās. Norakstījumi savstarpīgās kreditbiedrībās strauji samazinās: lielākie bija 1932. g., bet 1934. g. tie bija $0,_{353}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{078}$ milj. ls. Savstarpīgo kreditbiedrību bilancē nevar palikt protestēti vekseļi, un tie visi jānoraksta zaudējumos, un tādēļ norakstījumu summas pilnos apmēros tagad raksturo tiešos operāciju zaudējumus. Iepriekšējos gados lielas summas norakstīja no dažādām prasībām (akreditīviem), tagad šādi norakstījumi ir niecīgi. Pārējie izdevumi, sevišķi tekošie un administrātīvie izdevumi, pārskata gadā arī strauji samazinājās: 1934. g. tie bija $0,_{921}$ milj. ls un 1935. g. — $0,_{819}$ milj. ls. Visvai-

rāk samazinājās algas. Vēlētiem darbiniekiem un ierēdņiem 1934. g. tās bija 0,579 milj. ls, bet 1935. g. — 0,490 milj. ls. Algas ierēdņiem samazinājās par lielākām summām nekā vēlētiem darbiniekiem. No pārējiem izdevumiem jūtami vēl samazinājās telpu īre un citi.

Tīrie savstarpīgo kreditbiedrību financiālie rezultāti 1935. g. ievērojami uzlabojās: ar zaudējumiem darbības gadu noslēdza 2 kreditbiedrības, bet ar peļņu — 19; vienai savstarpīgai kreditbiedrībai nebija ne peļņas, nedz zaudējuma. Zaudējumi gada laikā strauji samazinājās: 1934. g. tie bija 106.000 ls, bet 1935. g. — 8.400 ls; dažos iepriekšējos gados savstarpīgo kreditbiedrību zaudējumi bija 1,74 milj. ls. Tīrā peļņa, lai arī nelielos apmēros, tomēr pavairojusies no 111.000 līdz 124.000 ls. Arī izmaksātās dividendes summas ir diezgan lielas: no 1935. gada darbības izmaksāja 46.900 ls lielu dividendes summu; to darīja 7 savstarpīgās kreditbiedrības. Izmaksāto dividenžu procenti ir diezgan dažādi un svārstās no 2 līdz 8 procentiem; 2% izmaksāja 3 kreditbiedrības, 4% izmaksāja 2 kreditbiedrības, 5% izmaksāja viena un 8% arī izmaksāja viena savstarpīgā kreditbiedrība. Pārskata gadā savstarpīgo kreditbiedrību stāvoklis uzlabojies; lai gan apgrozījumi un bilances samazinājušās, tomēr ir izredzes, ka nākotnē tās darbosies sekmīgāk nekā līdz šim.

VIII. Komūnālās kreditiestādes.

VIII. Sociétés communales de crédit.

Pie komūnālām kreditiestādēm skaitītas: pilsētu bankas (arī Rīgas pilsētas diskontbanka), pilsētu krājkases un Biržas banka; pēdējā pēc 1935. g. kreditnolikuma pieskaitīta privātām kreditiestādēm, un pārvalde to arī turpmāk darīs, bet pagaidām tā vēl atstāta pie komūnālām. Pie komūnālām jeb pašvaldību kreditiestādēm vēl vajadzēja skaitīt vienu pagasta krājkasi; agrāk šādu krājkasu bija vairāk, bet viena pēc otras tās pārvērtās par krājaizdevu s-bām un tādēļ tām arī pieskaitīja.

Komūnālo kreditiestāžu skaits.

Nombre des sociétés communales de crédit.

Jau trīs gadus komūnālo kreditiestāžu skaits nav mainījies; 1936. g. sākumā darbojās 10 iestādes: 2 ir pilsētu bankas — Rīgā un Rīgas Jūrmalā, 7 krājkases — Rīgā, Liepājā, Jelgavā, Cēsīs, Tukumā, Smiltenē un Rūjienā, un viena — Rīgas Biržas banka. Iepriekšējos gados likvidējušās 5 komūnālās kreditiestādes: viena Liepājas Biržas banka — pārvērtās par akciju komercbanku, 2 izsludināja par maksātnespējīgām un nonāca konkursā (vienu — Ventspils pilsētas banku 1936. g. pārņēma Latvijas Kreditbanka) un 2 — uzsāka likvidāciju pēc pilsētas domes lēmuma. Komūnālām kreditiestādēm lielākā nozīme ir Rīgā, jo Rīgas pilsētas diskonta banka, Rīgas Biržas banka un Rīgas pilsētas krājkase ir vecas kreditiestādes, kurām krājējos liela uzticība, un tādēļ tām ir plaši līdzekļi aktīvām operācijām.

Bilance.

Bilan.

Komūnālo kreditiestāžu bilance pēc samazināšanās 1931. un 1932. g. atkal strauji pavairojusies, un 1935. g. sākumā tā bija

№ 61. Likvidētās komūnālās kreditiestādes.

№ 61. Sociétés communales de crédit liquidées.

№№	Komunālās kreditiestādes *Sociétés communales de crédit*	Uzsākta likvidācija *Liquidation commencée*	Pabeigta likvidācija *Liquidation finie*	Likvidācijas veids *Modes de liquidation*
1	2	3	4	5
1	Ventspils pilsētas banka . .	1932.[1]) 19. XII.	—	Ar 1936. g. 12. VI. pārņēmusi Latv. kreditb. V. V. 130.[1])
2	Subates pilsētas krājkase . .	1934. 18. I.	—	Maksātnespējīga
3	Jelgavas pils. draudzes banka	1930. 2. I.	—	Uzsāka darbību Jelg. pils. lomb.
4	Talsu pilsētas krājkase . . .	1931.	1932. 3. VII.	Pēc pilsētas domes lēmuma
5	Liepājas biržas banka . . .	1922.	—	Pārvērsta par a/b (Liepājas Banka).

[1]) Izsludināta par maksātnespējīgu. — *Reconnue insolvable.*

№ 62. Komūnālo kreditiestāžu skaits un kustība.

№ 62. Nombre et mouvement des affaires des sociétés communales de crédit.

№№	Gadi — *Années*	No jauna nodibinātas *Nouvellement fondées*	Pārvērtušās par akciju bankām *Autres instit. de crédit changées en banques anonymes*	Likvidējušās *Liquidées*	Izsludinātas par maksātnespējīgām *Reconnues insolvables*	Darbojas (gada beigās) *En fonction (à la fin de l'année)*
		Komūnālo kreditiestāžu skaits — *Nombre des sociétés communales de crédit*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1919.	—	—	—	—	8
2	1920.	—	—	—	—	8
3	1921.	—	—	—	—	8
4	1922.	—	1	—	—	7
5	1923.	—	—	—	—	7
6	1924.	—	—	—	—	7
7	1925.	2	—	—	—	9
8	1926.	—	—	—	—	9*)
9	1927.	3	—	—	—	12
10	1928.	—	—	—	—	12
11	1929.	—	—	—	—	12
12	1930.	1	—	1	—	12
13	1931.	1	—	1	—	12
14	1932.	—	—	—	1	11
15	1933.	—	—	—	1	10
16	1934.	—	—	—	—	10
17	1935.	—	—	—	—	10

29,3 milj. ls, bet beigās — 32,2, vai pavairojusies par 2,9 milj. ls — 10%. Bilances pavairojās vecās kreditiestādēs, jo gada laikā to skaits nav mainījies. Lielākā bilance visu laiku bija Rīgas Biržas bankai, un 1936. g. sākumā tā bija 12,5 milj. ls; otrā vietā ir pilsētu bankas — 11,8 milj. ls, bet mazākās bilances ir pilsētu krājkasēm — 7,9 milj. ls. Visām trim pašvaldību kreditiestāžu grupām bilances 1935. gadā pavairojās, bet

№ 63. Komūnālo kreditiestāžu bilances.

№ 63. Bilans des sociétés communales de crédit.

№№	Nosaukums *Dénomination* / 1. janvārī *au 1. janvier*	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936.
		1000 ls						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Pilsētu bankas — *Banques municipales*						
1	Jelgavas pilsētas draudzes banka	165	—	—	—	—	—	—
2	Rīgas Jūrmalas pilsētas banka	538	591	562	552	532	494	548
3	Rīgas pilsētas diskonta banka	9 508	10 667	5 854	6 805	9 355	10 977	11 283
4	Ventspils pilsētas banka	2 336	2 928	2 767	—	—	—	—
		Pilsētu krājkases — *Caisses d'épargne municipales*						
5	Cēsu pilsētas krājkase	9	10	32	46	57	76	81
6	Jelgavas pilsētas krājkase	1 269	1 589	1 504	1 435	1 376	1 480	1 703
7	Liepājas pilsētas krājkase	1 040	1 256	1 118	1 099	1 131	1 324	1 686
8	Rīgas pilsētas krājkase	3 258	3 544	2 977	2 661	2 776	3 213	4 292
9	Rūjienas pilsētas krājkase	—	—	10	13	12	17	28
10	Smiltenes pilsētas krājkase	—	8	6	9	16	18	24
11	Subātes pilsētas krājkase	67	84	84	68	—	—	—
12	Talsu pilsētas krājkase	6	6	—	—	—	—	—
13	Tukuma pilsētas krājkase	54	39	39	34	34	36	57
		Biržas bankas — *Banque de la Bourse*						
14	Rīgas Biržas banka	16 777	16 901	7 975	9 022	10 628	11 621	12 453
15	Kopā *Total*	35 027	37 623	22 928	21 744	25 917	29 256	32 155
16	Rīgā	29 543	31 112	16 806	18 488	22 759	25 811	28 028

*) Talsu pilsētas krājkase sāka darboties 1926. g., bet darbības gadu noslēdza tikai 1927. gadā.

№ 64. Komūnālo kreditiestāžu

№ 64. Passifs des sociétés

№№	1. janv. kreditiestāžu grupas *Groupes des sociétés de crédit au 1. janvier*	Pasīva rēķini *Comptes d. passifs*	Kapitāli — *Capitaux*					Noguldījumi — *Dépôts*				Aizņē		
												Vekseļi *Lettres de change*		
			Pamata *Fondamental*	Rezerves *De réserve*	Speciāls rezerves *Spécial de réserve*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*	Termiņa *A terme*	Beztermiņa *Sans terme*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Kopā *Total*	Latv. Bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres instit. de crédit*	Kopā *Total*
			1000 latos											
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Pilsētu bankas	1925.	404	36	0	0	440	1 554	134	1 980	3 668	509	—	509
2	*Banques municipales*	1926.	736	48	0	0	784	1 575	122	2 621	4 318	1 123	—	1 123
3		1927.	784	70	1	0	855	430	158	1 923	2 511	1 689	—	1 689
4		1928.	894	82	1	1	978	555	166	3 380	4 101	1 293	—	1 293
5		1929.	973	100	3	2	1 078	837	190	4 392	5 419	2 169	181	2 350
6		1930.	1 096	128	6	3	1 233	1 167	79	5 461	6 707	2 051	149	2 200
7		1931.	1 173	142	2	135	1 452	1 878	75	6 472	8 425	1 232	161	1 393
8		1932.	1 542	148	2	137	1 829	1 264	49	2 592	3 905	832	—	832
9		1933.	1 036	41	2	4	1 083	1 273	40	3 485	4 798	391	5	396
10		1934.	1 038	57	72	16	1 183	1 885	40	4 996	6 921	412	—	412
11		1935.	1 094	67	2	16	1 179	2 127	36	7 156	9 319	100	5,9	112
12		1936.	1 129	78	2,4	23	1 233	2 639	97	6 241	8 977	103	33	136
13	Pilsētu krājkases	1925.	107	5	1	—	113	164	487	354	1 005	222	1	223
14	*Caisses d'épargne municipales*	1926.	139	7	1	—	147	999	624	218	1 841	356	—	356
15		1927.	274	10	—	0	284	626	848	261	1 735	460	—	460
16		1928.	289	10	0	—	299	454	1 203	544	2 201	535	2	537
17		1929.	336	15	0	0	351	847	1 762	582	3 191	475	—	475
18		1930.	495	24	0	—	519	1 067	2 530	713	4 310	542	4	546
19		1931.	571	33	0	—	604	958	3 371	648	4 977	650	10	660
20		1932.	626	21	0	0	647	619	2 763	299	3 681	886	250	1 136
21		1933.	644	24	0	0	668	443	2 565	749	3 757	722	4	726
22		1934.	658	24	0	—	682	414	2 668	771	3 853	665	4	669
23		1935.	691	28	0	—	719	488	3 030	973	4 491	651	4	655
24		1936.	691	34	0,4	—	725	601	3 734	1 528	5 863	733	22	755
25	Rīgas Biržas banka	1925.	1 343	43	—	—	1 386	224	1	2 365	2 590	816	—	816
26	*Banque de la Bourse*	1926.	1 444	55	—	20	1 519	209	1	2 339	2 549	1 356	—	1 356
27		1927.	1 506	69	60	58	1 693	241	1	2 611	2 853	1 465	—	1 465
28		1928.	1 526	76	100	100	1 802	240	1	4 186	4 427	1 465	—	1 465
29		1929.	1 560	82	—	303	1 945	283	1	4 648	4 932	1 488	—	1 488
30		1930.	1 647	93	—	467	2 207	397	1	7 140	7 538	1 339	—	1 339
31		1931.	1 672	103	—	485	2 260	402	1	8 079	8 482	1 360	—	2 298
32		1932.	1 672	103	—	408	2 183	253	1	3 009	3 263	559	—	876
33		1933.	1 672	103	807	397	2 979	170	1	3 992	4 163	559	—	559
34		1934.	1 672	103	487	602	2 864	300	1	4 359	4 660	1 048	—	1 048
35		1935.	1 672	108	393	602	2 775	303	1	5 722	6 026	1 049	—	1 049
36		1936.	1 672	111	393	566	2 742	228	0,5	6 523	6 751	1 040	—	1 040
37	Kopā *Total*	1925.	1 854	84	1	0	1 939	1 942	622	4 699	7 263	1 547	1	1 548
38		1926.	2 319	110	1	20	2 450	2 783	747	5 178	8 708	2 835	—	2 835
39		1927.	2 564	149	61	58	2 832	1 297	1 007	4 795	7 099	3 614	—	3 614
40		1928.	2 709	168	101	101	3 079	1 249	1 370	8 110	10 729	3 293	2	3 295
41		1929.	2 869	197	3	305	3 374	1 967	1 953	9 622	13 542	4 132	181	4 313
42		1930.	3 238	245	6	470	3 959	2 631	2 610	13 314	18 555	3 932	153	4 085
43		1931.	3 416	278	2	620	4 316	3 238	3 447	15 199	21 884	3 242	171	4 351
44		1932.	3 840	272	2	545	4 659	2 136	2 813	5 900	10 849	2 277	250	2 844
45		1933.	3 352	168	809	401	4 730	1 886	2 606	8 226	12 718	1 672	9	1 681
46		1934.	3 368	184	559	618	4 729	2 599	2 709	10 126	15 434	2 125	4	2 129
47		1935.	3 457	203	395	618	4 673	2 918	3 067	13 851	19 836	1 800	10	1 810
48		1936.	3 492	223	396	589	4 700	3 468	3 831	14 292	21 591	1 876	55	1 931

sevišķi pilsētu krājkasēm. Atsevišķo komūnālo kreditiestāžu bilances ļoti dažādas: liela, kā jau minēts, ir Rīgas Biržas bankai; tāpat arī Rīgas pilsētas diskontbankai, turpretim dažām pilsētu krājkasēm tā ir ļoti maza, piemēram, Smiltenes — 24.000 ls; iepriekšējos gados likvidētām pilsētu krājkasēm bilances bija vēl mazākas, tādēļ arī starp atsevišķām kreditiestādēm ir ļoti liela izšķirība un nekāda vidus tipa nav.

pasīvi 1925.—1936. g.
communales de crédit de 1925 à 1936.

mumi — *Emprunts*						Korespondenti - *Corresp.*							
Speciāli tekoši rēķini *Comptes cour. spéciaux*													
Latvijas Bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres instit. de crédit*	Kopā *Total*	Aizņēmumi *Emprunts*	Krediti ārzemēs *Crédits étrangers*	Kopā *Total*	Iekšzemju *Intérieurs*	Ārzemju *Etrangers*	Kopā *Total*	% un komisija % *et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Centrāle *Centrale*	Pārējie pasīvi *Autres passifs*	Bilance *Bilan*
en 1000 de Ls													
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
7	—	7	—	—	516	258	329	587	77	397	—	15	5 700
138	—	138	—	—	1 261	293	195	488	85	400	—	35	7 371
65	—	65	324	—	2 078	193	406	599	41	453	—	56	6 593
51	—	51	157	—	1 501	527	686	1 213	93	502	—	61	8 449
979	—	979	30	—	3 359	870	107	977	130	644	—	65	11 672
1 125	—	1 125	102	—	3 427	61	124	185	167	768	—	60	12 547
1 705	—	1 705	—	—	3 098	153	199	352	225	602	—	32	14 186
1 462	—	1 462	88	0	2 382	89	177	266	132	608	—	61	9 183
413	—	413	—	—	809	3	123	126	142	359	—	40	7 357
737	—	737	—	—	1 149	1	72	73	176	368	—	17	9 887
17	—	17	—	6,2	129	2	63	65	105	529	—	145	11 471
708	17	725	—	—	861	1,1	42	43	96	465	—	156	11 831
32	—	32	—	—	255	9	5	14	2	14	—	39	1 442
101	2	103	—	—	459	—	1	1	8	25	—	41	2 522
100	—	100	21	—	581	13	9	22	4	21	—	78	2 725
68	—	68	—	—	605	8	1	9	46	17	—	14	3 191
120	—	120	41	—	636	3	0	3	56	20	—	27	4 284
126	—	126	41	—	713	7	—	7	65	40	—	49	5 703
114	—	114	—	—	774	8	—	8	86	63	—	24	6 536
85	51	136	—	—	1 272	18	—	18	74	61	—	17	5 770
89	5	94	—	—	820	7	—	7	70	27	—	16	5 365
88	—	88	—	—	757	0	—	0	73	18	—	19	5 402
94	—	94	38	—	787	0	—	0	84	56	—	27	6 164
270	—	270	22	—	1 047	—	—	—	102	69	—	65	7 871
2	—	2	—	—	818	60	2 913	2 973	34	525	—	987	9 313
156	—	156	—	—	1 512	25	1 393	1 418	30	218	—	1 144	8 390
731	—	731	—	—	2 196	678	760	1 438	61	409	—	266	8 916
775	—	775	—	—	2 240	942	839	1 781	66	270	—	415	11 001
1 148	—	1 148	—	—	2 636	976	1 445	2 421	74	338	—	583	12 929
734	—	734	—	—	2 073	978	2 630	3 608	89	370	—	892	16 777
371	—	371	—	938	2 669	22	2 812	2 834	95	422	—	139	16 901
142	—	142	—	317	1 018	7	957	964	30	508	—	9	7 975
140	—	140	—	—	699	5	858	863	25	260	—	33	9 022
346	—	346	—	—	1 394	8	640	648	33	996	—	33	10 628
1	—	1	—	—	1 050	8	658	666	38	1 053	—	13	11 621
201	—	201	—	—	1 241	21	794	815	35	777	—	92	12 453
41	—	41	—	—	1 589	327	3 247	3 574	113	936	—	1 041	16 455
395	2	397	—	—	3 232	318	1 589	1 907	123	643	—	1 220	18 283
896	—	896	245	—	4 855	884	1 175	2 059	106	883	—	400	18 234
894	—	894	157	—	4 346	1 477	1 526	3 003	205	789	—	490	22 641
2 247	—	2 247	71	—	6 631	1 849	1 552	3 401	260	1 002	—	675	28 885
1 985	—	1 985	143	—	6 213	1 046	2 754	3 800	321	1 178	—	1 001	35 027
2 190	—	2 190	—	938	6 541	183	3 011	3 194	406	1 087	—	195	37 623
1 689	51	1 740	88	317	4 672	114	1 134	1 248	236	1 177	—	87	22 928
642	5	647	—	—	2 328	15	981	996	237	646	—	89	21 744
1 171	—	1 171	—	—	3 300	9	712	721	282	1 382	—	69	25 917
112	—	112	38	6,2	1 966	10	721	731	227	1 638	—	185	29 256
1 179	17	1 196	22	—	3 149	22	836	858	233	1 311	—	313	32 155

Pasīvs.
Passifs.

Komūnālo kreditiestāžu pasīva attīstība pārskata gadā ievērojami atšķiras no pārējām kreditiestādēm. Noguldījumi šais iestādēs ir ļoti liela daļa no bilances — 67,1%, bet gada laikā to nozīme nedaudz samazinājās. Kapitālu nozīme arī samazinājās no 16,0% līdz 14,6%. Akciju komercbankās un

№ 65. Komūnālo kreditiestāžu

№ 65. Passifs des sociétés communales

№№	Komūnālo kreditiestāžu nosaukumi *Dénomination des sociétés communales de crédit* / Rēķini *Comptes*	Pasīvs: Kapitāli — *Capitaux*: Pamata *Fondamental*	Rezerves *De réserve*	Speciāls rezerves *Special de réserve*	Pārējie *Autres*	Noguldījumi — *Dépôts*: Termiņa *A terme*	Beztermiņa *Sans terme*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Aizņēmumi: Vekseļi *Lettres de change*: Latvijas Bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres institutions de crédit*
		1000 ls								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Rīgas Biržas banka . . .	1 672	111	393	566	228	0,5	6 523	1 040	—
2	Rīgas Jūrmalas pilsētas banka	220	27	2,4	9,3	3,4	36	74	103	33
3	Rīgas pilsētas diskonta banka .	909	51	—	14	2 636	61	6 167	—	—
	Kopā pilsētu bankas . . . . *Total des banques municipales*	1 129	78	2,4	23	2 639	97	6 241	103	33
4	Cēsu pilsētas krājkase . . .	7,0	0,7	—	—	50	21	—	—	—
5	Jelgavas pilsētas krājkase . .	139	7,5	—	—	—	893	113	436	—
6	Liepājas pilsētas krājkase . .	100	25	0,3	—	199	76	957	241	—
7	Rīgas pilsētas krājkase . . .	441	—	—	—	321	2 721	441	47	—
8	Rūjienas pilsētas krājkase . .	—	0,5	—	0,0	18	8,1	—	—	—
9	Smiltenes pilsētas krājkase .	2,5	—	—	—	12	9,3	—	—	—
10	Tukuma pilsētas krājkase . .	1,8	0,5	0,1	—	0,4	5,3	17	9,0	22
11	Kopā pilsētu krājkases . . . *Total des caisses d'épargne municipales*	691	34	0,4	—	601	3 734	1 528	733	22
12	Visas kopā *Total général*	3 492	223	396	589	3 468	3 831	14 292	1 876	55

savstarpīgās kreditbiedrībās šo posteņu nozīme pavairojās. Aizņēmumu nozīme komūnālās kreditiestādēs pavairojās līdz 9,8%, bet pārējās kreditiestādēs tā samazinājās.

№ 66. Pašu un sveši līdzekļi.

№ 66. Moyens propres et étrangers.

№№	1. janv. *au 1. janvier*	Pašu *Propres*	Sveši *Etrangers*	Kopā *Total*	Pašu *Propres*	Sveši *Etrangers*
		Līdzekļi — *Moyens*: 1000 ls — *en 1000 de Ls*			Procentos - *en %*	
1	2	3	4	5	6	7
1	1923.	492	3 907	4 399	11,2	88,8
2	1924.	666	6 259	6 925	9,6	90,4
3	1925.	1 939	12 426	14 365	13,5	86,5
4	1926.	2 450	13 847	16 297	15,0	85,0
5	1927.	2 832	14 013	16 845	16,8	83,2
6	1928.	3 079	18 078	21 157	14,6	85,4
7	1929.	3 374	23 574	26 948	12,5	87,5
8	1930.	3 959	28 568	32 527	12,2	87,8
9	1931.	4 316	31 619	35 935	12,0	88,0
10	1932.	4 659	16 769	21 428	21,7	78,3
11	1933.	4 730	16 042	20 772	22,8	77,2
12	1934.	4 729	19 455	24 184	19,6	80,4
13	1935.	4 673	22 533	27 206	17,2	82,8
14	1936.	4 701	25 598	30 299	15,5	84,5

Tomēr arī komūnālās kreditiestādēs kapitāli kopā ar noguldījumiem ir vairāk nekā $^4/_5$ visa pasīva. Akciju komercbankās šiem abiem posteņiem bija gandrīz vienāda nozīme, turpretim komūnālās kreditiestādēs ir vairāk noguldījumu. Pārējo pasīvu nozīme komūnālās kreditiestādēs ir maza. Atsevišķās komūnālo kreditiestāžu grupās atsevišķo galveno posteņu nozīme nav vienāda: kapitāliem lielāka nozīme ir Rīgas Biržas bankā — 22,0% no pasīva, mazākā ir pilsētu krājkasēs — 9,2% un pilsētu bankās — 10,4%; noguldījumiem lielākā nozīme ir pilsētu bankās — 74,9% un pilsētu krājkasēs — 74,4%, bet mazākā — Rīgas Biržas bankā — 54,2%; aizņēmumiem lielākā nozīme ir pilsētu krājkasēs — 13,3%, bet mazākā pilsētu bankās — 7,3% un Rīgas Biržas bankā — 10,0%. 1936. g. sākumā:

	Kapitāli	Noguldījumi	Aizņēmumi
	Procentos no bilances		
Pilsētu bankas	10,4	74,9	7,3
Pilsētu krājkases	9,2	74,4	13,3
Biržas banka	22,0	54,2	10,0

Komūnālās kreditiestādēs kapitāliem ir mazāka nozīme nekā pārējās kreditiestādēs,

pasīvi uz 1936. g. 1. I.

de crédit au 1. janvier 1936.

Passifs											Ārpus bilances summas *Sommes en dehors des bilans*	
Emprunts				Korespondenti *Correspondants*								
Spec. tek. rēķini *Comptes courants spéciaux*												
Latvijas Bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres institutions de crédit*	Aizņēmumi *Emprunts*	Krediti ārzemēs *Crédits étrangers*	Iekšzemes *Intérieurs*	Ārzemju *Etrangers*	% un komisija *% et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Centrāle *Centrale*	Pārējie pasīvi *Autres passifs*	Bilance *Bilan*	Inkasso krediti *Incasso créditeurs*	Avaldēbitori un nodrošinājuma komitenti *Avaldébiteurs et commettants de garantie*
en 1000 de Ls												
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
201	—	—	—	21	794	35	777	—	92	12 453	2 092	458
8,3	17	—	—	—	—	6,3	0,5	—	7,8	548	0,1	39
700	—	—	—	1,1	42	90	464	—	148	11 283	409	177
708	17	—	—	1,1	42	96	465	—	156	11 831	409	216
—	—	—	—	—	—	1,5	0,1	—	0,9	81	—	—
40	—	—	—	—	—	73	1,0	—	0,3	1 703	—	—
50	—	—	—	0,0	—	19	1,7	—	17	1 686	—	—
180	—	22	—	—	—	7,7	65	—	46	4 292	—	—
—	—	—	—	—	—	0,3	0,2	—	0,7	28	—	—
—	—	—	—	—	—	—	0,6	—	—	24	—	—
—	—	—	—	—	—	0,6	0,1	—	0,3	57	—	—
270	—	22	—	—	—	102	69	—	65	7 871	—	—
1 179	17	22	—	22	836	233	1 311	—	313	32 155	2 501	674

turpretim noguldījumiem ir lielāka nozīme. Šo kreditiestāžu drošība dibinās uz pilsētu pašvaldību īpašumiem un nodokļu ieņēmumiem.

Kapitāli absolūtos skaitļos ir 4,7 milj. ls; tie nav mainījušies un tādēļ, pārējiem posteņiem pavairojoties, to nozīme samazinās. Pamatkapitālu komūnālās kreditiestādes saņem no pašvaldībām, vai arī biržas komitejas; to papildina ar atskaitījumiem no tīrās peļņas. 1936. g. pamatkapitāls bija 3,492 milj. ls. Pārējie kapitāli, kā rezerves, speciāls rezerves un citi, pa lielākai daļai rodas no tīrās peļņas atskaitījumiem. Rīgas Biržas bankai — 2,742 milj. ls apmērā bija lielākie kapitāli, otrā vietā ir pilsētu bankas — 1,233 milj. ls un pilsētu krājkases — 0,725 milj. ls. Gada laikā Biržas bankā kapitālu kopsumma nedaudz samazinājās, bet pārējās komūnālās kreditiestādēs pavairojās.

Noguldījumu nozīme pasīva struktūrā, kā jau agrāk sacīts, samazinājusies. Tomēr absolūtos skaitļos tie pavairojušies: 1935. g. sākumā tie bija 19,8 milj. ls, bet beigās — 21,6 milj. ls, vai pavairojušies par 1,8 milj. ls. Visvairāk noguldījumi pavairojušies pilsētas krājkasēs — no 4,5 līdz 5,9 milj. ls, vai par 1,4 milj. ls; Biržas bankā — no 6,0 līdz 6,8 milj. ls, vai par 0,8 milj. ls; pilsētu bankās turpretim noguldījumi samazinājušies no 9,32 līdz 8,98 milj. ls. Akciju komercbankās un savstarpīgās kreditbiedrībās starp noguldījumiem visvairāk bija tekoši rēķini; komūnālās kreditiestādēs arī par lielām summām tekoši rēķini. 1936. g. sākumā:

	Tekoši rēķini	Beztermiņa noguld.	Termiņa noguld.	Kopā
		1000 ls		
Pilsētu bankas	6.242	97	2.639	8.977
Pilsētu krājkases	1.528	3.734	601	5.863
Biržas Banka	6.523	1	228	6.751
Kopā	14.292	3.831	3.468	21.591
%	66,2	17,7	16,1	100,0

Komūnālās kreditiestādēs tie ir $^2/_3$ no visiem noguldījumiem; $^1/_3$ tomēr ir termiņa un beztermiņa noguldījumi. Tik liela daļa šo noguldījumu nebija akciju komercbankās, ne savstarpīgās kreditbiedrībās. Sevišķi daudz termiņa un beztermiņa noguldījumu ir pilsētu krājkasēs, turpretim Biržas bankā visvairāk ir tekoši rēķini.

Aizņēmumi komūnālās kreditiestādēs gada laikā pavairojušies no 1,966 līdz 3,149 milj. ls, vai par 1,183 milj. ls; to summa un nozīme strauji pavairojusies. Aizņēmumi visvairāk

№ 67. Komūnālo kreditiestāžu

№ 67. Actifs des sociétés communales

№№	Aktīva rēķini *Comptes d. actifs* / 1. janvārī kreditiestāžu grupas *Groupes des sociétés de crédit au 1. janvier*		Kase *En-caisse*	Tekoši rēķini *Comptes courants*			Ārzemju vekseļi, čeki un nauda *Lettres de change étrang., chèques et monnaies*	Vērtspapīri *Valeurs mobilières*	Aizdevumi		
				Latvijas Bankā *Banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Autres institut. de crédit*	Kopā *Total*			Vekseļi *Lettres de change*	Speciāli tekoši rēķini *Comptes courants spéc.*	Aizdevumi *Prêts*
			1000 latos —								
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Pilsētu bankas	1925.	449	379	0	379	121	25	2 161	371	821
2	*Banques municipales*	1926.	327	447	2	449	189	37	2 333	828	966
3		1927.	281	364	11	375	98	57	2 311	957	1 380
4		1928.	256	715	23	738	580	112	2 662	1 214	1 461
5		1929.	410	82	20	102	1 084	128	3 576	2 431	2 574
6		1930.	453	26	39	65	875	109	4 036	2 992	2 948
7		1931.	214	34	38	72	945	150	5 576	3 020	2 867
8		1932.	266	114	28	142	29	799	2 278	1 432	1 944
9		1933.	238	293	13	306	10	153	2 885	1 004	1 736
10		1934.	377	472	14	486	3	151	5 509	901	1 639
11		1935.	353	829	11	840	10	688	5 904	809	2 251
12		1936.	245	235	948	1 183	7,0	72	6 613	900	2 177
13	Pilsētu krājkases	1925.	13	204	34	238	—	4	406	119	191
14	*Caisses d'épargne municipales*	1926.	46	388	40	428	0	19	864	304	428
15		1927.	63	221	40	261	3	18	1 118	183	444
16		1928.	38	85	261	346	13	26	1 298	412	563
17		1929.	74	124	324	448	48	20	1 722	549	823
18		1930.	42	177	736	913	41	10	2 213	600	1 296
19		1931.	63	71	660	731	30	50	2 794	889	1 552
20		1932.	39	377	80	457	30	47	2 351	836	1 583
21		1933.	44	300	139	439	0	229	2 059	631	1 523
22		1934.	72	305	197	502	—	227	2 146	598	1 420
23		1935.	76	270	246	516	—	234	2 426	573	1 754
24		1936.	80	456	102	558	—	241	3 109	1 321	1 948
25	Rīgas Biržas banka	1925.	309	434	—	434	3	36	2 207	1 732	1
26	*Banque de la Bourse*	1926.	364	26	—	26	4	44	2 638	1 293	0
27		1927.	183	237	—	237	3	43	3 436	1 610	0
28		1928.	454	288	—	288	446	72	3 849	1 372	0
29		1929.	218	43	—	43	149	119	4 514	2 551	0
30		1930.	1 378	104	—	104	620	112	4 928	3 595	—
31		1931.	1 162	9	—	9	1 881	237	6 012	3 948	—
32		1932.	148	155	—	155	480	198	1 781	2 363	—
33		1933.	293	181	—	181	101	1 242	1 646	2 979	—
34		1934.	126	391	—	391	101	1 174	2 575	3 400	—
35		1935.	622	458	—	458	91	1 485	2 221	3 969	—
36		1936.	426	588	—	588	91	1 397	2 573	4 516	—
37	Kopā *Total*	1925.	771	1 017	34	1 051	124	65	4 774	2 222	1 013
38		1926.	737	861	42	903	193	100	5 835	2 425	1 394
39		1927.	527	822	51	873	104	118	6 865	2 750	1 824
40		1928.	748	1 088	284	1 372	1 039	210	7 809	2 998	2 024
41		1929.	702	249	344	593	1 281	267	9 812	5 531	3 397
42		1930.	1 873	307	775	1 082	1 536	231	11 177	7 187	4 244
43		1931.	1 439	114	698	812	2 856	437	14 382	7 857	4 419
44		1932.	453	646	108	754	539	1 044	6 410	4 631	3 527
45		1933.	575	774	152	926	111	1 624	6 590	4 614	3 259
46		1934.	575	1 168	211	1 379	104	1 552	10 230	4 899	3 059
47		1935.	1 051	1 557	257	1 814	101	2 407	10 551	5 351	4 005
48		1936.	751	1 279	1 050	2 329	98	1 710	12 295	6 737	4 125

pavairojās pilsētu bankās — no 0,129 līdz 0,861 milj. ls, kas izskaidrojams ar noguldījumu samazināšanos šais iestādēs. Arī pilsētu krājkasēs aizņēmumi pavairojās no 0,787 līdz 1,047 milj. ls; krājkases pēdējā gadā strauji attīstīja aktīvās operācijas un, lai gan noguldījumi pavairojās, tomēr tās savus līdzekļus vēl papildināja ar aizņēmumiem. Aizņēmumi pavairojās arī Biržas bankā. Pēc aizņēmumu vietām un veidiem

aktīvi 1925.—1936. g.

de crédit de 1925 à 1936.

Prēts		Korespondenti *Correspondants*			Protestēti vekseļi *Lettres de change protestées*	Nekustams īpašums *Immeubles*	Inventārs *Inventaire*	Tekoši izdevumi *Dépenses courantes*	% un komisija *% et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Nodaļas *Succursales*	Pārējie aktīvi *Autres actifs*	Bilance *Bilan*
Akreditīvi *Accréditifs*	Kopā *Total*	Iekšzemju *Intérieurs*	Ārzemju *Etrangers*	Kopā *Total*									
en 1000 de Ls													
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
—	3 353	845	297	1 142	0	28	5	—	8	181	—	9	5 700
—	4 127	1 296	458	1 754	4	27	9	3	13	390	—	42	7 371
—	4 648	551	380	931	6	27	10	3	18	101	—	38	6 593
—	5 337	608	281	889	8	155	12	3	17	334	—	8	8 449
—	8 581	431	577	1 008	—	154	12	4	40	128	—	21	11 672
—	9 976	199	577	776	—	161	13	3	41	59	—	16	12 547
—	11 463	39	433	472	1	253	11	2	35	137	—	431	14 186
—	5 654	7	150	157	0	23	5	3	56	1 010	—	1 039	9 183
—	5 625	9	175	184	—	349	6	3	38	362	—	83	7 357
—	8 049	13	141	154	—	315	6	3	16	322	—	5	9 887
—	8 964	33	63	96	—	285	52	3	17	155	—	8	11 471
—	9 690	19	98	117	—	244	106	$3,_{4}$	$2,_{4}$	157	—	$4,_{3}$	11 831
—	716	1	243	244	—	191	20	—	1	9	—	6	1 442
—	1 596	1	200	201	0	192	20	0	4	3	—	13	2 522
—	1 745	2	177	179	11	291	30	0	4	103	—	17	2 725
—	2 273	2	101	103	17	308	29	1	11	23	—	3	3 191
—	3 094	1	225	226	4	313	28	—	10	14	—	5	4 284
—	4 109	1	212	213	5	320	29	—	7	7	—	7	5 703
—	5 235	3	37	40	5	325	28	2	11	11	—	5	6 536
—	4 770	1	6	7	35	327	29	1	9	8	—	11	5 770
—	4 213	3	3	6	10	328	28	0	11	21	—	36	5 365
—	4 164	1	1	2	3	343	27	1	22	9	—	30	5 402
—	4 753	1	1	2	1	438	27	0	36	19	—	62	6 164
—	6 378	$0,_{9}$	$0,_{7}$	$1,_{6}$	$0,_{1}$	432	34	$0,_{2}$	43	13	—	90	7 871
131	4 071	90	2 643	2 733	—	1 000	0	1	0	424	—	302	9 313
26	3 957	75	2 232	2 307	—	1 000	0	2	—	670	—	16	8 390
9	5 055	489	864	1 353	—	1 000	0	2	14	701	—	325	8 916
40	5 261	455	1 272	1 727	—	1 721	0	2	33	987	—	10	11 001
—	7 065	1 677	1 097	2 774	—	1 788	57	2	15	689	—	10	12 929
25	8 548	1 939	2 037	3 976	23	1 788	61	2	13	152	—	—	16 777
4	9 964	40	1 364	1 404	47	1 788	62	2	14	331	—	—	16 901
—	4 144	22	406	428	10	1 868	63	2	9	278	—	192	7 975
5	4 630	17	289	306	47	1 877	65	13	18	216	—	33	9 022
0	5 975	32	373	405	17	1 975	84	2	11	367	—	0	10 628
16	6 206	98	332	430	—	1 997	85	2	12	233	—	0	11 621
—	7 089	81	419	500	—	2 084	86	$1,_{7}$	10	180	—	—	12 453
131	8 140	936	3 183	4 119	0	1 219	25	1	9	614	—	317	16 455
26	9 680	1 372	2 890	4 262	4	1 219	29	5	17	1 063	—	71	18 283
9	11 448	1 042	1 421	2 463	17	1 318	40	5	36	905	—	380	18 234
40	12 871	1 065	1 654	2 719	25	2 184	41	6	61	1 344	—	21	22 641
—	18 740	2 109	1 899	4 008	4	2 255	97	6	65	831	—	36	28 885
25	22 633	2 139	2 826	4 965	28	2 269	103	5	61	218	—	23	35 027
4	26 662	82	1 834	1 916	53	2 366	101	6	60	479	—	436	37 623
—	14 568	30	562	592	45	2 218	97	6	74	1 296	—	1 242	22 928
5	14 468	29	467	496	57	2 554	99	16	67	599	—	152	21 744
0	18 188	46	515	561	20	2 633	117	6	49	698	—	35	25 917
16	19 923	132	396	528	1	2 720	164	5	65	407	—	70	29 256
—	23 157	101	518	619	$0,_{1}$	2 760	226	$5,_{3}$	56	350	—	94	32 155

visvairāk pavairojās speciāli tekoši rēķini Latvijas Bankā.

Pārējiem posteņiem komūnālo kreditiestāžu struktūrā ir maza nozīme. Korespondentu kontu kopsumma 1936. g. sākumā bija $0,_{858}$ milj. ls, un pret iepriekšējo gadu tā nedaudz pavairojusies. Par lielākām summām pasīvā ir ārzemju korespondenti—$0,_{836}$ milj. ls. Salīdzinot ar aktīva ārzemju korespondentiem, kas ir $0,_{518}$ milj. ls, pasīvā tie ir

№ 68. Komūnālo kreditiestāžu

№ 68. Actifs des sociétés communales

№№	Komūnālo kreditiestāžu nosaukumi *Dénomination des sociétés communales de crédit* / Rēķini *Comptes*	Aktīvs: Kase *En-caisse*	Tekoši rēķini *Comptes courants*: Latvijas Bankā *Banque de Lettonie*	Tekoši rēķini *Comptes courants*: Citās kreditiestādēs *Autres institutions de crédit*	Ārzemju vekseļi, čeki un nauda *Lettres de change étrangères, chèques et monnaies*	Vērtspapīri *Valeurs mobilières*	Aizdevumi — *Prêts*: Vekseļi *Lettres de change*	Aizdevumi — *Prêts*: Speciāli tekoši rēķini *Comptes-courants spéciaux*	Aizdevumi — *Prêts*: Aizdevumi *Prêts*
		1000 ls							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Rīgas Biržas banka	426	588	—	91	1 397	2 573	4 516	—
2	Rīgas Jūrmalas pilsētas banka . .	4,0	1,2	7,4	0,0	22	185	—	315
3	Rīgas pilsētas diskonta banka. . .	241	234	940	7,0	50	6 428	900	1 862
4	Kopā pilsētu bankas . . . . *Total des banques municipales*	245	235	948	7,0	72	6 613	900	2 177
5	Cēsu pilsētas krājkase	6,4	4,3	—	—	2,8	60	—	7,8
6	Jelgavas pilsētas krājkase	9,2	176	10	—	14	1 124	—	220
7	Liepājas pilsētas krājkase	22	26	61	—	30	1 015	—	485
8	Rīgas pilsētas krājkase	40	249	30	—	194	836	1 321	1 206
9	Rūjienas pilsētas krājkase	0,6	0,1	—	—	0,1	—	—	27
10	Smiltenes pilsētas krājkase . . .	0,9	—	0,8	—	—	20	—	2,1
11	Tukuma pilsētas krājkase	0,4	0,6	0,7	—	0,6	54	—	—
12	Kopā pilsētu krājkases . . . . *Total des caisses d'épargne municipales*	80	456	102	—	241	3 109	1 321	1 948
13	Visas kopā *Total général*	751	1 279	1 050	98	1 710	12 295	6 737	4 125

par 0,318 milj. ls vairāk, vai par šādu summu komūnālās kreditiestādes (sevišķi Rīgas Biržas banka un pilsētu bankas) izmantoja ārzemju līdzekļus. Pārējiem pasīva kontiem, izņemot tīro peļņu, pa lielākai daļai ir norēķināšanās raksturs.

Aktīvs.

Actifs.

Tāpat kā iepriekšējos gados, aktīvā lielākais postenis ir aizdevumi. Gada laikā aizdevumu nozīme strauji pavairojusies — no 68,1% līdz 72,0%, vai 1936. g. sākumā aizdevumi ir gandrīz $^3/_4$ visa aktīva. Pārējo aktīva posteņu nozīme pa lielākai daļai samazinājusies: brīvie līdzekļi — no 9,8% līdz 9,6%, nekustama manta — no 9,3% līdz 8,6%, vērtspapīri — no 8,2% līdz 5,3% un pārējie pasīvi; vienīgi nedaudz pavairojušies korespondenti, kas gada sākumā bija 1,8%, bet beigās — 1,9%.

Aizdevumi komūnālās kreditiestādēs 1935. g. sākumā bija 19,9 milj. ls un gada beigās — 23,2 milj. ls, vai gada laikā tie pavairojušies par 3,3 milj. ls. Jau iepriekšējos gados tie bija lielākā daļa no aktīva, bet 1935. g. to nozīme vēl pavairojās un tagad sasniedz tādus apmērus, kādi agrāk nav bijuši. Visvairāk komūnālās kreditiestādes aizdevušas pret vekseļiem, vai 68,1% no visiem — vekseļu diskonts par 15,8 milj. ls (ieskaitot arī speciālus tekošus rēķinus, nodrošinātus ar vekseļiem). Aizdevumi, kas nodrošināti ar nekustamas mantas obligācijām (īpaši pilsētu), bija 3,2 milj. ls, vai 14,0% no visiem; nākošā vietā ir aizdevumi, kas nodrošināti ar precēm un preču dokumentiem — 2,5 milj. ls — 10,8%; pret pārējiem nodrošinājumiem izsniegti 1,65 milj. ls, vai 7,1% no visiem. Komūnālās kreditiestādes lielākos apmēros izsniegušas aizdevumus, kas nodrošināti ar precēm un nekustamas mantas obligācijām, turpretim savstarpīgās kreditbiedrībās šādu aizdevumu bija maz. Pēc nozarēm visvairāk aizdots tirdzniecībai — 36,4%, rūpniecībai — 26,7%, namsaimniecībai — 19,0%, kreditiestādēm — 6,9% un diezgan liela ir pārējo aizņēmēju daļa — 10,2%, starp kuriem ir arī pilsētu pašvaldības. Komūnālās kreditiestādes kreditē īpaši mūsu saimnieciskās nozares, vai tirgotāji un rūpnieki no tām saņēmuši gandrīz $^2/_3$ visu kreditu. Pēdējā 1935. g. sevišķi pavairojušies krediti namsaimniekiem un kreditiestādēm, bet samazinājušies pārējo (arī pašvaldību) aizņēmumu nozīme.

Vērtspapīru portfelis 1935. gadā samazinājās par 0,7 līdz 1,7 milj. ls, un tagad tie ir tikai 5,3% no aktīva. Atsevišķās komūnālās

aktīvi uz 1936. g. 1. I.
de crédit au 1. janvier 1936.

Actifs											
Korespond. *Corrispondants*		Akreditīvi *Accréditifs*	Protestēti vekseļi *Lettres de change protestées*	Nekustams īpasums *Immeubles*	Inventārs *Inventaire*	Tekoši izdevumi *Dépenses courantes*	% un komisija *% et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Nodaļas *Succursales*	Pārējie aktīvi *Autres actifs*	Bilance *Bilan*
Iekšzemes *Intérieurs*	Ārzemju *Etrangers*										
en 1000 de Ls											
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
81	419	—	—	2 084	86	1,7	10	180	—	—	12 453
—	—	—	—	—	6,1	0,3	0,9	2,1	—	4,3	548
19	98	—	—	244	100	3,1	1,5	155	—	—	11 283
19	98	—	—	244	106	3,4	2,4	157	—	4,3	11 831
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81
—	—	—	—	131	12	—	3,1	3,8	—	—	1 703
0,9	—	—	—	25	5,7	0,2	1,6	—	—	14	1 686
—	0,7	—	—	276	16	—	38	9,5	—	76	4 292
—	—	—	0,1	—	0,2	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	0,1	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	0,1	—	—	0,1	—	—	57
0,9	0,7	—	0,1	432	34	0,2	43	13	—	90	7 871
101	518	—	0,1	2 760	226	5,3	56	350	—	94	32 155

kreditiestādēs vērtspapīri bija šādos apmēros:

	1935.	1936. 1000 Ls	±
Pilsētu bankas	688	72	—616
Pilsētu krājkases	234	241	+ 7
Biržas Banka	1.485	1.397	— 88
Kopā	2.407	1.710	—697

Par lielākām summām vērtspapīri ir Rīgas Biržas bankā, bet gada laikā tie nedaudz samazinājās; par lielāko summu šai bankai ir hipotēku obligācijas — 0,925 milj. ls un valsts kreditzīmes — 0,284 milj. ls. Par mazāko summu ir pilsētu bankām, kuŗām vērtspapīri 1935. g. strauji samazinājās. No pārējiem vērtspapīriem Latvijas Hipotēku bankas ķīlu zīmes par 0,157 milj. ls, obligācijas uz nekustamu mantu — 0,160 milj. ls un citi vērtspapīri.

No pārējiem aktīviem jāatzīmē nekustama manta un brīvie līdzekļi. Nekustamas mantas vērtība komūnālās kreditiestādēs nav daudz mainījusies, un 1936. g. sākumā tā bija 2,760 milj. ls. Nekustamas mantas vērtība pilsētu bankās bija 0,244 milj. ls, un pret iepriekšējo gadu tā nedaudz samazinājusies; pilsētu krājkasēs nekustamas mantas vērtība bija 0,432 milj. ls; lielākā nekustamas mantas vērtība bija Rīgas Biržas bankā — 2,1 milj. ls, un gada laikā tā pavairojusies par 0,1 milj. ls. Brīvo līdzekļu komūnālās kreditiestādēs 1936. g. sākumā bija 3,08 milj. ls, vai 9,6% no aktīva. Atsevišķās komūnālās kreditiestādēs bija šādas summas un daļa no aktīva:

	1000 ls	%
Pilsētu bankās	1.428	12,1
Pilsētu krājkasēs	638	8,1
Biržas Bankā	1.014	8,1
Kopā	3.080	9,6

Sevišķi lielas brīvo līdzekļu rezerves ir pilsētu bankās. No brīvo līdzekļu kopsummas — 0,751 milj. ls skaidra nauda kasē, bet 2,329 milj. ls ir tekoši rēķini citās kreditiestādēs, no kuŗiem 1,279 milj. ls ir Latvijas Bankā, bet 1,050 milj. ls citās kreditiestādēs. Ārzemju nauda, čeki un vekseļi komūnālām kreditiestādēm ir maz, un vienīgi Rīgas Biržas bankai ir lielākas summas.

Financiālie rezultāti.
Résultats financiers.

Komūnālās kreditiestādēs pēļņas un zaudējumu konta apgrozījumi, jeb ieņēmumi un izdevumi, jau trešo gadu pavairojas. 1935. g. ieņēmumi bija 2,256 milj. ls, vai par 0,184 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā; arī izdevumi — 2,132 milj. ls pavairojās par

№ 69. Komūnālo kreditiestāžu

№ 69. Prêts des sociétés communales

№№	Nodrošinājumi / Gadi	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	1936.
		1000 latos — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Diskontēti vekseļi	11 177	14 382	6 412	6 591	10 216	10 551	12 296
2	Speciāli tekoši rēķini, nodrošināti ar:	7 187	7 857	4 630	4 615	4 913	5 351	6 738
3	a) obligācijām uz lauku nekustamiem īpašumiem	12	21	30	30	151	—	79
4	b) obligācijām uz pilsētu nekustamiem īpašumiem	603	952	2 034	1 764	1 375	771	1 826
5	c) lauksaimniecības inventāru	—	—	—	—	—	—	—
6	d) rūpniecības inventāru	—	—	381	381	381	386	—
7	e) precēm	3 629	2 698	760	406	863	632	822
8	f) preču dokumentiem	—	—	—	—	—	—	—
9	g) vekseļiem	2 653	3 869	1 321	1 889	1 952	3 321	3 471
10	h) citām vērtībām	290	317	104	145	191	241	540
11	Aizdevumi, pret:	4 269	4 423	3 526	3 262	3 061	4 021	4 123
12	a) galviniekiem	364	342	414	357	301	305	360
13	b) obligācijām uz lauku nekustamiem īpašumiem	2	2	1	10	7	7,3	7,3
14	c) obligācijām uz pilsētu nekustamiem īpašumiem	935	1 024	920	1 129	925	1 503	1 333
15	d) lauksaimniecības inventāru	—	—	—	—	—	—	—
16	e) rūpniecības inventāru	16	6	6	—	—	—	—
17	f) precēm	1 340	1 910	1 344	1 129	297	} 1 449	} 1 673
18	g) preču dokumentiem	—	—	—	—	—		
19	h) citām vērtībām	1 587	1 135	841	632	1 528	740	750
20	i) preču akreditīvi	25	4	—	5	1	16	—
21	Kopā	22 633	26 662	14 568	14 468	18 188	19 923	23 157

0,227 milj. ls. No komūnālo kreditiestāžu ieņēmumiem visvairāk pavairojās saņemtie augļi — no 1,540 līdz 1,773 milj. ls; nedaudz pavairojās arī komisijas un kursu starpība. Samazinājās dažādi ieņēmumi no 0,314 līdz 0,212 milj. ls, pie kam visvairāk samazinājās norakstīto prasību atmaksas. Pēdējos trijos gados apšaubāmās prasības noraksta samērā maz, turpretim iepriekšējos gados to bija nesalīdzināmi vairāk, un tādēļ arī atmaksas bija lielākas.

Izdevumi komūnālās kreditiestādēs 1935. g. arī pavairojušies, un visvairāk nomaksātie augļi, kas 1935. g. bija 0,968 milj. ls, vai par 0,132 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Pavairojās izmaksātie noguldījumu un tekošu rēķinu augļi, turpretim aizņēmumu augļi pat nedaudz samazinājās. Norakstījumu summas 1935. g. komūnālās kreditiestādēs pavairojās no 0,176 līdz 0,187 milj. ls, un visvairāk apšaubāmu prasību norakstījumi. Dažādi izdevumi, sevišķi tekoši izdevumi komūnālās kreditiestādēs pavairojušies no 0,892 līdz 0,975 milj. ls; algas darbiniekiem pavairojušās par 0,029 līdz 0,603 milj. ls, pie kam vēlētiem darbiniekiem samazinājušās, bet ierēdņiem pa-

№ 70. Aizdevumu sadalījums pēc saimniecības nozarēm komūnālās kreditiestādēs 1934.—1936. 1. janvārī.

№ 70. Répartition des prêts par branches économiques des sociétés communales de crédit au 1. janvier de 1934 à 1936.

№№	Nozares / 1. janvārī *au 1. janvier*	Rūpniecībai *Industrie*	Tirdzniecībai *Commerce*	Namsaimniecībai *Possession des immeubles*	Lauksaimniecībai *Agriculture*	Kreditiestādēm *Sociétés de crédit*	Pārējiem *Autres*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1934.	4 272	8 305	1 998	142	322	3 151	18 190
2	1935.	6 805	7 265	1 888	150	336	3 479	19 923
3	1936.	6 170	8 425	4 404	198	1 591	2 368	23 156
		Procentos — *en %*						
4	1934.	23,5	45,7	10,9	0,8	1,8	17,3	100,0
5	1935.	34,1	36,5	9,5	0,7	1,7	17,5	100,0
6	1936.	26,6	36,4	19,0	0,9	6,9	10,2	100,0

aizdevumi 1930.—1936. g.

de crédit de 1930 à 1936.

Années	*Couvertures*
	10

Lettres de change escomptées
Couverture des comptes courants spéciaux par:
a) obligations sur immeubles à la campagne
b) obligations sur immeubles dans les villes
c) inventaire agricole
d) inventaire industriel
e) marchandises
f) documents sur marchandises
g) lettres de change
h) autres garanties
Prêts sur:
a) garants
b) obligations sur immeubles à la campagne
c) obligations sur immeubles dans les villes
d) inventaire agricole
e) inventaire industriel
f) marchandises
g) documents sur marchandises
h) autres garanties
i) crédits sur marchandises

Total

vairojušās. No pārējiem tekošiem izdevumiem nedaudz pavairojušies nodokļi, pensijas un slimokases, kā arī kantoŗa izdevumi, tomēr šie izdevumi pavairojušies par nelielām summām.

Absolūtie financiālie rezultāti komūnālās kreditiestādēs visu laiku bija labāki nekā pārējās kreditiestādēs. Līdz saimnieciskai krizei reti tās darbības gadu noslēdza ar zaudējumiem, un ja arī zaudējumi bija, tad samērā mazi. Saimnieciskās krizes laikā arī komūnālām kreditiestādēm bija lieli apšaubāmo prasību norakstījumi, un darbības gads noslēdzās ar zaudējumiem. Tagad atkal jau trīs gadus no vietas komūnālās kreditiestādes darbību sekmīgi noslēdz ar tiro peļņu. Šī peļņa nav liela un 1935. g. bija 124.000 ls, tomēr tā bija visās komūnālās kreditiestādēs un par šādām summām: Rīgas Pilsētas diskontbankai bija lielākā tīrā peļņa — 41.934 ls, Rīgas Birżas bankai — 39.250 ls; arī dažām pilsētu krājkasēm pārskata gadā bija ievērojama peļņa, piemēram, Rīgas — 24.732 ls, Liepājas — 16.461 ls, bet pārējām pilsētu krājkasēm peļņa bija mazāka. Daļu komūnālo kreditiestāžu peļņas pieskaita pilsētu ieņēmumiem, kreditiestāžu kapitāliem, izmaksā darbiniekiem tantjēmās, nodokļiem un dažādiem citiem mērķiem. Tas pats sakāms par

№ 71. Vērtspapīru portfelis 1935.—1936. g. 1. janvārī.

№ 71. Portefeuille des valeurs mobilières au 1. janvier 1935 et 1936.

№№	Vērtspapīri *Valeurs mobilières* / 1. janvārī *Au 1 janvier*	1935.	1936.
		1000 ls	
1	2	3	4
1	Latv. Hipot. bankas ķīlu zīmes	245	157
2	Valsts Zemes bankas ķīlu zīmes	26	45
3	1931. g. ceļu aizņēm. obligācijas	57	55
4	6% valsts kreditzīmes	700	284
5	Rīgas hipotēku b-bas ķīlu zīmes	78	46
6	Rīgas pils. kreditb-bas ķīlu zīmes	32	11
7	Latvijas Tautas bankas akcijas	2,2	2,2
8	Obligācijas uz klientu nek. īpaš.	1 241	1 084
9	Dažādas akcijas	26	26
10	Kopā *Total*	2 407	1 710

№ 72. Komūnālo kreditiestāžu aizdevumi 1930.—1936.

№ 72. Prêts des sociétés communales de crédit de 1930 à 1936.

№№	Gadi *Années*	Vekseļi *Lettres de change*	Preces *Marchandises*	Obligācijas *Obligations*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1930.	13 830	4 994	1 552	2 257	22 633
2	1931.	18 251	4 612	1 999	1 800	26 662
3	1932.	7 733	2 104	2 985	1 746	14 568
4	1933.	8 480	1 540	2 933	1 515	14 468
5	1934.	12 168	1 161	2 458	2 401	18 188
6	1935.	13 872	2 097	2 281	1 673	19 923
7	1936.	15 767	2 495	3 245	1 650	23 157
		Procentos — *en %*				
8	1930.	61,1	22,1	6,8	10,0	100,0
9	1931.	68,4	17,3	7,5	6,8	100,0
10	1932.	53,1	14,4	20,5	12,0	100,0
11	1933.	58,6	10,6	20,3	10,5	100,0
12	1934.	66,9	6,4	13,5	13,2	100,0
13	1935.	69,6	10,5	11,5	8,4	100,0
14	1936.	68,1	10,8	14,0	7,1	100,0

№ 73. Komūnālo kreditiestāžu ieņēmumi un izdevumi 1929.—1935. g.

№ 73. Recettes et dépenses des sociétés communales de crédit de 1929 à 1935.

№№	Gadi *Années*	Ieņēmumi *Recettes*	Izdevumi *Dépenses*
		1000 ls *en 1000 de Ls*	
1	2	3	4
1	1929.	3 359	2 902
2	1930.	3 518	3 598
3	1931.	2 699	3 414
4	1932.	1 656	1 741
5	1933.	1 739	1 617
6	1934.	2 072	1 905
7	1935.	2 256	2 132

№ 74. Komūnālo kreditiestāžu ieņēmumi

№ 74. Recettes des sociétés communales de crédit

№№	Ieņēmumi \ Gadi	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		1000 ls — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Iepriekšējo gadu peļņas atlikums	0,4	32	0,0	0,0	0,1	0,1	—
2	Saņemtie un vēl maksājamie augļi:	2 657	2 960	2 314	1 347	1 332	1 540	1 773
3	1. par vekseļu diskontu	1 228	1 501	1 100	610	657	819	875
4	2. par speciāliem tekošiem rēķiniem	629	868	716	367	343	367	465
5	3. par dažādiem aizdevumiem	445	463	401	289	258	283	345
6	4. par korespondentu rēķiniem	293	48	26	6,0	6,5	5,1	6,4
7	5. par noguldījumiem:	28	34	23	40	18	16	18
8	a) Latvijas Bankā	8,2	4,0	7	30	13	10	8,8
9	b) citās kreditiestādēs	20	30	16	10	5,6	6,4	9,5
10	c) ārzemēs	—	—	—	—	—	—	—
11	6. par vērtspapīriem	20	24	40	35	40	47	64
12	7. pārējie	14	22	8	—	—	3,0	—
13	Komisijas	246	122	76	53	85	102	137
14	Kursu starpības:	286	287	182	97	161	116	134
15	1. uz valūtas operācijām	114	123	48	65	105	57	109
16	2. uz korespondentu rēķiniem	164	151	83	10	40	29	19
17	3. uz vērtspapīriem	7,7	12	51	22	15	30	5,8
18	4. pārējie	—	1,0	0,0	—	1,0	—	—
19	Dažādi ieņēmumi:	169	149	127	159	171	314	212
20	1. norakstītu prasību atmaksa	49	32	18	44	48	126	31
21	2. ienākumi no nekustamas mantas	92	90	79	78	95	106	104
22	3. ienākumi no seifiem	18	19	21	22	22	23	21
23	4. pārējie	9,9	8,0	9	15	5,9	59	56
24	Zaudējums	6,0	452	812	123	—	—	—
25	Kopā	3 365	4 002	3 511	1 779	1 739	2 072	2 256

№ 75. Komūnālo kreditiestāžu

№ 75. Dépenses des sociétés communales

№№	Izdevumi \ Gadi	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		1000 latos — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Nomaksātie un vēl maksājamie augļi:	1 511	1 686	1 363	829	729	836	968
2	1. par noguldījumiem	288	367	391	276	254	277	332
3	2. par ārzemju banku noguldījumiem	—	—	—	—	—	—	—
4	3. par tekošiem rēķiniem	717	815	613	393	358	425	504
5	4. par klientu speciāliem tekošiem rēķiniem	—	—	1,0	1,0	1,2	1,3	0,3
6	5. par pārdiskontētiem vekseļiem	102	233	117	105	91	106	84
7	6. par korespondentu rēķiniem	253	126	101	5	17	3,2	2,4
8	7. par bankas speciāliem tekošiem rēķiniem	133	127	136	29	7,9	11	7,1
9	8. par citiem aizņēmumiem	13	18	4,0	20	—	12	38
10	9. pārējie	5,2	—	—	—	—	—	—
11	Pieskaitītie augļi rezerves kapitāliem	0,7	1,0	1,0	1,0	1,0	0.9	2,0
12	Norakstījumi:	245	709	1 086	220	169	176	187
13	1. protestētie vekseļi	43	77	280	38	20	37	20
14	2. garantijas	—	—	—	—	—	—	—
15	3. pārējās šaubīgās prasības	114	555	745	179	91	65	95
16	4. kursa zaudējumi:	0,0	—	44	—	0,2	—	—
17	a) uz valūtas operācijām	—	—	4	—	0,2	—	—
18	b) uz vērtspapīriem	0,0	—	40	—	—	—	1,4
19	5. amortizācija	66	64	4,0	3,0	58	74	71
20	6. pārējie	22	13	13	—	—	—	—
21	Dažādi izdevumi:	1 145	1 202	964	691	718	892	975
22	1. alga vēlētiem darbiniekiem	213	212	123	103	118	159	137
23	2. alga bankas ierēdņiem	630	645	510	354	386	415	466
24	3. telpu noma	22	23	24	25	24	24	25
25	4. telpu apkurināš., apgaismoš. un apkopšana	23	20	16	11	12	19	17
26	5. slimo kasei, ierēdņu pabalstu fondam	26	38	44	40	39	21	46
27	6. kantora izdevumi	66	65	58	37	33	33	39
28	7. zīmog- un citi nodokļi	41	48	111	60	21	14	46
29	8. pārējie	124	151	78	61	85	207	199
30	Peļņa	463	404	97	38	122	167	124
31	Kopā	3 365	4 002	3 511	1 779	1 739	2 072	2 256

1929.—1935. g.
de 1929 à 1935.

Années / *Recettes*
10

Reste du bénéfice de l'année préced.
Intérêts reçus et encore à recevoir pour:
1. *lettres de change escomptées*
2. *comptes courants spéciaux*
3. *divers prêts*
4. *comptes des correspondants*
5. *dépôts:*
   a) *à la Banque de Lettonie*
   b) *en autres institutions de crédit*
   c) *à l'étranger*
6. *valeurs mobilières*
7. *autres*

Commission
Différence de change sur:
1. *opérations des valeurs*
2. *comptes des correspondants*
3. *valeurs mobilières*
4. *autres*

Recettes diverses:
1. *remboursement de demandes amorties*
2. *recettes des immeubles*
3. *recettes des safes*
4. *autres*

Pertes

Total

izdevumi 1929.—1935. g.
de crédit de 1929 à 1935.

Années / *Dépenses*
10

Intérêts payés et encore payable pour:
1. *dépôts*
2. *dépôts dans les banques étrangères*
3. *comptes courants*
4. *comptes courants spéciaux chez les clients*
5. *lettres de change réescomptées*
6. *comptes des correspondants*
7. *comptes courants spéciaux des banques*
8. *autres emprunts*
9. *autres*

Intérêts ajoutés aux capitaux de reserve
Amortissements:
1. *lettres de change protestées*
2. *garanties*
3. *autres exigences incertaines*
4. *pertes de change:*
   a) *sur opération des valeurs*
   b) *sur valeurs mobilières*
5. *amortissements*
6. *autres*

Dépenses diverses
1. *traitement aux personnes en fonction choisie*
2. *appointements aux employés des banques*
3. *loyer des localités*
4. *chauffage, éclairage et service des localités*
5. *caisses-maladie, aux fonds de secours des employés*
6. *dépenses de bureau*
7. *droits de timbre et autres*
8. *autres dépenses*

Bénéfice

Total

№ 76. Komūnālo kreditiestāžu izdevumi 1929.—1935. g.

№ *76. Dépenses des sociétés communales de crédit de 1929 à 1935.*

№№	Izdevumi *Dépenses*	Operātīvie *Opératives*	Tekošie *Courantes*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*		
1	2	3	4	5
1	1929.	1 757	1 145	2 902
2	1930.	2 396	1 202	3 598
3	1931.	2 450	964	3 414
4	1932.	1 050	691	1 741
5	1933.	899	718	1 617
6	1934.	1 013	892	1 905
7	1935.	1 157	975	2 132

Rīgas Biržas banku, kas savu tīro peļņu pa daļai pieskaita kapitāliem un citiem līdzīgiem mērķiem.

Lielākās privātās kreditiestādes.
Les plus grandes institutions de crédit.

Lai ikmēnešus labāk varētu sekot mūsu privātās kreditsaimniecības attīstībai, tad no visiem kreditiestāžu veidiem izdalītas lielākās kreditiestādes, pēc kuŗām vēro mūsu privātās kreditsaimniecības attīstību. Agrāk šādu lielāko kreditiestāžu bija 16, pie kam starp tām ieskaitīja visas tās privātās

№ 77. Tīrā peļņa komūnālās kreditiestādēs 1934.—1935. g.

№ 77. *Bénéfice net des sociétés communales de crédit en 1934 et 1935.*

№№	Gadi *Années* / Banku nosaukums *Dénomination des banques*	1934	1935
1	2	3	4
1	Rīgas Biržas banka	43 433	39 250
2	Rīgas Jūŗmalas pilsētas banka	5 361	4 791
3	Rīgas pilsētas diskonta banka .	63 111	41 934
4	Kopā pilsētu bankas . . . . *Total des banques municipales*	68 472	46 725
5	Cēsu pilsētas krājkase . . .	1 273	900
6	Jelgavas pilsētas krājkase . .	8 564	401
7	Liepājas pilsētas krājkase . .	4 508	10 461
8	Rīgas pilsētas krājkase . . .	40 970	24 732
9	Rūjienas pilsētas krājkase . .	393	673
10	Smiltenes pilsētas krājkase . .	20	156
11	Tukuma pilsētas krājkase. . .	478	341
12	Kopā krājkases . . . . . *Total des caisses d'épargne*	56 206	37 664
13	Kopā komūnālās kreditiestādēs *Somme totale des sociétés communales*	168 111	123 639

№ 78. Kreditiestāžu kop

№ 78. Total des bilans des institu

№№	Pasīvi / *Passifs* — 1. janvārī / *au 1. janvier*	Kapitāli — *Capitaux*: Pamata *Fondamental*	Rezerves *De réserve*	Speciāli rezerves *Spécial de réserve*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*	Noguldījumi — *Dépôts*: Termiņa *A terme*	Beztermiņa *Sans terme*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Kopā *Total*	Aizņē: Vekseļi *Lettres de change*: Latvijas Bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres institutions de crédit*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1925.	22 137	409	615	248	23 409	2 972	2 822	29 588	35 382	12 290	601
2	1926.	28 585	758	1 108	424	30 875	5 704	3 169	34 121	42 994	16 101	1 960
3	1927.	31 308	1 044	2 534	716	35 602	4 974	4 028	42 710	51 712	18 074	2 810
4	1928.	34 948	1 095	2 723	935	39 701	5 306	4 533	53 182	63 021	19 694	166
5	1929.	36 293	1 184	2 776	1 531	41 784	6 500	5 061	62 418	73 979	23 182	359
6	1930.	36 050	1 663	2 921	1 781	42 415	9 295	4 983	77 353	91 631	24 820	439
7	1931.	37 349	1 982	2 986	2 170	44 487	10 632	6 899	81 230	98 761	24 370	712
8	1932.	36 721	2 138	2 953	2 234	44 046	7 723	4 902	36 808	49 433	19 069	495
9	1933.	33 472	1 074	3 433	1 897	39 876	5 917	4 488	38 512	48 917	17 590	423
10	1934.	29 945	1 097	2 733	2 250	36 025	5 581	4 410	40 973	50 964	15 923	318
11	1935.	29 931	886	2 473	2 147	35 437	5 964	4 659	52 058	62 681	15 001	255
12	1936.	39 846	930	2 355	1 305	44 436	6 835	4 858	57 041	68 734	6 737	184
		1936. g. 1. janvārī — *au 1. janvier 1936*										
13	Akciju komercbankas . . .	33 500	269	131	522	34 422	1 360	309	32 001	33 670	921	—
14	Savstarpīgās kreditbiedrības	2 854	438	1 828	194	5 314	2 007	718	10 748	13 473	3 940	129
15	Rīgas Biržas banka . . .	1 672	111	393	566	2 742	228	0.5	6 523	6 751	1 040	—
16	Pilsētu bankas	1 129	78	3	23	1 232	2 639	97	6 241	8 977	103	33
17	Pilsētu krājkases	691	34	0	—	725	601	3 734	1 528	5 863	733	22

īstermiņa kreditiestādes, kuŗu bilances pārsniedza 5,0 milj. ls. Saimnieciskās krizes laikā bilances strauji samazinājās, un tādēļ no šī viedokļa vairs nevarēja pieiet lielākām kreditiestādēm, jo bija jāskaita visas tās, kas jau agrāk bija ieskaitītas; daļa lielāko kreditiestāžu arī likvidējās, un to vietā bija jāņem citas. 1935. gadā, kad likvidēja maksājumu grūtībās nonākušās kreditiestādes, to vietā jaunas kreditiestādes vairs nelika, bet pie lielāko kreditiestāžu noguldījumiem, aizņēmumiem un aizdevumiem pieskaitīja arī likvidējamo kreditiestāžu attiecīgos kontus. Tagad pie lielākām kreditiestādēm pieskaitītas 6 akciju komercbankas (vai visas akciju bankas, izņemot Latvijas Zemnieku kreditbanku, kuŗa kreditē vienīgi lauksaimniekus un lauku pašvaldības, un tādēļ nav ar minētām kreditiestādēm salīdzināma); 2 savstarpīgās kreditbiedrības — Vidzemes un I. Rīgas un 2 komūnālās kreditiestādes — Rīgas Pilsētas diskontbanka un Rīgas Biržas banka. Tagad pie lielākām kreditiestādēm pieskaitītas 10 iestādes.

Bilance lielākās kreditiestādēs 1935. gadā pavairojās par 14,3 līdz 111,5 milj. ls, pie kam par lielākām summām pasīvā pavairojās kapitāli — no 27,7 līdz 33,4 milj. ls, vai par 5,7 milj. ls. Jau agrāk norādīts, kādas pārmaiņas notika ar kreditiestāžu kapitāliem, un par to vairs nerunās. Par lielāko summu pavairojušies pamatkapitāli; to ir ievērojami vairāk nekā pārējo kapitālu. Noguldījumi lielākās kreditiestādēs pavairojušies par 5,76 līdz 56,4 milj. ls, pie kam bez tiem vēl pie lielākām kreditiestādēm skaita arī dažu likvidējamo kreditiestāžu noguldījumus, un tad būs vēl lielāka pavairošanās. Aizņēmumi lielākās kreditiestādēs samazinājušies par 2,5 līdz 6,6 milj. ls (pie šīs summas nav pieskaitīti likvidējamo kreditiestāžu aizņēmumi). No korespondentu kontiem pavairojušies vienīgi iekšzemes, bet ārzemju nedaudz samazinājušies.

Aktīvā lielākais postenis, tāpat kā iepriekšējos gados, bija aizdevumi; pie tiem 1936. g. Latvijas Kreditbanka skaita arī aizdevumus pilsētu pašvaldībām, un tā kā tie ir ilgtermiņu aizdevumi un pēc sava rak-

bilance 1925.—1936. g.

tions de crédit de 1925 à 1936.

mumi — *Emprunts*					Korespondenti *Correspondants*								Ārpus bilances summas *Sommes en dehors des bilans*	
Speciāli tekoši rēķini *Comptes courants spéciaux*														
Latvijas Bankā *De la banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Des autres institutions de crédit*	Aizņēmumi *Emprunts*	Krediti ārzemēs *Crédits étrangers*	Kopā *Total*	Iekšzemes *Intérieurs*	Ārzemju *Etrangers*	Kopā *Total*	% un kommisija *% et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Centrāle *Centrale*	Pārējie pasīvi *Autres passifs*	Bilance *Bilan*	Inkaso kreditori *Incasso créditeurs*	Avaldēbitori un nodrošinājuma komitenti *Avaldébiteurs et commettants de garantie*
1000 latos — *en 1000 de Ls*														
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
4 398	32	639	.	17 960	11 500	24 452	35 952	766	4 806	6 047	11 597	135 922	19 985	26 242
5 909	1 216	868	.	26 054	9 864	21 461	31 325	952	4 046	6 395	10 001	152 642	35 157	30 228
7 007	3 315	1 625	.	32 831	7 256	19 152	26 408	742	3 998	5 661	11 658	168 612	29 208	32 651
7 767	75	860	14 641	43 203	7 845	21 508	29 353	2 397	3 304	4 651	7 813	193 443	36 009	24 135
8 568	271	693	17 737	50 810	9 083	17 568	26 651	2 547	4 028	4 315	7 765	211 879	41 560	34 599
11 097	354	1 268	34 973	72 951	8 990	20 792	29 782	2 673	4 069	4 492	10 237	258 250	45 396	45 052
10 286	471	507	27 537	63 883	6 877	20 732	27 609	1 749	4 275	4 835	5 170	250 769	49 531	31 273
7 485	314	805	12 927	41 095	2 090	14 558	16 648	1 719	3 995	3 039	2 712	162 687	25 530	16 235
5 507	153	864	5 181	29 718	620	10 658	11 278	968	3 216	2 728	2 591	139 312	16 777	11 115
5 951	117	875	2 912	26 096	474	5 583	6 057	825	4 088	2 357	1 732	128 144	19 347	11 104
3 830	950	1 001	2 489	23 526	458	3 544	4 002	738	4 324	2 015	1 821	134 544	18 136	12 045
2 471	476	81	1 664	11 613	2 796	3 363	6 159	857	3 580	1 016	4 921	141 316	43 310	3 923
1936. g. 1. janvārī — *au 1. janvier 1936*														
427	265	5,1	1 664	3 282	2 710	2 283	4 993	288	1 639	1 016	4 454	83 764	38 192	2 861
865	194	54	—	5 182	64	244	308	336	630	—	154	25 397	2 617	388
201	—	—	—	1 241	21	794	815	35	777	—	92	12 453	2 092	458
708	17	—	—	861	1	42	43	96	465	—	156	11 831	409	216
270	—	22	—	1 047	—	—	—	102	69	—	65	7 871	—	—

stura atšķiras no pārējiem aizdevumiem, tad pašvaldību krediti izdalīti īpašā nodalījumā. Īstermiņu aizdevumu summa lielākās kreditiestādēs 1935. g. faktiski pavairojusies (ja pie lielākām kreditiestādēm skaita arī to lielāko kreditiestāžu prasības, kas nonākušas maksājumu grūtībās). Visvairāk gada laikā pavairojušies vērtspapīri — par 14,5 līdz 20,2 milj. ls, pie kam lielākos apmēros Latvijas Kreditbankas vērtspapīri. Arī brīvie līdzekļi strauji pavairojās, sevišķi tekoši rēķini citās kreditiestādēs, kas tagad ir 12,7 milj. ls, vai pavairojušies par 4,3 milj. ls.

Financiālie rezultāti lielākās kreditiestādēs pārskata gadā bija labāki nekā iepriekšējos gados. Darbības gadā iegūtā peļņa nav sevišķi liela, tomēr tā ir lielāka nekā 1934. g., un neviena no lielākām kreditiestādēm darbības gadu nav noslēgusi ar zaudējumiem, vai tās darbojušās ar peļņu, vai arī nebija ne peļņas, ne zaudējumu. Arī dividendes lielākās kreditiestādes izmaksājušas lielākas nekā iepriekšējā gadā. Lielāko kreditiestāžu darbības rezultāti vērtējami tāpat kā lielāko akciju komercbanku, savstarpīgo kreditbiedrību un komūnālo kreditiestāžu darbības rezultāti.

Kopsavilkums.

Total général.

Visās minētās kreditiestādēs — akciju komercbankās, komūnālās kreditiestādēs un savstarpīgās kreditbiedrībās bilance 1936. g. sākumā bija 141,3 milj. ls, vai par 6,8 milj. ls — 5,1% lielāka nekā iepriekšējā gadā. Iepriekšējos gados kreditiestāžu bilances samazinājās, bet pēdējos divos gados tās jau pavairojās, un sevišķi lielos apmēros 1935. gadā. Pa daļai tas izskaidrojams ar dažu aizdevumu pārņemšanu, kas agrāk bija citās iestādēs. Tomēr svarīgākās pārmaiņas ir līdzekļos, kā arī no aktīva izskaita apšaubāmās prasības, un minēto kreditiestāžu aktīvi tagad ir uzskatāmi par pilnvērtīgiem.

Lielākās pārmaiņas līdzekļos redzamas jau no minēto kreditiestāžu pasīva analīzes, un šeit tās atkārtos tikai vispārīgos vilcienos. Minētos trijos kreditiestāžu veidos un,

№ 79. Kreditiestāžu
№ 79. *Total des bilans*

№№	Aktīvi *Actifs* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Kase *Encaisse*	Tekoši rēķini *Comptes courants*: Latv. Bankā *Banque de Lettonie*	Citās kreditiestādēs *Autres institutions de crédit*	Kopā *Total*	Ārzemju vekseļi, čeki un nauda *Lettres de change étrangères, chèques et monnaies*	Vērtspapīri *Valeurs mobilières*	Aizdevumi — *Prêts*: Vekseļi *Lettres de change*	Spec. tekoši rēķini *Comptes courants spéciaux*	Aizdevumi *Prêts*	Akreditīvi *Accréditifs*	Kopā *Total*
		1000 latos										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	1925.	3 906	3 194	1 122	4 316	3 970	990	33 190	29 816	4 874	12 320	80 200
2	1926.	3 678	2 510	1 530	4 040	1 595	1 693	42 297	44 970	7 921	3 421	98 609
3	1927.	3 481	3 367	1 670	4 037	2 223	2 226	50 635	48 479	7 205	3 338	109 657
4	1928.	4 107	3 153	1 812	4 965	5 370	3 254	55 228	60 743	7 392	2 045	125 408
5	1929.	5 403	3 112	2 270	5 382	7 282	4 050	64 703	65 127	7 038	2 654	139 522
6	1930.	7 131	3 123	3 019	6 142	9 235	4 364	77 185	88 502	9 415	3 597	178 699
7	1931.	6 712	3 474	3 048	6 522	8 819	5 498	79 624	88 682	7 985	649	176 940
8	1932.	2 096	4 674	1 104	5 778	1 651	5 844	46 503	49 635	6 492	56	102 686
9	1933.	2 615	4 705	1 038	5 743	440	5 662	38 082	39 610	5 929	34	83 655
10	1934.	2 893	4 638	962	5 600	270	3 921	39 452	33 595	7 074	111	80 232
11	1935.	3 537	8 479	1 661	10 140	315	6 631	39 894	33 414	6 496	36	79 840
12	1936.	3 718	11 008	3 452	14 460	313	21 437	35 292	28 821	15 288	602	80 003
	1936. g. 1. janvārī — *au 1. janvier 1936.*											
13	Akciju komercbankas	2 070	9 074	1 543	10 617	166	18 825	10 406	18 333	11 077	602	40 418
14	Savstarpīgās kreditbiedrības	897	655	859	1 514	49	902	12 591	3 751	86	—	16 428
15	Rīgas Biržas banka	426	588	—	588	91	1 397	2 573	4 516	—	—	7 089
16	Pilsētu bankas	245	235	948	1 183	7	72	6 613	900	2 177	—	9 690
17	Pilsētu krājkases	80	456	102	558	—	241	3 109	1 321	1 948	—	6 378

№ 80. Kreditiestāžu ieņēmumi
№ 80. *Recettes et dépenses des*

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Ieņēmumi no: — *Recettes*: Aizdevumiem *Prêts*	Korespond. rēķiniem *Comptes des correspondants*	Noguldījumiem *Dépôts*	Vērtspapīriem *Valeurs mobilières*	Komisijām *Commissions*	Kursu starpības *Différence de cours*	Nekustama īpašuma *Immeubles*	Pārējiem *Autres*	Kopā *Total*
		1000 ls								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1925.	11 372	.	.	.	.	.	560	.	18 983
2	1926.	12 922	1 040	131	109	3 564	1 097	581	1 331	20 775
3	1927.	12 038	.	162	.	1 903	.	801	.	17 663
4	1928.	13 940	1 094	165	175	1 995	1 403	652	422	19 846
5	1929.	17 095	1 160	179	217	2 194	1 474	692	562	23 573
6	1930.	18 879	766	244	228	1 934	1 235	715	606	24 607
7	1931.	12 830	523	139	229	1 159	1 110	748	635	17 373
8	1932.	7 347	422	193	185	779	756	609	824	11 115
9	1933.	5 344	282	100	138	747	2 105	558	1 081	10 355
10	1934.	5 743	135	115	118	676	862	661	909	9 219
11	1935.	4 711	36	218	362	808	476	490	760	7 861
		1935. g. 1. janvārī								
12	Akciju bankas	1 709	26	157	260	537	285	194	562	3 730
13	Savstarpīgās kreditbiedrības	1 316	3	43	38	134	58	192	91	1 875
14	Rīgas Biržas banka	494	5	6	31	81	120	1	20	758
15	Pilsētu bankas	753	2	3	20	50	12	36	71	947
16	Pilsētu krājkases	439	0	9	13	6	1	67	16	551

kopbilance 1925.—1936. g.
des institutions de crédit de 1925 à 1936.

Korespondenti *Correspondants*												
Iekšzemes *Intérieurs*	Ārzemju *Etrangers*	Kopā *Total*	Protestēti vekseļi *Lettres de change protestées*	Nekustams īpašums *Immeubles*	Inventārs *Inventaire*	Tekoši izdevumi *Dépenses courantes*	% un komisija *% et commission*	Pārejošas summas *Sommes en circulation*	Nodaļas *Succursales*	Pārējie aktīvi *Autres actifs*	Bilance *Bilan*	Kreditiestāžu skaits *Nombre des institutions de crédit*
en 1000 de Ls												
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
7 262	13 442	20 704	50	7 492	732	54	111	4 446	5 774	3 177	135 922	52
5 437	14 255	19 692	138	8 737	955	126	203	3 139	6 340	3 697	152 642	63
5 954	14 640	20 594	325	11 813	1 147	89	229	4 233	5 619	2 939	168 612	63
6 193	13 281	19 474	100	14 772	1 333	673	260	5 432	4 686	3 609	193 443	65
9 772	11 219	20 991	69	15 765	1 485	622	253	4 675	4 291	2 089	211 879	65
10 599	13 083	23 682	92	15 937	1 650	695	297	3 397	4 558	2 371	258 250	66
6 036	9 238	15 274	135	16 748	1 583	81	267	3 314	4 866	4 010	250 769	67
3 783	5 922	9 705	330	17 193	1 897	644	303	4 892	3 039	6 629	162 687	66
3 020	5 884	8 904	178	17 345	1 839	78	261	4 393	2 754	5 445	139 312	62
599	4 669	5 268	644	18 012	1 674	49	137	3 819	2 348	3 277	128 144	56
812	2 515	3 327	775	19 133	1 645	77	184	3 647	2 049	3 244	134 544	55
2 927	2 471	5 398	24	11 587	798	49	131	1 192	1 016	1 190	141 316	39
1936. g. 1. janvārī — *au 1. janvier 1936.*												
2 783	1 713	4 496	7,9	4 462	464	11	7,1	437	1 016	767	83 764	7
43	240	283	16	4 365	108	33	68	405	—	329	25 397	22
81	419	500	—	2 084	86	2	10	180	—	—	12 453	1
19	98	117	—	244	106	3	3	157	—	4	11 831	2
1	1	2	0	432	34	0	43	13	—	90	7 871	7

un izdevumi 1925.—1935.
institutions de crédit de 1925 à 1935.

Izdevumi uz: — *Dépenses:*									
Noguldījumiem *Dépôts*	Aizņēmumiem *Emprunts*	Korespond. rēķiniem *Comptes des correspondants*	Norakst. un zaudēj. *Déductions et pertes*	Algām vēlēt. darbin. *Appointements au personnel en fonction choisie*	Algām kalpotājiem *Gages aux employés*	Pārējiem *Autres*	Kopā *Total*	Peļņa *Bénéfice*	Zaudējums *Perte*
en 1000 de Ls									
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
2 913	1 922	.	.	1 369	3 502	.	15 832	3 152	1
3 430	2 777	1 662	3 859	1 053	3 897	3 678	20 356	2 452	2 033
3 426	2 869	.	3 732	1 012	3 594	.	18 086	2 001	2 424
4 303	2 965	1 342	1 891	935	3 645	2 294	17 375	2 712	241
5 256	3 719	1 883	2 092	1 096	3 909	2 712	20 667	3 054	148
5 860	3 864	2 015	4 759	1 136	4 036	2 728	24 398	2 264	2 055
4 278	2 735	1 233	6 714	901	3 545	2 434	21 840	465	4 932
2 608	1 864	756	4 140	694	2 388	1 928	14 378	260	3 523
2 061	1 328	387	4 522	608	1 834	1 476	12 216	424	2 285
2 252	1 132	248	2 571	688	1 825	1 616	10 332	530	1 643
2 362	497	90	604	542	1 630	1 667	7 392	477	8,4
au 1. janvier 1935									
919	125	81	333	237	842	964	3 501	229	—
606	243	5,5	84	168	322	330	1 759	124	8,4
284	56	2	63	46	190	78	719	39	—
328	34	1	91	55	186	205	900	47	—
225	39	0	33	36	90	90	513	38	—

№ 81. Lielākās kreditiestādes 1934.—1936. g.

№ 81. Les plus grandes institutions de crédit de 1934 à 1936.

№№	1. janvārī — *au 1. janvier* / Bilances sastāvs / *Composants du bilan*	1934.	1935.	1936.	±
		1000 latos — *en 1000 de Ls*			
1	2	3	4	5	6
	Aktīvs:				
1	Kasē	2 316	2 932	2 999	+ 67
2	Tekoši rēķini:	4 482	8 418	12 686	+ 4 268
3	Latvijas Bankā	4 050	7 749	10 094	+ 2 345
4	Citās kreditiestādēs	432	669	2 592	+ 1 923
5	Ārzemju vekseļi, čeki un nauda	262	307	311	+ 4
6	Vērtspapīri	3 287	5 752	20 215	+14 463
7	Aizdevumi	55 287	55 247	53 112[1])	— 2 135
8	Vekseļi	20 872	21 657	23 568	+ 1 911
9	Speciāli tekoši rēķini	29 490	29 515	25 434	— 4 081
10	Aizdevumi	4 925	4 075	4 110	+ 35
11	Aizdevumi pašvaldībām	—	—	6 066	+ 6 066
12	Korespondenti:	5 200	3 239	2 817	— 422
13	Iekšzemes	569	747	380	— 367
14	Ārzemju	4 631	2 492	2 437	— 55
15	Akreditīvi	82	36	602	+ 566
16	Protestēti vekseļi	22	5,9	7,9	+ 2
17	Nekustams īpašums	14 776	15 831	9 488	— 6 343
18	Inventārs	1 407	1 383	635	— 748
19	Tekoši izdevumi	37	71	25	— 46
20	% un komisijas	47	71	30	— 41
21	Pārejošas summas	2 410	2 114	967	— 1 147
22	Nodaļas	1 231	1 089	797	— 292
23	Pārējie aktīvi	826	711	767	+ 56
24	Kopā	91 672	97 207	111 525	+14 318
	Pasīvs:				
25	Kapitāli:	28 309	27 711	33 409	+ 5 698
26	Pamata	23 029	23 059	29 618	+ 6 559
27	Rezerves	856	625	662	+ 37
28	Speciāls rezerves	2 265	2 021	1 895	— 126
29	Pārējie	2 159	2 006	1 234	— 772
30	Noguldījumi:	39 908	50 643	56 398[2])	+ 5 755
31	Termiņa	4 517	4 870	5 909	+ 1 039
32	Beztermiņa	668	630	105	— 525
33	Tekoši rēķini	34 723	45 143	50 384	+ 5 241
34	Aizņēmumi	11 455	9 072	6 570[3])	— 2 502
35	Vekseļi:	5 138	4 228	2 962	— 1 266
36	Latvijas Bankā	5 022	4 127	2 962	— 1 165
37	Citās kreditiestādēs	116	101	—	— 101
38	Speciāli tekoši rēķini:	3 232	2 115	1 944	— 171
39	Latvijas Bankā	3 232	2 015	1 628	— 387
40	Citās kreditiestādēs	—	100	316	+ 216
41	Aizņēmumi	173	240	—	— 240
42	Krediti ārzemēs	2 912	2 489	1 664	— 825
43	Korespondenti:	5 696	3 699	6 056	+ 2 357
44	Iekšzemes	279	303	2 699	+ 2 396
45	Ārzemju	5 417	3 396	3 357	— 39
46	% un komisija	537	495	558	+ 63
47	Pārejošas summas	3 261	3 261	3 034	— 227
48	Centrāle	1 239	1 089	797	— 292
49	Pārējie pasīvi	1 267	1 237	4 703	+ 3 466

kā tas redzams tālāk, arī krājaizdevu s-bās ir novērojams tas pats — gada laikā pavairojušies kapitāli: pašu līdzekļi, noguldījumi un tekoši rēķini, bet samazinājušies aizņēmumi. Mūsu kreditiestādes atsvabinās no saistībām kreditiestādēs, bet cenšas pievilkt noguldījumus. Arī kapitālu pavairošanās ir ļoti sekmīga, kas notikusi sevišķi pēc Latvijas Kreditbankas nodibināšanas. Gada laikā kapitāli kreditiestādēs pavairojušies par 9,0 līdz 44,4 milj. ls, vai par 25,4%; pavairojies vienīgi pamata kapitāls, turpretim rezerves un pārējie kapitāli nav daudz mainījušies. Noguldījumi un tekoši rēķini pavairojušies par 6,0 līdz 68,7 milj. ls, vai par 9,6%, pie kam tekoši rēķini pavairojās par 5,0 līdz 57,0 milj. ls, termiņu noguldījumi gada beigās bija 6,8 milj. ls, vai

[1]) Bez tam vēl jāpieskaita likvidējamo kreditiestāžu aizdevumi — 5,1 milj. ls; [2]) tas pats — 4,6 milj. ls; [3]) tas pats — 8,4 milj. ls.

par 0,8 milj. ls vairāk un beztermiņa—4,9 milj. ls. Ļoti strauji gada laikā samazinājās aizņēmumi: 1935. g. sākumā tie bija 23,5 milj. ls, bet gada beigās — 11,6 milj. ls, vai par 11,9 milj. ls mazāki. Visvairāk samazinājās aizņēmumi Latvijas Bankā. Korespondenti pavairojušies no 4,0 līdz 6,2 milj. ls; pavairojušies vienīgi iekšzemes korespondenti.

Aktīvā lielākais ir aizdevumu konts; 1935. g. 80,0 milj. ls apmērā tas palicis bez lielākām pārmaiņām. Šai aizdevumu kontā š. g. ieskaitīti arī aizdevumi pašvaldībām, vai ilgtermiņa aizdevumi, kādu agrākos gados nebija. Pašvaldībām aizdevumus izsniedz Latvijas Kreditbanka un Latvijas Zemnieku kreditbanka. Gada laikā pavairojušies arī korespondenti no 3,3 līdz 5,4 milj. ls; pavairojušies vienīgi iekšzemes konti. Ļoti strauji pavairojās — vērtspapīri, no 6,6 līdz 21,4 milj. ls; visvairāk tie pavairojās Latvijas Kreditbankā — ķīlu zīmes, valsts kreditzīmes un citu uzņēmumu un iestāžu akcijas. Kases rezerves un tekoši rēķini citās kreditiestādēs (Latvijas Bankā) mūsu kreditiestādēm tagad ir ļoti lieli, un gada laikā tie pavairojās no 10,1 līdz 14,5 milj. ls.

Financiālie rezultāti minētās kreditiestādēs ir ievērojami labāki nekā iepriekšējos gados. Peļņas un zaudējumu konta apgrozījumi ir samazinājušies: 1934. gadā bruto peļņa bija 9,2 milj. ls un 1935. g. — 7,9 milj. ls; bruto zaudējumi samazinājās no 10,3 līdz 7,4 milj. ls. Tīrā peļņa 1935. g. bija 0,48 milj. ls, un, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tā nav daudz mainījusies. Zaudējumi tomēr ir samazinājušies; iepriekšējos gados tie bija ļoti lieli: 1931. g. — 4,9 milj. ls, 1934. g. — 1,6 milj. ls, bet 1935. g. tīro zaudējumu kreditiestādēm gandrīz nemaz nebija (8.400 ls). Iepriekšējos gados mūsu kreditiestādes darbības gadus noslēdza **ar absolūtiem zaudējumiem,** kas 1933. gadā bija 1,9 milj. ls, 1934. g. — 1,1 milj. ls, bet 1935. g. pēc ilgāka laika mūsu kreditiestādes darbību noslēdza ar absolūtu peļņu — 0,47 milj. ls apmērā. Tagad tas bija iespējams tādēļ, ka visu maksājumu grūtībās nonākušo kreditiestāžu likvidāciju pārņēma Latvijas Kreditbanka. Šo likvidējamo kreditiestāžu aktīvos bija ļoti daudz zaudējumu, un normāli darboties tās vairs nemaz nevarēja. Atsvabinoties no šām zaudējumu kreditiestādēm, tagad ir iespējama pilnīgi normāla un sekmīga akciju komercbanku, savstarpīgo kreditbiedrību un komūnālo kreditiestāžu attīstība.

IX. Krājaizdevu sabiedrības.

IX. Sociétés d'épargne et de prêts.

Iepriekšējie skaitļi par 1935. gadu.

Données préliminaires par l'année 1935.

Krājaizdevu s-bu skaits ir ļoti liels, un tādēļ ziņas no tām ievāc tikai reizi gadā, bet to kontrole un apstrādāšana parasti ievelkas līdz oktōbrim. Pilnīgi skaitļi par krājaizdevu s-bām ir tikai par 1934. g. jeb 1935. g. sākumu. Par 1935. g. skaitļi ir tikai par dažiem svarīgākiem posteņiem, un tie nav vēl galīgie; šie iepriekšējie skaitļi var nedaudz mainīties.

Par 1935. gadu ziņas iesūtījušas 452 krājaizdevu s-bas un pēc tām var noteikt šo sabiedrību vispārīgās attīstības tendences. Bilances gada laikā pavairojušās no 102,1 milj. ls līdz 105,2 milj. ls, vai par 3,1 milj. ls — 3,1%. Lauku s-bu bilances 1936. g. sākumā bija 61,7 milj. ls, vai pavairojušās par 3,2%, bet pilsētu — 43,5 milj. ls, vai par 3,0% lielākas. Visvairāk tās pavairojās Tukuma, Talsu, Jēkabpils un citos apriņķos, bet Jaunlatgales un Rēzeknes apriņķī krājaizdevu s-bu bilances samazinājās. Izņemot Latgali, pārējos apgabalos krājaizdevu s-bu bilancēm 1935. g. bija tendence pavairoties; arī Rīgā, kur ir ļoti daudz sabiedrību, kuŗām 1935. g. bija ievērojami zaudējumi, bilancēm tomēr ir tendence pavairoties. Lai gan šie ir iepriekšēji skaitļi, tomēr arī galīgie daudz neko neatšķirsies.

Līdzekļu ziņā ir notikušas diezgan lielas pārmaiņas, tomēr arī krājaizdevu sabiedrībās ir tās pašas tendences, kas pārējās kreditiestādēs. Krājaizdevu s-bās pavairojušies kapitāli, un 1936. g. sākumā tie bija 21,3 milj. ls, vai par 1,2% vairāk nekā iepriekšējā gadā; lauku s-bās tie ir 11,6 milj. ls, vai par 0,3% lielāki, bet pilsētu — 9,65 milj. ls, vai par 2,3% lielāki. No līdzekļiem visstraujāk pavairojušies noguldījumi; 1936. g. sākumā tie bija 35,7 milj. ls, un gada laikā tie pavairojušies par 9,8%, lauku — par 10,9% un pilsētu — par 9,0%. Vienīgais postenis, kas gada laikā samazinājies, ir aizņēmumi, un 1936. g. sākumā tie bija 39,6 milj. ls, vai par 2,2% mazāki; lauku sabiedrībās tie samazinājās par 1,2%, bet pilsētu — par 4,7%. Latvijas Banka krājaizdevu s-bām aizdevusi lielākās summas, un gada laikā šie aizņēmumi samazinājušies par 1,3%. Pilsētu sabiedrībās par lielākām

№ 82. Krājaizdevu s-bu dibināšana pa gadiem.

№ 82. Fondation des sociétés d'épargne et de prêts par années.

№№	Gadi / *Années* — Apriņķi un apgabali / *Districts et prov.*	1920.	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	Kopā
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Rīgas pilsēta . .	2	1	9	29	49	23	21	13	6	13	9	5	6	7	5	5	203
2	Rīgas	—	—	3	29	16	6	2	1	1	1	3	—	—	—	—	—	62
3	Cēsu	—	1	4	13	7	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
4	Valmieras . . .	1	1	5	14	6	1	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	33
5	Valkas.	—	—	—	13	10	2	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	30
6	Madonas	—	—	2	15	9	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	32
7	Liepājas pilsēta .	1	1	7	3	3	5	5	—	—	—	2	2	1	—	—	—	30
8	Liepājas	—	—	7	4	2	2	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	18
9	Aizputes	—	—	2	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	13
10	Kuldīgas	—	4	3	5	4	—	2	—	2	—	—	1	—	—	—	1	22
11	Ventspils . . .	—	2	—	3	5	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	14
12	Talsu	—	—	2	9	3	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	21
13	Tukuma	—	—	1	6	8	3	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	21
14	Jelgavas	—	2	6	16	14	3	2	2	1	1	2	2	1	2	1	—	55
15	Bauskas	—	—	3	10	7	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	24
16	Jēkabpils . . .	—	1	2	8	5	1	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	21
17	Ilūkstes	—	—	1	5	3	1	1	1	—	1	2	—	—	—	—	—	15
18	Daugavpils . . .	—	1	5	23	13	13	7	6	3	7	3	—	1	1	1	—	84
19	Rēzeknes . . .	—	1	2	12	9	8	1	1	1	3	—	2	—	—	—	—	40
20	Ludzas	—	—	1	5	7	4	2	1	3	—	—	1	—	—	—	—	24
21	Jaunlatgales . .	1	—	—	12	6	—	2	2	2	1	—.	—	—	—	—	—	26
22	Kopā *Total*	5	15	65	238	189	91	57	32	19	30	24	17	9	11	8	6	816
23	Vidzeme . .	3	3	23	113	97	37	32	16	7	14	13	6	6	8	5	5	388
24	Kurzeme . .	1	7	21	28	20	18	9	2	2	1	2	4	1	—	1	1	118
25	Zemgale . .	—	3	13	45	37	11	4	4	1	4	6	4	1	2	1	—	136
26	Latgale . .	1	2	8	52	35	25	12	10	9	11	3	3	1	1	1	—	174

summām samazinājušies arī citi aizņēmumi. Kopējie līdzekļi krājaizdevu sabiedrībās 1936. g. sākumā bija šādi:

	Lauku	Pilsētu	Kopā
		1000 ls	
Kapitāli	11.646	9.651	21.297
Noguldījumi	15.936	19.786	35.722
Aizņēmumi	28.674	10.938	39.612
Bilance	61.687	43.544	105.231
		Starpība procentos	
Kapitāli	0,3	2,3	1,2
Noguldījumi	10,9	9,0	9,8
Aizņēmumi	—1,2	—4,7	—2,2
Bilance	3,2	3,0	3,1

Pārskata gadā krājaizdevu s-bas joprojām atsvabinās no aizņēmumiem (līdzīgi akciju komercbankām un citām kreditiestādēm), bet pavairojas kapitāli un sevišķi noguldījumi, kas norāda, ka arī mūsu krājaizdevu sabiedrību saimniecībā ir jūtams jauns un veselīgāks gars.

Līdzekļu izlietošanā krājaizdevu sabiedrībās nav nekādas lielas pārmaiņas. Lielākā daļa mantas ir aizdevumi. Visus pēdējos gadus aizdevumi krājaizdevu s-bās samazinājās, bet 1935. gadā tie atkal pavairojās no 77,6 līdz 79,9 milj. ls, vai par 2,4 milj. ls — 3,1%. Lauku krājaizdevu s-bās aizdevumi ir 49,3 milj. ls, vai pavairojušies par 1,5%, bet pilsētu — 43,5 milj. ls, vai pavairojušies par 5,8%. Aizdevumi sama-

№ 83. Krājaizdevu sabiedrību skaits 1923.—1935.

№ 83. Nombre des sociétés de prêts et d'épargne de 1923 à 1935.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés* — Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5
1	1923.	117	44	161
2	1924.	179	72	251
3	1925.	311	111	422
4	1926.	363	161	524
5	1927.	386	194	580
6	1928.	386	202	588
7	1929.	381	211	592
8	1930.	378	227	605
9	1931.	379	244	623
10	1932.	380	248	628
11	1933.	378	256	634
12	1934.	371	255	626
13	1935.	365	253	618

№ 84. Krājaizdevu s-bu likvidēšana pa gadiem.

№ 84. Liquidation des sociétés d'épargne et de prêts par années.

№№	Gadi *Années* / Apriņķi un apgabali *Districts et provinces*	1920.	1921.	1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Rīgas pilsēta . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17	6	6	4	2	4	1	41
2	Rīgas	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	—	1	—	—	—	—	8
3	Cēsu	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
4	Valmieras	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	1	—	—	1	5
5	Valkas.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
6	Madonas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	1	—	1	7
7	Liepājas pilsēta . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	1	—	6
8	Liepājas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
9	Aizputes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2
10	Kuldīgas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
11	Ventspils	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	3
12	Talsu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
13	Tukuma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	2	5
14	Jelgavas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	4
15	Bauskas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2
16	Jēkabpils	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2
17	Ilūkstes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	2	5
18	Daugavpils	—	—	—	—	—	1	—	—	—	7	1	2	1	—	—	2	14
19	Rēzeknes	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	—	1	—	1	3	3	17
20	Ludzas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	1	—	—	1	7
21	Jaunlatgales . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	1	—	1	1	1	8
22	Kopā *Total*	—	—	—	—	—	3	—	—	4	64	10	15	9	10	12	18	145
23	Vidzeme . . .	—	—	—	—	—	2	—	—	2	32	6	8	5	3	4	3	65
24	Kurzeme . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	2	—	1	3	2	2	16
25	Zemgale . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3	1	2	2	6	18
26	Latgale . . .	—	—	—	—	—	1	—	—	1	23	2	4	2	2	4	7	46

zinās dažos Latgales apriņķos. Dažos apriņķos aizdevumu summas ir diezgan strauji pavairojušās, piemēram, Aizputes, Talsu, Tukuma un citos. No pārējiem aktīva posteņiem strauji pavairojušies vērtspapīri, bet sevišķi Valsts Zemes bankas ķīlu zīmes.

Financiālie rezultāti, izņemot Rīgu, pa daļai Latgali un dažus citus apriņķus, ir ievērojami labāki nekā 1934. gadā. Tomēr krājaizdevu s-bu bilancēs vēl arvien ir arī daudz apšaubāmu prasību — zaudējumu. To tīrīšana pilnos apmēros vēl nav izdarīta. No tīrās peļņas krājaizdevu s-bas lielākos apmēros nekā iepriekšējos gados ziedojušas dažādiem valstiskiem mērķiem, kā aizsargiem, aviācijai, skolu bibliotēkām un citām vajadzībām.

Dibināšana un likvidēšana.

Fondation et liquidation.

Pēdējos piecos gados krājaizdevu s-bu dibināšana ir jau gandrīz apstājusies. Strauja dibināšana notika priekš 12—14 gadiem, kad gada laikā nodibinājās pāri par 200 sabiedrības. Pēdējo 5 gadu laikā ir nodibināta pavisam 51 krājaizdevu s-ba; 1935. g. nodibinājās — 6. Lielākais krājaizdevu s-bu skaits ir nodibinājies Rīgā, — 203, bet mazākais Kurzemē — 118 un Zemgalē — 136. Lai gan Rīgā ir nodibinājies lielākais krājaizdevu s-bu skaits, tomēr pēdējos gados

№ 85. Klātnākušas un likvidētas krājaizdevu sabiedrības (sākušas darboties, vai pārtraukušas darbību).

№ 85. Sociétés d'épargne et de prêts nouvellement en fonction ou liquidées (sociétés en fonction ou ayant discontinuées leur travaille).

№№	Gadi *Années*	Klātnākušas *Nouvellement en fonction*	Likvidētas *Liquidées*	±
		skaits — *nombre*		
1	2	3	4	5
1	1923.	92	2	+ 90
2	1924.	175	4	+171
3	1925.	102	—	+102
4	1926.	60	4	+ 56
5	1927.	17	9	+ 8
6	1928.	18	15	+ 4
7	1929.	20	6	+ 13
8	1930.	27	9	+ 18
9	1931.	15	10	+ 5
10	1932.	12	6	+ 6
11	1933.	10	18	— 8
12	1934.	8	16	— 8

vēl arvienu Rīgā dibinās jaunas sabiedrības. Pārējos apgabalos pēdējos gados dibinās niecīgs krājaizdevu s-bu skaits.

Likvidēto krājaizdevu s-bu skaits nav sevišķi liels; pārējās kooperātīvās s-bas ir likvidējušās lielākos apmēros, piemēram, patērētāju biedrības, piensaimnieku s-bas u. c. Krājaizdevu sabiedrību likvidācija ir notikusi divējādi: 1) likuma un statūtos paredzētā kārtībā un 2) faktiskā likvidācija, izbeidzot sabiedrības darbību; pēdējā gadījumā sabiedrība vēl pastāv kā juridiska persona. Statūtos un likumā paredzētā kārtībā līdz 1935. g. ir likvidējušās 148 krājaizdevu s-bas. To skaits sevišķi liels ir sākot ar 1929. gadu, kad Kooperātīvu revīzijas padome stingrāk seko kooperātīvo sabiedrību darbībai. Darbību pārtraukušas, bet juridiski nav likvidējušās — 44 krājaizdevu s-bas; ar nedaudz izņēmumiem tās drīz likvidēsies, vai arī dažas, kas gadās retāk, uzsāks darbību. Lielākais likvidēto sabiedrību skaits ir Rīgā — 48, Latgalē — 49 u. c. pilsētās un apgabalos.

№ 86. Krājaizdevu sabiedrību biedru skaits 1923.—1935.

№ 86. Effectif des membres des sociétés d'épargne et de prêts de 1923 à 1935.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		Biedru skaits *Nombre des membres*		
1	2	3	4	5
1	1923.	.	.	56 111
2	1924.	.	.	72 389
3	1925.	74 223	33 367	107 590
4	1926.	101 902	43 485	145 387
5	1927.	115 148	50 654	165 802
6	1928.	117 829	54 995	172 824
7	1929.	122 956	58 168	181 124
8	1930.	130 047	65 306	195 353
9	1931.	135 071	70 764	205 835
10	1932.	135 589	72 951	208 540
11	1933.	133 948	74 222	208 170
12	1934.	130 713	73 967	204 680
13	1935.	128 405	73 829	202 234
		Caurmērā vienā sabiedrībā *Moyenne par société*		
14	1923.	.	.	349
15	1924.	.	.	288
16	1925.	239	301	255
17	1926.	281	270	277
18	1927.	298	260	286
19	1928.	305	272	294
20	1929.	323	276	306
21	1930.	344	288	323
22	1931.	356	290	330
23	1932.	357	294	332
24	1933.	354	290	328
25	1934.	352	290	327
26	1935.	352	292	327

Sabiedrību skaits.

Nombre des sociétés.

Visvairāk krājaizdevu s-bu darbojās 1933. gada sākumā — 634. Nākošos gados tās pastāvīgi samazinājās un 1934. gadā par 8 līdz 618 sabiedrībām. Jau vairākkārtīgi ir konstatēts, ka sabiedrību skaits ir pārāk liels, kādēļ tām ir jāapvienojas vai arī jālikvidējas. Tagad šis process pamazām norit jau trešo gadu, tomēr vēl līdz šim ievērojamu panākumu maz. Sabiedrību apvienošanās ir diezgan smaga un sarežģīta lieta, jo visām organizācijām nav vienāds materiālais stāvoklis. Lielu lomu spēlē arī pārvaldes aparāta personīgās intereses, lokālais patriotisms u. c. lietas, tikai pēc tieslietu m-jas un Kooperātīvu revīzijas padomes tiešiem norādījumiem apvienošanās ir vieglāk panākama. Jau ilgāku laiku samazinās lauku krājaizdevu s-bas, kas 1932. gada sākumā bija — 380, 1934. g. — 371 un 1935. g. — 365; kopskaitā tās samazinājušās par 15 organizācijām, bet 1934. gadā par 6. Pilsētu sabiedrības tik lielos apmēros nav samazinājušās, un 1933. g. sākumā to bija 256, 1934. gadā samazinājās par 2 un 1935. g. sākumā darbojās — 253 pilsētu krājaizdevu s-bas. Visvairāk krājaizdevu s-bu bija Rīgā — 136, Zemgalē — 118, Latgalē — 109 un Kurzemē — 93. Izņemot Vidzemi resp. Rīgu, pārējos apgabalos sabiedrību skaits pēdējos gados samazinās.

Ar krājaizdevu sabiedrību skaitu faktiski ir notikušas vēl lielākas pārmaiņas: gada laikā darbību uzsāka — 8, bet izbeidza 16 sabiedrības. Tāda krājaizdevu s-bu kustība ir novērojama ikgadus. Sākot ar 1923. g. līdz 1934. gadam, tādas sabiedrības, kas pārtraukušas vai likvidējušas darbību, bija — 99, bet darbību no jauna uzsāka — 556; pirmo s-bu visvairāk bija Rīgā un Latgalē.

№ 87. Biedru kustība krājaizd. s-bās.

№ 87. Mouvement des membres dans les sociétés d'épargne et de prêts.

№№	Gadi — *Années*	Iestājās *Entrés*	Izstājās *Sortis*
1	2	3	4
1	1922.	13 298	9 489
2	1923.	31 371	14 648
3	1924.	51 370	16 169
4	1925.	42 599	7 063
5	1926.	26 425	7 059
6	1927.	18 354	10 362
7	1928.	19 743	8 650
8	1929.	22 441	8 017
9	1930.	19 093	8 345
10	1931.	11 175	8 298
11	1932.	8 378	10 084
12	1933.	10 193	10 006
13	1934.	12 399	12 996

Biedru skaits.

Nombre des membres.

Apvienotais biedru skaits, tāpat kā sabiedrības, pēdējā laikā samazinās. Visvairāk biedru sabiedrības apvienoja 1932. gada sākumā — 208.540; 1934. gada sākumā bija — 204.680, bet beigās — 202.234, vai par 2.446 biedriem — 1,2% mazāk. Samazināšanās notiek galvenā kārtā sabiedrībām likvidējoties, tomēr arī tais organizācijās, kas vēl pastāv un turpina darbību, atsevišķos gadījumos samazinās biedru skaits. Gada laikā visvairāk tas samazinājies lauku organizācijās, vai par 2.308 līdz 128.405 biedriem; arī pagājušos gados lauku sabiedrību biedru skaits samazinājās lielākos apmēros nekā pilsētās, kur 1934. g. sākumā bija 73.967 un beigās — 73.829 biedri, vai tikai par 138 mazāk. Visvairāk biedru skaits 1934. gadā samazinājās Liepājā — par 1.048, Latgalē par 1.931 u. c. apriņķos; visos Vidzemes apriņķos krājaizdevu s-bu biedru skaits ir pavairojies. Rīgas krājaizdevu s-bās ir visvairāk biedru — 47.031, Daugavpils apriņķī kopā ar pilsētu — 24.799, Rīgas apriņķī — 14.533, Jelgavas — 13.161, Valmieras—10.223 biedri u. c. apriņķos. Pa apgabaliem visvairāk biedru ir Vidzemē — 50.878, bet kopā ar Rīgu — 97.909, nākošā vietā ir Latgales krājaizdevu s-bas, kur ir 41.742 biedri; Zemgales krājaizdevu s-bās ir apvienoti — 34.272 un Kurzemes — 28.311 biedri.

Caurmērā vienā krājaizdevu s-bā 1935. g. sākumā bija apvienoti 327 biedri, pie kam lauku organizācijās to bija vairāk — 352 nekā pilsētu — 292. Pagājušos gados caurmēra biedru skaits bija diezgan svārstīgs: 1923. g. — 349, 1925. g. — 255, 1932. g. — 332, bet pēdējos gados atkal samazinājās. Šīs svārstības ir novērojamas kā lauku, tā arī pilsētu sabiedrībās. Pa apgabaliem lielākais caurmēra biedru skaits vienā sabiedrībā bija Latgalē — 383, bet mazākais Zemgalē — 290; apriņķos svārstības ir vēl lielākas: vienā Ventspils krājaizdevu s-bā caurmērā ir apvienoti — 474 biedri, Rēzeknes — 402, Daugavpils — 400, bet Liepājas pilsētā — 204, Aizputes apriņķī — 213 biedri u. t. t.

Pēc sociālā stāvokļa lielākā biedru grupa visu laiku bija lauksaimnieki — zemes īpašnieki. Pagājušos gados tos iedalīja vecsaimniekos un jaunsaimniekos, jo tūliņ pēc agrārās reformas bija diezgan liela starpība, bet ar katru gadu tā nolīdzinājās, un tagad jau dažos gadījumos šis dalījums rada grūtības. Pagājušos gados starp krājaizdevu s-bu biedriem vecsaimnieki pavairojās gau-

№ 88. Biedru izstāšanās iemesli 1931.—1934. g.

№ 88. Causes de sortie des membres de 1931 à 1934.

№№	Izstāšanās iemesli *Causes de sortie* / Apriņķi *Districts*	Operāciju gadā mirušie biedri *Membres morts pendant l'année d'opération*	Nekārtīgas maksāšanas dēļ izslēgti *Exclus par payements incorrects*	Izslēgti citu iemeslu dēļ *Exclus par autres causes*	Labprātīgi izstājušies *Sortis volontairement*	Nezināmi iemesli *Causes incon.*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Rīgas pilsēta	263	613	424	1 732	143	3 175
2	Rīgas	117	83	190	276	—	666
3	Cēsu	143	56	10	144	9	362
4	Valmieras	107	56	57	252	—	472
5	Valkas	64	15	26	130	—	235
6	Madonas	37	46	1	297	—	381
7	Liepājas pilsēta	18	24	921	194	3	1 160
8	Liepājas.	33	28	9	127	—	197
9	Aizputes	13	19	2	268	—	302
10	Kuldīgas.	55	33	242	235	—	565
11	Ventspils	52	37	1	97	22	209
12	Talsu	50	32	7	191	42	322
13	Tukuma	25	56	305	162	—	548
14	Jelgavas.	103	34	146	431	9	723
15	Bauskas	45	44	7	153	6	255
16	Jēkabpils	61	33	—	168	4	266
17	Ilūkstes	18	6	64	75	7	170
18	Daugavpils.	152	191	39	610	417	1 409
19	Rēzeknes	43	46	209	167	88	553
20	Ludzas	19	3	91	361	22	496
21	Jaunlatgales	36	29	—	465	—	530
22	Kopā — *Total* 1934.	1 454	1 484	2 751	6 535	772	12 996
23	1933.	1 234	1 300	672	5 917	883	10 006
24	1932.	1 132	1 296	946	5 574	1 136	10 084
25	1931.	1 015	1 006	1 102	4 518	647	8 288

№ 89. Biedru skaits un

№ 89. Etat social et effectif des membres des

№№	Biedri *Membres* / 1. janvārī *Au 1. janvier*	Lauksaimnieki zemes īpašnieki *Agriculteurs-propriétaires de terre*			Rentnieki un graudnieki *Tenanciers et métayers*	Intellektuāla darba strādnieki *Travailleurs intellectuels*	Algoti fiziska darba strādnieki *Ouvriers*
		Vecsaimnieki *Anciens*	Jaunsaimnieki *Nouveaux*	Kopā *Total*			
1	2	3	4	5	6	7	8
							Lauku —
1	1925.	43 841	9 261	53 102	6 842	3 421	1 134
2	1926.	61 420	14 030	75 450	7 892	5 018	1 740
3	1927.	64 028	20 547	84 575	9 207	5 799	2 126
4	1928.	65 128	21 171	86 299	9 249	6 348	2 337
5	1929.	63 248	26 318	89 566	9 551	7 018	2 598
6	1930.	66 997	28 396	95 393	10 013	6 547	2 858
7	1931.	68 899	31 476	100 375	9 352	6 728	3 268
8	1932.	69 623	31 361	100 984	9 356	6 702	3 351
9	1933.	68 529	31 382	99 911	8 633	6 703	3 404
10	1934.	63 555	33 690	97 245	8 258	6 631	3 376
11	1935.	65 446	30 462	95 908	7 705	6 788	3 330
							Pilsētu —
12	1925.	1 991	351	2 342	246	9 635	1 351
13	1926.	2 270	500	2 770	292	13 542	2 062
14	1927.	2 470	706	3 176	157	16 660	2 451
15	1928.	2 398	700	3 098	236	19 279	2 813
16	1929.	2 367	1 659	4 026	270	20 366	3 011
17	1930.	3 606	1 502	5 108	310	23 900	4 054
18	1931.	3 848	985	4 833	413	26 416	4 298
19	1932.	3 955	1 211	5 166	424	26 879	5 182
20	1933.	3 819	1 194	5 013	588	28 243	5 204
21	1934.	3 679	1 268	4 947	390	29 173	5 569
22	1935.	3 626	1 280	4 906	585	29 957	6 207
							Kopā —
23	1925.	45 832	9 612	55 444	7 088	13 056	2 485
24	1926.	63 690	14 530	78 220	8 184	18 560	3 802
25	1927.	66 498	21 253	87 751	9 364	22 459	4 577
26	1928.	67 526	21 871	89 397	9 485	25 627	5 150
27	1929.	65 615	27 977	93 592	9 821	27 384	5 609
28	1930.	70 603	29 898	100 501	10 323	30 447	6 912
29	1931.	72 747	32 461	105 208	9 765	33 144	7 566
30	1932.	73 578	32 572	106 150	9 780	33 581	8 533
31	1933.	72 348	32 576	104 924	9 221	34 946	8 608
32	1934.	67 234	34 958	102 192	8 648	35 804	8 945
33	1935.	69 072	31 742	100 814	8 290	36 745	9 537
							1935. g. 1. janvarī —
34	Rīga	1 160	1 247	2 407	186	25 341	4 348
35	Vidzeme . .	23 412	11 224	34 636	4 180	2 450	1 609
36	Kurzeme . .	8 980	7 578	16 558	1 066	2 681	1 386
37	Zemgale. . .	14 370	8 105	22 475	2 559	2 206	916
38	Latgale . . .	21 150	3 588	24 738	299	4 067	1 278

sāk par jaunsaimniekiem, un tādēļ pēdējo nozīme strauji pavairojās. Tagad šo biedru kustības tendences ir izlīdzinājušās un tādēļ arī nav nekādas vajadzības tos šķirot. Lauksaimnieki (vecsaimniekus un jaunsaimniekus kopā ņemot), 1934. gadā samazinājās par 1.378 līdz 100.814 biedriem, rentnieki un pusgraudnieki par 358 līdz 8.290 (samazinās jau vairāk gadus no vietas), tirgotāji par 1.068 līdz 13.846 (arī samazinās jau vairāk gadus), amatnieki par 745 līdz 12.915, rūpnieki par 196 līdz 2.823; namu īpašnieki pilsētās un juridiskas personas arī pagājušā gadā samazinās. Pavairojās intellektuāla darba strādnieki par 941 līdz 36.745 un algoti vienkārša darba strādnieki par 592 līdz 9.537 personām. Kā redzams, pārskata gadā krājaizdevu s-bās pavairojās vienīgi algoto darbinieku biedru skaits, kam krediti vajadzīgi patēriņam, bet samazinājās ražotāju (lauksaimnieku, amatnieku, rūpnieku u. c.) skaits. Pēc sociālā stāvokļa biedru sastāvs 1934. gadā krājaizdevu s-bās ir pasliktinājies, jo pavairojās personas, kam vajadzīgs patēriņa kredits, bet samazinājās ražotāju kredits. Gandrīz $^1/_4$ krājaizdevu s-bās apvienoto biedru saņemtos kreditus izlieto patēriņa vajadzībām.

Lauksaimnieki (vecsaimnieki un jaunsaimnieki) visās krājaizdevu s-bās kopā ir puse (49,9%) no visiem biedriem, bet ja vēl pieskaita rentniekus un pusgraudniekus

sastāvs 1925.—1935. g.

sociétés d'épargne et de prêts de 1925 à 1935.

Amatnieki *Artisans*	Rūpnieki *Industriels*	Tirgotāji *Commerçants*	Namu īpašnieki *Propriétaires de maisons*	Juridiskas personas *Personnes juridiques*	Pārējie *Autres*	Nezināmi *Inconnus*	Kopā *Total*
9	10	11	12	13	14	15	16
A la campagne							
1 999	840	1 546	1 806	579	1 631	1 323	74 223
3 096	1 186	2 198	2 199	835	2 288	—	101 902
3 616	1 336	2 326	2 527	951	2 159	526	115 148
3 731	1 352	2 346	2 923	1 020	2 224	—	117 829
3 987	1 418	2 497	2 750	1 018	2 453	100	122 956
4 136	1 372	2 387	3 692	1 068	2 581	—	130 047
4 209	1 484	2 508	3 499	1 078	2 570	—	135 071
4 247	1 387	2 288	3 846	1 072	2 356	—	135 589
4 205	1 362	2 231	3 921	1 098	2 480	—	133 948
4 162	1 330	2 242	3 875	1 058	2 536	—	130 713
4 122	1 272	2 102	3 839	1 016	2 323	—	128 405
Dans les villes							
4 724	876	7 082	4 256	179	2 460	216	33 367
6 402	2 941	8 341	4 373	279	2 199	284	43 485
7 193	2 833	9 839	4 602	373	3 076	294	50 654
7 695	3 131	10 845	4 574	394	2 838	92	54 995
8 220	1 555	12 478	4 906	383	2 673	280	58 168
8 538	1 732	13 241	4 557	417	3 393	56	65 306
9 114	1 792	13 869	5 534	472	4 023	—	70 764
9 337	1 686	13 654	5 811	470	4 342	—	72 951
9 696	1 643	13 457	6 064	485	3 483	346	74 222
9 498	1 689	12 672	6 028	469	3 532	—	73 967
8 793	1 551	11 744	5 902	431	3 753	—	73 829
Total							
6 723	1 716	8 628	6 062	758	4 091	1 539	107 590
9 498	4 127	10 539	6 572	1 114	4 487	284	145 387
10 809	4 169	12 165	7 129	1 324	5 235	820	165 802
11 426	4 483	13 191	7 497	1 414	5 062	92	172 824
12 207	2 973	14 975	7 656	1 401	5 126	380	181 124
12 674	3 104	15 628	8 249	1 485	5 974	56	195 353
13 323	3 276	16 377	9 033	1 550	6 593	—	205 835
13 584	3 073	15 942	9 657	1 542	6 698	—	208 540
13 901	3 005	15 688	9 985	1 583	5 963	346	208 170
13 660	3 019	14 914	9 903	1 527	6 068	—	204 680
12 915	2 823	13 846	9 741	1 447	6 076	—	202 234
Au 1. janvier 1935.							
5 026	963	3 707	3 039	337	1 677	—	47 031
2 213	619	997	2 612	533	1 029	—	50 878
1 580	375	1 805	1 496	234	1 130	—	28 311
1 378	550	1 683	1 439	235	831	—	34 272
2 718	316	5 654	1 155	108	1 409	—	41 742

(4,1%), tad tie ir — 54%. Nākošā vietā ir intellektuāla darba strādnieki — 18,2% un algoti fiziska darba strādnieki — 4,7%, vai kopā 22,9% no visiem krājaizdevu s-bu biedriem, tirgotāji — 6,8%, amatnieki — 6,4%, rūpnieki — 1,4%, namu īpašnieki pilsētās — 4,8%, juridiskas personas — 0,7% u. c. Salīdzinot ar pagājušo gadu, lielākās pārmaiņas notika ar intellektuālā darba strādniekiem, kuru nozīme par 0,7% pavairojās, bet tirgotāju par 0,5% samazinājās; 1934. g. beigās pret sākumu pavairojās arī algotu fiziska darba strādnieku, rentnieku un pusgraudnieku nozīme, bet samazinājās amatnieku un rūpnieku; pārējo biedru grupu nozīme nav mainījusies.

Lauku un pilsētu krājaizdevu s-bās biedru sastāvs ir ļoti dažāds. Dabiski, ka lauku sabiedrībās visvairāk ir lauksaimnieki-zemes īpašnieki, vai 74,7% no visiem biedriem (vecsaimnieki kopā ar jaunsaimniekiem), bet ja pieskaita rentniekus un pusgraudniekus, tad tie kopā ir 80,7% vai $^4/_5$ no visiem biedriem. Lauku sabiedrībās pārējām grupām ir samērā maza nozīme. No tām lielākā grupa ir intellektuāla darba strādnieki — 5,3%, starp kuriem ir sastopami galvenā kārtā skolotāji, pagastu darbveži, ārsti, citu kooperātīvo sabiedrību darbinieki u. c. Lai gan šī grupa skaita ziņā ir samērā maza, tomēr krājaizdevu sabiedrību dzīvē intellektuāla darba strādniekiem ir liela nozīme, jo

№ 90. Biedru sastāvs krājaizdevu sabiedrībās 1925.—1935. g. (procentos).

№ 90. Etat social des membres des sociétés d'épargne et de prêts de 1925 à 1935 (en %).

№№	Biedru grupas *Groupes des membres* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Lauksaimnieki zemes īpašnieki *Agriculteurs-propriétaires de terre*	Rentnieki un graudnieki *Tenanciers et métayers*	Intelektuāla darba strādnieki *Travailleurs intellectuels*	Algoti fiziska darba strādnieki *Ouvriers*	Amatnieki *Artisans*	Rūpnieki *Industriels*	Tirgotāji *Commerçants*	Namu īpašnieki *Propriétaires de maisons*	Juridiskas personas *Personnes juridiques*	Pārējie *Autres*	Nezināmi *Inconnus*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
						Lauku — *A la campagne*							
1	1925.	71,6	9,2	4,6	1,5	2,7	1,1	2,1	2,4	0,8	2,2	1,8	100,0
2	1926.	74,1	7,7	4,9	1,7	3,0	1,2	2,2	2,2	0,8	2,2	—	100,0
3	1927.	73,5	8,0	5,0	1,8	3,1	1,2	2,0	2,2	0,8	1,9	0,5	100,0
4	1928.	73,2	7,8	5,4	2,0	3,2	1,1	2,0	2,5	0,9	1,9	—	100,0
5	1929.	72,8	7,8	5,7	2,1	3,3	1,2	2,0	2,2	0,8	2,0	0,1	100,0
6	1930.	73,4	7,7	5,0	2,2	3,2	1,1	1,8	2,8	0,8	2,0	—	100,0
7	1931.	74,3	6,9	5,0	2,4	3,1	1,1	1,9	2,6	0,8	1,9	—	100,0
8	1932.	74,5	6,9	5,0	2,5	3,1	1,0	1,7	2,8	0,8	1,7	—	100,0
9	1933.	74,6	6,4	5,0	2,6	3,1	1,0	1,7	2,9	0,8	1,9	—	100,0
10	1934.	74,4	6,3	5,1	2,6	3,2	1,0	1,7	3,0	0,8	1,9	—	100,0
11	1935.	74,7	6,0	5,3	2,6	3,2	1,0	1,6	3,0	0,8	1,8	—	100,0
						Pilsētu — *Dans les villes*							
12	1925.	7,0	0,7	28,9	4,0	14,2	2,6	21,2	12,8	0,5	7,4	0,7	100,0
13	1926.	6,4	0,7	31,1	4,7	14,7	6,8	19,2	10,1	0,6	5,1	0,6	100,0
14	1927.	6,3	0,3	32,9	4,8	14,2	5,6	19,4	9,1	0,7	6,1	0,6	100,0
15	1928.	5,6	0,4	35,1	5,1	14,0	5,7	19,7	8,3	0,7	5,2	0,2	100,0
16	1929.	6,9	0,5	35,0	5,2	14,1	2,7	21,5	8,4	0,6	4,6	0,5	100,0
17	1930.	7,8	0,5	36,6	6,2	13,1	2,6	20,3	7,0	0,6	5,2	0,1	100,0
18	1931.	6,8	0,6	37,3	6,1	12,9	2,5	19,6	7,8	0,7	5,7	—	100,0
19	1932.	7,1	0,6	36,8	7,1	12,8	2,3	18,7	8,0	0,6	6,0	—	100,0
20	1933.	6,8	0,8	38,0	7,0	13,1	2,2	18,1	8,2	0,6	4,7	0,5	100,0
21	1934.	6,7	0,5	39,5	7,5	12,9	2,3	17,1	8,1	0,6	4,8	—	100,0
22	1935.	6,6	0,8	40,6	8,4	11,9	2,1	15,9	8,0	0,6	5,1	—	100,0.
						Kopā — *Total*							
23	1925.	51,5	6,6	12,2	2,3	6,3	1,6	8,0	5,6	0,7	3,8	1,4	100,0
24	1926.	53,8	5,6	12,8	2,6	6,5	2,8	7,3	4,5	0,8	3,1	0,2	100,0
25	1927.	52,9	5,6	13,6	2,8	6,5	2,5	7,3	4,3	0,8	3,2	0,5	100,0
26	1928.	51,7	5,5	14,8	3,0	6,6	2,6	7,6	4,4	0,8	2,9	0,1	100,0
27	1929.	51,7	5,4	15,1	3,1	6,7	1,7	8,3	4,2	0,8	2,8	0,2	100,0
28	1930.	51,4	5,3	15,6	3,5	6,5	1,6	8,0	4,2	0,8	3,1	0,0	100,6
29	1931.	51,1	4,7	16,1	3,7	6,5	1,6	7,9	4,4	0,8	3,2	—	100,0
30	1932.	50,9	4,7	16,1	4,1	6,5	1,5	7,7	4,6	0,7	3,2	—	100,0
31	1933.	50,4	4,4	16,8	4,1	6,7	1,4	7,5	4,8	0,8	2,9	0,2	100,0
32	1934.	50,0	4,2	17,5	4,4	6,7	1,5	7,3	4,8	0,7	2,9	—	100,0
33	1935.	49,9	4,1	18,2	4,7	6,4	1,4	6,8	4,8	0,7	3,0	—	100,0

tos bieži ievēl sabiedrību pārvaldē, vai arī tie ir lietu rīkotāji, grāmatveži u. t. t. Pārējo biedru grupu nozīme lauku krājaizdevu sabiedrībās ir niecīga.

Pilsētu krājaizdevu sabiedrībās lauksaimniekiem kopā ar rentniekiem un pusgraudniekiem ir maza nozīme, vai tie ir 7,4% no visiem. Tiem ir maza nozīme arī pārvaldē, jo parasti lauksaimnieki tīri territoriāli ir tālu no sabiedrības darbības. Lielākā biedru grupa ir intellektuāla darba strādnieki — 40,6% no visiem, bet ja tiem vēl pieskaita algotus vienkārša darba strādniekus, tad kopā ir 49%, vai gandrīz puse no visa biedru skaita. Šie biedri kreditus izlieto galvenā kārtā patēriņa vajadzībām. Nākošā lielākā grupa ir tirgotāji — 15,9%, amatnieki — 11,9%, rūpnieki — 2,1%, namu īpašnieki — 8,0% u. c. Pilsētu sabiedrībās neviena biedru grupa nav tādā pārsvarā, kā lauku organizācijās. Ļoti lielā mērā atšķiras arī atsevišķo sabiedrību biedri. Lauku organizāciju biedru kopskaits ir paraugs katrai lauku sabiedrībai, pilsētās tās pa lielākai daļai ir noorganizētas no vienas sociālās grupas biedriem, piemēram, ierēdņiem (vēl speciālāk, piemēram, zināmas ministrijas, departamenta, pašvaldības u. t. t.), tirgotājiem (eksportieriem, linu, koku materiālu u. t. t.), amatniekiem u. c.; šais krāj-

№ 91. Krājaizdevu s-bu pasīvi 1923.—1935. g.

№ 91. Passifs des sociétés d'épargne et de prêts de 1923 à 1935.

№№	Rēķini *Comptes* / 1. janvārī *Au 1. janvier*	Pamata (paju) kapitāls *Capital fondamental (de parts)*	Rezerves un speciāli kapitāli *Fonds de réserve et capitaux spéciaux*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Bezterminа noguldījumi *Dépôts sans terme*	Terminа noguldījumi *Dépôts à terme*	Rediskontēti vekseļi *Lettres de change réescomptées*	Speciāli tekoši rēķini *Comptes courants spéciaux*	Aizņēmumi *Emprunts*	Augļi, komisijas un cita peļņa *Intérêts, commission et autres bénéfices*	Tīrs atlikums *Bénéfice net*	Pārējie pasīvi *Autres passifs*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
		Lauku — *à la campagne*											
1	1923.	75	56	128	432	79	—	—	528	—	18	86	1 402
2	1924.	463	224	239	1 027	152	1 887	453	2 001	73	90	208	6 817
3	1925.	1 952	494	276	1 955	311	5 749	5 400	5 234	178	355	599	22 503
4	1926.	3 488	740	485	3 093	721	9 644	13 219	3 952	269	544	1 008	37 163
5	1927.	4 421	1 065	604	4 360	1 236	11 407	14 942	3 195	264	574	1 031	43 099
6	1928.	5 242	1 512	747	5 556	1 647	11 717	16 888	2 346	359	527	1 602	48 142
7	1929.	5 969	1 731	928	6 819	1 740	13 289	16 544	1 905	319	552	1 344	51 138
8	1930.	7 033	2 287	1 146	8 905	1 784	13 411	20 061	1 270	425	563	1 473	58 358
9	1931.	7 709	2 593	1 375	10 519	2 199	4 379	29 621	894	958	641	1 178	62 066
10	1932.	8 017	2 929	973	10 136	2 339	3 999	29 475	650	765	452	1 386	61 121
11	1933.	8 004	3 245	854	10 056	2 237	4 955	28 529	848	639	391	1 300	61 056
12	1934.	7 883	3 370	884	10 412	2 408	3 613	28 799	752	653	394	1 126	60 294
13	1935.	7 912	3 510	1 003	10 639	2 738	3 717	27 233	868	641	391	1 137	59 789
		Pilsētu — *Dans les villes*											
14	1923.	135	308	431	206	248	—	—	504	—	81	178	2 091
15	1924.	551	508	1 130	542	650	1 480	336	245	45	183	334	6 004
16	1925.	1 332	1 007	2 450	1 171	1 263	4 358	1 039	578	95	326	482	14 101
17	1926.	2 321	1 211	4 242	1 524	2 277	6 627	1 606	644	251	481	994	22 178
18	1927.	3 332	1 489	5 897	2 120	3 624	7 182	1 906	699	326	391	2 138	29 104
19	1928.	4 409	1 543	8 519	2 667	4 324	7 819	1 752	587	299	296	1 772	33 987
20	1929.	4 738	2 476	8 808	3 412	3 568	8 392	1 555	716	282	416	1 760	36 123
21	1930.	5 554	2 713	11 117	4 593	4 645	9 578	1 439	538	455	510	2 325	43 467
22	1931.	6 436	3 062	14 056	6 089	5 517	9 649	1 726	519	606	626	2 570	50 856
23	1932.	6 632	3 143	8 148	5 349	4 622	8 223	1 855	520	534	407	1 246	40 680
24	1933.	6 739	3 292	7 616	5 236	4 164	8 296	1 885	832	461	239	1 459	40 219
25	1934.	6 562	2 961	7 880	5 288	4 012	9 069	2 063	1 136	405	254	1 469	41 098
26	1935.	6 583	3 040	8 180	5 696	4 277	8 570	2 283	1 235	478	252	1 682	42 277
		Kopā — *Total*											
27	1923.	211	364	557	639	327	—	—	1 032	—	99	264	3 493
28	1924.	1 015	733	1 369	1 569	802	3 367	789	2 247	118	272	542	12 822
29	1925.	3 283	1 500	2 726	3 126	1 575	10 107	6 439	5 812	273	681	1 081	36 604
30	1926.	5 809	1 951	4 727	4 617	2 998	16 271	14 825	4 596	521	1 024	2 002	59 341
31	1927.	7 753	2 553	6 501	6 480	4 860	18 589	16 848	3 894	589	966	3 170	72 203
32	1928.	9 651	3 055	9 266	8 223	5 970	19 536	18 640	2 932	657	824	3 374	82 129
33	1929.	10 707	4 208	9 736	10 230	5 307	21 682	18 098	2 621	601	967	3 104	87 261
34	1930.	12 586	5 000	12 263	13 498	6 429	22 990	21 501	1 807	880	1 072	3 798	101 825
35	1931.	14 144	5 655	15 430	16 609	7 715	14 028	31 347	1 413	1 564	1 268	3 749	112 922
36	1932.	14 649	6 072	9 121	15 484	6 961	12 222	31 330	1 170	1 300	859	2 632	101 801
37	1933.	14 743	6 536	8 469	15 291	6 401	13 252	30 414	1 680	1 101	630	2 758	101 275
38	1934.	14 445	6 330	8 765	15 700	6 420	12 682	30 862	1 888	1 058	648	2 595	101 392
39	1935.	14 495	6 550	9 183	16 336	7 015	12 287	29 516	2 103	1 119	642	2 820	102 06
		1935. g. 1. janvārī — *au 1. janvier 1935*											
40	Rīga	4 942	2 317	7 065	4 532	3 175	7 640	1 736	1 022	421	214	1 298	34 362
41	Vidzeme . . .	3 444	1 487	345	5 332	736	1 927	11 808	467	211	181	472	26 410
42	Kurzeme . . .	1 744	763	404	2 258	1 354	1 032	3 751	219	129	95	265	12 014
43	Zemgale. . . .	3 042	1 310	950	3 894	1 280	1 350	8 681	179	306	137	505	21 634
44	Latgale	1 324	673	419	321	471	338	3 540	215	51	15	279	7 646

aizdevu sabiedrībās ir apvienoti gandrīz vienīgi zināmas sociālās grupas pilsoņi. Pilsoņus, kas nepieder zināmai grupai, šādās krājaizdevu sabiedrībās neuzņem, vai arī uzņem tikai atsevišķos un svarīgos gadījumos. Ir arī tādas pilsētu krājaizdevu s-bas, kas uzņem par biedriem visus kreditspējīgus pilsoņus, bet tādas ir visai maz. Salīdzinot ar pagājušo gadu, krājaizdevu s-bās strauji ir pavairojusies intellektuāla un vienkārša fiziska darba strādnieku vai patēriņa kredita izmantotāju nozīme.

Līdzekļi.
Moyens.

Krājaizdevu s-bas, tāpat kā pārējās kreditiestādes, 1931. gadā pārdzīvoja uzticības krizi, un tās līdzekļi gada laikā strauji samazinājās. Pēdējos 3 gadus, vai sākot ar 1932. g. līdz 1934. gadam ieskaitot, sabiedrību līdzekļi palika bez lielākām pārmaiņām. 1934. gadā bilances kopsumma pavairojās par $0,_{674}$ līdz $102,_{1}$ milj. ls vai — $0,_{7}$%; pagājušā gadā bilance pavairojās vēl mazāk. Kā redzams, līdzekļi pavairojas niecīgos apmēros, bet pati tendence ir svarīga, jo vajaga rasties tikai labvēlīgiem apstākļiem un krājaizdevu s-bu līdzekļi atkal strauji pavairosies. Līdzīgas tendences 1934. gadā bija arī pārējās privātās kreditiestādēs. Bilanču kopsumma pavairojās vienīgi pilsētu sabiedrībās par $1,_{178}$ milj. ls, turpretim lauku organizācijās tā par $0,_{505}$ milj. ls samazinājās. Visvairāk samazinājās Latgales krājaizdevu s-bu bilances par $0,_{639}$ līdz $7,_{645}$ milj. ls. Vēl bilances ir samazinājušās Cēsu, Valmieras, Aizputes un Bauskas krājaizdevu s-bās, bet pārējos apriņķos tās ir pavairojušās. Bilances visvairāk pavairojās Rīgas sabiedrībās — par $0,_{544}$ milj. ls; arī Jelgavas, Liepājas, Talsu u. c. apriņķos krājaizdevu s-bu bilances ir pavairojušās par lielākām summām. Lielākās bilances krājaizdevu s-bām bija Rīgā — $34,_{4}$ milj. ls, Jelgavā — $11,_{6}$, un vispār Vidzemē, Zemgalē, bet mazākās bilances ir Latgales krājaizdevu s-bām. Latgales krājaizdevu s-bu stāvoklis, kā tas redzams tālāk, ir ievērojami sliktāks nekā pārējos valsts apgabalos, tādēļ tur to skaits samazināts, tāpat biedru skaits, bilances kopsummas, bet norakstījumi un zaudējumi ievērojami pavairojas.

Caurmēra bilances krājaizdevu s-bās līdz 1930. gadam pastāvīgi pavairojās un sasniedza — 181.300 latus vienā organizācijā. Uzticības krizes laikā tās samazinājās, bet 1934. gadā pavairojās, jo gada sākumā caurmēra bilance bija 162.000 ls, bet beigās — 165.000 ls. Lauku krājaizdevu s-bās caurmēra bilance ir 164.000 ls, bet pilsētu — 167.000 ls; pēdējās tā nedaudz lielāka, tomēr starpība ir niecīga. Salīdzinot ar citām privātām kreditiestādēm, krājaizdevu s-bu caurmēra bilance ir ievērojami mazāka: akciju banku caurmēra bilance 1935. g. sākumā bija $4,_{652}$ milj. ls (1930. g. — $9,_{625}$ milj. ls), komūnālo kreditiestāžu — $2,_{926}$ milj. ls un savstarpīgo kreditbiedrību — $1,_{064}$ milj. ls, vai visām privātām kreditiestādēm kopā, izņemot krājaizdevu s-bas, caurmēra bilance bija — $2,_{446}$ milj. ls. Krājaizdevu s-bu caurmēra bilance ir 15 kārtīgi mazāka par pārējo privāto kreditiestāžu bilanci. Dažām krājaizdevu s-bām bilance pārsniedz $2,_{0}$ milj. ls, un 1935. gada sākumā tādu bija —7, ar bilancēm starp $1,_{0}$—$2,_{0}$ milj. ls arī bija 7 krājaizdevu s-bas. Krājaizdevu s-bas ar bilancēm līdz 50.000 ls bi-

№ 92. Krājaizdevu sabiedrības pēc bilanču lieluma 1./I. 1934.—1./I. 1935. g.

№ 92. Montant des bilans des sociétés d'épargne et de prêts au 1. janvier 1934 et 1935.

№№		1934. Lauku *A la campagne*	1934. Pilsētu *Dans les villes*	1934. Kopā *Total*	1935. Lauku *A la campagne*	1935. Pilsētu *Dans les villes*	1935. Kopā *Total*
		Sabiedrību skaits — *Nombre des sociétés*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Līdz — *au dessous-de* 5 000	6	34	40	6	32	38
2	no — *de* 5 001 — 1 000	10	27	37	6	28	34
3	10 001 — 20 000	7	43	50	9	38	47
4	20 001 — 30 000	17	16	33	15	23	38
5	30 001 — 40 000	21	21	42	23	16	39
6	40 001 — 50 000	28	15	43	27	12	39
7	50 001 — 60 000	18	12	30	21	13	34
8	60 001 — 70 000	18	9	27	20	10	30
9	70 001 — 80 000	21	8	29	21	7	28
10	80 001 — 90 000	23	10	33	20	10	30
11	90 001 — 100 000	16	3	19	14	4	18
12	100 001 — 200 000	105	18	123	104	17	121
13	200 001 — 300 000	39	14	53	32	14	46
14	300 001 — 400 000	15	6	21	16	8	24
15	400 001 — 500 000	12	6	18	14	6	20
16	500 001 — 1 000 000	10	5	15	12	6	18
17	1 000 001 — 2 000 000	5	2	7	4	3	7
18	Pāri par — *au-dessus de* 2 000 000 . . .	—	6	6	1	6	7
19	Kopā *Total*	371	255	626	365	253	618

ja — 235 vai — 38,1%, bet krājaizdevu sabiedrību skaits, kuŗu bilances nepārsniedz 100.000 ls, bija — 375, kas ir 60,7% no visām, tā kā lielākā daļa — 3/5 darbojās ar samērā niecīgām bilancēm.

Atsevišķos apriņķos un pilsētās krājaizdevu s-bu bilances ir svārstīgas: lielākā bija Rīgā — 252.662 ls apmērā. Lai gan dažām Rīgas krājaizdevu s-bām bilances ir ļoti niecīgas un 13 pat nesasniedz 5.000 ls, tomēr Rīgā ir arī 6 krājaizdevu s-bas, kam bilances ir pāri par 2,0 milj. ls, un tādēļ arī caurmēra bilance ir tik liela. Nākošā vietā ir Cēsu apriņķa krājaizdevu s-bu bilances — 236.000 ls apmērā. Cēsu apriņķī nav sīko sabiedrību, bet arī lielo tikpat kā nav; šeit ir sabiedrības ar vidējām bilancēm. Arī Jelgavas apriņķī un pilsētā caurmēra bilance ir — 231.000 ls. Jelgavas apriņķis ir pretstats Cēsu apriņķim, jo Jelgavā ir krājaizdevu s-bas ar mazām un lielām bilancēm, bet maz sabiedrību ar vidējām bilancēm. Mazākās caurmēra bilances ir Latgalē, Ludzas apriņķī — 53.093 ls, Rēzeknes — 71.406 ls u. t. t. Latgale ir nabaga ar līdzekļiem un tādēļ sabiedrībām nebija ko uzsūkt; lielāko līdzekļu daļu tās ir saņēmušas Latvijas Bankā, kas izdalīti tuvākiem lauksaimniekiem.

Caurmēra līdzekļu summas, kas iznāk uz katru biedru, iet līdztekus bilances kopsummai un caurmēra summām vienā sabiedrībā. Lielākie līdzekļi caurmērā uz vienu biedru bija 1931. g. sākumā — 549 ls apmērā; nākošos gados tie samazinājās, bet 1934. gadā atkal pavairojās no 495 līdz 504 ls. Pilsētu s-bās uz katru biedru 1935. g. sākumā ir — 572 ls liela summa, vai ievērojami lielāka nekā lauku sabiedrībās — 465 ls. Lauku sabiedrībās uz katru biedru visu laiku ir bijušas mazākas summas nekā pilsētās. Rīgas krājaizdevu s-bās caurmērā uz katru biedru ir — 730 ls, bet Jelgavas apriņķī un pilsētā vairāk — 878 ls. Vidzemes apriņķos vispār ir lielākas summas nekā pārējos apgabalos, bet sevišķi mazas tās ir Latgalē, kur Ludzas un Rēzeknes apriņķos caurmērā uz katru biedru ir tikai 177 ls, Daugavpils — 182 un Jaunlatgales — 203 ls; arī Ilūkstes apriņķī ir tikai 261 ls caurmērā uz katru biedru.

№ 93. Pašu līdzekļi 1923.—1935. g.

№ 93. Moyens propres de 1923 à 1935.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		Ls		
1	2	3	4	5
		Caurmērā uz vienu biedru *Moyenne par membre*		
1	1923.	4	22	10
2	1924.	15	42	24
3	1925.	33	70	44
4	1926.	41	81	53
5	1927.	48	95	62
6	1928.	57	108	74
7	1929.	63	124	82
8	1930.	72	127	90
9	1931.	76	134	96
10	1932.	81	134	99
11	1933.	84	135	102
12	1934.	86	129	102
13	1935.	89	130	104
		Caurmērā vienā sabiedrībā *Moyenne par société*		
14	1923.	1 120	10 091	3 571
15	1924.	3 844	14 722	6 964
16	1925.	7 865	21 063	11 336
17	1926.	11 647	21 938	14 809
18	1927.	14 210	24 851	17 769
19	1928.	17 497	29 465	21 609
20	1929.	20 210	34 190	25 193
21	1930.	24 656	36 419	29 069
22	1931.	27 182	38 926	31 782
23	1932.	28 805	39 415	32 995
24	1933.	29 759	39 184	33 565
25	1934.	30 331	37 343	33 187
26	1935.	31 293	38 036	34 054

№ 94. Pašu līdzekļi 1935. g. (pa apriņķiem).

№ 94. Moyens propres en 1935 (par districts).

№№	Apriņķi un pilsētas *Districts et villes*	Caurmērā uz vienu biedru *Moyenne par membre*	Caurmērā vienā sabiedrībā *Moyenne par société*
		Ls	
1	2	3	4
1	Rīgas pilsēta . . .	154	53 374
2	Rīgas	86	22 687
3	Cēsu.	122	46 985
4	Valmieras.	105	38 269
5	Valkas	83	21 963
6	Madonas	91	31 604
7	Liepājas pilsēta . .	78	15 994
8	Liepājas	97	31 681
9	Aizputes	63	13 483
10	Kuldīgas	87	25 225
11	Ventspils	101	47 743
12	Talsu	87	30 872
13	Tukuma	94	29 037
14	Jelgavas	178	46 832
15	Bauskas	139	42 912
16	Jēkabpils	80	24 682
17	Ilūkstes	46	14 626
18	Daugavpils	50	20 099
19	Rēzeknes	46	18 313
20	Ludzas	46	13 685
21	Jaunlatgales. . . .	41	14 594
22	Kopā *Total*	104	34 054
23	Vidzeme. . . .	124	40 904
24	Kurzeme. . . .	89	26 950
25	Zemgale. . . .	127	36 880
26	Latgale	48	18 325

Pašu un sveši līdzekļi.

Moyens propres et étrangers.

Kapitālu resp. pašu līdzekļu lomai kreditiestādēs arvien ir piegriezta ļoti liela ievērība. Visās krājaizdevu s-bās kopā ņemot pašu līdzekļi (kapitāli un fondi) 1935. g. sākumā bija — 21,6% no līdzekļu kopsummas (kapitāli, fondi, noguldījumi un aizņēmumi), pie kam pilsētu s-bās pašu līdzekļi bija — 24,1%, bet lauku — 19,8%. Pilsētu sabiedrības ir uzkrājušas lielākus pašu līdzekļus nekā lauku, jo tām parasti ir lielākas paju naudas un arī lielāki atskaitījumi no tīrā atlikuma (citu pašu līdzekļu uzkrāšanas veidu sabiedrībās tikpat kā nav, piemēram, dāvinājumi u. t. t.). Salīdzinot ar pārējām privātām kreditiestādēm, krājaizdevu s-bās pašu līdzekļu daļa ir mazāka.

Pašu līdzekļu summas caurmērā uz vienu sabiedrību gandrīz visu laiku, izņemot vienu niecīgu gadījumu, ir pavairojušās; 1923. gada sākumā tās bija 10 kārtīgi mazākas nekā tagad. 1934. g. sākumā pašu līdzekļu summas caurmērā vienā sabiedrībā bija — 33.187 ls un 1935. g. — 34.054 ls, vai krājaizdevu s-bas samērā īsā laikā ir uzkrājušas ļoti lielus pašu līdzekļus. Lauku krājaizdevu s-bās pašu līdzekļu summas ir mazākas un caurmērā vienā ir — 31.293 ls, bet pilsētu — 38.036 ls. Caurmērā uz katru biedru pašu līdzekļi ir pavairojušies visu laiku: 1923. g. sākumā tie bija vēl tikai 10 ls, 1934. g. — 102 ls un 1935. g. — 104 ls, vai minētā laika sprīdī tie pavairojušies 10-kārtīgi. Arī caurmērā uz katru biedru pilsētu sabiedrībās — 130 ls apmērā ir lielākas summas nekā lauku organizācijās — 89 ls. Atsevišķos apgabalos un apriņķos pašu līdzekļu summas, kā caurmērā uz katru biedru, tā arī uz vienu sabiedrību, ir svārstīgas. Lielākās pašu līdzekļu summas 1935. g. 1. janvārī caurmērā vienā sabiedrībā bija Rīgā — 53.374 ls, vai vispār Vidzemē — 40.904 ls, bet mazākās Ludzas apriņķa krājaizdevu s-bās — 13.685 ls, vai Latgalē caurmērā vienā krājaizdevu s-bā bija — 18.325 ls liela pašu līdzekļu summa.

№ 95. Sveši līdzekļi 1923.—1935.

№ 95. Moyens étrangers de 1923 à 1935.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		Ls		
1	2	3	4	5
		Caurmērā uz vienu biedru *Moyenne par membre*		
1	1923.	32	70	46
2	1924.	121	174	139
3	1925.	255	325	277
4	1926.	305	389	330
5	1927.	310	423	345
6	1928.	330	467	374
7	1929.	335	455	374
8	1930.	358	489	402
9	1931.	363	531	420
10	1932.	351	394	366
11	1933.	354	378	363
12	1934.	359	398	373
13	1935.	360	410	378
		Caurmērā vienā sabiedrībā *Moyenne par société*		
14	1923.	10 000	31 600	15 900
15	1924.	31 877	60 861	40 191
16	1925.	60 855	97 838	70 583
17	1926.	85 713	105 093	91 668
18	1927.	92 604	110 454	98 557
19	1928.	100 798	127 064	109 821
20	1929.	108 199	125 360	114 316
21	1930.	123 079	140 811	129 732
22	1931.	129 300	153 900	138 900
23	1932.	125 200	115 800	121 500
24	1933.	125 600	109 500	119 100
25	1934.	126 331	115 481	121 911
26	1935.	126 571	119 531	123 689

№ 96. Sveši līdzekļi 1935. g. (pa apriņķiem).

№ 96. Moyens étrangers en 1935 (par districts).

№№	Apriņķi un pilsētas *Districts et villes*	Caurmērā uz vienu biedru *Moyenne par membre*	Caurmērā vienā sabiedrībā *Moyenne par société*	Pašu līdzekļi = 100, tad sveši ir *Moyens propres = 100, alors moyens étrangers sont :*
		Ls		
1	2	3	4	5
1	Rīgas pilsēta . . .	535	185 075	347
2	Rīgas	321	84 737	374
3	Cēsu.	472	182 433	388
4	Valmieras.	459	167 690	438
5	Valkas	410	108 323	493
6	Madonas	404	140 983	446
7	Liepājas pilsēta . .	268	54 664	342
8	Liepājas	368	120 172	379
9	Aizputes	422	89 816	666
10	Kuldīgas	327	95 173	377
11	Ventspils	295	139 685	293
12	Talsu	303	106 968	346
13	Tukuma	383	118 328	408
14	Jelgavas	658	173 147	370
15	Bauskas	517	159 895	373
16	Jēkabpils	279	86 016	348
17	Ilūkstes	207	65 856	450
18	Daugavpils	123	49 008	244
19	Rēzeknes	128	51 311	280
20	Ludzas	123	36 768	269
21	Jaunlatgales. . . .	156	56 081	384
22	Kopā *Total*	378	123 689	363
23	Vidzeme. . . .	468	153 642	376
24	Kurzeme. . . .	319	96 963	360
25	Zemgale. . . .	477	138 415	375
26	Latgale	127	48 658	266

№ 97. Pašu un sveši līdzekļi.

№ 97. Moyens propres et étrangers.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5
		Pašu līdzekļi = 100, tad sveši ir: *Moyens propres = 100, alors moyens étrangers sont:*		
1	1923.	793	313	445
2	1924.	829	413	577
3	1925.	774	465	623
4	1926.	736	479	619
5	1927.	652	444	555
6	1928.	576	431	508
7	1929.	535	367	454
8	1930.	499	387	446
9	1931.	476	395	437
10	1932.	435	294	368
11	1933.	422	279	355
12	1934.	417	309	367
13	1935.	404	314	363

Caurmērā uz vienu biedru lielākā pašu līdzekļu summa bija Jelgavas apriņķī kopā ar pilsētu — 178 ls, vai visā Zemgalē — 127 ls; Vidzemē caurmērā uz katru biedru bija tikai — 124 ls. Mazākās summas uz vienu biedru bija Jaunlatgales apriņķī — 41 ls, bet kopā visā Latgalē — 48 ls.

Sveši līdzekļi krājaizdevu s-bās ir apmēram $^4/_5$ no kopsummas, vai ievērojami vairāk nekā pašu līdzekļi. Sveši līdzekļi krājaizdevu s-bās arī ir ļoti strauji pavairojušies, tomēr ar tiem 1931. gadā notika lūzums, kad tie samazinājās. Pie svešiem līdzekļiem skaitās noguldījumi un aizņēmumi, un minētā gadā uzticības krizes dēļ ļoti strauji samazinājās noguldījumi: 1931. g. sākumā caurmērā vienā sabiedrībā sveši noguldījumi bija — 138.900 ls apmērā, bet nākošā gadā tikai 121.500 ls. Šai laikā sveši līdzekļi samazinājās kā lauku, tā arī pilsētu s-bās, pie kam pēdējās tas notika lielākos apmēros. Pēdējos gados svešu līdzekļu caurmēra summas vienā organizācijā atkal pavairojās: 1934. gada sākumā tās bija — 121.911 ls, bet beigās — 123.689 ls. Lauku sabiedrībās 1935. g. sākumā caurmērā bija — 126.571 ls, bet pilsētu — 119.531 ls; ar pašu līdzekļiem bija otrādi — vienā lauku sabiedrībā tie bija mazāki. Caurmērā uz katru biedru svešu līdzekļu summas iet līdztekus caurmēra summām vienā sabiedrībā, tādēļ 1931. gadā tās samazinājās, bet pēdējā laikā atkal pavairojās: 1934. g. sākumā caurmērā uz katru biedru bija — 373 ls, bet gada beigās jau — 378 ls. Lauku krājaizdevu s-bās caurmēra summas uz katru biedru 1935. g. sākumā — 360 ls apmērā bija mazākas nekā pilsētās — 410 ls. Atsevišķos apriņķos un apgabalos šīs summas bija svārstīgas: lielākās summas bija Rīgā — 185.075 ls vienā krājaizdevu s-bā, bet Vidzemē vispār — 153.642 ls; arī Zemgalē, bet sevišķi Jelgavas un Bauskas apriņķos, bija lielas summas uz katru sabiedrību. Mazākās svešu līdzekļu summas vienā sabiedrībā bija Latgalē — 48.658 ls. Caurmērā uz vienu biedru lielākās svešu līdzekļu summas bija Jelgavas apriņķī — 658 ls, Zemgalē — 477 ls un Vidzemē — 486 ls, bet Latgalē tikai — 127 ls.

Kapitāli.

Capitaux.

Krājaizdevu sabiedrību kapitāli un fondi pēdējos gados paliek bez lielākām pārmaiņām: 1934. gada sākumā tie bija 20,775 milj. ls un beigās — 21,045 milj. ls, vai gada laikā tie nedaudz pavairojušies. Tomēr kapitālu kopsumma vēl nesasniedz 1933. g. sākuma apmērus. Pēdējā gadā kapitāli ir pavairojušies lauku un pilsētu krājaizdevu s-bās: pilsētu organizācijās kapitāli — 22,8% apmērā ir lielāka daļa no bilances kopsum-

№ 98. Kapitāli 1923.—1935.

№ 98. Capitaux de 1923 à 1935.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		1000 ls		
1	2	3	4	5
1	1923.	131	444	575
2	1924.	688	1 060	1 748
3	1925.	2 446	2 338	4 784
4	1926.	4 228	3 532	7 760
5	1927.	5 485	4 821	10 306
6	1928.	6 753	5 952	12 705
7	1929.	7 700	7 214	14 914
8	1930.	9 320	8 267	17 587
9	1931.	10 302	9 498	19 800
10	1932.	10 946	9 775	20 721
11	1933.	11 249	10 031	21 280
12	1934.	11 253	9 522	20 775
13	1935.	11 422	9 623	21 045
		Procentos no bilances *Bilan en %*		
14	1923.	9,4	21,2	16,5
15	1924.	10,1	17,7	13,6
16	1925.	10,9	16,6	13,1
17	1926.	11,4	15,9	13,1
18	1927.	12,7	16,6	14,3
19	1928.	14,0	17,5	15,5
20	1929.	15,1	20,0	17,1
21	1930.	16,0	19,0	17,3
22	1931.	16,6	18,7	17,5
23	1932.	17,9	24,0	20,4
24	1933.	18,4	24,9	21,0
25	1934.	18,7	23,2	20,5
26	1935.	19,1	22,8	20,6

№ 99. Paju lielums krājaizdevu sabiedrībās 1935. g. 1. janvārī.

№ 99. Montant de la somme des parts des sociétés d'épargne et de prêts au 1. janvier 1935.

№№	Pajas lielums latos *Montant de la somme des parts en Ls*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*	Rīgā	Vidzemē	Kurzemē	Zemgalē	Latgalē
		Sabiedrību skaits — *Nombre des sociétés*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	—	2	2	—	—	2	—	—
2	2	4	3	7	—	—	4	1	2
3	4	2	7	9	—	—	2	—	7
4	5	15	6	21	—	5	10	3	3
5	6	5	—	5	—	2	1	—	2
6	10	234	113	347	50	96	55	62	84
7	14	1	—	1	—	1	—	—	—
8	15	2	—	2	—	2	—	—	—
9	20	78	54	132	40	44	9	33	6
10	25	6	1	7	—	4	—	3	—
11	30	—	4	4	3	—	—	1	—
12	40	1	3	4	1	1	1	—	1
13	50	6	28	34	23	6	3	1	1
14	100	6	20	26	15	1	—	9	1
15	150	—	1	1	1	—	—	—	—
16	200	3	1	4	1	—	2	1	—
17	300	1	—	1	—	—	—	1	—
18	Nezināmas—*Inconnu*	1	10	11	2	—	4	3	2
19	Kopā *Total*	365	253	618	136	162	93	118	109

№ 100. Kapitāli un fondi krājaizdevu s-bās 1./I. 1931. — 1./I. 1935. g.

№ 100. Capitaux et fonds des sociétés d'éparqne et de prêts au 1. janvier de 1931 à 1935.

№№	Kapitāli / 1. janvārī	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		Latos — *en Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	Pamata	14 144 429	14 649 295	14 743 505	14 444 817	14 495 455
2	Rezerves	2 229 868	2 452 291	2 655 466	2 699 772	2 817 653
	Speciālie kapitāli un fondi	3 425 591	3 619 777	3 880 861	3 630 591	3 731 983
	To starpā:					
3	Nekustamu īpašumu iegūšanas	761 142	857 325	1 108 381	1 006 981	1 119 163
4	Inventāra iegūšanas	36 906	86 589	42 808	44 353	36 754
5	Īpašumu pārvērtēšanas	143 059	151 446	27 568	156 683	91 709
6	Ēku remontu fonds	739	838	95	117	1 083
7	Kursa starpības	—	—	224	2 644	7 242
8	Amortizācijas	290 370	351 524	438 119	499 234	557 048
9	Speciālie rezerves	1 506 081	1 538 054	1 501 910	1 278 494	1 158 715
10	Varbūtēju zaudējumu segšanas	124 457	166 094	208 781	109 959	243 962
11	Kooperācijas darbinieku palīdzības	256 378	289 263	333 099	326 280	406 689
12	Palīdzības un bēru	51 423	51 256	66 918	79 160	27 535
13	Kulturālo mērķu	169 308	21 484	33 692	17 250	22 190
14	Kooperācijas veicināšanas	2 159	2 032	—	1 417	9
15	Amatniecības veicināšanas	—	—	—	—	1
16	Lauksaimniecības veicināšanas	—	—	—	—	1 285
17	Taupības veicināšanas	224	254	260	240	197
18	Elevātora	—	—	—	—	1 133
19	Jubilejas	15 700	973	15 700	—	800
20	Noguldījumu prēmiju	—	—	400	—	400
21	Starpniecisko operāciju	7 384	6 146	8 188	8 669	3 700
22	Dividenžu	60	72	6 120	2 470	4 088
23	Iestāšanās naudas	—	—	4 212	112	—
24	Kara zaudējumu	—	—	1 083	1 077	1 068
25	Ziedojumu	—	—	11 984	12 676	12 280
26	Apdrošināšanas	21 929	22 532	25 431	28 048	25 911
27	Ceļu aizņēmumu obligāciju	—	—	—	—	100
28	Pārējie	38 272	73 895	45 888	54 727	8 410
29	Nezināmi	—	—	—	—	511
30	Kopā visi kapitāli — *Total des capitaux*	19 799 888	20 721 362	21 279 832	20 775 180	21 045 091

mas nekā lauku s-bās — 19,1%; lauku un pilsētu sabiedrībās kopā kapitāli ir 20,6% no pasīva kopsummas, vai, salīdzinot ar dažiem pagājušiem gadiem, tagad kapitālu nozīme ir nedaudz samazinājusies. Pie kapitāliem skaitās ļoti dažādi kapitāli un fondi. Lielākais tomēr visu laiku bija paju kapitāls; arī 1935. g. sākumā — 14,5 milj. ls apmērā tas ir vairāk par $^2/_3$ no kapitālu kopsummas. Paju kapitālu uzkrāšanos norāda jau tā nosaukums — to iemaksā krājaizdevu s-bas biedri, kas pajas iemaksā pēc aizdevuma lieluma, un paji ar to atrodas zināmās, statūtos noteiktās attiecībās. Parasti paji pret aizdevumu ir kā 1 pret 10; dažās sabiedrībās ir jāiemaksā arī lielāka daļa un otrādi. Rezerves kapitāla uzkrāšana arī ir paredzēta statūtos, un tādēļ krājaizdevu s-bās šis kapitāls ir liels un pēc saviem apmēriem ir otrā vietā. Līdzās rezerves kapitālam ir speciālais rezerves kapitāls, ko pa lielākai daļai arī uzkrāj zaudējumu segšanai, bet tā uzkrāšanas kārtība nav noteikta statūtos. Bieži speciālais rezerves kapitāls ir jau paredzēts izlietot faktiskiem zaudējumiem. Lieli ir arī kapitāli nekustamas mantas iegādāšanai vai ēku būvēm. Visi tikko minētie kapitāli pārsniedz 1,0 milj. ls, turpretim ikviens pārējais kapitāls un fonds ir jau ievērojami mazāks par 1,0 milj. ls. Lielākie pārējie kapitāli un fondi ir: amortizācijas, kooperācijas darbinieku palīdzības, dažādi pašpalīdzības un bēru fondi, inventāra iegūšanas kapitāls u. c.

№ 101. Iestāšanās nauda krājaizdevu sabiedrībās 1935. 1./I.

№ 101. Droit d'entrée des sociétés d'épargne et de prêts au 1. janvier 1935.

№№	Iestāšanās nauda *Droit d'entrée*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*		
1	2	3	4	5
1	1	68	46	114
2	2	165	52	217
3	3	19	13	32
4	4	10	7	17
5	5	43	32	75
6	Pārējās līdz 5 . . *Autres au-dessous de*	15	10	25
7	6	6	3	9
8	7	—	1	1
9	10	23	44	67
10	15	—	5	5
11	20	3	12	15
12	25	—	2	2
13	30	—	2	2
14	50	—	3	3
15	100	—	2	2
16	150	—	1	1
17	200	—	1	1
18	Nezināma — *Inconnu*	13	17	30
19	Kopā *Total*	365	253	618

Noguldījumi.

Dépôts.

Noguldījumi krājaizdevu s-bās pa daļai gāja līdztekus citām privātām naudas iestādēm, un tādēļ arī 1931. gadā tie ievērojamā kārtā samazinājās. Tas tomēr notika mazākos apmēros kā akciju bankās, savstarpīgās kreditbiedrībās un komūnālās kreditiestādēs. 1934. gadā noguldījumi krājaizdevu s-bās atkal pavairojās: gada sākumā tie bija — 30,9 milj. ls, bet gada beigās — 32,5 milj. ls. Pilsētu krājaizdevu s-bās noguldījumi pavairojās par lielāku summu vai no 17,2 milj. ls līdz 18,2 milj. ls, turpretim lauku organizācijās no 13,7 līdz 14,4 milj. ls. Pēdējās noguldījumu nozīme bilancē ir daudz mazāka nekā pilsētu sabiedrībās. 1935. g. sākumā noguldījumi bija 31,8% no bilances kopsummas, pie kam lauku sabiedrībās — 24,1%, bet pilsētu — 43,0%. Lielākās noguldījumu summas ir Rīgas krājaizdevu s-bās — 14,8 milj. ls, Jelgavas — 3,6 milj. ls, bet Jaunlatgales, Lu-

№ 102. Noguldījumi 1923.—1935.

№ 102. Dépôts de 1923 à 1935.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*		
1	2	3	4	5
1	1923.	638	885	1 523
2	1924.	1 418	2 322	3 740
3	1925.	2 544	4 884	7 428
4	1926.	4 299	8 043	12 342
5	1927.	6 201	11 640	17 841
6	1928.	7 950	15 510	23 460
7	1929.	9 486	15 788	25 274
8	1930.	11 781	20 409	32 190
9	1931.	14 092	25 662	39 754
10	1932.	13 448	18 119	31 567
11	1933.	13 145	17 016	30 161
12	1934.	13 705	17 180	30 885
13	1935.	14 381	18 153	32 534
		Procentos no bilances *En % par rapport au bilan*		
14	1923.	45,5	42,3	43,6
15	1924.	20,8	38,7	29,2
16	1925.	11,3	34,6	20,3
17	1926.	11,6	36,3	20,8
18	1927.	14,4	40,0	24,7
19	1928.	16,5	45,6	28,6
20	1929.	18,5	43,7	29,0
21	1930.	20,2	46,9	31,6
22	1931.	22,7	50,5	35,2
23	1932.	22,0	44,5	31,0
24	1933.	21,5	42,3	29,8
25	1934.	22,7	41,8	30,5
26	1935.	24,1	42,9	31,9

№ 103. Krājaizdevu sabiedrību nogul-

№ 103. Dépôts des sociétés d'épargne et

№№	Noguldījumi *Dépôts* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Tekoši rēķini *Comptes courants*		Beztermiņa *Sans terme*		*Termiņi*	
		Skaits *Nombre*	1000 latos *En 1000 de Ls*	Skaits *Nombre*	1000 latos *En 1000 de Ls*	Kopsumma *Somme générale* Skaits *Nombre*	Kopsumma *Somme générale* 1000 latos *En 1000 de Ls*
1	2	3	4	5	6	7	8
							Laukos —
1	1925.	634	276	40 998	1 955	5 353	313
2	1926.	1 083	485	45 319	3 093	3 974	721
3	1927.	1 511	604	45 244	4 360	7 861	1 236
4	1928.	1 461	747	45 480	5 556	5 860	1 647
5	1929.	1 991	928	44 794	6 819	6 984	1 739
6	1930.	2 715	1 092	47 502	8 905	6 912	1 784
7	1931.	2 482	1 375	49 795	10 519	5 843	2 199
8	1932.	2 287	1 011	48 291	10 111	5 913	2 326
9	1933.	2 048	853	46 259	10 056	5 628	2 237
10	1934.	2 113	884	44 699	10 412	5 293	2 408
11	1935.	2 076	1 003	43 376	10 639	6 447	2 738
							Pilsētās —
12	1925.	4 586	2 450	25 088	1 171	7 002	1 262
13	1926.	6 662	4 242	21 537	1 524	8 718	2 277
14	1927.	10 092	5 897	21 071	2 120	9 907	3 624
15	1928.	14 213	8 519	19 236	2 667	12 830	4 324
16	1929.	14 504	8 808	21 567	3 412	10 769	3 568
17	1930.	14 354	11 171	20 376	4 593	11 629	4 645
18	1931.	17 213	14 056	24 684	6 089	13 244	5 517
19	1932.	16 749	8 148	25 953	5 349	10 665	4 622
20	1933.	15 774	7 616	25 637	5 236	8 852	4 164
21	1934.	15 259	7 880	29 120	5 288	8 737	4 012
22	1935.	14 167	8 180	28 356	5 696	10 106	4 277
							Kopā —
23	1925.	5 220	2 726	66 086	3 126	12 355	1 575
24	1926.	7 745	4 726	66 856	4 617	12 692	2 998
25	1927.	11 603	6 501	66 315	6 480	17 768	4 860
26	1928.	15 674	9 266	64 716	8 223	18 690	5 970
27	1929.	16 495	9 736	66 361	10 230	17 753	5 307
28	1930.	17 069	12 263	67 878	13 498	18 541	6 429
29	1931.	19 695	15 430	74 479	16 609	19 087	7 715
30	1932.	19 036	9 159	74 244	15 460	16 578	6 948
31	1933.	17 822	8 469	71 896	15 291	14 480	6 401
32	1934.	17 372	8 765	73 819	15 700	14 030	6 419
33	1935.	16 243	9 183	71 732	16 336	16 553	7 015

dzas vai Latgales sabiedrībās vispār ir mazākās noguldījumu summas.

Starp noguldījumu veidiem ir sastopami: termiņa, beztermiņa noguldījumi un tekoši rēķini. Par lielākām summām ir beztermiņa noguldījumi — 16,3 milj. ls, un tie ir puse no kopsummas. Uzticības krizes laikā beztermiņa noguldījumi samazinājās nelielos apmēros, bet pēdējos gados tiem ir lielāka tendence pavairoties. Beztermiņa noguldījumi ir galvenā kārtā lauku krājaizdevu s-bās — 10,6 milj. ls apmērā, vai no lauku noguldījumu kopsummas tie ir gandrīz $^3/_4$. Pilsētu sabiedrībās beztermiņa noguldījumi ir 5,7 milj. ls — 31,4%. Tekošu rēķinu atlikumi 1935. g. sākumā bija — 9,2 milj. ls. Pirms uzticības krizes to bija daudz vairāk, bet krizes laikā tie ļoti strauji samazinājās, un tikai pēdējos gados tie nedaudz pavairojušies: 1934. g. sākumā bija 8,76 milj. ls un beigās — 9,18 milj. ls. Lai gan tekoši rēķini ir 28,3% no noguldījumu kopsummas, tomēr lauku sabiedrībās to ir tikai — 7,2%, un lielākā daļa ir noguldīti pilsētu krājaizdevu s-bās, vai 45,0% no noguldījumu kopsummas. Pilsētu sabiedrībās 1934. gadā visvairāk pavairojās tekoši rēķini. Termiņa noguldījumi līdz 1931. gadam pavairojās gausāk nekā pārējie noguldījumu veidi, bet arī to samazināšanās uzticības krizes laikā bija maza, jo termiņa noguldījumus var izņemt tikai pēc termiņa iestāšanās, un tie nav tik kustīgi kā beztermiņa noguldījumi, un sevišķi tekoši rēķini. Termiņa noguldījumi krājaizdevu s-bās pavairojās jau divi gadus, un 1934. g. sā-

dījumi 1. janvārī 1925.—1935. g.
de prêts au 1. janvier de 1925 à 1935.

— A terme									
Līdz 6 mēnešiem *Jusqu'à 6 mois*		No 6—12 mēnešiem *De 6 à 12 mois*		Pāri par 12 mēnešiem *Au-dessus de 12 mois*		Nezināmi *Terme inconnu*		Kopā *Total*	
Skaits *Nombre*	1000 latos *En 1000 de Ls*	Skaits *Nombre*	1000 latos *En 1000 de Ls*	Skaits *Nombre*	1000 latos *En 1000 de Ls*	Skaits *Nombre*	1000 latos *En 1000 de Ls*	Skaits *Nombre*	Summa 1000 latos *Somme en 1000 de Ls*
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A la campagne									
79	14	803	113	4 003	132	468	54	46 985	2 544
352	105	1 556	357	1 918	235	148	24	50 376	4 299
2 507	294	1 742	484	2 844	355	768	103	54 616	6 200
733	338	1 074	603	3 097	509	956	197	52 801	7 950
185	274	3 797	679	2 607	673	395	114	53 769	9 486
928	180	2 626	917	3 195	640	163	46	57 129	11 781
195	114	2 899	1 249	2 578	771	171	64	58 120	14 092
602	262	1 532	871	3 754	1 150	25	43	56 491	13 448
574	253	1 780	1 023	3 145	958	129	2	53 935	13 145
380	298	1 980	833	2 714	1 151	219	125	52 105	13 705
835	318	1 445	719	4 167	1 699	—	—	51 899	14 380
Dans les villes									
1 136	313	4 794	779	1 072	170	—	—	36 676	4 884
765	572	6 901	1 233	612	342	440	130	36 917	8 043
1 123	435	7 484	2 710	1 262	365	38	113	41 070	11 640
1 305	604	6 140	3 020	5 184	530	201	170	46 279	15 510
815	328	5 506	2 348	4 164	796	284	96	46 840	15 788
885	633	5 696	3 247	5 048	766	—	—	46 359	20 409
1 420	1 288	3 910	2 373	7 379	1 838	535	17	55 141	25 662
830	669	4 109	2 680	5 670	1 172	56	101	53 367	18 119
685	468	2 410	1 680	5 456	1 984	301	32	50 263	17 016
1 144	534	6 334	2 899	1 245	567	14	11	53 116	17 180
1 900	1 141	3 624	2 342	4 553	784	29	11	52 629	18 153
Total									
1 215	327	5 597	891	5 075	302	468	54	83 661	7 428
1 117	677	8 457	1 590	2 530	577	588	154	87 293	12 342
3 630	729	9 226	3 194	4 106	720	806	216	95 686	17 841
2 038	942	7 214	3 623	8 281	1 038	1 157	367	99 080	23 460
1 000	601	9 303	3 027	6 771	1 469	679	210	100 609	25 274
1 813	813	8 322	4 164	8 243	1 406	163	46	103 488	32 190
1 615	1 402	6 809	3 623	9 957	2 609	706	82	113 261	39 754
1 432	930	5 641	3 552	9 424	2 323	81	144	109 858	31 567
1 259	720	4 190	2 703	8 601	2 943	430	34	104 198	30 161
1 524	833	8 314	3 732	3 959	1 718	233	136	105 221	30 884
2 735	1 459	5 069	3 062	8 720	2 483	29	11	104 528	32 534

kumā to atlikums bija — 6,4 milj. ls, bet gada beigās — 7,0 milj. ls. Pavairošanās nav sevišķi strauja, bet jāievēro, ka termiņa noguldījumu rašanās iespēja nav tāda, kāda novērojama pārējiem noguldījumu veidiem. Pilsētu sabiedrībās termiņa noguldījumu — 4,3 milj. ls apmērā ir vairāk nekā lauku sabiedrībās — 2,7 milj. ls. No visiem termiņa noguldījumiem 1,46 milj. ls ir noguldīti uz laiku, kas nepārsniedz 6 mēnešus, vai galvenā kārtā uz 6 mēnešiem, 3,06 milj. ls uz laiku starp 6 un 12 mēnešiem un 2,48 milj. ls uz laiku ilgāku par 12 mēnešiem, tā kā vispār šiem noguldījumiem nav sevišķi gari termiņi.

Noguldījumu skaits mūsu krājaizdevu s-bās ir ļoti liels. Uzticības krizes laikā tas nedaudz samazinājās un pēdējos gados arī svārstās: 1934. g. sākumā bija — 105.221 noguldījums, bet beigās — 104.528 vai nedaudz samazinājās, kas notika ar beztermiņa noguldījumiem un tekošiem rēķiniem, turpretim termiņa noguldījumi strauji pavairojās. Lielākais ir beztermiņa vai krājnoguldījumu skaits, kuru 1934. g. sākumā bija — 73.819, bet beigās — 71.732; iespējams, ka starp krājnoguldījumiem ir arī priekškara noguldījumi, kas, saprotams, pazemina noguldījumu caurmēru. Nākošā vietā ir termiņa noguldījumu skaits, kuru 1934. g. sākumā bija 14.030 un beigās — 16.553; tekošo rēķinu skaits gada laikā ir samazinājies no 17.372 līdz 16.243. Noguldījumu skaits 1934. gadā samazinājās kā lauku, tā arī pilsētu sabiedrībās: uz laukiem no 52.105 līdz 51.899, bet pilsētās no 53.116 līdz 52.629.

Aizņēmumi.
Emprunts.

Uzticības krizes laikā ar aizņēmumiem notika samērā nelielas pārmaiņas: 1931. gadā tie nedaudz samazinājās, bet nākošos atkal pavairojās. 1934. g. sākumā aizņēmumi bija — 45,4 milj. ls, bet beigās — 43,9 milj. ls, vai gada laikā tie samazinājušies par 1,5 milj. ls. Aizdevumi visvairāk samazinājās lauku krājaizdevu s-bās — no 33,2 milj. ls līdz 31,8 milj. ls, bet pilsētu sabiedrībās no 12,27 līdz 12,09 milj. ls. Lai gan aizņēmumu summas samazinās, tie tomēr vēl arvien ir lielākais pasīva postenis — 43,1% no bilances; dažos iepriekšējos gados aizņēmumi bija pat $^3/_5$ no bilances, bet tagad šī daļa ir ievērojami samazinājusies. Lauku sabiedrībās aizņēmumi ir 53,2% no bilances, bet pilsētu — 28,6%. Lauku sabiedrībās aizņēmumu daļa no bilances visu laiku bija lielāka nekā pilsētās, un dažos gados tā bija līdz $^3/_4$, turpretim pilsētās tikai $^2/_5$ no bilances.

№ 104. Krāj-aizdevu s-bu aizņēmumi

№ 104. Emprunts des sociétés d'épargne

№№	Aizņēmumi *Emprunts* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Aizņēmumi no: — Finanču ministrijas *Du Ministère des Finances* sabiedr. skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	Latvijas Bankas *De la Banque de Lettonie* sabiedr. skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	Latvijas Tautas bankas *De la Banque Nationale* sabiedr. skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	Kreditkooperātīvu savienības *Des Associations coopératives de crédit* sabiedr. skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									Lauku —
1	1923.	45	167	21	341	9	12	—	—
2	1924.	93	541	141	3 520	38	129	—	—
3	1925.	89	448	285	15 139	98	445	7	28
4	1926.	18	169	319	25 250	153	565	12	60
5	1927.	14	62	344	28 138	190	575	17	68
6	1928.	12	69	343	29 108	207	691	20	91
7	1929.	6	34	349	30 239	194	734	17	88
8	1930.	6	111	347	32 897	205	1 032	17	81
9	1931.	5	12	351	33 247	214	1 109	10	58
10	1932.	6	26	354	32 523	213	1 048	11	64
11	1933.	4	21	352	32 789	212	1 009	11	64
12	1934.	3	4	350	31 543	198	946	12	69
13	1935.	1	0,0	339	30 215	210	1 092	8	38
									Pilsētu —
14	1923.	6	29	8	367	2	6	—	—
15	1924.	8	88	33	1 671	10	64	—	—
16	1925.	6	72	54	5 417	26	89	9	44
17	1926.	5	54	59	7 648	29	113	28	107
18	1927.	1	33	61	8 330	41	125	43	191
19	1928.	1	27	63	8 525	45	112	44	173
20	1929.	—	—	71	8 832	41	176	49	238
21	1930.	—	—	72	9 946	46	211	51	275
22	1931.	—	—	70	10 051	47	252	43	288
23	1932.	—	—	70	9 110	50	188	51	216
24	1933.	—	—	77	9 172	56	192	48	218
25	1934.	—	—	70	10 057	55	281	47	241
26	1935.	—	—	77	9 827	57	263	44	232
									Kopā —
27	1923.	51	196	29	708	11	18	—	—
28	1924.	101	628	174	5 191	48	193	—	—
29	1925.	95	521	339	20 556	124	534	16	71
30	1926.	23	223	378	32 898	182	679	40	167
31	1927.	15	95	405	36 468	231	700	60	259
32	1928.	13	96	406	37 634	252	803	64	264
33	1929.	6	34	420	39 071	235	910	66	326
34	1930.	6	111	419	42 843	251	1 243	68	356
35	1931.	5	12	421	43 298	261	1 361	53	346
36	1932.	6	26	424	41 633	263	1 236	62	280
37	1933.	4	21	429	41 961	268	1 202	59	282
38	1934.	3	4	420	41 600	253	1 227	59	310
39	1935.	1	0,0	416	40 042	267	1 355	52	270

Aizņēmumu avoti krājaizdevu s-bās ir diezgan vienpusīgi: visu laiku lielākās summas ir saņemtas no Latvijas Bankas; 1931. g. aizņēmumi Latvijas Bankā bija 43,3 milj. ls. Uzticības krizes gadā tie nedaudz samazinājās un 1934. g. sākumā tie bija — 41,6, bet gada beigās — 40,0 milj. ls. No aizņēmumu kopsummas tomēr tie vēl arvien ir 91,2%. Latvijas Bankā kreditējās — 416 krājaizdevu s-bas. Lielākās summas no Latvijas Bankas ir saņēmušas lauku krājaizdevu s-bas — 30,2 milj. ls un pilsētu — 9,8 milj. ls, vai lauku sabiedrībās aizņēmumi Latvijas Bankā ir 95,0%, bet pilsētu — 81,3%. Pārējo aizņēmumu avotu nozīme ir samērā maza. Latvijas Tautas bankā ir apvienojies liels krājaizdevu s-bu skaits, un 1935. g. sākumā — 267 sabiedrības bija aizņēmušās — 1,355 milj. ls. Lielākā daļa no tām bija lauku sabiedrības. Bez šiem aizņēmumu avotiem vēl ir dažas citas kreditiestādes, kur krājaizdevu s-bas aizņēmušās, piemēram, dažas lielākas mazākuma tautību sabiedrības izsniedz mazākām organizācijām, tomēr šiem aizņē-

1. aprīlī 1923.—1935. g.

et de prêt au 1. janvier de 1923 à 1935.

Emprunts							Aizņemts % % no : — *Emprunts en %*				
Pārējiem avotiem *D'autres sources*		Sabiedrības bez aizņēmumiem *Sociétés sans emprunts*		Kopā aizņēmumu *Total des emprunts*		Sabiedr. % % ar aizņēmumiem % *des sociétés avec emprunts*	Finanču ministrijas *Du Ministère des Finances*	Latvijas Bankas *De la Banque de Lettonie*	Latvijas Tautas bankas *De la Banque Nationale*	Kreditkooper. savien. *Des Associations coopératives de crédit*	Pārējiem avotiem *D' autres sources*
sabiedr. skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	sabiedr. skaits *nombre*	% % no visām % *du total*	sabiedr. skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*						
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
A la campagne											
18	8	51	44,0	65	528	56,0	31,6	64,6	2,3	—	1,5
29	98	14	7,9	163	4 288	92,1	12,6	82,1	3,0	—	2,3
50	323	7	2,3	301	16 382	97,7	2,7	92,4	2,7	0,2	2,0
78	771	15	4,1	348	26 815	95,9	0,6	94,2	2,1	0,2	2,9
66	702	22	5,7	364	29 544	94,3	0,2	95,2	2,0	0,2	2,4
65	998	19	4,9	367	30 957	95,1	0,2	94,0	2,2	0,3	3,3
56	642	18	4,7	363	31 738	95,3	0,1	95,3	2,3	0,3	2,0
51	621	18	4,8	360	34 743	95,2	0,3	94,7	3,0	0,2	1,8
60	468	14	3,7	365	34 894	96,3	0,0	95,3	3,2	0,2	1,3
67	463	12	3,2	368	34 124	96,8	0,1	95,3	3,1	0,2	1,3
48	450	11	2,9	367	34 332	97,1	0,1	95,5	2,9	0,2	1,3
64	602	11	3,0	360	33 164	97,0	0,0	95,1	2,9	0,2	1,8
54	473	11	3,0	354	31 818	97,0	0,0	95,0	3,4	0,1	1,5
Dans les villes											
23	102	16	36,4	28	504	63,6	5,8	72,8	1,2	—	20,2
30	238	23	31,5	50	2 061	68,5	4,2	81,1	3,1	—	11,6
38	354	32	29,1	78	5 975	70,9	1,2	90,6	1,5	0,8	5,9
61	954	47	29,4	113	8 877	70,6	0,6	86,2	1,3	1,2	10,7
70	1 109	65	33,5	129	9 787	66,5	0,3	85,1	1,3	2,0	11,3
77	1 320	68	33,7	134	10 157	66,3	0,3	83,9	1,1	1,7	13,0
79	1 418	68	32,2	143	10 663	67,8	—	82,8	1,7	2,2	13,3
79	1 123	74	32,6	153	11 555	67,4	—	86,1	1,8	2,4	9,7
95	1 302	89	36,5	155	11 893	63,5	—	84,5	2,1	2,4	11,0
96	1 084	86	34,7	162	10 598	65,3	—	86,0	1,8	2,0	10,2
88	1 431	89	34,8	167	11 013	65,2	—	83,3	1,7	2,0	13,0
98	1 689	94	36,9	161	12 268	63,1	—	81,9	2,3	2,0	13,8
95	1 766	100	39,5	153	12 088	60,5	—	81,3	2,2	1,9	14,6
Total											
41	110	67	41,9	93	1 032	58,1	19,0	68,6	1,8	—	10,6
59	336	37	14,8	213	6 348	85,2	9,9	81,8	3,0	—	5,3
88	676	39	9,3	379	22 358	90,7	2,3	92,0	2,4	0,3	3,0
139	1 725	62	11,8	461	35 692	88,2	0,6	92,2	1,9	0,5	4,8
136	1 810	87	15,0	493	39 332	85,0	0,2	92,7	1,8	0,7	4,6
142	2 318	87	14,8	501	41 115	85,2	0,2	91,5	2,0	0,7	5,6
135	2 060	86	14,5	506	42 401	85,5	0,1	92,1	2,1	0,8	4,9
130	1 745	92	15,2	513	46 298	84,8	0,2	92,5	2,7	0,8	3,8
155	1 770	103	16,5	520	46 787	83,5	0,0	92,6	2,9	0,7	3,8
163	1 547	98	15,6	530	44 722	84,4	0,1	93,1	2,8	0,6	3,4
136	1 880	100	15,8	534	45 346	84,2	0,0	92,5	2,7	0,6	4,2
162	2 291	105	16,8	521	45 432	83,2	0,1	91,6	2,7	0,6	5,0
149	2 238	111	18,0	507	43 906	82,0	0,0	91,2	3,1	0,6	5,1

mumu avotiem ir visai maza nozīme. No visām krājaizdevu s-bām, kas darbojās 1935. g. sākumā, bija aizņēmušās — 507 vai 82,0%; dažos pagājušos gados šo sabiedrību skaits bija vēl lielāks. Nav aizņēmušās tikai 111 sabiedrības, no kuŗām 100 ir pilsētu un 11 lauku. No lauku sabiedrībām ir aizņēmušās — 97,0%, bet pilsētu — 60,5% no visām. Dažos apriņķos, piemēram, Bauskas un Jaunlatgales apriņķī, ir aizņēmušās visas sabiedrības, mazākā daļa — 45,5% no sabiedrībām ir aizņēmušās Liepājas pilsētas s-bas.

№ 105. Aizņēmumi 1923.—1935.

№ 105. Emprunts de 1923 à 1935.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		1000 ls — *1000 de Ls*		
1	2	3	4	5
1	1923.	528	504	1 032
2	1924.	4 288	2 061	6 348
3	1925.	16 382	5 976	22 358
4	1926.	26 815	8 877	35 692
5	1927.	29 544	9 788	39 332
6	1928.	30 957	10 157	41 115
7	1929.	31 738	10 663	42 401
8	1930.	34 743	11 555	46 298
9	1931.	34 894	11 893	46 787
10	1932.	34 124	10 598	44 722
11	1933.	34 332	11 014	45 346
12	1934.	33 164	12 268	45 432
13	1935.	31 818	12 088	43 906
		Procentos no bilances *En % par rapport au bilan*		
14	1923.	37,7	24,1	29,5
15	1924.	62,9	34,3	49,5
16	1925.	72,8	42,4	61,1
17	1926.	72,2	40,0	50,1
18	1927.	68,5	33,6	54,5
19	1928.	64,3	29,9	50,1
20	1929.	62,1	29,5	48,6
21	1930.	59,5	26,6	45,5
22	1931.	56,2	23,4	41,4
23	1932.	55,8	26,1	43,9
24	1933.	56,2	27,4	44,8
25	1934.	55,0	29,9	44,8
26	1935.	53,2	28,6	43,1
		Aizņēmušos sabiedrību %% *Sociétés avec emprunts en %:*		
27	1923.	56,0	63,6	58,1
28	1924.	92,1	68,5	85,2
29	1925.	97,7	70,9	90,7
30	1926.	95,9	70,6	88,2
31	1927.	94,3	66,5	85,0
32	1928.	95,1	66,3	85,2
33	1929.	95,3	67,8	85,5
34	1930.	95,2	67,4	84,8
35	1931.	96,3	63,5	83,5
36	1932.	96,8	65,3	84,4
37	1933.	97,1	65,2	84,2
38	1934.	97,0	63,1	83,2
39	1935.	97,0	60,5	82,0

Aizdevumi.

Prêts.

Lielākais aktīva postenis visu laiku bija aizdevumi: 1931. g. sākumā tie bija — 94,2 milj. ls, uzticības krizes laikā un arī nākošos gados aizdevumi samazinājās, un 1934. g. to atlikums bija 80,6 milj. ls, un 1935. g. — 77,5 milj. ls, vai arī pēdējā gadā tie samazinājušies par 3,059 milj. ls — 3,8%. Krājaizdevu s-bās aizdevumi ir samazinājušies par lielāku summu nekā pārējās īstermiņa privātās kreditiestādēs. Aizdevumi samazinājās kā lauku, tā arī pilsētu krājaizdevu s-bās: pirmajās 1934. g. sākumā bija 51,0 milj. ls liela aizdevumu summa, bet gada beigās — 48,6 milj. ls, vai par 2,4 milj. ls mazāk; pilsētu sabiedrībās 1934. g. sākumā bija 29,6 milj. ls, bet gada beigās — 28,9, vai samazināšanās par 0,7 milj. ls, kas ir mazāka nekā lauku sabiedrībās. No bilances kopsummas aizdevumi arvien bija ļoti liela daļa. Pēdējos gados tā nedaudz samazinās, tomēr 1934. g. sākumā bija 79,5%, bet beigās — 76,0% no bilances kopsummas. Šāda samazināšanās ir izskaidrojama ar to, ka citi aktīvi un arī bilances kopsumma pavairojas, bet aizdevumi samazinās, tādēļ arī dabiski, ka aizdevumu daļa bilancē kļūst

№ 106. Aizdevumi 1923.—1935.

№ 106. Prêts de 1923 à 1935.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*		
1	2	3	4	5
1	1923.	1 164	1 373	2 537
2	1924.	6 079	4 717	10 796
3	1925.	20 563	11 224	31 787
4	1926.	34 333	17 608	51 941
5	1927.	39 529	22 057	61 586
6	1928.	42 679	25 459	68 138
7	1929.	46 476	26 247	72 723
8	1930.	52 758	32 592	85 350
9	1931.	55 896	38 282	94 178
10	1932.	54 367	31 286	85 653
11	1933.	53 005	29 180	82 185
12	1934.	51 006	29 588	80 594
13	1935.	48 613	28 922	77 535
		Procentos no bilances: % *du bilan:*		
14	1923.	83,1	65,6	72,6
15	1924.	89,2	78,6	84,2
16	1925.	91,4	79,6	86,8
17	1926.	92,4	79,4	87,5
18	1927.	91,7	75,8	85,3
19	1928.	88,6	74,9	82,9
20	1929.	90,9	72,7	83,3
21	1930.	90,4	75,0	83,8
22	1931.	90,0	75,3	83,4
23	1932.	88,9	76,9	84,1
24	1933.	86,8	72,6	81,1
25	1934.	84,6	72,0	79,5
26	1935.	81,3	68,4	76,0

mazāka. Lauku krājaizdevu s-bās aizdevumu daļa tāpat samazinās kā pilsētās, tomēr lauku sabiedrībās šī aizdevumu daļa no bilances ir 81,3%, vai lielāka nekā pilsētās — 68,4%. Aizdevumu skaits krājaizdevu s-bās ir ļoti liels, tomēr sākot ar 1931. gadu tas samazinājās, kas turpinājās arī 1934. g., kad gada sākumā bija — 205.169, bet gada beigās — 195.676 aizdevumi. Lauku sabiedrībās bija 122.639, bet pilsētu — 73.037 aizdevumi. Caurmēra aizdevumu summa lauku un pilsētu sabiedrībās ir diezgan vienāda un svārstās ap nepilniem 400 ls.

Pēc aizdevumu veidiem vai nodrošinājumiem lauku un pilsētu sabiedrībās ir diezgan liela izšķirība. Visās kopā lielākā daļa

№ 107. Krājaizdevu s-bu aktīvi 1923.—1935. g.

№ 107. Actif des sociétés d'épargne et de prêt de 1923 à 1935.

№№	Rēķini *Comptes* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Kase *En-caisse*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Vērtspapīri *Valeurs mobilières*	Aizdevumi *Prêts*	Nekustami īpašumi *Immeubles*	Inventārs *Inventaire*	Noguldījumu un aizņēmumu augļi *Intérêts des dépôts et des emprunts*	Zaudējumi *Pertes*	Pārējie aktīvi *Autres actifs*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Lauku — *A la campagne*									
1	1923.	42	30	15	1 164	53	11	.	5	82	1 402
2	1924.	127	93	32	6 080	298	68	25	4	90	6 817
3	1925.	545	255	91	20 563	521	116	37	3	372	22 503
4	1926.	603	342	154	34 333	755	197	85	36	658	37 163
5	1927.	530	329	223	39 529	1 068	292	58	51	1 019	43 099
6	1928.	709	526	234	42 680	1 460	314	102	275	1 842	48 142
7	1929.	510	443	283	46 476	1 410	330	84	97	1 505	51 138
8	1930.	539	710	272	52 758	1 852	386	72	136	1 633	58 358
9	1931.	615	922	307	55 896	1 799	404	102	341	1 680	62 066
10	1932.	426	499	277	54 367	1 989	422	42	84	3 015	61 121
11	1933.	517	611	276	53 005	2 167	416	71	162	3 831	61 056
12	1934.	603	810	601	51 006	2 292	417	66	436	4 063	60 294
13	1935.	736	1 445	2 223	48 613	2 559	423	55	224	3 511	59 789
		Pilsētu — *Dans les villes*									
14	1923.	58	148	13	1 373	414	43	.	1	41	2 091
15	1924.	199	263	23	4 716	582	52	12	2	154	6 003
16	1925.	384	676	45	11 225	1 287	105	33	3	343	14 101
17	1926.	611	984	127	17 608	1 507	168	55	6	1 112	22 178
18	1927.	692	1 830	433	22 057	1 828	242	58	28	1 936	29 104
19	1928.	615	2 801	461	25 459	2 029	260	68	435	1 859	33 987
20	1929.	794	2 476	465	26 247	3 594	268	54	146	2 079	36 123
21	1930.	743	3 145	441	32 592	3 444	312	78	63	2 649	43 467
22	1931.	862	3 955	604	38 282	3 475	343	114	99	3 122	50 856
23	1932.	688	1 635	697	31 286	3 332	367	127	208	2 340	40 680
24	1933.	567	1 999	962	29 180	3 703	369	93	564	2 782	40 219
25	1934.	631	2 004	1 050	29 588	3 995	363	72	390	3 005	41 098
26	1935.	740	2 947	1 285	28 922	4 386	396	107	517	2 977	42 277
		Kopā — *Total*									
27	1923.	100	178	28	2 537	468	53	.	6	123	3 493
28	1924.	326	356	55	10 796	880	120	37	6	244	12 820
29	1925.	929	932	136	31 787	1 808	220	71	6	715	36 604
30	1926.	1 214	1 327	280	51 941	2 262	364	141	42	1 770	59 341
31	1927.	1 222	2 159	656	61 586	2 896	534	115	80	2 955	72 203
32	1928.	1 325	3 327	695	68 138	3 489	574	170	710	3 701	82 129
33	1929.	1 304	2 919	747	72 723	5 004	598	138	244	3 584	87 261
34	1930.	1 282	3 854	714	85 350	5 297	698	150	198	4 282	101 825
35	1931.	1 477	4 877	911	94 178	5 274	747	216	440	4 802	112 922
36	1932.	1 115	2 134	974	85 652	5 321	790	168	292	5 355	101 801
37	1933.	1 084	2 610	1 237	82 185	5 870	786	164	726	6 613	101 275
38	1934.	1 234	2 814	1 652	80 594	6 287	780	137	826	7 068	101 392
39	1935.	1 476	4 392	3 508	77 535	6 945	819	162	742	6 487	102 066
		1935. g. 1. janvārī — *au 1. janvier*									
40	Rīgā	586	2 232	991	23 218	4 028	295	97	492	2 423	34 362
41	Vidzemē. . . .	265	508	1 170	21 710	1 179	183	42	38	1 315	26 410
42	Kurzemē. . . .	209	415	460	9 574	482	96	8	78	692	12 014
43	Zemgalē. . . .	288	965	712	17 219	1 023	159	11	26	1 231	21 634
44	Latgalē	128	272	175	5 812	236	87	2	108	826	7 646

№ 108. Krājaizdevu sabiedrību aizdevumi

№ 108. Prêts des sociétés d'épargne et de prêt

№№	Aizdevumi *Prêts* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Galviniekiem un personīgo uzticību *Sur garants et sur garantie personnelle*		Nekustamu mantu *Sur immeubles*		Lauksaimniecības inventāram un darba rīkiem *Sur inventaire et outillage agricole*	
		skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*
1	2	3	4	5	6	7	8
							Lauku —
1	1925.	51 636	13 085	679	126	8 456	4 287
2	1926.	64 418	20 766	555	265	14 245	5 533
3	1927.	91 081	26 283	526	436	17 685	5 914
4	1928.	96 958	30 840	433	679	4 424	1 312
5	1929.	105 766	35 383	1 003	1 493	1 576	457
6	1930.	105 844	39 561	1 316	2 825	859	275
7	1931.	119 771	42 928	1 530	2 921	2 044	786
8	1932.	120 065	41 780	1 614	3 133	363	165
9	1933.	118 093	41 265	2 099	3 743	365	200
10	1934.	114 384	38 593	2 373	4 273	608	191
11	1935.	105 378	35 476	2 652	4 971	974	524
							Pilsētu —
12	1925.	15 864	4 643	649	935	323	223
13	1926.	21 148	5 601	372	238	633	259
14	1927.	27 296	7 900	410	336	863	317
15	1928.	33 340	7 298	425	504	258	98
16	1929.	46 758	8 783	323	619	91	34
17	1930.	39 519	10 300	593	873	57	25
18	1931.	41 807	10 858	599	1 154	419	174
19	1932.	42 225	9 924	937	1 308	9	5
20	1933.	39 804	9 784	731	1 433	9	4
21	1934.	41 673	10 048	921	1 399	4	6
22	1935.	40 997	10 112	770	1 354	78	5
							Kopā —
23	1925.	67 500	17 728	1 328	1 061	8 779	4 510
24	1926.	85 566	26 367	927	503	14 878	5 791
25	1927.	118 377	34 183	936	772	18 548	6 231
26	1928.	130 298	38 139	858	1 183	4 682	1 410
27	1929.	152 524	44 166	1 326	2 112	1 667	491
28	1930.	145 363	49 861	1 909	3 698	916	300
29	1931.	161 578	53 786	2 129	4 075	2 463	960
30	1932.	162 290	51 704	2 551	4 441	372	170
31	1933.	157 897	51 049	2 830	5 176	374	204
32	1934.	156 057	48 642	3 294	5 671	612	197
33	1935.	146 375	45 589	3 422	6 324	1 052	529

aizdevumu — 45,6 milj. ls — 59,5% no kopsummas ir izsniegti pret galviniekiem. Parasti tos izsniedz uz vekseļu blankām un tie bauda visas vekseļu priekšrocības; no vekseļa atšķiras tikai ar to, ka galvinieki parakstās priekšpusē un galvo par aizņēmēju, un aizņēmuma pamatā nav darījums, kā tas parasti ir pie vekseļu diskonta. Aizdevumi vekseļu diskonta veidā ir par 21,6 milj. ls, vai 27,8% no kopsummas. Ja saskaita abas šīs summas kopā, tad pret vekseļiem krājaizdevu s-bas ir izsniegušas — 67,6 milj. ls, kas ir 87,3% no aizdevumu kopsummas. Pārējās īstermiņa kreditiestādes, atskaitot savstarpīgās kreditbiedrības, kas pret vekseļiem ir izsniegušas — 87,4%, ir aizdevušas pret vekseļiem mazākas daļas: komūnālās kreditiestādes — 69,7%, akciju bankas — 56,5%, bet Latvijas Banka mazāk par pusi (tās aizdevumus ļoti lielā mērā ietekmē aizdevumi valdībai). Lauku krājaizdevu s-bas aizdevumus izsniedz vairāk pret galviniekiem, bet pilsētu s-bas diskontē vekseļus. Pārējiem aizdevumu veidiem ir samērā maza nozīme, un lielākas summas ir izsniegtas pret nekustamas mantas obligācijām — 6,3 milj. ls apmērā tie ir 8,1% no visiem aizdevumiem. Tai laikā, kad citi aizdevumu veidi samazinās, aizdevumi pret obligācijām pavairojas. Priekš kara nekustamas mantas obligācijas bija solidākais aizdevumu nodrošinājumu veids, bet pirmajos pēckara gados tas nebija izplatīts un tikai tagad pēc uzticības krizes aizdevumus atkal izsniedz pret obligācijām. Lielākā daļa aizdevumu pret obligācijām ir izsniegti lauku sabiedrībās — 4,97 milj. ls, bet pilsētu — 1,35 milj. ls. Starp pārējiem aizdevumiem 3,48 milj. ls ir nodrošināti ar vērtspapīriem un citām ķīlām. Iespējams, ka dažas krājaizdevu s-bas starp

1. janvārī 1925.—1935. gados (latos).

au 1. janvier de 1925 à 1935 (en Ls).

Labību un citiem lauks. ražojumiem *Sur céréales et autres produits agricoles*		Precēm un rūpniecības ražojumiem *Sur marchandises et produits industr.*		Vērtspapīriem un citām ķīlām *Sur valeurs mobilières et autres gages*		Diskontētiem vekseļiem *Sur lettres de change escomptées*		Kopā *Total*	
skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*	skaits *nombre*	1000 latos *en 1000 de Ls*
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
A la campagne									
222	71	—	—	108	73	6 007	2 920	67 108	20 563
4 742	2 089	—	—	582	448	10 679	5 233	95 221	34 333
1 147	392	1	2	410	442	11 732	6 061	122 582	39 529
545	187	2	13	188	448	20 595	9 199	123 145	42 679
137	56	65	3	156	440	22 300	8 644	131 003	46 476
55	30	—	—	275	880	20 819	9 186	129 168	52 758
37	23	7	44	161	329	17 315	8 865	140 865	55 896
31	68	6	3	106	377	16 811	8 841	138 996	54 367
29	17	—	—	319	459	12 802	7 321	133 707	53 005
14	8	80	43	256	511	13 303	7 387	131 018	51 006
120	43	28	8	326	402	13 161	7 189	122 639	48 613
Dans les villes									
4	195	—	—	738	665	8 613	4 564	26 191	11 225
75	152	—	—	1 015	1 370	22 764	9 988	46 007	17 607
14	110	2	5	1 953	2 251	59 717	11 139	90 255	22 058
3	283	1	1	1 713	4 161	51 703	13 113	87 443	25 459
3	60	—	—	1 169	2 355	27 206	14 396	75 550	26 247
1	—	16	6	1 193	3 109	31 348	18 278	72 727	32 592
—	—	110	13	1 930	4 780	37 144	21 303	82 009	38 282
—	—	125	8	1 528	3 702	29 523	16 339	74 347	31 286
—	—	106	7	1 454	3 271	30 814	14 681	72 918	29 180
—	—	128	11	1 564	3 164	29 861	14 961	74 151	29 588
—	—	5	0,0	4 102	3 077	27 085	14 373	73 037	28 922
Total									
226	266	—	—	846	738	14 620	7 485	93 299	31 787
4 817	2 241	—	—	1 597	1 818	33 443	15 220	141 228	51 941
1 161	502	3	6	2 363	2 692	71 449	17 200	212 837	61 586
548	471	3	14	1 901	4 609	72 298	22 312	210 588	68 138
140	116	65	3	1 325	2 794	49 506	23 040	206 553	72 723
56	30	16	6	1 468	3 989	52 167	27 465	201 895	85 350
37	23	117	57	2 091	5 109	54 459	30 169	222 874	94 178
31	68	131	10	1 634	4 078	46 334	25 181	213 343	85 652
29	17	106	7	1 773	3 730	43 616	22 001	206 625	82 185
14	8	208	54	1 820	3 674	43 164	22 348	205 169	80 594
120	43	33	8	4 428	3 479	40 246	21 562	195 676	77 535

vērtspapīriem skaita arī nekustamas mantas obligācijas, un tādēļ aizdevumi, nodrošināti ar nekustamu mantu, būs par lielāku summu. Pēc aizņēmēju sociālā stāvokļa lielākās summas ir aizdotas lauksaimniekiem: 1933. g. sākumā — 45,6 milj. ls, 1934. g. — 44,1 un 1935. g. — 42,4 milj. ls. Šīs summas, ko saņēmuši mūsu lauksaimnieki no krājaizdevu s-bām, nav gan pilnīgas, jo daļa parādu skaitās pie citām sociālām grupām. Lauksaimnieku parādi pēdējos gados strauji samazinās, kas ir tādēļ, ka tos kārto Valsts Zemes banka. Pēc īpaša likuma lauksaimniekiem bija iespējams pārvest neizdevīgos īstermiņa parādus ilgtermiņā, pārjaunojot tos Valsts Zemes bankā. Pārjaunoto lauksaimnieku parādu kopsumma bija apmēram 20 milj. ls (ieskaitot arī 1935. gadu). Daļa šo parādu nāk no krājaizdevu s-bām. Salīdzinot ar citām aizņēmēju grupām, lauk-

№ 109. Aizdevumu procenti krājaizdevu s-bās 1934. g.

№ 109. Taux des prêts des sociétés d'épargne et de prêt.

№№	Procenti *Taux*	Lauku *A la campagne*	Pilsētu *Dans les villes*	Kopā *Total*
		Savienību skaits *Nombre des sociétés*		
1	2	3	4	5
1	5	6	1	7
2	5,5	1	—	1
3	6	25	8	33
4	6,5	5	—	5
5	7	38	4	42
6	7,5	28	3	31
7	8	244	223	467
8	Bez procentu — *Sans intérêts*	—	8	8
9	Bez aizdevumu — *Sans prêts*	2	1	3
10	Nezināmi — *Inconnu* . . .	16	5	21
11	Kopā *Total*	365	253	618

№ 110. Krājaizdevu sabiedrību aizņēmēji.

№ 110. Emprunteurs des sociétés d'épargne et de prêt.

№№	Aizņēmēji *Emprunteurs* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Aizņēmēju grupas — *Groupes des emprunteurs*								
		Tirgotāji *Commerçants*	Rūpnieki *Industriels*	Lauksaimn. *Agriculteurs*	Amatnieki *Artisans*	Namu īpašnieki *Propriétaires de maison*	Intellektuāla un fiziska darba strādn. *Travailleurs intellectuels et ouvriers*	Organizācijas *Organisations*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		1000 latos — *en 1000 de Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Lauku — *A la campagne*								
1	1933.	1 101	1 212	43 214	903	2 712	1 947	1 800	520	53 408
2	1934.	882	1 302	41 772	820	2 537	1 845	1 668	515	51 341
3	1935.	865	1 181	39 934	802	2 610	1 950	1 489	489	49 319
		Pilsētu — *Dans les villes*								
4	1933.	5 534	2 171	2 351	2 077	7 364	7 117	1 664	580	28 858
5	1934.	5 782	2 269	2 366	2 074	7 245	7 793	1 326	655	29 509
6	1935.	5 274	2 396	2 450	1 967	7 210	7 940	1 034	511	28 783
		Kopā — *Total*								
7	1933.	6 635	3 383	45 565	2 979	10 075	9 064	3 464	1 100	82 266
8	1934.	6 664	3 571	44 138	2 894	9 782	9 638	2 994	1 170	80 850
9	1935.	6 139	3 577	42 384	2 769	9 820	9 890	2 523	1 000	78 102
		Procentos — *En %*								
		Lauku — *A la campagne*								
10	1933.	2,0	2,3	80,9	1,7	5,1	3,6	3,4	1,0	100,0
11	1934.	1,7	2,5	81,4	1,6	4,9	3,6	3,3	1,0	100,0
12	1935.	1,8	2,4	81,0	1,6	5,3	3,9	3,0	1,0	100,0
		Pilsētu — *Dans les villes*								
13	1933.	19,2	7,5	8,1	7,2	25,5	24,7	5,8	2,0	100,0
14	1934.	19,6	7,7	8,0	7,0	24,6	26,4	4,5	2,2	100,0
15	1935.	18,3	8,3	8,5	6,8	25,1	27,6	3,6	1,8	100,0
		Kopā — *Total*								
16	1933.	8,1	4,1	55,4	3,6	12,3	11,0	4,2	1,3	100,0
17	1934.	8,2	4,4	54,6	3,6	12,1	11,9	3,7	1,5	100,0
18	1935.	7,8	4,6	54,3	3,5	12,6	12,7	3,2	1,3	100,0

saimnieki krājaizdevu s-bās ir aizņēmušies — 54,3% no aizdevumu kopsummas; pagājušos gados šī daļa bija vēl lielāka. Lauku krājaizdevu s-bās lauksaimniekiem aizdeva 81,0%, bet pilsētu — 8,5% no aizdevumu kopsummas. Nākošā lielākā aizņēmēju grupa krājaizdevu s-bās ir intellektuāla un algoti fiziska darba strādnieki, kuŗiem 1935. g. sākumā bija aizdoti 9,9 milj. ls, kas ir 12,7% no kopsummas. Raksturīgi, ka aizdevumi šai grupai pēdējos gados pastāvīgi ir pavairojušies. Algota darba strādniekiem lielākās summas ir aizdotas pilsētu sabiedrībās, kur tās ir 27,6% no aizdevumu kopsummas, bet uz laukiem — 3,9%. Namu īpašniekiem ir aizdoti 12,6% no kopsummas, un savus aizņēmumus tie dabūjuši galvenā kārtā pilsētu sabiedrībās. Tirgotājiem 1935. g. sākumā bija aizdoti — 7,8% no kopsummas, pie kam lauku sabiedrībās — 1,8%, bet pilsētu — 18,3%. Rūpniekiem ir aizdoti 4,6% no kopsummas, bet amatniekiem — 3,5%. Pilsētu krājaizdevu sabiedrībās rūpniekiem un amatniekiem ir aizdota lielāka daļa nekā lauku organizācijās.

Pēc šiem skaitļiem iespējams arī aplēst **ierēdņu parādus.** Krājaizdevu s-bas intellektuāla un fiziska darba strādniekiem aizdevušas 9,9 milj. ls. Bez valsts un pašvaldību ierēdņiem šeit vēl ir privāto uzņēmumu ierēdņi, brīvo profesiju darbinieki un fiziska darba strādnieki. Minētām trim grupām aizdevumi svārstās starp 20—30% no kopējās summas, vai, pieņemot vidējo, — ap 25%, kas ir ap 2,5 milj. ls, vai valsts un pašvaldību darbiniekiem paliek 7,4 milj. ls. Pārējās kreditiestādes tiem aizdevušas samērā mazas summas — 2,9 milj. ls; lielākās firmas Rīgā izsniegušas preču kreditus ap 1,5 milj. ls un pārējo firmu preču krediti ir 0,7 milj. ls, vai kopā 2,2 milj. ls. Šie preču krediti ir īstermiņa un tos ikmēnešus maksā; ar kreditiestāžu kreditiem tie nav salīdzināmi un pie tiem nav skaitāmi. Ierēdņu parādi ir šādi:

Krājaizdevu s-bās (9,9—2,5) —	7,4	milj. ls
Akciju komercbankās	0,356	,, ,,
Savstarpīgās kreditbiedrībās	0,848	,, ,,
Komūnālās kreditiestādēs	1,693	,, ,,
Kopā	10,3	milj. ls

№ 111. Vērtspapīri krājaizdevu sabiedrībās 1933.—1935. g.

№ 111. Valeurs mobilières des sociétés d'épargne et de prêt de 1933 à 1935.

№№	1. janvārī / Vērtspapīru nosaukums	1933	1934	1935
		Latos		
1	2	3	4	5
1	Latvijas Tautas bankas akcijas	180 077	194 981	217 459
2	Latvijas iekšējā neatkarības aizņēmuma ķīlu zīmes	1 133	75	30
3	Kreditkooperātīvu sav-bas pajas	23 430	33 797	20 027
4	Latvijas Hipotēku bankas ķīlu zīmes	38 652	84 506	28 943
5	Rīgas Hipotēku biedrības ķīlu zīmes	261 812	251 516	341 734
6	Nekustamu īpašumu obligācijas	465 597	408 010	559 159
7	Valsts Zemes bankas ķīlu zīmes	1 296	359 919	1 974 684
8	Lauksaimniecības centrālbiedrības pajas	617	290	217
9	Rezerves kapitāla vērtspapīri	1 670	—	954
10	Centrālās savienības „Konzums" pajas	639	1 625	1 625
11	Savstarpējās apdrošin. centrālās s-bas pajas	—	—	205
12	Pajas dažādās krājaizdevu sabiedrībās	125 076	180 144	89 384
13	Ceļu aizņēmuma obligācijas	9 613	23 399	33 463
14	Pajas Lauksaimnieku ekonomiskā s-bā	142	—	30
15	Latvijas komercbankas akcijas	—	—	500
16	Latvijas savstarpīgās ugunsapdrošin. b-bas akcijas	33 315	94	33 200
17	Tirdzniecības un rūpniecības bankas akcijas	3 817	4 537	7 191
18	Latvijas būvbiedrības akcijas	8 400	8 400	12 600
19	Dalības nauda pie tautas nama	650	—	13 390
20	Zemnieku bankas akcijas	300	—	500
21	Elektrības s-bas „Brasla" akcijas	950	—	600
22	Latvijas akciju bankas akcijas	100	—	100
23	„Zemkopis" akcijas	—	—	200
24	Latvijas linkopju centrālās s-bas pajas	400	24	1 529
25	Latvijas cukurfabrikas akcijas	—	—	—
26	Polijas, Palestīnas un citu ārzemju s-bu akcijas	6 335	3 182	3 183
27	Dalības naudas patērētāju biedrībās	125	—	610
28	Valsts Zemes bankas akcijas	—	260	595
29	Latgales lauksaimn. centrālā kooperātīva pajas	—	83	38
30	Lauksaimniecības ražojumu koppārdoš. b-bas pajas	—	120	1 145
31	Rīgas pilsētas kreditbankas ķīlu zīmes	9 728	63 137	74 864
32	Kooperātīvu izdevniecības s-bas pajas	180	—	180
33	Alojas-Ūrgas elektrības A/S akcijas	250	—	150
34	Lauksaimn. centrālbankas akcijas	—	—	835
35	A/S „Eksportiers" akcijas	—	—	4 500
36	Valmieras pievedceļa akcijas	—	—	82
37	Savstarpīgās ugunsapdrošināšanas biedrības pajas	—	—	5 000
38	Pārējie	1 392	21 983	16 376
39	Nezināmi	61 486	11 555	62 097
40	Kopā	1 237 182	1 651 637	3 507 379

Visi valsts, pašvaldību ierēdņu un karavīru parādi ir apmēram 10 milj. ls. Šai summā ieskaitīti hipotēkārie parādi.

Vērtspapīru portfelis ievērojamā kārtā pavairojās 1934. gadā no $1,_{652}$ milj. ls līdz $3,_{508}$ milj. ls, vai vairāk nekā divkāršojies, un procentos no bilances kopsummas tas pavairojās no $1,_{6}$% līdz $3,_{4}$%. Pilsētu sabiedrībās vērtspapīri pavairojās no $1,_{050}$ līdz $1,_{285}$ milj. ls, bet lauku organizācijās no $0,_{601}$ līdz $2,_{223}$ milj. ls. Vērtspapīru portfeļa straujā pavairošanās ir izskaidrojama ar lauksaimnieku parādu pārjaunojumiem Valsts Zemes bankā, kas tikai daļu izsniedz naudā, bet pārējo ķīlu zīmēs, bet sevišķi otrās serijas pārjaunojumu aizdevumus. Tādēļ arī Valsts Zemes bankas ķīlu zīmes strauji pavairojas: 1933. g. sākumā to bija tikai par 1.296 ls, 1934. g. — 360.000 ls un 1935. g. — 1.975.000 ls; šie vērtspapīri pavairosies arī nākošos gados, jo 1934. gadā lauksaimniecības parādu pārjaunojumu process vēl nebija noslēdzies. Nākošā vietā pēc Valsts Zemes bankas ķīlu zīmēm ir nekustamas mantas obligācijas par $0,_{559}$ milj. ls un Rīgas Hipotēku biedrības ķīlu zīmes par $0,_{342}$ milj. ls, pie kam no šīs summas Rīgas sabiedrībās atrodas — $0,_{271}$ milj. ls un Cēsu — $0,_{070}$ milj. ls. Ļoti daudz sabiedrībām par lielākām vai mazākām summām ir Latvijas Tautas bankas akciju — kopsummā par $0,_{217}$ milj. ls. Latvijas Hipotēku bankas ķīlu zīmes krājaizdevu s-bām ir par 28.900 ls, paju naudas dažādās citās krājaizdevu s-bās — 89.400 ls (faktiski šīs summas pie vērtspapīriem nav skaitāmas; līdzīgs stāvoklis ir ar dažām citām kooperātīvo sabiedrību pajām). Krājaizdevu sabiedrību vērtspapīru portfelī ir arī dažādu akciju sabiedrību akcijas, piemēram, Latvijas Būvbiedrības, elektrības a/s. „Brasla", s-bas „Zemkopis", „Eksportiera", „Lauksaimnieku Centrālbankas, Latvijas Komerc-

bankas, Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības bankas u. c. Ceļu aizņēmumu obligācijas krājaizdevu s-bām bija — 33.500 ls apmērā. Ar vērtspapīru tirdzniecību nodarbojas tikai dažas krājaizdevu s-bas, pārējās tos ir uzpirkušas pabalstot dažādus uzņēmumus, vai arī likvidējot lauksaimnieku parādus — pārjaunojot tos Valsts Zemes bankā, kas izsniedz savas ķīlu zīmes. Vērtspapīru portfelis krājaizdevu s-bās diezgan jūtami apgrūtina, jo vērtspapīri ir uzrādīti pa lielākai daļai pēc nōminālās vērtības, bet to tirgus vērtība parasti ir zemāka, tādēļ, vērtspapīrus reālizējot, ir jācieš zaudējumi, pie kam dažu akciju tirgus vērtība līdzinās nullei. Aprēķināt vērtspapīru tirgus vērtību nav iespējams, jo biržā tos oficiāli nekotē, bet brīvā tirgū cena ir ļoti dažāda.

Brīvie līdzekļi vai nauda kasē un noguldījumi citās kreditiestādēs 1934. gadā ir ievērojami pavairojušies: gada sākumā bija — 4,048 milj. ls un beigās — 5,868 milj. ls, vai

№ 112. Papildu atbildība krāj-

№ 112. Garantie supplémentaire des

№№	Papildu atbildība *Garantie supplémentaire* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Ar desmitkārtīgu papildu atbildību pret paju *Avec décuple garantie*			Pārējie papildu atbild. veidi *Autres méthodes de garantie supplémentaire*		
		Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*	Biedru skaits *Nombre des membres*	Atbildības summa 1000 latos *Somme de garantie en 1000 de Ls*	Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*	Biedru skaits *Nombre des membres*	Atbildības summa 1000 latos *Somme de garantie en 1000 de Ls*
1	2	3	4	5	6	7	8
							Lauku —
1	1923.	45	12 515	419	34	11 803	498
2	1924.	98	25 900	4 130	65	14 935	2 005
3	1925.	160	39 192	11 506	137	28 365	17 012
4	1926.	204	60 205	21 745	151	37 103	26 108
5	1927.	238	72 575	31 335	145	40 141	29 690
6	1928.	245	76 946	36 203	137	39 204	35 498
7	1929.	252	85 417	42 825	126	36 122	37 655
8	1930.	255	90 060	50 851	121	38 643	41 699
9	1931.	261	96 260	55 317	116	37 446	42 549
10	1932.	264	96 644	57 979	114	37 591	43 530
11	1933.	266	95 754	58 803	111	37 023	43 008
12	1934.	262	95 666	60 025	108	33 891	40 579
13	1935.	264	95 057	60 691	100	32 172	39 719
							Pilsētu —
14	1923.	20	8 932	677	12	5 880	970
15	1924.	47	17 626	3 621	15	4 431	3 331
16	1925.	78	26 239	10 532	26	6 712	6 096
17	1926.	122	36 193	20 229	32	6 959	9 160
18	1927.	150	41 531	26 944	39	8 686	9 874
19	1928.	153	42 087	35 188	43	12 414	11 635
20	1929.	166	48 435	41 501	35	8 520	8 188
21	1930.	180	54 305	47 805	41	10 523	9 513
22	1931.	193	58 218	55 575	44	11 479	9 671
23	1932.	200	59 984	56 656	42	12 487	9 869
24	1933.	204	60 335	54 403	47	13 562	8 303
25	1934.	200	59 573	56 387	52	14 172	11 496
26	1935.	202	60 623	54 634	45	11 827	8 998
							Kopā —
27	1923.	65	21 447	1 096	46	17 683	1 468
28	1924.	145	43 526	7 751	80	19 366	5 336
29	1925.	238	65 431	22 038	163	35 077	23 108
30	1926.	326	96 398	41 974	183	44 062	35 268
31	1927.	388	114 106	58 279	184	48 827	39 564
32	1928.	398	119 033	71 390	180	51 618	47 133
33	1929.	418	133 852	84 326	161	44 642	45 844
34	1930.	435	144 365	98 657	162	49 166	51 212
35	1931.	454	154 478	110 892	160	48 925	52 220
36	1932.	464	156 628	114 634	156	50 078	53 399
37	1933.	470	156 089	113 206	158	50 585	51 312
38	1934.	462	155 239	116 412	160	48 063	52 075
39	1935.	466	155 680	115 325	145	43 999	48 717

par 1,820 milj. ls vairāk, un 1935. g. sākumā tie bija — 5,7% no bilances, vai tagad tie ir lielāka daļa nekā augstās konjunktūras laikā 1931. g. sākumā. Visvairāk pavairojās noguldījumi citās kreditiestādēs — no 2,814 līdz 4,392 milj. ls, turpretim skaidra nauda kasē pavairojās tikai no 1,234 līdz 1,476 milj. ls. Lauku krājaizdevu sabiedrībās 1935. gada sākumā brīvie līdzekļi bija — 2,181 milj. ls un pilsētas — 3,687 milj. ls, vai pirmajās tie no bilances bija — 3,6%, bet otrās — 8,7%. Pilsētu sabiedrībās brīvie līdzekļi ir lielāka daļa no bilances nekā lauku sabiedrībās. Tas atkarājas no pasīva struktūras un līdzekļu izlietošanas veida, jo kustīgāks pasīvs, jo vairāk ir nepieciešami brīvie līdzekļi. Lauku krājaizdevu s-bās ir galvenā kārtā termiņa un beztermiņa noguldījumi, kas pēc savām īpašībām ir stabili un mazkustīgi, un tādēļ šeit brīvo līdzekļu daļa ir mazāka. Pilsētu krājaizdevu s-bās turpretim ir galvenā kārtā tekoši rēķini, kas ap-

aizdevu sabiedrībās 1923.—1935. g.

sociétés d'épargne et de prêt de 1923 à 1935.

Kopā ar noteikto papildu atbildību *Ensemble avec garantie fixée*			Ar neaprobežotu papildu atbildību *Avec garantie supplémentaire illimitée*		Bez papildu atbildības *Sans garantie supplémentaire*		Pavisam kopā *Total général*		Sabiedrību %% no visām bez papildu atbildības *% des sociétés du total sans garantie supplémentaire*	Biedru %% no visiem bez papildu atbildības *% des membres du total sans garantie supplémentaire*	Caurmēra papildu atbildība *Moyenne de la garantie supplémentaire*	
Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*	Biedru skaits *Nombre des membres*	Atbildības summa 1000 latos *Somme de garantie en 1000 de Ls*	Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*	Biedru skaits *Nombre des membres*	Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*	Biedru skaits *Nombre des membres*	Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*	Biedru skaits *Nombre des membres*			Uz vienu sabiedr. 1000 latos *Par société en 1000 de Ls*	Uz 1 biedri 1000 latos *Par membre en 1000 de Ls*
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
A la campagne												
79	24 318	917	19	8 812	19	3 207	117	36 337	16,2	8,0	12	0,0
163	40 830	6 135	9	6 105	7	468	179	47 408	3,9	1,0	38	0,0
297	67 557	28 518	8	6 130	6	536	311	74 223	1,9	0,7	96	0,0
355	97 308	47 853	6	4 575	2	19	363	101 902	0,6	0,0	135	0,0
383	112 716	61 025	2	2 432	1	—	386	115 148	0,3	—	159	1
382	116 150	71 701	2	1 237	2	442	386	117 829	0,5	0,4	187	1
378	121 539	80 480	2	1 265	1	152	381	122 956	0,3	0,1	213	1
376	128 703	92 551	2	1 344	—	—	378	130 047	—	—	246	1
377	133 706	97 866	2	1 365	—	—	379	135 071	—	—	260	1
378	134 235	101 509	2	1 354	—	—	380	135 589	—	—	269	1
377	132 777	101 811	1	1 171	—	—	378	133 948	—	—	270	1
370	129 557	100 604	1	1 156	—	—	371	130 713	—	—	272	1
364	127 229	100 410	1	1 176	—	—	365	128 405	—	—	276	1
Dans les villes												
32	14 812	1 647	2	1 385	10	3 577	44	19 774	22,7	18,1	51	0,0
62	22 057	6 952	2	1 228	7	1 696	71	24 981	9,8	6,8	112	0,0
104	32 951	16 629	1	21	6	395	111	33 367	5,4	1,2	160	1
154	43 152	29 390	1	79	5	254	160	43 485	3,1	0,6	191	1
189	50 217	36 817	1	87	4	350	194	50 654	2,1	0,7	195	1
196	54 501	46 823	1	61	5	433	202	54 995	2,5	0,8	238	1
201	56 955	49 689	3	295	7	918	211	58 168	3,3	1,6	247	1
221	64 828	57 318	3	273	3	205	227	65 306	0,1	0,3	259	1
237	69 697	65 247	1	97	6	970	244	70 764	2,5	1,4	275	1
242	72 471	66 525	2	204	4	276	248	72 951	0,6	0,1	275	1
251	73 897	62 707	2	198	3	127	256	74 222	1,2	0,2	250	1
252	73 745	67 883	1	98	2	124	255	73 967	0,8	0,2	269	1
247	72 450	63 632	3	237	3	1 142	253	73 829	1,2	1,5	258	1
Total												
111	39 130	2 564	21	10 197	29	6 784	161	56 111	18,0	12,1	23	0,0
225	62 892	13 087	11	7 333	14	2 164	250	72 389	5,6	3,0	58	0,0
401	100 508	45 147	9	6 151	12	931	422	107 590	2,8	0,9	113	0,0
509	140 460	77 242	7	4 654	7	273	523	145 387	1,3	0,2	152	1
572	162 933	97 842	3	2 519	5	350	580	165 802	0,9	0,2	171	1
578	170 651	118 524	3	1 298	7	875	588	172 824	1,2	0,5	204	1
579	178 494	130 169	5	1 560	8	1 070	592	181 124	1,4	0,6	225	1
597	193 531	149 869	5	1 617	3	205	605	195 353	0,5	0,1	251	1
614	203 403	163 112	3	1 462	6	970	623	205 835	1,0	0,5	266	1
620	206 706	168 034	4	1 558	4	276	628	208 540	0,6	0,1	271	1
628	206 674	164 518	3	1 369	3	127	634	208 170	0,5	0,1	262	1
622	203 302	168 487	2	1 254	2	124	626	204 680	0,3	0,1	271	1
611	199 679	164 042	4	1 413	3	1 142	618	202 234	0,5	0,6	268	1

gīozās daudz straujāk, un tādēļ brīvo līdzekļu daļa šeit lielāka. Tomēr kā lauku, tā arī pilsētu s-bās tagad ir brīvo līdzekļu pārpilnība (izņemot dažas sabiedrības), jo pēdējā laikā aizņēmēju skaits ir samazinājies un sabiedrības savus klientus var pilnīgi apmierināt.

No pārējiem aktīviem ir minama nekustama manta un inventārs. Jau no agrākiem gadiem daudzām krājaizdevu s-bām ir nekustama manta, kas 1934. gadā ir pavairojusies no 6,287 līdz 6,945 milj. ls, pie kam lauku sabiedrībās nekustama manta bija par 2,559 milj. ls un pilsētu — 4,386 milj. ls. Inventārs sabiedrību pašu vajadzībām 1935. gada sākumā bija par 0,819 milj. ls: lauku sabiedrībās par 0,423 milj. ls, bet pilsētu — 0,396 milj. ls.

Apgrozījumi krājaizdevu sabiedrībās 1934. gadā pēc 3 gadu samazināšanās atkal pavairojās: kases apgrozījumi ir pavairojušies par 12,4 līdz 393,9 milj. ls, pavairojās arī iemaksātās noguldījumu summas; aizņēmumi paliek bez lielākām pārmaiņām, bet aizdevumu apgrozījumi nedaudz ir samazinājušies.

Papildu atbildība krājaizdevu s-bās pa lielākai daļai ir 10-kārtīga pret iemaksātām pajām, tomēr ir arī citi papildu atbildības veidi. Četrās sabiedrībās ir neaprobežota atbildība un 3 sabiedrībās papildu atbildības nav, vai arī tā nav zināma.

№ 113. Krājaizdevu sabiedrību apgrozījumi 1924.—1934. gados.

№ 113. Mouvement des affaires des sociétés d'épargne et de prêt de 1924 à 1934.

№№	Apgrozījumi *Mouvement* / 1. janvārī *au 1. janvier*	Kases apgrozījums *Mouvement de caisse*	Aizdevumu apgrozījums *Mouvement des prêts*	Noguldīts — *Dépôts*: Uz termiņa *à terme*	Bez termiņa *sans terme*	Uz tekoša rēķina *Comptes courants*	Kopā *Total*	Aizņēmumu apgrozījums *Mouvement des emprunts*: Rediskontēti vekseļi *Lettres de change réescomptées*	Speciāli tekoši rēķini *Comptes courants spéciaux*	Aizņēmumi *Emprunts*	Kopā *Total*
		Milj. ls — *en millions de Ls*									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
					Lauku — *A la campagne*						
1	1924.	90	34	0,0	2	1	3	12	8	5	25
2	1925.	138	57	1	3	3	7	22	13	3	38
3	1926.	149	68	1	4	4	9	28	12	2	41
4	1927.	152	79	1	5	5	11	29	14	1	45
5	1928.	158	90	2	4	3	9	34	11	1	46
6	1929.	167	105	1	5	4	10	36	11	0,0	47
7	1930.	141	111	1	5	3	10	15	16	0,0	32
8	1931.	96	107	1	4	2	7	12	7	0,0	19
9	1932.	77	104	1	3	1	5	12	6	0,0	19
10	1933.	66	102	1	3	1	5	12	6	0,0	18
11	1934.	72	99	1	3	2	6	12	6	0,0	18
					Pilsētu — *Dans les villes*						
12	1924.	138	31	1	1	11	14	15	2	1	18
13	1925.	253	59	2	2	22	26	27	5	1	32
14	1926.	322	77	3	3	25	30	31	4	1	35
15	1927.	363	92	3	3	32	37	33	4	0,0	38
16	1928.	405	95	2	3	33	38	37	7	0,0	44
17	1929.	460	121	3	4	34	41	42	7	0,0	50
18	1930.	556	134	3	5	54	62	44	8	0,0	52
19	1931.	428	121	2	4	35	41	42	5	0,0	47
20	1932.	305	100	2	3	22	26	37	4	0,0	42
21	1933.	315	101	2	3	23	28	39	7	1	46
22	1934.	322	101	1	3	26	30	39	7	1	46
					Kopā — *Total*						
23	1924.	229	65	1	3	13	17	27	10	6	43
24	1925.	391	115	2	5	25	33	49	18	4	70
25	1926.	472	145	4	7	29	39	58	15	3	76
26	1927.	515	170	4	8	37	48	62	18	2	83
27	1928.	563	185	3	7	36	47	71	18	1	90
28	1929.	628	227	4	9	38	51	78	18	1	97
29	1930.	697	245	4	10	57	72	59	24	0,0	83
30	1931.	524	228	3	8	37	48	53	13	1	67
31	1932.	382	204	2	5	23	31	50	10	1	60
32	1933.	382	203	3	5	25	33	51	13	1	64
33	1934.	394	199	2	6	27	36	51	13	1	65

Ieņēmumi un izdevumi.

Recettes et dépenses.

Krājaizdevu s-bu ieņēmumi no 1931. līdz 1933. g. samazinājās, bet 1934. gadā tie atkal pavairojās: 1933. gadā bruto ieņēmumi bija 7,135 milj. ls un 1934. g. — 7,257 milj. ls, vai par 0,122 milj. ls vairāk. Lai gan sabiedrību ieņēmumi nav pavairojušies par lielām summām un tālu vēl no maksimāliem ieņēmumiem 1930. gadā, tomēr tas noticis kā lauku, tā arī pilsētu sabiedrībās, un tagad nozīme ir pašai tendencei, jo līdz 1934. gadam trīs gadus bruto ieņēmumi samazinājās. Lauku sabiedrību bruto ieņēmumi gada laikā pavairojās no 3,912 līdz 3,924 milj. ls; pilsētu sabiedrībās tie pavairojās par lielāku summu, vai no 3,224 līdz 3,333 milj. ls. Ieņēmumi caurmērā vienā krājaizdevu sabiedrībā ir pavairojušies vēl lielākos apmēros: 1933. g. tās ieņēma — 11.400, bet 1934. g. — 11.700 ls.

Ieņēmumu struktūrā ir novērojamas dažas zīmīgas pārmaiņas. Aizdevumu augļi, tāpat kā pagājušos gados, ir lielākais ieņēmumu avots: 1933. gadā tie bija — 6,334 milj. ls, bet 1934. g. — 6,184 milj. ls, vai par 0,150 milj. ls mazāk. Arī augļu nozīme starp pārējiem ieņēmumiem ir samazinājusies no 85,2% līdz 88,8%. Augļu likmes 1934. gadā palika bez pārmaiņām, turpretim aizdevumu summas krājaizdevu s-bās ir samazinājušās, tādēļ arī samazinājās augļu ieņēmumi. Nelielos apmēros ir pavairojušies augļi par noguldījumiem citās kreditiestādēs — no

№ 114. Ieņēmumi 1922.—1934. gados.

№ 114. Recettes de 1922 à 1934.

№№	Ieņēmumi *Recettes* / Gadi *Années*	Aizdevumu augļi un kommisijas % *sur prêts et commission*	Soda naudas *Amendes*	Procenti par noguldījumiem % *de dépôts*	Nekustama īpašuma ekspluatācija *Exploitation des immeubles*	Pārējie *Autres recettes*	Kopā *Total*	Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
				Lauku — *A la campagne*				
1	1922.	155	3	2	2	13	175	115
2	1923.	497	4	3	9	28	541	178
3	1924.	1 862	9	5	19	44	1 939	307
4	1925.	3 400	18	11	19	109	3 557	359
5	1926.	4 220	38	16	37	114	4 425	377
6	1927.	4 287	44	31	59	92	4 513	384
7	1928.	4 212	46	26	47	331	4 662	381
8	1929.	4 431	68	24	105	285	4 913	378
9	1930.	4 282	54	21	78	195	4 630	379
10	1931.	4 219	56	22	78	121	4 496	380
11	1932.	4 035	62	18	85	145	4 345	380
12	1933.	3 634	36	13	89	140	3 912	371
13	1934.	3 545	20	20	85	254	3 924	365
				Pilsētu — *Dans les villes*				
14	1922.	172	5	6	62	32	277	44
15	1923.	478	14	18	119	62	691	72
16	1924.	1 342	6	34	194	42	1 618	108
17	1925.	2 486	12	59	217	80	2 854	158
18	1926.	3 383	17	72	236	108	3 816	191
19	1927.	3 204	31	107	240	101	3 683	202
20	1928.	3 073	34	188	289	177	3 761	209
21	1929.	3 604	12	224	288	225	4 353	227
22	1930.	4 440	27	183	278	236	5 164	243
23	1931.	4 072	36	133	282	240	4 763	247
24	1932.	3 317	21	90	266	198	3 892	252
25	1933.	2 700	21	56	236	210	3 223	255
26	1934.	2 639	14	62	253	365	3 333	253
				Kopā — *Total*				
27	1922.	327	8	8	64	45	452	159
28	1923.	975	18	21	128	90	1 232	250
29	1924.	3 204	15	39	213	86	3 557	415
30	1925.	5 886	30	70	236	189	6 411	517
31	1926.	7 603	55	88	273	222	8 241	568
32	1927.	7 491	75	138	299	193	8 196	586
33	1928.	7 285	80	214	336	508	8 423	590
34	1929.	8 035	80	248	393	510	9 266	605
35	1930.	8 722	81	204	356	431	9 794	622
36	1931.	8 291	92	155	360	361	9 259	627
37	1932.	7 352	83	108	351	343	8 237	632
38	1933.	6 334	57	69	325	350	7 135	626
39	1934.	6 184	34	82	338	619	7 257	618

№ 115. Izdevumi

№ 115. Dépenses

№№	Gadi *Années* / Izdevumi *Dépenses*	Tekoši izdevumi *Dépenses courantes*	To starpā — *dont:* Atalgojums vēlētiem darbiniekiem *Appointements au personnel en fonction choisie*	Atalgojums kalpotājiem *Gages aux employés*	Ceļa izdevumi *Dépenses des chemins*	Telpu īre, apsildīšana un apgaismošana *Loyer des localités, chauffage et éclairage*	Apdrošināšana *Assurance*	Kantoŗa izdevumi *Dépenses de bureau*	Zīmoga un citi nodokļi *Droits de timbre et autres*
		1000 latos							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
									Lauku —
1	1922.	57	20	25	.	5	.	5	2
2	1923.	146	56	52	.	10	1	20	7
3	1924.	421	194	145	.	21	2	41	18
4	1925.	827	360	297	.	58	4	73	35
5	1926.	1 163	452	416	79	70	2	82	62
6	1927.	1 272	477	464	78	76	3	90	84
7	1928.	1 253	497	458	72	76	3	50	97
8	1929.	1 319	530	482	71	83	5	52	96
9	1930.	1 506	539	518	58	88	3	52	109
10	1931.	1 500	551	538	57	87	2	45	64
11	1932.	1 420	498	483	53	81	3	38	73
12	1933.	1 302	452	449	51	76	2	34	58
13	1934.	1 300	441	439	52	74	2	36	45
									Pilsētu —
14	1922.	123	31	57	.	25	.	7	4
15	1923.	278	67	124	.	44	1	22	20
16	1924.	524	138	261	.	47	1	59	19
17	1925.	925	246	467	.	80	2	98	32
18	1926.	1 251	309	638	5	101	2	143	53
19	1927.	1 267	280	656	5	109	9	135	72
20	1928.	1 248	275	651	10	119	10	96	87
21	1929.	1 343	289	739	7	121	5	83	98
22	1930.	1 780	339	885	10	138	6	81	128
23	1931.	1 760	302	916	10	148	3	82	76
24	1932.	1 562	273	742	11	128	3	53	76
25	1933.	1 340	225	665	9	107	4	43	59
26	1934.	1 297	227	627	8	106	4	45	62
									Kopā —
27	1922.	180	50	81	.	30	.	12	7
28	1923.	424	123	176	.	55	1	43	27
29	1924.	945	332	406	.	68	3	99	36
30	1925.	1 752	606	764	.	138	6	171	67
31	1926.	2 415	761	1 054	84	171	4	225	115
32	1927.	2 539	757	1 120	84	186	12	225	156
33	1928.	2 501	772	1 110	82	195	13	146	183
34	1929.	2 662	820	1 221	79	204	9	135	194
35	1930.	3 285	878	1 404	69	225	10	134	238
36	1931.	3 260	853	1 454	66	235	5	126	140
37	1932.	2 982	771	1 225	64	209	5	91	150
38	1933.	2 642	677	1 114	59	183	6	77	117
39	1934.	2 597	669	1 066	60	180	6	81	108

69.000 līdz 81.645 ls un ieņēmumi no nekustamu īpašumu ekspluatācijas no 325.000 līdz 337.580 ls, bet visvairāk pavairojās pārējie ieņēmumi — no 350.000 līdz 619.000 ls, vai par 269.000 ls. Starp šiem pārējiem lielākie ieņēmumi ir atmaksātās summas, kas bija norakstītas zaudējumos. No 1931. līdz 1933. gadam krājaizdevu s-bas kopā norakstīja pēc peļņas un zaudējumu rēķina — 2,5 milj. ls lielu summu, bet no tās viena daļa ienāca atpakaļ, un 1934. gadā šie ieņēmumi pavairojās. Lauku sabiedrībās aizdevumu augļi no ieņēmumu kopsummas — 90,4% apmērā ir lielāka daļa nekā pilsētu — 79,2%. Pilsētu sabiedrībās diezgan lielus ieņēmumus dod nekustamas mantas ekspluatācija un arī dažādi citi ieņēmumi, noguldījumu augļi citās kreditiestādēs, zaudējumu norakstījumu atmaksas u. t. t.; lauku sabiedrībās šo ieņēmumu ir samērā maz.

Izdevumi vai bruto zaudējumi krājaizdevu s-bās arī samazinājās jau sākot ar 1930. ga-

1922.—1934. gados.
de 1922 à 1934.

Operāciju izdevumi *Dépenses des opérations*	To starpā — *dont:* Noguldījumu augļi % *des dépôts*	Aizņēmumu procenti % *des emprunts*	Amortizācija *Amortissement*	Nekustamu īpašumu ekspluatācija *Exploitation des immeubles*	Norakstījumi zaudējumos *Amortissement des pertes*	Pārējie *Autres dépenses*	Kopā *Total*	Sabiedrību skaits *Nombre des sociétés*
				en 1000 de Ls				
11	12	13	14	15	16	17	18	19
A la campagne								
99	61	16	1	.	.	20	156	115
302	97	153	3	.	.	49	448	178
1 158	163	829	9	18	.	139	1 579	307
2 215	335	1 596	15	14	.	255	3 042	360
2 755	478	2 008	23	16	.	230	3 918	376
2 946	536	1 989	26	14	.	381	4 218	384
2 938	667	1 752	36	31	.	452	4 191	381
3 170	777	1 775	42	75	.	501	4 489	378
2 822	965	1 312	57	81	389	18	4 328	379
2 627	1 017	1 248	53	41	177	91	4 127	380
2 708	962	1 261	51	51	311	72	4 128	380
2 737	765	1 220	52	54	610	36	4 039	371
2 399	774	1 182	60	63	296	24	3 699	365
Dans les villes								
72	43	15	1	.	.	13	195	44
228	102	81	4	.	.	41	506	72
763	254	305	4	118	.	82	1 287	109
1 455	502	612	15	136	.	190	2 380	159
2 174	803	911	23	113	.	324	3 425	190
2 633	1 113	718	21	100	.	681	3 900	202
2 312	1 028	769	27	119	.	369	3 560	209
2 562	1 262	792	35	144	.	329	3 905	227
2 851	1 634	848	40	101	194	34	4 631	243
2 825	1 547	730	34	112	321	81	4 586	247
2 675	1 159	671	41	78	681	45	4 237	252
2 119	862	639	40	177	369	32	3 459	255
1 983	835	683	39	88	313	25	3 280	253
Total								
171	104	31	3	.	.	33	351	159
530	200	233	7	.	.	90	954	250
1 921	417	1 134	13	136	.	221	2 866	416
3 670	837	2 209	30	149	.	445	5 422	519
4 928	1 281	2 918	46	129	226	328	7 343	568
5 579	1 648	2 708	47	114	590	472	8 118	586
5 250	1 695	2 521	63	151	305	515	7 751	590
5 732	2 039	2 567	77	219	236	594	8 394	605
5 674	2 599	2 161	97	182	583	52	8 959	622
5 453	2 564	1 978	88	153	497	173	8 713	627
5 383	2 121	1 932	92	128	992	118	8 365	632
4 856	1 626	1 859	92	231	979	69	7 498	626
4 382	1 608	1 865	99	151	610	49	6 979	618

du, un 1933. gadā tie bija — 7,499 milj. ls un 1934. g. — 6,979 milj. ls, vai par 0,520 milj. ls mazāki. Tam, ka izdevumi samazinās, ir sevišķa nozīme, jo ieņēmumi tai pašā laikā pavairojas, kas kopsummā labvēlīgi ietekmē sabiedrību darbības financiālos rezultātus. Izdevumi lauku sabiedrībās samazinājās no 4,039 līdz 3,699 milj. ls, bet pilsētu no 3,459 līdz 3,280 milj. ls, vai lauku sabiedrībās tie samazinājušies par lielāku summu.

Operātīvie izdevumi ir samazinājušies par lielāku summu — 0,475 milj. ls nekā tekošie — par 0,045 milj. ls. Operātīvie izdevumi krājaizdevu s-bās samazinās jau sākot ar 1930. gadu; 1933. gadā tie bija — 4,857 milj. ls un 1934. g. — 4,382 milj. ls, vai par — 9,8% mazāk. Operātīvie izdevumi lauku sabiedrībās ir samazinājušies no 2,737 milj. ls līdz 2,399 milj. ls, vai par 0,338 milj. ls, bet pilsētu sabiedrībās no 2,120 līdz 1,982 milj. ls vai par 0,137 milj. ls. Starp operātīviem izdevumiem lielākās summas pēdē-

jos gados ir aizņēmumu augļi, bet tie nav samazinājušies, jo 1933. g. izdeva — 1,859 milj. ls, bet 1934. g. — 1,865 mlj. ls. Nākošā vietā ir noguldījumu augļi, kas 1933. g. bija — 1,627 milj. ls, bet 1934. g. — 1,608 milj. ls, vai neliela samazināšanās. Aizņēmumu augļi pārsvarā bija vienīgi lauku sabiedrībās, kur 1934. g. par tiem izmaksāja — 1,182 milj. ls, bet par noguldījumu augļiem — 0,774 milj. ls. Pilsētu sabiedrībās turpretim starp operātīviem izdevumiem visvairāk bija noguldījumu augļi — 0,835 milj. ls, bet aizņēmumu augļi bija tikai — 0,683 milj. ls. Visvairāk tomēr ir samazinājušies apšaubāmo prasību norakstījumi, kas 1933. g. bija — 0,979 milj. ls, bet 1934. g. — 0,610 milj. ls, vai par 0,369 milj. ls mazāk. Lielākā norakstījumu samazināšanās novērojama lauku sabiedrībās no 0,610 līdz 0,296 milj. ls, bet pilsētu no 0,369 līdz 0,313 milj. ls. Pagājušos gados apšaubāmo prasību norakstījumi bija ļoti lieli, un, lai gan 1934. gadā tie nedaudz samazinājās, tomēr vēl arvien noraksta lielas summas, jo starp krājaizdevu sabiedrību aktī-

№ 116. Tīrā atlikuma sadalīšana krājaizdevu

№ 116. Répartition du bénéfice net des sociétés d'épargne

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Tīrs atlikums sadalits pilnā sapulcē *Bénéfice net, réparti selon les ordres de l'assemblée générale*		To starpā							
				Pamata un rezerves kapitāliem *Capitaux fondamental et de réserve*		Dažādiem kapitāliem un fondiem *Divers capitaux et fonds*		Dividendēm *Dividendes*		Atalgojums vēlētiem darbiniekiem *Appointements au personnel en fonction choisie*	
		sab. sk. *nombre d. soc.*	1000 ls *en 1000 de Ls*	1000 ls *en 1000 de Ls*	%%	1000 ls *en 1000 de Ls*	%%	1000 ls *en 1000 de Ls*	%%	1000 ls *en 1000 de Ls*	%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
						Lauku —					
1	1922.	70	19	6	33,9	5	27,2	2	12,5	3	16,4
2	1923.	137	86	20	23,3	25	29,5	11	12,9	16	18,8
3	1924.	263	351	83	23,5	103	29,3	66	18,9	49	14,0
4	1925.	319	539	120	22,3	138	25,6	150	27,9	58	10,8
5	1926.	322	567	130	23,0	127	22,3	185	32,6	53	9,3
6	1927.	314	524	125	23,9	107	20,4	205	39,2	42	8,1
7	1928.	316	553	141	25,6	100	18,1	233	42,1	21	3,8
8	1929.	313	555	139	25,1	104	18,7	244	43,9	21	3,7
9	1930.	326	638	163	25,5	112	17,6	278	43,6	20	3,1
10	1931.	305	456	117	25,7	106	23,2	201	44,0	10	2,2
11	1932.	308	396	101	25,5	89	22,6	178	45,0	5	1,4
12	1933.	286	390	98	25,1	70	18,1	188	48,1	7	1,7
13	1934.	297	386	91	23,5	65	16,9	167	43,2	5	1,4
						Pilsētu —					
14	1922.	33	80	19	23,8	17	20,8	11	14,1	25	31,8
15	1923.	54	172	46	27,0	17	9,8	19	11,0	60	34,6
16	1924.	82	327	66	20,2	49	14,9	46	14,0	88	27,0
17	1925.	131	477	112	23,4	91	19,1	89	18,7	111	23,2
18	1926.	150	393	82	20,8	48	12,3	96	24,5	77	19,5
19	1927.	143	284	55	19,3	33	11,5	79	28,0	53	18,6
20	1928.	161	404	79	19,5	64	15,9	124	30,8	72	17,9
21	1929.	175	503	120	23,9	58	11,4	140	27,9	88	17,4
22	1930.	192	621	149	24,0	57	9,2	171	27,5	108	17,4
23	1931.	183	398	86	21,6	79	19,8	132	33,1	52	13,1
24	1932.	165	238	47	19,6	33	14,0	72	30,4	43	18,2
25	1933.	173	253	48	19,0	35	13,6	95	37,5	38	15,0
26	1934.	185	250	69	27,6	17	7,0	79	31,5	45	18,2
						Kopā —					
27	1922.	103	99	25	25,7	22	22,0	14	13,8	28	28,9
28	1923.	191	258	66	25,8	42	16,4	30	11,7	76	29,3
29	1924.	345	678	149	21,9	152	22,4	112	16,5	138	20,3
30	1925.	450	1 016	232	22,9	229	22,5	239	23,6	169	16,6
31	1926.	472	960	212	22,1	175	18,2	281	29,3	129	13,4
32	1927.	457	808	180	22,3	140	17,3	285	35,2	95	11,8
33	1928.	477	956	220	22,9	164	17,2	357	37,3	93	9,8
34	1929.	488	1 058	259	24,5	161	15,3	384	36,3	108	10,2
35	1930.	518	1 259	312	24,8	169	13,4	449	35,7	128	10,2
36	1931.	488	854	203	23,8	184	21,6	332	38,9	62	7,3
37	1932.	473	634	148	23,3	123	19,3	251	39,5	49	7,7
38	1933.	459	643	146	22,7	105	16,3	283	44,0	44	6,9
39	1934.	482	636	160	25,1	82	13,0	246	38,6	51	8,0

viem ir diezgan daudz apšaubāmu prasību, kuru iztīrīšana aizņems vēl ilgu laiku. No pārējiem operātīviem izdevumiem samazinājusies nekustamas mantas ekspluatācija un pārējie, bet amortizācijas izdevumi ir pavairojušies.

Tekoši izdevumi ir mazāki nekā operātīvie: 1933. gadā tie bija — 2,642 un 1934. g. — 2,597 milj. ls, vai par 1,7% mazāki. Lauku krājaizdevu sabiedrībās tekoši izdevumi divi pēdējos gados bija 1,302 un 1,300 milj. ls, bet pilsētu — 1,340 un 1,297 milj. ls, vai tie samazinājušies vienīgi pilsētu sabiedrībās. Starp tekošiem izdevumiem lielākās summas izdod algām: 1933. g. — 1,791 milj. ls un 1934. g. — 1,735 milj. ls, vai par 56.000 ls mazāk. Lielākās summas izdod pieņemtiem darbiniekiem (ierēdņiem) — 1,066 milj. ls un vēlētiem darbiniekiem — 0,669 milj. ls; lauku un pilsētu sabiedrībās algām pēdējos gados izdod diezgan vienādas summas. Telpu īrei, apkurināšanai un apgaismošanai izdod — 0,180 milj. ls, nodokļiem — 0,108 milj. ls, bet pārējie tekošie izdevumi ir mazi.

sabiedrībās 1922.—1934. g.
et de prêt de 1922 à 1934.

d o n t:

Atalgojums kalpotājiem *Gages aux employés*		Kultūrāliem mērķiem *Besoins culturels*		Pārējiem mērķiem *Besoins divers*	
1000 ls *en 1000 de Ls*	%%	1000 ls *en 1000 de Ls*	%%	1000 ls *en 1000 de Ls*	%%
13	14	15	16	17	18
		A la campagne			
2	10,0	—	—	—	—
5	6,1	8	9,4	—	—
12	3,6	34	9,5	4	1,2
15	2,8	55	10,2	2	0,4
14	2,4	41	7,2	18	3,2
8	1,6	32	6,1	4	0,7
10	1,8	37	6,7	11	1,9
8	1,4	35	6,3	5	0,9
9	1,4	24	3,8	32	5,0
3	0,7	6	1,4	13	2,8
3	0,6	7	1,9	12	3,0
2	0,6	14	3,7	10	2,7
3	0,7	5	1,3	50	13,0
		Dans les villes			
8	9,5	—	—	—	—
17	9,6	14	8,0	—	—
33	10,1	29	8,8	16	5,0
46	9,7	28	5,9	—	—
37	9,4	23	5,8	30	7,7
29	10,1	16	5,6	20	6,9
31	7,7	22	5,3	12	2,9
34	6,8	28	5,6	35	7,0
52	8,4	35	5,7	48	7,8
17	4,2	12	3,0	21	5,2
12	4,9	6	2,4	25	10,5
12	4,7	6	2,3	20	7,9
10	4,1	25	9,9	4	1,7
		Total			
9	9,6	—	—	—	—
22	8,4	22	8,4	—	—
46	6,7	62	9,2	20	3,0
61	6,0	83	8,2	2	0,2
51	5,3	63	6,6	49	5,1
37	4,6	48	5,9	23	2,9
41	4,3	59	6,2	22	2,3
42	4,0	63	5,9	40	3,8
61	4,8	60	4,7	80	6,4
20	2,3	19	2,2	33	3,9
14	2,3	13	2,1	37	5,8
14	2,2	20	3,2	30	4,7
13	2,0	30	4,7	55	8,6

№ 117. Tīrs atlikums un zaudējums 1922.—1934. gados.

№ 117. Bénéfice net et perte de 1922 à 1934.

№№	Gadi *Années*	Sabiedrību skaits ar *Sociétés avec*		Summa 1000 ls *Montant en 1000 de Ls*		
		Tīru atlikumu *Bénéfice net*	Zaudējumu *Perte*	Tīra atlikuma *Bénéfice net*	Zaudējumu *Perte*	Absolūts rezultāts *Resultat absolu*
1	2	3	4	5	6	7
		Lauku — *A la campagne*				
1	1922. . .	82	28	24	5	19
2	1923. . .	144	22	95	1	94
3	1924. . .	287	18	362	3	359
4	1925. . .	329	29	546	32	514
5	1926. . .	331	44	551	45	506
6	1927. . .	329	48	524	229	295
7	1928. . .	324	43	556	86	470
8	1929. . .	326	44	563	140	423
9	1930. . .	336	38	645	343	302
10	1931. . .	319	55	461	92	369
11	1932. . .	309	55	400	183	217
12	1933. . .	290	69	391	518	—127
13	1934. . .	297	61	392	168	224
		Pilsētu — *Dans les villes*				
14	1922. . .	35	6	83	1	82
15	1923. . .	60	10	187	3	184
16	1924. . .	42	13	334	3	331
17	1925. . .	141	14	483	9	474
18	1926. . .	162	25	420	28	392
19	1927. . .	146	47	296	513	—217
20	1928. . .	172	31	405	203	202
21	1929. . .	186	34	510	62	448
22	1930. . .	200	36	630	97	533
23	1931. . .	192	48	407	230	177
24	1932. . .	174	66	240	584	—344
25	1933. . .	181	64	258	494	—236
26	1934. . .	190	52	257	204	53
		Kopā — *Total*				
27	1922. . .	117	34	107	6	101
28	1923. . .	204	32	282	4	278
29	1924. . .	379	31	696	6	690
30	1925. . .	470	43	1 029	41	988
31	1926. . .	493	69	971	73	898
32	1927. . .	475	95	820	742	78
33	1928. . .	496	74	961	289	672
34	1929. . .	512	78	1 073	202	871
35	1930. . .	536	74	1 275	440	835
36	1931. . .	511	103	868	322	546
37	1932. . .	483	121	640	767	—127
38	1933. . .	471	133	649	1 012	—363
39	1934. . .	487	113	649	372	277

Financiālie rezultāti.
Résultats financiers.

Izdevumiem samazinoties un ieņēmumiem pavairojoties, krājaizdevu s-bu financiālie rezultāti uzlabojas, un to skaits, kas darbības gadu noslēdz ar tīro atlikumu, pavairojas, bet ar zaudējumiem samazinās. Ar tīro atlikumu 1933. g. darbību noslēdza 471 sabiedrība, bet 1934. g. — 487; ar zaudējumiem 1933. g. darbojās — 133, bet 1934. g. — 113 sabiedrības. Ar tīro atlikumu 1934. gada darbību noslēdza — 297 lauku s-bas, bet ar zaudējumiem — 61 s-ba; pilsētu sabiedrības ar tīro atlikumu noslēdza — 190, bet ar zaudējumiem — 52. Daļa krājaizdevu s-bu darbojas bez tīrā atlikuma un zaudējumiem (faktiski šīs organizācijas ir jāskaita pie tām, kas darbojas ar zaudējumiem, jo savus zaudējumus tās nav vienkārši konstatējušas). Tīrā atlikuma summa pēdējos divi gados ir palikusi bez pārmaiņām, un 1934. gadā tā bija $0,_{650}$ milj. ls: lauku sabiedrībās — $0,_{392}$ un pilsētu — $0,_{257}$ milj. ls. Lielāko tīro atlikumu ieguva Rīgas pilsētas krājaizdevu s-bas — 216.000 ls apmērā; arī pagājušos gados Rīgas sabiedrībām bija lielākā tīrā peļņa. Nākošā vietā ir Jelgavas pilsētas un apriņķa sabiedrības ar 87.000 ls lielu peļņu un Rīgas apriņķa ar 50.000 ls. Mazākais tīrais atlikums ir Latgales, Aizputes apriņķa un citām krājaizdevu s-bām. Sākot ar 1927. gadu krājaizdevu s-bas cieta diezgan lielus zaudējumus, un pēc straujā uzplaukuma dažas sabiedrības pārdzīvoja grūtības. Laikā no 1927. līdz 1934. gadam krājaizdevu s-bas zaudēja — $4,_{146}$ milj. ls, vai ikgadus 0,518 milj. ls. Šī summa ir nepilnīga tai ziņā, ka tur nav ieskaitīti maksātnespējīgo sabiedrību zaudējumi un tie zaudējumi, kas noslēguma bilancē nav uzrādīti. Faktiskie zaudējumi ir vēl lielāki. Sevišķi lieli zaudējumi bija 1933. gadā — $1,_{012}$ milj. ls, un tie bija lielākie zaudējumi, kādus gada laikā sabiedrības vispār ir cietušas. 1934. gadā zaudējumi ir strauji samazinājušies līdz $0,_{372}$ milj. ls, no kuŗiem — $0,_{204}$ milj. ls ir pilsētu sabiedrībām un $0,_{168}$ milj. ls lauku, vai pēdējās ar lielākiem apgrozījumiem ir cietušas mazākus zaudējumus. 1932. gadā krājaizdevu s-bas darbojās ar $0,_{127}$ milj. ls lieliem absolūtiem zaudējumiem, 1933. g. — $0,_{363}$ milj. ls absolūtiem zaudējumiem, bet 1934. gadu krājaizdevu s-bas noslēdza ar — $0,_{278}$ milj. ls lielu absolūtu peļņu, vai par minēto summu tīrais atlikums pārsniedz zaudējumus. Salīdzinot ar pagājušiem divi gadiem, tagad krājaizdevu s-bu stāvoklis ir labāks.

X. Noguldījumi un aizdevumi.
X. Dépôts et prêts.

Noguldījumu kopsumma mūsu kreditiestādēs pēdējos 2 gados strauji pavairojās: 1934. gada sākumā to bija vēl tikai $215,_{7}$ milj. ls, bet 1935. gadā ir jau $278,_{6}$ milj. ls, vai tie pavairojās par $62,_{9}$ milj. ls, pie kam 1935. g. noguldījumi pavairojās par $25,_{6}$ milj. ls. Tik strauji noguldījumi nepavairojās pat priekš saimnieciskās krizes vai augstās konjunktūras laikā. Atsevišķās kreditiestādēs noguldījumi pavairojušies šādi:

	Noguldījumi 1936. g. 1. I milj. ls	±
Latvijas Bankā	$112,_{9}$	$-1,_{6}$
Pasta krājkasē	$49,_{0}$	$16,_{3}$
Pasta tekoši rēķini	$12,_{2}$	$1,_{5}$
Akciju komercbankās	$33,_{7}$	$4,_{6}$
Savstarpīgās kreditbiedrībās	$13,_{5}$	$-0,_{2}$
Komūnālās kreditiestādēs	$21,_{6}$	$1,_{8}$
Krājaizdevu s-bās	$35,_{7}$	$3,_{2}$
Kopā	$278,_{6}$	$25,_{6}$

Noguldījumi visvairāk pavairojās Pasta krājkasē — par $16,_{3}$ milj. ls, bet arī citās kreditiestādēs, izņemot Latvijas Banku un savstarpīgās kreditbiedrības, noguldījumi pavairojās. Latvijas Bankas noguldījumi, ieskaitot arī tekošus rēķinus, ir $40,_{5}$% to kopsummas; otrā vietā ir Pasta krājkases noguldījumi — $17,_{6}$% un krājaizdevu s-bas — $12,_{8}$%.

Neto noguldījumu summas ir mazākas, jo no noguldījumu kopsummas jāatņem tie tekoši rēķini, kuŗus pašas kreditiestādes nogulda Latvijas Bankā vai citās kreditiestādēs. Šās summas gada laikā pavairojušās par $2,_{7}$ līdz $42,_{9}$ milj. ls. Neto noguldījumi mūsu kreditiestādēs 1936. g. sākumā bija $235,_{7}$ milj. ls, vai par $22,_{9}$ milj. ls — $9,_{7}$% vairāk nekā iepriekšējā gadā, un par šo summu noguldījumi faktiski pavairojušies.

Noguldījumu kopsummā ieskaitīti termiņa, beztermiņa jeb krājnoguldījumi un tekoši rēķini. Šo atsevišķo noguldījumu veidu nozīme nav vienāda; tekoši rēķini ir ļoti kustīgi un nepastāvīgi, un tādēļ kreditiestādēm jātur lielas brīvo līdzekļu rezerves, lai kārtīgi varētu izmaksāt pret čekiem; termiņa noguldījumi ir stabilāki, un tos izņem parasti tikai pēc termiņa, vai arī atstāj tālāk; beztermiņa noguldījumi parasti ir izstāvoši

№ 118. Noguldījumi.

№ 118. Dépôts.

№№	1. janvārī — *au 1. janvier*	Latvijas Banka *Banque de Lettonie*	Pasta krājkases *Caisses d'épargne postales*	Pasta tekoši rēķini *Comptes courants postaux*	Akciju komercbankas *Banques anonymes*	Savstarpīgās kredītbiedrības *Soc. de crédit mutuel*	Komūnālās kredītiestādes *Soc. communales de crédit*	Krājaizdevu sabiedrības *Soc. de prêt et d'épargne*	Kopā *Total*
		milj. ls — *en millions de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Noguldījumi — *Dépôts*							
1	1925.	47,9	—	1,9	22,2	6,0	7,3	7,4	92,7
2	1926.	53,8	—	3,0	26,3	8,0	8,7	12,3	112,1
3	1927.	55,8	—	2,1	35,0	9,6	7,1	17,8	127,4
4	1928.	61,1	0,3	4,0	41,3	11,0	10,7	23,5	151,9
5	1929.	72,9	1,4	3,3	46,0	14,5	13,5	25,3	176,9
6	1930.	76,6	3,6	5,3	54,0	19,0	18,6	32,2	209,3
7	1931.	81,6	7,3	6,7	55,1	21,8	21,9	39,7	234,1
8	1932.	90,5	7,6	4,3	24,1	14,5	10,8	31,6	183,4
9	1933.	90,4	12,6	5,3	23,2	13,0	12,7	30,2	187,4
10	1934.	106,3	20,5	7,1	23,7	11,8	15,4	30,9	215,7
11	1935.	114,5	32,7	10,7	29,1	13,7	19,8	32,5	253,0
12	1936.	112,9	49,0	12,2	33,7	13,5	21,6	35,7*)	278,6
		Noguldījumi citās kreditiestādēs *Dépôts dans d'autres inst. de crédit*							
13	1925.	—	1,6		2,2	1,1	1,0	0,9	6,8
14	1926.	—	1,9		2,3	0,9	0,9	1,3	7,3
15	1927.	—	2,0		2,0	1,1	0,9	2,2	8,2
16	1928.	—	3,0		2,7	0,9	1,4	3,3	11,3
17	1929.	—	3,6		3,5	1,3	0,6	2,9	11,9
18	1930.	—	7,4		3,1	1,9	1,1	3,9	17,4
19	1931.	—	10,6		3,9	1,8	0,8	4,9	22,0
20	1932.	—	8,0		3,8	1,2	0,8	2,1	15,9
21	1933.	—	11,9		3,4	1,4	0,9	2,6	20,2
22	1934.	—	17,5		3,1	1,1	1,4	2,8	25,9
23	1935.	—	25,6		6,4	2,0	1,8	4,4	40,2
24	1936.	—	24,5		10,6	1,5	2,3	4,0*)	42,9
		Tīrie noguldījumi — *Dépôts nets*							
25	1925.	47,9	0,3		20,0	4,9	6,3	6,5	85,9
26	1926.	53,8	1,1		24,0	7,1	7,8	11,0	104,8
27	1927.	55,8	0,1		33,0	8,5	6,2	15,6	119,2
28	1928.	61,1	1,3		38,6	10,1	9,3	20,2	140,6
29	1929.	72,9	1,1		42,5	13,2	12,9	22,4	165,0
30	1930.	76,6	1,5		50,9	17,1	17,5	28,3	191,9
31	1931.	81,6	3,4		51,2	20,0	21,1	34,8	212,1
32	1932.	90,5	3,9		20,3	13,3	10,0	29,5	167,5
33	1933.	90,4	6,0		19,8	11,6	11,8	27,6	167,2
34	1934.	106,3	10,1		20,6	10,7	14,0	28,1	189,8
35	1935.	114,5	17,8		22,7	11,7	18,0	28,1	212,8
36	1936.	112,9	36,7		23,1	12,0	19,3	31,7	235,7
		Noguldījumi procentos — % *des dépôts*							
37	1925.	51,7	—	2,0	23,9	6,5	7,9	8,0	100,0
38	1926.	48,0	—	2,7	23,5	7,1	7,8	10,9	100,0
39	1927.	43,8	—	1,6	27,5	7,5	5,6	14,0	100,0
40	1928.	40,2	0,2	2,6	27,2	7,3	7,0	15,5	100,0
41	1929.	41,2	0,8	1,9	26,0	8,2	7,6	14,3	100,0
42	1930.	36,6	1,7	2,5	25,8	9,1	8,9	15,4	100,0
43	1931.	34,9	3,1	2,9	23,5	9,3	9,4	16,9	100,0
44	1932.	49,3	4,2	2,3	13,1	7,9	5,9	17,3	100,0
45	1933.	48,2	6,7	2,8	12,4	7,0	6,8	16,1	100,0
46	1934.	49,3	9,5	3,3	11,0	5,5	7,1	14,3	100,0
47	1935.	45,3	12,9	4,2	11,5	5,4	7,9	12,8	100,0
48	1936.	40,5	17,6	4,4	12,1	4,8	7,8	12,8	100,0

jeb ietaupīti saimniecībā, un tie parasti pavairojas. Tādēļ arī beztermiņa un termiņa noguldījumus kreditiestādes var brīvi izlietot (paturot zināmu rezervi kārtējām izmaksām). No tekošiem rēķiniem kreditiestādēm jāpārgulda tālāk Latvijas Bankā un citās kreditiestādēs, tādēļ arī neto tekoši rēķini 1936. g. sākumā bija 128,4 milj. ls, vai, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, pavairojušies par 2,1 milj. ls. Tekoši rēķini pārskata gadā nav

*) Iepriekšējie skaitļi.

№ 119. Noguldījumi pēc termiņiem.
№ 119. *Dépôts répartis par terme.*

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Latvijas Banka *Banque de Lettonie*	Pasta krājkases *Caisses d'épargne postales*	Pasta tekoši rēķini *Comptes courants postaux*	Akciju komercbankas *Banques anonymes*	Savstarpīgās kredītbiedrības *Soc. de crédit mutuel*	Komūnālas kredītiestādes *Soc. communales de crédit*	Krājaizdevu sabiedrības *Soc. de prêt et d'épargne*	Kopā *Total*
		milj. ls — *en millions de Ls*							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Termiņa noguldījumi — *Dépôts à terme*							
1	1925.	2,5	—	—	0,7	0,4	2,0	1,6	7,2
2	1926.	3,6	—	—	2,4	0,6	2,8	3,0	12,4
3	1927.	10,6	—	—	2,8	0,9	1,3	4,8	20,4
4	1928.	5,1	—	—	2,9	1,2	1,2	6,0	16,4
5	1929.	4,1	—	—	2,9	1,7	2,0	5,3	16,0
6	1930.	4,2	—	—	3,2	3,4	2,7	6,4	19,9
7	1931.	5,1	—	—	3,6	3,8	3,2	7,7	23,4
8	1932.	4,2	—	—	2,0	3,6	2,1	7,0	18,9
9	1933.	3,9	—	—	1,4	2,6	1,9	6,4	16,2
10	1934.	3,0	—	—	1,3	1,7	2,6	7,7	16,3
11	1935.	2,9	—	—	1,4	1,7	2,9	7,0	15,9
12	1936.	3,0	—	—	1,4	2,0	3,5	7,4*)	17,3
		Beztermiņa noguldījumi — *Dépôts sans terme*							
13	1925.	2,6	—	—	1,2	1,0	0,6	3,1	8,5
14	1926.	3,5	—	—	1,0	1,4	0,7	4,6	11,2
15	1927.	4,3	—	—	1,2	1,8	1,0	6,5	14,8
16	1928.	5,5	0,3	—	1,1	2,0	1,4	8,2	18,5
17	1929.	8,3	1,4	—	1,1	2,0	1,9	10,2	24,9
18	1930.	11,2	3,6	—	1,3	1,1	2,6	13,5	33,3
19	1931.	15,5	7,3	—	1,4	2,0	3,5	16,6	46,3
20	1932.	13,8	7,6	—	1,1	1,0	2,8	15,5	41,8
21	1933.	16,2	12,6	—	0,9	1,0	2,6	15,3	48,6
22	1934.	15,8	20,5	—	0,7	0,9	2,7	14,4	55,0
23	1935.	16,9	32,7	—	0,6	0,9	3,1	16,4	70,6
24	1936.	17,5	49,0	—	0,3	0,7	3,8	18,7*)	90,0
		Tekoši rēķini — *Comptes courants*							
25	1925.	42,8	—	1,9	20,3	4,6	4,7	2,7	77,0
26	1926.	46,7	—	3,0	22,9	6,0	5,2	4,7	88,5
27	1927.	40,9	—	2,1	31,0	6,9	4,8	6,5	92,2
28	1928.	50,5	—	4,0	37,3	7,8	8,1	9,3	117,0
29	1929.	60,5	—	3,3	42,0	10,8	9,6	9,8	136,0
30	1930.	61,2	—	5,3	49,5	14,5	13,3	12,3	156,1
31	1931.	61,0	—	6,7	50,1	16,0	15,2	15,4	164,4
32	1932.	72,5	—	4,3	21,0	9,9	5,9	9,1	122,7
33	1933.	70,3	—	5,3	20,9	9,4	8,2	8,5	122,6
34	1934.	87,5	—	7,1	21,7	9,2	10,1	8,8	144,4
35	1935.	94,7	—	10,7	27,1	11,1	13,8	9,1	166,5
36	1936.	92,4	—	12,2	32,0	10,8	14,3	9,6*)	171,3
		Kopā — *Total*							
37	1925.	47,9	—	1,9	22,2	6,0	7,3	7,4	92,7
38	1926.	53,8	—	3,0	26,3	8,0	8,7	12,3	112,1
39	1927.	55,8	—	2,1	35,0	9,6	7,1	17,8	127,4
40	1928.	61,1	0,3	4,0	41,3	11,0	10,7	23,5	151,9
41	1929.	72,9	1,4	3,3	46,0	14,5	13,5	25,3	176,9
42	1930.	76,6	3,6	5,3	54,0	19,0	18,6	32,2	209,3
43	1931.	81,6	7,3	6,7	55,1	21,8	21,9	39,7	234,1
44	1932.	90,5	7,6	4,3	24,1	14,5	10,8	31,6	183,4
45	1933.	90,4	12,6	5,3	23,2	13,0	12,7	30,2	187,4
46	1934.	106,3	20,5	7,1	23,7	11,8	15,4	30,9	215,7
47	1935.	114,5	32,7	10,7	29,1	13,7	19,8	32,5	253,0
48	1936.	112,9	49,0	12,2	33,7	13,5	21,6	35,7	278,6

daudz mainījušies. Gada laikā strauji pavairojušies termiņa un beztermiņa noguldījumi: 1936. g. sākumā to bija 107,3 milj. ls, vai par 20,8 milj. ls vairāk nekā iepriekšējā gadā. Noguldījumi pavairojās 1935. g. šādi:

Tekoši rēķini mūsu kreditiestādēs nav mai-

	%	Neto noguldījumi milj. ls	±
Termiņa	7,3	17,3	1,4
Beztermiņa	38,2	90,0	19,4
Tekoši r-ni	54,5	128,4	2,1
Kopā	100,0	235,7	22,9

*) Iepriekšējie skaitļi.

nījušies, bet pavairojušies beztermiņa un termiņa noguldījumi. Tagad šie iedzīvotāju ietaupījumi sasnieguši tādus apmērus, kādi ne priekš, ne pēc saimnieciskās krizes nav bijuši. Visvairāk šo noguldījumu bija 1931. g. sākumā 69,7 milj. ls, bet tagad to ir 107,3 milj. ls. Vismazāk šo noguldījumu ir akciju komercbankām — 1,7 milj. ls; arī savstarpīgām kreditbiedrībām to nav daudz; jau daudz vairāk — 7,3 milj. ls apmērā tie ir komūnālām kreditiestādēm, un sevišķi intensīvi pievelk termiņa un beztermiņa noguldījumus pilsētu krājkases un dažas pilsētu bankas. Izcila nozīme izstāvošo noguldījumu uzsūkšanā ir Pasta krājkasei un pa daļai krājaizdevu s-bām, bet sevišķi lauku organizācijām:

	Izstāvošie noguldījumi milj. ls	%
Pasta krājkase	49,0	45,7
Krājaizdevu s-bas	26,1	24,3
Latvijas Banka	20,5	19,1
Komūnālās kreditiestādes	7,3	6,8
Savstarpīgās kreditbiedrības	2,7	2,5
Akciju komercbankas	1,7	1,6
Kopā	107,3	100,0

Pasta krājkasē ir gandrīz puse visu iedzīvotāju ietaupījumu, kas noguldīti kreditiestādēs. Šai ziņā arī liela nozīme ir krājaizdevu s-bām. Latvijas Bankas termiņa un beztermiņa noguldījumiem pa daļai ir citāds raksturs nekā Pasta krājkases un krājaizdevu s-bu. Pārējo kreditiestāžu nozīme iedzīvotāju ietaupījumu uzsūkšanā ir samērā maza. Iedzīvotāju ietaupījumi, kas caurmērā uz katru iedzīvotāju ir nedaudz pāri par 50 ls, salīdzinot ar citām Rietumeiropas un Amerikas valstīm, ir mazi. Tomēr tie ir lielāki nekā mūsu kaimiņu valstīs.

Aizdevumi 1935. g. sākumā bija 294,9 un gada beigās — 273,7 milj. ls, vai par 21,2 milj. ls — 7,2% mazāk. Īstermiņa kreditiestāžu aizdevumu summa tagad ir mazāka nekā bruto noguldījumi. Bez šām īstermiņa kreditiestādēm darbojas vēl ilgtermiņa hipotēkārā kredita bankas — Valsts Zemes banka, Latvijas Hipotēku banka un 2 privātās hipotēku bankas. Aizdevumi 1935. g. samazinājās sevišķi Latvijas Bankā — par 23,6 līdz 113,8 milj. ls.

	Aizdevumi milj. ls 1936. g. 1. I	±
Latvijas Banka	113,8	—23,6
Akciju komercbankas	40,4	— 0,1
Savstarpīgās kreditbiedrības	16,4	— 3,1
Komūnālās kreditiestādes	23,2	3,3
Krājaizdevu s-bas	79,9	2,3
Kopā	273,7	—21,2

№ 120. Neto noguldījumi pēc termiņiem.

№ 120. Dépôts nets par terme.

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Noguldījumi — *Dépôts*				
		Termiņa *à terme*	Beztermiņa *sans terme*	Kopā *Total*	Tekoši rēķini *Comptes courants*	Pavisam *Total génér.*
		milj. ls — *en millions de Ls*				
1	2	3	4	5	6	7
1	1925. .	7,2	8,5	15,7	70,2	85,9
2	1926. .	12,4	11,2	23,6	81,2	104,8
3	1927. .	20,4	14,8	35,2	84,0	119,2
4	1928. .	16,4	18,5	34,9	105,7	140,6
5	1929. .	16,0	24,9	40,9	124,1	165,0
6	1930. .	19,9	33,3	53,2	138,7	191,9
7	1931. .	23,4	46,3	69,7	142,4	212,1
8	1932. .	18,9	41,8	60,7	106,8	167,5
9	1933. .	16,2	48,6	64,8	102,4	167,2
10	1934. .	16,3	55,0	71,3	118,5	189,8
11	1935. .	15,9	70,6	86,5	126,3	212,8
12	1936. .	17,3	90,0	107,3	128,4	235,7
		Procentos — *en %*				
13	1925. .	8,4	9,9	18,3	81,7	100,0
14	1926. .	11,8	10,7	22,5	77,5	100,0
15	1927. .	17,1	12,4	29,5	70,5	100,0
16	1928. .	11,7	13,1	24,8	75,2	100,0
17	1929. .	9,7	15,1	24,8	75,2	100,0
18	1930. .	10,4	17,3	27,7	72,3	100,0
19	1931. .	11,1	21,8	32,9	67,1	100,0
20	1932. .	11,3	24,9	36,2	63,8	100,0
21	1933. .	9,7	29,1	38,8	61,2	100,0
22	1934. .	8,6	29,0	37,6	62,4	100,0
23	1935. .	7,5	33,2	40,7	59,3	100,0
24	1936. .	7,3	38,2	45,5	54,5	100,0

Arī dažās citās kreditiestādēs, kā savstarpīgās kreditbiedrībās, aizdevumi samazinājās. Banku darbību noteikti paplašinās komūnālās kreditiestādēs; arī krājaizdevu s-bu apgrozījumi ir lielāki nekā iepriekšējā gadā. Lielākie aizdevumi visu laiku bija Latvijas Bankai, un arī tagad tie ir 50,7%. Otrā vietā ir krājaizdevu s-bu krediti — 18,0%, akciju komercbanku — 17,3% un pārējie.

Līdzīgi noguldījumiem, kur mazākās kreditiestādes nogulda lielākās bankās, arī izsniedzot aizdevumus tās (un arī bankas) aizņemas Latvijas Bankā un citās kreditiestādēs. Lai dabūtu neto aizdevumus, tad no to kopsummas ir jāatņem aizņēmumi. Aizņēmumi, kā jau bija novērojams agrāk, mūsu kreditiestādēs samazinās: 1935. g. sākumā tie bija 65,0 milj. ls, bet beigās — 49,5 milj. ls. Neto aizdevumi gada laikā samazinājās no 229,9 līdz 224,2 milj. ls vai par 5,7 milj. ls; faktiskā aizdevumu samazināšanās ir mazāka nekā to uzrādīja bruto aizdevumu summas. Lielākie aizņēmumi 1936. g. sākumā pēc iepriekšējiem skaitļiem bija krājaizdevu s-bām — 39,6 milj. ls.

Aizdevumu nodrošinājumi vēl nav par krājaizdevu s-bām, bet pēc 1935. g. sākuma ziņām krājaizdevu s-bās 88% bija vekseļi, 7,0% nodrošināti ar nekustamas mantas ob-

№ 121. Aizņēmumi un aizdevumi.

№ 121. *Emprunts et prêts.*

№№	1. janvārī *au 1. janvier*	Latvijas Banka *Banque de Lettonie*	Akciju komercbankas *Banques anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Soc. de crédit mutuel*	Komūnālās kreditiestādes *Soc. com. de crédit*	Krājaizdevu sabiedrības *Soc. de prêt et d'épargne*	Kopā *Total*
		milj. ls — *en millions de Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
				Aizdevumi — *Prêts*			
1	1925.	102,7	59,1	13,0	8,1	31,8	214,7
2	1926.	123,1	71,8	17,1	9,6	51,9	273,5
3	1927.	134,5	79,1	19,1	11,4	61,6	305,7
4	1928.	133,9	92,4	20,1	12,9	68,1	327,4
5	1929.	131,7	97,0	23,8	18,7	72,7	343,9
6	1930.	147,7	126,9	29,2	22,6	85,3	411,7
7	1931.	157,4	115,7	34,6	26,6	94,2	428,5
8	1932.	133,4	62,0	26,1	14,6	85,7	321,8
9	1933.	126,6	48,0	21,3	14,5	82,9	293,3
10	1934.	132,3	42,2	19,8	18,2	80,6	293,1
11	1935.	137,4	40,5	19,5	19,9	77,6	294,9
12	1936.	113,8	40,4	16,4	23,2	79,9*)	273,7
				Aizņēmumi — *Emprunts*			
13	1925.	—	8,8	7,0	1,6	22,3	39,7
14	1926.	—	11,0	8,9	3,2	35,7	58,8
15	1927.	—	12,3	9,7	4,9	39,3	66,2
16	1928.	—	14,3	9,9	4,3	41,1	69,6
17	1929.	—	16,9	9,9	6,6	42,4	75,8
18	1930.	—	21,7	11,0	6,2	46,3	85,2
19	1931.	—	19,6	11,7	6,5	46,8	84,6
20	1932.	—	11,4	11,0	4,7	44,7	71,8
21	1933.	—	10,5	11,6	2,3	45,3	69,7
22	1934.	—	10,1	9,8	3,3	45,4	68,6
23	1935.	—	9,6	9,5	2,0	43,9	65,0
24	1936.	—	1,6	5,2	3,1	39,6*)	49,5
				Tīrs aizdevums — *Prêts nets*			
25	1925.	102,7	50,3	6,0	6,5	9,5	175,0
26	1926.	123,1	60,8	8,2	6,4	16,2	214,7
27	1927.	134,5	66,8	9,4	6,5	22,3	239,5
28	1928.	133,9	78,1	10,2	8,6	27,0	257,8
29	1929.	131,7	80,1	13,9	12,1	30,3	268,1
30	1930.	147,7	105,2	18,2	16,4	39,0	326,5
31	1931.	157,4	96,1	22,9	20,1	47,4	343,9
32	1932.	133,4	50,6	15,1	9,9	41,0	250,0
33	1933.	126,6	37,5	9,7	12,2	37,6	223,6
34	1934.	132,3	32,1	10,0	14,9	35,2	224,5
35	1935.	137,4	30,9	10,0	17,9	33,7	229,9
36	1936.	113,8	38,8	11,2	20,1	40,3	224,2
				Tīrs aizdevums procentos — % *des prêts nets*			
37	1925.	58,7	28,8	3,4	3,7	5,4	100,0
38	1926.	57,3	28,3	3,8	3,0	7,6	100,0
39	1927.	56,2	27,9	3,9	2,7	9,3	100,0
40	1928.	51,9	30,3	4,0	3,3	10,5	100,0
41	1929.	49,1	29,9	5,2	4,5	11,3	100,0
42	1930.	45,2	32,2	5,6	5,0	12,0	100,0
43	1931.	45,8	27,9	6,7	5,8	13,8	100,0
44	1932.	53,4	20,2	6,0	4,0	16,4	100,0
45	1933.	56,6	16,8	4,3	5,6	16,8	100,0
46	1934.	58,9	14,3	4,5	6,6	15,7	100,0
47	1935.	59,8	13,4	4,3	7,8	14,7	100,0
48	1936.	50,7	17,3	5,0	9,0	18,0	100,0

ligācijām un gandrīz 5% pārējie nodrošinājumu veidi. Par pārējām kreditiestādēm zināmi nodrošinājumi 1936. g. sākumā. Visvairāk aizdevumu izsniegti rediskontētu vekseļu veidā, ieskaitot arī speciālus tekošus rēķinus, kas nodrošināti ar vekseļiem, un tie bija 53,6% visu aizdevumu. Lielākā vekseļu nozīme bija savstarpīgās kreditbiedrībās, bet mazākā — akciju komercbankās un Latvijas Bankā. Pret precēm izsniegtie aizdevumi bija 16,5%, un lielākā to nozīme bija akciju komercbankās un Latvijas Bankā, bet mazākā — savstarpīgās kreditbiedrībās. Ar lauku un pilsētu nekustamas man-

*) Iepriekšējie skaitļi.

№ 122. Aizdevumi pēc nodrošinājumiem 1936. g. 1. janvārī.

№ 122. Prêts répartis par garanties au 1. janvier 1936.

№№	Nodrošinājumi *Garanties* / Kreditiestādes *Institutions de crédit*	Vekseļi *Lettres de change*	Preces *Marchandises*	Obligācijas *Obligations*	Pašvaldības *Administrations municip. et commun.*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Latvijas Banka	53 908	19 902	15 245	—	24 729	113 784
2	Akciju komercbankas	18 803	8 950	2 252	8 845	1 567	40 417
3	Savstarpīgās kreditbiedrības	15 453	532	432	—	9	16 426
4	Komūnālās kreditiestādes	15 767	2 495	3 245	—	1 650	23 157
5	Kopā *Total*	103 931	31 879	21 174	8 845	27 955	193 784
		Procentos — *en* %					
6	Latvijas Banka	47,4	17,5	13,4	—	21,7	100,0
7	Akciju komercbankas	46,5	22,1	5,6	21,9	3,9	100,0
8	Savstarpīgās kreditbiedrības	94,1	3,2	2,6	—	0,1	100,0
9	Komūnālās kreditiestādes	68,1	10,8	14,0	—	7,1	100,0
10	Kopā *Total*	53,6	16,5	10,9	4,6	14,4	100,0

tas obligācijām bija nodrošināti 10,9% visu aizdevumu, pie kam visvairāk to bija komūnālās kreditiestādēs un Latvijas Bankā. Tagad īpašā nodaļā izdalīti aizdevumi pašvaldībām; tie uzrādīti tikai komercbankām, lai gan arī Latvijas Banka ir izsniegusi pilsētu pašvaldībām, bet tie ierindoti starp attiecīgiem pārējiem aizdevumiem.

XI. Naudas apgrozība.

XI. Circulation de la monnaie.

Naudas apgrozībai pie mums ir dažas sezonas svārstības, kas atkārtojas ikgadus: visvairāk apgrozībā ir marta un rudens mēnešos; martā noslēdzas valsts saimniecības periods, un līdz ar to valstij jāizdara dažādi maksājumi, kas uzkrājušies arī par iepriekšējo laiku (agrākos gados priekš saimnieciskās krizes resori steidza izlietot visus brīvos un atlikušos kreditus), bet rudenī naudas apgrozība pavairojās sakarā ar lauksaimniecības ražojumu reālizāciju. Vasaras mēnešos ikgadus parasti ir mazāka naudas apgrozība, bet vidēja tā ir novembrī un decembrī. Pie mums naudas apgrozība pavairojas: 1933. g. beigās apgrozībā bija 104,6 milj. ls, bet 1934. un 1935. g. — 111,7 milj. ls.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir bijušas dažas pārmaiņas; svarīgākās no tām ir metallnaudas pavairošanās par 0,9 līdz 30,7 milj. ls; Latvijas Bankas naudas zīmes samazinājās par 0,7 līdz 38,1 milj. ls, un valsts kases zīmes arī samazinājās par 0,2 līdz 42,9 milj. ls; 1936. g. sākumā visvairāk apgrozībā atradās valsts kases zīmes. Atsevišķo naudas zīmju un metallnaudas nozīmi divos pēdējos gados bija šāda:

	1935.	1936.	±
	%		
Latvijas Bankas naudas zīmes	34,7	34,1	—0,6
Valsts kases zīmes	38,6	38,4	—0,2
Metallnauda	26,7	27,5	+0,8

№ 123. Naudas un naudas zīmju apgrozība 1921.—1935. g.

№ 123. Circulation de la monnaie et des billets de crédit de 1921 à 1935.

№№	Naudas un naudas zīmes *Monnaies et billets de crédit* / Gadi *Années*	Latvijas Bankas naudas zīmes *Billets de la Banque de Lettonie*	Valsts kases zīmes *Billets du Trésor d'Etat*	Sīka metalnauda *Monnaie de billon*	Kopā *Total*
		1000 ls — *en 1000 de Ls*			
1	2	3	4	5	6
1	1921. . . .	—	49 291	—	49 291
2	1922. . . .	9 800	48 379	—	58 179
3	1923. . . .	23 000	46 379	8 250	77 629
4	1924. . . .	30 727	45 379	13 161	89 267
5	1925. . . .	28 634	31 871	23 411	83 916
6	1926. . . .	31 476	30 556	24 536	86 568
7	1927. . . .	37 347	33 616	23 087	94 050
8	1928. . . .	43 393	33 479	22 364	99 236
9	1929. . . .	48 464	34 514	23 153	106 131
10	1930. . . .	49 630	36 787	26 049	112 466
11	1931. . . .	41 157	34 737	27 320	103 214
12	1932. . . .	36 101	31 552	28 785	96 438
13	1933. . . .	36 676	38 308	29 642	104 626
14	1934. . . .	38 820	43 133	29 783	111 736
15	1935. . . .	38 144	42 909	30 705	111 758

№ 124. Latvijas Bankas
№ 124. Billets de la

№№	Naudas zīmes *Billets de la Banque de Lettonie*	Skaits 1000 — *Nombre en 1.000* Gadi — *Années* 1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	10 ls	2 270	879	161	74	27	8	1,5	0,7	0,4	0,3	0,2	0,1
2	20 „	—	—	381	523	719	905	904	688	711	705	654	363
3	25 „	—	—	—	—	—	74	16	182	377	444	594	621
4	50 „ (I. par.) .	—	235	290	331	369	374	355	290	54	30	17	11
5	50 „ (II. par.) .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104
6	100 „	57	81	77	96	103	93	78	68	74	76	69	59
7	500 „	—	—	—	—	—	1	4,0	3	4,6	4,8	6,4	7,4
8	Kopā — *Total*	2 327	1 195	909	1 024	1 218	1 455	1 358,5	1 231,7	1 221	1 260,1	1 340,6	1 165,5

№ 125. Valsts kases
№ 125. Billets

№№	Valsts kases zīmes \ Gadi	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.
		Skaits 1000 — *Nombre en 1.000*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	5 kapeikas	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	10 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	25 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	50 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	1 rublis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	5 rubļi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	10 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	25 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	50 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	100 „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	500 „	2 866	1 826	1 039	97	35	24	—	—	—
12	20 lati	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	10 „	—	906	1 943	2 985	3 342	3 602	3 465	3 147	3 823
14	5 „	—	559	673	445	63	20	17	16	16
15	Kopā — *Total*	2 866	3 291	3 655	3 527	3 440	3 646	3 482	3 163	3 839

№ 126. Metallnauda
№ 126. Monnaie

№№		Skaits 1000 — *Nombre en 1.000* 1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1 sant.	9 375	11 480	13 109	14 755	16 627	18 555	19 478	20 562	22 250
2	2 „	9 816	11 914	13 384	14 679	16 245	17 963	18 325	18 580	19 595
3	5 „	6 446	3 566	3 866	4 196	4 547	5 020	4 788	4 876	5 267
4	10 „	6 957	4 907	5 341	5 701	5 981	6 340	5 935	6 012	6 438
5	20 „	2 692	2 994	3 272	3 443	3 696	3 997	3 731	3 795	4 083
6	50 „	5 679	2 753	2 123	1 889	1 838	1 863	1 600	1 631	1 824
7	1 ls	9 790	8 263	7 124	6 541	7 028	5 922	5 174	4 690	4 925
8	2 „	4 467	6 638	6 560	6 485	6 443	6 117	5 613	4 897	4 729
9	5 „	—	—	—	—	52	946	1 596	2 261	2 402
10	Kopā — *Total*	55 222	52 515	54 779	57 689	62 457	66 723	66 240	67 304	71 513

Metallnaudas apgrozības nozīme 1930. g. bija 23,2%, vai īsā laikā tā strauji pavairojās. Metallnauda ir bronzas, niķeļa un sudraba. Kopējais metallnaudas gabalu skaits, sākot ar 1926. g., pavairojās, un vienīgais izņēmums ir 1931. gads; arī 1935. g. to skaits pavairojās par 3,6 milj. gabalu vai 4,8%. Visvairāk pavairojās bronzas naudas gabalu skaits — par 3,3 līdz 54,0 milj. gabalu, niķeļa naudas — par 0,4 līdz 13,5 milj. gabalu, bet sudraba naudas gabalu skaits nedaudz samazinājās — līdz 11,8 milj. gabalu. To nozīme 1935. g. beigās bija šāda:

	Gabali milj.	%	Vērtība milj. ls	%
Bronzas nauda	54,0	68,1	1,0	3,3
Niķeļa nauda	13,5	17,0	2,6	8,5
Sudraba nauda	11,8	14,9	27,1	88,2
Kopā	79,3	100,0	30,7	100,0

naudas zīmes 1924.—1935. g.
Banque de Lettonie.

Procentos — *en* %											
Gadi — *Années*											
1924.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
97,6	73,5	17,7	7,2	2,2	0,5	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
—	—	41,9	51,1	59,0	62,2	66,6	55,9	58,2	56,0	48,8	31,2
—	—	—	—	—	5,1	1,2	14,8	30,9	35,2	44,3	53,2
—	19,7	31,9	32,3	30,3	25,7	26,1	23,5	4,4	2,4	1,3	1,0
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,9
2,4	6,8	8,5	9,4	8,5	6,4	5,7	5,5	6,1	6,0	5,1	5,1
—	—	—	—	—	0,1	0,3	0,2	0,4	0,4	0,5	0,6
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

zīmes 1925.—1935. g.
du Trésor d'Etat.

1934.	1935.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
		Procentos — *en* %										
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	100,0	55,5	28,4	2,8	1,0	0,7	—	—	—	—	—
—	345	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,7
4 306	3 594	—	27,5	53,2	84,6	97,2	98,8	99,5	99,5	99,6	99,6	90,9
16	15	—	17,0	18,4	12,6	1,8	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4
4 322	3 954	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1925.—1935. g.
de billon.

		Procentos — *en* %										
1934.	1 935.	1925.	1926.	1927.	1928.	1929.	1930.	1931.	1932.	1933.	1934.	1935.
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
24 083	25 731	16,9	21,9	23,9	25,6	26,6	27,8	29,4	30,6	31,1	31,8	32,4
20 940	22 190	17,8	22,7	24,4	25,4	26,0	26,9	27,7	27,6	27,4	27,7	28,0
5 715	6 104	11,7	6,8	7,1	7,3	7,3	7,5	7,2	7,2	7,4	7,5	7,7
6 859	7 067	12,6	9,3	9,7	9,9	9,6	9,5	9,0	8,9	9,3	9,1	8,9
4 415	4 550	4,9	5,7	6,0	6,0	5,9	6,0	5,6	5,6	5,7	5,8	5,7
1 896	1 919	10,3	5,2	3,9	3,3	2,9	2,8	2,4	2,4	2,5	2,5	2,4
4 895	4 805	17,7	15,7	13,0	11,3	11,3	8,9	7,8	7,0	6,9	6,5	6,1
4 418	4 210	8,1	12,7	12,0	11,2	10,3	9,2	8,5	7,3	6,6	5,8	5,3
2 518	2 780	—	—	—	—	0,1	1,4	2,4	3,4	3,4	3,3	3,5
75 739	79 356	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sudraba naudas skaits nav liels, bet vērtība ir ievērojami lielāka, vai gandrīz $^{9}/_{10}$ metallnaudas kopsummas. No sudrabnaudas pēdējos gados pavairojas vienīgi 5 latu gabali, bet viena un divu latu gabali samazinās.

No Latvijas Bankas naudas zīmēm lielākais kupīru skaits apgrozībā atrodas 25 ls gabaliem, otrā vietā ir 20 ls gabali un pēdējā gadā ir daudz 50 ls gabali. No valsts kases zīmēm visvairāk ir 10 ls gabali.

Salīdzinot naudas apgrozību uz vienu iedzīvotāju, tā ir ievērojami lielāka nekā mūsu kaimiņvalstīs: 1935. g. beigās uz katru iedzīvotāju pie mums apgrozībā bija 57 ls, kas, salīdzinot ar pārējām Baltijas valstīm, bija ievērojami vairāk:

	Naudas apgrozība ls	Metallnauda ls
Latvijā	57	16
Igaunijā	33	4
Lietuvā	25	3

Salīdzinot ar citām Eiropas valstīm, pie mums ir liela naudas apgrozība. Šie skaitļi ir grūtāk salīdzināmi, jo bieži trūkst ziņu par metallnaudas apgrozību pārējās valstīs, kur tai nav tāda nozīme kā pie mums.

Naudas zīmju apgrozība dažās Eiropas valstīs uz vienu iedzīvotāju 1936. g. sākumā bija šāda (latos):

Bulgārija	— 12,5	(ieskaitot metallnaudu — 19 ls)
Rumānija	— 23	(ieskaitot metallnaudu — 26 ls)
Grieķija	— 24	
Dienvidslavija	— 22	
Polija	— 18	(ieskaitot metallnaudu — 25 ls)
Somija	— 25	
Čechoslovakija	— 49	
Vācija	87*)	(ieskaitot metallnaudu — 119 ls)
Austrija	90	
Zviedrija	— 99	
Norveģija	— 92	
Dānija	71	
Holande	199	
Beļģija	260	
Šveice	331	

Polijā uz vienu iedzīvotāju apgrozībā (kopā ar metallnaudu) bija 24,6 ls, Somijā — 25 ls, Skandinavijas valstīs bija lielākā naudas apgrozība, bet Bulgārijā, Dienvidslavijā, Grieķijā, Rumānijā, kā arī Somijā, Polijā un citās valstīs naudas apgrozība ir ievērojami mazāka nekā pie mums. Īpašā stāvoklī ir Beļģija, Holande un Francija, kuŗām ir lielas kolōnijas, un tādēļ arī naudas apgrozība ievērojami lielāka. Ļoti liela naudas apgrozība ir Šveicē, kas izskaidrojams ar tās īpatnējiem apstākļiem. Naudas apgrozību bez saimnieciskās rosības lielā mērā ietekmē arī čeku apgrozība.

XII. Lauksaimnieku parādi.

XII. Dettes agricoles.

Ziņas par lauksaimnieku parādiem Valsts statistiskā pārvalde ievāc jau vairāk gadus. Tās ievāc divējādi: no kreditiestādēm, kas lauksaimniekiem izsniedz aizdevumus, kā Valsts Zemes bankas, Latvijas Bankas, krājaizdevu s-bām un citām iestādēm, un arī lauksaimnieku parādus valsts un pašvaldību iestādēs (nodokļu parādi). Šīs ziņas papildina ar lauksaimnieku parādiem lauksaimnieku kooperātīvu organizācijās, tirgotavās, kaimiņiem un citās vietās. Pēdējās ziņas ievāc no Valsts statistiskās pārvaldes brīvprātīgiem korespondentiem. Ziņas par lauksaimnieku parādiem kreditiestādēs ir uz 1. janvāri, vai gada sākumu, turpretim pārējās ziņas ir uz 1. maiju, kad sākas lauksaimnieku saimniecības gads, vai arī uz citu tuvāko mēnešu sākumu.

№ 127. Lauksaimnieku parādi 1929.—1936. g.

№ 127. Dettes agricoles de 1929 à 1936.

№№	Gadi *Années*	Aizņēmumi — *Emprunts*								
		Valsts Zemes banka *De la Banque Foncière d'Etat*	Latvijas Banka *De la Banque de Lettonie*	Krājaizdevu sabiedrības *Des sociétés d'épargne et de prêt*	Akciju bankas *Des banques anonymes*	Savstarpīgās kreditbiedrības *Des sociétés de crédit mutuel*	Komūnālās kreditiestādes *Des sociétés communales de crédit*	Kopā *Total*	Pārējie *Autres*	Pavisam kopā *Total général*
		1 000 latos — *en 1 000 de Ls*								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1929.	131 351	3 500	46 476	4 582	3 872	·	189 781	·	·
2	1930.	164 199	5 300	52 758	4 900	4 282	·	231 439	45 900	277 339
3	1931.	184 233	6 041	59 040	4 770	4 355	·	258 439	63 500	321 939
4	1932.	200 066	6 150	54 367	2 495	4 260	·	267 338	66 800	334 138
5	1933.	198 271	6 900	53 005	·	6 245	·	264 421	65 000	329 421
6	1934	205 086	7 577	51 006	·	7 466	·	271 135	49 000	320 135
7	1935.	187 404	7 557	48 613	·	4 908	·	248 482	39 000	287 482
8	1936.	192 303	7 237	46 144				245 684	34 000	279 684

*) Reichsmarkas un renšu markas.

№ 128. Lauksaimnieku ilgtermiņa un īstermiņa parādi.

№ 128. Dettes agricoles à long et à court terme.

№№	Gadi *Années*	Parādi — *Dettes*			
		Ilgtermiņa *à long terme*	Īstermiņa *à court terme*	Pārējie *autres*	Kopā *Total*
		1 000 latos — *en 1 000 de Ls*			
1	2	3	4	5	6
1	1930. . . .	164 199	67 240	45 900	277 339
2	1931. . . .	184 233	74 206	63 500	321 939
3	1932. . . .	200 066	67 272	66 800	334 138
4	1933. . . .	198 271	66 150	65 000	329 421
5	1934. . . .	205 086	66 049	49 000	320 135
6	1935. . . .	187 404	61 078	39 000	287 482
7	1936. . . .	192 303	53 381	34 000	279 684
		Procentos — *en %*			1932. g. = 100
8	1930. . . .	59,2	24,2	16,6	83
9	1931. . . .	57,2	23,1	19,7	96
10	1932. . . .	59,9	20,1	20,0	100
11	1933. . . .	60,2	20,1	19,7	99
12	1934. . . .	64,1	20,6	15,3	96
13	1935. . . .	65,2	21,2	13,6	86
14	1936. . . .	68,8	19,1	12,1	84
		Uz vienu ha lauksaimniecībā izmantojamas zemes latos *Par ha de terre agricole en Ls*			
15	1930. . . .	42,29	17,31	11,82	71,42
16	1931. . . .	47,45	19,11	16,35	82,91
17	1932. . . .	51,52	17,33	17,20	86,05
18	1933. . . .	51,06	17,03	16,74	84,83
19	1934. . . .	52,81	17,01	12,62	82,44
20	1935. . . .	48,26	15,78	10,04	74,03
21	1936. . . .	49,52	13,75	8,76	72,03

Lauksaimnieku parādu maksimālā summa bija 1932. gadā; strauji lauksaimnieku parādi sāka samazināties 1934. gadā. Vēl 1933. gadā lauksaimnieku parādi bija 329,4 milj. ls, 1934. g. — 320,1 un 1935. g. — 287,5 milj. ls, vai 1935. g. tie mazāki par 32,6 milj. ls — 10,2%. Ziņas par lauksaimnieku parādiem 1936. g. vēl nav, bet tie katrā ziņā arī samazinājušies par lielākām summam, sevišķi tas sakāms par kara laikā nopostītām lauksaimniecībām, jo tām valsts atlaida zināmas summas. Īstermiņa kreditiestādēs lauksaimnieku parādi samazinājušies, jo 1935. g. sākumā tie bija 61,1 milj. ls, bet beigās — 59,5 milj. ls, vai par 1,6 milj. ls mazāk. Samazinājušies arī parādi tirgotājiem, lauku organizācijām un daži citi īstermiņa parādi, vai nokavēti maksājumi: tie 1935. g. maijā bija 39 milj. ls, bet tagad tie ir ievērojami mazāki. Arī Valsts Zemes bankā, ja atskaita pēc likuma dzēstās summas, kas vēl nav izgrāmatotas, aizdevumi lauksaimniekiem samazinājušies, tā kā 1935. gadā turpinājās lauksaimnieku parādu nastas atvieglošana.

№ 129. Izsolēs izsludināto lauksaimniecību parādi.

№ 129. Dettes agricoles publiées aux enchères.

№№	Gadi *Années*	Parādi — *Dettes*			
		Ilgtermiņa *A long terme*	Īstermiņa *A court terme*	Pārējie *Autres*	Kopā *Total*
1	2	3	4	5	6
		Uz vienu ha derīgas zemes Ls *Par ha de terre productive en Ls*			
1	1933. . . .	91,6	68,2	47,5	207,3
2	1934. . . .	102,6	52,1	46,5	201,2
3	1935. . . .	101,0	46,3	43,0	190,3
4	1936. . . .	101,01	46,31	42,96	190,28
		Procentos — *en %*			
5	1933. . . .	44,2	32,9	22,9	100,0
6	1934. . . .	51,0	25,9	23,1	100,0
7	1935. . . .	53,2	24,2	22,6	100,0
8	1936. . . .	53,2	24,2	22,6	100,0

№ 130. Lauksaimnieku parādi 1936. g.

№ 130. Dettes agricoles en 1936.

№№	Lauksaimniecības	Kreditiestādēs *Sociétés de crédit*				*Exploitations agricoles*
		Ilgtermiņa *à long terme*	Īstermiņa *à court terme*	Pārējie *autres*	Kopā *Total*	
1	2	3	4	5	6	7
		Uz vienu ha derīgas zemes (Ls) *Par ha de terre productive en Ls*				
1	Visās lauku saimniecībās .	49,52	13,75	8,76	72,03	*Dans toutes les exploitations agricoles*
2	Izsolēs izsludinātās . . .	101,01	46,31	42,96	190,28	*Exploitations publiées aux enchères*
		Procentos — *en %*				
3	Visās lauku saimniecībās .	68,8	19,1	12,1	100,0	*Dans toutes les explications agricoles*
4	Izsolēs izsludinātās . . .	53,2	24,2	22,6	100,0	*Exploitations publiées aux enchères*

Pastāvīgi uzlabojās arī lauksaimnieku parādu struktūra: vēl 1931. g. ilgtermiņa parādi bija 57,2%, 1934. g. — 64,1% un 1935. g. — 65,2%, vai tagad gandrīz $^2/_3$ ir ilgtermiņa parādi. Īstermiņa kreditiestādēs lauksaimnieku parādu nozīme nav daudz mainījusies, un 1935. g. tā bija 21,2% visu parādu; arī iepriekšējos gados tie svārstījās ap $^1/_5$ visu lauksaimnieku parādu. Pie īstermiņa parādiem skaitīti arī tiešie Latvijas Bankas aizdevumi lauksaimniekiem pret obligācijām; pēc būtības tie arī ir ar vidēju termiņu un to kārtošana lauksaimniekiem nekādas grūtības nedara. Pārējās kreditiestādēs lauksaimnieki saņem līdz 6 mēnešiem, bet parasti arī šos aizņēmumus iespējams pagarināt. Visvairāk pēdējā laikā samazinās dažādi tekoši un nokavēti maksājumi: 1932. un 1933. gadā tie bija $^1/_5$ visu lauksaimnieku parādu, bet 1935. g. tie bija tikai 13,6%. Šos parādus pārjaunojot, tos pa daļai pārveda uz Valsts Zemes banku.

Izsolēs nonākušo lauksaimniecību parādi ievērojami atšķiras no pārējiem. Caurmērā uz vienu ha derīgas zemes izsolēs nonākušās lauksaimniecības apgrūtinātas ar 190 ls lielu parādu summu, bet normālās saimniecības — 74 ls, vai izsolēs nonākušās saimniecības ir 2,6-kārtīgi smagāk apgrūtinātas. Sevišķi smagi tās apgrūtinātas ar īstermiņa kreditiestāžu parādiem, kas uz vienu ha derīgas zemes ir 46 ls, vai 3-kārtīgi vairāk nekā normālās saimniecībās, un dažādi kārtēji un nokavēti maksājumi ir 43 ls uz vienu ha derīgas zemes, vai 4-kārtīgi vairāk nekā normālās saimniecībās. Izsolēs nonākušo lauksaimniecību parādu struktūra arī nav labvēlīga, jo ilgtermiņa parādi tām ir tikai 53%, bet īstermiņa — 24%, kārtēju un nokavētu maksājumu parādi — 23%.

Pašlaik ir iespējams arī publicēt iepriekšējos skaitļus par lauksaimnieku parādiem 1936. gadā. Gada laikā lauksaimnieku parādi ir samazinājušies par 7,8 līdz 279,7 milj. ls, vai 2,7%. Samazināšanās ir notikusi ar īstermiņa kreditiestāžu aizdevumiem un tekošiem lauksaimnieku parādiem — dažādās organizācijās, patērētāju biedrībās, piensaimnieku s-bās; nodokļu parādiem, nokavētām termiņmaksām, strādnieku algām un citiem līdzīgiem maksājumiem. Valsts Zemes bankas aizdevumi lauksaimniekiem gada laikā ir pavairojušies par 4,9 līdz 192,3 milj. ls (pie lauksaimnieku parādiem Valsts Zemes bankā nav skaitīti aizdevumi lauku rūpniecībai — 5,0 milj. ls, pienotavām — 4,3 milj. ls un mākslīgiem mēsliem — 0,7 milj. ls; no lauksaimnieku parādiem ir atskaitīti arī kaŗa nopostītām saimniecībām pēc likuma dzēstie, bet vēl neizgrāmatotie aizdevumi — 8,0 milj. ls apmērā). Lauksaimnieku parādi Latvijas bankā (tieši saņemtie) gada laikā ir nedaudz samazinājušies par 0,320 līdz 7,237 milj. ls. Privātās īstermiņa kreditiestādēs lauksaimnieku parādi ir samazinājušies par 7,4 līdz 46,1 milj. ls, vai 13,8%. No privātām īstermiņa kreditiestādēm visvairāk ir aizdevušas krājaizdevu s-bas; bet tās galvenā kārtā līdz šim darbojās ar Latvijas bankas līdzekļiem. Pēdējos gados gan Latvijas Bankas aizdevumu nozīme krājaizdevu s-bās mazinās. No citām privātām īstermiņa kreditiestādēm vēl ir aizdevušas akciju komercbankas un savstarpīgās kreditbiedrības. Komūnālo kreditiestāžu aizdevumi lauksaimniekiem ir niecīgi.

Tekošo maksājumu summas pārskata gadā ir samazinājušās par 5,0 līdz 34,0 milj. ls, vai 12,8%. Šie parādi pēdējos gados samazinās visstraujāk, vēl 1932. g. tie bija 66,8 milj. ls, bet tagad no tiem palikusi tikai puse. Starp tekošiem maksājumiem lielākie parādi ir Zemkopības ministrijai par sēklām, nodokļu parādi, Valsts Zemes bankas nokavētās termiņmaksas, parādi piensaimnieku s-bām un citām lauksaimniecības organizācijām. Starp tekošiem parādiem nav skaitītas nenoformētās mantinieku izmaksas.

Pēdējā gadā ir samazinājušās netikai lauksaimnieku parādu summas, bet arī uzlabojusies to struktūra, jo ilgtermiņa parādu nozīmē Valsts Zemes bankā ir pavairojusies, bet pārējo parādu nozīme samazinās.

XIII. Maksājumu bilance.

XIII. Bilan de payement.

Apgrozījumi ar ārvalstīm pēdējos divos gados pavairojās: mazākie bija 1933. gadā, bet pavairošanās iesākās 1934. gadā. 1935. gadā bilance bija 145,3 milj. ls, vai par 10,3 milj. ls lielāka nekā iepriekšējā gadā. Mūsu tekoši maksājumi uz ārzemēm 1935. g. bija 131,3 milj. ls, vai par 8,4 milj. ls lielāki nekā priekš gada; no ārzemēm saņemtās summas 1935. g. bija 135,7 milj. ls, vai par 11,2 milj.ls lielākas. Saistības ar ārzemēm pārskata gadā attīstījušās labvēlīgi, un maksājumi noslēdzās ar 4,4 milj. ls saņemto summu pārsvaru pār izmaksātām summām. Iepriekšējo 2 gadu maksājumu bilances aktīvitāte bija ievērojami mazāka.

Lielākais maksājumu bilances postenis ir ārējās tirdzniecības apgrozījumi, un tie pārskata gadā attīstījās mums labvēlīgi, jo tirdzniecības bilances pasīvitāte samazinājās. Lai gan preču imports pavairojās, tomēr eksporta vērtība pavairojās vēl straujāk, un pēc ārējo tirdzniecības summu labojumiem tirdzniecības bilance bija pasīva tikai par 1,55 milj. ls, turpretim iepriekšējā gadā pasīvitāte bija 6,78 milj. ls.

Procentu un dividenžu izmaksas uz ārzemēm nav lielas, un pēdējā gadā tās bija 4,45 milj. ls, vai pret iepriekšējo gadu nedaudz pavairojušās, jo Rīga nomaksāja 1914. g. parādu procentus, kas agrāk nebija. Privātos uzņēmumos ārzemju aizņēmumi samazinās, un līdz ar to arī maksājamie procenti ir mazāki; tomēr tās nesamazinājās pilnos apmēros, jo uzņēmumi darbojās sekmīgāk nekā iepriekšējā gadā, un tādēļ izmaksātās dividendes pavairojās. No ārzemēm mēs saņemam niecīgus procentus, un tādēļ procentu un dividenžu konts dod ievērojamu pasīvitāti mūsu maksājumu bilancē — 4,25 milj. ls.

Starp dažādiem pakalpojumiem svarīgākais postenis ir satiksme; tā visu laiku devusi lielākas iemaksas par izmaksām uz ārzemēm, tomēr pārskata gadā šī aktīvā starpība ir 7,91 milj. ls, vai samazinājusies par 0,86 milj. ls. Visvairāk aktīvitāte samazinājās mūsu jūras tirdzniecības flotes ieņēmumiem un ārzemju kuģu idzevumiem mūsu ostās. Pagājušā gadā mūsu jūras tirdzniecības flotes izdevumi pavairojušies, bet ieņēmumi samazinājušies, un 3,43 milj. ls lielās aktīvās summas vietā ir 2,63 milj. ls. Ārzemju kuģu izdevumi, kā pārtika, remonti, preču iekraušana un izkraušana u. c. mūsu ostās 1935. g. bija 2,85 milj. ls. Transits — 2,94 milj. ls apmērā nedaudz pavairojies. Arī pasta, tēlegrafa un tēlefōna ieņēmumu atlikums nedaudz pavairojies.

No tūrisma mums ir diezgan ievērojams pārpalikums; lielāki maksājumi uz ārzemēm rodas no ārzemju strādniekiem, bet sevišķi laukstrādniekiem, kuru skaits ar katru gadu pavairojas. Mācības iestāžu audzēkņu izdevumi ārzemēs pēdējos gados samazinās. Tomēr rezultātā no tūrisma un ārzemju strādniekiem mums ir neliels izmaksāto summu pārsvars.

Pārējie lielākie maksājumi uz ārzemēm ir apdrošināšanas darījumi, provizijas, komisijas u. c. līdzīgi izdevumi, kas 1935. g. bija 3,72 milj. ls, bet ieņēmumi — 3,18 milj. ls. No diplomātisko un konsulāro pārstāvību izdevumiem mums ir saņemto summu atlikums. Arī pabalsti un dāvinājumi 1,30 milj. ls apmērā ienāk no ārzemēm.

№ 131. Latvijas maksājumu bilances galvenie tekošie posteņi.

№ 131. Articles courants principaux du bilan de payement de la Lettonie.

Bilances posteņi	1931.			1932.			1933.			1934.			1935.			*Articles du bilan*
	Kredits	Dēbets	Saldo	Kredits	Dēbets	Saldo	Kredits	Dēbets	Saldo	Kredits	Dēbets	Saldo	Kredits	Dēbets	Saldo	
	Milj. ls — *en millions de Ls*															
I. Preces . .	169,6	177,2	— 7,6	99,6	85,3	+14,3	84,8	91,8	— 7,0	88,7	95,5	— 6,8	101,0	102,5	— 1,5	*I. Marchandises*
II. Procenti u. dividendes .	2,6	8,5	— 5,9	2,0	7,3	— 5,3	0,7	4,8	— 4,1	0,4	4,3	— 3,9	0,2	4,4	— 4,2	*II. % et dividendes*
III. Dažādi pakalpojumi	49,7	28,4	+21,3	41,3	27,5	+13,8	37,1	25,2	+11,9	35,4	23,1	+12,3	34,5	24,3	+10,2	*III. Divers services*
IV. Zelts stieņos un monetās	—	0,5	— 0,5	—	0,1	— 0,1	—	0,1	— 0,1	—	0,0	— 0,0	—	0,1	— 0,1	*IV. Lingots d'or et monnaies*
Kopā	221,9	214,6	+ 7,3	142,9	120,2	+22,7	122,6	121,9	+ 0,7	124,5	122,9	+ 1,6	135,7	131,3	+ 4,4	*Total*

№ 132. Latvijas

№ 132. Bilan de payement

Bilances posteņi	1933. Kredits	1933. Dēbets	1933. Saldo	1934. Kredits	1934. Dēbets
	milj. ls —				
A. Tekošie posteņi:					
I Preces:					
1. Eksports un imports	81,53	91,09	— 9,50	85,27	94,86
2. Jūras tirdzniecības kuģi	0,33	0,51	— 0,18	0,36	0,19
3. Summas, kas neietilpst 1. punktā	—	0,22	— 0,22	—	0,46
4. Labojumi 1. p. uzrādītām summām	2,90	—	+ 2,90	3,10	—
Kopā I (1.—4. p.)	84,76	91,82	— 7,06	88,73	95,51
II Procenti un dividendes:					
1. Ārējie publiskie parādi					
a) valsts	—	1,41	— 1,41	—	0,57
b) pašvaldības	—	—	—	—	0,16
2. Latvijas Banka, valsts un privātie uzņēm.	0,71	3,35	— 2,64	0,40	3,55
Kopā II (1.—2. p.)	0,71	4,76	— 4,05	0,40	4,28
III Dažādi pakalpojumi:					
a) Satiksmē:					
1. Jūras tirdzniecības flote	14,44	10,34	+ 4,10	12,04	8,61
2. Ārzemju kuģu izdevumi	3,20	—	+ 3,20	3,06	—
3. Ieņēmumi no transita	3,04	—	+ 3,04	2,90	—
4. Pasts, tēlegrafs un tēlefōns	0,33	0,47	— 0,14	0,42	0,45
5. Dzelzceļi	0,20	0,80	— 0,60	0,21	0,80
Kopā a (1.—5. p.)	21,21	11,61	+ 9,60	18,63	9,86
b) Tūrisms u. c.:					
1. Ieceļotāji un izceļotāji	7,02	4,00	+ 3,02	6,85	3,80
2. Mācības iestāžu audzēkņi	—	1,50	— 1,50	—	1,30
3. Ārzemju laukstrādnieki un rūpniecībā nodarbinātie	—	1,60	— 1,60	—	2,51
Kopā b (1.—3. p.)	7,02	7,10	— 0,08	6,85	7,61
c) Pārējās nozares:					
1. Apdrošināšanas darījumi, komisijas, provizijas u. tml.	2,66	4,17	— 1,51	3,80	3,91
2. Diplomātiskās un konsulārās pārstāvības	3,96	1,32	+ 2,64	4,00	1,40
3. Dāvinājumi un pabalsti	2,00	—	+ 2,00	1,50	—
4. Filmu licences	0,25	0,30	— 0,05	0,46	0,07
5. Citi tekoši posteņi	—	0,68	— 0,68	0,14	0,20
Kopā c (1.—5. p.)	8,37	6,47	+ 2,40	9,90	5,58
IV Zelts stieņos un monētās:	—	0,12	— 0,12	—	0,04
Pavisam A. (I.—IV. p.)	122,57	121,88	+ 0,69	124,51	122,88
B. Kapitālu kustība:					
I Ilgtermiņa operācijas:					
1. Valsts ārējie aizņēmumi	—	0,06	— 0,06	—	0,12
2. Nekustamu īpašumu pirkš. un pārdošana	0,17	—	+ 0,17	0,30	—
3. Pārmaiņas ārzemju kapitālu ieguldījumos	—	5,51	— 5,51	—	2,47
II Īstermiņa operācijas:					
a) Latvijas saistības ārzemēs:	5,22	15,16	— 9,94	5,70	7,23
1. Valsts iestāžu un uzņēmumu	4,57	—	+ 4,57	1,86	—
2. Latvijas Bankas	—	0,35	— 0,35	—	3,10
3. Kreditiestāžu un akciju sabiedrību	—	14,81	—14,81	—	4,13
4. Pārējie	0,65	—	+ 0,65	3,84	—
b) Latvijas prasības pret ārzemēm:	14,06	—	+14,06	2,89	0,93
1. Valsts iestāžu un uzņēmumu	2,40	—	+ 2,40	—	0,68
2. Latvijas Bankas un valdības	9,29	—	+ 9,29	—	0,25
3. Kreditiestāžu un akciju sabiedrību	2,37	—	+ 2,37	2,89	—
4. Pārējie	—	—	—	—	—
c) Ārzemju valūta un devīzes iekšzemē	8,23	—	+ 8,23	0,98	—
d) Zelta krājumu kustība Latvijas Bankā	—	9,31	— 9,31	—	1,36
Pavisam B. (I.—II. p.)	27,68	30,04	— 2,36	9,87	12,11
Kopā (A. + B. p.)	150,25	151,92	— 1,67	134,38	134,99
Starpība no neuztvertām vai nepareizi konstatētām summām	1,67	—	+ 1,67	0,61	—
Bilance	151,92	151,92	—	134,99	134,99

maksājumu bilance.
de la Lettonie.

1934.	1935.			
Saldo	Kredits	Dēbets	Saldo	*Articles du bilan*
en millions de Ls				
				A. Articles courants:
				I Marchandises:
— 9,59	98,75	100,92	— 2,17	*1. Exportation et importation*
+ 0,17	0,53	0,12	+ 0,41	*2. Navires du commerce maritime*
— 0,46	—	1,49	— 1,49	*3. Sommes non incluses au 1. p.*
+ 3,10	1,70	—	+ 1,70	*4. Correcture des sommes citées au 1. p.*
— 6,78	100,98	102,53	— 1,55	*Total I (1—4 p.)*
				II % et dividendes:
				1. Dettes extérieures:
— 0,57	—	0,57	— 0,57	*a) Etat*
— 0,16	—	0,44	— 0,44	*b) administrations municip. et commun.*
— 3,15	0,20	3,44	— 3,24	*2. Banque de Lettonie et entreprises privées*
— 3,88	0,20	4,45	— 4,25	*Total II (1—2 p.)*
				III Divers services:
				a) Communication:
+ 3,43	11,94	9,31	+ 2,63	*1. Marine marchande*
+ 3,06	2,85	—	+ 2,85	*2. Dépenses des navires étrangers*
+ 2,90	2,94	—	+ 2,94	*3. Recettes du transit*
— 0,03	0,37	0,22	+ 0,15	*4. Postes, télégraphes et téléphones*
— 0,59	0,38	1,04	— 0,66	*5. Chemins de fer*
+ 8,77	18,48	10,57	+ 7,91	*Total a (1—5 p.)*
				b) Mouvement intérnational des voyageurs:
+ 3,05	7,26	3,80	+ 3,46	*1. Voyageurs venant et allant*
— 1,30	—	1,00	— 1,00	*2. Elèves des institutions d'instruction*
— 2,51	—	3,08	— 3,08	*3. Ouvriers agricoles et industriels étrangers*
— 0,76	7,26	7,88	— 0,62	*Total b (1—3 p.)*
				c) Autres branches:
— 0,11	3,18	3,72	— 0,54	*1. Affaires d'assurance, commissions, provisions etc.*
+ 2,60	4,00	1,63	+ 2,37	*2. Représentations diplomat. et consulaires*
+ 1,50	1,30	—	+ 1,30	*3. Donations et subsides*
+ 0,39	0,14	0,15	— 0,01	*4. Comptoirs de filmes cinématographiques*
— 0,06	0,15	0,34	— 0,19	*5. Autres articles courants*
+ 4,32	8,77	5,84	+ 2,93	*Total c (1—5 p.)*
— 0,04	—	0,06	— 0,06	*IV Lingots d'or et monnaies*
+ 1,63	135,69	131,33	+ 4,36	*Total général A. (I—IV p.)*
				B. Mouvement des capitaux:
				I Opérations à long terme:
— 0,12	—	0,12	— 0,12	*1. Emprunts étrangers de l'Etat*
+ 0,30	—	0,45	— 0,45	*2. Vente et achat d'immeubles*
— 2,47	—	4,20	— 4,20	*3. Variations des dépôts du capital étranger*
				II Opérations à court terme:
— 1,53	4,50	5,12	— 0,62	*a) Engagements de Lettonie à l'étranger:*
+ 1,86	—	2,32	— 2,32	*1. Institutions et entreprises d'Etat*
— 3,10	2,27	—	+ 2,27	*2. Banque de Lettonie*
— 4,13	—	2,68	— 2,68	*3. Institutions de crédit et sociétés anonymes*
+ 3,84	2,23	0,12	+ 2,11	*4. Autres*
+ 1,96	4,63	3,82	+ 0,81	*b) Avoir de Lettonie à l'étranger:*
— 0,68	0,85	—	+ 0,85	*1. Institutions et entreprises d'Etat*
— 0,25	—	3,82	— 3,82	*2. Banque de Lettonie et gouvernement*
+ 2,89	3,78	—	+ 3,78	*3. Institutions de crédit et sociétés anonymes*
—	—	—	—	*4. Autres*
+ 0,98	0,46	—	+ 0,46	*c) Valeur étrangères et devises au pays*
— 1,36	—	0,05	— 0,05	*d) Mouvement des reserves d'or à la Banque de Lettonie*
— 2,24	9,59	13,76	— 4,17	*Total général B. (I—II p.)*
— 0,61	145,28	145,09	+ 0,19	*Total (A.+ B p.)*
+ 0,61	+	0,19	— 0,19	*L'écart des sommes non mention. ou incorrect. constatées*
—	145,28	145,28	—	*Bilan*

Kapitālu kustība 1935. g. bija līdzīga iepriekšējiem gadiem, bet maksājumi kārtojušies labāk. Ārzemju kreditu pavairošanās un mūsu prasību atmaksa 1935. g. bija 9,6 milj. ls, bet ārzemju kreditu samazināšanās un mūsu prasību pavairošanās bija 13,6 milj. ls, vai ārzemju līdzekļi mūsu uzņēmumos samazinājušies par 4,0 milj. ls. Daļa ārzemju līdzekļu mūsu uzņēmumos ir atmaksāta.

Igaunijas maksājumu bilance.
Bilan de payement de l'Estonie.

Arī Igaunijas maksājumu bilance pēdējos gados ir aktīva, tas vēl jo vairāk iespējams

№ 133. Igaunijas maksājumu bilance.
№ 133. Bilan de payement de l'Estonie.

	1933.			1934.			1935.		
	Kredits	Dēbets	Saldo	Kredits	Dēbets	Saldo	Kredits	Dēbets	Saldo
	milj. latos								
A. Tekoši posteņi:									
I Preces:									
1. Preces	52,59	45,05	+ 7,54	60,75	48,68	+12,07	67,05	57,52	+ 9,53
2. Kuģi	2,77	0,64	+ 2,13	0,16	0,45	— 0,29	0,20	1,12	— 0,92
Kopā I (1.—2. p.)	55,36	45,69	+ 9,67	60,91	49,13	+11,78	67,25	58,64	+ 8,61
II Procenti un dividendes:									
1. Procenti no starptautiskiem parādiem	—	2,31	— 2,31	—	1,60	— 1,60	—	1,50	— 1,50
2. Procenti no citiem publiskiem parādiem	—	0,58	— 0,58	—	0,42	— 0,42	—	0,40	— 0,40
3. Citi procenti no ilg- un īstermiņa kapitālieguldījumiem	0,58	3,12	— 2,54	0,44	2,38	— 1,94	0,42	2,26	— 1,84
Kopā II (1.—3. p.)	0,58	6,01	— 5,43	0,44	4,40	— 3,96	0,42	4,16	— 3,74
III Citi tekoši posteņi:									
1. Jūras transports	10,48	—	+10,48	9,11	—	+ 9,11	8,81	—	+ 8,81
2. Ostu nodokļi un izdevumi	0,58	7,19	— 6,61	0,94	6,15	— 5,21	0,88	5,69	— 4,81
3. Dzelzceļi:									
a) Transits	0,12	—	+ 0,12	—	—	—	—	—	—
b) Pārējie	0,39	0,15	+ 0,24	0,14	0,15	— 0,01	0,10	0,18	— 0,08
4. Apdrošināšanas darījumi	1,50	2,11	— 0,61	1,50	1,50	—	0,80	1,22	— 0,42
5. Pasts, tēlegrafs un tēlefōns	0,37	0,34	+ 0,03	0,33	0,22	+ 0,11	0,35	0,16	+ 0,19
6. Emigrantu fondi	0,12	0,26	— 0,14	0,09	0,16	— 0,07	0,08	0,08	—
7. Tūristu izdevumi	2,85	3,16	— 0,31	2,47	2,62	— 0,15	2,63	2,47	+ 0,16
8. Diplomātiskās pārstāvības	1,15	0,46	+ 0,69	0,88	0,42	+ 0,46	0,63	0,52	+ 0,11
9. Dalības naudas starptaut. organizācijās	—	0,10	— 0,10	—	0,11	— 0,11	—	0,11	— 0,11
10. Citi valdības ienākumi un izdevumi	0,12	0,47	— 0,35	0,10	2,23	— 2,13	0,10	1,08	— 0,98
11. Pārējie posteņi	—	0,01	— 0,01	—	—	—	—	—	—
12. Kuģu izlabošana	0,03	—	+ 0,03	0,01	—	+ 0,01	0,02	—	+ 0,02
13. Filmas	—	0,12	— 0,12	—	0,09	— 0,09	—	0,09	— 0,09
Kopā III (1.—13. p.)	17,71	14,37	+ 3,34	15,57	13,65	+ 1,92	14,40	11,60	+ 2,80
IV Zelts:									
1. Zelts stieņos un monētās	—	0,01	— 0,01	—	0,00	— 0,00	—	—	—
Pavisam A. (I.—IV. p.)	73,65	66,08	+ 7,57 *)	76,92	67,18	+ 9,74	82,07	74,40	+ 7,67
B. Kapitālu kustība:									
I Ilgtermiņa operācijas:									
1. Starptautisko parādu amortizācija	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Citu parādu amortizācija	—	0,46	— 0,46	—	0,25	— 0,25	—	0,30	— 0,30
3. Tautu savienības aizņēmuma vērtspapīru pirkums	—	—	—	—	0,31	— 0,31	—	0,26	— 0,26
4. Sērkociņu tresta aizņēmums	—	—	—	—	—	—	—	0,06	— 0,06
Kopā I (1.—4. p.)	—	0,46	— 0,46	—	0,56	— 0,56	—	0,62	— 0,62
II Īstermiņa operācijas:									
1. Pārmaiņas Igaunijas Bankas īpašumos	—	4,16	— 4,16	—	10,52	—10,52	—	3,29	— 3,29
2. Pārmaiņas citu banku īpašumos	—	4,96	— 4,96	—	0,50	— 0,50	—	0,13	— 0,13
3. Labojums sakarā ar mārciņas krišanos	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Valsts prasību pieaugums pret ārzemēm	—	2,54	— 2,54	—	—	—	—	—	—
Kopā II (1.—4. p.)	—	11,66	—11,66	—	11,02	—11,02	--	3,42	— 3,42
Kopā kapitālu kustība	—	12,12	—12,12	—	11,58	—11,58	—	4,04	— 4,04
Kopā (A. + B. p.)	73,65	78,20	— 4,55	76,92	78,76	— 1,84	82,07	78,44	+ 3,63

*) Igaunijas maksājumu bilancē atlikums uzrādīts 6,3 milj. kr., bet, saskaitot tekošus posteņus, faktiski ir 6,4 milj. kr.

tādēļ, ka arī ārējās tirdzniecības bilance ir aktīva. Pēdējā 1935. gadā Igaunijas maksājumu bilances aktīvitāte nedaudz samazinājusies: 1934. g. tā bija aktīva par 9,74 milj. ls, bet 1935. g. — par 7,67 milj. ls. Lielākais aktīva postenis ir ārējā tirdzniecība, un 1935. g. eksports pārsniedza importu par 8,61 milj. ls, 1934. g. — par 11,78 milj. ls. Procenti un dividendes Igaunijas maksājumu bilancē, tāpat kā pie mums, ir pasīvs postenis, un 1935. g. tas bija pasīvs par 3,74 milj. ls. Citi tekoši posteņi 1935. g. Igaunijā, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, bija aktīvi par 2,80 milj. ls, no kuŗiem lielākā aktīvitāte bija jūŗas transportam — 8,81 milj. ls, bet pārējie posteņi pa lielākai daļai bija pasīvi.

Lietuvas maksājumu bilance.
Bilan de payement de la Lithuanie.

Valsts statistiskās pārvaldes rīcībā pēdējā Lietuvas maksājumu bilance ir tikai par 1934. gadu. Arī Lietuvas maksājumu bilance ir aktīva un 1934. g. par 3,1 milj. ls. Agrākos gados Lietuvas tirdzniecības bilance bija aktīva, bet 1934. g. tā ir pasīva; 1935. gadā Lietuvas tirdzniecības bilance atkal ir aktīva par ievērojamu summu. Procenti un dividendes arī Lietuvā ir pasīvs postenis, lai gan tas ir mazāks nekā pie mums un Igaunijā. Pakalpojumi Lietuvas maksājumu bilancē ir aktīvs postenis, starp kuŗiem lielākā aktīvitāte ir dažādiem pakalpojumiem (bez specifikācijas).

№ 134. Lietuvas maksājumu bilance.
№ 134. Bilan de payement de la Lithuanie.

№№	Panti	1933. Ienākumi	1933. Izdevumi	1933. Saldo	1934. Ienākumi	1934. Izdevumi	1934. Saldo
		milj. latos					
1	2	3	4	5	6	7	8
1	I Preces:						
2	Ārējā tirdzniecība	82,9	73,6	+ 9,3	76,3	71,9	+ 4,4
3	Ārējās tirdzniecības izlabojums	— 2,6	—	— 2,6	— 2,6	4,1	— 6,7
4	Kontrabanda	0,9	2,8	— 1,9	1,7	2,1	— 0,4
5	Kopā	81,2	76,4	+ 4,8	75,4	78,1	— 2,7
6	II Procenti un dividendes:						
7	%% par valsts kases parādiem	—	0,8	— 0,8	—	1,3	— 1,3
8	%% par pašvaldību parādiem	—	0,3	— 0,3	—	0,3	— 0,3
9	Dividendes	0,5	0,8	— 0,3	0,6	0,5	+ 0,1
10	Citi %%	0,5	1,2	— 0,7	0,5	0,6	— 0,1
11	Kopā	1,0	3,1	— 2,1	1,1	2,7	— 1,6
12	III Pakalpojumi:						
13	Transports	1,0	0,9	+ 0,1	1,0	0,6	+ 0,4
14	Apdrošināšana	2,4	3,0	— 0,6	1,8	2,8	— 1,0
15	Komisijas	0,3	0,3	—	0,3	0,1	+ 0,2
16	Pasts, tēlegrafs, tēlefōns	0,6	0,1	+ 0,5	0,5	0,1	+ 0,4
17	Emigrācijas fonds	0,8	2,8	— 2,0	0,4	1,8	— 1,4
18	Emigrantu sūtījumi	8,9	1,6	+ 7,3	8,5	0,8	+ 7,7
19	Tūristi un ceļotāji	4,3	5,7	— 1,4	4,4	3,2	+ 1,2
20	Diplomātiskās un konsulārās pārstāvības	1,2	1,6	— 0,4	1,0	1,5	— 0,5
21	Citi panti	0,7	0,3	+ 0,4	0,7	0,3	+ 0,4
22	Kopā	20,2	16,3	+ 3,9	18,6	11,2	+ 7,4
23	I., II. un III. kopā	102,4	95,8	+ 6,6	95,1	92,0	+ 3,1
24	IV Kapitālu kustība:						
25	Valsts kases parādu atmaksas	—	2,4	— 2,4	—	2,41	— 2,41
26	Pašvaldību parādu atmaksas	—	0,2	— 0,2	—	0,2	— 0,2
27	Privātu parādu atmaksas	—	2,6	— 2,6	—	1,5	— 1,6
28	Jaunie parādi:						
29	a) sliežu pirkums Beļģijā	—	—	—	0,96	—	+ 0,96
30	b) automatiskā tēlefōna centrāle	0,5	—	+ 0,5	0,25	—	+ 0,25
31	c) īslaika aizņēmums	—	—	—	0,49	—	+ 0,49
32	Privāto uzņēmumu jaunie parādi	1,5	—	+ 1,5	0,9	—	+ 0,9
33	Vērtspapīru pirkumi un pārdevumi	0,5	0,4	+ 0,1	0,2	0,1	+ 0,2
34	Nekustamas mantas pārdevumi	0,1	—	+ 0,1	0,1	—	+ 0,1
35	Citi kapitāli	—	3,1	— 3,1	—	5,1	— 5,1
36	Kopā	2,6	8,7	— 6,1	2,9	9,3	— 6,4
37	Pārmaiņas īstermiņa parādos	0,3	—	+ 0,3	—	0,1	— 0,1
38	Pārmaiņas nekonsolidētā mantā	—	0,8	— 0,8	3,5	—	+ 3,5
39	Kopā	0,3	0,8	— 0,5	3,5	0,1	+ 3,4
40	Viss kopā	105,3	105,3	± 0,0	101,5	101,4	+ 0,1

XIV. Tautas ienākums 1935. gadā.

XIV. Recettes nationales en 1935.

Tautas ienākumus Valsts statistiskā pārvalde apleš pirmo reizi. Šo darbu veica samērā īsā laikā un aplēsumus izdarīja par trim pēdējiem gadiem. Aplēsumu rezultātus pārvalde uzskata par iepriekšējiem skaitļiem, kas vēlāk, konstatējot galīgos skaitļus, var mainīties. Jānorāda,ka tautas ienākumu summas ir grūti konstatējamas, un ar grāmatvedības pareizību tie nav nemaz aplešami, bet vispārīgā tendence un samērs dažādās nozarēs ir pareizs. Ja tomēr tos tagad publicē, tad tādēļ, lai tie būtu tiem dažādiem interesentiem, kas pārvaldei pastāvīgi pieprasa par tautas ienākumiem.

Tautas ienākumus apleš pēc dažādām metodēm; šai vietā tās neaprakstīs, bet to izdarīs vēlāk Mēneša biļetenā; arī sīku specifikāciju šai izdevumā nepublicēs. Pagaidām publicēs tikai kopīgās summas pēc atsevišķām nodarbju un ienākumu nozarēm.

Tautas ienākumi aplēsti arī par iepriekšējiem gadiem, un pēdējie skaitļi ir par 1932. gadu. Šos aplēsumus izdarīja A. Ceichners, un tie publicēti „Ekonomistā". Valsts statistiskās pārvaldes aplēsumi ir iepriekšējo turpinājums. Pa daļai tie arī salīdzināmi, tomēr pārvalde atsevišķās nozares centās izpētīt sīkāk un tuvāk. Atsevišķie posteņi arī nav salīdzināmi, kā, piemēram, nekustamas mantas peļņa, mājkalpotāju ienākumi un citi; tādos gadījumos par to arī aizrādīts, aprakstot starpības cēloņus.

Mūsu tautas ienākumi 1933. gadā bija mazi, un kopīgā summa bija 895,7 milj. ls. Nākošā gadā tā strauji pavairojās un bija 961 milj. ls, vai pavairojās par 65,3 milj. ls — 7,3%; 1935. gadā tautas ienākumi joprojām pavairojās un sasniedza jau 980,7 milj. ls, vai, salīdzinot ar 1933. gadu, tie pavairojušies par 85 milj. ls — 9,5%. Divu gadu laikā tautas ienākumi pavairojušies par ievērojamu summu. Tam ir sevišķa nozīme, ja salīdzina ar dzīves dārdzību, kas šai laikā nav mainījusies, bet strādniekiem tā samazinājusies, jo (1933. g. = 100):

1933. gadā dzīves dārdzība bija 76 punkti
1934. „ „ „ „ 72 „
1935. „ „ „ „ 73 „

Vēl konsekventāk un straujāk samazinājās sīktirdzniecības cenas. Ievērojot, ka starp tautas ienākumiem liela daļa ir darba algas, tad šai laikā uzlabojies algoto darbinieku dzīves standarts, vai arī iedzīvotāji lielākas sumas ietaupījuši, jo pavairojas noguldījumi kreditiestādēs un sevišķi Pasta krājkasē.

Lauksaimniecība ir galvenais ienākumu avots, un tā dod lielākās summas; 1935. g. lauksaimniecības ienākumi ir 392,7 milj. ls, bet, atskaitot amortizāciju, nomaksātos pro-

№ 135. Tautas ienākums 1935. gadā.*)

№ 135. Recettes nationales en 1935.

№№	Ienākumi	1935. Ienākuma kopsumma milj. ls *Somme totale des recettes en Ls*	1935. Caurmērā uz 1 iedz. ls *Moyenne par habitant en Ls*	*Recettes*
1	2	3	4	5
1	Lauksaimniecība	347,4	178	*Agriculture*
2	Zvejniecība	3,2	2	*Pisciculture*
3	Mežkopība, mežu izmantošana	20,1	10	*Sylviculture et exploitation des forêts*
4	Rūpniecība un amatniecība	239,0	122	*Industrie et méliers*
5	Tirdzniecība	128,1	66	*Commerce*
6	Kredits un apdrošināšana	22,0	11	*Crédit et assurance*
7	Satiksme un transports	50,6	26	*Communication et transport*
8	Pilsētu nekustami īpašumi	47,0	24	*Immeubles municipaux*
9	Valsts un citu publiski-tiesisko iestāžu darbinieku algas	101,8	52	*Salaires des employés d'Etat et des autres institutions publiques-juridiques*
10	Brīvās profesijas	11,2	6	*Professions libres*
11	Mājkalpotāji	10,5	6	*Service domestique*
12	Kopā	980,9	503	*Total*

*) Iepriekšējie skaitļi. — *Données préliminaires.*

centus, spēkbarību, mākslīgos mēslus, neto ienākumu summa ir 347,4 milj. ls. Visvairāk ienāca no lopkopības — 216,1 milj. ls (bruto — bez atskaitījumiem), laukkopības — 134,9 milj. ls un citas nozares. Ienākumi no lauksaimniecības atsevišķos gados ir svārstīgi, un tos ļoti lielā mērā ietekmē raža un arī cenas. Tuvu lauksaimniecībai ir zvejniecība, kas dod 3,2 milj. ls lielus neto ienākumus, un mežkopība, mežu izmantošana, koku pludināšana dod 20,1 milj. ls lielus ienākumus, vai, pieskaitot arī šīs nozares, ir 370,7 milj. ls liela ienākumu summa.

Rūpniecība ir otrā vietā; šīs nozares ienākumi sevišķi strauji pavairojušies pēdējos gados: 1933. g. tie bija 174,5 milj. ls, 1934. g. — 219,9 un 1935. g. — 239,0 milj. ls, vai divu gadu laikā ienākumi no rūpniecības pavairojušies par 64,5 milj. ls — 37,0%. Lielākos ienākumus šai nozarē dod lielākie rūpniecības uzņēmumi, turpretim amatniecība dod mazāk. Pēdējos gados strauji pavairojies rūpniecībā nodarbināto strādnieku skaits un to atalgojumi. Arī tirdzniecība dod lielus ienākumus: 1933. g. tie bija 104,6 milj. ls, 1934. g. — 109,8 un 1935. g. — 128,1 milj. ls, vai pavairojušies par 23,5 milj. ls. Sakarā ar rosību tirdzniecībā pavairojās ārējās tirdzniecības apgrozījumi, preču pārvadājumi pa dzelzceļiem (izņemot koku materiālus), uzņēmumu skaits un algu likmes. Tirdzniecība un rūpniecība pēdējos gados plaši attīstījusies, un tādēļ šais divās nozarēs visstraujāk pavairojas ienākumi. Nevienā pārējā nozarē tāda ienākumu pavairošanās nav novērojama.

Tautas ienākumos ievērojama sastāvdaļa ir valsts, pašvaldību un citu publiski-tiesisko iestāžu ierēdņu algas. Šais algās neietilpst dažādu uzņēmumu darbinieku un strādnieku atalgojumi, lai gan tie piederētu valstij vai pašvaldībām, bet tie skaitīti pie attiecīgas nozares. 1935. gadā šīs algas bija 101,8 milj. ls; nelielās svārstības iepriekšējā gadā izskaidrojamas ar dažu iestāžu likvidēšanu (apriņķu pašvaldības), kā arī dažu pašvaldību (Rīgas) darbinieku algu pielīdzināšanu valstij.

Ienākumiem no pārējām nozarēm arī pa lielākai daļai ir tendence pavairoties, kā, piemēram, satiksmē un transportā — dzelzceļi, pasts, tēlegrafs, tēlefons un radiofons, kuģniecība, ielu dzelzceļi, auto satiksme un pārējais transports. Ienākumi no minētām nozarēm pēdējos divos gados pavairojušies. Pavairojās arī kredita un apdrošināšanas, brīvo profesiju un mājkalpotāju ienākumi.

Caurmērā uz vienu iedzīvotāju 1933. gadā bija 459 ls liela ienākumu summa, bet 1935. g. — 503 ls, vai arī uz vienu iedzīvotāju ienākumu summa strauji pavairojusies. Svarīgi salīdzināt mūsu tautas ienākumus ar citām valstīm. Lai gan skaitļi par citām valstīm ir par iepriekšējiem gadiem, tomēr, salīdzinot arī ar pirmskrizes periodu, mūsu tautas ienākumi ir ievērojami lielāki nekā kaimiņvalstīs, bet sevišķi Lietuvā; Igaunijas tautas ienākumi ir tuvāki mūsējiem. Arī Somijas un Polijas tautas ienākumi uz vienu iedzīvotāju ir mazāki nekā pie mums. Turpretim Dānijas, Zviedrijas, kā arī dažu citu valšķu ienākumi ievērojami pārsniedz mūsējos — pat div- un vairākkārtīgi.

Caurmērā uz vienu aktīvo iedzīvotāju tautas ienākumi 1935. g. bija 857 ls, vai arī ievērojami lielāki nekā iepriekšējos gados. Salīdzinot caurmēra tautas ienākumus uz vienu aktīvo iedzīvotāju ar citām valstīm, jāievēro, ka aktīvo iedzīvotāju daļa pie mums ir ļoti liela; dažās citās Eiropas valstīs aktīvo iedzīvotāju daļa ir ievērojami mazāka, un tādēļ uz vienu aktīvo iedzīvotāju iznāk lielākas tautas ienākumu summas.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA
0308060520

[3 1]